

İQBAL AĞA-ZADƏ

MƏNİM SÖZÜM

III CİLD

BAKİ – 2018



Siyasətə şüarla deyil, şüurla gəlin...

I Ağabecov

REDAKTORLAR:

Tamilla Famil qızı Qulami

İlahə Artur qızı Sadıqova

MÜNDƏRİCAT:

1. Vətəni uğrunda döyüşmüş yeganə millət vəkili.....
2. Qaçqınların yanına getmək lazımdır.....
3. Azad sözü qorumağa məhkumuq və borcluyuq
4. Azərbaycan müxalifətinin yükünü daha çox Azərbaycan mətbuatı çəkib.....
5. Fraksiyamıza münasibətdə paxıllıq hiss olunur
6. Biz açıq danışmaq istəyirik
7. Armen Cilavyan İqbal Ağazadəni nəyə görə mükafatlandırdı?
8. Heç bir partiya özünü başqasından artıq saymamalıdır
9. Sözüümüzü yayda deyəcəyik
10. Aclıq aksiyası cəmiyyətin bütün təbəqələrini düşündürdü
11. MTN-nin sorğusu qeyri-peşəkar hazırlanıb
12. Türkiyə bizə lazımı dəstəyi verəcək
13. Ümid Partiyası “Bizim Azərbaycan”a qoşula bilər
14. MKM bizsiz müxalifətin adından danışa bilməz
15. Milli Hakimiyyət qisasçı olmayacaq
16. Müxalif deputatlar maaşlarını almaq üçün parlamentə qayıdacaqlar
17. Hakimiyyət daha güclüdür
18. Ümid Partiyası 10 partiyadan biridir
19. Azərbaycanda vətəndaş qarşındurması başlayıb
20. Narahatlığa əsas yoxdur
21. Bu, dialoq yox, şoudur
22. Bizi günahlandırانlar özlərini seçkilərə qəhrəman kimi hazırlamasınlar
23. Mitinqi mərkəzə keçirəcəyik
24. Müxalifət taktikanı dəyişdirəcək
25. İstənilən qüvvə ilə rəqabətə hazırıq
26. Xalq seçkinin saxtalaşdırılmasını sükutla qarşılamayacaq
27. Məğlubiyyətə görə “Azadlıq” blokuna təsəlli verə bilərik
28. Qorxulu olan at-it deyil, polisdır

29. Ümidin qarşısında böyük vəzifələr durur
30. Qarabağ bölgəsində yanğınlar şüurlu şəkildə törədilir
31. Əgər uğur gətirsəydi, mən də seçkini boykot edərdim
32. Onların qorxa-qorxa yazdıqlarını biz parlamentdə iqtidarın üzünə deyirik
33. Biz boykotun əleyhinəyik
34. 2008-ci ildə yeni namizədin qazanma imkanları çoxdur
35. Müxalifət nəticəsizlik sindromuna görə zəifləyib
36. İddialarımız imkanlarımızla üst-üstə düşür
37. Partiyaların seçkilərdə ayrı-ayrı iştirakı məqbul variantdır
38. Azərbaycanda hakimiyyətə gəlmək mexanizmi yoxdur
39. Mən müxalifət olmaq istəmirəm
40. Döyüşçü deputatın sülh dolu düşüncələri
41. “Ümid” in ümidli aparatı - Aparat, yoxsa apar, at?
42. Mən birinci yer uğrunda mübarizə aparıram
43. Seçki prioritetimiz mitinqlər olmayacaq
44. İqbal Ağazadə 17 ayda 600 kitab oxuyub
45. İlk seçkilər və vahid namizəd ideyası baş tutan deyil
46. Senarilər bir-birini təkrarlamır
47. İqtidar-müxalifət dialoquna predmet yoxdur
48. Seçici müxalif namizədə səs verəcək
49. Biz fərqli üsullarla işləyirik
50. Müxalifətin bir araya gəlməsinə ehtiyac yoxdur
51. Qərbin Azərbaycandakı proseslərə yanaşmasından razıyam
52. Müxaliflər bir-birini ittihamlayır
53. Siyasi səhnədə yeni nəfəs olacaq
54. Cəmiyyətin uğuru dəyişikliklərin üzərindədir
55. Müxalifəti bu seçkidən sağ-salamat çıxaracaq
56. Cəmiyyət müxalifətdaxili birlikdə ziyan çəkir
57. Hər kəslə işləməyə borcluyuq
58. Ümid o ümidlə yaşayır ki...

VƏTƏNİ UĞRUNDA DÖYÜŞMÜŞ YEGANƏ MİLLƏT VƏKİLİ

1968-ci ildə Füzuli rayonunda anadan olmuşam. Xüsusi təmtərağı ilə seçilməyən ortabab bir ailədə. Ailədə 7 uşaq olmuşuq: beş bacı, iki qardaş. 1975-ci ildə Bakı şəhəri Pişəvəri adına 4 saylı fars təmayüllü internat məktəbə daxil oldum. Təsəvvür edin ki, 6 yaşından valideyn himayəsindən kənarda yaşayırsan. Yalnız “altı-bazar” hansısa qohumun evində bir tikə çörək yeyirsən. 1985-ci ildə internatı bitirdim. 1986-88-ci illərdə hərbi xidmətdə oldum. 1989-cu ildə Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinə daxil oldum. İkinci təhsil kimi həm də Kiyev Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsində qiyabi oxumuşam. Bir müddət universitetdə fars dili müəllimi işlədim, sonra siyasi baxışlarıma görə oradan uzaqlaşdırıldım. Siyasi meydana gənc yaşımda atılmışam.



Bu, millət vəkili İqbal Ağazadənin qısa tərcümeyi-halıdır. Ancaq müsahibə zamanı çalışdığ ki, belə quru rəsmiyyətdən bacardıqca uzaq olaq.

- Necə oldu ki, internata düşdünüz, ailədə maddi problemlər vardı, yoxsa ayrı səbəbdən?

- Bu, sosial durumla bağlı məsələ deyildi. Bizim ailədə dilə olan münasibətdən irəli gəlirdi. Atam çox istəyirdi ki, xarici dillərdən birini, xüsusilə fars dilini bilim. Çünki ana babam da fars dilini bilirdi, əsrin əvvəllərində Təbrizdə təhsil almışdı. Görünür, mənim fars təmayüllü internata verilməyimdə onun xüsusi rolu alub. Ata babam bəy nəslindən idi, o da farsdilli mədəniyyətlə yaxından tanış idi. Sovet təhsil sistemində hamıya bərabər yanaşma prinsipi vardı, yəqin valideynlərim məni internata verəndə arxayın idilər ki, dövlət qayğıma qalacaq. Amma əslində internatda heç vaxt bərabər yanaşma olmur.

- İnternatda öyrəndiyiniz yaxşı və pis şeylərin nisbəti təxminən necədir?



- İnternat bir həbsxana həyatını xatırladır. Orda hər bir artıq sözün, artıq hərəkətin öz əziyyəti var. Sistemli bir həyat yaşayırsan, artıq hərəkətə görə cəzalanmaqdan qorxub qayda-qanuna əməl etməyə çalışırsan. Çalışırsan ki, hər şey sənə yox, kollektivin marağına uyğun olsun. İnternatda satqınlıq qətiyyənlə qəbul edilmir. Bizdə elə uşaq vardı ki, məhz satqın kimi tanındığı üçün məktəbə gəlməkdən imtina etmişdi, çünki kollektivin onu

qəbul etməyəcəyini bilirdi. İnternatın mənə çox xeyri dəyib. Məndə ünsiyyət, cəmiyyətə adaptasiya problemi yoxdur. Azərbaycanda regionçuluq kimi dərin kök atmış problem var. Mən heç vaxt yerlibaz ola bilmərəm. Çünki on il birgə oxuduğum, tanıdığım dostlarımın hərəsi bir bölgədən idi. Bizdə dostlar səmimiyyətinə, sədaqətinə görə seçilirdi, yerinə-yurduna görə yox... İnternatın ziyanı da çox idi. Ola bilsin, indi cavanıq, hiss etmirik, yəqin sağlamlığımızın bir hissəsini orada itirmişik. Üstü açıq yatmaq, soyuqdəymələr, öz təmizliyinə yaxşı fikir verə bilməmək – çox güman ki, bunların təsiri nə vaxtsa, hansısa yaş həddində özünü büruzə verəcək. İnternat belədir: ordan alınacaq da çıxı bilərsən, dəhşətli dərəcədə korlanmış, həddindən artıq tərbiyəsiz adam, narkoman, əyyaş, satqın, gözüaçıq kimi də. Yəqin bizim bəxtimiz gətirib ki, korlanmamışıq. Bəlkə də bu, mühitlə bağlı olub, biz on dörd nəfər idik. On dördümüz də medala namizəd idik.

- Ala bildiniz qızıl medal?

- Yox, medala görə o vaxt rüşvət vermək lazım idi. Təxminən 4 min manat. Bizdən iki nəfər medal aldı. Biri məktəb müəlliməsinin, digəri isə səhv etmirəmsə, o zaman Təkmilləşdirmə İnstitutunun rektoru işləyən şəxsin övladıydı.

- İndi o on dörd dostun münasibətləri nə səviyyədədir?

- Çox təəssüf ki, dostlarımızın bir neçəsini itirmişik. Müxtəlif səbəblərdən. Onların arasında Qarabağda həlak olan da var. İndi 7 dostuq.



Mən bir çox dostlarıma minnətdaram. İnternatda yemək yaxşı olmayanda qruplara bölünüb oğurluğa gedirdik. Fərqi yox idi, yemək “mənbəy”i “sklad” da ola bilərdi, internatın yaxınlığındakı “Qastronom” da. Rəhmətlik dostum Polad heç vaxt məni oğurluq etməyə qoymazdı. Həmişə oğurluğa mənim əvəzimdən özü gedərdi.

- Oğurluğa heç getməmisiniz?

- Yox. O rəhmətlik bir dəfə də qoymadı ki, oğurluq edim. Fiziki cəhətdən daha cüssəli idi. Hesab edirdi ki, “ilişsə”, özünü daha yaxşı müdafiə edə bilər.

- “Qastronom”dan nə oğurlanırdı?

- Hər şey - kolbasa, xiyar turşusu, karamel... Ən çox çörək oğurlanırdı. Gecə saat 10-da məktəbin yanındakı mağazaya çörək gətirilirdi və 14 nəfərin əksəriyyəti həmin müddətdə mağazanın ətrafında olardı.

- Sizdə elə bir hissiyyat yox idi ki, yedikləriniz haramdır?

- Bizdə harama qarşı bir nifrət vardı. Çünki bilirdik ki, internatda haqqımızı əlimizdən alırlar. Payımızı yeyirlər. Atalar məsəli var, deyir, oğrudan-oğruya halaldır. İnternat da, çörək mağazası da dövlətin idi. Bir yerdə haqqımızı tapdalayırdılar, o biri yerdə bu haqqı bərpa edirdik.

- Səmimi söhbətlə aranız necədir?

- Bu, tərəf müqabilindən asılıdır. Əgər tərəf müqabili suallar verərkən sifətində hansısa qeyri-səmimi cizgilər müşahidə olunursa, onda təbii ki səmimi söhbət alınmayacaq.

- Siyasətçi kimi hansı həddə qədər səmimi ola bilərsiniz?

- Siyasətçi suallara cavab verərkən daha çox kütləni, cavabının ətrafdakılarda doğuracağı reaksiyanı nəzərə alır. Problemin mahiyyəti onu az maraqlandırır. Çox zaman siyasətçi söz oyununa girir. Ona görə də heç də həmişə səmimi olmur. Şəxsən mənə gəlincə, səmimi danışdıra bilsələr, ürəyimdən keçənləri deyərəm.

- Siyasət adamları əksərən özlərini “mələk”, “əxlaq mücəssəməsi” kimi təqdim edirlər. Siz də özünüzü bu qiyafədə görürsünüz?

- Mən nə “əxlaq mücəssəməsi”yəm, nə də ütül - sığallı bir ömür yaşamışam. Ümumiyyətlə, inanmıram ki, yaşı 32 olan adam özünü nəyinsə mücəssəməsi kimi göstərsin. Axı o, 19-dan da keçib, 25-dən də. Küçədən keçəndə kiməsə söz də atmısan, kiminləsə qeyri-ciddi söhbət də etmişən. Axtarsan, hamıda bu cür əyər-əskiklər tapmaq

olar. Məncə siyasətçi ilk növbədə çalışmalıdır ki, atdığı addımlar, etdiyi hərəkətlər geniş mənada cəmiyyətə ziyan vurmasın.

- Ən böyük günaha nə vaxt batmısınız? Məsələn, qumar oynamısınız?

- Oynamışam. Özü də orta məktəbdən başlayaraq. O vaxt “çu” deyilən bir oyun vardı. Onda kart hələ orta məktəbə gəlib çıxmamışdı. “Çu”nu xırda pulla oynayırdılar. Qəpikləri əlinin içində silkələyib yerə atırsan. Gerb üzü düşəndə udursan, rəqəm üzü düşəndə uduzursan. Bu oyunu çox oynamışam.

- Udduğunuz çox olub, yoxsa uduzduğunuz?

- Qumar elə şeydir ki, son nəticədə görürsən ki, “kivit” olmusan. Amma qumarın öz cazibəliyi var, adamı daima oynamağa vadar edir. Sonralar kart da oynamışam. İnstitutda oxuyan dövrdə. Bu günün özündə yeri gələndə yoldaşlarımla birgə qonalıqda nərd oynayırıq. Bu da qumarın bir növüdür. Yeri gəlmişkən deyim ki, mən özümü gözəl nərd ustası hesab edirəm.

- Ehtiyat etmirsiniz ki, özəl həyatınızın belə məqamları günlərin bir günündə kompromat kimi əleyhinizə istifadə olunar? Hansısa qəzetdə ictimaiyyətə açıqlanmasını istəmədiyiniz bir formada şəkliniz dərc olunar?

— Şəkil dediniz, yadıma Fəzail Ağamalının şəkli düşdü. Gərək insan çalışsın ki, iz qoymasın. Biz siyasətçilər çalışmalıyıq ki, iz qoymayaq. Yox, əgər iz qalıbsa, mətbuat səhifələrinə çıxıbsa, bunu elə də ağırlı qəbul etmək lazım deyil. Səni yataqda çəkməyiblər axı. Rəqqasədir, oynayıb pul vermişən də. Fəzail müəllim çox yaxşı bir müsahibə verə bilərdi ki, belə hal olduğu yadıma düşmür. Amma olubsa da, burada qəbahət heç nə yoxdur. Rəqqasə oynadı, yanımda əyləşənlər məcbur etdi ki... Pulu qoymağa da başqa yer yox idi. Cibi var idi ki, cibinə qoyum? Yəni bunu belə də təqdim etmək olardı. Ancaq atalar demişkən, ehtiyatlı igidin anası ağlamaz. Əgər sən sözün həqiqi mənasında ciddi siyasətlə məşğulsansa, Azərbaycanın problemlərini həll etmək istəyirsənsə, şəxsi həyatına xüsusi diqqət yetirməlisən. Hər bir kəsin intim dünyası var, insan çalışmalıdır ki, həmin dünyanın yalnız özünə aidliyini qoruyub saxlaya bilsin.

- Dediğinizdən belə məlum oldu ki, cavanlığı hər üzünə yaşamısınız. Gənc yaşda saçlarınızın tökülməsi sizdə kompleks yaradıbmı?

- Məndə kompleksi saç tökümündən çox, 1988-ci ildə başlayan hadisələr yaratdı. Mən həmişə deyirəm ki, biz tələbə kimi tələbə həyatı yaşaya bilmədik. Dövr dəyişdiyi üçün istər-istəməz bizim müzakirə mövzularımız da dəyişdi. Bu, bizdə bir vətəndaş kompleksi yaratdı. Saçımın tökülməsi daha çox genlə bağlı bir şeydir. Heç kim mənə 32 yaş verməz. Ən yaxşı halda 40-45 yaş verərlər. Saçımın tökülməsi ilə bağlı sıxıntı keçirib bunu özümə dərd etməmişəm. Və günün birində hiss edəndə ki, saçım həddindən artıq tökülüb, gedib saçımı dibindən qırxdırmışam. Və ondan sonra indiki saç düzümüm zaman-zaman formalaşıb. Həm də ona görə bunu özümə dərd eləməmişəm ki, qadınların kişilərin saç düzümünə görə qiymət verdiyi qənaətində olmamışam. Nə isə həmişə mənə elə gəlib ki, qadınlar üçün saçın tökülüb-tökülməməsi ciddi müqayisə predmeti olmur.

- Çoxdan evlənmişiz?

- Yox... Yəni demək istəyirsiniz ki, evlənəndə keçəl idim, yoxsa yox?... (gülürük)

- Nə isə.. Naturaca daha çox tabe edən adamsınız, yoxsa tabe olan?

- Qətiyyənlə tabe olan adam deyiləm. İstəyirəm daha çox öz istədiyimi diqtə edim. Amma deyə bilmərəm buna nə dərəcədə nail oluram. Tabe olmağı yalnız onda sevərəm ki, kimsə məndən ağıllı bir şey qoysun ortalığa. Məntiqə tabe olan adamam. Mənim çox gözəl əsgərlik həyatım olub. Qorki şəhərində Azərbaycanın müxtəlif rayonlarından gəlmiş çoxlu sayda azərbaycanlı vardı. Və hamı bilir ki, Qorkidə 16 min əsgərin içində əmrə tabe olmayan yeganə adam İqbal Ağazadə olub. 6 aylıq kursantlıq dövründə məni "pol" yumadan "naryad"a qədər heç bir işə məcbur etmək mümkün olmayıb. Məni "samavolka" üstündə komsomoldan xaric ediblər. Əsgərlik həyatımda çox sərbəst olmuşam. Məsələn, bizim batalyonun səhər-səhər idmana çıxan əsgərləri ya Balıqlı, ya da İsrailin musiqisi altında "zaryadka" edərdilər. Bizim bir zampolitimiz vardı, həmişə deyirdi ki, bu Azərbaycan musiqisi məni boğaza yığıb, söndürün maqnitofonu. Deyirdik ki, söndürürsünüzsə, batalyon idman etməyə çıxır.

- Deyəsən, deputatlar arasında Qarabağ döyüşlərində olmuş yeganə adamsınız...

- Təkcə deputatlar yox, ümumiyyətlə siyasi partiya rəhbərləri arasında. 1991-ci ildə Xalq Cəbhəsinin üzvü idim. Və AXC-nin universitet təşkilatında baş verənlərə etiraz əlaməti olaraq, öz tərəfdarlarımla birlikdə oranı tərk etdik. Cəbhəyə yollandıq.

- Niyə etiraz etmişdiniz?

- İstəməzdim bir daha o mövzuya qayıdım. Çünki o dövrün cəbhəçilərindən indi parlamentdə oturanlar var...

- Cəbhə həyatınız “məhsuldar” oldu? Neçə erməni qulağı kəsdiz?



- Qulaq kəsmək məsələsi olmayıb. Ancaq bizim ən böyük döyüşümüz Marquşəvanda oldu; 1992-ci ildə. Həmin döyüşdə meydanda 350-dək erməni meyiti qaldı. Mən Azərbaycanın ilk milli qəhrəmanı Şahin Tağıyevlə çiyin-çiyinə döyüşmüşəm.

- Şəxsi hesabınızda neçə erməni meyiti var?

- Heç kəs belə şeyləri saya bilməz. Tutaq ki, döyüşdə bilirsən sən atdığı gülle kiməsə dəydi. Amma ağılı başında olan adam öldürdüklerini saymaqla məşğul olmur. Döyüşdə öldürmək istəyi bircə şeylə şərtlənir – sağ qalmağa çalışırsan. Çünki sən vurmasan, səni öldürəcəklər. Kiminsə bu məsələdə konkret rəqəm deməsini qeyri-ciddi sayaram. Amma mənim üzbəüz öldürdüyüm də olub. Birinci dəfə atəş açıb erməni qadını öldürmüşəm. Bu

sırf qorxudan olub. Marquşəvan döyüşündə elə vəziyyət yarandı ki, maşında ermənilər olan yerə gəlib çıxdıq. Düşəndə gördük ətrafdakılar hamısı ermənidir.

- Dinc əhali?

- Əksəriyyət dinc əhali idi. Ancaq erməni döyüşçüləri də vardı. Həyət qapılarından biri zərblə açıldı və mən də fərqi nə varmadım ki, qapını açan kişidi, yoxsa arvad, əlimdə tutduğum RPK pulemyotundakı 45 güllənin 45-ni də həmin səmtə boşaltdım. Yalnız sonra bildim ki, öldürdüyüm qadındır.

- Peşmançılıq hissi keçirmədiniz ki, qadın-filan?

- Qətiyyə. Döyüşdə belə hiss olmur. Olsa, döyüşə bilməzsən. Hətta körpəyə də aman vermirsən. Ən azı bilirsən ki, o düşməndir.

- Uşağa da güllə atmısınız?

- Yox, belə bir şərait olmayıb.

- Olsa, atardız?

- Yəqin ki, atardım. Mənim yaxın dostum vardı. O, döyüş vaxtı körpə uşağı çox sakitcə güllələdi. Düzü əvvəl üzümü kənara çevirdim, ancaq sonra bunu çox normal qarşıladım. Dostum hətta belə bir ifadə işlətdi: “Üzünü çevirmə! Böyüyəndə fris olacaq”. Bunu deyib məni bir az da sakitləşdirdi. Birinci döyüşə gedəndə cəbhə yoldaşım ilə birgə bir şüşə araqı yarı-yarı başımıza çəkmişik; heç nəsiz. Döyüşə psixoloji cəhətdən hazırlıqlı girmək lazımdır.

- VBP-nin bir qanadının sədri sizsiniz, digər qanadının rəhbəri başqası. Bununla bağlı narahatlıq hiss etmirsiz ki? Fikriniz varmı ki, bu problemi məsələn, AXCP kimi Ədliyyə Nazirliyinin köməyi ilə həll edəsiniz, rəhbərlik etdiyiniz qurumu qeydiyyatdan keçirəsiniz?

– Əlahiddə bir cəhd göstəmirəm buna. Kiminsə məni müxalifətçi kimi qəbul etməməsindən qorxmuram. Prinsipim budur ki, kimdənsə vəsiqə alıb müxalifətçilik etmək lazım deyil. Və deputat kimi özümü çox rahat hiss edirəm. Deputat kürsüsünə görə yox, sadəcə bilirəm ki, heç kəsin qarşısında öhdəçiliyim yoxdur. Heç kim mənə deyə bilməz ki, bu mandatı sənə mən vermişəm, elə hərəkət etmə, belə hərəkət et. O ki, qaldı iki VBP-nin olmasına, mən bunu belə ifadə etməzdim. Özünü VBP adlandıran mütəllibovçu bir qrup var. Mütəllibov öz siyasi fəaliyyətini bu qrup vasitəsilə həyata keçirməyə cəhd edir. Ancaq bu cəhd

alınmır. Elə KİV-lərdə də VBP kimi bizim partiyanın fəaliyyəti daha çox işıqlandırılır. Mən heç ondan da narahat deyiləm ki, günlərin birində Ədliyyə Nazirliyi VBP kimi o qurumu tanıya bilər.

- **“Neytral” qəzeti ilə bağlılığınız nə qədərdir?**

- Siz nə qədər güman edirsinizsə, o qədər.

- **Deyilənə görə, bu qəzet sizindir.**

- Çox şey deyilə bilər. Mənim qəzetin təsisçisi Afiq bəylə çox yaxşı münasibətlərim var. Ən azı, bir rayondanıq.

- **Azərbaycan şəraitində bu çox şey deməkdir...**

- Əgər çox şey deməkdirsə, onda gərək bütün mətbuat orqanları Heydər Əliyevin adı ilə bağlansın, çünki onların əksər rəhbərləri dövlət başçısı ilə eyni regiondandır.

- **Milli Məslisdə ürəyiniz istəyən şəkildə müxalifətçilik edə bilərsiniz?**



- Əlbəttə ki, yox. Azərbaycan siyasətçilərinin əksəriyyəti, demək olar ki, hamımız parlamentdə jurnalistlər üçün çıxış edirik. Əgər siz orda olmasanız, parlamentdə bir çox

mövzulara toxunulmaz. Hamı bilir ki, Murtuz müəllim müxalifətin təkliflərini heç zaman gündəliyə salmır. Azərbaycan parlamentinin və müxalifətinin vəziyyəti belədir.

- Yəni faciəvidir.

- Doğrudan da faciəvidir. İndiyə qədər Milli Məslisin gündəliyinə saldıığımız bir məsələ olmayıb.

- Əgər əlinizə imkan düşsə, dövlət başçısı ilə görüşsəniz, ona parlamentlə bağlı nələr deyərdiniz?

- Onsuz da parlamentin üzvləri təyin olunur. Mən Milli Məclisin saxta olduğu barədə fikirləri bu mənada qəbul edirəm ki, bəli, hakimiyyət müxalifət olaraq, kiminsə haqqını tanıyıb, kiminsə haqqını tanımayıb. Amma əksər adamları ki, o təyin edir, heç olmasa səviyyəli adamları deputat eləmək lazımdır. Qabiliyyətsiz insanları niyə yığıb bura? Hamı vətənpərvərlikdən danışır. Parlamentdəki deputatların bir çoxu mənimlə yaşıddır. Sual edirəm, niyə onların biri Qarabağda döyüşməyib. Seçəndə heç olmasa baxın da, deputat etdiyiniz adamın vətən qarşısında xidməti nə qədərdir? Axı hər şey maddəliklə ölçülmür. Mən dəfələrlə demişəm. Əgər sabah prezidenti satmaq lazım olsa, bu parlamentdən tez satan tapılmayacaq. Parlament o qədər alabəzəkdir ki, sabah bəzilərinin əli Rusiyanın, İranın, bəzilərinin isə Amerikanın cibindən çıxacaq. Buradakıların çoxu adamda mənfi assosiasiya doğurur. Cəmiyyət onları normal qəbul etmir.

Rövşən Əhədoğlu

08.05.2001 525-ci qəzet

QAÇQINLARIN YANINA GETMƏK LAZIMDIR

İqbal Ağazadə: “Statusu olmayan millət vəkili, problemi həll edə bilməyən Azərbaycan vətəndaşı, dinləyib gedən ziyalı və sonda hakimiyyətin xoşu gəlməyən insanlar... Biz qaçqınlar üçün bundan artıq kimsə deyildik...”



Bu sözləri cəmi iki gün əvvəl Biləsuvardakı çadır şəhərciyində həmkarı Sabir Rüstəmxanlı ilə birlikdə öyrədilmiş insanların hücumuna məruz qalan deputat İqbal Ağazadə deyir. Deyir ki, öyrədilmiş də olsalar, onlara hücum çəkən qaçqınları haqlı sayır, onlardan incimir. Çünki öyrədilsə də, öyrədilməsə də 9 il çadırda yaşayan, çadırda doğan, çadırda ölən, çadırda tərbiyə alan, üstündə yeridiyi torpağı özününə hesab etməyən insanın “bu vaxtacan hardaydınız” sualının düzgün, məntiqli, yerində olması danılmaz idi. Çadır şəhərciyindən ağırlı hisslərlə dönən deputat dünən təəssüratlarını bizimlə bölüşdü:

-Səfərin detallarına varmaq istəmirəm, psixoloji məqamları çox ağır idi. O insanların faciəsini görməkdən ağır bəlkə də heç nə yoxdur. Hamısı “9 ildir hardaydınız?” –deyə soruşurdu.

- Üstünüə çəkilən hücum da sualın yaratdığı qəzəbinmi nəticəsiydi, sizcə?

- Fərqi nədir ki? Mahiyyət eynidir, bu insan bu cür davranır. Sual budur ki, niyə bu insan bu cür davranır? Biz məcbur etmişik onları buna. Bu, ən azı qarabağlıların faciəsidir, böyük mənada Azərbaycanın faciəsidir. Azərbaycanın genefondu sıradan çıxır. Beş deyil, üç deyil bir milyon insan var çadırdadır. Bu insan sabah Azərbaycana yeni bir mədəniyyət, yeni bir təfəkkür, yeni bir psixologiya gətirəcək - çadır təfəkkürü, çadır psixologiyası. Ən böyük günahkar da bizlər - siyasətçilər, ziyalılar, millət vəklləri, nə bilim, daha kimlər, kimlər...

- Niyə?

- Ambisiyalarımızı qırağa qoya, millətin övladları kimi bir araya gələ bilməmişik. Xainimizi xain gözündə, qəhrəmanımızı qəhrəman gözündə təqdim edə bilməmişik. 1988-ci ildən bəri çirkab atmadığımız, qəhrəmana döndərmədiyimiz insan qalmayıb. Bütün bu əksikliklərin içərisində, sosial-iqtisadi problemlər mənəşində sıxılan insanın seçim qabiliyyəti qalmayıb. O insanlar seçim edə bilmir ki, kim yaxşıdır, kim pis, kim haqlıdır, kim haqsız. Və bunu edə bilmədikcə də hamıya nifrət edirlər. Ola bilər ki, onlar məmur qorxusundan kiməsə söz demirlər, amma eyni halı məmurla da edə bilərlər. Amma düşünən insanlar da kifayət qədərdir. Biz zaman-zaman onların içərisinə gedə bilsək, görüşlərə alışdıra bilsək, tamamilə itirmərik onları. Bircə söz yetərlidir ki, o insanları haqq, torpaq, millətin genefondu uğrunda mübarizəyə qaldıra bilsən.

- Nədir o söz?

- Mən onlara dedim ki, Milli Məclisin tribunasından çıxış edəndə deyimmi ki, siz xoşbəxtsiniz, heç bir probleminiz yoxdur? Böyük bir sükutla cavab verdilər. Başlar aşağı dikildi. Orada susanlar, bizi dəstəkləyənlər də vardı, hakimiyyəti, yerli məmurları müdafiə edənlər də. Hamısı susdu bu sualın qarşısında. O sualın cavabında qaçqınların hamısının mövqeyi eyni idi: "Biz xoşbəxt deyilik".

- Xoşbəxt olmayan insanların içərisinə getməkdə məqsədiniz nə idi? Bunu onlara anlatmaq mı?

- Məqsəd onların içində olub problemlərini aydın görmək idi. Ümumən sual verilsə ki, qaçqının ən böyük problemi nədir, cavab birmənəli olacaq - torpaq. Amma indi qaçqının ən böyük problemi psixoloji problemdir. Stalinin Böyük Vətən müharibəsindən

sonra yazdığı bir sözü vardı: “Katyuşanı icad edənlər sinəsinə döyməsinlər ki, müharibəni udduq. Müharibəni Stalin psixologiyası uddu. “Za Stalinu”, “Za rodinu” deyib tank altına atılan oğlanların heç biri katyuşanın nə olduğunu bilmirdilər”. Bu misalı çəkməkdə məqsədim odur ki, qaçqınlar psixoloji cəhətdən qələbəyə hazır olmalıdırlar. O insanlar psixoloji cəhətdən özlərindən atılmışlar, yararsız insan obrazı yaradıblar. “Biz bundan artığına layiq deyilik” -psixologiyası onların şüuruna hakim kəsilib.



- Özləri özlərini aşığılayırlar, deməli...

- Bəli, orada insanlar var ki, bir pay artıq yardıma görə məmur sözü yerinə yetirir. Mən onları da qınamıram. Allah hər kəsin iradəsini, cəsarətini bərabər səviyyədə yaratmayıb. Amma bu psixologiya hamıya aşılır. “Onsuz da heç nəyin mənası, xeyri yoxdur” fikri onlara hakimdir. Dünən orada da dedim, indi qapısından qonaq qovanlar vaxtilə qapısına düşmənin gedəndə də böyük məmnuniyyətlə qarşılayıb, təmtəraqla yola salan qarabağlılardır. Dünənki məqam əsrlər boyu qorunub saxlanılan adət-ənənənin itdiyi bir məqam idi. Orda öyrədilmiş bir qadın vardı, danışdı. Sabir Rüstəmxanlı dedi ki, heç olmasa, adət-ənənəyə hörmət qoyun, qoyun, kişilər danışsın. Axı biz dünən o torpaqdan gələndə həmin adət-ənənəni qorumuşduq. Nə oldu, əsrlər boyu dəyişə bilmədilər bizi, 9 ildə nə tez dəyişdilər? Amma həmin qadının kişini qabaqlayıb söz deməsinə şəraiti də biz

yaratmışıq. Artıq o mühitdə biz insan axtarmamalıyıq, say axtarmalıyıq, manqurtlaşan, seçkidə kimə səs verdiyinin fərqi varmıyən, görüşdə bir göz işarəsi və söyüş söyən. tərifi lazımdırsa, tərifiyən insanlar axtarmalıyıq. O insanların tərifi də, söyüşü də eynidir. Onlar üçün müxalifatin hamısı eynidir. Amma onlar itirilməyib. Sadəcə, söyülməkdən, döyülməkdən, təhqirdən qorxmıyən onların yanına getmək lazımdır.

- Gedəcəksinizmi yenə? Səfərləriniz davam edəcəkmiki?

- Gedəcəyik. Növbəti həftə davam edəcəyik səfərlərimizə. Amma hara getdiyimizi demək istəməzdim. Çünki dünən biz elan etməmiş bu kampaniyanı hazırlamışdılar. Sadəcə, bizim konkret məlumat verməməyimiz bir az onları çaşdırmışdı. Sifarişli adamların hamısını bir yerə yığa bilməmişdilər. Biz ora gedəndən sonra maşının nömrəsinə qədər bilirdik ki, hansı maşınla, hansı çadırdan kimləri gətirirlər. Amma onlara aydın deyildi ki, biz hara gedirik. Dolayısı ilə marşrutumuzu öyrənməyə çalışırdılar.

- Bundan sonrakı səfərlərinizdə deputatlardan sizə qoşulanlar da olacaqmiki?

- Ən azı Qarabağ Fraksiyasının üzvləri qoşulacaqlar.

- Qarabağ Fraksiyasının qaçqınlara yardım kampaniyası başlatması da mümkündürmiki?

- Mən maddi yardımın əleyhinəyəm. Çünki maddi yardım apararkən qaçqının problemlərə münasibətini, düşündüyünü öyrənmək olmur. Adamlar ona pay verənə təşəkkür etməyi öyrənib. Qaçqına yardım aparanda o mənə sadəcə təşəkkür edəcək, içindəkini söyləyə bilməyəcək. Biz onlara mənəvi-psixoloji yardım kampaniyası başlamalıyıq. Bu görüşümüz də məhz bu baxımdan əhəmiyyətli idi. Onlar hamısı “gedib nə edəcəksiniz ki”-deyə sual edirlər adama. Orada görüşün sonunda bir kişi dözmədi, dedi: “Bəsdirin, qoyun problemimizi deyək, qırılıraq. Gündə bu çadırdan üç-dörd ölü çıxır. Yerli kəndin qəbirstanlığına da baxın, bizimkinə də. 9 ildə bizim qəbirstanlıq iki o kəndin qəbirstanlığı boyda olub.”

- Bu məsələlərlə bağlı Milli Məclisdə nəyəsə nail olacağınıza inanırsınızmiki?

- Söhbət parlamentdə nəyəsə nail olmaqdan getmir. Yalnız qaçqına haqqını başa salmaq istəyirik, öz haqqımızı başa salmaq istəyirik. Parlamentdəkilərə başa salmaq istəyirik ki, hər şey təqdim etdiyiniz formada deyil. Ən çətini də elə parlamentdəkiləri başa salmaqdır. Səfərdə səlahiyyətli dövlət məmurlarından birinə deyirəm, uşaqlar acdır,

məktəbə gedə bilmirlər, cavab verir ki, canı çıxsın, ata-anası fikirləşsin, onu dünyaya gətirəndə mənimlə məsləhətləşməmişdi ki. İnsan kimi sıradan çıxıb bu məmurlar. Dünyanın heç bir yerində uşağa o cür münasibət olmur. Bunların qarşısı alınmalıdır. Bunun bircə yolu var - çadırlara getmək. Hakimiyyət oranı da koloniyaya, konslagere çevirib.

- Marağı nədir hakimiyyətin?

- Təsəvvür edin, dediyimiz formada, mütəmadi olaraq biz ora gedirik və insanların içərisindən xof çıxır, problemlərini azad deyə bilər. Belə olanda çadır psixologiyasından qurtaran, ayağa duran insanların qarşısını almaq mümkün olacaqmı? Ona görə çadır şəhərciyinə çox böyük hasar çəkilib. Təsəvvür edin, millət vəkili gedir, hər hansı bir polis rəisi, ya kənd icra nümayəndəsi ona səlahiyyət izah edir ki, “Qaçqınkom”dan kağız almalısınız, bura prezidentin nəzarətində olan ərazidir. Prezident bütün ölkəyə nəzarət etməlidir, qaçqın şəhərciyinə yox. Dövlət Neft Fondundan ayrılan vəsaitdən qaçqınların ərzaq təminatına nə qədər verirlər? Biz qaçqınlara verilən yardımın siyahısını götürmüşük. Fəciədir...



Deyəsən, təəssüratlar ağır oldu. Söhbətin məcrasını dəyişmək istədik...

- Parlamentdə həmkarlarınızla münasibətləriniz necədir, özünüzü diskomfort hiss edirsiniz ki?

- Diskomfort çox yumşaq sözdür. Əgər o Məclisdə “nə çox Qarabağdan danışırısan”-deyə rişxənd edilirsə, “get, füzulililərin dərini çək”-deyilirsə, demoqrafik siyasətlə demokratik siyasət qarışdırılırsa, demokratiyanı bir transformator almaqda görürlərsə, hər hansı qanun layihəsinə etiraz edib düyməni basarkən nəticəni birmənalı “lehinə” görürsənsə, deməli, burada diskomfortluqdan yox, başqa şeydən danışmaq lazımdır. Çox ağırdır...

-Elə isə nəyinizə lazımdır saxta parlamentin bu ağırlığını götürmək?

- Təsəvvür edək ki, heç birimiz oturmamışıq orada və qaçqının da içərisinə hər hansı bir səlahiyyətlə gedə bilmirik, sonra?! Hakimiyyətin yaratdığı qeyri-qanuniliklərin hamısından imtina edib oturmaqla nə olacaq? Bu gün ən aparıcı müxalifət liderlərindən biri çadıra getsin, görün, başına nə oyun açacaqlar? Döydürüb deyəcəklər, xalq döydü, deməyəcəklər, biz döydürdük. Heç olmasa bizim statusumuz və müəyyən səlahiyyətlərimiz var.

- Bir üstünlüyünüz də silah gəzdirməkdir. Rusiya parlamentində deputatlara silahdan istifadəyə icazə verildi. Azərbaycan parlamentində də bu gözlənilirmi?

- Bizdə deputatın silah gəzdirməyə icazəsi var. Amma qanunda yarımçıqlıq var. Deputat həyatı üçün təhlükə olanda silahdan istifadə edə bilər. Mənim həyatım üçün təhlükə hesab etdiyim an hüquq-mühafizə orqanları üçün təhlükəli an sayılmaya bilər və mən məsuliyyətə cəlb oluna bilərəm. Qanunda belə boşluq var. Mən güman etmirəm ki, sabah silahdan istifadə edən hər hansı bir deputatın siyasi mövqeyinə görə onu istintaq orqanları qarşısında dayanmağa məcbur etməyəcəklər.

- Siz silah götürmüsünüz?

- 4 aydır müraciət etmişəm, hələ verməyiblər.

- Sizcə, bəzi aqressiv həmkarlarınızın əlinə silah vermək qorxulu deyilmi?

- Kiminsə əlinə silah verməyi müzakirə predmetinə çevirmək istəməzdim. Amma silahın nə olduğunu bilməyənlərlə yanaşı psixi durumu yerində olmayan insanlar da var.

İstərdim ki, əvvəlcə seçkilərə qatılan hər bir insan MSK-ya, ya DSK-ya psixi sağlamlığı ilə bağlı arayış təqdim etsin.

- Türkiyə Böyük Millət Məclisinin başqanı Ömər İzgi Azərbaycana gəlişində türk dövlətləri parlamentinin yaradılması məsələsini qaldırdı. Bu məsələnin perspektivini necə görürsünüz?

- Türk dövlətlərinin böyük problemləri var. Orta Asiya dövlətlərinin, Azərbaycanın ən böyük problemi demokratik problemdir. Və həm Azərbaycanda, həm Orta Asiyada xarici siyasi kursun müəyyənləşdirilməsində böyük fərqlər var. Bu dövlətlərin nümayəndələrinin bugünkü səviyyədə bir parlamentdə olması görüntüdə başqa bir şey olmayacaq. Ola bilsin ki, gələcək üçün yaxşı bir ənənədir və bunu güclü bir quruma çevirmək mümkündür. Amma bugünkü mərhələdə üzünü Rusiyaya tutan Orta Asiya Türk Cümhuriyyətləri ilə Azərbaycan-Türkiyə siyasəti üst-üstə düşməyəcək. Və o parlamentin çıxardığı qərarlar kağız üzərində qalaraq, münasibətləri gərginləşdirəcək. Amma ənənə qoymaq olar.

-Son dövrün ən çox müzakirə olunan mövzularından biri də “üçüncü - mərkəzçi qüvvə” mövzusudur. Sizin də bu adla ortaya çıxmaq iddiasında olan qüvvələrin içərisində adınız çəkilir...

- Üçüncü qüvvə arabanın beşinci təkərinə oxşayır. Cəmiyyətdə üçüncü qüvvə olmur, müxalifət və iqtidar olur. Müxalifətin içərisində isə ideoloji tipinə görə müxtəlif kateqoriyalar olur, o cümlədən liberal dəyərlərə söykənən mərkəzçi qüvvələr formalaşır. Bu, müəyyən dövr üçündür. Keçici hərəkətdir. Azərbaycan cəmiyyəti ideoloji seçimə hazır deyil. Problemlərin həll olunmaması nöqteyi-nəzərindən yeni bir qüvvəni qəbul etməyə hazırdır. O qüvvənin adını isə cəmiyyət özü diqtə edə bilər.

Könül Şamilqızı

05.11.02.2002 Yeni Müsavat

AZAD SÖZÜ QORUMAĞA MƏHKUMUQ VƏ BORCLUYUQ

İqbal Ağazadə: “Yeni Müsavat”ın PKK-nın iç üzünü açması Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinə böyük xidmətdir”



Azad sözün irticadan müdafiəsi davam edir. Hakimiyyətin başlatdığı hücum kampaniyası hələ ki, öz əleyhinə işləməkdədir. Bu səbəbdən də artıq taktikani dəyişmək qərarına gəliblər-küçədən keçənləri, məsələnin mahiyyətindən xəbərsizləri yığıb qəzetlərin qarşısında şoular düzəltməyə başlayıblar, məşq keçirlər, guya ordunu bızdən müdafiə edirlər. “Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin sədri, deputat İqbal Ağazadə isə bu tamaşanın təşkilatçılarının çox kobud səhvə yol verdiklərini düşünür. Bu mövqeni o, qəzetimizə verdiyi müsahibədə açıqladı:

-Əvvəla, bir daha qeyd etməliyəm ki, Müdafiə Nazirliyi ordu demək deyil. Azərbaycan ordusu mənim üçün də, hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün də müqəddəsdir. Amma orduda baş verən proseslərlə Müdafiə Nazirliyi sistemində baş verən proseslər

fərqlidir. Müdafiə Nazirliyində təmsil olunan şəxs ordunun adından danışa bilməz və öz ünvanına gedən yazıları orduya təzyiq, ordu haqqında yazı kimi qəbul edə bilməz. Müdafiə Nazirliyində kimsə məsuliyyətsiz çıxış edirsə, kimsə ümumiyyətlə Azərbaycan zabiti adına şərəf gətirməyən hərəkətlərə yol verirsə, bunu bütövlükdə ordunun adına çıxmaq düzgün deyil. Güman edirəm ki, “Yeni Müsavat”ın kursantlarla bağlı yazdığı yazı da hələ Azərbaycan ordusu haqqında yazılan yazı deyil. Kimsə kursantla ordu sıralarında qulluq edən şəxsi qarışdırırsa, bu da onun hüquqi savadsızlığıdır. Bunlar fərqli şeylərdir. Ola bilsin ki, Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində hansısa təhsil ocaqları, strukturlar mövcuddur, amma bunlar sadəcə strukturlardır, ordu yox. Ordu da MN-nin bir strukturdur, hərbi komissarlıq da bir strukturdur.

-Yəni məntiqi nəticə budur ki, “Yeni Müsavat”ın redaksiyası qarşısında keçirilən piketin motivi düzgün deyildi.

-Təbii, motiv düzgün müəyyən olunmamışdı. Onlar “Müdafiə Nazirliyinin rəhbər işçilərini “Yeni Müsavat”dan qoruyaq” şüarını seçsəydilər, daha uğurlu olardı. Bu isə artıq başqa bir mövzu olardı. Mən ordudan təxris olunan zabitlərin orada iştirak etməsi məsələsinə də diqqət yönəltmək istəyirəm. Hüquqi baxımından, zabitlərin aksiyalarda iştirak etmək baxımından yəqin ki, bunlar özlərini sığortalamaq istəyiblər. Mən küçədən təsadüfən keçəndə o adamları gördüm. Oradakı kişilərin hamısı cavanlar idi. Mən Azərbaycanda yaşayıram və bu ölkəni kifayət qədər ciddi tanıyıram, hələ bu yaşda ordudan təxris olunub Müdafiə Nazirliyindən razı qalan kimsəni görmədim. Kifayət qədər çoxsaylı ünsiyyətdə olduğum zabitlərlə söhbətlər, şikayətlər, müraciətlər fonunda Müdafiə Nazirliyindən razı qalan təxris olunan zabit anlayışına rast gəlmədiyim üçün həmin insanların məhz təxris olunduqdan sonra Müdafiə Nazirliyinin şərəf və ləyaqətini qorumalarına inanmıram. Bu, əslində siyasi motivli məsələ idi və Müdafiə Nazirliyi burada da kobud səhvə yol vermişdi.

-Amma MN-nin bu oyununda bəzi siyasi qruplaşmaların təmsilçiləri də iştirak edirdilər. Konkret olaraq Qüdrət Həsənpuliyevin “birləşdiricilər”i də bu aksiyaya qatılmışdılar...

-Bu, ən bağışlanmaz kobud səhvdir. Çünki MN-i və bütövlükdə ordu siyasətdən çox kənar olmalıdır. Biz geriye qayıtmamalıyıq. İqtidara yaxın siyasi qüvvələrin ordu ilə bu şəkildə təmasları mahiyyət etibarilə ordunu ümummilli xarakterdən çıxardıb, siyasi

xarakterli quruma çevirəcək. Bu isə Azərbaycana yaxşı heç nə vəd etmir. Bu məsələni belə yekunlaşdırmaq olar ki, Müsavatın binası qarşısında keçirilən aksiya MN-nin rəhbərliyinin buraxdığı ən kobud səhvlərdən biri idi.

-Səhv edən yalnız MN deyil. Bu sıraya bir çox çirkin əməllərinin üzərinə işıq saldıığımız Azərsun Holding Şirkəti də böyük səhvə yol verərək, qəzetimizdən fantastik məbləğdə cərimə tələb edir. Biz bu şirkətlə bağlı yazıları yazarkən, onun rəhbərliyində təmsil olunanların və himayədarlarının dövlətimizin milli təhlükəsizliyi üçün təhlükə olduğunu qabartmaq istəmişdik. Qəzetlərdən xəbər tutduq ki, parlamentin sonuncu sessiyasında siz də bu təhlükəyə - PKK təhlükəsinə münasibət bildirilməsini tələb etmisiniz. Bunu da bizə dəstək kimi qəbul etmək olar?

- Əslində, bunu bütün sferalarda Azərbaycanın milli mənafeələrini müdafiə edən, milli təhlükəsizliyimiz üçün narahat olan insanlara dəstək kimi qiymətləndirmək olar. Azərbaycan 11 sentyabr hadisələrinə dərhal münasibət bildirdi, çünki Amerika belə istədi. Mən də 11 sentyabr hadisələrini bir daha pisləyirəm və deyirəm ki, dünyanın heç bir yerində terrorun, dinc əhaliyə qarşı bu cür amansızlıqla mübarizə aparılmasının, hətta haqq uğrunda mübarizə apardığını iddia edənlərin də belə vəhşilik etməsinin əleyhinəyəm, bunu qəbul etmirəm. Bu halda sual olunur - Azərbaycanı regionda və dünyada ciddi şəkildə müdafiə edən Türkiyənin mənafeələrinə, o cümlədən Azərbaycanın mənafeələrinə ciddi ziyan vuran, 30 min insanı qətlə yetirən PKK-ya, onun törətdiyi terrora niyə münasibət bildirilmir? Dünyanın hər yerində PKK terrorçu təşkilat kimi tanınır və qapadılır. Azərbaycanda isə nə rəsmi dövlət səviyyəsində, nə parlament səviyyəsində bir addım belə atılmayıb. Yazılanlar isə təkzib olunmayıb. Ayrı-ayrı bəyanatlarda səsləndirirlər ki, biz Azərbaycanda PKK izlərinə rast gəlməmişik. Əgər qəzet informasiya verirsə ki, bu insanlar Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinə ciddi ziyan vura bilər, PKK-nın izini göstərsə, niyə bunu araşdırmırlar? Axı tək bəyanatla iş bitmir. Dövlət bu məlumatları araşdırmalıdır, rəsmi sorğularla müraciət olunmalıdır. Mənə belə gəlir, burada bizim də məsuliyyətimiz var. Biz də rəsmi sorğularla səlahiyyətli dövlət qurumlarından açıqlama tələb etməliydik. Lap PKK bir yana dursun, Azərsun Holdingin elə sizin qəzetdə gedən bir maliyyə maxinasiyası ilə bağlı münasibətimi bildirmək istəyirəm. 12 milyon dollarlıq ərzaq məhsulunun Rusiyaya keçirmək adı ilə Azərbaycanda saxlanılmalarının özü artıq

ciddi qanun pozuntusudur və dövlət bunu araşdırmalıdır. Mənə belə gəlir, bu məsələdə dövlət daha çox maraqlı olmalıdır və deyliən hər bir faktın araşdırılması üçün hüquqi addımlar atmalıdır. Amma təəssüf ki, dövlətin hüquq-mühafizə orqanları daha çox "ört-basdır" siyasətinə üstünlük verirlər. Mətbuatın dəfələrlə bəyan etdiyi faktları belə gizlətməyə çalışmırlar. Bu isə ictimaiyyətin ciddi şəkildə şübhələnməsinə əsas verir.

- PKK məsələsi ilə əlaqədar rəsmi sorğuyla müraciət etmək fikriniz varmı?



- Bəli. Yaxın günlərdə mən deputat sorğusu ilə səlahiyyətli dövlət qurumlarına həm mətbuatda gedən, həm də özümdə olan informasiyalarla bağlı müraciət edəcəyəm. Amma yeri gəlmişkən bir məsələni deyim, yaxın günlərdə bu məsələni mətbuata da açıqlayacağam. Bu yaxınlarda Azərbaycandan erməni adı ilə gedib xaricdə sığınacaq alanlarla və hansı firmaların, şəxslərin bu işi gördükləri ilə bağlı məlumat vermişdim, eyni zamanda rəsmi sorğu ilə müraciət etmişdim. İndi səlahiyyətli dövlət qurumlarından biri mənə məktubunda yazır ki, həmin şəxslər dindirildi və ifadələrində bunun özlərinə qarşı böhtan olduğunu bildirdilər. Kim deməliydi ki, bu cinayəti mən törətmişəm? Ən azı hüquqi

baxımdan, bu qurum qeyd etməliydi ki, bu tərəfimizdən araşdırıldı və doğruluğu sübut olunmadı. Bu qədər səviyyəsiz və savadsız cavabı yəqin ki, PKK ilə bağlı sorğuya da alacağam. Amma bununla belə, biz Azərbaycan tarixi qarşısında məsuliyyət daşıyıırıq və mən “Yeni Müsavat”-ın da PKK-nın iç üzünü açmasını Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinə çox ciddi xidmət kimi dəyərləndirirəm. Səlahiyyətli dövlət qurumlarına da bildirirəm ki, bu informasiyalardan dövlətin möhkəmlənməsi üçün istifadə etsinlər. Azərbaycanda PKK izləri yox deyil və bu izlər çox ciddi instansiyalara gedib çıxır.

- Bu həftə jurnalistlərin mitinqi keçiriləcək və bu aksiyaya ciddi hazırlıq gedir. Necə düşünürsünüz, bu aksiyadan sonra dövlət başçısının mətbuatın qarşısından geriye doğru addım atacağını proqnozlaşdırmaq olarmı?

- Azərbaycanda mətbuatın qarşısında heç kim dayana bilməyəcək. Çünki mətbuat siyasi hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmır, onun atdığı hər hansı addım hakimiyyətin qanuni və ya qeyri-qanuni dəyişdirilməsinə doğru addım kimi dəyərləndirilə bilməz. Amma güman etmirəm ki, aksiyadan sonra dərhal geri çəkilmə olsun, məncə, proseslər daha da qəlizliyə doğru gedəcək. Müəyyən dövrdən sonra isə mətbuat barışığa çağırılacaq. Bundan isə ciddi istifadə etmək lazımdır. Mətbuat, bizlərdən fərqli olaraq, demokratiyaya, azad sözə doğru məsafəni çox sürətlə qət edir. Ona görə hər verilən fürsətdən yararlanmaq lazımdır.

- Aksiyanın siyasi və ictimai dəstəyi, rezonansı necə olacaq, sizcə?

- Dəstək çox böyük olacaq. Çünki siyasilər azad sözə dəstək verməklə, özlərini qoruyurlar. Azad sözün qarşısı kəsiləcəksə, siyasilərin də qarşısı kəsiləcək.

- Daim “Yeni Müsavat”-ı, söyən, təhqir edən bir orqanda təmsil olunursunuz və bu qəzeti müdafiə edirsiniz. Ehtiyatlanmırsınız ki, özünüz qorunmalı olasınız?

- Güman etmirəm. Mən cəsarətsiz adam deyiləm. Buna görə də ümid edirəm ki, özümü müdafiə etməyə imkanım olacaq. Mən əslində, “Yeni Müsavat”-ı yox, haqqı qoruyuram. Bəzən üzdə məcbur olub başqa addımlar atan insanlar ən azı gecə özlərinə hesabat verirlər və kimin haqlı, kimin haqsız olduğunu ən azı özlərinə etiraf edirlər. Mənim haqqa dəstək verməyim mahiyyət etibarilə sonda qələbə ilə nəticələənəcək deyə, o insanların radikal addımlar atacağını düşünmürəm.

- Bu yaxınlarda Azərbaycanın siyasi həyatında mövcud olan ciddi problemlərdən biri sizə aid qismində öz həllini tapdı, eyni ada iki təşkilatın iddia etməsi probleminin birini həll etdiniz, VBP adından imtina etdiniz. Bu, tarixi məsuliyyəti dərk etmək məsələsi idi, yoxsa, məcburiyyət?

- Cəmiyyətin birliyə çox ciddi ehtiyacı var. Bütün sadalaya bilmədiyim anları nəzərə almaqla, bu qərarın qəbul edilməsi həm də tarixi məsuliyyət məsələsi idi. Hər zaman birlikdən danışan və hətta adı da Vətəndaş Birliyi olan bu təşkilat nədən özündə cəsarət tapıb bu addımı atmamalıydı? Biz bu nümunəni göstərdik. Təbii ki, mən kiməsə adından imtina etməyi məsləhət görmürəm, amma özümüzün atdığımız addımı düzgün sayıram.

- Ümid Partiyasının təşkilatlanma işləri necə gedir?

- Dekabrın 15-də qurultayımız olacaq. Qurultay mətbuat üçün açıq olacaq, siyasi partiyaların nümayəndələri də dəvət ediləcək.



Demirəm ki, çox əzəmətli qurultay keçirəcəyik, amma hər halda, orada iştirak edən media mənsubları da, siyasi partiya təmsilçiləri də yeni sivil təfəkkürlü, intellektual,

qabiliyyəti yüksək olan, Azərbaycan mənafeələrini hər şeydən üstün tutan insanların cəmləşdiyi bir partiyanın yaranmasının şahidi olacaqlar. Mən partiyaların böyük-küçüyə bölünməsinin tərəfdarı deyiləm, amma biz özümüzü kiçik partiya saymırıq. Hər 50 nəfərdən biri olmaqla, 400 qurultay nümayəndəsi seçilib, 48 rayon təşkilatı konfransını keçirib, 11 rayon təşkilatı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən səlahiyyət alıb, yəni kifayət qədər geniş coğrafiyanı əhatə edirik.

- Partiyamızın ideoloji yönümü necə olacaq?

- Klassik anlamda yanaşsaq, sağ təmayüllü olacaq. Azərbaycanın reallıqlarına baxsaq, bu gün Azərbaycana ideologiyadan əvvəl milli bir hakimiyyət lazımdır.

- Hakimiyyətə iddialısınız?

- Hər bir partiya formasından, mövqeyindən, seçki şəraitindən asılı olaraq, hakimiyyətə iddialıdır. Amma biz hər şeydən əvvəl milli problemlərin həllinə iddialıyıq. Bunun üçün gərəkdirsə, müxalifətdə olacağıq, gərəkdirsə, səngərdə döyüşəcəyik, gərəkdirsə, hakimiyyətə gələcəyik.

- Belə məlumat var ki, Demkonqresə üzvlüklə bağlı müraciət edəcəksiniz...

- Partiyada bloklara münasibət məsələsi müzakirə olunur. Amma qərarlar qurultaydan sonra yeni formalaşacaq Ali Məclisdə veriləcək. Həm prezident seçkilərinə namizəd, həm bloklara münasibət məsələsində aydın mövqe ortaya qoyacağıq.

- Qurultaydan sonra daha bir prezidentliyə iddialı şəxs görəcəyik?

- Onu qurultay həll edəcək. Ən azı İqbal Ağazadəni bu seçkidə prezidentliyə iddialı kimi görməyəcəksiniz. Çünki ən əvvəl yaşım buna imkan vermir...

Könül Şamilqızı

09.12.2002 Yeni Müsavat

AZƏRBAYCAN MÜXALIFƏTİNİN YÜKÜNÜ DAHA ÇOX AZƏRBAYCAN MƏTBUATI ÇƏKİB

Ölkədə qəzetlər də çoxdur, o qəzetlərdə gedən müsahibələr də. Amma nə qədər çox olsa da, mümkün deyil ki, oxucu gözlədiyi bütün sualların cavabını qəzetlərdə tapsın. Elə isə əziz oxucu, nəyə görə bu sualı özün soruşmayasan? “Sizin sual” rubrikası bunun üçündür, buyurun, zəng edin, suallarınızı verin. Rubrikanın qonağının kim olacağı haqda məlumatı isə həftəarası hər gün 2-ci səhifədə görəcəksiniz.

Qasidlik edir: Rasim Körpülü

[illegible]

Sənubər ƏHMƏDOVA,

ADPU-nun tələbəsi:

- Milli Məclisdə “Qarabğ” fraksiyasını yaratmaqla nəyə nail oldunuz? Və bu fraksiya Qarabağ probleminin müsbət həlli üçün hansı təsir imkanlarına malikdir?

- “Qarabağ” fraksiyasını yaratmaqla ən azı Milli Məclisdə Qarabağ məsələsini fəal şəkildə gündəmə gətirən bir qurumun olduğunu isbatladıq. Nəyə nail ola biləcəyimiz isə gələcək göstərəcək. Ən azı qarşımızda bir neçə plan dayanır: Xocalı soyqırımının tanınması və parlamentlərdə müzakirəsi. Bu istiqamətdə çalışırıq. Mənə belə gəlir ki, parlamentin aktivliyi ilə cəmiyyətin aktivliyi bir araya gələrsə, Qarabağ probleminin müsbət həlli istiqamətində addım atmış olarıq.

- Partiyanızın qeydiyyatdan keçməsi ilə bağlı hansı problemlər var?

- Partiyamızın qeydiyyatdan keçməsi ilə bağlı olan problem Ədliyyə Nazirliyinin problemidir. Ədliyyə Nazirliyi, görünür, bu problemi yaratmaqda hakimiyyətin maraqlarına xidmət edir. Və hakimiyyət partiyaları qeyri-müəyyən şəkildə saxlamaqla, onları siyasi mübarizədən bir qədər kanarlaşdırmaqla bilir.

Toğrul HƏSƏNOV,

biznesmen:

- Sizi parlament müxalifətinin müxalifəti adlandırmaq olarmı?

- Məni kimlərsə necə adlandırmalarından, fəaliyyətimə necə qiymət vermələrindən asılı olmayaraq, düşündüklərimi və Azərbaycan xalqının problemlərini Milli Məclis səviyyəsində qaldırıram. Məni kimsə “müxalifətin müxalifəti”, kimsə “parlament müxalifəti”, kimsə “iqtidarın müxalifəti” adlandıra bilər, amma hər şeyi zaman öz yoluna qoyacaq və hər kəsin layiqli qiymətini verəcək, bundan narahat deyiləm.

Nazim SƏMƏDOV,

BDU-nun tələbəsi:

- Siz hansısa hüquq sahəsində işləmisinizmi?

- Yox. Mən yalnız ayrı-ayrı dövrlərdə siyasi məhbusların, hüquqları pozulan ayrı-ayrı şəxslərin ictimai vəkili funksiyasını yerinə yetirmişəm, amma hüquq sahəsində işləməmişəm. Və heç vaxt da bu sahədə işləmək arzusunda olmamışam.

Hikmət ƏLİZADƏ

tarix müəllimi:

- Milli Məclisdə “Qarabağ” fraksiyasını Dembloka alternativ kimi yaratdığınızı deyirlər. Bu addımı atmaqda məqsədiniz nədir?

- Azərbaycan xalqının problemi demokratiya ilə yanaşı həm də, Qarabağ problemidir. Və Qarabağ probleminə hər hansı problemi alternativ kimi qoymaq nə dərəcədə doğrudursa, “Qarabağ” fraksiyasını da Demblokun alternativini kimi qəbul etmək o dərəcədə doğru olardı.Mənə elə galir ki, bu fraksiyalar bir-birinə alternativ deyil.

Qəşəm ƏLİYEV,

İlqrup Qarabağ əlili, müəllim:

- İqbal bəy, sizcə, Qarabağ problemi ilə bağlı Azərbaycanın güzəştlər limiti hansı həddə qədər olmalıdır?

- Azərbaycanın güzəştlər limiti olmamalıdır. Torpaqdan güzəşt olmur. Azərbaycan Qarabağ məsələsində öz strategiyasını müəyyən etməlidir və həmin strategiya “dövlət və millət” prinsipindən kənara çıxmamalıdır. Buna mən “güzəşt” deməzdim, buna “optimal variantda dövlətin seçə biləcəyi yol” deyərdim. O yol da, yenə deyirəm, milli maraqları tapdalamamalıdır.

Əbdül TALİBOV,

iqтisadçı:

- **Vaqif Səmədoğlunun və Sabir Rüstəmxanlının həmsədr olduğu - səkkiz millət vəkili təmsil olunduğu “Qarabağ” fraksiyasında nəyə görə siz daha çox fəalsınız?**

- Görünür, Vaqif Səmədoğlunun Avropa Şurasında təmsil olunması, Sabir Rüstəmxanlının ham yaradıcı insan, həm Demkonqres sədri olması belə bir görüntü yaradır. Amma əslində, Vaqif bəy də, Sabir bəy də məndən daha fəaldırlar.Sadəcə olaraq, fraksiyanın qərarlarının icrası daha çox mənə həvalə olunur.

Sərxan MƏMMƏDOV,

tələbə:

- **“Qarabağ” fraksiyasının hazırladığı “Qarabağın səsi” bülletenin son səhifəsində Azərbaycanın iki rayonunun adı erməni adıyla gedib. Cümşüd Nuriyev bu səhifəyə görə, siz də daxil olmaqla, “Qarabağ” fraksiyasının üzvlərini ermənilərə işləməkdə ittiham edib...**

- Bu, Cümşüd Nuriyevin öz təxəyyülünün məhsuludur. Əgər iki ad səhv verilibsə və buna görə, o, “Qarabağ” fraksiyasında birləşən millət vəkillərini ermənilərə işləməkdə

suçlayırsa, bu, ən azı sözün məsuliyyətsizliyidir. Digər tərəfdən, əgər bülletenin son səhifəsində Azərbaycanın iki rayonunun adı səhv yazılmışdısa, bülletenin üz qabığına baxmaq lazım idi - orada həmin adlar düzgün yazılmışdı. Bundan başqa, Ermənistan ərazisində adları artıq dəyişdirilmiş 2 rayon da keçmiş adları ilə - Əzizbəyov və Dilcan kimi verilmişdi. Onda ermənilər də əks ittihamla çıxış edə bilərlər. Bu, nə dərəcədə məntiqlidir? Adların səhv yazılması texniki səhvdir, çalışacağıq ki, bülletenin növbəti buraxılışlarında belə səhvlərə yol verilməsin.

- “Qarabağ” fraksiyası Xocalı faciəsinin xarici ölkə parlamentlərində rəsmən tanınması kampaniyasına başlayıb. Əgər fraksiya üzvləri buna nail ola bilsələr, onların parlamentdə qeydiyyatı alınması ehtimalı nə qədərdir?

- Fraksiyanın parlamentdə qeydə alınması həm önəmlidir, həm də önəmsizdir. Ona görə önəmlidir ki, qanun layihələrini daha aktiv şəkildə müzakirəyə çıxara bilər. Ona görə önəmsizdir ki, biz qeydə alınmadan da xarici ölkə parlamentləri ilə kifayət qədər aktiv şəkildə işləyə bilərik. Buna görə də hər hansı bir milli məsələdən fraksiyanın qeydə alınması üçün istifadə etməyəcəyik. Buna görə də, güman etmirəm ki, Xocalı soyqırımı tanınandan sonra məhz bu fakta görə fraksiyanı qeydə alsınlar. Amma gec-tez bu fraksiya qeydə alınacaq, yəni gec-tez fraksiya üzvlərinin sayı qeydə alınmaq üçün tələb olunan həddə çatacaq.

Aysel TEYMURZADƏ,
İqtisad Universitetinin I kurs
tələbəsi:

- Müxtəlif sorğularda parlamentdə çalışan ən fəal deputat kimi sizin adınız göstərilir. Həm də parlamentin ən mübariz deputatısınız. Özünüzü heç bir fəallığı olmayan deputatların arasında necə hiss edirsiniz?

- Çətin sualdır... Əvvəla, seçicilərim və müvafiq rəy sorğularında iştirak edən şəxslər çox sağ olsunlar ki, mənə bu cür qiymətləndirirlər. Amma mən özümü o cür dəyərləndirmirəm. Və belə hesab edirəm ki, görəcəyimiz işlər gördüyümüz işlərdən qat-qat çoxdur. Beş ilin yekununda bu barədə nəsə demək olar – keçilən yola nəzər salmaq olar. Hələ mövcud parlament cəmi bir ildir ki, fəaliyyət göstərir. Ona görə də istəməzdim ki, bu

bölgü prinsipində öz deputat həmkarlarımın fəaliyyətinə münasibət bildirim. Amma yeri gəlmişkən, deputat həmkarlarımı milli məsələlərdə fəal olmağa dəvət edirəm.

Anar ƏLİSOY,

BDU-nun III kurs tələbəsi:

- İndiki vəziyyətdə Azərbaycanın hansısa hərbi bloklaşmaya ehtiyacı varmı, əgər varsa, nə üçün?

- Qafqazda kifayət qədər bloklaşma gedib. Ermənistan Rusiya ilə, İranla, Yunanıstanla ikitərəfli, üçtərəfli hərbi müqavilələr imzalayıb. 2005-ci ildə Gürcüstanın NATO-nun üzvünə çevriləcəyi gözlənilir və Rusiya hərbi bazalarının bu ölkədən çıxarılması artıq faktıdır. Azərbaycan regionda faktiki olaraq hərbi cəhətdən köməksiz bir dövlətə çevrilib. Mənə elə gəlir ki, ən optimal variant Pakistan-Azərbaycan-Türkiyə, yaxud Türkiyə-Azərbaycan-İsrail hərbi bloklarının yaradılması ölkəmizin həm geosiyasi, həm də milli maraqlarına cavab verən ittifaqlar ola bilər. Hesab edirəm ki, Azərbaycan bu planların reallaşması istiqamətində ciddi işləməlidir.

- Sizcə, nə üçün Ümummilli və sosial iqtisadi problemlər şəraitində iqtidar hakimiyyətini qoruyub saxlayır, müxalifətsə bundan istifadə edə bilmir?

- Müxalifətin bundan istifadə edə bilməməsinin müxtəlif səbəbləri var. Əvvəla, Azərbaycan müxalifəti kifayət qədər parçalanıb və bu, əsasən, ideoloji zəmində deyil. Çünki yaranmanın özü ideoloji zəmində baş verməmişdi. O cümlədən, iqtidarın içindən çıxan kifayət qədər partiyalar var ki, müxalifət adı ilə fəaliyyət göstərir. Bu halda da qarşı tərəf - iqtidar mobil komanda təsiri bağışlayır və bütün üsullardan istifadə edərək hakimiyyətini möhkəmləndirir.

Barat İMANİ,

Ağdam qaçqını, ali təhsilli işsiz:

- İlk öncə sizi parlamentdə “Qarabağ” fraksiyası yaratmağınız münasibətilə təbrik edirəm. Bu hadisə keçən 9 ildə Milli Məclisdə Qarabağ məsələsinə biganəliyəz də olsa son qoya bilər... Azərbaycan xalqının 1 milyonunun acınacaqlı vəziyyətdə yaşayışına bəskər ermənilərlə “xalq diplomatiyası” adıyla “qardaşlaşma” siyasətinə münasibətini, necədir?

- Təbrikinə görə Barat bəyə minnətdarlığımı bildirirəm. “Qarabağ” fraksiyası bizim yox, bütövlükdə, Azərbaycan xalqının uğurudur. Çalışacağıq ki, bu fraksiya genişlənsin və sözün həqiqi mənasında, Qarabağ məsələsi ilə bağlı parlamentdə təsiredici bir qüvvəyə malik olsun. “Qardaşlaşma” siyasətinə və “xalq diplomatiyası”na gəlicəsə, bu mövqə yanlışdır. Xalq diplomatiyası problem həll olunduqdan sonra baş verən bir proses ola bilər. Münaqişə həll olunmadan belə bir siyasətdən istifadə həmişə uğursuzluğa səbəb olur.



- **“Qarabağ” fraksiyasının QAT-la birgə fəaliyyəti zəlil günə düşmüş insanların öz dədə-baba yurduna qayıtmasında nə qədər faydalıdır?**

- “Qarabağ” fraksiyası Qarabağla bağlı olan bütün təşkilatlarla əlaqələr qurmağa hazırlaşır. Bizsə parlamentin bir ilində bir mərhələni keçdik. Fraksiyanı tanımaq və onun beynəlxalq aləmdə görə biləcəyi işləri ardıcıl şəkildə düzmək və bu strategiyaya doğru getmək də, təbii ki, ikinci mərhələdir.

- ...Və öz sualımız:

- Ötən ilin sonunda Milli Məclis “Kütləvi İnformasiya Vasitələri haqqında” Qanuna təklif edilən bir sıra mütərəqqi əlavə və dəyişiklikləri qəbul etdi. Sizcə, bu daha çox kimin uğuru idi: siyasi hakimiyyətin, siyasi müxalifətin, jurnalistikanın özünün, yoxsa bütövlükdə cəmiyyətin?

- Mən parlamentdə çıxışında da bu barədə dedim. Azərbaycan xalqının və Azərbaycan müxalifətinin yükünü daha çox Azərbaycan mətbuatı çəkib. Bu, göz qabağındadır. Demokratiyanın, insan haqlarının qorunmasında müxalifətdən daha çox fəal olan və daha çox müxalifətçilik edən mətbuat olub. Azərbaycan mətbuatı “dördüncü hakimiyyət” funksiyasından imtina edərək daha çox “ikinci hakimiyyət” funksiyasını həyata keçirib. Əgər qeyri-peşakar bölümdə yanaşsaq, “ikinci hakimiyyət” - ictimai nəzarət hakimiyyətidir. Azərbaycan müxalifəti, sözün həqiqi mənasında, iqtidar üzərində də, müxalifət üzərində də ictimai nəzarət funksiyasını həyata keçirib. Qanuna əlavə və dəyişikliklər edilməsini mətbuatın, bütövlükdə xalqın qələbəsi hesab edirəm. Arzu edirəm ki, bu qanundakı yeni mütərəqqi müddəalar kağız üzərində qalmasın, həyatda öz əksini tapsın.

08.01.2002 Express

ФРАКСİYAMIZA MÜNASİBƏTDƏ PAXILLIQ HİSS OLUNUR

Milli Məclisdə “Qarabağ” fraksiyasının yaranmasından cəmi bir neçə gün keçməsinə baxmayaraq, qurumun adı qalmaqallarda hallandırılmağa başlayıb. Bu, əsasən fraksiyaya üzv olan deputatların mənsubiyyəti ilə bağlıdır. Əli Kərimovun rəhbərlik etdiyi alternativ Demkonqresdə təmsil olunan Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının deputatlarının “Qarabağ” fraksiyasına üzv olmaları yeni bloku qəbul etməyənləri qəzəbləndirib. Son proseslərə, həmçinin “Qarabağ” fraksiyasına qəbulla bağlı yeni müraciətlərə aydınlıq gətirməsi üçün qurumun təşəbbüsçüsü İqbal Ağazadə ilə əlaqə saxladıq.



-“Qarabağ” fraksiyasına qoşulması üçün Rafael Allahverdiyevlə danışıqlar apardığınızı bildirilir. Nə zaman görüşmüşünüz?

-Mənim bu məlumatdan xəbərim yoxdur. Rafael müəllimlə görüşüm olmayıb. Bu gün (red.dünən) Vəqif Səmədoğlu ilə görüşmüşəm.

Deyilənə görə, srağagün Vəqif Səmədoğlu və Elman Məmmədovla görüşmüşünüz və siz hər üçünüzün fraksiyaya həmsədr seçilməyinizə razılıq vermişiniz.

- Yox, belə bir şey olmayıb.
- Bəs onda bu məlumatın yayılmasında məqsəd nədir?

- Kimlərsə ola bilsin ki, qurumun fəaliyyətinə kölgə salmaq məqsədi ilə, yaxud qısqanclıq hissi keçirdiyindən bu cür xəbərlər yayırlar. Mətbuatda artıq əleyhimizə ittihamlar səslənməyə başlayıb. Aydın Mirzəzadə, Asim Mollazadənin bu cür bəyanatlarına rast gəldim. Asim bəy fraksiyanın regional amillər əsasında yarandığını deyir.
- **Biz də bu məsələyə dair münasibət soruşacaqdıq. Hansı regional amildən söhbət gedir?**
- Vəqif Səmədoğlu Qazax, Sabir Rüstəmxanlı Yardımlı, Rəfət Ağalarov Salyan, Rafael Hüseynov Kürdəmir, İqbal Ağazadə isə Füzulidəndirsə, hansı regional amildən söhbət gedə bilər?! Burada Azərbaycan spektri, coğrafi rəngi var. Əgər bu adamları qarabağlı olmaqda qınamaq mümkündürsə, onda bütün Azərbaycan qınaq obyektı olmalıdır. Fraksiyada Qarabağ regionu amilini axtarmaq cılız bir şeydir. Burada məqsəd nədir, deyə bilmərəm, amma hər halda, məqsədsiz də deyil. Qarabağ probleminə hər bir vətəndaş özünü qarabağlı hesab etməlidir.
- **Vəqif Səmədoğlu ilə nələri müzakirə etdiniz?**
- Bu gün (dünən) təsadüfən parlamentin foyesində Vəqif Səmədoğlu ilə rastlaşdıq. Fraksiya ilə bağlı vəziyyəti müzakirə etdik və bu istiqamətdə fəaliyyətimizi davam etdirib, növbəti həftədə qurumun üzvlərinin toplaşmasını qərarlaşdırdıq. Yığıncaqda vacib sənədlər, həmçinin Avropa Şurasına göndəriləcək sənədlər müzakirə, fəaliyyət konturları barədə fikir mübadiləsi aparmağı düşünürük
- **Yaradılan fraksiya siyasi blokdurmu? Bunu ona görə soruşuruq ki, VHP-nin redaksiyamıza daxil olan bülletenində blok siyasi məqsədlər daşıyacağı təqdirdə, partiya üzvü olan deputatların öz fəaliyyətlərini orada davam etdirməyəcəkləri deyilir.**
- Ümummilli bir məsələ olan Qarabağ probleminə siyasi konturlar varsa, “Qarabağ” fraksiyası da həmin siyasi konturlardan kənarda qalmayacaq. Yox, Qarabağı kimsə ictimai, mənəvi bir məsələ hesab edirsə, bunu o cür də qiymətləndirsinlər. Azərbaycan siyasəti 1988-ci ildən bu yana Qarabağın üstündə köklənib. Bu gün Azərbaycan siyasətində kim

varsa, hamısı Qarabağın adı ilə siyasətə gəlib. Qarabağı və bununla bağlı problemi siyasətdən kənar təsəvvür etmək çətin bir şeydir.

- **VHP-çi deputatların fraksiyasını tərk etmə ehtimalları nə dərəcədədir?**
- Fraksiyanın yaradılmasına imza atan Fəzail İbrahimli televiziya verdiyi müsahibəsində öz fikirlərini açıqlayıb. Sabir Rüstəmxanlı Bakıda olmadığı üçün belə bir informasiyanın hansı məqsədlə verilməsinə münasibət bildirməkdə çətinlik çəkirəm. Sabir bəy rayondan qayıdandan sonra yəqin ki, bu barədə söhbətimiz olacaq. Amma inanmıram ki, Qarabağ adı olan qurumdan Sabir Rüstəmxanlı və onun partiyadaşları imtina etsinlər. Qaldı ki, onların Demkonqres fraksiyasında cəmləşmələrinə, bu qurum parlamentdən kənar bir qurumdur. Parlamentdən kənar hər hansı bir qurumun işində iştirak məsələsinə “Qarabağ” fraksiyası qadağa qoymur. Belə şeylər fraksiyanın səlahiyyətinə aid deyil.
- **Fraksiyaya üzv olmaqla bağlı deputatlarla aparılan danışıqlar nə yerdədir?**
- Davam edir. Bu gün adını açıqlamaq istəmədiyim bir neçə deputatla danışığ aparmışam. Mənə elə gəlir ki, fraksiyanın yaranması müsbət qarşılanır.
- **Parlament rəhbərliyi tərəfindən hər hansı təzyiq halları varmı?**
- Rəhbərliyin müstəqil yaranan quruma etiraz etməyə heç bir haqqı yoxdur. Çünki deputatların öz fəaliyyətlərini müstəqil şəkildə koordinasiya etmək hüquqları var. Bizim məqsədimiz o deyil ki, fraksiyada cəmləşən deputatların Qarabağı hamıdan çox sevdiyini cəmiyyətə və kimlərəse sübut edək. Sadəcə olaraq, biz - bu qurumda cəmləşən deputatlar öz işimizi fraksiya vasitəsilə əlaqələndirmək istəyirik.
- **Fraksiyanın hakimiyyətin sifarişi əsasında yaradıldığını söyləyənlər də var...**
- Mən də mətbuatda bu cür fikirlərlə rastlaşıram. Deyirlər ki, hakimiyyət beynəlxalq aləmə “Qarabağ” fraksiyası vasitəsilə təzyiq göstərmək və bunun müqabilində də öz şərtlərini diqtə etmək istəyir. Təki bizim beynəlxalq ictimaiyyətə təzyiq etmək imkanlarımız olsun. Azərbaycanın mövqeyi önəm daşıyacaqsa, burda nə pis iş var? Bundan başqa, hakimiyyətin “Qarabağ” fraksiyası ilə nə bağlılığı? Biz heç kimin hansısa fraksiyada, blokda cəmləşməsinə pis baxmırıq. Ancaq “Qarabağ” fraksiyası ilə bağlı bir qısqanclıq, paxıllıq meylləri hiss edilir.

Esmira Namiqqızı

15.06.2001 Yeni Müsavat

BİZ AÇIQ DANIŞMAQ İSTƏYİRİK

İqbal Ağazadə: Prezident seçkilərinə qədər Qarabağ məsələsini həll edə bilməyən hakimiyyət seçkiyə qatılmamalıdır

Siyasət **USA VAT**
N 101 (1876) 8 noyabr 2002

Xəbər verdikimiz kimi, Milli Məclisin 28 deputatı parlamentdə Qarabağla bağlı qapalı müzakirənin keçirilməsinə tələbi ilə çıxış edib. Bu tələbə qoşulanların sayı artmaqdadır. Milli Məclisin Xocalı faciəsinin soyqırım kimi tanınması barədə qərarı səkkiz aydır qəbul edə bilməməsi də göstərir ki, parlamentin rəhbərliyi qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış edən deputatlardan daha çox Prezident Aparatından gələn sifarişlərlə hesablaşır. Bu baxımdan deputatların tələbinin hakimiyyətin yuxarı əşalonunda bəyənilmədən parlament müzakirəsinə çıxarılması inandırıcı görünür. Müraciətin imzalanmasının təşəbbüscülərindən biri kimi çıxış edən İqbal Ağazadənin fikrincə, 28 deputatın müraciətinin - reallaşması sona qədər mübarizədən, ictimaiyyətdən və KİV-dən asılıdır:

"Biz açıq danışmaq istəyirik"

İqbal Ağazadə: "Prezident seçkilərinə qədər Qarabağ məsələsini həll edə bilməyən hakimiyyət seçkiyə qatılmamalıdır"

- Çünki hər hansı məsələnin müzakirəyə çıxarılması bunu təklif edən deputatların sayı ilə ölçülür. Bəzi mətbuat orqanlarında məlumatlar gedir ki, guya gündəlik məsələ çıxarmaq üçün 63 deputatın imzası lazımdır. Bu, yanlışdır. Biz fəvqoladə sessiya çağırıraq. Bunun üçün 43 nəfər lazımdır. Qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etmək hüququna isə hər bir deputat malikdir. Sadəcə olaraq, bu təklifi Milli Məclisin dəstəyini almaq lazımdır. İkinci, ictimaiyyət və KİV bu məsələdə dəstəverici, maraqlı tərəf kimi çıxış etməlidir. İnanıram ki, müzakirənin keçirilməsi tələbi ilə çıxış edən deputatların sayı artmaqdadır. Milli Məclisin Xocalı faciəsinin soyqırım kimi tanınması barədə qərarı səkkiz aydır qəbul edə bilməməsi də göstərir ki, parlamentin rəhbərliyi qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış edən deputatlardan daha çox Prezident Aparatından gələn sifarişlərlə hesablaşır. Bu baxımdan deputatların tələbinin hakimiyyətin yuxarı əşalonunda bəyənilmədən parlament müzakirəsinə çıxarılması inandırıcı görünür. Müraciətin imzalanmasının təşəbbüscülərindən biri kimi çıxış edən İqbal Ağazadənin fikrincə, 28 deputatın müraciətinin - reallaşması sona qədər mübarizədən, ictimaiyyətdən və KİV-dən asılıdır:

2003-cü ilə qədər Dağlıq Qarabağ məsələsində heç bir dəyişikliyin olmayacağını bəyan edib. R. Kocayev niyə belə inanırsa danışır? Niyə Şəngəlin dediklərinin qarşısında Azərbaycan hakimiyyəti susur? Bütün bunlara bir aydınlıq gətirməlidir. Mən əvvəllər də üçüncü variantla bağlı gumanları demişdim. Üçüncü variant Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadının işğaldan azad edilməsi, bunun əvəzində isə Ermənistan dəmiryolu dəhlizinin açılması nəzərdə tutulur. Hər kəs bilməlidir ki, bu, Azərbaycan üçün qeyri-müqəbul, ölkəmiz hər an təzyiq altında saxlayan bir variantdır. Kim bu variantla İran sərhədini pozmağa vadar edə bilər. Ona görə də bu məsələni yeni variant adı altında müzakirəyə qərar, növbəti illərimizi boşa burmamaq lazımdır. Qapalı iclasın keçirilməsi bütün bunlarla bağlı açıq söhbət aparmaya imkan verir.

- Siz dövlət başçısının da müzakirələrdə iştirakını tələb edirsiniz?

- Bəli. O, mütləq iştirak etməlidir.

- Hələ də inanırızmı ki, Xocalı faciəsini soyqırım kimi tanımaq qədər sadə və vacib bir qərar qəbul etməyə cəsarəti olmayan Azərbaycan parlamenti Qarabağ məsələsi ilə bağlı müzakirələr keçirəcək?

- Təşəbbüs lazımdır. Hər şeyi öz axarına buraxsaq, mübarizə aparmasaq, sizinlə razıyam. Sadəcə, tapkı göstərmək lazımdır.

- Bu ilin sonuna qədər qapalı iclasın keçirilməsi baş tuta bilərmi?

- Çalışacağıq ki, büdcənin müzakirəsi başa çatdı kimi bu məsələyə qayıdaq. Mənim fərdi mövqeyim belədir ki, 2003-cü ilin prezident seçkilərinə qədər Qarabağ məsələsini həll edə bilməyən hakimiyyət seçkilərə qatılmamalıdır. Ən azı qonşu Türkiyəni misal götürək. Milli problemlərin həllində



Xəbər verdikimiz kimi, Milli Məclisin 28 deputatı parlamentdə Qarabağla bağlı qapalı müzakirənin keçirilməsi tələbi ilə çıxış edib. Bu tələbə qoşulanların sayı artmaqdadır. Milli Məclisin Xocalı faciəsinin soyqırım kimi tanınması barədə qərarı səkkiz aydır qəbul edə bilməməsi də göstərir ki, parlamentin rəhbərliyi qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış edən deputatlardan daha çox Prezident Aparatından gələn sifarişlərlə hesablaşır. Bu baxımdan deputatların tələbinin hakimiyyətin yuxarı əşalonunda bəyənilmədən parlament müzakirəsinə çıxarılması inandırıcı görünür. Müraciətin imzalanmasının təşəbbüscülərindən biri kimi çıxış edən İqbal Ağazadənin fikrincə, 28 deputatın müraciətinin - reallaşması sona qədər mübarizədən, ictimaiyyətdən və KİV-dən asılıdır:

- Çünki hər hansı məsələnin müzakirəyə çıxarılması bunu təklif edən deputatların sayı ilə ölçülmür. Bəzi mətbuat orqanlarında məlumatlar gedir ki, guya gündəliyə məsələ çıxarmaq üçün 63 deputatın imzası lazımdır. Bu, yanlışdır. Biz fəvqəladə sessiya çağırırdıq. Bunun üçün 43 nəfər lazımdır. Qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etmək hüququna isə hər bir deputat malikdir. Sadəcə olaraq, bu təklifə Milli Məclisin dəstəyini almaq lazımdır. İkincisi, ictimaiyyət və KİV bu məsələdə dəstəkverici, maraqlı tərəf kimi çıxış etməlidir. İnanıram ki, müzakirəyə nail olmaq mümkün olacaq. Ən azı hakimiyyət bizim Qarabağ məsələsi ilə bağlı nə qədər məlumatlı olduğumuzu və məsələnin müzakirəsinə tərəfdar çıxan deputatların çoxluğunu nəzərə alıb, müzakirələrin keçirilməsinə imkan verəcək.

- Niyə iclasın məhz qapalı keçirilməsini tələb edirsiniz?

- Adətən açıq iclaslar şouya çevrilir. Bundan başqa, açıq icaslarda biz dövlətçilik baxımından bəzi məsələləri açıqlaya bilmirik. Qapalı icaslarda isə hər şeyi açıq demək olur.

- Ötən il Milli Məclisdə Qarabağla bağlı müzakirələr keçirilmişdi. O zaman bu müzakirələr dediyiniz kimi, şouya çevrildi. Sizcə, tələbiniz yerinə yetirilsə, indiki müzakirə ilə əvvəlki arasında bir fərq olacaqmı?

- Ən azı bizim çıxışlarımızda fərq olacaq. Ona görə də iclas qapalı keçirilməlidir ki, şou olmasın. Belə icaslarda biz də heç nə deyə bilmirik. Çünki bizim dediklərimiz informasiya kimi xaricə, o cümlədən Ermənistana da ötürülür. Bunun qarşısını almaq üçün bəzən açıq icaslarda susmağa məcbur oluruq. Son günlərdə Stepaşinin üçüncü variant məsələsi ilə bağlı bir bəyanatı oldu. Bundan başqa, Robert Köçəryan da 2003-cü ilə qədər Dağlıq Qarabağ məsələsində heç bir dəyişikliyin olmayacağını bəyan edib. Robert Köçəryan niyə belə inamla danışır? Niyə Stepaşinin dediklərinin qarşısında Azərbaycan hakimiyyəti susur? Bütün bunlara bir aydınlıq gətirilməlidir. Mən əvvəllər də üçüncü variantla bağlı gümanlarımı demişdim. Üçüncü variant Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlının işğaldan azad edilməsi, bunun əvəzində isə Ermənistana dəmiryolu dəhlizinin açılması nəzərdə tutulur. Hər kəs bilməlidir ki, bu, Azərbaycan üçün qeyri-məqbul, ölkəmizi hər an təzyiq altında saxlayan bir variantdır. Kim bu variant üzərində alver etmək istəyirsə, bunun üzərində Qarabağ məsələsinin mərhələli həllini düşünürsə, yanılır. Horadizdə Azərbaycan

ordusunun mövqeləri ilə Ermənistan ordusunun mövqeləri arasındakı hava məsafəsi çox azdır. Bu, hətta bir neçə kilometrə ölçülür. İstənilən vaxt düşmənin dəmiryol dəhlizini bağlayıb, üç rayonu yenidən mühasirədə saxlaya, insanları yenidən Araz çayı vasitəsilə İran sərhədini pozmağa vadar edə bilər. Ona görə də biz bu məsələni yeni variant adı altında müzakirəyə çıxarıb, növbəti illərimizi boşuna ötürməməliyik. Qapalı iclasın keçirilməsi bütün bunlarla bağlı açıq söhbətlər aparmağa imkan verir.

- Siz dövlət başçısının da müzakirələrdə iştirakını tələb edirsiniz?

- Bəli. O, mütləq iştirak etməlidir.

- Hələ də inanırsınızmı ki, Xocalı faciəsini soyqırım kimi tanımaq qədər sadə və vacib bir qərarı qəbul etməyə cəsarəti çatmayan Azərbaycan parlamenti Qarabağ məsələsilə bağlı müzakirələr keçirəcək?

- Təşəbbüs lazımdır. Hər şeyi öz axarına buraxsaq, mübarizə aparmasaq, sizinlə razıyam. Sadəcə, təpki göstərmək lazımdır.

- Bu ilin sonuna qədər qapalı iclasın keçirilməsi baş tuta bilərmi?

- Çalışacağıq ki, büdcənin müzakirəsi başa çatan kimi bu məsələyə qayıdaq. Mənim fərdi mövqeyim belədir ki, 2003-cü ilin prezident seçkilərinə qədər Qarabağ məsələsini həll edə bilməyən hakimiyyət seçkilərə qatılmamalıdır. Ən azı qonşu Türkiyəni misal götürək. Milli problemlərin həllində yox, bir partiyanın seçki marafonunda adı uduşunu təmin edə bilməyən partiyanın rəhbərliyi istefa verir. Ona görə də ötən on il ərzində Qarabağ problemini həll etməyə gücü çatmayan hakimiyyət növbəti beş ili də hakimiyyətdə qalmaq iddiasında ola bilməz.

Mahir Məmmədli

08.11.2002 Yeni Müsavat

keçid məntəqəsi statusu müəyyənləşdirilir. Bundan sonra, Azərbaycan Konstitusiyasına uyğun olaraq referendum keçirilərək Dağlıq Qarabağa Azərbaycanın tərkibində muxtar özünüidarəetmə statusu verilir. Orada səlahiyyətlər ayrıca bölüşdürülür. Dağlıq Qarabağ müstəqil ordu saxlamır, özünün pul nişanı olmur. Pul nişanı Azərbaycanın pul nişanıdır. Dağlıq Qarabağ Respublikasının vətəndaşına Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı pasportu verilir. İkinci konsepsiyaya görə isə, işğal olmuş ərazilərin hamısı – Ağdam, Fizuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan, Kəlbəcər, Laçın və Dağlıq Qarabağ daxil olmaqla Qarabağ Muxtar Respublikası yaradılır, Ağdam şəhəri mərkəz elan olunur. Xankəndinə isə ikinci şəhər statusu verilir. Burada da Laçın və Mehri rayonlarına xüsusi status verilir. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində Qarabağ Muxtar Respublikası azad iqtisadi zona elan olunur, iqtisadiyyatın dirçəlməsi, investisiya qoyulması üçün bütün ölkələrə və bütün iş adamlarına şərait yaradılır.

-İqbal bəy, əgər səhv etmirəmsə, siz bu cür təkliflərlə Milli Məclisdə Qarabağla bağlı müzakirələr gedən zaman çıxış etmişdiniz. Sizin təkliflərinizə hakimiyyət dairələri hər hansı reaksiya verdilərmidi?



-Mən bu məsələ ilə bağlı Prezident Aparatına və Milli Məclisə iki proqram təqdim etmişəm. Mənim Milli Məclisdəki çıxışımdakı bəzi məqamlar Azərbaycanın parlament nümayəndə heyətinin Avropa Şurası Parlament Assambleyasında ortaya qoyduğu “informasiya müharibəsini necə aparmalı” proqramı ilə üst-üstə düşür. Mən demək istəməzdim ki, həmin proqram bütövlükdə bizim proqramla eynilik təşkil edir. Amma hər halda bunun konturları görünür. Terrorçu dəstələrin Dağlıq Qarabağ ərazisindən təlim-məşq bazası kimi istifadə etməsi, narkotik maddələrin becərilməsi, istehsalı və satışı üçün bu ərazilərdən istifadə olunması, çirkli pulların yuyulması və Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərə nəzarəti həyata keçirə bilməməsi kimi faktlardan hakimiyyət nümayəndələri ayrı-ayrı çıxışlarında, bəyanatlarında, müsahibələrində yararlanıblar.

-İqbal bəy, həmin saytın – “Qazeta SNQ”nin baş redaktoru milliyyətçə erməni olan Armen Cilavyandır. Belə bir məsəl var, deyirlər düşmənin səni tərifləyirsə, demək sən ona sərf edirsən. Sizin konsepsiyanız da ermənilərin xoşuna gəlib, hansı fikriniz onların mövqeyi ilə üst-üstə düşüb ki, Sizi diploma layiq görüblər?

-Erməni məni tərifləyib-tərifləməməyi məsələnin məğzi deyil. Məsələnin məğzi ondadır ki, kifayət qədər beynəlmilləşən Qarabağ problemində ermənilər də birmənalı olaraq öz mövqelərində israr edə bilmirlər. Çünki ən azı beynəlxalq prinsiplər var, onlar beynəlxalq prinsiplərdən kənara çıxıb bilmirlər. Bir də ki, “Qazeta SNQ”-nin baş redaktoru erməni olsa da, dolayısı ilə ermənilərə xidmət etsə də, açıqdan-açığa inkarçılıq mövqeyindən də çıxış edə bilməz. Bəzən faktları elə formada təqdim etmək lazımdır ki, o faktlar tutarlı, ciddi olsun və nəticə etibarilə onu, hətta, düşmən də qəbul edə bilsin. Mən Armen Cilavyanın mənim proqramıma tam səmimiyyətlə yanaşdığını qəbul etmirəm. Ancaq bir şey var ki, obyektivlik həmişə düşməni də həqiqəti deməyə, ən azı susmağa vadar edir. Hər halda bunu faktın tutarlı olması ilə əlaqələndirirəm.

-Bildiyiniz kimi müsabiqədə ermənilər də iştirak edirdilər. Onlar nə kimi versiyalar irəli sürüblər?

-“Qazeta SNQ” onların versiyalarını açıqlamayıb. Yaxın günlərdə onların proqramları və şəxsiyyətləri haqda məlumat dərc ediləcək.

Azadə BALAYEVA

19.06.2001-ci il 525-ci qəzet

HEÇ BİR PARTİYA ÖZÜNÜ BAŞQASINDAN ARTIĞ SAYMAMALIDIR

İqbal Ağazadə: “Razılaşdırıcı komissiyanın yaradılmasında bütün qeydiyyatdan keçmiş partiyalar iştirak etməlidir”

"Heç bir partiya özünü başqasından artıq saymamalıdır"

ÜMİD PARTİYASININ SƏDRİ İQBAL AĞAZADƏ: "RƏZİLƏŞDİRİCİ KOMİSSİYANIN YARADILMASINDA BÜTÜN QEYDİYYATDAN KEÇMİŞ PARTİYALAR İŞTİRAK ETMƏLİDİR"

- İqbal bəy, Seçki Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi üçün iqtidar və müxaliflərin iştirakı ilə razılaşdıracaq Komissiyaının yaradılmasına mülahizəniniz necədir? Sizin, belə bir Komissiyaının təşkilatı ilə bağlı ən optimal variant nədən ibarətdir?

[illegible]

- *Məcəllə ilə bağlı iqtidarlara müxalifət aramızda dialoqun bəz tutmasına çabızan ATOT-in say-lorini qonaqbox sayarsız?*

- ATO-tin partiyaların onların kəndrlikləri mütəvəllimlərə görə qiymət verməsini, siyasi qurumların bu məqsəd üçün münasibət qurmasını, Seçki Məcəlləsinin müzakirəsi ilə bağlı müsələyə də eyni mövqedən yanaşmasını dilçün sayırıq. Əgər hansısa qurumun bu qərarı qəbul etməsi, o, dərlik deyil ki, apəri partiyadır. Ona qala, bizlər təkə son qurultayımızda da müəyyənizlərin sayı 400 nəfər idi. Ümmiyyətdə, mon ATO-tin Azərbaycanca dilçə mizəsinə onun ölkəmizlik fəaliyyətinin nəticələri əsasında qiymət verilməsinə bələdiyyəm. ATO-tin hamı dərlikdə Azərbaycanın mizəsinə

Azərbaycanın Qarabağ problemi kimi böyük dərdi var. Əgər ATƏT bir çox istəyirsə, qoy elə bu problemin həlli üçün real addımlar atsın, bir milyon qaçqını cəldiyyəi azab-ziyyətlərə bəgane qalmasın. Sadəcə, ATƏT özüni regionda is görmüş bir qurum kimi təqdim etmək istəyir. Ləqidar-muxalifət münasibətlərinin gərgin olmasından yararlanaraq xidmətini təkif edir.

- *Ödliyyə Nazirliyinin AXCP ilə bağlı qərarını necə qiymətləndirməyiniz maraqlıdır. Siz bu qərardan əvvəl də AXCP kimi Qüdrət Həsənzadəyəvin rəhbərlik etdiyi partiyanı tanıyırdınız...*

[illegible]

losinə yenidən baxılmazdı. Bu, məqsədli solonin siyasi tərəfdir. Məsələni hüquqi tərəfinə gəliddikdə isə bunu nifrətli qəbul etməliyəm. Ağazadə, nə də başqa şey edə bilməz. Çünki 1995-ci ildə qeyd olunan AXCP-nin istər sıradan üzvlərinin, istərsə də legitim strukturların hansı qrupda daha çox təmsil olunması barədə sənədlərə malik deyiləm.

- İndi bu qərarın nə dərəcədə hüquqi olmasıdan daha çox nəyi hesablandığı barədə fikirlər səslənir.

[illegible]

krer ifade ede bilersinizmi?

[illegible]

R. ÖNÜDOĞLU

- İqbal bəy, Seçki Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi üçün iqtidar müxalifətin iştirakı ilə razılaşdırıcı komissiya yaradılmasına münasibətiniz necədir? Sizcə, belə bir komissiya təşkili ilə bağlı ən optimal variant nədən ibarətdir?

- Mən nə iqtidarın, nə də müxalifət partiyalarının Seçki Məcəlləsinin müzakirəsi üçün təklif etdikləri formatı məqbul saymıram. Hakimiyyət məəcəllədəki müddəaları öz mənafeələrinə uyğun tərtib etdiyi, bu müddəaların dəyişdirilməsinə mane olmağa çalışdığı kimi, özünü əsas müxalifət partiyaları adlanan qurumlar da razılaşdırıcı komissiya vasitəsilə öz maraqlarını təmin etmək istəyir. Bu məsələdə tez-tez “siyasi proseslərə təsir gücünə malik partiyalar”dan danışılır. Mən hesab edirəm ki, Ümid Partiyası da ölkədəki siyasi proseslərə kifayət qədər təsir gücünə malikdir. Məsələn, bir sıra partiyalardan fərqli olaraq biz mitinq keçirməmişik. Amma bu o demək deyil ki, yalnız mitinq, piket keçirən

partiyalar proseslərə təsir edə bilirlər. Hər partiyanın öz mübarizə taktikası var. Bəziləri meydan mübarizəsini seçir, digərləri isə dəyirmi masalara, diskussiyalara üstünlük verir. Heç bir partiya özünü başqalarından artıq hesab etməməlidir. Bir sözlə, müxalifətin razılaşdırıcı komissiya ilə bağlı təklifləri cəmiyyətin bütün siyasi spektrini əhatə etmir. Hesab edirəm ki, komissiyanın yaradılmasında qeydiyyatdan keçmiş bütün partiyalar iştirak etməlidir.

- Məcəllə ilə bağlı iqtidarla müxalifət arasında dialoqun baş tutmasına çalışan ATƏT-in səylərini qənaətbəxş sayırsız?

- ATƏT-in partiyalara onların keçirdikləri mitinqlərə görə qiymət verməsini, siyasi qurumlarla bu meyar əsasında münasibət qurmasını, Seçki Məcəlləsinin müzakirəsi ilə bağlı məsələyə də eyni mövqedən yanaşmasını düzgün saymıram. Əgər hansısa qurum mitinqə 500 nəfər çıxarıbsa, bu o demək deyil ki, aparıcı partiyadır. Ona qalsa, bizim təkcə son qurultayımızdakı nümayəndələrin sayı 400 nəfər idi. Ümumiyyətlə, mən ATƏT-in Azərbaycandakı missiyasına onun ölkəmizdəki fəaliyyətinin nəticələri əsasında qiymət verilməsinin tərəfdarıyam. ATƏT hansı dövrlərdə Azərbaycanın mənafeələrinə uyğun qərarlar qəbul edib? Azərbaycanın Qarabağ problemi kimi böyük dərdi var. Əgər ATƏT bizi çox istəyirsə, qoy elə bu problemin həlli üçün real addımlar atsın, bir milyon qaçqının çəkdiyi əzab-əziyyətlərə biganə qalmasın. Sadəcə, ATƏT özünü regionda iş görmüş bir qurum kimi təqdim etmək istəyir. İqtidar-müxalifət münasibətlərinin gərgin olmasından yararlanaraq xidmətini təklif edir.

- Ədliyyə Nazirliyinin AXCP ilə bağlı qərarını necə qiymətləndirməyiniz maraqlıdır. Siz bu qərardan əvvəl də AXCP kimi Qüdrət Həsənpuliyevin rəhbərlik etdiyi partiyanı tanıyırdınız...

- Əvvəla, onu qeyd etmək istədim ki, indi mövcud olan hər bir AXCP-ni, yəni nə "bütövləşdiricilər"i, nə "klassiklər"i, nə də "islahatçılar"ı tarixi Xalq Cəbhəsi Partiyasının varisi hesab etmək olmaz. AXCP-nin parçalanmadığını söyləmək, bunu isbat etməyə çalışmaq mənasız bir şeydir. Hazırda söhbət yalnız ayrı-ayrı şəxslərin mənafeyini ifadə edən, adını AXCP qoyan qruplardan gedə bilər. Azərbaycanda bu cür qruplara şəxsi yaxınlıq prinsipi əsasında münasibət bəsləndiyi üçün İqbal Ağazadənin də Qüdrət Həsənpuliyevlə şəxsi münasibətlərinin olması, onun partiyasının qurultayında iştirak

etməsi təəccüblü görünməməlidir. Əgər kimsə Mirmahmud Mirəlioğlu və ya Əli Kərimli ilə münasibətlərini AXCP-nin hüquqi varisinin müəyyənləşdirilməsində meyara çevirirsə, mənim Qüdrət Həsənpuliyevlə dostluğuma niyə qəbahət kimi baxılmalıdır? O ki qaldı Ədliyyə Nazirliyinin məlum qərarına, bu mənim üçün o qədər də təəccüblü olmadı. 2002-ci ildəki parçalanmadan sonra “klassiklər”ə nisbətən “islahatçılar” hakimiyyətə nə qədər yaxın idilərsə, buna görə onlara bir o qədər çox inam nümayiş etdirildi. O zaman “islahatçılar”ı AXCP kimi qeydiyyatla alaraq parlament seçkilərinə buraxdılar və onlara mandat verdilər. İndi 2003-cü ildir və artıq situasiya dəyişib. Meydanda AXCP adlı yeni bir qrup var. Bu qrup “islahatçılar”a nisbətən hakimiyyətə daha yaxın olduğu üçün Ədliyyə Nazirliyi bu dəfə onu qeydiyyatla alıb. Bu, iqtidarın xarakterindən, yürütdüyü siyasətdən irəli gələn bir şeydir. Əgər “bütövləşdiricilər” “islahatçılar”a nisbətən hakimiyyətlə məsafəylə davransaydılar, qeydiyyat məsələsinə yenidən baxılmazdı. Bu, məsələnin siyasi tərəfidir. Məsələnin hüquqi tərəfinə gəldikdə isə bunu nə İqbal Ağazadə, nə də başqası təyin edə bilməz. Çünki 1995-ci ildə qeydə alınan AXCP-nin istər sırası üzvlərinin, istərsə də legitim strukturlarının hansı qrupda daha çox təmsil olunması barədə sənədlərə malik deyiləm.

- İndi bu qərarın nə dərəcədə hüquqi olmasından daha çox nəyə hesablandığı barədə fikirlər səslənir.

- Bu məsələni iki cür hesablamaq mümkündür. Hakimiyyət seçki ilində seçki komissiyalarının formalaşdırılmasını tam nəzarətdə saxlamaq istəyir və bu istəyə uyğun olaraq parlamentdəki müxalifət çoxluğunu (“islahatçılar” - R.Ə.) komissiyalardan kənarda saxlamağa çalışır. Parlamentə AXCP adıyla yeni qurum gəlir. Ola bilsin ki, Qüdrət Həsənpuliyev əlavə parlament seçkilərində qalib gəlib martda mandat qazansın. Və Mərkəzi Seçki Komissiyası formalaşdırılarkən orada hakimiyyətə lazım olan müxalifət qrupu təmsil olunsun. Və yaxud ola bilər ki, Avropa Məhkəməsi tərəfindən Əli Kərimlinin qurumunun qeydiyyatı bərpa edilsin, revans əldə olunsun və Əli Kərimli 2003-cü ilin prezident seçkilərində hakimiyyətə lazım olan dərəcədə xidmət göstərmiş olsun. Etimadsızlıq limitlərini tam aradan qaldırsın. Mən bu iki variantı real sayıram. Məndən ötrü üçüncü variant yoxdur.

- Fikirlərinizi bir qədər konkret ifadə edə bilərsinizmi?

- Hazırda qüvvədə olan qanunvericiliyə görə, MSK-da müxalifət üçün ayrılmış 6 yerdən üçünə namizəd Əli Kərimli tərəfindən irəli sürülür. Çünki parlament müxalifəti olaraq, ən çox mandata onun qurumu malikdir. Əli Kərimlinin iqtidara olan bugünkü münasibəti sabah MSK-dakı müxalifətçilər tərəfindən prezident seçkilərinin nəticələrinin tanınmaması barədə birgə bəyanatın verilməsinə gətirib çıxara bilər. Hakimiyyət MSK-nı öz istəyinə uyğun formalaşdırmağa çalışır və komissiyada müxalifət üçün ayrılan yerləri özünə yaxın qüvvələrlə doldurmaq istəyir. Bu, birinci variant. İkinci variant isə ondan ibarətdir ki, 2003-cü ilin prezident seçkiləri ərəfəsində, yeni müxalifətin bir araya gəldiyi, birlik nümayiş etdirdiyi vaxtda real iddialılara qarşı yeni aspektdə, yeni ampuada adam meydana çıxarılır. İqtidara hakimiyyətin adamı olmayan, xalqın içində reytingi olan və İsa Qəmbər, Rəsul Quliyev, İlyas İsmayılov kimi real iddialıların qarşısına çıxıb qüvvələri parçalaya bilən yeni keyfiyyətdə lider lazımdır. Əli Kərimli 2000-ci ilin parlament seçkilərindən sonra bu keyfiyyətlərin böyük bir hissəsini uduza-uduza gəlib çıxıb 2003-cü ilə. Qüdrət Həsənzadənin “isləhatçılar”dan ayrılıb yeni partiya yaratması Əli Kərimlini “təmizə çıxarmış” və onu müxalifətə yaxınlaşdırmışdı. İndi ikinci mərhələ başlayır. Əli Kərimlinin partiyasının qeydiyyatı ləğv edilir, onun əsl müxalifət olduğu bir daha iqtidar tərəfindən cəmiyyətə sübut edilir. Bundan sonra Avropa məhkəməsi və ya beynəlxalq təşkilatların təzyiqi ilə Azərbaycan Məhkəmələri tərəfindən “isləhatçılar”ın qeydiyyatı bərpa olunur. Əli Kərimli partiyasının beynəlxalq aləmdə güclü təşkilat olduğunu sübut edərək, xalqın içində qayıdır və 2003-cü ilin prezident seçkilərində müxalifət düşərgəsi bölünür. Vahid namizəd məsələsi gündəmdən çıxır və s. Bütün bunlar onu göstərir ki, hakimiyyət 2003-cü ilin seçkilərinə ənənəvi metodlarla getmək istəmir. O, qarşıdan gələn prezident seçkilərinə tamamilə yeni müstəvidə adlamaq istəyir. Görünür, iqtidarın xalq arasında kifayət qədər nüfuzunun olmaması barədə məlumatı var.

Rövşən Əhədov

16.01.2003-cü il 525-ci-qəzet

SÖZÜMÜZÜ YAYDA DEYƏCƏYİK

ATƏT-in Bakı ofisinin Seçki Məcəlləsilə bağlı təşkil etdiyi dəyirmi masanın ikinci raundu baş tutmadı. Amma Ümid Partiyasının sədri, deputat İqbal Ağazadə görüşlərin baş tutacağına inanır. Özü də iddia edir ki, dəyirmi masa iki həftə ərzində keçiriləcək. Millət vəkili də bu inam hardandır? Elə isə, İqbal Ağazadəylə müsahibəni oxuyun.



- Xeyli vaxtdır ATƏT iqtidarla müxalifəti dəyirmi masada görüşdürə bilmir, bu görüşün baş tutacağına inanırsınız?

- Mənə belə gəlir ki, iqtidarla müxalifət dəyirmi masada görüşəcək. Amma bu görüşlərin heç bir məticəsi olmayacaq. Bu iqtidar hər zaman seçki öncəsi müxalifəti belə problemlərlə üz-üzə qoyur. Uzun müddət görüşlər keçilir, münasibətlər bildirilir, guya razılaşdırıcı müddəalar olur. Lakin sondası müzakirələr bunu qəbul edən orqana gedib çıxır. Məncə, nəzərdə tutulan görüşlər iki həftə ərzində baş tutacaq. Bu görüş baş tutmasa belə, an azı orta məxrəcə gəlinmə anlamında bir şey olacaq. Yəni iqtidarla müxalifət bir stol arxasında otura biləcək. İqtidar hər zaman bundan istifadə edir. Qanun da ən razılaşdırılmış formada Milli Məclisə çıxır. Axı qərarı Milli Məclis qəbul edir. Milli Məclis

dövlət başçısının bir deyimilə əvvəlki variantı bərpa etsə, ATƏT nə deyəcək ki? Azərbaycan qanunverici orqanına nə ilə təsir edə biləcək? Qanunverici orqan qərarı bu cür çıxarır. Bu, artıq praktikada olub. Müxalifət nəyə görə məsələləri MM-in qərarı olmadan, münasibəti bildirilmədən bu şəkildə bəsit qoyub bütün gücünü xərcləyir? Bəli, deyəcəklər: “biz razılaşdıq, filan maddəni də çıxardıq”. Amma qanunverici orqan var. İddia edə bilirlər ki, “biz qanunverici orqanı tanımırıq”. Onda sual yaranır: “bəs bir faizlik baryeri nəyin əsasında müəyyənləşdirirsiniz?”

- Deyirsiniz ki, dəyirmi masa yaxın günlərdə baş tutacaq. Belə çıxır ki, müxalifətin şərtləri qəbul ediləcək?

- İqtidar qəbul etməsə belə, müxalifətin içərisindən şərtlərlə yumşaldılmış formada razılığa gələ biləcək siyasi dairələr olacaq. Müxalifət deyilən anlamın, qrupun özü iqtidarla münasibətdə eyni məsafədə deyil, məsafələr fərqlidir. İqtidar ən azı özünə yaxın olan partiyalara doğru addım atacaq. Və həmin partiyalar artıq müxalifətin yox, iqtidarın yanında olacaqlar.

-Dəyirmi masanın işində parlament seçkilərində bir faizlik baryeri aşan partiyaların iştirak etməsi təklif edilib. Ancaq elə partiyalar var ki, bir faizlik baryeri aşmasalar da, majoritar qaydada parlamentdə təmsil olunurlar. Bur partiyalardan biri də sizin partiyanızdır. Ümid Partiyasının bu məsələyə mövqeyi necədir?

- Mənim fikrimcə, iqtidar seçki məsələsinə hansı formada yanaşırsa, özünə sərf edən hansı müddəaları qoyubsa, MKM də komissiyalarını iqtidardan fərqli olmayan bu prinsip üzərində müəyyənləşdirir. Biz fərdlərin, partiyaların hakimiyyətə gəlməsi uğrunda deyil, ədalətli seçki uğrunda mübarizə aparmalıyıq. Ədalətsə, təkcə nə MKM-də, nə də iqtidarın təklif etdiyindədir. Bu cəmiyyətin tələb etdiyi formadadır. Əgər bu gün cəmiyyətdə Ümid Partiyasının yeri, müəyyən qədər elektoratı varsa, bunun da mənafeyi müdafiə olunmalıdır. Cəmiyyət həmişə çoxluğun deyil, azlığın mənafeyi uğrunda mübarizə aparıb. Ədalət, qanun hamısı insan üçün, onun fikirlərini azad ifadə etməsi üçündür. Mən qeydiyyatda olan partiyaların hamısının bu sistemdə təmsil olunmasının tərəfdarıyam. Bu, başqa mövzunun söhbətidir ki, hakimiyyət hansısa partiyaları qeydiyyatdan kənarda saxlayıb.

- Dediynizdən belə nəticə çıxır ki, iqtidar onsuz da istədiyi Seçki Məcəlləsini qəbul edəcək. Müxalifətsə iddia edir ki, Seçki Məcəlləsi layihəsi kifayət qədər antidemokratik müddəalarla doludur. Müxalifətin bu iddiası ilə razılaşırırsınız?

- Orada konkret maddələr var ki, hətta konstitusiya pozuntusuna qədər geriye doğru addımdır. Məsələn, hakimlərin təyin olunması konstitusiyanın 126-cı maddəsinə görə, qanun pozuntusudur. Ancaq layihədə belə maddələrin olmasına baxmayaraq, bütövlükdə mürtəce demək bir qədər yanlışlıq olar. Müddəalar var ki, bütövlükdə iqtidarın mənafeyinə xidmət edən addım olsa da, ümumi baxanda müsbət cəhətlər də var. Tutaq ki, namizədlərin qeydə alınması məsələsi. İmza saylarının azaldılması, deputat seçkilərində 2000 imzanın 450-yə endirilməsi. Namizəd kimi qeydə almaq üçün 50 min imzadan 45 minə endirilməsi və s. bunlar hamısı mütərəqqi müddəalardır.

- Növbəti prezident seçkilərini müxalifət üçün sonuncu seçki sayanlar var. Müxalifətsə bu seçkidən qalib çıxmaq iddiasındadır...

- Hər bir sərkərdə döyüşə girməmişdən öncə bu döyüşün onun üçün sonuncu olduğunu güman edir. Ən azı dünyasını dəyişmək, döyüşlərin birində həlak olmaq kimi dəyərləndirir. Situasiyanı belə qiymətləndirməyən sərkərdələr heç zaman döyüşdə qalib gələ bilmir. Ən azı yaşamaq uğrunda mübarizə aparmalıdırlar...

- Amma siyasətçilərin düşündükləri sərkərdələrin düşündüklərindən tamamilə fərqlənir...

- Siyasətçilər yanlış düşünürlər. Bütün seçkilərdə siyasətçilər də maksimalist kimi düşünməli, bütün situasiyalarda maksimalist olmalı və maksimal nəticə uğrunda mübarizə aparmalıdırlar. Amma maksimal nəticə göstərməməyin özü məğlubiyyət olmaqla yanaşı, faciə deyil. Güman etmirəm ki, Azərbaycanın bugünkü siyasi reallığında bunu faciə kimi dəyərləndirib siyasi səhnədən getmək barədə düşünsünlər. Amma düşünməyin də vaxtı gəlib çatıb. Çünki artıq neçənci seçkidir ki, siyasilər ya kənarda qalır, ya da qoşularaq məğlub olurlar. Yəni öz komandalarını hakimiyyətə daşıya bilməyən rəhbər bu barədə düşünməlidir. Amma bu, onların, partiyaların seçimidir. Mən bu məsələdə heç kimin fikrini, düşüncəsini zorlamaq niyyətində deyiləm.

- Müxalifətə tövsiyə etdiklərinizi özünüzdə də aid edirsiniz?

- Biz mübarizəni yeni başlayırıq. Partiya olaraq, yeni mübarizə metodlarını ortaya qoyacağıq. Əslində 2003-cü il və bu ildən sonrakı siyasi mübarizə ili Ümidin ilidir. Biz isə, bizim olan illərin uğrunda mübarizə aparırıq. Mən arzu edərdim ki, Azərbaycanın problemləri 2003-cü ildə həll olunsun. İstər demokratik seçki problemi, istərsə də bu problemlərdən doğan Qarabağ problemi və s. Amma bu, olmayacağı təqdirdə də faciə deyil.



Azərbaycan siyasətində yeni nəsil yetişir, yeni qüvvələr ortaya çıxır. Onlar Azərbaycanın problemlərini gələcəyin öhdəsinə buraxmayacaqlar, həll edəcəklər, o cümlədən də biz Azərbaycanda yeni siyasətçilər nəsliyik. Bu gün Ümumdünya təmsil olunanların hamısı əslində ictimaiyyət üçün suallar, müəmmalar doğuran liderlər qismində deyil. O cümlədən İqbal Ağazadə də o qədər sual doğurmayan partiya sədrlərindən biridir, korrupsiya və rüşvətxorluqda ittiham olunmur. Mən dünənki məddahlığına, yaltaqlığına, hakimiyyəti verdiyinə və yaxud hakimiyyətə gəldiyinə, torpaq satdığına, onun dövründə işğal olduğuna işarə edilə bilməyən partiya sədrlərindən biriyəm. Çalışacağıq ki, bu prinsipi yaxşı mənada qoruyub saxlaya bilək.

- Partiyanızın prezident seçkilərində hansısa namizədlərdən birini dəstəkləyəcəyini istisna etməmişdiniz...

- Seçki ərafəsi Ali Məclisin iclası keçiriləcək. Bu, yaya hesablanmış bir addım ola bilər. Çünki partiyanın Ali Məclisinin qərarına görə mayın sonuna qədər yalnız təşkilatlanma ilə məşğul olacağıq. Cəmiyyətdə özümüzün gücümüzü, yerimizi bilməliyik. Yalnız bu gücü və yeri tam dəqiq hesablayandan sonra seçkiyə münasibət bildirəcəyik.

- İqbal Ağazadənin Müsavat Partiyasına yaxınlaşdığını deyənlər də var...

- Güman etmirəm ki, kimsə mənim İlyas İsmayılovla olan isti münasibətimi bir cürə, yaxud da Sabir Rüstəmxanlı ilə olan isti münasibətimi ayrı cürə yozsun. Biz Sabir bəylə eyni fraksiyadayıq, eyni Məclisdə mübarizə aparırıq. Bəlkə də partiya sədrlərindən Sabir Rüstəmxanlı qədər mən heç kimlə mütəmadi görüşmürəm. Amma nə bu görüşlərim, nə hər hansı bir qəzetdə haqqımızda məlumat getməsi bizim mövqeyimiz demək deyil. Bizim mövqeyimizi yalnız Ali Məclis müəyyən edə bilər. Ali Məclisinsə belə bir qərarı yoxdur.

- Siz də partiya sədri kimi İrana dəvət almısınız?

- Yox mən dəvət olunmamışam.

- Dəvət olunmadığınıza necə baxırsınız?

- Çox normal. Əksinə, İran məni dəvət etsəydi, buna anormal baxardım. Çünki mənim siyasi fəaliyyətim DAK çərçivəsində də davam edir. Mən DAK-ın idarə heyətinin sədr müaviniyəm...

- Yeri gəlmişkən, bir məsələni dəqiqləşdirək. DAK-ın İdarə Heyətinə keçirilən səsvermə ilə bağlı yaranmış mübahisələrdən sonra eşitdik ki, siz bu məsələlərdən inciyib İdarə Heyətindən istefa vermisiniz. Belə şey olub?

- Acığı mən istefa verdim, amma İdarə Heyəti qəbul etmədi. Ona görə də öz fəaliyyətim davam edir, artıq o istiqamətdə işləyirik.

Biz Güneydə azadlıq istəyirdik, istiqbal istəyirdik. Bu da təbii ki, Cənubi Azərbaycanla bağlı İran siyasətilə üst-üstə düşmür. Ona görə də İran siyasətçilərinin mənə sevməsi və ora dəvət etməsi ən azı çox böyük məntiqsizlik olardı. Bizim İrana fərqli münasibətimiz var. O fərqli mövqe parlament tribunasında dəfələrlə səsləndirilib. Mən Cənubda Azərbaycanın milli hökumətinin qurulacağını bəyan etmişəm. Dəfələrlə İranda azərbaycanlılara qarşı ediləcək haqsızlıqlar, həbsləri qətiyyətlə pisləmişəm və Oran hökumətindən hesabat sorulmasını istəmişəm. Bütün bunların fonunda güman etmirəm ki, İran mənə dəvət etsin. Dəvət etsəydi belə, çox böyük bəyanatla bunu rədd edərdim və İran adlı hökuməti tanımadığımı bəyan edərdim.

Xanoğlu ƏHMƏDOV

29.01.2003-cü il Ekspess

ACLIQ AKSIYASI CƏMIYYƏTİN BÜTÜN TƏBƏQƏLƏRİNİ DÜŞÜNDÜRDÜ

Hakimiyyətin “Yeni Müsavat”a basqıları davam edir. Cəmi üç məhkəmənin nəticəsinə görə, qəzetimiz 508 milyon manat cərimələnib. Nəzərə alsaq ki, bizi daha 9 məhkəmə qərarı gözləyir, onda vəziyyətin heç də ürəkaçan olmadığı aydınlaşar. Azad sözün müdafiəsinə qalxan jurnalistlər ən son mübarizə yolu kimi aclığa başladılar və bir həftə davam edən aksiya yüzdən artıq adamı öz ətrafında cəmlədi. “Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin və Ümid partiyasının sədri, deputat İqbal Ağazadə ilə söhbətimizə də aclıq aksiyasının nəticələrinə münasibətlə başladırıq:



-Mən aclıq aksiyasının nəticələri qiymətləndirməzdən əvvəl presedentin özünə münasibət bildirmək istəyirəm. Təəssüfləndirici haldır ki, Azərbaycan jurnalistləri 2003-cü ildə - bəşəriyyətin qloballaşdığı bir dövrdə, proseslərin açıq və şəffaf dönəmində öz haqlarını müdafiə etmək üçün ən bəsit və primitiv mübarizə üsullarına, insan həyatını

təhlükədə qoyan addımlara əl atmağa məcburdurlar. Bu, Azərbaycan hakimiyyətinin xarakteri, xüsusiyyəti və ölkədə baş verən proseslərin nə qədər qeyri-demokratik üsullarla inkişaf etdirilməsi ilə bağlıdır. Nə edək ki, bu dövrdə yaşamaq bizim taleyimizə düşüb. Jurnalistlərin bir həftəlik aclıq aksiyası cəmiyyətin bütün təbəqələrini - iqtidar və müxalifət düşərgələrini, düşünən ziyalıları, savaşı insanlarını, sadə vətəndaşları ciddi narahat etdi, düşündürdü. Mən prosesin gedişində axın-axın insanların ziyarətə gəldiklərini müşahidə etdim. Bu, cəmiyyətin öz problemlərinə biganə qalmamasının bariz nümunəsidir. Dediklərim, məsələnin ölkədaxili tərəfidir. Güman edirəm ki, Azərbaycan jurnalistlərinin aclıq aksiyasına əl atması beynəlxalq aləmə də Azərbaycanda demokratiyanın sual altında qaldığını, söz azadlığının ciddi təhlükə ilə üzləşdiyini sübut etdi. Yəqin ki, mütərəqqi bəşəriyyət, o cümlədən ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlar bu fakt ətrafında ciddi düşüncələr. Avropa Şurasında kütləvi informasiya vasitələrinin durumu ilə bağlı müzakirələrdə də Azərbaycanda söz azadlığı barəsində deyilənlər, proseslərin məhkəmələrə çatmamış qarşısının alınması ilə bağlı təkliflər jurnalistlərin bir həftəlik aclıq aksiyasının nəticəsi idi.

- **Avropa Şurası Parlament Assambleyasının söz azadlığı ilə bağlı son qərarını necə dəyərləndirirsiniz?**
- Mənə elə gəlir ki, AŞPA məsələlərə bir qədər yumşaq yanaşıb. Bu, daha çox situasiyanı gərginləşdirməməyə xidmət edir və münasibətlərin məhkəməsiz həllinə bir çağırışdır. AŞPA Azərbaycanda demokratiya və söz azadlığına daha çox dəyər verməlidir və ölkədəki ictimai-siyasi proseslərin önündə gedən qüvvələrin - KİV-in rolunu və yerini dəyərləndirməyi bacarmalıdır. Hər zaman demişəm ki, Azərbaycanda demokratiya məsələsində jurnalistlər siyasətçilərdən öndə gedirdilər. Ona görə, AŞPA daha sərt bəyanatlı çıxış etməli və situasiyanın bu həddə çatmasına imkan verməyən tədbirləri müəyyənləşdirməli idi.
- **“Yeni Müsavat” qəzeti 500 milyon manatlıq daha bir cərimə qərarı ilə üzləşdi. Bu, həm də sonuncu qərar deyil. Sizcə, qəzetin müdafiəsi prosesində yeni yolları və üsulları axtarmağın vaxtı çatıbmi?**
- Ötən ilin sonunda verdiyim proqnoz özünü doğrultmaq üzrədir. Cərimələrin sayı artmaqda davam edəcək. Bu, ictimai rəyi dəyişdirə bilən, ən çox oxunan bir qəzeti maliyyə

sanksiyaları ilə çəkəndirməyə, siyasi proseslərdəki fəallığını azaltmağa və daha çox başını qatmağa xidmət edir. Amma çəkinmək, qorxmaq lazım deyil. Hakimiyyət demokratiya və söz azadlığının qarşısında uzun müddət duruş gətirəsi vəziyyətdə deyil. Beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinin Azərbaycana yönəldiyi seçki ilində hər hansı qəzetin fəaliyyətinin dayandırılacağına və maliyyə sanksiyaları ilə iflic vəziyyətinə salınmasına imkan verilməz.



- Məhkəmə iddialarının arasında xüsusi ittiham qaydasında edilən şikayətlər də var. “Yeni Müsavat”ın baş redaktorunun və ya hansısa əməkdaşının həbsi gözləniləndirmi?
- Bu qeyri-mümkündür. “Yeni Müsavat”dan kiminsə həbsi hakimiyyət üçün çox ciddi böhran vəziyyəti yarada bilər. Vəziyyətlə tam tanış olan kimi inanmıram ki, “Yeni Müsavat”ın hər hansı əməkdaşının yazılarında ona həbsi ilə nəticələncək argument olsun.
- Aclıq dayandırılsa da qarşıda jurnalistlərin növbəti etiraz aksiyaları var. Sizcə, mətbuat özünü daha hansı yollarla müdafiə etməlidir.

- Məncə, hələlik mövcud olan variantlar yetərlidir. Bu variantlar “Yeni Müsavat”ı və bütövlükdə söz azadlığını müdafiə etməyə imkan verəcək. Bizim apardığımız müdafiə kampaniyasını “Yeni Müsavat” qəzetinin müdafiəsi kimi qiymətləndirmək mümkün deyil. Əslində bu, “Yeni Müsavat”a yox, Azərbaycan oxucusunun daha çox oxuduğu, tələbatı olduğu bir KİV-in, bütövlükdə söz azadlığının, demokratiyanın müdafiəsidir. Ona görə də cəmiyyətin bu müdafiəsi sıradan bir qəzetin müdafiəsi kimi qiymətləndirilə bilməz. Ona görə də ciddi şəkildə narahatlığa əsas yoxdur. Hesab edirəm ki, problemlərin hamısı yoluna qoyulacaq, amma hakimiyyət bu məsələdə özünə dividend qazanmağa çalışacaq. Ola bilər ki, beynəlxalq təzyiqlərdən sonra dövlət başçısının bir çağırışıyla məmurlar məhkəmə iddialarından geri çəkilsinlər. Onda hakimiyyət bundan siyasi dividend qazanmaq üçün istifadə etməyə çalışacaq.

30.01.2003-cü il Yeni Müsavat

MTN-NİN SORĞUSU QEYRİ-PEŞƏKAR HAZIRLANIB

İqbal Ağazadə: “Geri çəkilmək barədə düşünmürəm”

11

Rəy, xəbər

“Yeni Müsavat” və “Hürriyyət” qəzetlərinin PKK-nın Azərbaycandakı dayaqları barədə ictimaiyyətə çatdırdığı məlumatlar hakimiyyəti əndişəyə salıb. Kürd terror təşkilatının ölkəmizdəki strukturlarının hakimiyyət tərəfindən himayə edildiyi isbatlanmaqdadır. Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin “Yeni Müsavat” qəzetinin baş redaktoru Rəuf Arifoğlu, “Hürriyyət” qəzetinin baş redaktoru Aydın Quliyev və PKK-ya qarşı mübarizədə qəzetlərə dəstək verən Milli Məclis üzvü İqbal Ağazadəyə sorğu göndərilib. Bu, sorğudan daha çox hədə məktubudur və dövlət təhlükəsizliyinə dayaq duranları çəkəndirmək məqsədi daşıyır.

«MTN-in sorğusu qeyri-peşəkar hazırlanıb»

İqbal Ağazadə: “Geri çəkilmək barədə düşünmürəm”

“Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin və Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə MTN-in hədəsindən narahat deyil:

- Məsələyə müxtəlif aspektlərdən yanaşmaq lazımdır. Sorğu sifət hüquqi sənəd və doğrudan da araşdırma aparmaq istəyən bir orqanın tələbi kimi yəqin ortaya çıxır. Baxmayaraq ki, sənəd hələ mənə çatdırılmayıb, ləğvə qədər ki, mənə ünvan edilmiş sorğuda cinayət işinin açılıb-başlanmaması, yoxsa mən qəzet müəhəbbətlərim arasında cinayət işinin başlan-ması dəqiq göstərilənməyib. Şəxs mənə araşdırmaların hansı əhəmiyyətə olduğu bəlli deyil. Sorğuda bizə dediklərimiz, MTN-in dövlət təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələyə bəsit yanaşmasından xəbər verir.

Məclisin ikinci tərəfi siyasət. Sənəd daha çox siyasət bəsləyir. Əvvəla, Türkiyənin hakimiyyəti və Qəhrəman Partiyası

məmiş qurum olmasının müxtəlif mətbu orqanlarda təkrarlanması hakimiyyətdaxili qruplar arasında bir qədər düşündürür. Bu MTN arasında gərginlik yaratmaq MTN-i dövlətə yox, daha çox hakimiyyətə bağlamaq məqsədi güdür.

- Siz düşünürsünüz ki, N. Abbasov özünü müdafiə etməli?

- Bu, istisna deyil. “Yeni Müsavat” qəzeti haqqı olaraq PKK mövzusunda geniş yer ayırıb. Qəzet dövlət təhlükəsizliyini, Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərini nəzərə alaraq bu məsələni öncə çəkir. Mən əvvəllər də deyəmişəm ki, bu mövzuya və dövlət təhlükəsizliyinə düşündüyünə görə səlahiyyətli dövlət qurumları qəzetə həftə təqəkkür də etməlidirlər. Ola bilsin ki, hakimiyyət bir bəyanatla bir neçə məqsəd güdür. “Yeni Müsavat”la bağlı məhkəmə qərarı alınmış, qəzetin bağlanmaq, ciddi maliyyə sanksiyaları ilə üzlənmək təhlükəsindən sonra güc strukturları arasında xüsusi yer

olan MTN-in bəla bəyanatla çıxması seçki ilində qəzetin imkanlarını azaltmağa xidmət edir. O cümlədən bəzi hakimiyyətdaxili qrupların siyasət məqsədləri üçün istisna da istisna deyil.

- Sorğunu alandan sonra hansı addımları atmaq barədə düşünürsünüz?

- R. Arifoğlu, A. Quliyev və mən ümumiyyətlə görüşdükdən sonra ortaya ümumi xətt qoyacağıq. Ona görə ki, bu sənədin arasında cinayət işi dayanır. Hər müdafiə, hər də PKK-nın bundan sonra ifşası ilə bağlı ümumi mövqe müəyyənləşməlidir. Amma bu kursdan geri çəkilmək barədə düşünmürəm. Çünki dövlətimizin təhlükəsizliyi bizim üçün hər şeydən önəmlidir. Bu dövlət on minlərin qanı hesabına başa gəlir. Bu gün dövlət varsa, onun qorunması bizim bələdəş olmalıdır.

- N. Abbasov görüş təklifi ilə çıxış etsə, onunla görüşməyə hazırımsınız?

- Həç bir problem yoxdur. Biz həç kimlə görüşməkdən çəkinmirik. Çünki bizim addımlarımız dövlətin təhlükəsizliyi xidmət edir.

ya çalışır?

- N. Abbasov özünü müdafiə etmir. Onu bu mövqeyi tutmağa və hakimiyyətin digər qanadları ilə eyni xətti yeritməyə məcbur edirik. Bu cəhd “Caspian fish” ilə bağlı məsələdə də dəqiq görünür.

- Sorğu demək olar ki, eyni cəvərdən olan adamlara göndərilir. Ümumən kimi iki qəzetin baş redaktorunun və “Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin sədrinin seçilməsi təsadüfdürmü? Niyə PKK ilə bağlı aralıq qərar verilməli deyil?

- Sorğu demək olar ki, eyni cəvərdən olan adamlara göndərilir. Ümumən kimi iki qəzetin baş redaktorunun və “Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin sədrinin seçilməsi təsadüfdürmü? Niyə PKK ilə bağlı aralıq qərar verilməli deyil?

Q. MAI

“Yeni Müsavat” və “Hürriyyət” qəzetlərinin PKK-nın Azərbaycandakı dayaqları ictimaiyyətə çatdırdığı məlumatlar hakimiyyəti əndişəyə salıb. Kürd terror təşkilatının ölkəmizdəki strukturlarının hakimiyyət tərəfindən himayə edildiyi isbatlanmaqdadır. Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin “Yeni Müsavat” qəzetinin baş redaktoru Rəuf Arifoğlu, “Hürriyyət” qəzetinin baş redaktoru Aydın Quliyev və PKK-ya qarşı mübarizədə qəzetlərə dəstək verən Milli Məclis üzvü İqbal Ağazadəyə sorğu göndərməsi də tayfa hakimiyyətinin narahatlıq keçirdiyini göstərir. Əslində, bu, sorğudan daha çox hədə məktubudur və dövlət təhlükəsizliyimizə dayaq duranları çəkəndirmək məqsədi daşıyır.

“Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin və Ümid Partiyasının İqbal Ağazadə MTN-nin hədəsindən narahat deyil:

- Məsələyə müxtəlif aspektlərdən yanaşmaq lazımdır. Sorğuya sırf hüquqi sənəd və doğurdan da araşdırma aparmaq istəyən bir orqanın tələbi kimi yanaşanda bəzi qeyri-peşəkarlıqlar ortaya çıxır. Baxmayaraq ki, sənəd hələ mənə çatdırılmayıb, millət vəkili kimi mənə ünvanlanmış sorğuda cinayət işinin başlanıb-başlanmaması, yoxsa mənim qəzet müəhəbələrım əsasında cinayət işinin başlanılması dəqiq göstərilməyib. Şəxsən mənə araşdırmaların hansı səviyyədə olduğu bəlli deyil. Əgər təkcə bizim dediklərimiz araşdırma predmetidirsə, bu, MTN-nin dövlət təhlükəsizliyimizlə bağlı məsələyə bəsit yanaşmasından xəbər verir.

Məsələnin ikinci tərəfi siyasidir. Sənəd daha çox siyasi bəyanatdır. Əvvəla, Türkiyənin hakim Ədalət və Qalxınma partiyasının sədri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan səfərində PKK ilə bağlı dedikləri hakimiyyət üçün çox ciddi siqnal olmalı idi. Biz də çıxışlarımızda araşdırılmalı ola faktlar barədə danışmışıq. Mən bu gün də dediklərimdə israrlıyam. İctimaiyyət arasında PKK kabusu dolaşırsa, bu terror təşkilatının Azərbaycandan maliyyələşməsi barədə çoxsaylı fikirlər varsa, buna ciddi yanaşmaq lazım idi. Məhkəmə prosesində PKK lideri Abdulla Öcalanın dedikləri kifayətdir ki, hansısa qəzetçi məsələni gündəmə gətirsin, ictimai müzakirəyə çıxarsın. Daxili İşlər naziri Ramil Usubovun PKK ilə bağlı dedikləri də müzakirə mövzusu ola bilər...

- **Onda gərək sorğunun bir surəti də Ramil Usubova göndəriləydi...**
- Bəli. Gərək İqbal Ağazadəyə, Rauf Arifoğluna və Aydın Quliyevə göndərilən sorğu həm də Ramil Usubov və Rəcəb Tayyib Ərdoğanı ünvanlanaydı. Bütün bunlara görə də mən bu sənədi siyasi bəyanat hesab edirəm. Seçki ilində Namiq Abbasovun daha çox milli adam kimi xarakterizə olunması, mətbuatda tez-tez görünməsi, MTN-in hələ tam korrupsiyalanmamış qurum olmasının müxtəlif mətbu orqanlarda təkrarlanması hakimiyyətdaxili qruplardan birini çox düşündürür. Bu qruplar müxalifətin bir qanadı ilə MTN arasında gərginlik yaratmaqla MTN-i dövlətə yox, daha çox hakimiyyətə bağlamaq məqsədi güdürlər.
- **Siz düşünürsünüz ki, Namiq Abbasov özünü müdafiə etməyə çalışır?**
- Namiq Abbasov özünü müdafiə etmir. Onu bu mövqeni tutmağa və hakimiyyətin digər qanadları ilə eyni xətti yeritməyə məcbur edirlər. Bu cəhd “Caspian fish”lə bağlı məsələdə də dəqiq göründü.

- **Sorğu demək olar ki, eyni çevrədən olan adamlara göndərilib. Ünvan kimi iki qəzetin baş redaktorunun və “Yeni Müsavat”ı Müdafiə Komitəsinin sədrinin seçilməsi təsadüfdürmü? Niyə PKK ilə bağlı arabir çıxış edənlərə yox, məhz sizin üçünüzə?**
- Bu, istisna deyil. “Yeni Müsavat” qəzeti haqlı olaraq PKK mövzusunda geniş yer ayırır. Qəzet dövlət təhlükəsizliyini, Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərini nəzərə alaraq bu məsələni önə çəkir. Mən əvvəllər də demişəm ki, bu mövqeyinə və dövlətin təhlükəsizliyini düşündüyünə görə səlahiyyətli dövlət qurumları qəzetə, hətta təşəkkür də etməlidirlər. Ola bilsin ki, hakimiyyət bir bəyanatla bir neçə məqsəd güdür. “Yeni Müsavat”la bağlı məkəmə qalmaqalları, qəzetin bağlanması, ciddi maliyyə sanksiyaları ilə üzləşmək təhlükəsindən sonra güc strukturları arasında xüsusi yeri olan MTN-in belə bəyanatla çıxış etməsi seçki ilində qəzetin imkanlarını azaltmağa xidmət edir. O cümlədən bəzi hakimiyyətdaxili qrupların siyasi məqsədləri üçün istifadə də istisna deyil.
- **Sorğunu alandan sonra hansı addımları atmaq barədə düşünürsünüz?**
- R.Arifoğlu, A.Quliyev və mən üçlükdə görüşdükdən sonra ortaya ümumi xətt qoyacağıq. Ona görə ki, bu sənədin arxasında cinayət işi dayana bilər. Həm müdafiə, həm də PKK-nın bunda sonra ifşası ilə bağlı ümumi mövqe müəyyənləşməlidir. Amma bu kursdan geri çəkilmək barədə düşünmürəm. Çünki dövlətimizin təhlükəsizliyi bizim üçün hər şeydən önəmlidir. Bu dövlət on minlərin qanı hesabına başa gəlib. Bu gün dövlət varsa, onun qorunması bizim bir vətəndaş olaraq başlıca vəzifəmizdir.
- **N.Abbasov görüş təklifi ilə çıxış etsə, onunla görüşməyə hazırsınızmı?**
- Heç bir problem yoxdur. Biz heç kimlə görüşməkdən çəkinmirik. Çünki bizim addımlarımız dövlətin təhlükəsizliyinə xidmət edir.

Mahir Məmmədli

01.02.2003-cü il Yeni Müsavat

TÜRKİYƏ BİZƏ LAZİMİ DƏSTƏYİ VERƏCƏK

PKK-nın Azərbaycandakı dayaqlarına qarşı mübarizə genişlənməkdədir. İctimaiyyətin böyük hissəsi kürd terrorçularının Azərbaycanda yerləşdirilməsinə, onları hakimiyyətin himayə etməsinə qarşıdır. Xatırladaq ki, bu problemə bağlı ardıcıl çıxışlar edənlər MTN-in və bütövlükdə hakimiyyətin hədəfindədirlər. Hədəfdə olanlardan biri də Ümid Partiyasının və “Yeni Müsavat” Mudafiə Komitəsinin sədri, Milli Məclisin üzvü İqbal Ağazadədir. O, PKK-ya qarşı çıxanların haqlı olduğunu sübut etmək üçün Türkiyənin hakim Ədalət və Qalxınma Partiyasına, o cümlədən əlaqədar qurumlara sorğu ilə müraciət edib. Artıq qardaş ölkədən məsləhətə ilkin reaksiya verilib və İqbal Ağazadədən əlavə məlumatların göndərilməsi istənilib. Ümid Partiyasının sədri bu yazışmaların səmərəli olacağına inanır:



- Güman edirəm ki, bu, ciddi araşdırma tələb edən məsələ olduğundan, cavab bir qədər yubanır. İnənirəm ki, biz Türkiyədən lazımi dəstəyi alacağıq və bu ölkənin istər xüsusi xidmət orqanları, istər PKK ilə mübarizə aparan bütün ictimaiyyəti, istərsə də hakim

Ədalət və Qalxınma Partiyası bizə lazımi dəstəyi verəcəklər. Çünki burada söhbət təkcə Azərbaycandan yox, illərlə Türkiyəni zərbə altında qoyan, 30 min insanın qətlinə bilavasitə cavabdeh olan, kifayət qədər terror aktı törədən, Türkiyənin iqtisadiyyatını zəiflədən bir terror təşkilatının ayrı-ayrı ölkələrdə maliyyə vəsaiti eldə etməsindən gedir. Bu baxımdan, mən Türkiyənin susacağını güman etmirəm. Artıq ilkin reaksiyalar var. Bildiyiniz kimi, Türkiyədəki Ülkü Ocaqları başqanı Atilla Kaya məsələyə öz münasibətini bildirib. O cümlədən ayrı-ayrı qəzetlərdə - "Tərcüman"da, "Milliyət"də, "Axsam"da PKK-nın Azərbaycandakı dayaqları barədə məlumatlar dərc olunub. Yenə deyirəm ki, həm Türkiyə ictimaiyyəti, həm də səlahiyyətli dövlət qurumları bu məsələyə biganə qalmayacaqlar. Sadəcə olaraq, bu, araşdırma və bir sıra dəqiqləşdirmələr tələb edən məsələdir.

- Nardarana son hücumdan sonra yerli sakinlər adamlara divan tutanların arasında naməlum dildə danışan maskalların olduğunu iddia edirlər. Necə bilirsiniz, hakimiyyət bir neçə aydır ki, fəal mübarizə aparan nardaranlılara qarşı PKK silahlılarından istifadə edə bilərdimi?

- Bu gün baş verən hadisələrin fonunda heç nəyi istisna etmək mümkün deyil. Amma bizim əlimizdə həmin adamların PKK-çı və ya kürd əsilli olmalarını iddia etmək üçün kifayət qədər faktımız yoxdur. Hüquqdan və əməliyyat məsələlərindən başı çıxan adamlar çox aydın bilirlər ki, yerli sakinlərin onlara qarşı keçirilən əməliyyatların dilini anlamaması üçün işlədilən xüsusi terminlər, müəyyən kodlaşdırılmış parollar da ola bilər. Ola bilsin ki, nardaranlılar bunu xarici dil kimi başa düşüblər. Amma əməliyyatda PKK-çıların və ya kürd əsilli yaraqlıların da iştirakı istisna deyil.

-Dəfələrlə olub ki, müxalifətin icazəsiz mitinglərinin dağıdılmasından sonra əliyalın adamlara daha çox divan tutanların PKK-çılar olduğu söylənilirdi. Hətta onlardan bir neçəsinin fotosu da qəzetlərdə dərc olunmuşdu. Görünür, hakimiyyət üçün himayə etdiyi PKK qruplaşmalarından istifadə adı hala çevrilib. Elə bu faktın özü Nardaranda da PKK-çılardan istifadə versiyasının daha ağlabatan olduğunu göstərmirmi?

- Mən bayaq da dedim ki, heç bir şeyi istisna etmək mümkün deyil. Əməliyyatda iştirak edən kontingentin müəyyənləşdirmək üçün "bu kontingent arasında PKK ilə əlaqəlilər varmı" sualına cavab tapmaq lazımdır. Yalnız bundan sonra şahid ifadələrinə

ehtiyac olacaq. Bu da çox uzun çəkən bir prosesdir. Amma nə əməliyyatda PKK-çıların iştirakını, nə də nardaranlıların başa düşmədikləri danışıqların bir əməliyyat dili olduğunu birmənalı istisna etmək olmaz. Hər şey mümkündür.

- MTN-in PKK ilə bağlı hədə sorğusundan sonra səfirliklərdə başladığınız görüşlər davam edəcəkmi?

- Bazar ertəsi ABŞ səfirliyində görüşüm olacaq. Həmin gün saat 15-də İsrail səfirliyinin nümayəndələri Ümid Partiyasının qərargahında olacaqlar. Bu məsələlərin səfirliklər çərçivəsində müzakirələri bundan sonra da davam etdiriləcək. Beynəlxalq təşkilatların, o cümlədən görüşdüyüm, telefon əlaqəsi saxladığım səfirliklərdə bu məsələləri sıx izləməsi barədə məlumatım var. Hətta Böyük Britaniya səfirliyindəki görüş zamanı qəzetlərdən birindən kəsilib saxlanılan bir yazı da diqqətimi cəlb etdi.

-Həmin yazı nə ilə bağlı idi?

- MTN-in bizə göndərdiyi sorğu haqqında bir yazı idi. Ona görə də heç bir şübhəm yoxdur ki, xarici səfirliklər məsələləri öz diqqətlərində saxlayırlar. Çünki burada iki aspekt var - birincisi, terrorçu təşkilatın himayə edilməsi, ikincisi, azad sözə münasibət məsələsi. Bu aspektlərdən hər biri xarici ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların Bakıdakı nümayəndələri üçün düşündürücü məsələlərdir.

- PKK-nı terrorçu təşkilat kimi tanımış ölkələrin səfirlikləri ilə görüşlər də olacaq mı?

- Olacaq. Həmçinin PKK-nın vaxtilə fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin səfirlikləri ilə də görüşlər planlaşdırılır.

- Türkiyənin ölkəmizdəki səfirliyi Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyinə müraciət edərək, ölkədəki Türkiyə obyektlərinin mühafizəsinin gücləndirilməsini xahiş edib. Sizcə, bu narahatlıq Azərbaycanda fasiləsiz gedən PKK söhbətlərindən qaynaqlana bilərmi?

- ABŞ-İraq savaşında Türkiyənin aktiv iştirakı yəqin ki, Türkiyə hakimiyyətini ciddi düşündürür. Ola bilsin ki, Türkiyə səfirliyi ayrı-ayrı qruplaşmaların, terror təşkilatlarının bu ölkənin xarici nümayəndəliklərinə qarşı terror aktları törədə bilər. PKK məsələsi də az təhlükəli deyil. Türkiyənin keçirdiyi "Siçan əməliyyatı" nəticəsində Azərbaycana keçə biləcək terrorçular və güman edilən terrorçuların ölkəmizdə

məskunlaşması barədə söhbətlər dolaşır. Beynəlxalq şərhçilər kürd yaraqlılarının üz tuta biləcəyi ölkələr arasında Ermənistanın, Azərbaycan və onun işğal olunmuş ərazilərinin adlarını ön sıralarda çəkirlər.

- **Güman edirsiniz ki, “Siçan əməliyyatı”nın nəticəsi olaraq kürd silahlıların Azərbaycanla gəlməsi mümkündür?**

- Mümkündür. Çünki ictimaiyyət arasında PKK-nın Azərbaycanla bağlılığı, ayrı-ayrı yüksək vəzifəli dövlət məmurlarının terrorçuları himayə etməsi barədə informasiyalar dolaşmaqdadır. Belə dəstəyin müqabilində ayrı-ayrı silahlıların Azərbaycana keçməsi inandırıcıdır.

- **Xocalı faciəsinin 11-ci ildönümünə az qalıb. Amma deyəsən, Azərbaycan parlamenti faciəni soyqırım kimi bu il də tanımayacaq.**



- Biz cəhd edəcəyik. Amma çox güman ki, bu gedişlə tanımayacaq.

- **Hansı cəhdləri edəcəksiniz?**

- “Qarabağ” fraksiyasını adından Milli Məclisin spikeri Murtuz Ələsgərova müraciət edəcəyik ki, fevralın 26-da parlamentin fəvqəladə iclası çağırılsın. Həmin iclasda Xocalı faciəsinin soyqırım kimi tanınması ilə bağlı qanun layihəsinin ötən ildən yarım

qalan müzakirələrinin davam etdirilməsini, o cümlədən “Qarabağ” fraksiyasının təqdim etdiyi qanun layihəsinin müzakirəsini tələb edəcəyik

- Hakimiyyətin hansısa planını deputat imzaları ilə pozmaq mümkündür?

- Biz də bilirik ki, bu mümkün deyil. Amma mübarizə aparmaq bizim borcumuzdur.

- “AMAL” Ziyalılar Hərəkatının üzvləri ilə görüşünüzdə demisiniz ki, Ümid Partiyası müxalifətin mitinqlərində iştirak edəcək. Bu barədə qərarınız qətiləşibmi?

- Fevralın 16-da partiyanın Ali Məclisinin iclası keçiriləcək. İclasda bu məsələ də müzakirə ediləcək və müvafiq qərar qəbul olunacaq. Amma partiyadakı ümumi ab-havaya əsaslanaraq deyə bilərəm ki, Ümid Partiyası növbəti mitinqlərdə iştirak edəcək.

Mahir Məmmədli

09.02.2003-cü il Yeni Müsavat

ÜMİD PARTİYASI “BİZİM AZƏRBAYCAN”A QOŞULA BİLƏR

Ümid Partiyasının “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokuna qoşulacağı prezident seçkilərində Müsavat Partiyasının başkanı İsa Qəmbərin namizədliyini müdafiə edəcəyi barədə xəbərlər dolaşır. Partiyanın sədri, Milli Məclisin üzvü İqbal Ağazadənin özü də bu məlumatları mətbuatdakı müsahibələrində təkzib etmir. Onunla görüşüb, Ümid Partiyasının “Bizim Azərbaycan”a qoşulması ilə bağlı mövqeyini öyrəndik:

Ümid Partiyası “Bizim Azərbaycan”a qoşula bilər

İqbal Ağazadə:
“Blokun vahid namizədinə münasibətimiz çox yüksəkdir”



- Partiyanın Ali Məclisinin növbəti sessiyasında bu məsələ müzakirəyə çıxarılaçaq və partiya öz qərarını verəcək. Ümid Partiyasının “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokuna qoşulması da mümkün variantlardan biridir. Seçkilərdə öz namizədinizlə iştirak etməyimiz, başqa bloklarla danışıqlar aparılması variantları da mövcuddur. Amma onu da qeyd etməliyəm ki, “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokunda təmsil olunan partiyalara da, blokun vahid namizədinə də partiyamızın münasibəti çox normal və yüksəkdir. Güman edirəm ki, partiya ortaya bloklaşma ilə bağlı məsələ qoysa, “Bizim Azərbaycan”a qoşulmağı da münasibətinə cavab verəcəkdir.

dirde, Demokratik Konqresə üzvlük məsələsi də müzakirə oluna bilərmi?

- Bu məsələni də müzakirə etmək olar. Hər şey Ali Məclisin prezident seçkiləri ilə bağlı mövqeyindən asılı olacaqdır.

- Sizin üçün Demokratik Konqresdə təmsil olunmaq Müxalifətin Koordinasiya Mərkəzinə (MKM) qoşulmaq qədər önəm daşıyırmı?

- Ümumiyyətlə, Ali Məclisin qərarından əvvəl seçki situasiyası ilə bağlı öncəgörmələrlə çıxış etmək istəməzdim. Təbii ki, qərardan sonra nəyin hansı dərəcədə əhəmiyyət daşıdığı müzakirəyə çıxarılacaq.

- İki gün əvvəl Ümid Partiyasının Şəki rayon təşkilatına yeni hücumlar başlayıb və yerli təşkilatın qarargahından alınıb. Bu məsələ ilə bağlı hansı yenilik varmı?

- Hakimiyyət nə lazımdırsa, on edib. Bu məsələdə o vaxt yenilik gözləmək olacaqdır ki, biz qarargahımıza qaydacağıq.

- Qarargahın birdən-birə boşaldılması üçün hansı əsaslar göstərilir?

- Əsl həqiqət bundan ibarətdir: Ümid Partiyası çox ciddi fəaliyyətə məşğuldur və Şəkida nüfuzu böyük yerli müxalifət partiyaları ilə çox güclü inteqrasiya münasibətlərindədir. Təbii ki, hücumların başlanmasında mərkəzi Şəkida keçirdiyim görüşün, görüşənlərin insanları sayının çoxluğunun kəskin çıxışının rolu var.

- Bu yaxınlarda Milli Məclis deputatları 500 min manat məbləğində nəvətin verilməsi barədə qərar qəbul edib. “Yeni Müsavat” qəzeti isə Milli Məclis üzvlərinə müavinətdən imtina etməyi və həmin məbləğin qaçqınlarına verilməsini təklif edib. Təklif münasibətiniz necədir?

- Mənə elə gəlir ki, bur, normaldır və üzərində düşünməyə dəyər.

- Partiyanın Ali Məclisinin növbəti sessiyasında bu məsələ müzakirəyə çıxarılaçaq və partiya öz qərarını verəcək. Ümid Partiyasının “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokuna qoşulması da mümkün variantlardan biridir. Seçkilərdə öz namizədinizlə iştirak etməyimiz, başqa bloklarla danışıqlar aparılması variantları da mövcuddur. Amma onu da qeyd etməliyəm ki, “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokunda təmsil olunan partiyalara da,

blokun vahid namizədinə də partiyamızın münasibəti çox normal və yüksəkdir. Güman edirəm ki, partiya ortaya bloklaşma ilə bağlı məsələ qoyacaqsa, “Bizim Azərbaycan”a qoşulmağımız xüsusi müzakirə obyektinə çevriləcək.

- Mövqeyinizi təxminən açıqlaya bilərsinizmi?

-Bizim üçün üç məsələ çox önəmlidir. Birincisi, milli məsələlərə münasibət və prezidentliyə iddialı şəxsin milli düşərgədəki yeri, milli məsələlərdə nə qədər ardıcıl olması, Qarabağ problemini həll etmək imkanları, vətəndaş barışı yaratmağa nə dərəcədə meyilli olması bizim üçün böyük önəm daşıyır. İkincisi, həmin şəxsin hansı komanda ilə hakimiyyətə gəlmək istəməsinin də prinsipial əhəmiyyəti var. Bizim üçün önəm daşıyan üçüncü məsələ isə Ümid Partiyasının həmin komandada yerinin və rolunun nədən ibarət olacağıdır.

- Yuxarıda sadaladığınız keyfiyyətləri özündə cəmləşdirən siyasətçi kimdir?

- Partiyada müzakirə obyektinə çevriləcəyinə görə bu barədə fikrimi əvvəlcədən deməyin tərəfdarı deyiləm. Təbii ki, bir şəxs olaraq, mənim də öz mövqeyim var. Mövqeyimi Ali Məclisin iclasında açıqlamaq fikrindəyəm.

-Ümid Partiyasının “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokuna qoşulacağı təqdirdə, Demokratik Konqresə üzvlük məsələsi də müzakirə oluna bilərmi?

- Bu məsələni də müzakirə etmək olar. Hər şey Ali Məclisin prezident seçkiləri ilə bağlı mövqeyindən asılı olacaq.

- Sizin üçün Demokratik Konqresdə təmsil olunmaq Müxalifətin Koordinasiya Mərkəzinə (MKM) qoşulmaq qədər önəm daşıyırmı?

- Ümumiyyətlə, Ali Məclisin qərarından əvvəl seçki situasiyası ilə bağlı öncəgörmələrlə çıxış etmək istəməzdim. Təbii ki, qərardan sonra nəyin hansı dərəcədə əhəmiyyət daşıdığı müzakirəyə çıxarılacaq.

- MKM-ə üzvlüklə bağlı danışıqları davam etdirirsinizmi?

-Hələlik heç kimlə danışıq aparmırıq. Niyyətlərimizi də açıqlamaq istəmirəm. Amma ilk növbədə Müsavat Partiyasının başqanı İsa Qəmbərə, başqanın birinci müavini Vurğun Əyyuba müsahibələrində partiyamızın MKM-də təmsil olunmasına tərəfdar çıxdıqlarına görə minnətdarlığımı bildirirəm. Hesab edirəm ki, bu məsələdə Müsavat Partiyasının mövqeyi ən ədalətli və düzgün yanaşmadır.

- Partiyanız qoşulduğu ilk mitinqdə çoxlarının gözləmədiyi nəticəni göstərdi. Amma həmin aksiyada siz çıxış etmədiniz. Qoşulacağınız ikinci mitinqdə çıxış etmək niyyətiniz varmı?

- Çıxış etmək bizim üçün hədəf deyil. Əsas hədəf demokratik seçkilərin keçirilməsi, insasların öz fikirlərini azad ifadə edə bilməsidir. Bu məqsədlərə çatmaq üçün müxalifətin birliyi naminə nə lazımdırsa, Ümid Partiyası buna hazırdır. Mitinqə qatılan partiya liderləri aksiyada çıxış edirlərsə, Ümid Partiyası da öz sözünü deyəcək.



- İki gün əvvəl Ümid Partiyasının Şəki rayon təşkilatına yeni hücumlar başlayıb və yerli təşkilatınızın qərarı əlindən alınıb. Bu məsələ ilə bağlı hər hansı yenilik varmı?

- Hakimiyyət nə lazımdırsa, onu edib. Bu məsələdə o vaxt yenilik gözləmək olacaq ki, biz qərarımıza qayıdacağıq.

- Qərarın birdən-birə boşaldılması üçün hansı əsaslar göstərilib?

- Əsl həqiqət bundan ibarətdir ki, Ümid Partiyası çox ciddi fəaliyyətlə məşğuldur və Şəkidə nüfuzu böyükdür, yerli müxalifət partiyaları ilə çox güclü integrasiya münasibətlərindədir. Təbii ki, hücumların başlanması mənim Şəkidə keçirdiyim görüşün, görüşə toplaşan insanların sayının çoxluğunun, kəskin çıxışının rolu var.

- Bu yaxınlarda Milli Məclis deputatlara 500 min manat məbləğində müavinətin verilməsi barədə qərar qəbul edib. “Yeni Müsavat” qəzeti isə Milli Məclis üzvlərinə müavinətdən imtina etməyi və həmin məbləğin qaçqın ailələrinə verilməsini təklif edib. Təklifə münasibətiniz necədir?

- Mənə elə gəlir ki, bu, normal təklifdir və üzərində düşünməyə dəyər. Amma deputatların hamısının bununla razılaşacağına təminat yoxdur. Məncə, bir qrup deputatlarla təklifin reallaşması üçün işləmək olar. Çalışmaq lazımdır ki, təklifin heç olmasa parlamentin bir qismi tərəfindən reallaşdırılması mümkün olsun. Ən azı müxalifət deputatları bir neçə qaçqın ailəsini himayəyə götürə bilərlər.

Mahir Məmmədli

05.04.2003-cü il Yeni Müsavat

MKM BİZSİZ MÜXALİFƏTİN ADINDAN DANIŞA BİLMƏZ

- Bir az öncə matbuatda Ümid Partiyasının bəzi rayon şöbələrinin bütövlükdə təşkilatı tərk etməsi barədə məlumatlar yayıldı. Hansı rayon şöbələri getdi?

- Bizdə bu barədə heç bir məlumat yoxdur. Bizim partiyanın heç bir rayon təşkilatı heç yana getməyib. Yayılan məlumatdezinformasiyadır. Partiya sədri kimi Nərimanov rayon təşkilatında qeydiyyatdayam. Ali Məclisin sədri Fuad Qocayev də bu rayonda qeydiyyatdadır. Ən azı bu söbədə parçalanmadan söhbət gedə bilməz.

- Partiyamızın MKM (Müxalifətin Kordinasiya Mərkəzi) -ə müraciəti nəticəsiz qaldı. Müsavat başqanı və digər şəxslərsə, bu məsələyə yenidən qayıtmağın mükünlüyünü dilə gətirirlər...



-Coxları belə güman edir ki, Ümid Partiyası MKM-ə müxalifət partiyaları içərisində öz yerini möhkəmlətmək xatirinə və ya müxalifətin aktiv qurumlarından birinə çevrilmək naminə getmək istəyir. Bu, yanlış fikirdir. Bizim partiya kifayət qədər ciddi statusa

malikdir. İstər intellektual, istərsə də kütləvilik baxımından partiyada xeyli insan cəmləşib. MKM-ə ona görə gedirdik ki, bu qurum ümummüxalifət adına qərarlar verir. Harada ümummüxalifət adına qərar verilirsə, Ümid Partiyası da orda olmalıdır. Bizim partiyanın siyasi, sosial statusu, ölkədə baş verən proseslərə təsir etmək imkanları da bunu şərtləndirir. MKM-a daxil olmaqda ısrarımız buna görə idi. Kimsə “Ümid”siz Azərbaycan müxalifəti adından qərar verə bilməz. Versə, bu, umummüxalifat spektrini əhatə etməyəcək

- Hazırda MKM-ə qəbul edilmək ehtimalınız nə qədərdir?

- Azərbaycanda şəxsi münasibətləri siyasi müstəviyə çıxarırlar. Əgər İqbal Ağazadənin Sabir Hacıyevlə münasibətləri gərgindirsə, bunları siyasi müstəviyə çıxarmaqla müxalifət partiyalarının yaxınlaşmasına əngəllər yaradılırsa, bunun özü müəyyən mətləblərdən xəbər verir. Hər halda hamı müxalifətin güclənməsinin tərəfdarı olduğunu deyir. Bizim MKM-ə daxil olmamağımızın başlıca səbəbi şəxsi münasibətlərdir. Bu da təəssüf doğurur. Məsələnin hazırkı şəraitdə hansı mərhələdə olduğunu deyə bilmərəm. O vaxtdan MKM-ə daxil olan partiya rəhbərlərilə bu barədə söhbətim olmayıb.

- Müraciətiniz bu dəfə müsbət cavablandırılırsa, reaksiyanız necə olacaq?

- Təbii ki normal. Müxalifətin ümumi birliyi və 2003-cü ildə demokratik seçki keçirilməsi istiqamətində partiya kimi üzərimizə düşən lazımı addımlar atacağıq.

- İlk cavabdan dərhal sonra MKM erasının sizin üçün bitdiyini söyləmişdiniz. Nə baş verdi ki, qərarınızı dəyişdiniz?

- Əslində sərt mövqeyi İqbal Ağazadə və mətbuat məsələləri üzrə müavin Ənvər Ağayev bildirdi. Ancaq mən onda da qeyd etmişdim ki, son sözü Rəyasət heyəti bildirəcək. Partiya tək sədrdən ibarət deyil.

- Ancaq partiya adından danışmaq səlahiyyəti sədrə maxsusdur...

- Bəli. Lakin partiyanın Rəyasət Heyəti də var. Ayırı-ayrı hallarda qərar qəbul etmək sədrə həvalə edilsə də, belə kollektiv məsələlərdə Rəyasət Heyətinin qərarı daha önəmlidir. Bu qurum isə hələlik gözləməyi və MKM məsələsi üzərindən sükutla keçməyi məsləhət bilib. Azlıq çoxluğa tabedir. Sədrin mövqeyi bu dəfə RH tərəfindən dəstəklənməyib.

- Həmin vaxt “mən danışsam pis olacaq” deyirdiniz. Maraqlıdır, nəyi nəzərdə tuturdunuz?

- Şəxsi münasibətlərin siyasimüstəviyə çıxarılması barədə mənim danışacağım çox şeylər var. Yenə deyirəm, şəxsi münasibətlərin siyasi müstəviyə çıxarılması və bu yöndə qərar qəbul edilməsinin tərəfdarı deyiləm. Güman edirəm ki, mövqeyimdə haqlıyam. Əgər şəxsi münasibətlərlə qərar qəbul ediləcəksə, MKM çərçivəsində heç kim oturmasın. Rəyasət Heyətinin qərarına hörmətlə yanaşıram və tabe olmağa, partiya rəhbəri kimi borcluyam. Buna görə də danışmıram. Dediym məsələlərin arxasında isə məhz siyasi və şəxsi münasibətlərin qarışdırılması dayanır

- Müsavatla son yaxınlaşmalarınız Ümid Partiyasının “Bizim Azərbaycan” seçki blokuna daxil olacağı barədə söhbətləri ortaya çıxarıb...



- Çox paradoksal bir vəziyyət yaranıb. Cəmiyyət vahid namizəd ideyasının gerçəkləşməsini istəyir. Ancaq Ümid Partiyası ilə Müsavatın yaxınlaşmasında qəribəlik və şouya çevrilə biləcək məqamlar axtarılır. Bəs, cəmiyyət birlik arzusunda deyildi? Biz birliyə doğru gedirik. İndi bu, Müsavatla olacaq, ya fərqli olacaq, bunu Ali Məclis həll etməlidir. Ali Məclis 2003-cü il prezident seçkilərinə münasibət bildirəcək.

“Bizim Azərbaycan” blokuna qoşulmaq variantlardan və mümkün hadisələrdən biridir. Ancaq partiya müstəqil namizədlə və başqa bloklarla da seçkilərə qatılmağa qərar verə bilər.

- Şəxsi mövqeyiniz necədir? Söhbət İsa Qəmbərin namizədliyindən gedir...

- Mən partiya sədri kimi mövqeyimi Ali Məclisin sessiyasından öncə ortaya qoysam bu, əslində partiya üzvlərinə dolayısı yolla mesaj kimi qiymətləndirilə bilər. Bu, demokratik prinsipləri pozmaq olar. Demokratik cəmiyyət istəyiriksə, demokratik təşkilata öyrənməliyik. Sədr kimi mənəvi haqqım yoxdur ki, öz fikirlərimi və baxışlarımı əvvəlcədən kimlərə istiqamətləndirmək şəkildə ortaya qoyum. Ali Məclisdə mövqeyimi açıq şəkildə ortaya qoyacam.

- MKM-ə münasibətdə RH-dən öncə mövqeyinizi açıqlayanda heç bunun kimlərsə mesaj olacağı haqda düşünmürdünüz...

- MKM-lə namizəd məsələsi tamamilə fərqlidir. MKM bir blokdir. Seçki situasiyasında olan partiyanın gələcək seçkilərdə, hakimiyyət bölgüsündə nə dərəcədə iştirak edəcəyi və ya müttəfiqliyi müəyyənləşdirən qurum deyil. Bu, yalnız koordinasiya blokudur. Namizədlə onu qarışdırmaq olmaz. Güman edirəm ki, insanlara fikirlərini ifadə etmək üçün imkan vermək lazımdır.

- Ham Müsavat, həm də “bütövləşdiricilər”lə yaxın münasibətlərdəsiniz. Bu yaxınlıq sabah Müsavatla eyni blokda olarkən həmin qüvvələrlə əməkdaşlığı kəsmək haqda şərtlərin qarşınıza qoyulmasına gətirib çıxarmayacaq?

- “Bütövləşdiricilər”lə partiya kimi heç bir əlaqəm yoxdur. Qüdrət Həsənpuliyevlə şəxsi münasibətim varsa, bunun partiyanın strategiyası və siyasi kursuna heç bir aidiyyəti yoxdur. Çox təəssüf ki, cəmiyyət indiyə qədər bu kimi yanaşmaları qəbul etməyib. Əgər Həsənpuliyevlə 80-ci illərin sonlarından bu günə kimi dostuqsa, indi onun mövqeyini dəyişməsinə görə münasibətlərimi kəsməliyəm? Kimsə “birləşdiricilər”lə Ümid Partiyasının müttəfiqliyindən danışa bilməz. Biz fərqli missiyaların daşıyıcılarıyıq. Qüdrət bəyin parlamentdə mənimlə yanaşı oturmasına siyasi rəng verənlər tapıldı. Məsələ yaxınlığı heç vaxt əqidə yaxınlığını şərtləndirməyib. Xüsusilə “Azadlıq” qəzetinə mesaj olaraq bildirirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyası qərarı ilə “islahatçılar”ın qərarının yaxınlığı da bizdən çoxdur. Məgər bunlarla siyasət müəyyənləşdirmək olar?

- **Bir vaxtlar “birləşdiricilər”lə bir blokda təmsil olunacağınızı da söyləyirdilər.**

Dedikləriniz bunlara son qoymaq cəhdi deyil ki?

- Bizim üçün bu, ümumiyyətlə, müzakirə predmetinə çevrilməyəcək məsələdir. Bunu Qüdrət Həsənpuliyev və partiyadaşları da çox gözəl bilir. Ən azı Məhəmməd İmanlı və Arif Paşayev yaxşı bilir. Partiyada bunu nə vaxtsa müzakirə etmək barədə düşünmürük belə. Biz parlamenti tərk edəndə üzümü yanımda oturan Qüdrət Həsənpuliyevə çevirib demədim ki, dur zalı bizimlə tərk et. Mən yerimdən Əli Kərimliyənin yanına yaxınlaşdım ki, durun zalı tərk edək. Ən azı insanlar bunu seçməyi bacarmalıdır.

- **Bir zamanlar Sülhəddin Əkbər və Qüdrət Həsənpuliyevin görüşünü təşkil etmişdiniz. Seçkiöncəsi yenidən belə bir təşəbbüslə çıxış etməyiniz mümkündür?**

- Əvvəla, həmin görüşü mənim təşkil etdiyim barədə deyilənləri təkzib etmək istəyirəm. Üç kişi bir yerdə oturub, çörək yeyə bilər və bunun heç kimə dəxli yoxdur. Çox təəssüf edirəm ki, adi nahar etməyi belə, siyasi fakt kimi qabardanlar var. Siyasətdə hər şey mümkündür. Ancaq iki ildən artıq müddətdir ki, parlamentdəyəm və indiyədək kimsə mövqeyimdən geri çəkildiyimi deyə bilməz. Siyasətdə həm də hər şey əxlaqa söykənməlidir. Siyasəti əxlaqsız edən insanlardır. Mən nə o zaman, nə də bundan sonra kimlərsə arasında vasitəçi olmaq haqqında düşünmürəm. Yalnız millətə xidmət edən məsələlərdə vasitəçi ola bilərəm.

- **“İslahatçılar”a münasibətdə kəskin ifadələr söyləyirsiniz və eyni zamanda MKM-ə daxil olmağa hazırlaşırsınız. Bu münasibət həmin qurumda sizə diskomfort yaratmayacaq?**

- Mən əslində susuram. Axı, mənim susduğum təqdirdə niyə kimlərsə qarşı tərəfəcamur atır? Əgər yazılıbsa, İqbal Ağazadə boykot deməklə iqtidara xidmət edir, onda mən soruşuram “səs verək” deyənlər bəs kimə xidmət edir? On nəfərin səsi Seçki Məcəlləsinin müzakirəsində nəyisə dəyişəcəkmi? Diskomfortu yaradan onlardır.

- **Seçki Məcəlləsi ətrafında qızğın müzakirələr getdi və istədiyi dəyişikliklərə nail olmamasına baxmayaraq, müxalifət sakitləşmiş kimi görünür...**

- Seçki Məcəlləsi Strasburqdadır. Şahin Əliyev və Səfa Mirzəyev Strasburqdadır, səsləndirilən təklifləri müzakirə edirlər. Müxalifət liderləri optimist fikirlər səsləndirirlər

ki, artıq geri çəkilmək məsələsi başlanıb. Mən təklifimi vermişəm. Əgər Seçki Məcəlləsinin 24-cü maddəsinə dəyişiklik edilməyəcəksə, biz səsverməni boykot etməliyik.

Nigar Almanqızı

Teyyub Mirqasimov

18.04.2003-cü il Ekspres

MİLLİ HAKİMİYYƏT QİSASÇI OLMAYACAQ

Parlamentin son iclası da təhqirlərlə yadda qaldı. Dövlət başçısının qardaşı Cəlal Əliyev növbəti dəfə etikadan kənar çıxış etdi. Qeyd edək ki, bu cür hadisələrin baş verməsi saxta parlamentdə ikinci dəfə deyil. Milli Məclisin iclasında yaşanan xoşagəlməz anları dəyərləndirmək üçün Ümid Partiyasının sədri, deputat İqbal Ağazadəyə müraciət etdik:



- Parlamentin son iclasında yaşananlar zaman-zaman baş verən hadisələrin təkrarıydı. Azərbaycan parlamentində birinci dəfə deyil ki, bu cür qeyri-etik ifadələr işlənir. Azərbaycan cəmiyyəti əxlaqlı cəmiyyət olduğuna görə bu cür məsələləri bəzən çox böyük həyəcanla, çox böyük təəccüblə izləyir. Dünya ölkələrinin parlamentlərində dəfələrlə belə söyüşlərin, qeyri-etik ifadələrin, dava-dalaşların, hətta əlbəyaxa döyüşlərin şahidi olmuşuq. Amma bu, Azərbaycan insanının əxlaqına, milli-mənəvi dəyərlərinə uyğun

hadisə deyil. Biz bu cür əqidəyə, əxlaqa uyğunlaşmamışıq. Arzu edirəm ki, biz bu cür əxlaqa heç vaxt uyğunlaşmayaq. İkincisi, hər kəs dediyi sözün sahibidir. Deyirlər ki, söz insanın bilavasitə daxilinin ifadəsidir. Hər kəs dediyi sözlərlə özü cəmiyyətə təqdim etmiş olur. Bəzən biz də qeyri-etik ifadələr işlədirik. Amma bizi buna məcbur edirlər. Biz ünvanımıza deyilən təhqirlərə cavab verməli oluruq. Arzu edirəm ki, növbəti parlament seçkilərində sözünə sahib çıxan, milli-mənəvi əxlaqımızı qoruya bilən şəxslər parlamentdə əyləşsinlər və bu cür hallar baş verməsin.

- Deyirsiniz ki, belə qarşılıqlı təhqirlərə dünya parlamentlərində də rast gəlinir. Amma Azərbaycan parlamentini fərqləndirən cəhətlərdən bir də odur ki, bizdə adamlar hakimiyyətlərindən istifadə edib, rəqiblərini aşağılamağa çalışırlar. Spiker isə qarşı tərəfə söz demək imkanı yaratmır və faktiki olaraq, tərbiyəsizcəsinə davranan hakimiyyət nümayəndələrini müdafiə edir...

- Bu, rejimin mahiyyətindən irəli gəlir. Parlamentin legitim olmadığını, oradakıların əsasən təyinat yolu ilə parlamentə yol tapdıqlarını nəzərə alsaq, bu sualın cavabını tapmış olarıq. Mənim bayaq dediyim hallar sivil, demokratik ölkələrin parlamentlərinə aiddir. Amma totalitar rejimlərin formalaşdırdığı parlamentlərdə bu cür hallar azlığa qarşı yönəlidir. Burada təəccüblü heç nə axtarmaq lazım deyil. Əgər Azərbaycanda bir milyon insanın qaçqın taleyinə biganə qalınırsa, Qarabağ qazisi əzilirsə, vətən uğrunda döyüşənlər həbsxana küncünə atılırsa, KİV-ə və azad söz müdafiəçilərinə basqınlar edilirsə, nədən bir deputatın da üzərinə hücumla keçməsinlər.

- Dövlət başçısının səhhətindəki problemlər parlamentdəki ab-havaya necə təsir göstərib?

- Cəmiyyətdəki ab-hava onun bir hissəsi olan parlamentdə də təkrar olunur. Parlamentdə də qeyri-müəyyənlik hökm sürür. Hətta iqtidara yaxın deputatlar da ölkədə nə baş verdiyini və dövlət başçısının səhhətinin necə olduğunu bilmirlər. Mən yenə də dövlət başçısı Heydər Əliyevə şəfa diləyirəm, tezliklə sağlamlasını arzulayıram. Amma bununla yanaşı, onu istefaya da çağırıram. Əliyevsevərlər də dövlət başçısının səhhətini nəzərə alaraq, onu istefaya çağırmalıdırlar. Ən azı onun sağlıq durumundan narahatlıq ifadə etmək üçün Heydər Əliyevin istefasını təşkil etməlidirlər. Onlar bu insanı öz hisslərinin girovuna çevirməməlidirlər. 80 yaşlı bir insanın səhhəti ölkəni idarə etmək üçün ağır yükə tab

gətirməyə imkan vermirsə, yaşamaq və istirahət etmək onun da hüququdur. Təəssüf edirəm ki, həmin insanlar öz məqsədlərini gerçəkləşdirmək üçün Heydər Əliyevi məcburən dövlət başçısı postunda saxlamaq istəyirlər. Yeri gəlmişkən, onu da qeyd etmək istəyirəm ki, bəzən milli hakimiyyətin indi görəvdə olanlara qarşı qisasçılıq siyasəti yürüdəcəyini düşünürlər. Güman etmirəm ki, milli hakimiyyət uğrunda mübarizə aparan bir kimsə növbəti mərhələdə qisasçılıq nümunəsi göstərə. Azərbaycan barış ölkəsi olmalıdır. Azərbaycanda hər kəsə iqtisadi və siyasi amnistiya tətbiq edilməlidir, bir barış cəmiyyəti yaradılmalıdır və ölkənin bütün coğrafiyasını əks etdirən hakimiyyət qurulmalıdır. İnsanlar yalnız cinayətlərinə görə cavab verməlidirlər. Başqa şeylərə görə heç bir insan təqiblərlə üzləşməməlidir. Milli Məclis eks-prezidentlərin statusunu müəyyənləşdirən qanun qəbul etməlidir və bu, indiyədək prezident olanların hamısına tətbiq edilməlidir. Təbii ki, əməlinə cinayət tərkibi olanlar istisna təşkil etməlidir. Biz sivil, demokratik cəmiyyətə doğru getməyi öyrənməliyik. Milli hakimiyyət Heydər Əliyev səhvlərini təkrarlamaqla cəmiyyətdə yeni gərginlik yaratmamalıdır. Ümid Partiyasının da daxil olduğu “Bizim Azərbaycan” Seçki Blokunun mövqeyi mənim dediklərimə yaxındır. Heç kim əndişələnməsin, narahat olmasın.

- Sizcə, növbəti hakimiyyət dəyişikliyindən sonra indiki parlamentin vəziyyəti necə olacaq?

- Parlamentin o vaxtkı vəziyyətini indidən təsəvvür etmək o qədər də asan deyil. Mən parlamentdəkilərin böyük əksəriyyətini milli-mənəvi dəyərlərdən uzaq və Azərbaycanın milli mənafeələrinə zidd mövqeli insanlar hesab etmirəm. Düşünürəm ki, onlar lazım gələn anda Azərbaycanın milli mənafeələrinin yanında ola biləcək insanlardır. Məsələn, Qarabağ qazilərinin hüquqları pozulan zaman 40 nəfər deputat imza toplamışdı. Xocalı soyqırımını ilə bağlı hakimiyyətin hazırladığı qərar layihəsini çoxluq qəbul etmədi. Qarabağ məsələsinin parlamentdə qapalı müzakirəsinin keçirilməsi ilə bağlı müraciətə 32 deputat imza atmışdı. Bunların hamısı bariz göstəricilərdir və Heydər Əliyevin formalaşdırdığı parlamentin mövqeyidir.

Mahir Məmmədli

16.05.2003-cü il Yeni Müsavat

MÜXALİF DEPUTATLAR MAAŞLARINI ALMAQ ÜÇÜN PARLAMENTƏ QAYIDACAQLAR

Qüdrət Həsənquliyev Milli Məclisdə dünənki çıxışında MM-i tərk etmiş müxalifətçi deputatların öz tələblərini yumşaltdıqları barədə məlumat verib. Bu, qarşı tərəfin narazılığına səbəb olub. Məsələyə münasibət bildirən “Ümid” Partiyasının sədri İqbal Ağazadə deyib ki, onlar Qüdrət Həsənquliyevi vəkil etməyiblər. “Şəxsən mən bu barədə Qüdrət Həsənquliyevlə bir kəlmə də danışmamışam. Biz sözüümüzü ən azı mətbuat vasitəsilə özümüz deyə bilirik. Tələblərimizdən də geri çəkilməmişik. Güman edirik ki, haqlıyıq. Əgər Qüdrət Həsənquliyev öz təşəbbüsü ilə çıxış edibsə, sağ olsun. Güman etmirəm ki, müxalifətçi millət vəkillərindən kimsə ona bir söz desin.”



- Ümumiyyətlə, tələblərinizdən geri çəkilmək barədə düşünürsünüzmü?

- Qətiyyətlə. Bizim aramızda mübahisəyə oxşar bir məsələ var idi. Bu da müxalifətçi deputatların AŞPA-nın iclaslarına qatılıb –qatılmamaq məsələsi idi. Bu məsələdə ortaqlar məxrəcə gəldik. Növbəti iclaslar barədə isə yeni qərar qəbul edəcəyik. Müxalifətçi

deputatlar arasında Milli Məclisin işinə qatılıb-qatılmamaq barədə fikir ayrılığı yoxdur. Digər tərəfdən, cəmiyyətə təlqin olunurdu ki, bu aksiya Demblok nümayəndələri tərəfindən həyata keçirilir. Biz ümumi razılığa gəlmişik ki, bu, Demblokun aksiyası kimi deyil, parlamentdəki müxalifətin etirazı kimi diqqətə çatdırılsın.

- Kommunistləri də buraya aid etmək olarmı?

- Əgər onlar özlərini parlamentdə müxalifət hesab edirlərsə, eyni zamanda parlamentdə müxalifətə yönəlmiş təhqirləri ümumi müxalifətin əleyhinə ünvanlanmış təhqir sayırlarsa, aksiyaya qoşulsunlar.

- Ola bilərmə ki, müxalifət partiyaları seçki komissiyalarında təmsil olunmaqdan da imtina etsinlər?

- Belə olan təqdirdə iqtidar səlahiyyətindən istifadə edib bizim yerimizə nümayəndə verə bilər. Ona görə də parlament məsələsi ilə MSK məsələsini qarışdırmamalıyıq. MSK gələcəkdə Azərbaycanda seçki qurumlarının formalaşması üçündür. Ona görə də biz bu qurumun formalaşmasında iştirak etməliyik.

- Parlamentdə deputat Musa Musayev bildirdi ki, maaş günü yaxınlaşdığından müxalifətçi deputatlar parlamentə gəlirlər.

- Musa Musayevin bu çıxışı xalqın sosial durumu ilə real səsleşə bilər. Amma bu bizim haqqımızdır. Yəqin ki, onların maaşa ehtiyacı yoxdur. Elə hesab edirlər ki, maaşsız da keçinmək olar. Görünür, onların başqa gəlir mənbəyi var. Müxalifətin böyük əksəriyyətinin başqa gəlir mənbəyi yoxdur. Digər tərəfdən, müxalifətçi deputatlar Milli Məclisdə özlərinin maaşlarını alırlar. Nə Musa Musayev, nə də digər deputatlar kimi maaşa güzəşt, pay kimi baxmırlar. Musa Musayev narahat olmasın. Dövlət büdcəsi Musa Musayevin deyil.

- Dünən Müsavat başqanı İsa Qəmbər Seçki Məcələsinin 179-cu maddəsinə əlavələr edildiyini bildirib. Bu məsələdən xəbəriniz varmı və bunu necə dəyərləndirirsiniz?

- Mən 179-u maddədə növbədənənar prezident seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı bəndlə tanışam. Milli Məclisdəki müzakirədən sonra hər hansı əlavənin edilməsi yolverilməzdir.

- Murtuz Ələsgərov bildirdi ki, əgər müxalifətçi deputatların Seçki Məcəlləsinə etirazları var idisə, Milli Məclisin iclasına qalib etirazlarını bildirərdilər.

- Parlamentə qayıdaraq məsələni həll etməyin mexanizmi yoxdur. Çünki Seçki Qanunu imzalanıb və qüvvəyə minib. Hesab edirəm ki, təkcə parlamentdəki müxalifətçilər yox, bütövlükdə seçkinin demokratik keçirilməsində maraqlı olan müxalif qüvvələr beynəlxalq təşkilatların dəstəyi ilə ciddi etiraz nümayiş etdirməlidirlər. Mümkündür ki, müxalifətçi deputatlar məsələ ilə bağlı məhkəməyə müraciət etsinlər. Hesab edirəm ki, bu məsələdə maraqlı olan müxalifət bir araya gəlib məsələnin qarşısını almaq üçün yollar tapmalıdır.

Elşad

11.06.2003-cü il Üç nöqtə

HAKİMİYYƏT DAHA GÜCLÜDÜR

Uzun sürən müzakirələrdən sonra Milli Məclis Seçki Məcəlləsini qəbul etdi. Bəzi müşahidəçilər məəcəllənin qəbulundan sonra bununla bağlı yaranmış gərginliyin azalacağını proqnozlaşdırsalar da, seçki qanununun tətbiqi bu gərginliyi bir az da artırdı. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətimizə bu məsələdən başladıq.

SİYASƏT

“Hakimiyyət daha güclüdür”

İQBAL AĞAZADƏNİN DEDİYİNƏ GÖRƏ, MÜXALİF DEPUTATLARIN PARLAMENTİN İCLASINA QAYITMALARINI ÜÇÜN MM RƏHBƏRLİYİNDƏN HEÇ KƏS ONLARLA DANIŞIQ APARMAYIB



alardan
seçki Məcəlləsi
zi müşahidəçilər
qəbulundan
yaranmış
ni proq-
seçki qanu-
gərginliyi bir
Partiyasının
İqbal Ağazadə
u məsələ-

qeyd edim ki, əbulu ərəfəsinə qədərki həyəcan davam etməyəcək deyil. Bu həyəcan olunan variantda Venetsiya Komissiyasının təklif etdiyi variantda dəyişikliyə qədər hökm sürdü. Və bir fraza da çox önəmli idi. Əgər xatırlayırsınızsa, səsvermədən öncə Murtuz Ələsgərov

və səsvermədə də hakimiyyətin üstünlüyü olduğu üçün biz bununla razılaşmadıq. Əslində hər bir şəxs öz namizədini irəli sürməli idi. Bu insanları qorxuruz? Səslərin sayılmasında hətta 31 nəfər bitərəf millət vəkili hərsi üç namizəd versə, 93 nəfər edir. Üç iqtidaryönlü partiya deputatlarının hər biri də üç nəfər versə, 100 nəfər edir. Yerdə yalnız iki nəfər - Mais Səfərilə və İqbal Ağazadə qalır. İndi fikrə verin ki, 106 nəfərin içərisindən 6 nəfər olan müxalifətin namizədinin püşkatmada çıxmasından narahat olurlar.

- Parlamentdən kanarda qalan dörd partiya MSK-ya namizəd verərkən öz aralarında yerli seçki komissiyaları arasında da bəzi müzakirələr başlandı. Hələ müzakirələr başlayan zaman həmin deputatlar müzakirələrə agresiv şəkildə qatılmışdılar. İrəli sürdüyümüz təkliflərin hamısının üstündən xətt çəkildilər və məsələni səsvermə yolu ilə həll etdilər. Buna görə də biz müzakirələri yarımqırıq tərk etdik. Müzakirəni tərk etməyimizin səbəbi yəqin ki, 106 nəfərin içərisindən 6 nəfər olan müxalifətin namizədinin püşkatmada çıxmasından narahat olurlar.

- MSK-ya üzv təyin etməklə bağlı proseslərdə qələbə qala bilməyiniz. Bəs dəyir və mənə qəti seçki komissiyalarında necə, yəni uduzacağınız? - Bilirsiniz ki, Ümid Partiyası “Bizim Azərbaycan” blokunda təmsil olunur və Müsavat Partiyasının dairə və mənə qəti seçki komissiyalarında yerləri olduğu üçün biz onlarla əməkdaşlıq edəcəyik. Ona görə də dairə və mənə qəti seçki komissiyalarında öz partiyamız adından təmsil olunmağımızın qeyri-mümkünlüyünü nəzərə almışıq.

- Dediğinizdə bəli çıxır ki, qanuni haqqımıza sahib ola bilməyiniz?

- Xeyr. Ətraf edirəm ki, qanuni haqqımızı əldə edə bilmədik. Çünki hakimiyyət daha güclüdür.

- Seçki prosesinin ilk turunda məğlub olduq. Bəs gələcəkdə qələbə qala biləcəyinizmi?

- Rəvanş mətləbi var. Adətən güclü komandalardan öz qələbəsini rəvanşda təmin edirlər.

- Artıq bir neçə gündür ki, müxalifətçi deputatlar parlamentin iclaslarına qatılmırlar. Murtuz Ələsgərov da bəyan edib ki, onlardan heç kəs üzr istəməyəcək. Bəli olan təqdirdə parlamentə nə vaxt kimi qayıtmayacaqsınız?

- Biz onların üzr istəməməsindən narahat deyilik. Bilirsiniz, onlar günahkar deyil ki, yaz sessiyası öz işini başa vurur, onsuz da deputatlar toplaşmağa başlayırlar. Bəs vaxt bəli bir şey baş verməyib.

siyasəti isə prezidentlik maraqlarına düşdüyündən bu məsələlər yaddən çıxacaq. Ancaq hesab edirəm ki, bu mübarizəmizi axıra qədər davam etdirəcəyik və qərarımızdan geri çənmək fikrində deyilik.

- İntizam Komissiyasının sədri Kərim Kərimov mətbuatda açıqlamasında müxalifətçi deputatların parlamentə qayıtmaları üçün onlarla danışmaq tapşırığını bildirmişdi. Bu məsələ ilə bağlı sizlə hansısa danışıqlar aparılıbmı?

- Xeyr, hələlik iqtidar tərəfindən bununla bağlı heç bir təşəbbüsə rast gəlinməyib.

- Son vaxtlar Qüdrət Həsənzadə ilə aranızda başlanan mətbuat savaşını nə ilə bağlıdır?

- Vallah, mənim onunla heç bir işim yoxdur və onunla hansısa bir savaş aparmaq niyyətində deyiləm. Qüdrət Həsənzadə siyasəti müstəvidə dostum deyil. Amma şəxsi mənasibətlərimiz var. Həsənzadənin bildirdiyinə görə, mən ondan xahiş etmişəm ki, bizim parlamentdə işi rəhbərlik qərarı yaratsın. Ancaq bəyan edirəm ki, heç vaxt bəli bir şey baş verməyib.

Parviz Həsəni
Elşad Eyyazlı

- İlk növbədə onu qeyd edim ki, seçki Məcəlləsinin qəbulu ərəfəsindən tutmuş bu günə qədərki həyəcan oktyabr ayına qədər davam edəcək. Ona görə ki, hakimiyyət demokratik seçkilərə hazır deyil. Bu həyəcan əslində təqdim olunan variantdan tutmuş, Venetsiya Komissiyasının təklif etdiyi variantda dəyişikliyə qədər hökm sürdü. Və bir fraza da çox önəmli idi. Əgər xatırlayırsınızsa, səsvermədən öncə Murtuz Ələsgərov

partiyadaşlarına “heç nədən narahat olmayın, onsuz da səs çoxluğu bizim əlimizdə olacaq” kimi müraciətlər etdi. Hesab edirəm ki, bu da mahiyyət etibarilə seçki komissiyalarına önəm verilməsi barədə hakimiyyətin düşüncələri idi.

- Seçki Məcələsinə görə, parlamentdə olan Ümid və Yurddaş partiyalarına da MSK-ya üzv təyin etmək hüququ verilsə də, siz buna nail ola bilmədiniz. YAP-çı deputat Aydın Mirzəzadə bildirib ki, burada partiyalar yox, prinsiplər əsas götürüldüyündən Ümid və Yurddaşa yer verilməməsində qeyri-adi heç nə yoxdur.

- Hesab edirəm ki, bu fikir yanlışdır. Məhz elə prinsipsizlik bizi MSK-dan kənarda saxladı. Əgər bölgədə prinsip olsaydı və bu prinsip kimi püşkatma əsas meyar kimi qəbul edilməsəydi, heç kəsdən narazı qalmazdıq. Səsvermə olduğuna görə və səsvermədə də hakimiyyətin üstünlüyü olduğu üçün biz bununla razılaşmadıq. Əslində hər bir şəxs öz namizədini irəli sürməli idi. Bu insanlar MSK-nın formalaşmasından niyə qorxurlar? Səslərin sayılmasında hətta 31 nəfər bitərəf millət vəkili hərəsi üç namizəd versə, 93 nəfər edir. Üç iqtidaryönlü partiya deputatlarının hər biri də üç versə, 100 nəfər edir. Yerdə yalnız iki nəfər – Mais Səfərli və İqbal Ağazadə qalır. İndi fikir verin ki, 106 nəfərin içərisindən 6 nəfər olan müxalifətin namizədinin püəkatmada çıxmasından narahat olurlar.

- Parlamentdən kənarda qalan dörd partiya MSK-ya namizəd verərkən öz aralarında yerli seçki komissiyalarının formalaşmasında Liberal Partiyasına güzəştə gedəcəkləri barədə saziş imzaladılar. Belə bir saziş parlamentdə imzalanmadı ki?

- Xeyr. Belə bir saziş imzalanmadı. Hələ müzakirələr başlayan zaman həmin deputatlar müzakirələrə aqressiv şəkildə qatılmışdılar. İrəli sürdüyümüz təkliflərin hamısının üstündən xətt çəkdilər və məsələni səsvermə yolu ilə həll etdilər. Buna görə də biz müzakirələri yarımçıq tərk etdik. Müzakirəni yarımçıq tərk etməyimizin səbəbi yarana biləcək qarşıdurmanı istəməməyimizlə bağlı oldu.

- MSK-ya üzv təyin etməklə bağlı proseslərdə qələbə çala bilmədiniz. Bəs dairə və məntəqə seçki komissiyalarında necə, yenə uduzacaqsınız?

- Bilirsiniz ki, Ümid Partiyası “Bizim Azərbaycan” Blokunda təmsil olunur və Müsavat Partiyasının dairə və məntəqə seçki komissiyalarında yerləri olduğu üçün biz onlarla əməkdaşlıq edəcəyik. Ona görə də dairə və məntəqə seçki komissiyalarında öz partiyamız adından təmsil olunmağımızın qeyri-mümkünlüyünü nəzərə almışıq.



- Dediğinizdən belə çıxır ki, qanuni haqqınıza sahib ola bilmədiniz?

- Xeyr. Etiraf edirəm ki, qanuni haqqımızı əldə edə bilmədik. Çünki hakimiyyət daha güclüdür.

- Seçki prosesinin ilk turunda məğlub oldunuz. Bəs gələcəkdə qələbə çala biləcəksinizmi?

- Revanş matçları var. Adətən güclü komandalar öz qələbəsini revanşda təmin edir.

- Artıq bir neçə gündür ki, müxalifətçi deputatlar parlamentin iclaslarına qatılmırlar. Murtuz Ələsgərov da bəyan edib ki, onlardan heç kəs üzr istəməyəcək. Belə olan təqdirdə parlamentə nə vaxta kimi qayıtmayacaqsınız?

- Biz onların üzr istəməməsindən narahat deyilik. Bilirsiniz, onlar güman edirlər ki, yaz sessiyası öz işini başa vurur, onsuz da deputatlar tətillə gedəcək. Parlamentin payız sessiyası isə prezidentlik marafonuna düşdüyündən bu məsələlər yaddan çıxacaq. Ancaq hesab edirəm ki, biz mübarizəmizi axıra qədər davam etdirəcəyik və qərarımızdan geri dönmək fikrində deyilik.

- İntizam Komissiyasının sədri Kərim Kərimov mətbuata açıqlamasında müxalifətçi deputatların parlamentə qayıtması üçün onlarla danışq aparacağını bildirmişdi. Bu məsələ ilə bağlı sizinlə hansısa danışqlar aparılıbmı?

- Xeyr, hələlik iqtidar tərəfindən bununla bağlı heç bir təşəbbüsdə bulunan olmayıb.

- Son vaxtlar Qüdrət Həsənquliyevlə aranızda başlanan mətbuat savaşı nə ilə bağlıdır?

- Vallah, mənim onunla heç bir işim yoxdur və onunla hansısa bir savaş aparmaq niyyətində deyiləm. Qüdrət Həsənquliyev siyasi müstəvidə dostum deyil. Amma şəxsi müstəvidə münasibətlərimiz var. Həsənquliyevin bildirdiyinə görə, mən ondan xahiş etmişəm ki, hakimiyyətlə əlaqəsindən istifadə edim, bizim MSK-da parlamentdə iştirakımıza şərait yaratsın. Ancaq bəyan edirəm ki, heç vaxt belə bir şey baş verməyib.

Pərviz Həşimli

Elşad Eyvazlı

14.06.2003-cü il Üç nöqtə

ÜMİD PARTİYASI 10 PARTİYADAN BİRİDİR

Müxalifətin Koordinasiya Mərkəzinə (MKM) daxil olan partiyalar sabah növbəti yürüş–mitinq keçirəcək. Quruma daxil olmayan partiyalardan bəzilərinin də bu aksiyaya qatılacağı gözlənilir. Millət vəkili İqbal Ağazadənin rəhbərlik etdiyi Ümid Partiyasının MKM-in yürüşündə iştirak etməsisi qətidir.

Müxalifətin Koordinasiya Mərkəzinə (MKM) daxil olan partiyalar sabah növbəti yürüş–mitinq keçirəcək. Quruma daxil olmayan partiyalardan bəzilərinin də bu aksiyaya qatılacağı gözlənilir. Millət vəkili İqbal Ağazadənin rəhbərlik etdiyi Ümid Partiyasının MKM-in yürüşündə iştirak etməsisi qətidir.

Əslində, Azərbaycanın siyasi həyatında ictimai-siyasi proseslərə təsir edə bilən cəmi 10-a qədər partiya var. Ümid Partiyası da o partiyalardan biridir. Siyasi məqsədlərimizdə və strategiyamızda açıq və şəffaf davranırıq, qapalı heç bir niyyətimiz yoxdur. Çünki strategiyamız açıqdır, yolumuz, hədəfimiz və növbəti prezident seçkilərinə münasibətimiz bəllidir. Bu bəlliliyin içərisində uda biləcəyimiz keyfiyyətlər var: biz səsləri qazana, elektoratu arxamızca apara bilərik. İlk növbədə Ümid Partiyası öz mübarizliyi ilə seçilir. Parlamentdəki çıxışları, hadisələrə münasibətim, Qarabağ döyüşçülərinə partiya sıralarında daha çox yer ayrılması, XTPD-nin üzvlərinin böyük bir qrupunun burada olması hakimiyyəti haqqımızda düşünməyə vadar edir. Hesab edirik ki, atdıqları addımları ilk partiya qorxu, parçalanma, insanların siyasi mübarizəsindən döndərməyə meyillər yarada bilərlər.

- Konkret olaraq hansı addımları nəzərdə tutursunuz?

Məsələn, ələ Güney Azərbaycan məsələsini götürək. Bu məsələyə bağlı indiyə kimi kimsəni saxlayıb 10-15 sutka həbs cəzasına məhkum etməmişdilər. Yeni belə hadisə baş verməyib və yaqın ki, bundan sonra da baş verməyəcək. Hər zaman İran səfirliyi qarşısında saxlanılan cəmi iki saat sonra dərhal azadlığa buraxılırlar. Amma bir ay bundan əvvəl Ümid Partiyasının İran səfirliyi qarşısında keçirdiyi piketdə saxlanılanların altısına da inzibati xətalara məcbəslərin konkret məddələri həbs cəzası verildi. Bu insanlara həbsdə olarkən edilən təzyiqlər partiyamızın ümumi xəttindən sapdırmağa xidmət etdirdi.

- Müxalifətin Koordinasiya Mərkəzinin sabahkı aksiyasında iştirak edəcəksinizmi?

Bəli, partiya da barədə rəsmi qərarımız var, hazırlaşırıq. Mitinq Komitəsi fəaliyyət göstərir, son hazırlıq işlərimiz yekunlaşıb. Biz bu barədə partiya maraqlarımızdan deyil, ümumi maraqlardan çıxış etməyi qərara almışıq.

- MKM-in əzində də vəziyyət o qədər ürəkəcan deyil. Nəyə fəiklənirsiniz? Ədalət Partiyasının bu qurumdan çıxmasını MKM-də yarpaq tökü-münün başlanğıcı saymaq olarmı?

İqbal Ağazadə:

Mən MKM-dən çıxmaqla bağlı Ədalət Partiyasını günahlandırmıram. Yeri gəlmişkən, bizim MKM-də baş verən proseslərdən xəbərimiz var. Bu qurumda əvvəlcədən razılaşdırılmışdı ki, müşahidəçilərin, eləcə də, dairə və məntəqələrə nümayəndələrin verilməsi ilə bağlı bərabər əsasda bölgü aparılacaq və həmiyə oradan pay çatacaq. Çox təəssüf ki, buna əməl edilmədi. Bildiyimə görə, yalnız İsa Qəmbər öz paylarına düşən yerlərdən 38-ni MKM-də təmsil olunan, amma məntəqə və dairəyə düşməyən partiyalara təqdim edib. Ancaq tutuq ki, bir partiya 6-sını, bir 5-ni təqdim edib, bəzilərisə, ümumiyyətlə, susub. Belə olmaz, ən azı bir düşərgədə dayanan insanlar bir-birini aldatmamalıdır, bir-birlə sona qədər bir yerdə getməyi bacarmalıdır. Səhbat ümumi demokratik seçkilərdən gedirsə, onda nümayəndənin Ədalətdən, yaxud Müsavatdan, AXCP-dən, AMİP-dən olmasının nə fərqi var ki? Ona görə də bunu müxalifətin səhbi kimi dəyərləndirirəm. Bu səhvin gələcəkdə təkrar olunacağına heç kəsə bəlli deyil. Amma güman edirəm ki, ölkədəki son siyasi situasiyadan asılı olaraq bu kimi ehtirlər azalacaq. Bəzi-ləri özünü hakimiyyətin astanasında hiss edərək başqalarına bir qədər yuxarıdan aşağı baxa bilər. Bir qrupu bu kimi yanaşmalardan usanıb fərqli düşərgəyə və qarşıqlıq ittihamları müstəvisinə keçə bilər.

- Bəziləri MDI-ni ittiham edərək, bu qurumun "az qala barmagını uzadıb vahid namizədin kim olacağını göstərməsindən" narazılıq edir...

Əslində vahid namizəd məsələsi iqtidarı seçkilərə həddən artıq radikal prinsiplər və saxtalaşdırma metodu ilə yanaşmasına görə gündəmə çıxıb. Belə olmasaydı, müxalifət də vahid namizəd məsələsində ısrar etməzdi. Ancaq MDI-nin bu məsələlərə müdaxilə etdiyi-ni mən görmürəm. Bu tipli qurumların hamısı məsləhətverici orqanlardır. On-ların Azərbaycana gəlməsində məqsəd demokratik prinsiplərə əsaslanaraq de-mokratik məsləhətlər verməkdir.

Onlar artıq təcürbədə çox şeyləri görüblər. Bu gün də müxalifətə deyirlər ki, "əgər qarşı tərəf çox güclü formada sizə qarşı çıxarsa, seçkiləri saxtalaşdır-sa, seçkilərə dağınıq qüvvə ilə yox, bir qüvvə ilə gedin". Mən bunu çox təbii qəbul edirəm, çünki onlar öz funksiyalarını yerinə yetirirlər. Mən hələ MDI, BRL və bu tipli başqalarının dilindən eşitməmişəm desənlər ki, "müxalifətdə filankəsi dəstəkləyin, vahid namizəd filankəsi və siz də onun üzərində da-yanın". Vahid namizəd müəyyən etmiş Azərbaycan xalqının və müxalifətin özünün içərisində olan ümumi razılıq nəticəsində mümkün ola bilər.

Xanoglan ƏHMƏDOV

"Bir düşərgədə dayanan insanlar bir-birini aldatmamalıdır"

"İqbal" 10 partiyadan biridir

*** Ekspress Reklam Tel: 98-94-76

- Əslində, Azərbaycanın siyasi həyatında ictimai-siyasi proseslərə təsir edə bilən cəmi 10-a qədər partiya var ki, Ümid Partiyası da o partiyalardan biridir. Siyasi məqsədlərimizdə və strategiyamızda açıq və şəffaf davranırıq, qapalı heç bir niyyətimiz yoxdur. Çünki strategiyamız açıqdır, yolumuz, hədəfimiz və növbəti prezident seçkilərinə münasibətimiz bəllidir. Bu bəlliliyin içərisində uda biləcəyimiz keyfiyyətlər var: biz səsləri qazana, elektoratu arxamızca apara bilərik. İlk növbədə isə Ümid Partiyası öz mübarizliyi ilə seçilir. Parlamentdəki çıxışları, hadisələrə münasibətim, Qarabağ döyüşçülərinin partiya sıralarında daha çox birləşməsi, keçmiş XTPD-nin üzvlərinin böyük bir qrupunun burada

olması hakimiyyəti haqqımızda düşünməyə məcbur edir. Hesab edirlər ki, partiya qarşı addımları ilə təşkilat üzvləri arasında qorxu, parçalanma, insanları siyasi mübarizəsindən döndərməyə meyllər yarada bilərlər.

- Konkret olaraq, hansı addımları nəzərdə tutursunuz?

- Məsələn, elə Güney Azərbaycan məsələsini götürək. Bu məsələylə bağlı indiyə kimi kimsəni saxlayıb 10-15 sutka həbs cəzasına məhkum etməmişdilər. Yəni belə hadisə baş verməyib və yəqinki, bundan sonra da baş verməyəcək. Hər zaman İran səfirliyi qarşısında saxlananlar cəmi iki saat sonra dərhal azadlığa buraxılıblar. Amma bir ay bundan əvvəl Ümid Partiyasının İran səfirliyi qarşısında keçirdiyi piketdə saxlanılanların altısına da İnzibati Xətalər Məcəlləsinin konkret maddəsilə həbs cəzası verildi. Bu insanlara həbsdə olarkən edilən təzyiqlər partiyanın ümumi xəttindən sapındırmağa xidmət edirdi.

- Müxalifətin Koordinasiya Mərkəzinin sabahkı aksiyasında iştirak edəcəksinizmi?

- Bəli, partiyada bu barədə rəsmi qərarımız var, hazırlaşırıq. Miting Komitəsi fəaliyyət göstərir, son hazırlıq işlərimiz yekunlaşmaq üzrədir. Biz bu barədə partiya maraqlarımızdan deyil, ümumi maraqlardan çıxış etməyi qərara almışıq.

- MKM-in özündə də vəziyyət o qədər ürək açan deyil. Necə fikirləşirsiniz, Ədalət Partiyasının bu qurumdan çıxmasını MKM-də yarpaq tökülmünün başlanğıcı saymaq olarmı?

- Mən MKM-dən çıxmaqla bağlı Ədalət Partiyasını günahlandırmıram. Bu məsələdə Ədaləti haqlı sayıram. Yeri gəlmişkən, bizim MKM-də baş verən proseslərdən xəbərimiz var. Bu qurumda əvvəlcədən razılaşdırılmışdı ki, müşahidəçilərin, eləcə də, dairə və məntəqələrə nümayəndələrin verilməsilə bağlı bərabər əsasda bölgü aparılacaq və hamıya oradan pay çatacaq. Çox təəssüf ki, buna əməl edilmədi. Bildiyimə görə, yalnız İsa Qəmbər öz paylarına düşən yerlərdən 38-ni MKM-də təmsil olunan, amma məntəqə və dairəyə düşməyən partiyalara təqdim edib. Ancaq tutaq ki, bir partiya 6-sını, biri 5-ni təqdim edib, bəzilərisə, ümumiyyətlə, susub. Belə olmaz, ən azı bir düşərgədə dayanan insanlar bir-birini aldatmamalıdırlar, bir-birilə sona qədər bir yerdə getməyi bacarmalıdırlar. Söhbət ümumi demokratik seçkilərdən gedirsə, onda nümayəndənin Ədalətdən, yaxud Müsavatdan, AXCP-dən, ya AMİP-dən olmasının nə fərqi var ki? Ona

görə də bunu müxalifətin səhvi kimi dəyərləndirirəm. Bu səhvin gələcəkdə yenə təkrar olunmayacağı isə heç kəsə bəlli deyil. Amma güman edirəm ki, ölkədəki son siyasi situasiyadan asılı olaraq bu kimi ehtiraslar qızıışa bilər. Bəziləri özünü hakimiyyətin astanasında hiss edərək başqalarına bir qədər yuxarıdan aşağı baxa bilər. Bir qrupsa bu kimi yanaşmalardan usanıb fərqli düşərgəyə və qarşılıqlı ittihamlar müstəvisinə keçə bilər.

-Bəziləri MDİ-ni ittiham edərək, bu qurumun “az qala barmağını uzadıb vahid namizədin kim olacağını göstərməsindən” narazılıq edir...



- Əslində vahid namizəd məsələsi iqtidarın seçkilərə həddən artıq radikal prinsiplər və saxtalaşdırma metodu ilə yanaşmasına görə gündəmə çıxıb. Belə olmasaydı, müxalifət də vahid namizəd məsələsində israr etməzdi. Ancaq MDİ-nin bu məsələlərə müdaxilə etdiyini mən görmürəm. Bu tipli qurumların hamısı məsləhətverici orqanlardır. Onların Azərbaycana gəlməsində məqsəd demokratik prinsiplərə əsaslanaraq təşkilatlara məsləhətlər verməkdir.

Onlar artıq təcrübədə çox şeyləri görüblər. Bu gündə müxalifətə deyirlər ki, “əgər qarşı tərəf çox güclü formada sizə qarşı çıxırsa, seçkiləri saxtalaşdırırsa, seçkilərə dağınıq qüvvə ilə yox, bir qüvvə ilə gedin”. Mən bunu çox təbii qəbul edirəm, çünki onlar öz funksiyalarını yerinə yetirirlər. Mənhələ MDİ, BRİ və bu tipli başqalarının dilindən eşitməmişəm desinlər ki, “müxalifətdə filankəsi dəstəkləyin, vahid namizəd flankəsidir və siz də onun üzərində dayanın”. Vahid namizəd müəyyən etmək Azərbaycan xalqının və müxalifətin özünün içərisində olan ümumi razılığın nəticəsində mümkün ola bilər.

Xanoğlu ƏHMƏDOV

01.08.2003-cü il Ekspress

AZƏRBAYCANDA VƏTƏNDAŞ QARŞIDURMASI BAŞLAYIB

Ölkədəki durum anlaşılmazdır. Elə bu anlaşılmazlıqdan istifadə edən ayrı-ayrı hakimiyyətdaxili qruplaşmalar son döyüşə hazırlaşdırlarmış kimi görünürlər. Artıq bəzi məmurlara qanunsuz silahlı dəstələrin yaradılması barədə göstəriş verilib. Bu, ölkəmiz üçün nə qədər təhlükəli və arzuolunmazdırsa, hər halda, bir faktdır. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətə ölkədəki vəziyyətin dəyərləndirilməsi ilə başladıq:



- Durum çox qeyri-müəyyəndir. Ölkədə nə baş verdiyi hələ tam aydın deyil. Azərbaycanı kimin idarə etdiyi də bilinmir. Hər kəs müxalifətə minnətdar olmalıdır ki, qarışıqlığa, qarşıdurmaya getmir, bu qədər qanunsuzluqlar içərisində stabilliyin keşiyində dayana bilər. Azərbaycanlı stabilliyin təminatçısı hakimiyyət yox, məhz müxalifətdir. Hesab edirəm ki, bu gün hakimiyyətdaxili qruplaşmalar, ayrı-ayrı güc strukturları özbaşına hərəkətlər edir. İndi bir mərkəzdən, vahid əldən idarə olunan Azərbaycan iqtidarı yoxdur.
- Məlumatlara görə ayrı-ayrı məmurlara qanunsuz silahlı dəstələr yaratmaq tapşırılıb. Belələrindən biri də nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovdur. Sizcə bu inandırıcıdır?
- Mən inanıram buna. Tarix və keçdiyimiz siyasi yol göstərir ki, Heydər Əliyevin qurduğu hakimiyyətin xarakteri, xisləti hər zaman bu olub. İndiki hakimiyyət həmişə insanlarla zor

müstəvisində danışib. Buna görə də hakimiyyətin ötürülməsi istiqamətində fəaliyyət intensivləşdikcə, silahlı qruplaşmaların yaradılmasına meyl artacaq. Bunun bir səbəbi də budur ki, polisin, ordunun hakimiyyətin qanunsuz əməllərini müdafiə edəcəyinə güman yoxdur. Ona görə də hakimiyyət belə vəziyyətlərdə qanunsuz silahlı birləşmələrdən istifadə etməyə çalışır. Təbii ki, silahlı qruplaşmalara bir qədər qanuni don geyindirmək cəhdləri də olacaq. Əldə etdiyimiz məlumata görə, bəzi dəstələrə polis geyimləri paylanılıb. Qanunsuz addımları polis geyimli şəxslər atacaqlar. Hakimiyyətin lazım olan məqamlarda zor nümayişinə əl atması istisna deyil. Təkcə sizin adını çəkdiyiniz nazir deyil, digər rəsmi strukturların rəhbərlərinə, xüsusilə ölkədəki korrupsiyada çox böyük rolu və yeri olan, hakimiyyətin cinayətlərində iştirak edən məmurların hamısına qanunsuz silahlı dəstələr yaratmağı tapşırıblar. Onlara ayrılan maliyyə isə Azərbaycan xalqının cibindən oğurlanan pullar hesabına artıqlaması ilə ödənilir.

- **Bu yolla hara gedirik? Azərbaycanda vətəndaş qarşিদurması baş verə bilərmi?**
- Azərbaycanda vətəndaş qarşিদurması artıq mövcuddur. Bu faktı heç kim inkar edə bilməz. Əgər ölkədəki dövlət strukturları öz qanuni vəzifələrini icra edə bilmirsə və qeyri-qanuni əməllərə rəvac verilirə, bu, vətəndaş qarşিদurmasının simptomlarıdır. Amma müxalifət bu qanunsuz addımların müqabilində gözləmə mövqeyi tutur. Hələlik beynəlxalq təşkilatlar da baş verən qanunsuzluqların qarşısını almaq üçün səbr nümayiş etdirməyi məsləhət görürlər. Lakin hər şey müxalifətin əlində deyil. Vəziyyət bir gün müxalifətin də nəzarətindən çıxıa bilər. Onda vətəndaş qarşিদurmasının açıq müstəviyə keçməsinin qarşısını heç kim ala bilməz.
- **Bir neçə ay sonranın hakimiyyəti indi yaradılan qanunsuz qruplaşmaların qarşısını ala biləcəkmı?**
- Mənə elə gəlir ki, qanunsuz silahlı dəstələrin aradan qaldırılması üçün bütövlükdə cəmiyyətin mübarizə aparması lazımdır. Bunu təkcə növbəti hakimiyyətin üzərinə yıxmaq düzgün deyil. Hesab edirəm ki, bu vəzifə, hətta, tək hakimiyyətin üzərinə yıxılsa belə, bunun öhdəsindən gəlmək olacaq.
- **Deputatların YAP qərargahındakı toplantısında Musa Musayev iqtidaryönlü deputatların bəzilərini müxalifətlə əməkdaşlıqda günahlandırdı və onları**

xəyanətkarlıqda ittiham etdi. Necə düşünürsünüz, bugünkü müxalifətlə işbirliyində olmaq xəyanət hesab oluna bilərmi?

- Qətiyyə. Onlar Heydər Əliyev kursunu seçmişdilər. Heydər p
- Əliyevdən sonra bu kursu kimin davam etdirməsindən asılı olmayaraq, onu qəbul etməyən çoxsaylı insanlar var. Onlar 1993-cü ildə dövlət başçısının şəxsiyyətinə inanmışdılar və zaman keçdikcə bir qədər abırlarına qısılib geri çəkilmə bilmədilər. Bu gün belə insanlar vətənin, Azərbaycanın taleyini düşünürlər. Azərbaycanın taleyini düşünmək kimin üçünsə satqınlıqdırsa, bizimçün xalq qarşısında borcun verilməsi kimi dəyərləndirilir.
- **Sizdə belə məlumat varmı ki, iqtidaryönlü həmkarlarınızdan hansısa müxalifətlə danışıqlar aparır?**
- Tək deputatlar deyil, icra strukturlarında da kifayət qədər belə adamlar var.
- **Şəxsən sizə müraciət edənlər olubmu?**
- İstər icra strukturunda, istər orta məmur təbəqəsində, istərsə də qanunverici orqanda belələrinin sayı çoxdur.
- **YAP-dakı toplantıda Musa Musayevin cavabını verənlər də tapıldı. Sizcə, Kərəm Əliyevin cavabı hakimiyyətin parlamentdəki dayaqlarının sarsılması kimi qiymətləndirilə bilərmi?**
- Hakimiyyətin Milli Məclisdəki dayaqları Heydər Əliyevin adıyla bağlıdır. Təbii ki, hansısa qeyri-qanuni çağırışa təkcə Kərəm Əliyev yox, digər vicdanlı deputatlar da cavab verəcəklər.
- **Milli Məclisin fəvqəladə toplantısının keçirilməsini gözləyirsinizmi?**
- Ola bilsin ki, həmin fəvqəladə toplantını biz keçirdik.
- **Bu Heydər Əliyevin vəfat etməsi xəbərinin rəsmiləşməyi təqdirdə baş tutacaq?**
- Dövlət başçısının vəfat etməsi barədə rəsmi məlumatdan sonra biz fəvqəladə sessiyanın çağırılmasını tələb edə bilərik.

Mahir Məmmədli

02.08.2003-cü il Yeni Müsavat

NARAHATLIĞA ƏSAS YOXDUR

Ölkədə hakimiyyət çevrilişi həyata keçirildi. Dövlət başçısı Heydər Əliyevin həyatda olmadığı barədə təkzibolunmaz faktların mövcud olduğu bir şəraitdə Milli Məclis onun imzası ilə sərəncamı müzakirəyə çıxardı və qəbul etdi. İqtidarın bu addımı qanunsuz olduğu qədər də məntiqsiz və gülünc alındı. Parlamentin fəvqəladə toplantısında bir neçə müxalifətçi iştirak etsə də, onlardan heç biri məsələyə münasibət bildirmədi. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin baş verənlərə münasibətini öyrəndik:

Mövqe

«Narahatlığa əsas yoxdur...»

İQBAL AĞAZADƏ: "İlham Əliyev güclü rəqib deyil"

"Bizim Azərbaycan" Bloku bu situasiyaya hazır idi"

Ölkədə hakimiyyət çevrilişi həyata keçirildi. Dövlət başçısı Heydər Əliyevin həyatda olmadığı barədə təkzibolunmaz faktların mövcud olduğu bir şəraitdə Milli Məclis onun imzası ilə sərəncamı müzakirəyə çıxardı və qəbul etdi. İqtidarın bu addımı qanunsuz olduğu qədər də məntiqsiz və gülünc alındı. Parlamentin fəvqəladə toplantısında bir neçə müxalifətçi iştirak etsə də, onlardan heç biri məsələyə münasibət bildirmədi. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin baş verənlərə münasibətini öyrəndik:

İqtidarın hər hansı qanunsuz addımı Azərbaycan ictimaiyyətində o qədər də təəccüb doğurmur. Hakimiyyət indiyədək seçki saxtakarlığından tutmuş, hakimiyyətin zəbt olunmasına qədər bütün qanunsuzluqları xalqın gözü qarşısında həyata keçirib. Amma heç kəs inanmazdı ki, fəə qabiliyyəti olmayan bir adamın dan sərəncamı imzalana və Milli is hakimiyyətin irsən ötürülməsinə nən məxməri inqilab həyata gən (srağagün - red.) hakimiyyət ciddi qanun pozuntusuna yol ek. Konstitusiyayı kobul şəklizaraq, Azərbaycan xalqının ən sərvətli olan dövlət strukturlarında oktyabrında Heydər Əliyevə qalib gəlmək istəyirdik. Heydər Əliyev olmadı, indi oğlu İlham Əliyevdir. İlham Əliyev bizimçün o qədər də güclü rəqib deyil. Təəssüf ki, hakimiyyət çevrilişinin xalq üçün psixoloji yaşantıları bir qədər ağır oldu. Bütün bunlara baxmayaraq, düşüncələrimiz bizi pessimizmə aparmır. Nikbinlik və güman edirik ki, 34 il hakimiyyəti əlində saxlayan Heydər Əliyev kimi adama qalib gəlmək barədə düşüncənə bir komandanın İlham Əliyevlə bağlı heç bir problemi olmamalıdır.

- Məlumdur ki, müxalifətçi deputatların rəyi parlamentdəki müzakirələrin nəticələrinə heç bir təsir göstərmir. Milli Məclisin fəvqəladə iclas katibi Əli Əhmədov, onun müavini Bahar Muradova və s. Bu ardıcılığ əvvəlcədən monitora daxil olmuşdular. Ona görə də bizim çıxışa yazılmaq imkanımız olmadı. Güman edirik ki, çıxış etsəm, yaxşı olardı. Amma təəssüf...

- Sizcə, hakimiyyətin planlarındakı məcburi dəyişiklikdən sonra "Bizim Azərbaycan" Bloku da bəlli seçki taktikasında dəyişiklik etməlidirmi?

- Qətiyyətlə. Biz bu taktikaya hazırdıq. "Bizim Azərbaycan" Bloku onu hakimiyyətdən gözləyən "sürpriz"ləri əvvəlcədən hesablamışdı. Hakimiyyət çevrilişi də hesablanmış variantlardan biriydi. Ona görə də taktikani dəyişməkdən yox, elimdə olan taktiki variantlardan hansını tətbiq etmək barədə qarardən söhbət gedə bilər. Biz İlham Əliyevlə bağlı taktikanın üzərində əvvəlcədən daha çox dayanmışdıq. Narahatlığa əsas yoxdur, hər şey normal gedir.

- Bazıları Azərbaycanda baş verənlərdə ABŞ-ı və rəsmi Ankaranı da günahlandırırlar. Siz də elə düşünürsünüz ki, çevrilişdə bu iki ölkə hakimiyyətinin rolu olub?

- Mən nə Amerikani, nə də Türkiyəni...

məlumatları xalqa çatdırmaq borcuydu. Təəssüf ki, Türkiyə içindən bu məsələdə oyun oynadı. Məsələn, Heydər Əliyevin səhətidən danışan Türkiyə yetkililəri səfir Məmməd Əliyevə istinad edirdilər. Bütün bunların hamısı sübut edir ki, Türkiyənin hakim partiyasının rəhbərliyində təmsil olunan bəzi qəssir Azərbaycan xalqına münasibətdə səmimi deyillər.

- Sizcə, hakimiyyət Heydər Əliyevin ölümünü nə vaxt açıqlayacaq?

- Bu barədə konkret nəsa demək mümkün deyil. Çünki hakimiyyətin bu mərhələyədək atacağı addımlar məlum idi. Türkiyədən asılı çox məsələlər var. Qardaş ölkənin hökuməti nə qədər tez obyektiv mövqe tutsa, proses bir o qədər sürətlənə bilər.

- Qənanə görə, baş nazir prezidentliyə namizəd ola bilməz. Niyə hakimiyyət baş nazir postunu İlham Əliyevə verməklə onun prezident seçkilərində iştirak etməsiylə razılaşdı?

- Hakimiyyət daxilində gərginliyin mövcudluğu barədə informasiyalar hər zaman ictimaiyyətə çatdırılıb. Çox güman ki, bu da hakimiyyətdən

-İqtidarın hər hansı qanunsuz addımı Azərbaycan ictimaiyyətində o qədər də təəccüb doğurmur. Hakimiyyət indiyədək seçki saxtakarlığından tutmuş, hakimiyyətin zəbt olunmasına qədər bütün qanunsuzluqları xalqın gözü qarşısında həyata keçirib. Amma heç kəs inanmazdı ki, fəəliyyət qabiliyyəti olmayan bir adamın adından sərəncam imzalana və Milli Məclis hakimiyyətin irsən ötürülməsini təmin edən məxməri inqilab həyata keçirə. Dünən (srağagün-red) hakimiyyət çox ciddi qanun pozuntusuna yol verərək, Konstitusiyayı

kobud şəkildə pozaraq, Azərbaycan xalqının ən böyük sərvəti olan dövlət strukturunu zəbt etdi. Xalq və müxalifət buna psixoloji cəhətdən nə qədər hazır olsa da, bir şok da yaşandı. Bu dərəcədə qanunsuzluq, ədalətsizlik, bu şəkildə hakimiyyət ehtirası gözlənilmirdi.

-Hakimiyyət çevrilişi sizin də üzvü olduğunuz parlamentdə həyata keçirildi. Hansı hissləri keçirirsiniz?

-Heydər Əliyevin hakimiyyət dövründə Azərbaycan parlamentindən bundan yaxşı heç nə gözləmək olmaz. Amma keçirdiyim hisslər emosiyaya qapılaraq qərar qəbul etmək olmadı. Məsələlərə daha ciddi və nikbin yanaşıırıq. Təəssüf ki, hakimiyyət çevrilişinin xalq üçün psixoloji yaşantıları bir qədər ağır oldu. Bütün bunlara baxmayaraq, düşüncələrimiz bizi pessimizmə aparmır.

-Məlumdur ki, müxalifətçi deputatların rəyi parlamentdəki müzakirələrin nəticələrinə heç bir təsir göstərmir. Milli Məclisin fəvqəladə iclasında siz də iştirak edirdiniz. Qərara təsir etmək imkanınız olmasa da, niyə heç olmasa, tarix üçün etiraz çıxışı etmədiniz?

-Buna imkan olmadı. Parlamentin yığıncaqlarını izləyənlərin hamısı bilir ki, çıxışlar hansı formada təşkil olunur. Dünən (sırağün-red) çıxışların müəyyənləşməsində ənənə fərqliydi. Çıxış edənlərin adlarına diqqətlə fikir verin – komissiya sədri Əli Hüseynov, komissiya sədri Sirius Təbrizli, komissiya sədri Anar, komissiya sədri Eldar İbrahimov, komissiya sədrinin müavini Rəbiyyə Aslanova, YAP-ın icraçı katibi Əli Əhmədov, onun müavini Bahar Muradova və s. Bu ardıcılıq əvvəlcədən monitora daxil etmişdilər. Ona görə də bizim çıxışa yazılmaq imkanımız olmadı. Güman edirəm ki, çıxış etsəm, yaxşı olardı. Amma təəssüf...

-Sizcə, hakimiyyətin planlarındakı məcburi dəyişiklikdən sonra “Bizim Azərbaycan” Bloku da bəlli seçki taktikasında dəyişiklik etməlidirmi?

-Qətiyyənl. Biz bu taktikaya hazır idik. “Bizim Azərbaycan” Bloku onu hakimiyyətdən gözləyən sürprizləri əvvəlcədən hesablamışdı. Hakimiyyət çevrilişi də hesablanmış variantlardan biri idi. Ona görə də taktikanı dəyişməkdən yox, əlimizdə olan taktiki variantlardan hansını tətbiq etmək barədə qərardan söhbət gedə bilər. Biz İlham Əliyevlə bağlı taktikanın üzərində əvvəlcədən daha çox dayanmışdıq. Narahatlığa əsas yoxdur, hər şey normal gedir.

-Müxalifət baş verənləri çox sakit qarşıladı. Bu, arzuolunandır mı?

-Təbii ki, arzuolunan deyil. Amma bu da başadüşüləndir. Artıq müxalifət müstəvini dəyişməlidir. Hakimiyyətə gəlmək istəyən və istəməyən müxalifət fərqlənməlidir. Bəzi müxalifət qüvvələri ona görə hakimiyyətə gəlmək istəməzlər ki, buna imkanları yoxdur. Belələri hakimiyyətə gəlmək gücündə olanlara da maneə yaradırlar, vahid qərarların qəbulunu əngəlləyirlər. Belələri düşünməlidirlər. Hesab etməsinlər ki, bu rejim hakimiyyətdə qalacaqsə, onlar müxalifət kimi əvvəlki statuslarında və komfort həyatlarında qalacaqlar. Çünki o zaman xalq onlardan imtina edəcək. Bir şeyi anlamaq lazımdır ki, irticanın müxalifəti olmaqdansa, demokratik bir hakimiyyətin müxalifəti olmaq daha sərfəlidir.

-Bəziləri Azərbaycanda baş verənlərdə ABŞ-ı və rəsmi Ankaranı da günahlandırırlar.

Siz də elə düşünürsünüz ki, çevrilişdə bu iki ölkə hakimiyyətinin rolu olub?

-Mən nə Amerikani, nə də Türkiyəni suçlamaq niyyətində deyiləm. Güman edirəm ki, bu iki ölkə həmişə Azərbaycan xalqının yanında olmağı düşünür. Bizdə xalq özü təşkilatlanıb və hazırki rejimdən bezib. Sadəcə olaraq, önə çıxmağa cəsarət etmək və xalqı ayağa qaldırmaq lazımdır. Burada nə Amerikalıq, nə də Türkiyəlik heç nə yoxdur. Təbii ki, məsələlərdə Türkiyə hakimiyyətini qınamaqda haqlıyıq. Amma heç kim Türkiyə iqtidarı ilə Türkiyə dövlətini və xalqını qarışdırmasın. Azərbaycan xalqının gözü Türkiyəyə dikilmişdi və bu ölkə Heydər Əliyevin səhhətilə bağlı obyektiv məlumatları xalqa çatdırmağa borclu idi. Təəssüf ki, Türkiyə iqtidarı bu məsələdə oyun oynadı. Məsələn Heydər Əliyevin səhhətindən danışan Türkiyə yetkililəri səfir Məmməd Əliyevə istinad edirdilər. Bütün bunların hamısı sübut edir ki, Türkiyənin hakim partiyasının rəhbərliyində təmsil olunan şəxslər Azərbaycan xalqına münasibətdə səmimi deyillər.

-Sizcə, hakimiyyət Heydər Əliyevin ölümünü nə vaxt açıqlayacaq?

-Bu barədə konkret nəşə demək mümkün deyil. Çünki hakimiyyətin bu mərhələyədək atacağı addımlar məlum idi. Türkiyədən asılı çox məsələlər var. Qardaş ölkənin hökuməti nə qədər tez obyektiv mövqe tutsa, proses bir o qədər sürətlənə bilər.

-Qanuna görə, baş nazir prezidentliyə namizəd ola bilməz. Niyə hakimiyyət baş nazir postunu İlham Əliyevə verməklə onun prezident seçkilərində iştirak etməməsiylə razılaşdı?

-Hakimiyyət daxilində gərginliyin mövcudluğu barədə informasiyalar hər zaman ictimaiyyətə çatdırılıb. Çox güman ki, bu da hakimiyyətdaxili xaosdan irəli gələn bir tələskənlik idi. Düşündülər ki, hakim komanda daxilində gərginlik hər zaman arta bilər və tələmtələsik hakimiyyətin irsən ötürülməsini təmin etdilər.

-Necə düşünürsünüz, prezident seçkilərində hakimiyyətin namizədi kim olacaq? Qanunlar pozulacaq və İlham Əliyev seçkidə iştirak edəcək, yoxsa hakimiyyət başqa namizəd tapacaq?

-Mənimçün hakimiyyətin və ya müxalifətin namizədinin kim olacağı o qədər də önəmli deyil. Əsas odur ki, seçkidə xalqın namizədi olsun və o, qalib gəlsin.

Mahir Məmmədli

06.08.2003-cü il Yeni Müsavat

BU, DİALOQ YOX, ŞOUDUR

İqbal Ağazadə: “Danışıqlarda iştirak edənlər vaxtilə Müsavat, Ümid ADP-nin bağlanmasını tələb edirlər”



Cəmiyyətdə siyasi aktivlik, ictimai fəallıq artmaqdadır. Şübhəsiz ki, bunun kökündə seçki faktoru dayanır. Bu ilin payızında keçirilməsi gözlənilən parlament seçkiləri ölkənin siyasi hayatına indidən öz təsirini göstərməkdədir. Biz də ölkədə baş verən ictimai-siyasi proseslərlə bağlı Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə ilə söhbət etdik.

- İqbal bəy, siz azadlığa buraxıldıqdan dərhal sonra partiyanın quruculuğu istiqamətində işlərə başladınız. Bəyan etdiniz ki, yaxın zamanlarda partiyanın qurultayı keçiriləcək. Qurultayın vaxtı dəqiqləşdirilibmi?

- 2003-cü ilin ağır repressiyasından sonra təbii ki, partiya da çətin dövr yaşadı. Üç siyasi təşkilatın, o cümlədən Ümid Partiyasının üzərinə hakimiyyət total şəkildə hücum keçdi. Milli Məclisdə partiyaların fəaliyyətinin təftiş olunması və bağlanması təklifi irəli

sürüldü. Bu təzyiqlər yerlərdə insanların mübarizədən bir qədər geri çəkilməsinə səbəb oldu. Partiyanın iki rayon təşkilatında - Lənkəran və Cəlilabadda təşkilatın üzvləri tam tərkibdə istefa verdi. O cümlədən Xaçmaz rayon təşkilatının sədri də partiyanı tərk etdi. Etiraf edirəm ki, həbsdə olduğum müddətdə partiyanın fəaliyyəti zəiflədi. İndi yeni bir dövrə qədəm qoymuşuq. Bizim həbsdən azad olmağımız da ictimai-siyasi proseslərə ciddi şəkildə təsir edib. Beynəlxalq qurumların, inkişaf etmiş dövlətlərin Azərbaycana münasibətində dəyişiklik nəzərə çarpır. Bu da bizdən ciddi fəallıq tələb edir. Hazırda partiyada quruculuq işləri gedir. Sentyabr ayının sonlarında partiyanın növbəti qurultayını keçirməyi planlaşdırırıq. Bu istiqamətdə partiyanın yerli təşkilatlarında konfranslara hazırlıq mərhələsi başlayıb. Artıq 37 rayon təşkilatında konfransa hazırlıq üzrə təşkilat komitəsi yaradılıb. Respublikanın 20-yə yaxın bölgəsində təşkilatlanma işi yekunlaşdırılıb. Sentyabr ayına qədər partiyanın digər bölgələrdə yerli təşkilatları formalaşdırılacaq. Qurultaya Azərbaycanın bütün regionlarını əhatə etməklə gedəcəyik. Təşkilatın strukturunda bir sıra dəyişikliklər olacaq. Artıq partiyanın rəhbərliyinə yeni insanların cəlb olunması prosesi gedir. Siyasətə yeni nəsil gəlir. Bu nəslin partiyanın rəhbərliyində təmsil olunmaq haqqı var. Eyni zamanda intensiv şəkildə “Bizim Azərbaycan” Blokunda fəaliyyətimizi davam etdiririk. Yaxın günlərdə bu məsələ ilə bağlı partiyanın mövqeyi tam şəkildə aydınlaşacaq.

- Sizin parlamentdəki yeriniz boşdur. On yeddi ay həbsdə olduğunuz müddətdə deputat seçildiyiniz dairə üzrə təkrar seçki keçirilməyib. Mandatınızı bərpa etməyi düşünürsünüz?

- Deputat mandatımın bərpası istiqamətində mübarizəyə əlavə vaxt itirməyi lazım bilmirəm. Çünki çox qısa zaman sonra ölkədə növbəti parlament seçkiləri keçiriləcək. Buna baxmayaraq, hüquqlarımın bərpası üçün Avropa Məhkəməsinə müraciət edəcəyəm. Ali Məhkəmənin qərarını artıq almışam. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə müraciət etməyimin səbəblərindən biri də gələcəkdə bu cür presedentlərin qarşısını almaqdır. Əsas hədəfim isə növbəti parlament seçkilərində iştirak hüququmun bərpa edilməsidir.

- Elə növbəti sualımız da parlament seçkiləri ilə bağlıdır. Qanunla seçkilərdə namizədliyinizi vermək hüququnuz alınıb. Bu qadağanın götürülməsinə nail ola biləcəksinizmi?

- Azərbaycanda məhkəmələrin sifarişli qərarlar çıxarması təkcə ölkə daxilində deyil, bütün beynəlxalq ictimaiyyətə də bəllidir. Məhbus liderlərin məhkəməsinin monitorinqini aparan ATƏT-in xüsusi qrupu prosesin qeyri-obyektiv aparılması ilə bağlı ciddi rəy ortaya qoydu. Vaxtından əvvəl həbsdən azad olunmağımız da məhz beynəlxalq təşkilatların ciddi təpkinsinin nəticəsi idi. Azadlığa buraxılmağımız siyasi qərarın nəticəsi olduğu kimi, üzərimizdən məhkumluq hökmünün götürülməsi və seçki hüququmuzun tanınması siyasi qərarın nəticəsi olmalıdır. Bu haqda AŞPA məruzəçisi Malkolm Bryus mart ayında Azərbaycanda səfərdə olarkən öz mövqeyini birmənalı şəkildə bildirmişdi. O, yeddi müxalifət liderinin parlament seçkilərində iştirak etməyəcəyi təqdirdə prosesin demokratik olacağını şübhə altına almışdı. Beynəlxalq qurumların və ölkə ictimaiyyətinin dəstəyi ilə üzərimizdən məhkumluq hökmünün götürülməsi istiqamətində mübarizə aparacağıq. Çalışacağıq ki, hakimiyyət özündə güc tapıb bu barədə siyasi qərar versin və bizim seçki hüquqlarımız tanınsın.

- “16 oktyabr hərəkatı” indi hansı işlərlə məşğuldur? Ümumiyyətlə, bu qurum fəaliyyətini nə vaxta qədər davam etdirəcək?

- “16 oktyabr hərəkatı” seçki məsələlərinə münasibətdən doğan bir təşkilatdır. Bəzən dostlarımız da hərəkatı ideyalara, partiyalara, bloklara, hətta bəzən şəxslərə qarşı yönəlik təşkilat kimi dəyərləndirirlər. Bu hərəkat partiyaların, blokların yanında olan və onlarla bir cərgədə addımlayan qurumdur. Hərəkat kiməsə qarşı yaradılmayıb. “16 oktyabr hərəkatı” Azərbaycanda demokratik seçkilərin keçirilməsinə çalışan qüvvələrlə bir sıradadır. Niyətimiz cəmiyyətdə üst qurum olmaq deyil. Biz seçki saxtakarlığına qarşı xalqın müqavimətini təşkil edəcəyik. “16 oktyabr” işini siyasi vəziyyətdən asılı olaraq quracaq. Bu istiqamətdə işlər gedir və yaxın zamanlarda hərəkatın hansı addımlar atacağını müəyyənləşdirəcəyik. Belə ki, müxalifət düşərgəsi ilə məsləhətləşib, seçki saxtakarlığına qarşı seçicilərin müqavimətinin təşkili istiqamətində ortaq bir mövqe müəyyənləşdirəcəyik.

- Bu gün Müsavat Partiyası ilə müttəfiqliyiniz hansı səviyyədədir?

- Müsavatla Ümid Partiyasının müttəfiqliyi hələ ki, davam edir. Hesab edirəm ki, demokratik seçkinin keçirilməsi istiqamətində qüvvələr birləşərsə, daha tez uğurlara imza atmış olacağıq. Təkcə Müsavat Partiyası ilə deyil, demokratik seçki arzusunda olan bütün bloklarla, siyasi təşkilatlarla əməkdaşlığımızı genişləndirəcəyik.

- Müsavat, AXCP, ADP-nin təmsil olunduğu bloka münəsbətiniz necədir?

- Hesab edirəm ki, blokun tərkibi genişləndirilməlidir. Bunun üçün ciddi səbəblər var. Belə ki, ictimai-siyasi proseslərə təsir etmək imkanlarına malik olan bir sıra partiyalar var ki, heç bir blokda təmsil olunmurlar. Blokda təmsil olunan partiyaların sayının artırılması müxalifətə ciddi qüvvə gətirəcək. Üçlər bu genişlənməni təmin etməyə borcludur. Əks təqdirdə, müxalifət düşərgəsi ciddi itkilərə məruz qala bilər.



- Son zamanlar inqilab çağırışları ilə bağlı müxfəlif fikirlər səsləndirilir. Bəziləri inqilabın seçkiyə qədər baş verməsini məqbul hesab edirlər. Bir qism isə seçkilərin saxtalaşdırılacağı təqdirdə inqilabın labüd olduğunu deyirlər. Bəs siz nəyə hazırlşırsınız?

- Əslində inqilabı doğuran səbəb antidemokratik seçkidir. 2003-cü ildə Azərbaycan seçicisi səsini “Bizim Azərbaycan” Blokunun namizədinə verdi. Ancaq səslər qorunmadı.

Nəticədə həm hakimiyyət zəbt olundu, həm də bütövlükdə xalqa və müxalifət düşərgəsinə ciddi zərbə dəydi. Əgər növbəti seçki ilində Seçki Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməyibsə, komissiyalar paritet əsaslarla formalaşdırılmayıbsa, sərbəst toplaşmaq azadlığı təmin olunmayıbsa, hakimiyyətdə kardinal dəyişiklik baş verməyibsə, parlament seçkilərinin demokratik keçiriləcəyinə kim təminat verir? Hazırkı situasiya 2003-cü ilin prezident seçkiləri ərəfəsindəkindən heç nə ilə fərqlənmir. Mən seçkinin saxtalaşdırılacağı təqdirdə inqilabın olacağı barədə səsləndirilən fikirlərlə razı deyiləm. İnqilabın da tərəfdarı deyiləm. Müxalifət Konstitusiyada siyasi partiyalar haqqında təsbit olunmuş qaydada hakimiyyəti istefaya göndərməlidir. Çünki indidən seçkinin saxtalaşdırılacağı göz önündədir. Seçkidən sonra müqavimətin necə təşkil olunacağını gözləmək yanlışdır. Azərbaycan iqtidarını qanunlar çərçivəsində seçkiöncəsi qüvvələrə bərabər şərait yaratmağa məcbur etməliyik. Bunun üçün mitinqlər, piketlər keçirilməlidir. Buna nail olmasaq, seçkidən sonra saxtakarlıq edən hakimiyyətə qarşı müqaviməti də təşkil edə bilməyəcəyik. Bizim çağırışımız da məhz bundan ibarətdir. Tez-tez Gürcüstanda, Ukraynada, Qırğızıstanda baş verən inqilabi proseslər misal gətirilir. Bu dövlətlərin hakimiyyətlərinin xalqına qarşı yanaşması Azərbaycandakı rejimin münasibətindən fərqli idi. Orada polis demokratik proseslərə müdaxilə etmədi. Kim təminat verir ki, Azərbaycanda da saxtakarlığa qarşı etiraz edən xalqa polis zor tətbiq etməyəcək? 16 oktyabr hadisələri göz önündədir. Parlament seçkilərindən sonra eyni situasiyanın təkrarlanacağı istisna deyil. Ona görə də müxalifət seçkidən sonrakı vəziyyəti yox, əvvəlki vəziyyəti udmalıdır. Hakimiyyətə gəlməyin bir yolu var: seçki.

- Səsləndirilən fikirlərdən biri də beynəlxalq təzyiqlər nəticəsində hakimiyyətin parlamentdə bir neçə yeri müxalifətə güzəştə gedəcəyi ilə bağlıdır. Necə düşünürsünüz, bu, mümkündür?

- Qanun ya işləyir, ya da işləmir. Kimsə güzəşt istəyirsə, müxalifət düşərgəsini tərk edib, YAP-a gedə bilər. Beynəlxalq təşkilatlar, Qərb ölkələri Azərbaycanda demokratik seçkinin keçirilməsinin tərəfdarıdır. Beynəlxalq ictimaiyyət hakimiyyətin üzərinə götürdüyü öhdəlikəri yerinə yetirilməsini istəyir. Bunun üçün müxalifətin və xalqın iradəsi ortada olmalıdır.

- YAP qərargahında müxalifət və iqtidar mənsublarının iştirakı ilə danışıqların ilkin mərhələsi olub. Necə hesab edirsiniz, bu gün iqtidar-muxalifət dialoqu labüddür mü?

- YAP qərargahında baş tutan dırnaqarası danışıqları hakimiyyətin imitasiyası, müxalifətin sadə anlaşılmazlığı hesab edirəm. Danışıqlar masası arxasında əyləşən YAP-çıların partiyalara yanaşma tərzı heç bir qanuna sığmır. Danışıqlarda iştirak edən şəxslər oktyabrın 17-də parlamentin toplantısında Müsavat, Ümid və Demokrat partiyalarının bağlanması və üzvlərinin həbs olunmasını tələb edənlərdir. Onların baxışları dəyişməyib və müxalifətlə yalnız şəkil çəkdirmək üçün masa arxasında əyləşmişdilər. Bununla beynəlxalq aləmə və ictimaiyyətə barış tərəfdarı olduqlarını göstərməyə çalışırlar. Bir məqamı da qeyd edirəm ki, danışıqlarda iqtidarı təmsil edənlərin əslində o düşərgədə heç bir statusu, təsir imkanları yoxdur. Bu, dialoq yox, hakimiyyətin müxalifətlə barış tərəfdarı olduğunu göstərmək istədiyi şou idi. Seçki ilində əsas məsələ bu prosesin demokratik keçirilməsidir. Hakimiyyətin isə seçkiyə münasibəti polis dəyənəyindən keçir.

Leyla Əliyeva

08.05.2005-ci il Yeni Müsavat

BİZİ GÜNAHLANDIRANLAR ÖZLƏRİNİ SEÇKİLƏRƏ QƏHRƏMAN KİMİ HAZIRLAMASINLAR

Bir müddət əvvəl həbsdən azad olunan Ümid Partiyasının İqbal Ağazadə parlament seçkilərində necə iştirak edəcəyini hələlik müəyyənləşdirməyib. “Üçlər”in blokun qapısını digər partiyaların üzünə qapamasısa “Ümid”i seçkiyə ya digər bloklar, ya da müstəqil şəkildə getmək məcburiyyətində qoyur. İqbal Ağazadəylə müsahibəyə də elə bu problemlə başladıq.

EKSPRESS
"Bizi günahlandırılanlar özlərini seçkilərə qəhrəman kimi hazırlamасыnlar"
İqbal Ağazadə: "Kiminsə mənə alternativ olmasından çəkinmirəm, sadəcə mənəvi bir məsələ var"
13 may 2005-ci il 7

Bir müddət əvvəl həbsdən azad olunan Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə parlament seçkilərində necə iştirak edəcəyi, hələlik müəyyənləşdirməyib. "Üçlər"in blokun qapısını digər partiyaların üzünə qapamasısa "Ümid"i seçkiyə ya digər bloklar, ya da müstəqil şəkildə getmək məcburiyyətində qoyur. İqbal Ağazadəylə müsahibəyə də elə bu problemlə başladıq.

Hələlik "Üçlər" blokunun qapalı olmasıyla bağlı dəqiq bir fikir yoxdur. Bizə verilən məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, blokun genişlənməsilə bağlı yaxın günlərdə qərar qəbul oluna bilər.

Məhz buna görə partiyanın Ali Məclisinin iclasının davamını mayın 20-dən sonraya təyin etdiniz?

Qətiyyətlə. İclasın davamının keçirilməsinin səbəbi sadəcə onunla bağlıdır ki, vaxt çatmadı. Həm də ona görə bu qərar verildi ki, yerlərdə rayon səbələri də bu məsələni müzakirə etsinlər və son qərar qəbul edək.

"Üçlər"in rəhbərliklə hər hansı müzakirələr aparmırsınız?

Mən hələ həbsdən yeni çıxmış vaxtlarda bununla bağlı sadəcə təmsil olunan partiya rəhbərləri ilə müzakirələr aparırdım. Görüşlərdə deyilən fikirlər əsas idi. Ümid Partiyasının mövqe nümayiş etdirməyimiz hakimiyyətin gücə əl atmasına səbəb oldu və xalq da geri çəkilməyi üstün tutdu. Amma nəzərə alınırlar ki, Gürcüstanda, Ukraynada və Qırğızıstanda proseslər eynən 16 oktyabrda kimi başlanmışdı və proseslər qələbə ilə nəticələndi. Bunun tamam fərqli səbəbləri var. Bu prosesin başında kimin durması, meydana kimin olması ilə əlaqəli deyildi. Beynəlxalq aləmin bu məqama hazırlığından tutmuş daxildə hakimiyyətin prosese yanaşma tərzinə kimi münasibətlərin nəticəsi idi. Mən xəbərdarlıq edirdim ki, 16 oktyabrda həbs olunanların günahlandırılanlar 2005-ci il seçkilərinə özələrini qəhrəman kimi hazırlamасыnlar.

Sizin fikrinizə, bu fərqli münasibət hardan qaynaqlanıb? Doğrudanmı, bu hərəkət "Üçlər"ə qarşı yaranıb?

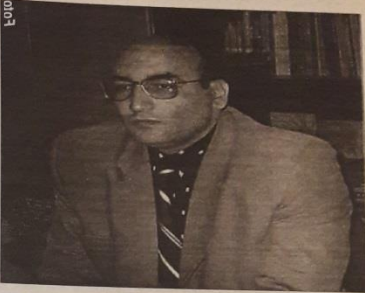
16 Oktyabr Hərəkatı" hərəkəti dəyişməli və paritet əsaslarla komissiyalar yaradılmalıdır. İctimai televiziya müxalifət nümayəndələrinin üzünə açıq olmalı və Avropa Şurasının tələblərinə tam uyğun fəaliyyətə başlamalıdır. Bunların heç biri yoxdursa, 2005-ci il seçkilərinin fərqli olacağını güman edənlər yanlışdır.

Deyəsən, Əli Kərimliyə sizin namizəd olduğunuz dairə üst-üstə düşür...

Mən Əli Kərimliyə namizədliyimi eyni dairədən verməmişəm, əslində deputat olduğum dairədən təkrar namizəd olmaq fikrindəyəm. Hesab edirəm ki, kifayət qədər haqlıyam. Ən azından həmin dairənin deputatı kimi Milli Məclisdə fəaliyyət göstərmişəm. Parlamentdə seçkilərimin, o cümlədən Azərbaycanın və müxalifət düşərgəsinin maraqlarını ifadə edən kifayət qədər işlər görmüşəm. Məndətim alımb, İlyanım da həbsxanada yatmışam. Yerimə təkrar seçki keçirilməyib, 16 mindən çox seçkilərdən azad olunduğumdan əvvəlki vəziyyətdən fərqli deyilirdi.

Mən mandatımı həbsxana ilə dəyişməydim, istənilən formada əvəzlənə bilərdim.

Şəxslərini görərək ona istiqamət verir. Hesab edirəm ki, 2005-ci ildə seçici öz səsinə qorumağa yaxındır. Digər MDB ölkələrində baş verən inqilablar da buna stmul verib. Qərbi dövlətləri demokratiyanı yaşamaq prinsipi kimi qəbul edən dövlətlərdə dayıqlıq etməkə bağlı ciddi iradə ortaya qoya bilmirlər. Çoxluq dayıqlıqlıq rəyində olanda apardığımız beynəlxalq təşəbbüslə əlaqəli deyil. Bu zəmanəyə əlaqəli deyil. Ögər Azərbaycanda bu təşəbbüslə əlaqəli olsaydı, qərar qəbul oluna bilər.



- Hələlik “Üçlər” blokunun qapalı olmasıyla bağlı dəqiq bir fikir yoxdur. Bizə verilən məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, blokun genişlənməsilə bağlı yaxın günlərdə qərar qəbul oluna bilər.

- Məhz buna görə partiyanın Ali Məclisinin iclasının davamını mayın 20-dən sonraya təyin etdiniz?

-Qətiyyə. İclasın davamının keçirilməsinin səbəbi sadəcə onunla bağlıdır ki, vaxt çatmadı, həm də ona görə bu qərarı verdik ki, yerlərdə rayon şöbələri də bu məsələni müzakirə etsinlər və son qərarı kollegial qəbul edək.

“Üçlər”in rəhbərlərilə hər hansı müzakirələr aparmısınızmi?

- Mən hələ həbsdən yeni çıxdığım vaxtlarda bununla bağlı blokda təmsil olunan partiya rəhbərlərilə müzakirələr apardım.Görüşlərdə deyilən fikirlər müsbət oldu. Ümid Partiyasının bu blokda təmsil olunmasına qarşı hər hansı argument görmədim. Sadəcə bildirdilər ki, indiki mərhələdə bizim və digər partiyaların bloka daxil olması problem yarada bilər, ona görə də bunun mexanizmini tapmaq lazımdır. Hələlik o proses gedir.

- Amma “16 Oktyabr Hərəkatı” yarandıqdan və siz orada təmsil olundandan sonra həm hərəkata, həm də sizə qarşı “Üçlər” tərəfindən fərqli münasibət oldu.

- Bu bizim yox, həmin insanların problemidir. Amma o fərqli münasibət sərgiləyənlər ilk növbədə 16 oktyabrda həbs olunanların nəyə görə həbs olunduqlarını nəzərə almalıdırlar. Bu gün “16 oktyabr” müxtəlif yanaşmalar var. Hətta həbs olunanların bəzilərini günahlandıranlar da tapılır. Guya ki, bizim küçələrə çıxmağımız, akimiyyətə radikal mövqe nümayiş etdirməyimiz hakimiyyətin gücə əl atmasına səbəb oldu və xalq da geri çəkilməyi üstün tutdu. Amma nəzərə alsınlar ki, Gürcüstanda, Ukraynada və Qırğızıstanda proseslər eynən 16 oktyabrdakı kimi başlanmışdı və proseslər qələbə ilə nəticələndi. Bunun tamam fərqli səbəbləri var. Bu prosesin başında kimin durması, meydanda kimin olması ilə əlaqəli deyildi, Beynəlxalq aləmin bu məqama hazırlığından tutmuş daxildə hakimiyyətin prosesə yanaşma tərzinə kimi münasibətlərin nəticəsi idi. Mən xəbərdarlıq edirəm ki, 16 oktyabrda həbs olunanları günahlandıranlar 2005-ci il seçkilərinə özlərini qəhrəman kimi hazırlamasınlar.

- Sizin fikrinizcə, bu fərqli münasibət hardan qaynaqlanır? Doğrudanmı, bu hərəkat “Üçlər”ə qarşı yaranıb?

- “16 Oktyabr Hərəkatı” heç kimə qarşı yaranmayıb. Biz cəmiyyətdə mövcud olan siyasi partiyaların və ya seçki bloklarının üst qurumu olmağa da iddialı deyilik. Bu, yalnız seçki saxtakarlığına qarşı yaranan bir hərəkatdır. Bunusa zaman göstərəcək ki, hərəkat proseslərin önündə gedəcək, yoxsa arxasında. Sadəcə, bəzi insanlar “16 Oktyabr

Hərəkəti”na qarşı niyə piyar aparırlar, nə istəyirlər, özləri də bilmirlər. Əgər özləri də bilmirlərsə ki, nəyə görə bu hərəkata qarşıdırlar, onu mən hardan bilim?

-Seçkilərlə bağlı nə düşünürsünüz?

-Hesab edirəm ki, qələbə, demokratik seçki istəyiriksə, seçkiyə qədərki situasiyanı dəyişdirməliyik. Burada da o nəzərdə tutulur ki, Seçki Məcəlləsi dəyişməli və paritet əsaslarla komissiyalar yaradılmalıdır. İctimai televiziya müxalifət nümayəndələrinin üzünə açıq olmalı və Avropa Şurasının tələblərinə tam uyğun fəaliyyətə başlamalıdır. Bunların heç biri yoxdursa, 2005-ci il seçkilərinin fərqli olacağını güman edənlər yanılırlar.

- Deyəsən, Əli Kərimli ilə sizin namizəd olduğunuz dairə üst-üstə düşür....

- Mən Əli Kərimli ilə namizədliyimi eyni dairədən verməmişəm, əslində deputatı olduğum dairədən təkrar namizəd olmaq fikrindəyəm. Hesab edirəm ki, kifayət qədər də haqlıyam. Ən azından həmin dairənin deputatı kimi Milli Məclisdə fəaliyyət göstərmişəm. Parlamentdə seçicilərimin, o cümlədən Azərbaycanın və müxalifət düşərgəsinin maraqlarını ifadə edən kifayət qədər işlər görmüşəm. Mandatım alınıb, il yarım da həbsxanada yatmışam. Yerimə təkrar seçki keçirilməyib, 16 mindən çox seçici həbsdən azad olunmağımla bağlı imza toplayıb, faktiki olaraq deputatlıq missiyamı sona qədər yerinə yetirməmişəm. Ona görə də həmin dairədən namizəd olmağıma ən azından mənəvi hüququm var. Əli Kərimli də həmin dairədən namizəd olmaq istəyirsə, buna problem də yoxdur. Kiminsə mənə alternative olmasından çəkinmirəm, sadəcə mənəvi bir məsələ var. Mənimlə alternative olmaq istəyənlər ən azı fikirləşsənlər ki, biz İqbal Ağazadənin mənəvi haqqına müdaxilə edirik, sabah sırası Azərbaycan vətəndaşlarının haqqını necə qoruya bilərik? Öndə gedən insanlardan birinin haqqını tanıya bilmirlərsə, sabah kimin haqqını tanıya bilərlər? Hər kəs mənəvi məsələlərə müxtəlif ölçülərdən yanaşır. Heç kimə “mənə alternative olma” demək fikrində deyiləm. Alternativimin kim olmasından asılı olmayaraq, seçkidə iştirak edib yetərinə səs toplayacağam. Mənim üçün o dairədən kimin namizəd olacağı problem deyil. İndiki statusumla 124 dairənin ən azı 100-ündən namizəd olub qalib gəlmək imkanındayam. Amma mən həmin yerindeputatı olmuşamsa, nə üçün özümə başqa yer axtarmalıyam?

- Təklif olunur ki, bir dairədən problem olanda ilkin seçkilər keçirilsin. Bundan istifadə etmək fikriniz var?

- Mən mandatımı həbsxana ilə dəyişməşəydim, istənilən formada vahid namizədin müəyyən edilməsi prinsipini qəbul edərdim. Amma məhz bu prinsiplərə görə hesab edirəm ki, heç bir halda vahid namizədin müəyyən edilməsi üçün yeni formanın qurulmasına getməyəcəyəm. Ona görə yox ki, mən kimdənsə çəkinirəm, sadəcə seçkiyə qatılıb udmağı düşünürəmsə və məhz bu dairədən udacağımı bilirəmsə, başqa bir məsələ məni maraqlandırmır. Mənimlə alternative olanlara da hər hansı qərəzim olmayacaq. Əgər demokratiya arzusundayıqsa, bir-birimizin hərəkətlərinə dözümlü yanaşmalıyıq.

- Müxalifət beynəlxalq təşkilatların köməyinin daha böyük olacağını deyir. Buna siz nə qədər ümid edirsiniz?

- Hər bir seçkinin taleyini o ölkənin xalqı, seçiciləri müəyyən edir. Beynəlxalq təşkilatlar sadəcə cəmiyyətdə keyfiyyət dəyişikliklərini görərək ona istiqamət verir. Hesab edirəm ki, 2005-ci ildə seçici öz səsini qorumağa yaxındır. Digər MDB ölkələrində baş verən inqilablar da buna stimül verib. Qərb dövlətləri demokratiyanı yaşam prinsipi kimi qəbul edən dövlətlər dədəyişiklik etməklə bağlı ciddi iradə ortaya qoya bilmirlər. Çoxluq dəyişiklik rəyində olanda aparıcı beynəlxalq təşkilat təşəbbüsü ələ ala bilməyəndə, bu zaman xalq özü bu təşəbbüslə çıxış edir. Əgər Azərbaycanda bu təşəbbüsü ələ ala bilsək, Qərb demokratiyanın yanında olacaq. Daha izah etmək istəmirəm ki, 2003-cü ildə bizi satdılar, qurban verdilər. Sadəcə olaraq biz seçicilərin səslərinin qorunması və Qərbun yanımızda olması üçün yetərincə güc nümayiş etdirə bilmədik.

- İqtidar-müxalifət dialoqundan nə gözləyirsiniz?

- Mən Azərbaycanda dialoq görmürəm. Bu, sadəcə bir imitasiyadır. Hesab edirəm ki, bu imitasiya Azərbaycan üçün heçnə verməyəcək. Bundan müəyyən dövrlərdə iqtidar uda bilər. Müxalifətsə iqtidarın bu imitasiyasından hər zaman uduzub.

- Çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Dialoqun tərəfi iqtidarı dəstəkləyən hansısa partiya yox, Prezident Aparatı olmalıdır. Hər iki tərəf burada ən yüksək səviyyədə təmsil olunmalıdır.

Elnur Məmmədli

13.05.2005-ci il Ekspres

MİTİNQİ MƏRKƏZDƏ KEÇİRƏCƏYİK

Son günlər beynəlxalq təşkilatların və ABŞ rəsmilərinin yaxın Şərqdə və Qafqazda demokratik inqilabların labüdlüyü haqda açıqlamaları intensivləşib. ABŞ prezidentinin ardınca dövlət katibi Kondoliza Rays demokratik inqilabları dəstəkləyən bəyanat verib. Xanım Rays Amerikanın dünyada azadlıq marşına yol açacağını deyib. Muxalifətin 4 iyun mitinqi ərəfəsində dövlət katibinin bəyanatı Qərbin Azərbaycanda baş verəcək demokratik proseslərə dəstək verəcəyindən xəbər verir.

«Mitingi mərkəzdə keçirəcəyik»

İQBAL AĞAZADƏ: "ABŞ inqilabi prosesləri sürətləndirmək istəyir"

Son günlər beynəlxalq təşkilatların və ABŞ rəsmilərinin yaxın Şərqdə və Qafqazda demokratik inqilabların labüdlüyü haqda açıqlamaları intensivləşib. ABŞ prezidentinin ardınca dövlət katibi Kondoliza Rays demokratik inqilabları dəstəkləyən bəyanat verib. Xanım Rays Amerikanın dünyada azadlıq marşına yol açacağını deyib. Muxalifətin 4 iyun mitinqi ərəfəsində dövlət katibinin bəyanatı Qərbin Azərbaycanda baş verəcək demokratik proseslərə dəstək verəcəyindən xəbər verir.

K. Raysın açıqlaması, 4 iyun azadlıq marşına və digər məsələlərlə bağlı Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə ilə söhbət etdik.

-Təbii ki, ABŞ dünyada demokratiyanın inkişafı üçün bir çox şeylər göstərib. 2001-ci ilin sentyabrında baş verən terror hadisəsindən sonra diktatorların devrilməsində, bu ölkələrin yeni mərhələyə keçid etməsinə Amerikanın rolu olub. 2003-cü ildə Səddam Hüseynin taleyi və İraqda sonra baş verən proseslərin baş verəcəyindən xəbər verən proseslərə dəstək verəcəyindən xəbər verir.

səsləndirirlər.

- **Üçlərin 4 iyununda aksiya keçirmək qərarını dəstəkləyirsinizmi? Hakimiyyət bu dəfə də icazə verməyə, Ümid partiyası mitinqdə iştirak edəcəkmi?**

- Partiyamızın Rəyasət Heyətinin 25 may tarixli toplantısında həmin aksiyada iştirakla bağlı qərar verilib. Mitingə qatılmağımızda məqsəd isə ölkədə demokratik seçkilərin keçirilməsi istiqamətində cəmiyyətin aktivliyini təmin etmək, o

verməyə, biz qərarımızdan dönməyəcəyik. Miting keçiriləcək. Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, meriya mitinqin keçirilməsi üçün şəhərin ucqarlarında yer ayırsa, Ümid Partiyası bununla razılaşmayacaq. Çünki bu, xalqın sərbəst toplaşmaq azadlığını əlindən almaq üçün edilən növbəti cəhddir. Mən bunu insan haqlarının tapdanması kimi qiymətləndirirəm.

Avrova Şurasının yay sessiyasında Azərbaycandakı və

yox, problemin müsbət istiqamətdən həllinə çalışmalıdır.

- **Bu günlərdə Müsavat Partiyasının başqanı İsa Qəmbər ilə görüşmüşüz. Bu görüşdə nələr müzakirə olundu?**

- Başqanın Amerika səfərinin nəticələri, parlament seçkilərində muxalifətin sərgiləyəcəyi mövqe, o cümlədən Müsavat və Ümid partiyaları arasında münasibətlər barədə İsa bəy çox faydalı müzakirələrimiz oldu. Müsavatla yaxın mütəfəqqirlik. Ölkədə demokratik seçkilər keçirilənə qədər mütəfəqqirlik davam edəcək. Bu məsələ partiyalarımız arasında heç problem olmayacaq.

- **Partiyanızın qurultayı nə gecikir?**

- Qurultay sentyabrın sonunda keçiriləcək. İndi Məclisin sessiyası gedir. Məclis öz işini iyunun 5-də yekunlaşdıracaq. Sessiya üçün çəkməsinin başlıca səbəbi partiya sədrinin uzun müddət həbsdə olması, qurultayda



Kondoliza Raysın açıqlaması, 4 iyun hazırlıqları və digər məsələlərlə bağlı Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə ilə söhbət etdik:

-Təbii ki, ABŞ dünyada demokratiyanın inkişafı üçün bir çox şeylər göstərib. 2001-ci ilin sentyabrında baş verən terror hadisəsindən sonra diktatorların devrilməsində, bu ölkələrin yeni mərhələyə keçid etməsində Amerikanın rolu olub. 2003-cü ildə Səddam

Hüseynin taleyi və İraqda sonra hansı proseslərin baş verəcəyi tam aydın deyildi. Hazırda isə situasiya tamamilə fərqlidir. Bundan sonra ABŞ-ın yaxın Şərqə və postsovet məkanında olan respublikalara münasibətində dəyişiklik baş verməli idi. Bu gün Azərbaycanda, Ermənistanda və hətta Rusiyanın özündə də hakimiyyətin legitim yolla seçilməsi Amerika siyasətinin prioritetidir. Çünki dünya demokratiyaya doğru getməyəcəksə, terrora, dini qarşıdurmalara yol açılacaq. Bu problemlərdən qurtulmağın tək yolu demokratik seçkilərin keçirilməsi və legitim hakimiyyətin formalaşmasıdır. Hesab edirəm ki, Amerika rəsmilərinin ayrı-ayrılıqda verdikləri bəyanatlar ABŞ-ın strateji məqsədlərindən xəbər verir. Amerika yetkililəri müxtəlif zamanlarda demokratikləşmə istəyində olan ölkələrə dəstək verib. Onlar bu kimi fikirləri inqilabi proseslərin inkisafına stimül vermək üçün səsləndirirlər.

- Üçlərin 4 iyunda aksiya keçirmək qərarını dəstəkləyirsinizmi? Hakimiyyət bu dəfə də icazə verməsə, Ümid partiyası mitinqdə iştirak edəcəkmi?



- Partiyamızın Rəyasət Heyətinin 25 may tarixli toplantısında həmin aksiyada iştirakla bağlı qərar verilib. Mitinqə qatılmağımızda məqsəd isə ölkədə demokratik

seçkilərin keçirilməsi istiqamətində cəmiyyətin aktivliyini təmin etmək, o cümlədən digər müxalifət qüvvələri ilə birlikdə xalqı bu problemlərdən qurtarmaqdır. Hesab edirəm ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə razılaşdırılmış mitinqdə də Ümid Partiyası kifayət qədər qüvvə sərgiləyə bilər. Ancaq hakimiyyət yenidən aksiyanın keçirilməsinə razılıq verməsə, biz qərarımızdan dönməyəcəyik. Mitinq keçiriləcək. Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, meriya mitinqin keçirilməsi üçün şəhərin ucqarlarında yer ayırsa, Ümid Partiyası bununla razılaşmayacaq. Çünki bu, xalqın sərbəst toplaşmaq azadlığını əlindən almaq üçün edilən növbəti cəhddir. Mən bunu insan haqlarının tapdanması kimi qiymətləndirirəm. Avrova Şurasının yay sessiyasında Azərbaycandakı vəziyyətlə və siyasi məhbus problemi ilə bağlı məsələnin müzakirəsinin gözlənilməli bir zamanda iqtidar bunları nəzərə almalıdır. Bilməlidir ki, hakimiyyətdəki qüvvələrin imici dövlətin, xalqın taleyində ciddi rol oynayır. Ona görə də iqtidar bu məsələlərdə qarşıdurmaya yox, problemin müsbət istiqamətdən həllinə çalışmalıdır.

- Bu günlərdə Müsavat Partiyasının başkanı İsa Qəmbərlə görüşmüşüz. Bu görüşdə nələr müzakirə olundu?

- Parlament seçkilərində müxalifətin sərgiləyəcəyi mövqe, o cümlədən Müsavat və Ümid partiyaları arasındakı münasibətlər barədə İsa bəylə çox faydalı müzakirələrimiz oldu. Keçmiş dövrdə Müsavatla yaxın müttəfiq olmuşuq. Ölkədə demokratik seçkilər keçirilənə qədər müttəfiqliyimiz davam etdirilməsi təklifləri var. Bu məsələdə partiyalarımız arasında danışıqlar gedir.

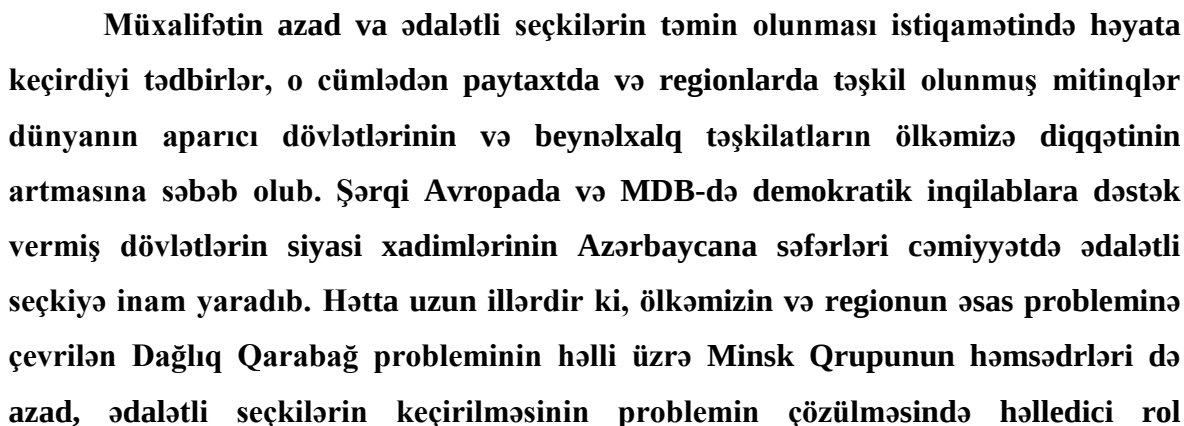
- Partiyanızın qurultayı niyə gecikir?

- Qurultay sentyabrın sonunda keçiriləcək. İndi Ali Məclisin sessiyası gedir. Məclis öz işini iyunun 5-də yekunlaşdıracaq. Sessiyanın uzun çəkməsinin başlıca səbəbi isə partiya sədrinin uzun müddət həbsdə olması, qurultayda müzakirə olunacaq məsələlər bütün partiya üzvlərinin münasibətinin öyrənilməsidir. Sonuncu toplantıda Təşkilat Komitəsi yaradılacaq. Bundan sonra yerlərdə hazırlıq iclasları keçiriləcək və qurultaya nümayəndələr seçiləcək.

Leyla

02.06.2005-ci il Yeni Müsavat

İqbal Ağazadə: “Cəmiyyəti demokratik seçki perspektivinə inandırıla biləcəyik”



oynayacağını söyləyirlər. Bu məsələləri şərh etməsi üçün Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadəyə müraciət etdik.

- İqbal bəy, ölkədə seçki prosesi başlayıb. Əslində seçki prosesinin əhəmiyyətli hissəsi arxada qalıb. İndiki şəraiti necə dəyərləndirirsiniz?

- İyul ayının 6-dan ölkədə parlament seçkilərinin keçirilməsi ilə bağlı dövlət başçısı fərman verib və proses başlayıb. Vəziyyəti qiymətləndirərkən, ilk növbədə qeyd etməliyəm ki, ölkədə demokratik ab-hava yoxdur, demokratik seçki mühiti formalaşmayıb, müxalifətin əsas tələblərindən olan seçki komissiyalarının tərkibinin dəyişdirilməsi və paritet əsasda yenidən formalaşdırılması tələbi yerinə yetirilməyib. Düzdür, bəzi xırda dəyişikliklər edildi, depozitlərin azaldılması buna misaldır. Təbii ki, bütün bunlar müsbətə doğru dəyişikliklərdir. Lakin bunlar heç də hakimiyyətin seçki prosesini şəffaf keçirəcəyindən xəbər vermir. Seçki komissiyalarının tərkibinin dəyişdirilməməsi bir daha əminlik yaradır ki, iqtidar 2003-cü il prezident və ondan əvvəlki seçkilərdə olduğu kimi, yenə öz ənənələrindən imtina etməyəcək. İndiyə qədər olan saxtakarlıqlar həmin seçki komissiyaları vasitəsilə həyata keçirilib.

Əslində seçki komissiyalarının tərkibinin dəyişdirilməsi belə, hakimiyyətin demokratik seçki keçirəcəyinə əminlik yaratmayacaqdı. 2003-cü ilin prezident seçkilərində saxtakarlığa yol verildiyi üçün nəticələri ləğv olunan 694 məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən heç biri nə inzibati, nə də Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə uyğun cəzalandırılmadılar. Bu saxtakarlığı həyata keçirmiş səlahiyyətli şəxslər cəzalandırılsaydı növbəti seçkilərdə hakimiyyətin demokratik seçki keçirəcəyinə ümid etmək olardı. Lakin bu baş vermədi. 2005-ci ildə də nəticələri saxtalaşdıraraq cinayət edəcək şəxslərin heç birinin məsuliyyət daşımayacağı hakimiyyət tərəfindən indidən təmin edilib. Təbii ki, bütün bunlar bir daha sübut edir ki, hakimiyyət ənənəvi metodlarından əl çəkməyəcək. Seçki marafonunun böyük bir hissəsi artıq arxada qalıb. Amma 6 noyabr seçkilərinin nəticələrini təkcə seçki komissiyalarının dəyişməməsi, hakimiyyətin Seçki Məcəlləsində güzəştə getməməsi amili şərtləndirmir. Bütün bunlara baxmayaraq, pessimizmə qapılmaq olmaz. Xalqda belə bir əhval-ruhiyyə yaranıb ki, əgər seçki komissiyalarının tərkibi dəyişmədisə, o zaman, demokratik seçki keçirilməyəcək və qanunverici hakimiyyət bir daha qəsb olunacaq. Hakimiyyətin bu ənənədən əl çəkməsi xalqın müqavimət gücündən,

seçkilərə münasibətindən və səsvermələrdə aktiv iştirakından asılıdır. Hər bir seçici seçki məntəqəsində öz fikrini müstəqil ifadə etməyi bacarmalıdır. Kimə səs verməsindən asılı olmayaraq, seçici saxtalaşdırmanın başlıca mənbəyi olan boş bülletenlərin onların adından işarələnərək qutulara salınmasının qarşısını almaq üçün məntəqəyə getməlidir. Bu maarifləndirmə işi ilə bağlı müxalifətin də üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Hesab edirəm ki, indiki şərait ümitsiz deyil. 6 noyabr seçkiləri öndədir, bizim apara biləcəyimiz təbliğat, seçicilərlə işləmək qabiliyyətimiz, seçicilərin məntəqələrə gəlməsi - bütün bunlar seçkilərin nəticələri haqqında yekun rəy söyləməyə imkan verəcək. Təbii ki, biz hakimiyyətin demokratik seçki keçirəcəyinə güvənmirik. Lakin bununla belə, biz bütün gücümüzü demokratik seçki keçirilməsinə və legitim parlamentin formalaşmasına sərf etmək istəyirik. Biz istəyirik ki, nəhayət, Azərbaycanda dünya ictimaiyyəti tərəfindən nəticələri tanınan, legitimliyi şübhə doğurmayan bir parlament formalaşsın. Təbii ki, bu, Azərbaycanın bütün düşünən insanların, demokratik fikirli siyasi partiya rəhbərlərinin arzusudur. Ümidlər tükənməyib, proseslər davam edir, sadəcə, bu prosesləri bir qədər də intensivləşdirmək, aktivləşdirmək lazımdır.

- Demokratik seçki təşəbbüsünə verilən beynəlxalq dəstək Sizi qane edirmi? Demokratik dəyişikliklərin artıq baş verdiyi ölkələrlə Azərbaycandakı mövcud durum arasında hansı paralelləri aparmaq olar?

- Qərbin Azərbaycandakı proseslərə münasibəti fərqli bir müstəviyə çıxıb. Bundan əvvəlki seçkilərdə beynəlxalq təsisatlar Azərbaycan iqtidarı və müxalifəti ilə bu qədər intensiv işləmirdilər. Bu il Qərb dövlətlərinin təmsilçiləri və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar demokratik seçki keçirilməsi istiqamətində bütün strukturlarla – həm iqtidar, həm müxalifət, həm də QHT-lərlə intensiv işləyir. Bu, əslində Qərbin Azərbaycanda demokratik seçkiyə dəstəyi kimi dəyərləndirilməlidir. Analiz etsək, görürük ki, Qərb strukturları öz fəaliyyətlərində bir qayda olaraq tək iqtidarla, yaxud tək müxalifətlə əməkdaşlıq etmir, bütün tərəflərlə bərabər şəkildə iş aparırlar. Onların məqsədi noyabrda Azərbaycanda keçiriləcək seçkilərin demokratik olmasını təmin etməkdir. Lakin demokratik təsisatların Azərbaycanda seçkilərin keçirilməsinə göstərdikləri səy yetərli deyil. Daxildə də əhalinin seçkiyə münasibəti beynəlxalq təsisatların münasibəti ilə üst-üstə düşməlidir. Pessimizm doğuran hal odur ki, 2003-cü il seçkilərindən sonra

Azərbaycan əhalisi seçkiyə bir o qədər ümidlə baxmır. Mən inanıram ki, biz öz seçicilərimizi demokratik seçki nəticəsində hakimiyyət strukturlarını formalaşdırmağa inandırıb, bunu bir daha təbliğ edib, onları aktiv şəkildə seçkiyə gətirə biləcəyik. Demokratik dəyişikliklərin baş verdiyi ölkələrin analoji mərhələsindəki durumla müqayisədə Azərbaycanın vəziyyəti bir o qədər də pis deyil, əksinə, qənaətbəxşdir. Azərbaycan müxalifətinin gücü Ukrayna, Gürcüstan və Qırğızıstan müxalifətinin gücündən az deyil, bəzi hallarda, mən deyərdim ki, daha güclüdür. Sadəcə, bu qüvvəni toparlamaq və demokratik seçkilərin keçirilməsi istiqamətində yönləndirmək lazımdır. Hesab edirəm ki, biz ciddi şəkildə işləməliyik. Nəzərə almalıyıq ki, beynəlxalq dəstək ölkəmizdə demokratik seçkiyə olan ümidi bir az da artırır.

- Bu xüsusda ABŞ Milli Demokratiya İnstitutunun idarə Heyətinin sədri xanım Madlen Olbraytın səfərini necə dəyərləndirirsiniz?

- Xanım Madlen Olbrayt və Milli Demokratiya İnstitutu dünya ölkələrində demokratik seçkilərin keçirilməsi istiqamətində ən intensiv iş aparan beynəlxalq qurumlardandır. Hesab edirəm, Madlen Olbraytın Azərbaycana bu səfəri 2005-ci ildə keçiriləcək parlament seçkilərinə xüsusi diqqətdən irəli gəlir. Həmin səfər həm müxalifətə, həm iqtidara bu seçkinin Qərb üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğu mesajını vermək üçündür. Beynəlxalq təşkilatlar ənənəvi bəyanatlardan real iş keçiblər. ABŞ, AB, AŞ və o cümlədən demokratiyanı yaşam tərzini kimi qəbul etmiş Avropa ölkələri nümayəndələrinin Bakıya səfəri bu prosesləri sürətləndirir. Xanım Olbraytın Azərbaycana səfəri məhz ABŞ-ın açıq cəmiyyət, azad, ədalətli seçki istiqamətində atdığı addımlara əlavə bir dəstəkdir. Bu prosesi bizim necə dəyərləndirməyimizdən asılı olmayaraq, hökumət nümayəndələri onların üzərinə düşən məsuliyyət barədə düşünməlidirlər. Müxalifətdən daha çox iqtidar düşünməlidir ki, nədən 2005-ci il seçkilərinə Qərbin diqqəti bu qədər artıb və Azərbaycanda ədalətli seçkilərin keçirilməyəcəyi təqdirdə hansı problemlər yarana bilər. İqtidar başa düşməlidir ki, seçki prosesində atılan hər bir qeyri-demokratik addım Azərbaycanın beynəlxalq aləmdən, xüsusilə region dövlətlərindən təcrid olunmasına gətirib çıxarır. Nəticə etibarilə bu, Azərbaycana ziyan gətirir. İqtidar bunu dərk etməlidir. Bu il demokratik seçkilər istiqamətində əsaslı dəyişikliklər edilməlidir.

İqtidar bilməlidir ki, Azərbaycan xalqının bu ilki seçkilərə münasibəti onların düşündüyü qədər də sadə olmayacaq. Hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqı öz səsini qorumağa qadirdir. Bəzən tənqid edirlər ki, müxalifət bir qrup adamla mitinqlərə çıxır, taktikası elə bundan ibarətdir. Əvvəla, Azərbaycanda elə bir mühit yoxdur ki, müxalifət bütün imkanlarından – siyasi mübarizənin müxtəlif formalarından mobilizasiya üçün elektron KİV-dən geniş, qanunun imkan verdiyi çərçivədə yararlanılsın. Bildirmək istədim ki, müxalifət bu yaxınlarda öz taktikasını dəyişəcək. Dairələr üzrə namizədlər müəyyənləşdirdikdən sonra mitinqlər və bu qəbildən olan aksiyalar regionlarda da intensivləşəcək. Paytaxtla yanaşı, regionlarda da seçicilərlə iş aparılacaq. Bununla da müxalifət yeni bir taktika nümayiş etdirəcək. Müxalifət nümayəndəsi olaraq hesab edirəm ki, biz bu texnologiyanı gerçəkləşdirə biləcəyik.

- İqbal bəy, Dağlıq Qarabağla bağlı yeni, təhlükəli planın – Qarabağın statusuna dair referendumun keçirilməsi təklifi gündəmə gəlib. Bu məsələyə münasibətiniz necədir?

Hesab edirəm, Dağlıq Qarabağ probleminin yeganə həlli yolu Azərbaycanın demokratikləşməsindən keçir. Demokratik Azərbaycan olmayacağısa, Azərbaycanda ədalətli cəmiyyət olmayacağısa vətəndaş-hakimiyyət münasibətləri tənzimlənməyəcəksə, Dağlıq Qarabağ problemini həl etmək o qədər də asan olmayacaq. Dağlıq Qarabağda keçirilə biləcək referendum ideyasını o qədər də ciddi hesab etmirəm. Zaman-zaman bu məsələlər gündəmə gəlib, belə planlar ortaya çıxıb, lakin bunların heç biri gerçəkləşməyib. Bu, 1998-ci ildə İstanbul sammiti ərəfəsində ortaya atılan təklifdən fərqli olaraq o qədər də ciddi deyil. O dövrdə daha ciddi planlar var idi. Bu planların bir qismi Azərbaycan, bir qismi də Ermənistan tərəfindən qəbul olunmadı. Qarabağ problemini nə referendum keçirməklə, nə də hər hansı nizamlama planına Azərbaycanın və ya Ermənistanın masası üzərinə qoymaqla həll etmək olar. Bu, uzun bir prosesdir. Bu problem artıq lokal, hətta regional müstəvidən kənara çıxıb. Bu problemin açarını demokratikləşmədə və azad cəmiyyətin qurulmasında axtarmaq lazımdır. Hələlik mən bu barədə o qədər də geniş fikir söyləmək istəmirəm. Amma mən şəxsən hesab edirəm ki, növbəti dövrlərdə biz Qarabağ probleminin həlli üçün kifayət qədər yeni layihələr və təkliflər verəcəyik və bu da həm Azərbaycan

daxilində dəstəklənəcək, həm də beynəlxalq aləm məsələyə ciddi reaksiya verəcək. İndiki təkliflərin hər hansı birinin reallaşacağını güman etmirəm.

14.07.2005 Yeni Müsavat

İSTƏNİLƏN QÜVVƏ İLƏ RƏQABƏTƏ HAZIRIQ

Artıq seçki kampaniyasının bir ayı arxada qaldı. Bu mərhələdə müxalifət seçki mühitinin demokratikləşməsi, seçki komissiyalarının bərabərlik prinsipi əsasında formalaşdırılması tələbi ilə bir neçə kütləvi aksiya keçirdi, namizədlər irəli sürüldü və imzatoqlama kampaniyasına başlanıldı. Seçki kampaniyasının ötən bir ayına nəzərən seçkilərin nə qədər ədalətli və demokratik olacağını Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə dəyərləndirir.

[illegible]

- Ötən bir aya nəzərən seçkinin necə keçəcəyini və demokratik olub-olmayacağı haqqında konkret bir söz demək hələ tezdir. Bunun bir sıra səbəbləri var. Əvvəla, namizədlərin irəli sürülməsində və imzaptoplama kampaniyasında böyük problemlər üzə çıxdı. Sahə müvəkillərinin, mənzil istismar sahə rəislərinin ayrı-ayrı dairələrdəbəzi maneələr yaratmasını nəzərə almasaq, bu prosesdə başlıca maneəəhalinin böyük əksəriyyətində şəxsiyyət vəsiqələrinin olmamasıdır. Seçicilərin bu vaxta kimi şəxsiyyət

vəsiqəsi almayan böyük bir hissəsi imzatoqlama kampaniyasında iştirak edə bilmədi. İlk mərəhələdə hələlik seçkinin çətinlikləri budur. Ola bilsin ki, sonrakı mərəhələlərdə Mərkəzi Seçki Komissiyası və hakimiyyətin digər səlahiyyətli orqanları bu problemin həll olunması üçün hansısa qərarlar qəbul etsinlər. Amma mən hesab edirəm ki, bu, aktual bir problemdir və onun həlli məqsədyönlü şəkildə uzadılır. Xüsusilə, rayon və kənd yerlərində problem daha qabarıq şəkildə özünü göstərir. Problemin həllini təkcə rayon pasport masalarının öhdəsinə buraxmaq, mənəcə, düzgün deyil. Buraya əlavə orqanlar və işçilər cəlb olunarsa, seçki gününə qədər seçiciləri şəxsiyyət vəsiqələri ilə təmin etmək mümkün olar. İmzatoqlama kampaniyasında bu məsələ problem yaratsa da, hələlik proses öz axar ilə davam edir. Əsas gərginlik avqustun 28-dən sentyabrın 7-nə kimi, yəni namizədlərin qeydə alınması zamanı olacaq. Bu proses zamanı hakimiyyətin potensial imkanları olan namizədlərin seçkiyə buraxılıb-buraxılmaması məsələsinə münasibəti tam ortalıqda olacaq.

- İqbal bəy, artıq bir neçə seçki bloku yaranıb. Ümid Partiyası seçkiyə müstəqil şəkildə qatılıb. Seçkidə uğur qazanmaq üçün təkbəşinə mübarizə çətin olmayacaq ki?

- Əslində majoritar seçki sistemi elə təkbəşinə mübarizəni nəzərdə tutur. Bloklar, partiyalar irəli sürdükləri namizədlər üçün nə qədər imkan yaratmağa çalışsalar da, yenə əsas yük hər bir namizədin öz üzərinə düşür. Proporsional sistem mövcud olsaydı, blokların və partiyaların əhəmiyyəti kifayət qədər artmış olardı. Ona görə də hesab edirəm ki, bizim bloklarda olmamağımız, təkbəşinə mübarizə aparmağımız bizim üçün elə bir prinsipial çətinlik yaratmır. Əksinə, heç bir partiya və blok qarşısında qarşılıqlı öhdəliyimizin olmaması işimizi bir qədər asanlaşdırır. Bizim siyasi yolumuz, xəttimiz, proseslərə təsir imkanlarımız hər kəsə bəllidir. Ona görə də mən bu haqda geniş danışmaq istəmirəm. Azərbaycanda hər bir kəs prinsipial və ardıcıl olan 3-4 müxalifət təşkilatının adını çəkərsə, onlardan biri Ümid Partiyası olacaq. Ümid Partiyası daim Azərbaycan xalqının mənafeyini ifadə edən siyasi kurs yeridib. Cəmiyyət bunu bilir və bizə rəğbət bəsləyir. Bunu imzatoqlama kampaniyasında da açıq şəkildə görürük. Bloklardan kənarda olmağımız bizim üçün heç bir problem yaratmır. Biz bütün qüvvəmizi öz namizədlərimizin seçki kampaniyasına yönəlmişik.

- Ümid Partiyasının irəli sürdüyü namizədlərin qələbə çalmaq imkanlarını necə qiymətləndirirsiniz?

- Seçki ilə bağlı partiyada ümumi bir iş mexanizmi yaradılıb və bu sistem çox uğurla işləyir. Partiyada daimi seçki qərargahı fəaliyyət göstərir. Həmçinin, hər bir namizədin də özünün seçki qərargahı yaradılıb. Bu sistem işimizi xeyli asanlaşdırır, hər kəs qarşısında duran vəzifənin nədən ibarət olduğunu, üzərinə hansı məsuliyyətin düşdüyünü yaxşı bilir. Partiyanın digər strukturları da seçki prosesində fəal iştirak edirlər. Bütün proses isə vahid mərkəzdən idarə olunur. Mən Ümid Partiyasının irəli sürdüyü namizədlərin imkanlarını çox geniş qiymətləndirirəm. Bunun bir neçə səbəbi var. Əvvəla, irəli sürdüyümüz namizədlərin çox layiqli olduğunu onların tərcümeyi-halları, keçdikləri mübarizə yolu göstərir. Azərbaycan cəmiyyəti, siyasi dairələr bizim namizədləri az tanısa belə, onların Ümid Partiyasının sıralarında olması faktı bizim işimizi asanlaşdırır. Çünki seçicilər Ümid Partiyasının namizədlərinə rəğbətlə yanaşır. Bu da təbliğat-təşviqat kampaniyasının qurulmasında namizədlərimizin imkanlarını daha da artırır. Biz rəqabətdən çəkinmirik. Namizədlərimiz iqtidar və ya müxalifətdə olmasından asılı olmayaraq, istənilən bloku, partiyayı təmsil edən və ya bitərəf olan namizədlə rəqabət aparmaq gücündədir. Biz bu il təşkilatımızı parlament partiyasına çevirəcəyik və əvvəlki illərdən fərqli olaraq, çalışacağıq ki, Ümid partiyası parlamentdə təkcə sədri ilə deyil, digər funksionerləri ilə də təmsil olunsun. Hesab edirəm ki, irəli sürdüyümüz namizədlərin böyük əksəriyyəti seçkilərdə qalib gəlmək imkanına malikdir. Bu, ilk növbədə bizim özümüzdən, namizədimizin üstünlüklərini seçicilərə nə dərəcədə çatdırma bilməyimizdən və seçkinin ədalətli keçirilməsindən, hakimiyyətin seçkinin nəticələrinə müdaxilə edib-etməməsindən asılı olacaq. Hesab edirəm, beynəlxalq təşkilatların builki seçkilərə diqqətinin artması, Qərbin birmənalı şəkildə Azərbaycan hakimiyyətindən demokratik seçki keçirməsini tələb etməsi seçkini fərqli müstəviyə çıxara biləcək. Seçkilərin demokratik keçiriləcəyi təqdirdə Ümid Partiyası tərəfindən irəli sürülən namizədlərin böyük əksəriyyətinin qələbə qazanacağına əminəm.

- Sözsüz ki, builki parlament seçkilərinə Qərbin münasibəti əvvəlki seçkilərdən xeyli dərəcədə fərqlənir. Builki seçkidə "exit-poll" un keçirilməsi də bir

yenilik olacaq. Amma hakimiyyət təmsilçiləri "exit-poll"un ABŞ deyil, Rusiya tərəfindən keçirilməsini istəyir. Hakimiyyət bu istəyini reallaşdırı bilərmi?

- "Exit-poll" u müxtəlif təşkilatlar keçirə bilər. Necə ki, seçkini müxtəlif qurumlar, dövlətlər müşahidə edir. Amma Azərbaycan hakimiyyəti və müxalifətinin bu məsələdə prioritet verdiyi tərəfin hansı olacağı məsələnin ikinci tərəfidir. Mən "exit-poll"da Rusiyaya prioritet verilməsinin qəti əleyhinəyəm. Rusiya Azərbaycanda proseslərə həmişə birtərəfli və yalnız öz maraqları çərçivəsində yanaşır. Bu da beynəlxalq və demokratik prinsiplərlə uzlaşmır. Rusiyanın öz maraqları əsas götürülür. Özümlə bağlı bir hadisəni xatırladım ki, 2003-cü ilin 16 oktyabr hadisələrindən sonra Rusiyanın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Nikolay Ryabov Azərbaycan Dövlət Televiziyası ilə çıxış edərək, mənim həbs edilməyim təklifini irəli sürmüşdü. Bu hadisə heç bir beynəlxalq normalara uyğun deyil. Bu, Rusiyanın səfir vasitəsilə Azərbaycandakı hadisələrə qanunsuz müdaxiləsi kimi qiymətləndirilə bilər. Ona görə də Rusiyanın keçirəcəyi "exit-poll"un şəffaf vəədalətli olacağını güman etmirəm, paralel səsəablama prosesinin Qərb institutları tərəfindən keçirilməsinin tərəfdarıyam. Əgər Qərb Azərbaycanda "exit-poll"un keçirilməsini hər hansı qeyri-hökumət təşkilatına həvalə edəcəksə, bu da bir o qədər səmərəli olmayacaq. Çünki obyektivliyi ilə tanınan qeyri-hökumət təşkilatlarını hakimiyyət müxalifətyönlü hesab edir və onların keçirdiyi "exit-poll"un nəticələrinə şübhə ilə yanaşacaq. Hakimiyyətə yaxın olan qeyri-hökumət təşkilatlarının fəal şəkildə iştirak etdiyi "exit-pol"un nəticələrini isə biz tanımayacağıq. Çünki biz onların hadisələrə daim qeyri-obyektiv münasibətinin şahidiyik. Ona görə də mən "exit-poll"un Qərb İnstitutlarının nəzarəti ilə, demokratiyanı yaşam tərzini seçmiş ölkələr tərəfindən keçirilməsinin tərəfdarıyam. Çünki bu ölkələr üçün vacib olan seçkilərdə kimin qalib gəlməsi deyil, seçkilərin beynəlxalq standartlara uyğun, azad, şəffaf və demokratik keçirilməsidir. Onlar xalqın etimad göstərdiyi insanların parlamentdə təmsil olunmasında maraqlıdırlar.

- Builki seçkilərə beynəlxalq diqqəti nəzərə alsaq, seçkilərin ədalətli keçiriləcəyinə ümid etmək olarmı?

- Mən 2005-ci il seçkilərinə ümidlə yanaşıram. Nəhayət, hakimiyyət nümayəndələrinin bəziləri başa düşürlər ki, saxta seçki keçirməklə nə hakimiyyətin ömrünü uzatmaq, nə beynəlxalq dəstək qazanmaq, nə də Azərbaycanın imicini yüksəltmək

mümkündür. Ölkəmizin indiki vəziyyətindən əhali də narazıdır, beynəlxalq təşkilatlar da. İnanıram ki, hakimiyyətdə olan bəzi qüvvələr bunun ölkəmiz və xalqımız üçün nə qədər ziyanlı olduğunu başa düşürlər və əvvəlki seçkilərdə istifadə etdikləri saxtakarlıqlardan bu dəfə çəkinəcəklər. Özəl mənbələrdən sızan bəzi məlumatlar da hakimiyyətin bu seçkilərə əvvəlkilərdən fərqli yanaşacağına inam yaradır. Başlıca inamım isə Azərbaycan xalqına, onun seçkilərdə fəal iştirakına və səsi oğurlanacağı təqdirdə, buna biganə qalmayacağına, o cümlədən, Qərbin Azərbaycanda demokratik seçki keçirmək istəyinə bağlıdır.

- Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə müraciətinizlə bağlı vəziyyət nə yerdədir?

- Avropa Məhkəməsi işimi icraata götürüb. Yəqin ki, məhkəmənin vaxtı ilə bağlı mənə qabaqcadan xəbər verəcəklər. Lazım olarsa, özüm də bu məhkəmədə iştirak edəcəyəm.

Avropa Məhkəməsinə inandığım üçün bu məsələdən tam arxayınam və hesab edirəm ki, Azərbaycan məhkəmələrinin mənə qarşı ədalətsiz qərarlarını ləğv etdirib, haqqı bərpa edə biləcəyik.

02.08.2005-ci il Yeni Müsavat

XALQ SEÇKİNİN SAXTALAŞDIRILMASINI SÜKUTLA QARŞILAMAYACAQ

Parlament seçkilərinə 82 gün qalır. Hələ seçki kampaniyası başlamamışdan öncə müxalifət və beynəlxalq təşkilatlar hakimiyyətdən parlament seçkilərinin ədalətli və şəffaf keçirilməsini təmin etməyi, seçkidə iştirak etmək istəyən hər bir şəxsin seçki hüququnun tanınmasını tələb edirdilər. Hakimiyyət nümayəndələri isə seçkilərin ədalətli keçiriləcəyini yenə vəd edir və bu istiqamətdə böyük işlər gördüklərini söyləyirlər. Hər hansı ciddi dəyişikliklər varmı və bu dəyişikliklər seçkiyə nə kimi təsir edəcək? Bu və digər sualları Ümid Partiyasının sədri, 35 saylı Xətai Üçüncü Seçki Dairəsindən deputatlığa namizəd İqbal Ağazadə cavablandırır.



- Seçkinin ədalətli və şəffaf keçirilməsi üçün indiyə qədər olan dəyişikliklər və sərəncamlar yetərli deyil. Başlıcası ona görə ki, əsas tələb kimi irəli sürülən seçki komissiyalarının bərabərlik prinsipi əsasında formalaşmasına riayət olunmayıb. Hakimiyyət bir daha göstərdi ki, seçkinin nəticələrinin ənənəvi metodlarla tanımaq niyyətindədir. Yəni seçki

komissiyalarında təmsil olunan çoxluğun vasitəsilə seçki saxtakarlığı edib, əsas qüvvəsini bu istiqamətə yönəldib, özünə lazım olan namizədlərin qələbəsini təmin etməkdir. Seçki ilə bağlı verilən sərəncamlar, görülən tədbirlər təbii ki, pozitiv haldır. Amma seçkinin ədalətli və demokratik keçirilməsi üçün yetərli deyil. Müxalifətin tələb etdiyi, o cümlədən, seçkinin nəticələrinə təsir edə biləcək ciddi addımlar atılmadı. Bu gün imzatoqlama kampaniyasının özündə ciddi problemlər var. Problem seçicilərin çoxunda şəxsiyyət vəsiqələrinin olmamasıdır və mən hesab edirəm ki, bu, yalnız vaxt məhdudluğu və ya hər hansı texniki imkansızlıqla bağlı deyil. Əsas məqsəd imzatoqlama kampaniyası dövründə namizədlər üçün əlavə problem yaratmaqdır. İnanıram ki, sentyabr ayında bu problemin böyük bir qismi həll olunacaq. Əslində, Mərkəzi Seçki Komissiyasının da bu məsələyə münasibəti yetərincə faydalı idi, amma bunu imzatoqlama kampaniyası dövründə də həll etmək mümkün olardı. Təəssüf ki, bunu etmədilər. Bilirsiz ki, həddindən artıq çox namizədlər var. İmzatoqlama kampaniyası çox ağır və gərgin gedir. Buna görə də bu tipli gərginliyi aradan götürmək olardı. Başlıca problem isə, hesab edirəm ki, avqustun 28-dən sentyabrın 7-nə qədər olan zaman ərzində olacaq. Bundan sonra birinci mərhələyə daha obyektiv qiymət vermək olar.

- **Hakimiyyət nümayəndələri İlham Əliyevin 11 may sərəncamını və 16 oktyabr hadisələri ilə bağlı həbs olunanların üzərindən məhkumluqlarının götürülməsini demokratik seçkilərə doğru böyük irəliləyiş təqdim edirlər.**

- Mən azad və ədalətli seçkinin keçirilməsi istiqamətində atılan pozitiv addımı təqdirəlayiq hesab edirəm. Amma sual olunur: həmin sərəncam nə dərəcədə yerinə yetirilir? Bu sərəncama riayət olunması və bütövlükdə sərəncamın özü azad və demokratik seçkilərin keçirilməsi üçün yetərli deyil. Digər tərəfdən, 16 oktyabr məhbuslarının üzərindən məhkumluğun götürülməsi məsələsi tam həll olunmayıb. Yalnız bu hadisələrin təşkilatçılığında ittiham olunan 7 nəfərin üzərindən məhkumluq götürülüb. Digər 135 nəfərin üzərində məhkumluq hələ də qalmaqdadır. Onların arasında kifayət qədər cəmiyyətdə tanınan, rəğbət bəslənilən, seçkilərdə namizəd kimi iştirak etmək iddiasında və millət vəkiliyinə layiq olan insanlar var. Hacı İlqar İbrahimov kimi cəmiyyətdə ictimai statusu olan bir şəxsin üzərindən məhkumluq götürülməyib. Bundan başqa Avropa Şurasının siyasi məhbus kateqoriyasına aid etdiyi bir çox şəxslərin – Fəhmin Hacıyev,

İsgəndər Həmidov, Etibar Quliyev və başqalarının üzərində məhkumluq qalır və bu proses tam başa çatdırılmayıb. Yenə də deyirəm, kimlərsə seçki hüququnun tanınması bütövlükdə seçkinin şəffaf olacağına təminat deyil.

- Müxalifətin və beynəlxalq təşkilatların seçkinin şəffaflığının təminatı üçün irəli sürdüyü tələblərin demək olar ki, heç birisi yerinə yetirilməyib. Necə hesab edirsiniz, seçki günü və ondan sonra müxalifət ona verilən səsəslərin qorunmasını təmin edə biləcəkmiz?

- Seçkinin şəffaf keçirilməməsi iqtidarın, saxtakarlığın qarşısını almaq, səsəsləri qorumaq isə müxalifətin və xalqın problemidir. Hesab etmirəm ki, Azərbaycan xalqı və müxalifət seçkinin saxtalaşdırılmasının üstündən sükutla keçəcək. Deyə bilmərəm ki, bu etiraz hansı formada ola bilər və seçkilərin nəticələrinə nə dərəcədə təsir edə bilər. Amma bir şeyə əminəm ki, Azərbaycan xalqı saxtakarlığın üstündən sükutla keçməyəcək. Ona görə də hakimiyyət nümayəndələri bu məsələ ilə bağlı ciddi götür-qoy etməlidirlər.

- 122-ci dairənin bərpa olunmasını necə qiymətləndirirsiniz?

- Hesab edirəm ki, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi fonunda informasiya müharibəsi baxımından çox uğurlu bir addımdır. Güman etmirəm ki, bu seçkilərdə Azərbaycan Mərkəzi Seçki Komissiyası Xankəndidə seçkilərin keçirilməsi istiqamətində uğurlu addım atacaq. Amma bu cəhdin özü müsbət qiymətləndirilməlidir. Bu qərar daha ciddi addımlarla müşayiət olunmalıdır. ATƏT-ə, Avropa Şurasına və digər beynəlxalq təşkilatlara orada DSK-nın və məntəqə seçki komissiyalarının formalaşdırılması istiqamətində müraciətlər olunmalıdır. Mən demirəm ki, Dağlıq Qarabağda yaşayan erməni əsilli Azərbaycan vətəndaşları dərhal qərara müsbət reaksiya verəcəklər, amma bu qərar çox uğurludur və bunu sona qədər davam etdirmək lazımdır. Bu qərarla biz bütün dünyaya bir daha göstəririk ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycan Respublikasının ərazisidir. Mən Milli Məclisdə olanda bu məsələyə dəfələrlə mövqeyimi bildirmişəm. Milli Məclisdə hər hansı beynəlxalq konvensiyaya qoşulmaq haqda qərar qəbul olunanda həmin konvensiyaya əlavə bir qeyd edilirdi ki, “bu konvensiya işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ və digər ərazilərə şamil edilmir”. Mən həmişə bunun əleyhinə olmuşam. Dağlıq Qarabağ Azərbaycan ərazisidir və ölkənin qoşulduğu beynəlxalq konvensiyalar da respublikanın bütün ərazisinə şamil olunmalıdır. Amma biz beynəlxalq öhdəliklərlə bağlı hesabatlar verəndə qeyd etməliyik ki, bu

öhdəlikləri Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərində yerinə yetirə bilməmişik. Əslində bu, bizə əlavə dividend gətirə bilərdi, nəinki öhdəliklərdən əvvəlcədən imtina etmək. Mən 122-ci dairənin bərpa olunması faktını çox müsbət qiymətləndirirəm və hesab edirəm ki, bu fakt digər ciddi addımlarla müşayiət olunmalıdır.

- Ümid Partiyasının həmin dairədən namizəd irəli sürmək niyyəti var?

- Bu barədə düşünürük. Yəqin ki, partiyanın Rəyasət Heyəti bu məsələyə qayıdacaq. Ola bilsin ki, namizədimiz olsun, bu MSK-nın verdiyi qərarın fonunda rəmzi də ola bilər. Hər halda Ermənistan – Azərbaycan münaqişəsi fonunda kifayət qədər ciddi seçki texnologiyası ortaya qoymuş olarıq, bu da ümummilli problemimizin həlli baxımından uğurlu bir addım ola bilər.

- İqbal bəy, siz Milli Məclisdə təmsil olunduğunuz müddətdə çıxışlarınızın böyük əksəriyyətini Qarabağ probleminə həsr etmişiniz. İndi necə hesab edirsiniz, seçki ilində ümummilli problemimiz arxa plana keçməyib ki?



- Qarabağ probleminə münasibət həm iqtidar, həm müxalifət düşərgəsində çoxdan bəlli olan bir xətt boyunca davam edir, seçki kampaniyasının əsas şüarına çevrilir. İqtidar hesab edir ki, bu gün tutduğu kurs çox düzgündür və həmin kursla Qarabağın geri qaytarılmasına nail ola biləcək. Müxalifət isə - şəxsən mən özüm də, hesab edirik ki, hakimiyyət dəyişməsə, Qarabağ problemini də həll etmək mümkün olmayacaq. Ona görə də hakimiyyət iqtidarda qalıb siyasətini davam etdirməyə, müxalifət isə hakimiyyəti dəyişib, Qarabağ problemini həll etməyə çalışır. Ona görə də seçki ilində Qarabağ probleminin arxa plana keçməsi təbii qarşılır.

- Bir şeyi nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycanda son hakimiyyət dəyişiklikləri Qarabağ problemi üzərində baş verib.

- Ola bilsin ki, 1990, 1992, 1993-cü illərdə baş verən hakimiyyət dəyişiklikləri üçün aparılan əsas təbliğat Qarabağ problemi üzərində qurulub. Amma indi dövr, zaman, insanların problemlərə baxışını dəyişib. Qarabağ probleminin artıq Azərbaycanın həddlərindən çıxıb beynəlmilləşməsi, beynəlxalq təşkilatların məsələyə diqqətinin artması, ATƏT kimi nüfuzlu bir beynəlxalq təşkilatın bu problemin içində olması, ABŞ, Fransa, Rusiya kimi dünyanın aparıcı dövlətlərinin münaqişənin həlli istiqamətində ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri kimi çıxış etmələri, o cümlədən, Xəzər regionunun özünün 1990-cı illərdən fərqli olaraq, bu gün daha ciddi əhəmiyyət kəsb etməsi, Bakı-Tiflis-Ceyhan kəmərinin reallaşması, enerji daşıyıcılarının Azərbaycan üzərindən dünya bazarlarına çıxması, bütün bunlara görə güman etmirəm ki, iqtidar və ya müxalifət düşərgəsində bu problem əvvəlki illərdəki kimi qabarıq olsun. Ola bilsin ki, seçki təbliğatı məsələlərində şüarlar əvvəlki illərdən fərqlənsin. Amma bu o demək deyil ki, Qarabağ ümummilli bir problem kimi arxa plana keçib və ya unudulur. Mən yenə əvvəlki fikrimə qayıdıram ki, biz Qarabağ probleminin həllinin mümkünlüyünü mövcud siyasi sistemin dəyişməsində görürük.

- Ümid Partiyası bu gün Azərbaycanda mövcud olan problemlərdən hansının həllini daha vacib hesab edir?

- Biz problemləri birinci, ikinci dərəcəyə bölməyin tərəfdarı deyilik. Əgər Bakıda yaşayan işsiz ailə üçün bir nömrəli problem iş problemidirsə, çadırdə yaşayan qaçqın üçün Qarabağ problemidir. Orta məmur və sahibkar təbəqəsi üçün bir nömrəli problem rüşvətxorluq və

korruptsiyadır. Səhiyyədə, təhsildə, sosial-iqtisadi sahədə çoxlu problemlər mövcuddur. Biz bu problemləri dərəcələrə bölərək sıralamırıq. Biz hər cür Azərbaycan vətəndaşının ən xırda probleminə belə çox böyük yanaşırıq. Hesab edirik ki, xalqımızın layiq olduğu firavan yaşayış üçün ölkəmizdə bu millətə xidmət edəcək hakimiyyət olmalıdır. Normal hakimiyyət isə azad, ədalətli və demokratik seçkilərdən keçir.

16.08.2005 Yeni Müsavat

MƏĞLUBİYYƏTƏ GÖRƏ "AZADLIQ" BLOKUNA TƏSƏLLİ VERƏ BİLƏRİK

İqbal Ağazadə ilə müsahibəmizə bir az uzaqdan başlasaq da, ancaq söhbətimizin əsasını son günlər baş verən seçki olayları təşkil etdi. Ona görə də, "Ümid" sədriylə xeyli məsələlərə aydınlıq gətirə bildik. Ən əsası isə odur ki, "Ümid" sədri yeni parlamentdə tutacağı mövqeyinə aydınlıq gətirdi...



- Mojaritar seçki sistemində birmənalı surətdə bir dairəyə görə bütün dairələrə qiymət vermək çətinidir. Çünki hər bir namizədin özünün konkret dairəsi olur və bu dairə çərçivəsində qanun pozuntuları ilə maraqlanır. Bununla da ordakı proses məlum olur. Mən hesab edirəm ki, biz 30 namizədlə qatılmışdıq və 30 namizədin əhatə etdiyi dairə ilə bütün dairələrə qiymət vermək bir qədər çətinidir. Amma təəssüf ki, seçkilərin Azərbaycan xalqının iradəsini tam ifadə etməməsi və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən verilən bəyanatlarla razılaşmalı oluruq. Ona görə də, hesab edirik ki, doğrudan da, bu seçkilər

beynəlxalq standartlara uyğun gəlməyib və Azərbaycan xalqının iradəsini tam şəkildə ifadə etməyib.

- Rəqibiniz Aqil Səmədbəyli seçkiləri sizin xeyrinizə saxtalaşdırıldığını deyib...

- Bu suala cavab vermək çətinidir. Bilirsiniz, mən özümü müdafiə etmək üçün istənilən arqument deyə bilərəm. Amma insanları ona çağırıram ki, uduzanda da, məğlub olanda da, onu qəbul etməyi bacarsınlar. Aqil Səmədbəyliylə mənim aramda çox böyük səs fəqri olub. Bu gün (dünən - red) “Şərq” qəzetində deyir ki, “Mitofski” “exit - pool”unun nəticəsinə görə, mən 80 faiz səs qazanmışdım. Vallah, ayıbdır. “Mitofski”nin də nəticələrini açıqlayıb, həmin gün orda kifayət qədər adamlar olub. Mən demirəm ki, mən 80 faiz səs qazanmışdım. “Mitofski”nin nəticələrinə görə, 43.3 faiz, seçkinin nəticələrinə görə, 33.8 faiz səs qazanmışdım. Bu qədər yalan uydurmaq olmaz.

- Seçkilərin xalqın iradəsini əks etdirmədiyini bilirdiniz. Maraqlıdır ki, YAP mətbuat xidməti belə bir açıqlama verib ki, razıların sənədinə İqbal Ağazadə də imza atıb...

- Mən bildiyimə görə, ümumiyyətlə heç ortada belə bir sənəd olmayıb. Yəni belə bir sənəd olmayıbsa, onu heç kim imzalaya bilməz. Şəxsən bizim imzalamağımıza gələndəsə, nə mən, nə də partiyamızın səlahiyyətli şəxsləri belə bir sənəd imzalamayıb və həmin forumda da iştirak etməyiblər. Buna görə də hesab edirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyası fikirlərinə və siyahıya korrektə etməlidir.

- Sabir Rüstəmxanlı da belə bir sənədi imzalamadığını bildirib və onun partiyası buna görə YAP-ı məhkəməyə verəcəyini bəyan edib. Siz də YAP-ı məhkəməyə verməyi düşünürsünüzmü?

- Hesab etmirəm ki, bu, məhkəmə çəkişməsinin predmetidir. Yeni Azərbaycan Partiyası öz fikrini cəmiyyətə bildirdi, biz də alternativ cavabımızı verdik. Hesab edirəm ki, cəmiyyət bizi daha səmimi qəbul etdi və bizim doğrudan da, YAP-ın forumunda olmadığımızı bildi. Ona görə də məhkəmə çəkişməsinə ehtiyac duymuram.

- Əgər seçkilərin nəticələrindən razı deyilsinizsə, narazıların sırasına və onların mitinqinə qoşulmaq fikriniz varmı?

- Müxalifətin mitinqlərinə qoşulmaq bir qədər başqa cür səslənir. Belə çıxır ki, biz müxalifət deyilik, kimsə mitinq keçirir, biz də ona qoşulmalıyıq. Azərbaycanda bütün

müxalifət orda iştirak etmir. Orda müəyyən təbəqə müxalifət iştirak edir və iştirak etməyən müxalifətdən biri də bizik...

- Bəs iştirak etməməyinizin səbəbi nədir? Bu, vaxtilə partiyanızın “Azadlıq” blokuna qəbul olunmamasıyla və yaxud da onlardan incik düşməyinizlə bağlı deyil ki?

- Əsla belə deyil. Sadəcə, biz 2005-ci ilin noyabr seçkilərinin “Azadlıq” blokunun sərgilədiyi taktika və strategiya ilə məğlubiyyətə gedəcəyini deyirdik. Bunu hər zaman da şəxsi söhbətlərimizdə, ümumi icaslarda da demişəm. Hesab edirəm ki, bunun üzərinə qayıtmaq və bəzi adamlar arasında olan söhbəti cəmiyyət arasına çıxarmaq etik normalardan uzaqdır. Ona görə bu barədə geniş danışmaq istəmirəm. Bütün bunları görə-görə, məğlub olandan sonra bir araya toplanmağın heç bir mənası yoxdur. Bu heç nəyi dəyişməyəcək. Olsa-olsa məğlubiyyətə görə, onlara təsəlli verə bilərik. Güman edirəm ki, Ümid Partiyası üçün yeni dövr, yeni siyasi xətt, yeni modellər, yeni taktika və strategiya qurmağın zamanıdır.

- Dediğiniz yeni siyasi xətt nədən ibarətdir?

- Bu, Ümid Partiyasının ətrafında təmərküzləşmə prosesiylə müstəqil şəkildə növbəti prezident seçkilərinə, bələdiyyə və parlament seçkilərinə hazırlaşmaq kursudur. Təşkilatlanmanı da bu istiqamətdə aparırıq.

- “Azadlıq” bloku və onun ətrafındakı partiyalar ölkədə yeni parlament seçkilərinin keçirilməsini tələb edirlər. Sizcə müxalifətin bu arzusunun gerçəkləşməsi nə qədər real görünür?

- Qeyri–real arzudur. Azərbaycanda 1995, 1998, 2000, 2003-cü il seçkilərindən sonra analogi bəyanatlar səslənib. Amma heç nə dəyişməyib. Çox təəssüf edirəm ki, müxalifət öz taktikasını yenə də həmin proses üzərində qurur. Ən azı Qərbin, demokratik təsisatlı institutların heç birinin bəyanatından da nəticə çıxarmırlar ki, onların heç biri seçkinin ləğv olunub təkrarən keçirilməsi ilə bağlı bir cümlə də olsun, səsləndirmirlər. Onlar sadəcə, qanun pozuntuları olan yerlərdə seçkilərin yenidən keçirilməsini istəyirlər. Ən optimal variant o ola bilərdi ki, konkret olaraq hansı dairələrdə ki, ciddi qanun pozuntuları olub və əllərində faktlar varsa, o dairələrin siyahısını verəydilər ki, bu dairələrdə təkrar seçkilər keçirilməyə qədər və yaxud da udmuş namizədlərin haqqı tanınmayana qədər bir

mübarizə aparaydılar. Bu mübarizədə Qərb daha çox yanlarında olardı, nəinki təkrar seçkilər məsələsində.

- Yeni parlamentdə hansı mövqedə olacaqsınız?

- 2001-2003-cü ildə parlamentdə hansı mövqeyi tutmuşamsa, bu gün siyasi partiya olaraq Ümid Partiyası hansı mövqeni tutubsa, mən də parlamentdə həmin mövqedə olacağam. Biz müxalifətik. Azərbaycanın problemlərinin həll olunması istiqamətində, insan haqlarının tanınması, cəmiyyətin demoktarikləşməsi, liberallaşması istiqamətində mübarizə aparan bir partiya kimi mübarizəmizi bu şəkildə də davam etdirəcəyik. Mənim və partiyamın bu barədə mahiyyəti dəyişməyib. Mahiyyət dəyişməyibsə, demək mövqeyimiz də, mübarizəmiz də parlamentdə davam edəcək.



- Parlamentdə “Qarabağ” fraksiyasının yenidən yaradılmasını vacib sayırsınız mı?

- Bəli, çalışacağıq ki, “Qarabağ” fraksiyası bərpa olunsun. Bununla bağlı keçən çağırış Milli Məclisdə yarımçıq qalmış işlərimizi davam etdirməliyik. Çalışacağıq ki, bir fraksiya halında birləşib, ən azı bu problemi gündəmdə saxlaya bilək. O ki qaldı uğurlara hər şey parlamentin rəhbərliyinin və fraksiyada sayımızın çox olmasından asılıdır. Biz fraksiya kimi Qarabağ fraksiyasını parlamentin qeydiyyatından keçirə bilmədik. Buna görə qaldırdığımız məsələlər yarımçıq oldu. Parlament rəhbərliyi bu sahədə bizə köməklik göstərmədi. Səhv etmərəmsə, 26 fevral 2002-ci ildə biz Xocalı soyqırımını Türkiyə parlamentində Qarabağ fraksiyası olaraq qaldırdıq və Türkiyə parlamenti bu məsələni müzakirəyə çıxardı. Çox təəssüf ki, orda bir qərar oldu ki, Azərbaycan parlamenti hələ bunu soyqırım kimi tanımayıb. Biz bu məsələni parlamentdə qaldırdıq, lakin parlament rəhbərliyi fərqli münasibət göstərdi. Ona görə də oradakı deputatların sayı elə həddə olmalıdır ki, qeydiyyatdan keçib Qarabağla bağlı bütün məsələləri parlamentin gündəliyinə çıxara bilək.

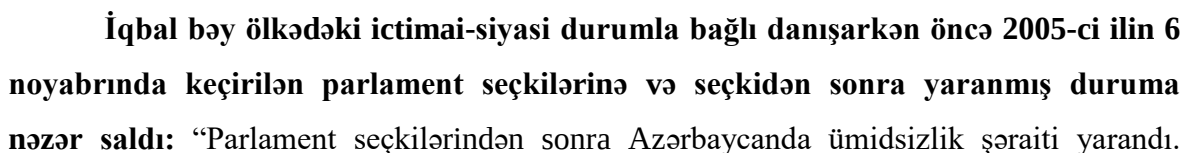
- BAXCP sədri Qüdrət Həsənpuliyev parlamentin sədr müavinlərindən birinin müxalifətdən seçilməsi təklifilə çıxış edib. Sizin mövqeyiniz necədir?

- Çox normal qəbul edirəm. Ən azı cəmiyyətdə dialoq əhval-ruhiyyəsi, barış əhval-ruhiyyəsi yaranar. Müxalifət proseslərdən kənarda qalıb və tərəflər bu məsafəni qət edib ən azı bir-birlərinə əl uzada bilmirlər. Amma müxalifət həm parlament rəhbərliyində, həm komissiyalarda sədrlik və ya müavinlik səviyyəsində təmsil olunsa, bunun çox böyük effekti olar. Hesab edirəm ki, bu, Azərbaycan cəmiyyətinə, ən azı, barış üçün lazımdır. Çünki həm müxalifət, həm iqtidar, həm də beynəlxalq təşkilatlar daha çox dialoqdan danışır. Təsəvvür edin, parlamentdə yanaşı əyləşən parlament sədrilə onun müavini arasında dialoq daha tez tapıla bilər, nəinki sonuncu sıradakı bir adamla parlament rəhbərliyi arasında. Ən azı məsafə baxımından çox çətinidir. Yanaşı olanda ən azı heç olmasa, etika xətrinə bir-biriylə daha çox mütəmadi ünsiyyətdə olub, daha sivil münasibətlər qura bilərlər.

Aqil Aslan

02.12.2005 Ekspress

Aprəlin 15-də Ümid Partiyasının mərkəzi qərargahında partiyanın Ümumrespublika Müşavirəsi keçirildi. Müşavirənin keçirilməsində məqsəd Azərbaycanda, o cümlədən Cənubi Qafqaz regionunda yaranmış siyasi durumu təhlil etmək, Qarabağ problemi ətrafında aparılan danışıqlar prosesini və münaqişənin həlli ilə bağlı səslənən bəyanatları dəyərləndirmək və nəhayət, partiyanın bütün ölkə ərazisində təşkilatlanma işinə nəzər salmaq, yeni fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirmək idi. Müşavirədə Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə məruzə ilə çıxış etdi və sadalanan məsələlərlə bağlı fikirlərini partiyadaşları ilə bölüşdü.



Azərbaycanın taleyinə biganə qalmayan, ölkədə baş verən ictimai-siyasi proseslərə seyrçi münasibət bəsləməyən insanların hamısı 2005-ci ilin parlament seçkilərinə çox böyük ümidlər bəsləyir, dəyişikliklər gözləyirdilər. Hesab edirdilər ki, noyabr seçkiləri Azərbaycan cəmiyyətinin, xüsusən narazı elektoratın umidlərini doğruldacaq bir proses olacaq. Təəssüflər olsun ki, 2005-ci ilin əvvəlindən müxalifətin ümumən tutduğu yanlış mövqe istənilən nəticənin əldə edilməsinə maneçilik törətdi. Mən bu məsələdə iqtidarın roluna geniş toxunmaq istəməzdim. Mövcud hakimiyyətin repressiv, avtoritar mahiyyəti, hər bir seçkidə total saxtakarlığa getməsi və bu yolda bütün qanuni və qeyri-qanuni vasitələrdən istifadə etməsi yenilik deyil. Sizin hər biriniz bu barədə çox şey bilirsiniz. Deməli, müxalifət bu iqtidarın nə edəcəyini, hansı taktikanı tutacağını əvvəlcədən görürdüsə, özü taktikasını dəyişməli, əvvəlki seçkilərdə üstünlük verdiyi mübarizə üsullarını yeniləri və daha mütərəqqiləri ilə əvəzləməli idi. Çox təəssüflər olsun ki, Azərbaycan müxalifəti 2005-ci ilin mart ayından başlayaraq bu planları zamana-zaman korporativ və firqə maraqlarına qurban verdi. Nəticədə, seçicilər 6 noyabr seçkilərinə dağınıq, laqeyd, ümitsiz bir halda getdilər və sonrakı mərhələdə öz səslerini qorumaq həvəsində olmadılar. Noyabr seçkiləri ərəfəsində Azərbaycan cəmiyyəti birlik psixologiyası üzərində köklənmişdi. Cəmiyyət hesab edirdi ki, Azərbaycan müxalifətinin qələbə çalmaq imkanları onun vahid komanda və mövqe sərgiləməsindən asılıdır. Cəmiyyət bu ruhda, bu əhval-ruhiyyədədirsə, demək, onun istəyini, siyasilər bu və ya digər formada reallaşdırmalı idilər. Ancaq müxalifət düşərgəsi cəmiyyətin bu sifarişini gözdə itirdi və birliyin yeni modelini ortaya qoya bilmədi. Nəticədə, bu seçkilərdə də cəmiyyətin ümidləri doğrulmadı, hazırkı durğun və ümitsiz situasiya ilə üz-üzə qaldıq”.

Ermənistanla aparılan danışıqların mahiyyəti cəmiyyətə açıqlanmalıdır

Dağlıq Qarabağ problemi və onun ətrafında yaranmış situasiyaya toxunaraq İqbal Ağazadə qeyd etdi ki, Minsk Qrupu həmsədrləri 2006-cı ilin Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı haqda bəyanatlar səsləndirirlər. Amma nə həmsədrlərin, nə də hakimiyyətin aparılan danışıqların parametrləri haqda açıqlama verməmələri narahatlıq doğurur. İqbal Ağazadə bu məsələ ilə bağlı partiyanın münasibəti və sərgiləyəcəyi siyasətlə əlaqədar məlumat verdi: “Beynəlxalq dairələr hesab edirlər ki, 2006-cı ildə Qarabağ probleminin həlli üçün daha geniş imkanlar var. Ancaq hesab edirəm ki, Qarabağ probleminin bu il

həllolunma ehtimalının səbəbi seçkilər deyil. Əsas məsələ ABŞ-İran münasibətləri ilə əlaqədardır. ABŞ İrana müdaxilə edəcəyi təqdirdə, İran bütün sferalarda blokadaya alınacaq. Hazırda İraq, Pakistan, Əfqanıstan kimi İranla həmsərhəd dövlətlər, həmçinin Fars körfəzi ABŞ-ın nəzarəti altındadır, İranla həmsərhəd, ABŞ-la isə strateji müttəfiq olan Azərbaycanla bağlı bir problem var. Azərbaycanın İranla təxminən 208 km-lik sərhəd əraziləri işğal altındadır. İranla sərhəd ərazilərdə Azərbaycan ordusunun sonuncu postu Cəbrayıl rayonunun Cocuqmərcanlı kəndindədir. Bu ərazidən o yana torpaqlar Azərbaycanın nəzarətində deyil. ABŞ İrana müdaxilə edəcəyi təqdirdə, İranla sərhəd 3 rayonun - Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan Azərbaycanın yurisdiksiyasına qaytarılmalıdır. ABŞ dəyərlərə hörmət edən bir dövlət kimi Azərbaycanın nəzarətində olmayan bir əraziyə neytral zona kimi qoşun çıxara bilməz. Çünki bu dövlət Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Diqqət edirsinizsə, 2006-cı ilədək Ermənistanla aparılan danışıqlarda mərhələli həll variantı yalnız rəsmi Bakı tərəfindən müdafiə olunurdu. Amma indi Ermənistan bu variantla razılaşır. Bu, işğalçı ölkənin Azərbaycan ərazilərindən öz xoşuna geri çəkilmək niyyətindən xəbər vermir. Ermənistan yaxşı bilir ki, əgər ABŞ-İran konflikti baş verəcəksə, yuxarıda qeyd etdiyim ərazilərdən çıxmaqla bağlı ondan heç soruşulmayacaq. Ona görə də hesab edirəm ki, Azərbaycanın qarşısında çox böyük perspektivlər dayanır. Amma rəsmi Bakı ABŞ-İran münaqişəsi başlayana qədər bir neçə məsələni həll etməlidir. Ümid Partiyası olaraq bizim mövqeyimiz bu məsələdə necə olmalıdır? Biz hesab edirik ki, yaxın dövrlərdə Dağlıq Qarabağ probleminin həlli istiqamətində bundan effektiv və daha optimal variant olmayacaq. Amma bu gün aparılan danışıqlar barədə bizim əlimizdə dəqiq informasiya yoxdur. Ona görə də biz 6 mayda keçirəcəyimiz mitinqdə hakimiyyətdən aparılan danışıqlar barədə informasiya tələb edəcəyik. Yalnız alacağımız obyektiv informasiya bizim Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə yönəlik siyasətimizi müəyyənləşdirə bilər. Çünki informasiyasızlıq şəraiti müəyyən şübhələrin yaranmasına səbəb olur.

Azərbaycan geosiyasi maraqlar müstəvisində

İqbal bəy hazırda Cənubi Qafqaz regionunda bir sıra geosiyasi maraqların kəsişdiyini və Azərbaycanın regiondakı ən önəmli dövlət kimi tutmalı olduğu mövqedən

bəhs etdi. Bu gün həm Qərb, həm Rusiya, həm də digər qruplaşmalar Azərbaycanda öz maraqlarını güdür və bu da dolayısı ilə Azərbaycanda baş verən siyasi proseslərə təsirsiz ötüşmür. Bu gün Azərbaycanda müəyyən qüvvələrin İranın təsiri altına düşməsi ehtimalı yüksəkdir. İran son dövrlər Azərbaycanda geniş vüsət almış dini cərəyanlardan birini tam şəkildə nəzarətə götürüb maliyyələşdirə bilər. Regionda prioritet olan geosiyasi məsələlərdən biri də ABŞ-İran münaqişəsidir. Şübhəsiz ki, bu geosiyasi məsələdə Azərbaycanın da rolu olacaq. Rəsmi Bakı öz qonşuluğunda qeyri-demokratik və nüvə silahına malik olan bir dövlətin olmasını arzulamadığını nümayiş etdirməlidir: “Biz nə İranda yaşayan 30 milyon azərbaycanlıların, nə də digər etnik qrupların hüquqlarına biganə yanaşmamalıyıq. Çünki orada yaşayan Azərbaycan türkləri dövlətimizdən çox şey gözləyir. Ona görə də Azərbaycan gözlənilən ABŞ-İran münaqişəsi ilə bağlı düşünülmüş addımlar atmalıdır. Bu gün həm iqtidarın, həm də müxalifətin məsələ ilə bağlı bir məqsədi olmalıdır – gözlənilən qarşıdurmadan Azərbaycan dövlətçiliyini salamat çıxarmaq, dövlətimizin maraqlarına xidmət edən addımlar atmaq. İlk növbədə, işğal olunmuş İranla sərhəd rayonlarımızın qaytarılmasında Amerikanın imkanlarından yararlanmaq, humanitar fəlakətin qarşısını almaq və dini qruplaşmaların fəallaşib Azərbaycan dövlətçiliyinə vura biləcəyi ziyanı ertələmək”.

Ümidin qarşısında böyük vəzifələr durur

İqbal Ağazadə çıxışı zamanı rəhbərlik etdiyi partiyanın ictimai-siyasi proseslərdəki roluna toxundu. Qeyd etdi ki, Ümid öz fəaliyyətində daha operativ və istənilən an situasiyaya uyğun qətiyyətli qərarlar qəbul etməyə hazır olmalıdır. Daha sonra o, siyasi mühitin durğunluqdan çıxması və vətəndaş aktivliyinə nail olunması üçün Ümidin qarşısında duran vəzifələrdən danışdı: “2008-ci il prezident seçkiləri üçün Ümid Partiyası müxalifətin vahid namizəd modelindən imtina edir. Biz hesab edirik ki, bu gün cəmiyyətin siyasiləşmiş təbəqəsi 10-12 faiz təşkil edir. Elə isə 10-12 faizin vahid namizədi olmaq uğrunda mübarizə aparmaq lazım deyil. 80-85 faiz əhali siyasətdən kənardırsa, məhz onların namizədi olmaq uğrunda mübarizə aparmaq lazımdır. Yetər, Azərbaycan müxalifətinin indiyədək dar bir çərçivəyə salınıb “vahid namizəd olmasa, cəmiyyət məhvə

məhkumdur” tezisi ilə aldatmaq və dairənin içərisində fırlatmaq. Azərbaycan müxalifətinin qələbə çalmamasının tək səbəbi var - seçicilərin böyük əksəriyyətinin həqiqi sevgi və rəğbətini qazana bilməmək. Seçicilər müxalifət namizədinə daha çox bu iqtidardan narazı olduğu üçün səs verir. Ona görə də sonrakı mərhələdə verilən səslərin qorunması istiqamətində vətəndaşın üzərinə düşən vəzifələri qətiyyən nəzərə almır və bu istiqamətdə fəallıq göstərmir. Biz sevgi, inam, rəğbət üzərində qurulan bir siyasi mərhələyə başlamalıyıq. Cəmiyyət bizə təkə bu hakimiyyətin alternativini kimi yox, Azərbaycanın problemlərini həll edəcək bir güc kimi baxmalıdır. Bizim cəmiyyətə təqdim edəcəyimiz güc aşağılardan başlamalıdır. Bu gün cəmiyyətin aktiv hissəsini məhz bu model ətrafında birləşdirməliyik. Biz müxalifət olaraq, birinci öz üzərimizdə işləməliyik. Kabinetlərdə oturmağı deyil, ilk növbədə, öz üzvlərimizlə, strukturlarımızın təmsilçiləri ilə münasibətləri qurmağı bacarmalıyıq. Münasibətlərimiz elə qurulmalıdır ki, kənardan bizə baxan təmsil etdiyimiz qurumun ciddi bir təşkilat olduğunu anlasın.



Əgər bu parametrlər nəzərə alınsa və vətəndaşlarla səviyyəli iş aparılsa, partiyamızın gücü və siyasi çəkisi artacaq və növbəti illər üçün qarşımıza qoyduğumuz məqsədlərə daha asanlıqla çatacağıq”.

Bu gün Azərbaycan müxalifətinin böyük bir hissəsi yerlərdə partiya anlayışını qətiyyənlə özündə ehtiva etmir. Ümid təmsilçiləri bu mənfi tendensiyanı aradan götürməli və cəmiyyətə aparılan mübarizəni daha proqressiv şəkildə təqdim etməyi bacarmalıdır. Müşavirədə partiya rəhbərliyində təmsil olunan digər şəxslər də çıxış edib. Təşkilatdaxili demokratiyanın və ideoloji-siyasi təbliğatın gücləndirilməsi ilə bağlı yerli şöbə sədrələrinə tövsiyələr, konkret tapşırıqlar verilib.

18.04.2006 Yeni Müsavat

QARABAĞ BÖLGƏSİNDƏ YANĞINLAR ŞÜURLU ŞƏKİLDƏ TÖRƏDİLİR

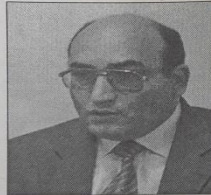
İqbal Ağazadə: “Ermənilərin Azərbaycan təbiətinə vurduğu zərərlər beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılacaq”

Artıq 10 gündən çoxdur ki, ermənilər Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki tarixi abidələri, qəbiristanlıqları dağıtmağa; meşələri yandırmağa başlayıblar. Qarabağ bölgəsində baş verənləri aydınlaşdırmaq üçün bir qrup millət vəkili adıçəkilən bölgəyə səfər edib. Səfərdən qayıdan millət vəkili İqbal Ağazadə “Üç nöqtə”nin əməkdaşı ilə söhbətində Qarabağ bölgəsinə səfərləri zamanı gördüklərindən danışdı.

“Qarabağ bölgəsində yanğınlar şüurlu şəkildə törədilir”

İQBAL AĞAZADƏ: “ERMƏNİLƏRİN AZƏRBAYCAN TƏBİƏTİNƏ VURDUĞU ZƏRƏRLƏR BEYNƏLXALQ İCTİMAİYYƏTƏ ÇATDIRILACAQ”

■ Artıq 10 gündən çoxdur ki, ermənilər Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki tarixi abidələri, qəbiristanlıqları dağıtmağa, meşələri yandırmağa başlayıblar. Qarabağ bölgəsində baş verənləri aydınlaşdırmaq üçün bir qrup millət vəkili adıçəkilən bölgəyə səfər edib. Səfərdən qayıdan millət vəkili İqbal Ağazadə “Üç nöqtə”nin əməkdaşı ilə söhbətində Qarabağ bölgəsinə səfərləri zamanı gördüklərindən danışdı.



dırmaq olub. Demək olar ki, on cəbhədə olub, yandırılan əraziləri öz gözümüzlə gördük. Ortaq mövqeyimizin nəticəsində ümumi bir sənəd hazırlamışıq. Həmin sənəd beynəlxalq təşkilatlara təqdim edəyik. O cümlədən, Qarabağ bölgəsinə səfər çərçivəsində yerli əhali ilə görüşlərimiz oldu. Biz orada olarkən, yeni salınmış “Bənövşə” çadır şəhərciyinə baş çəkdik. Bundan başqa Ağdamın Əfəti və digər kəndlərində yaşayan insanların problemləri ilə maraqlandıq.

- *Erməni mətbuatı iddia edir ki, həmin ərazilərin yandırması havaların isti keçməsi ilə əlaqədardır. Doğrudanmı, bu belədir?*

- Xeyr, belə deyil. Demək olar ki, havaların isti keçməsi ilə bağlı yanğın törənməsi ehtimalı sıfıra bərabərdir. Əgər doğrudan da ermənilərin iddia etdiyi kimi ərazilər

havaların isti keçməsi ilə bağlıdır, o zaman niyə öz əsgərləriniyin nəzarət etdiyi ərazilər yandırır? Yəni, bu cür fikirlər ortaya atmaq, ermənilər düşünür ki, beynəlxalq ictimaiyyətə çağırsınlar. Bu yanğınlar şüurlu şəkildə ermənilərin həyata keçirdiyi bir hərəkətdir. Burada bir məqsəd var. Bu da ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın ekologiyasını məhv etsinlər. Bir sözlə, həmin əraziləri məhv edərək, izləri itirməklə, gələcəyə həmin yerlərin Azərbaycana məxsus olmaması barədə presedent hazırlayılar.

- *Beynəlxalq qurumlara göndərcəyiniz sənəddə Azərbaycanın digər işğal olunmuş ərazilərində, məsələn Kəlbəcərdə meşələrin məhv edilməsi faktı da öz əksini tapacaqmı?*

- Bəli, biz çalışırıq ki, həmin sənəddə Azərbaycana aid olan bütün ərazilərə dəymiş zərər dəqiqliyi ilə göstərilsin. Ümumiyyətlə, ermənilərin Azərbaycan təbiətinə qarşı başladığı bütün məhvetmə kampaniyası beynəlxalq konvensiyalara da ziddir.

- *Qarabağ bölgəsində yaşayan insanlarla görüşdiyinizü deyirsiniz. Onların problemləri nədən ibarətdir?*

- Bilirsiniz, Qarabağ bölgəsində yaşayan insanların hamıdan çox qaçqıya ehtiyacı var. Əgər onların problemlərini sadələsəq, bunu saymaqla qurtarmaq olmaz. İlk növbədə yeni salınmış çadır şəhərciyi ilə bağlı bəzi problemlər

var. Etiraf edək ki, “Bənövşə” çadır şəhərciyi yüksək səviyyədə hazırlansa da, qəsəbənin su, işıq problemi var. Orada olan insanlar yalnız əkinçiliklə özlərini dolandırır. Amma su olmayan yerdə onlar bunu həyata keçirə bilmirlər. Bundan başqa, elektrik enerjisi problemi də var. Onu da deyim ki, həmin evlərin bölügdürülməsi zamanı da ədalət prinsipinə əməl olunmayıb. Orada yaşamayan insanların bəzilərinə ev verilib. Bölgənin ən böyük problemi işsizlik problemdir. Biz əldə etdiyimiz bütün faktları ümumiləşdirib aidiyyəti dövlət qurumlarına göndərəcəyik. Çox istərdik ki, qaçqıya ehtiyacı olan bu bölgəyə diqqət artılsın.

- *Bildiyimizə görə, Qarabağ bölgəsində yaşayan müharibə veteranlarının bu adı alması ilə bağlı ciddi problemlər var. Siz də bu cür faktla qarşılaşırmı?*

- Bəli, təəssüflər olsun ki, müharibədə iştirak edən insanlar öz haqlarını ala bilmirlər. Çadır şəhərciyində olarkən, bu cür məlumatları eşitdik. Hesab edirəm ki, bu məsələ öz həllini tapmalıdır. Bu problemin həll olunmaması isə işdə məsuliyyəti olan şəxslərin öz işinə vicdanla yanaşmamasının nəticəsidir. Bu problem hamını narahat edir. Çalışacağıq ki, bu məsələnin də həllinə nail olmaq üçün elimizdən gələni edək.

Pərviz

- Milli Məclisin deputatı olaraq, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində baş verən proseslər bizim diqqət mərkəzimizdədir. Şəxsən, millət vəkili kimi mən hər zaman Dağlıq Qarabağ məsələsinə diqqətlə yanaşmışam. Qarabağ bölgəsinə səfərimiz isə bildiyiniz kimi son dövrlər Ermənistan tərəfinin işğal etdiyi əraziləri yandırması və Azərbaycan təbiətinə, ekologiyasına külli miqdarda zərər vurməsi ilə bağlıdır. Bizim bu bölgəyə getməkdə

məqsədimiz baş verənləri daha dərinləndirən öyrənmək və əldə etdiyimiz məlumatları beynəlxalq qurumlara çatdırmaq olub. Demək olar ki, ən ön cəbhədə olub, yandırılan əraziləri öz gözlərimizlə gördük. Ortaq mövqeyimizin nəticəsində ümumi bir sənəd hazırlamışıq. Həmin sənədi beynəlxalq təşkilatlara təqdim edəcəyik. O cümlədən, Qarabağ bölgəsinə səfər çərçivəsində yerli əhali ilə görüşlərimiz oldu. Biz orada olarkən, yeni salınmış “Bənövşə” çadır şəhərciyinə baş çəkdik. Bundan başqa Ağdamın Əfətli və digər kəndlərində yaşayan insanların problemləri ilə maraqlandıq.

- Erməni mətbuatı iddia edir ki, həmin ərazilərin yanması havaların isti keçməsi ilə əlaqədardır. Doğrudanmı, bu belədir?

- Xeyr, belə deyil. Demək olar ki, havaların isti keçməsi ilə bağlı yanğın törənməsi ehtimalı sıfıra bərabərdir. Əgər doğrudan da ermənilərin idda etdiyi kimi ərazilər havaların isti keçməsi ilə bağlıdırsa, o zaman niyə öz əsgərlərimizin nəzarət etdiyi ərazilər yanmır? Yəni, bu cür fikirlər ortaya atmaqla, ermənilər düşünür ki, beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırırlar. Bu yanğınlar şüurlu şəkildə ermənilərin həyata keçirdiyi bir hərəkətdir. Burada bir məqsəd var. Bu da ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın ekologiyasını məhv etsinlər. Bir sözlə, həmin əraziləri məhv edərək, izləri itirməklə, gələcəyə həmin yerlərin Azərbaycana məxsus olmaması barədə presedent hazırlayırlar.

- Beynəlxalq qurumlara göndərəcəyiniz sənəddə Azərbaycanın digər işğal olunmuş ərazilərində, məsələn Kəlbəcərdə meşələrin məhv edilməsi faktı da öz əksini tapacaqmı?

- Bəli, biz çalışırıq ki, həmin sənəddə Azərbaycana aid olan bütün ərazilərə dəymiş zərər dəqiqliyi ilə göstərsin. Ümumiyyətlə, ermənilərin Azərbaycan təbiətinə qarşı başlatdıqları bu məhv etmə kampaniyası beynəlxalq konvensiyalara da ziddir.

- Qarabağ bölgəsində yaşayan insanlarla görüşdüyünüzü deyirsiniz. Onların problemləri nədən ibarətdir?

- Bilirsiniz, Qarabağ bölgəsində yaşayan insanların hamıdan çox qayğıya ehtiyacı var. Əgər onların problemlərini sadalasaq, bunu sıralamaqla qurtarmaq olmaz. İlk növbədə yeni salınmış çadır şəhərciyi ilə bağlı bəzi problemlər var. Etiraf edək ki, “Bənövşə” çadır şəhərciyi yüksək səviyyədə hazırlansa da, qəsəbənin su, işıq problemi var. Orada olan insanlar yalnız əkinçiliklə özlərini dolandırır. Amma su olmayan yerdə onlar bunu həyata

keçirə bilmirlər. Bundan başqa, elektrik enerjisi problemi də var. Onu da deyim ki, həmin evlərin bölüşdürülməsi zamanı da ədalət prinsipinə əməl olunmayıb. Orada yaşamayan adamların bəzilərinə ev verilib. Bölgənin ən böyük problemi işsizlik problemidir. Biz əldə etdiyimiz bütün faktları ümumiləşdirib aidiyyatı dövlət qurumlarına göndərəcəyik. Çox istərdik ki, qayğıya ehtiyacı olan bu bölgəyə diqqət artırılsın.

- **Bildiyimizə görə, Qarabağ bölgəsində yaşayan müharibə veteranlarının bu adı alması ilə bağlı ciddi problemlər var. Siz də bu cür faktla qarşılaşdınız mı?**

- Bəli, təəssüflər olsun ki, müharibədə iştirak edən insanlar öz haqlarını ala bilmirlər. Çadır şəhərciyində olarkən, bu cür məlumatları eşitdik. Hesab edirəm ki, bu məsələ öz həllini tapmalıdır. Bu problemin həll olunmaması isə işdə məsuliyyəti olan şəxslərin öz işinə vicdanla yanaşmamasının nəticəsidir. Bu problem hamını narahat edir. Çalışacağıq ki, bu məsələnin də həllinə nail olmaq üçün əlimizdən gələni edək.

Pərviz Həşimli

17.06.2006-cı il Üç nöqtə

ƏGƏR UĞUR GƏTİRSƏYDİ, MƏN DƏ SEÇKİNİ BOYKOT EDƏRDİM

Millət vəkili İqbal Ağazadənin sədri olduğu Ümid Partiyası 2008-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində iştirak etmək qərarı verib. Siyasi dairələrdə bu qərara münasibət birmənalı deyil. Ümid Partiyasının bu seçkilərdə ciddi uğur əldə edəcəyini düşünənlərin sayı olduqca azdır. Amma partiya sədri İqbal Ağazadə belə fikirləşmir və gələcəyə nəinki nikbinliklə baxır, hətta sosial bazasına görə "Ümid" in bu gün müxalifət düşərgəsində lider mövqedə olduğunu düşünür.

4
14 sentyabr 2006-cı il, cümə axşamı

"Əgər uğur gətirsəydi, mən də seçkini boykot edərdim"

PREZİDENT SEÇKİLƏRİNDƏ İŞTİRAK EDƏCƏYİNİ SÖYLƏYƏN ÜMİD PARTİYASININ SƏDRİ İQBAL AĞAZADƏ SOSIAL BAZALARINA GÖRƏ MÜSAVAT VƏ "AZADLIQ" BLOKUNDAN ÖNDƏ OLDUQLARINI İDDİA EDİR

Millət vəkili İqbal Ağazadənin sədri olduğu Ümid Partiyası 2008-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində iştirak etmək qərarı verib. Siyasi dairələrdə bu qərara münasibət birmənalı deyil. Ümid Partiyasının bu seçkilərdə ciddi uğur əldə edəcəyini düşünənlərin sayı olduqca azdır. Amma partiya sədri İqbal Ağazadə belə fikirləşmir və gələcəyə nəinki nikbinliklə baxır, hətta sosial bazasına görə "Ümid" in bu gün müxalifət düşərgəsində lider mövqedə olduğunu düşünür.

- İqbal bəy, bir neçə gün əvvəl mətbuatda Ümid Partiyasının sizin 2008-ci ildə prezidentliyə namizədliyinizi irəli sürəcəyi barədə məlumatlar yayılıb. Əslində ciddi bir siyasətçinin bu iddiaları bulunması normal bir şeydir. Amma gəlin nəzərə alaq ki, sizin sosial bazanız bu seçkidə istənilən uğura qazanmağa imkan vermir. Bu mənada, prezidentlik iddiasında olmağınız siyasi reklama hesablanıb, yoxsa siz həqiqətən də seçkidə iştirak edərək özünüzdü təsdiqləmək niyyətindəsiniz?

- Biz özümüzü bir partiya və siyasətçi olaraq çoxdan təsdiqləmişik. Ona görə də düşünürəm ki, bundan sonra özümüzü təsdiqləmək üçün nəyisə qabartmalıyıq. Bizim üçün əsas məqsəd artıq formalaşan komandanı müxalifət komandasından iqtidar komandasına çevirməkdir. İndi bizim hədəfimiz budur. Sosial baza məsələsinə gəlincə, hesab edirik ki, dövrümüzün siyasi palitrasını bilən adamların hamısı öbələrin neçə faiz hissəsinin siyasətlərini və daha açıq desək, partiyalarını öz əvəzini bilir. Hə-

adır" fəlsəfəsi ilə ölmək olmaz. - *Deyirsiniz ki, sosial bazanız İsa Qəmbərin və "Azadlıq" blokunun sosial bazasından çoxdur. Bu mənada, belə çıxır ki, siz artıq kifayət qədər reyting toplamısınız və İsa Qəmbəri də, "Azadlıq" blokunun liderlərini də arxada qoymuşunuz.*

Bizim özümüzün qonaqımız var və əgər bu qonaq olmasaydı, prezident seçkilərinə qatılmaq barədə qərar verməzdik. Biz məhz bu qonaqımızın üzərində siyasətimizi qururuq. Bu, qətiyyən siyasi reklama hesablanmasın dedim deyil. Bunun arasında çox ciddi bir niyyət durur və niyyətə uyğun da hərəkət edəcəyik. Hesab edirik ki, bu məsələdə bizim şansımız daha yüksəkdir.

- *Deyək ki, müxalifətin sosial bazası sizinlə müqayisədə zəifdir. Amma axı, seçkidə sizə, sizin, tərəfsiz də digərləri üçün ən əsas rəqib hakimiyyətin namizədlidir...*

- Biz hakimiyyətdən də, müxalifətdən də olan rəqiblərimizi ciddi qiymətləndiririk. Sözümüzün belə çıxması ki, hakimiyyət və müxalifətdən özümüzə rəqib dəyişmədiyini görəcəksiniz. Biz fərqli cəmiyyəti qurduğumuzu bəyan etmək, fərqli hakimiyyət, fərqli əxlaq, fərqli təfəkkür daşıyıcıları olduğumuzu sübut etmək istəyirik və seçiciyə əslində bu mesajları ünvanlayırıq. Amma təəssüf ki, müxalifət düşərgəsində iqtidardan "qara piar"ından o qədər də fərqlənməyən kampaniya həyata keçirilir. Mən hesab edirəm ki, siyasətdə qələbəyə gedən yolu bu maneələr dayandıra bilməz.

namizətlərin gərginliyindən yox, sırf siyasi mübarizə çərçivəsində olub?

- Sizə açıq söyləyim, yalnız AXCP ortaya fərqli mövqe qoymuşdu. Amma onlar bizim tərəflə irəliləmədiyimizə və münaibətləri normal saxlamaq niyyətini gördəndən, Ramiz Tağıyev olayları zamanı bu yaxın əsl kimliyini biləndən sonra bu məsələlərə son qoydu. Başqa heç bir problemimiz olmayıb, müxalifət partiyalarının hamısı ilə də döyüş-

"Mərdi-danışığı"
VƏHDƏT PARTİYASININ ARTIQ BƏZİ DÖVLƏT...
...vəhdət Partiyası indiyədək...
...Partiyanın iqtidarı qərarı yeni deyil. Mən öz...
...ti də, iqtisadiyyatı da v...
...qam". Bu sözləri APA-y...
...dot Partiyasının sədri T...
...ralın 14-də iqtidarda d...
...nın Siyasi Şurasının q...
...lunun altı ay sonra ç...
...onların narazılığının s...
...səlo buraxırdı ki, m...
...Partiyası, AXCP və onla...
...kilatlar Vəhdət Partiyası...
...presidentə çevrilməsini...
...rumlara sırayon etm...
...də ciddi ümidlərlə y...
...Qorxurlar ki, başqa l...
...gədo bilər. Bu da on...
...da ciddi ümidlərlə y...
...məhvino götürür ç...
...olan bir partiyanın s...
...düzgün sayıla bilər" a...
...bildirib ki, 1995-ci ild...
...2005-ci ildə Müsavat...
...ilo parlamentdə təmsil...
...liyəm ki, bəs il sonra...
...Hələ mən xarici q...
...mıram. Bu cür arxa p...
...sa, mərdi-mordano i...
...siyasi mövqeyimi it...
...da buna dövlətləyir...
...cəmiyyəti yalancı m...
...cək? Axı, bu uğursuz...
...lo insanın tələyi m...
...xatırladım ki, on a...
...İsa Qəmbəri təməni...
...müxalifətçilərdən f...
...ram. Mən iyirmi s...
...gərlərindən fərqli o...
...gün isə qərarım bud...
...strategiyasını m...
...lon hərəkətlərinə q...
...məliyə ki, nə inqila...
...yolu dəyişə bilər...
...mən olmaqla, xalq...
...lordo İlham Əliyev

- İqbal bəy, bir neçə gün əvvəl mətbuatda Ümid Partiyasının sizin 2008-ci ildə prezidentliyə namizədliyinizi irəli sürəcəyi barədə məlumatlar yayılıb. Əslində ciddi bir siyasətçinin bu iddiada bulunması normal bir şeydir. Amma gəlin nəzərə alaq ki, sizin sosial bazanız bu seçkidə istənilən uğuru qazanmağa imkan vermir. Bu mənada, prezidentlik iddiasında olmağınız siyasi reklama hesablanıb, yoxsa siz həqiqətən də seçkidə iştirak edərək özünüzdü təsdiqləmək niyyətindəsiniz?

- Biz özümüzü bir partiya və siyasətçi olaraq çoxdan təsdiqləmişik. Ona görə də düşünürəm ki, bundan sonra özümüzü təsdiqləmək üçün nəyisə qabartmalıyıq. Bizim

üçün əsas məsələ artıq formalaşan komandamızı müxalifət komandasından iqtidar komandasına çevirməkdir. İndi bizim hədəfimiz budur. Sosial baza məsələsinə gəlinə, hesab edirəm ki, dövrümüzün siyasi palitrasını bilən adamların hamısı əhalinin neçə faiz hissəsinin siyasiləşdiyini və daha açıq desəm, partiyalaşdığını çox aydın bilir. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın partiyalaşma mərhələsində biz üzvlərin sayına görə ikinci-üçüncü yerdəyik. Bu gün bizim partiyanın rəsmi olaraq 47 min 500 üzvü var. Ona görə də düşünürəm ki, bizim kifayət qədər ciddi bazamız mövcuddur. Yox, əgər söhbət Azərbaycan seçicisini inandırmaqdan və onların səsini qazanmaqdan gedirsə, bunun üçün kifayət qədər vaxtımız var. Biz həm partiyadaşlarımız və mətbuat vasitəsilə, həm də birbaşa ünsiyyətlə seçicilərlə işləyirik. Hesab edirəm ki, bizim sosial bazamızın digərlərindən zəif olduğunu söyləmək, sadəcə, siyasi proseslərə professional yanaşmanın olmamasından irəli gəlir.

- Söhbət təkcə partiya dan yox, həm də fərdlərdən gedir. Mən hələ hakimiyyətin namizədini bir kənara qoyuram. Axı, müxalifət düşərgəsində kifayət qədər ciddi rəqiblər var.

- İsa Qəmbər, “Azadlıq” blokunun namizədi... Onların sosial bazası, razılaşın ki, sizinkindən çoxdur.

- Əksinə, çox-çox azdır. 2003-cü ilin prezident seçkilərində də mənim sosial bazam indikindən az deyildi. “Azadlıq” blokunun 2005-ci ilin parlament seçkilərindəki sosial bazası mənimkindən çox ola bilərdi. Amma hesab edirəm ki, 2008-ci ildə onların özləri də, çevrələri də Ümid Partiyasının namizədinə səs verəcəklər. Ən azı bizim proqramımız, Azərbaycan xalqına, onun problemlərinə, onların həlli yollarına ünvanlanan mesajlarımız müxalif düşərgə tərəfindən də çox səmimi qəbul olunacaq. Onlar da Azərbaycanı sevən insanlardır. Ola bilsin ki, onlar hansısa namizədə səs verəcəklərini nümayişkaranə şəkildə bəyan etməsinlər. Amma bir seçici kimi onlar özləri də bizim namizədə səs verəcəklər. Bunu zaman, 2008-ci il diktə edəcək. Bunu indi “kimin bazası daha çoxdur, kimin bazası daha azdır” fəlsəfəsi ilə ölçmək olmaz.

- Deyirsiniz ki, sosial bazanız İsa Qəmbərin və “Azadlıq” blokunun sosial bazasından çoxdur. Bu məntiqlə, belə çıxır ki, siz artıq kifayət qədər reyting

toplamısınız və İsa Qəmbəri də, “Azadlıq” blokunun liderlərini də arxada qoymusunuz.

- Bizim özümüzün qənaətimiz var və əgər bu qənaət olmasaydı, prezident seçkilərinə qatılmaq barədə qərar verməzdik. Biz məhz bu qənaətimizin üzərində siyasətimizi qururuq. Bu, qətiyyəti siyasi reklama hesablanmış addım deyil. Bunun arxasında çox ciddi bir niyyət durur və niyyətə uyğun da hərəkət edəcəyik. Hesab edirəm ki, bu məsələdə bizim şansımız daha yüksəkdir.

- Deyək ki, müxalifətin sosial bazası sizinlə müqayisədə zəifdir. Amma axı, seçkidə istər sizin, istərsə də digərləri üçün ən əsas rəqib hakimiyyətin namizədidir...

- Biz hakimiyyətdən də, müxalifətdən də olan rəqiblərimizi ciddi qiymətləndiririk. Sözümdən belə çıxmasın ki, hakimiyyət və müxalifətdən özümüzlə rəqib görmürük. Sadəcə, bizim deyə və edə biləcəklərimiz həm iqtidardan, həm də müxalifətdən qat-qat çoxdur. İqtidarın inzibati resursları - polisi, qoşunu, hərbi və nəhayət, sonda seçkilərdə qanun pozuntularına yol vermək gücü var. Bizdə isə bu, yoxdur. Amma xalqla işləmək, xalqı öz problemlərini hansı yolla həll etməyə inandırmaq baxımından bizim şansımız iqtidardan qat-qat yüksəkdir. İqtidar Azərbaycan xalqının ümidlərini lazımi səviyyədə doğrultmayıb. Əgər belədirsə, deməli, əhəlinin ən azı 50+1 faizi narazıdır.

- “Qara piar”la üzləşəcəyinizdən qorxmursunuz ki? Həbsdən çıxandan bir müddət sonra, əsasən də deputat seçilən gündən sizə qarşı xüsusilə müxalifət düşərgəsi kampaniyaya başladı.

- Konkret olaraq kimin tərəfindən?

- Məsələn Ramiz Tağıyev məsələsində AXCP nümayəndələri dayanmadan sizin ünvanınıza kəskin ittihamlar səsləndirirdilər...

- Bəs, sonra nə baş verdi? Yəqin ki, mətbuat nümayəndəsi olaraq proseslərin sonrakı inkişafını izlədiniz. Elə həmin adamlar sonradan özləri özlərini təkzib etdilər, aldandıqlarını bildirdilər. Yəni tarix hər şeyi yerinə qoyur. Bundan qətiyyəti çəkinmirik. Tənqid və şantaj olmasa, iş də olmayacaq. Əgər işimiz olacaqsə, bizim haqqımızda da yüz cür şey uyduracaqlar.

- Deputat seçildikdən sonra müxalifət düşərgəsi iddia etdi ki, sizin siyasi mövqeyinizdə dəyişiklik olub və hakimiyyətlə gizli sövdələşmələrə getmisiniz. Bunu da şantaj hesab edirsiniz?

- Çətin bir şey yoxdur, götürün, qəzetləri vərəqləyin, onda seçkidən əvvəlki və seçkidən sonrakı İqbal Ağazadənin, Umid Partiyasının mövqeyinin dəyişib-dəyişmədiyini görəcəksiniz. Biz fərqli cəmiyyət qurduğumuzu bəyan etmək, fərqli hakimiyyət, fərqli əxlaq, fərqli təfəkkür daşıyıcıları olduğumuzu sübut etmək istəyirik və seçiciyə əslində bu mesajları ünvanlayırıq. Amma təəssüf ki, müxalifət düşərgəsində iqtidarın “qara piar”ından o qədər də fərqlənməyən kampaniya həyata keçirilir. Mən hesab edirəm ki, siyasətdə qələbəyə gedən yolu bu maneələr dayandıra bilməz.



- Prezident seçkilərinə hələ 2 il vaxt var. Bu müddətdə “Azadlıq” bloku və ya Müsavat Partiyası ilə əməkdaşlığınız mümkündürmü? Sualı bir qədər də

konkretləşdirim, 2003-cü ildə olduğu kimi yenə İsa Qəmbərin və ya “Azadlıq” blokunun liderlərinin yanında olmağınız mümkündürmü?

- Yox. Bizim partiyanın bu məsələdə ısrarlı mövqeyi var. Hesab edirəm ki, növbəti mərhələdə siyasi düşərgədə olan dostlar daha şanslı və Azərbaycanın problemlərini daha çevik həll edə bilən komandaya və siyasi partiya, o cümlədən namizədə səs verəcəklər. Fikrimcə, o dostlar məhz bizim üzərimizdə seçim edəcəklər.

- Əməkdaşlıq etməməyiniz aranızdakı soyuqluqdan irəli gəlir?

- Heç bir soyuqluq yoxdur. Hamıyla çox normal münasibətdəyik, dostuq. Hesab edirik ki, hamımız Azərbaycan amalı üçün çalışırıq, Azərbaycan üçün mübarizə aparırıq. Bu halda nəyə görə aramızdakı münasibətlər soyuq olmalıdır?

- Hər halda müxalifət düşərgəsində ünvanınıza heç də az ittiham səslənməyib.

- Bunu çox normal qəbul edirəm. Bu insanlar siyasi mübarizə aparırlar. Bu mübarizədə “qara piar” siyasi normalara uyğun deyil. Amma görünür, hiss ediblər ki, Ümid Partiyası siyasi proseslərin önündə olacaq, bu və ya digər yollarla bizi dayandırmağa, ictimai nüfuzumuzu aşağı salmağa çalışırlar. Amma görürsünüz ki, nə biz, nə mövqeyimiz, nə də proseslərə baxışımız dəyişir. Hansı yoldayıqsa, o yolla da gedirik. Bizim xəttimiz, yolumuz, siyasətə münasibətimiz dəyişmədiyi üçün o insanlar da qəbul ediblər ki, nə vaxtsa ədalətsiz mövqe tutublar.

- Yəni siz hesab edirsiniz ki, sizə qarşı ittihamlar şəxsi münasibətlərin gərginliyindən yox, sırf siyasi mübarizə çərçivəsində olub?

- Sizə açıq söyləyim, yalnız AXCP ortaya fərqli mövqe qoymuşdu. Amma onlar bizim ısrarla irəli getmədiyimizi və münasibətləri normal saxlamaq niyyətimizi görəndən, Ramiz Tağıyev olayları zamanı bu şəxsin əsl kimliyini biləndən sonra bu məsələlərə son qoydu. Başqa heç bir problemimiz olmayıb, müxalifət partiyalarının hansı iləsə döyüşməmişik, mətbuat səhifələrində atışmamışıq. Çox normal münasibətlərimiz olub, bir-birimizə həmişə sayğı ilə yanaşmışıq. Bir də ki, indi siyasi partiyalar arasında fikir ayrılığı mövcuddur. Məsələn, ADP Müsavatla, Müsavat AXCP ilə döyüşür və sair. Bizim heç bir partiya ilə belə münasibətimiz yoxdur. Bu halda nəyə görə bizim partiyanın adını belə işlərdə hallandırırırlar. Bugünkü qəzetlərə baxın. “Yeni Müsavat” yazır ki, “Azadlıq” bloku

daxilində qarşıdurma niyə dərinləşir? Bu, Müsavat Partiyasının “Azadlıq” blokuna qarşı mövqeyidir. Yəqin ki, “Azadlıq” qəzeti də əks fikir söyləyib.

- Yeri gəlmişkən, bir siyasətçi olaraq “Azadlıq” blokunun perspektivini görürsünüzmü?

- Bunu həmin blok özü müəyyənləşdirməlidir. Mən heç bir blokun daxili problemlərini araşdırmaq niyyətində deyiləm və heç arzulamazdım ki, “Azadlıq” bloku parçalansın. Ölkədə nə qədər çox güc mərkəzi olsa, cəmiyyət bir o qədər irəli gedəcək. Ən azı iqtidar üzərində ictimai nəzarət bərpa ediləcək, Azərbaycanın problemlərini həll etmək mümkün olacaq.

- “Azadlıq” blokunun seçkiləri boykot etmək niyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

- Bu, onların siyasi qərarıdır və ona hörmətlə yanaşmaq lazımdır. Ümumiyyətlə, heç bir partiya digərinin seçkilər, özünün fəaliyyət prinsipləri, taktiki addımları ilə bağlı seçdiyi yola irad tuta bilməz. Yəqin bu adamlar hesab edirlər ki, onların uğurları boykot yolundadır.

- Sizcə, boykot uğur gətirə bilərmi?

- Əgər uğur gətirsəydi, mən də seçkini boykot edərdim. Amma bu o demək deyil ki, mən onların səhv qərar qəbul etdiyini söyləməliyəm.

Aydın Bağirov

14.09.2006-cı il 525-ci qəzet

ONLARIN QORXA-QORXA YAZDIQLARINI BİZ PARLAMENTDƏ İQTİDARIN ÜZÜNƏ DEYİRİK

Mayın 6-da Ümid Partiyasının qurultayı keçiriləcək. Bu arada işə partiyanın fəallığı nədənsə o qədər də hiss olunmur. Təkcə partiyanın sədri İqbal Ağazadənin parlamentin iclaslarında etdiyi çıxışlar diqqəti cəlb edir. Parlamentin ötən iclasında da millət vəkili Hesablama Palatasının tərkibində müxalifətin təmsilçiliyi ilə bağlı çıxış etdi. İqbal Ağazadə ilə söhbətimizdə bu və digər məsələlərə bağlı onun fikirlərini aldığımızı:

Müsahibə

“Onların qorxa-qorxa yazdıqlarını biz parlamentdə iqtidarın üzünə deyirik...”

İqbal Ağazadə: “Vahid lider ideyasının tərəfdarı deyiləm”

USAVAT
N 5710723 23 aprel 2008

“Onların qorxa-qorxa yazdıqlarını biz parlamentdə iqtidarın üzünə deyirik...”

İqbal Ağazadə: “Vahid lider ideyasının tərəfdarı deyiləm”

- Parlamentin sonuncu iclasında Hesablama Palatasında müxalifətin də təmsil olunmasını təklif etdiniz. Dünyada belə bir təcrübə varmı və effekti nədən ibarətdir?

- Bizim partiya ictimai institutlarda, o cümlədən Hesablama Palatasında müxalifətin təmsilçiliyi ilə bağlı sənəd hazırlayır. Burada ilk növbədə Neft Fonduna ictimai nəzarət

şurasının yaradılmasını və şurada müxalifətin təmsilçiliyini təklif edirik. Bundan əlavə, əfv institutunda, korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizə komitəsində müxalifətin təmsilçiliyini istəyirik. Əgər Hesablama Palatası Milli Məclisin nəzdində yaradılırsa, spiker auditorları, sədr və müavinləri təqdim edərsə, mümkündür ki, müxalifətə də yer ayrılınsın. Bunun dünyada nümunələri varmı sualına gəldikdə, ümumiyyətlə, söhbət demokratik cəmiyyət quruculuğundan gedirsə, burada nümunə axtarmağa dəyməz. Nümunə mövcud rejim, rejimin bəyan etdiyi kurs, Azərbaycanın üzv olduğu beynəlxalq təşkilatlar və istəkdir. Bu istək olacaqsə, cəmiyyət onun arxasında dayanacaqsə, gerçəkləşdirmək üçün vasitə tapmaq mümkündür. Hakimiyyət bəyan edir ki, biz şəffaflığın tərəfdarıyıq. Əgər bələdirsə, nədən alternativ fikrin təqdim etdiyi auditlər olmasın ki, biz büdcəyə nəzarət edə bilək? Yaxud da korrupsiya və rüşvətxorluqla mübarizə institutunda nədən müxalifətin nümayəndəsi olmasın ki, hansı şəkildə mübarizə aparıldığını, prinsip olaraq hansı işin götürüldüyünü bilək? Buna görə də bu istiqamətdə, o cümlədən Konstitusiyaya islahatları ilə bağlı hazırladığımız təklifləri mayın 10-dan sonra cəmiyyətə geniş təqdim edəcəyik. Amma bundan əvvəl siyasi partiyalara da bununla bağlı fikirlərimizi ünvanlayacağıq, məsləhətləşəcəyik, çalışacağıq ki, bu, bizim yox, ümummüxalifətin təklifi kimi təqdim olunsun. Yeri gəlmişkən, bu gün (müsahibə 19 aprelə götürülüb - H.A.) mən Avropa Şurasının Bakı ofisinin rəhbəri ilə görüşdüm. Orada da bu məsələləri müzakirə etdik.

- Spikerin təklifinizlə bağlı mövqeyi də bir qədər maraqlı oldu...

- Spiker dedi ki, sədr olarsınız, təklif edəsiniz. Bəli, spiker haqlıdır ki, həmin auditləri də, sədr və müavinləri də o təqdim edir. Mən də orada replikamı dedim ki, biz spikerin səlahiyyətlərini mənimsəmək istəmirik. Təklif edirik ki, müxalifət qrupunun təqdim etdiyi auditor da Hesablama Palatasına salınsın.

- Mirmahmud Mirəlioğlu müxalifətin birliyi ideyasını irəli sürüb, bununla bağlı konkret təkliflərini də təqdim edib. Sizin partiyanın cavabı nə oldu bu təkliflərə?

- Biz rəsmi məktub göndərdik. Çünki onların məktubunda göstərilmişdi ki, cəmiyyətdə ictimai-siyasi nüfuzu olan iri partiyalardan ibarət məşvərət məclisi yaradılsın. Biz sual verdik ki, iri partiya deyildikdə nə nəzərdə tutulur?! Eyni zamanda, öz şərhimizi

də verdik ki, biz ən az inzibati ərazi vahidlərinin üçdə ikisini əhatə edən partiyalara iri partiya deyirik. Əgər belə partiyalar bu məşvərət məclisində olmayacaqsə, biz onun yaradılmasının tərəfdarı deyilik. Çünki bəzən tək sədrdən ibarət olan partiyalar gəlir oturur və respublikanın ən azı üçdə ikisini əhatə edən, yerlərdə dayaqları olan partiyalarla bərabər səviyyədə fikir mübadiləsi aparır, proseslərə qiymət verirlər. Bəzən də görürsən öz hüquqlarından istifadə edib hər hansı ciddi bir planın qarşısını səsvərmə yolu ilə alırlar. Şərtlərimizdən biri bu idi. Bundan başqa, məşvərət məclisinin sonradan hər hansı bloka çevrilmək ehtimalının nə dərəcədə olması ilə maraqlandıq. Bu suallara cavab ala bilmədiyimiz üçün sonrakı prosesdə iştirak etmədik.

- Son vaxtlar partiyanızın fəallığı nədənsə o qədər də hiss olunmur. Bu passivlik nə ilə bağlıdır?

- Əksinə, mayın 6-da bizim qurultayımızdır. Yəqin ki, siz bu hissəni yaza bilməyəcəksiniz, amma deməliyəm ki, bəzi qəzetlər siyasi partiya orqanı olduğuna görə partiyamıza öz səhifələrini qapatdılar. Ona görə də belə bir təsəvvür yaranıb. Heç kimi bizim hansı işi görməyimiz maraqlandırmır. Çox təəssüf edirəm ki, azad mətbuat və azad cəmiyyət quruculuğunu bəyan edənlər öz qəzetlərinə hər hansı partiyalar haqda informasiya verməyə bu və ya digər şəkildə qadağa qoyur. Mən istərdim ki, sizin qəzetdə bu mövqeyim getsin, amma çox təəssüf edirəm ki, getməyəcək.

- Sizin müəssisənizə, fikirlərinizə yer ayırmışıqsə, mövqeyiniz də gedəcək, yəqin ki...

- Mən sizi əmin edirəm ki, getməyəcək...

- Bu məqamla bağlı da bir xəbər almışıq ki, Ümid Partiyasının orqanı olan bir qəzet yaxın günlərdə fəaliyyətə başlayacaq. Bu xəbər doğrudumu?

- Yox. Biz hələlik qəzet variantı barədə düşünmürük. Biz azad, demokratik cəmiyyət quruculuğu istiqamətində mövcud olan qəzetlərdən yararlanmaq istəyirik. Amma yenə təəssüflə qeyd edirəm ki, bəzən siyasiləşmiş mətbuatın mövqeyi, onların parliyalara yaxınlığı bu imkanı yaratmır. Bu da iqtidardan fərqli olmayan siyasət kimi qəbul edilir.

- Avropa Şurasında Azərbaycanla bağlı qətnamə qəbul edildi. Yəqin ki, siz sənədlə kifayət qədər tanışsınız, münasibətiniz necədi?

- Qətnaməni qəbul edirəm və hesab edirəm ki, səslənən fikirlər, iradlar haqlıdır. Amma təəssüf etdiyim məsələlər var. Avropa Şurası da, Venesiya Komissiyası da, ayrı-ayrı dövlətlər də məsələlərə texniki tərəfdən yanaşırlar. Nədi bu texniki tərəf? Məsələn, deyirlər ki, Mərkəzi Seçki Komissiyası paritet əsaslarla yaradılsa, seçki demokratik keçirilər. Mən buna inanmıram. Mən ona inanıram ki, paritet əsaslarla, 9-9-a prinsipilə iqtidar razılaşa bilər, sonra da müxalifətdən 3 nəfəri rahatca öz tərəfinə çəkə bilər. Bunu şantajla da edə bilər, hədə-qorxu ilə də, pulla da. Bununla da demokratik seçkinin taleyi qalar 12 nəfər saxtakarlıq edən adamın əlində. Demokratik seçki keçirmək üçün siyasi iradə lazımdır. Təəssüfər olsun ki, hakimiyyət qarşısında bu siyasi iradəni gerçəkləşdirəcəksən deyər şərt qoyulmur. Mən bu şəkildə demokratik seçki keçiriləcəyinə inanmıram. Hesab edirəm ki, Azərbaycan hakimiyyəti qarşısında artıq fundamental, siyasi iradəni ifadə etməyə məcbur edən tələb qoyulmalıdır. Sadə bir misal deyim. Ermənistanda parlament seçkilərinin demokratikliyilə bağlı ABŞ bir bəyanat verdi: əgər seçki demokratik keçirilməsə, “Miniliyin çağırışı” proqramından kənarda qalacaqsınız! Bu, artıq siyasi iradəni formalaşdıran bir bəyanat idi, nəinki Mərkəzi Seçki Komissiyasını. Güman edirəm ki, ən pis qanunlarla demokratik seçki keçirmək, ən yaxşı qanunlarla da saxtakarlıq etmək mümkündür.

- Amma Azərbaycan hakimiyyətini Ermənistan hakimiyyətindən fərqləndirən cəhətlər də olmamış deyil. Məsələn, maddi imkanların daha geniş olması, ABŞ-in, Qərbin maraqları çərçivəsindəki bir çox iri regional layihələrdə Azərbaycanın aparıcı mövqedə olması...

- Azərbaycan məmurlarının maliyyəsini, hətta dövlət büdcəsini, bütün varlı adamlarımızın varidatlarını yığsan, ABŞ büdcəsinin heç 1 faizini də təşkil eləmir. Qərb öz maraqlarının heç birini demokratiyadan kənarda nəzərdə tutmur. Bu layihələrin həyata keçirilməsində başlıca qarant şəxslər yox, cəmiyyətlərdir. Cəmiyyət nə qədər demokratik olarsa, Qərbin maraqları o dərəcədə ifadə olunacaq. Görünür, hələlik Qərb də bütövlükdə cəmiyyətlə, düşüncə tərzilə bağlı şübhəli qaldığı məqamlar var.

-Avropa Şurasında Azərbaycanla bağlı qətnamə ətrafında müxtəlif fikirlər səsləndi. AXCP təmsilçiləri iddia etdilər ki, sənəddə Azərbaycan parlamentində müxalifətin olmaması ilə bağlı fikirlər öz əksini tapıb...

- Mən tərcüməçinin etdiyi yanlışlığın qəzet səhifələrinə getməsinin tərəfdarı deyiləm. Orada müxalifətin təmsil olunmadığı deyil, məhz “yaxşı təmsil olunmadığı parlament” ifadəsi var. Təbii, Azərbaycan parlamentində müxalifət yaxşı təmsil olunsaydı, sayımız çox olardı. Fikir bu şəkildə ifadə edilib. Bir də bilirsiniz, lap deyək ki, parlamentdə müxalifət yoxdur, hesab etsinlər ki, nə Müsavat deputat qrupundakı millət vəkili, nə İqbal Ağazadə, nə də başqaları deputat deyil, bəs bizim dediklərimiz nədir? Bizdən fərqli nəsə deyirlərmi? Onların qəzet səhifələrində qorxa-qorxa, hürkə-hürkə dediklərini biz axı o parlament kürsüsündən iqtidar nümayəndələrinin üzünə deyirik. Hökumətin hesabatını da qəbul etmirik, tənqid edirik, əleyhinə səs veririk mövqeyimiz də çox sərt idi. Yoxsa bizim xəbərimiz yoxdur, qarşı tərəfdə səngər açıb, əlinə silah alıb döyüşənlər var?! Hamı öz sözünü deyir, biz də həmçinin. Nədən onun dediyi söz müxalifət mövqeyi kimi, başqasının sözü isə başqa cür xarakterizə olunmalıdır? Bu eybəcər, iqtidarfason yanaşmalardan, iqtidar düşüncə tərzindən əl çəkmək lazımdır. Cəmiyyəti dəyişmək istəyırıksə, ilk növbədə öz münasibətimizi dəyişməliyik. Kiminsə tutduğu mövqenin yanlış olduğunu yox, öz tutduğun yolun düzgün olduğunu isbat etməyə çalışmalısan. Bu, cəmiyyətə daha çox xeyir verə bilər.

- Sizcə, 2008-ci il seçkilərində müxalifət birlik nümayiş etdirə biləcəkmi?

- Mən müxalifətin bugünkü şərtlər daxilində birliyinin əleyhinəyəm. Çünki əvvəlcədən bilirəm ki, bu birlik baş tutmayacaq. Bir şey ki, baş tutmayacaq, əhəlli psixoloji cəhətdən buna hazırlayıb, seçki strategiyasını bunun üzərində qurub, 2008-ci ilin seçki ərəfəsində yenidən əhalini xəyal qırıqlığına uğratmağın mənası varmı? Hansı seçkiyə biz vahid mövqedə getmişik? Müxalifətin tam birliyini formalaşdırmaq heç vaxt mümkün olmayıb. Prinsipləri müəyyənləşdirmək lazımdır. Bizim bir prinsipimiz olmalıdır-bütün müxalifət nümayəndələri seçkiyə qatılmalıdır. Amma xalq səsini oğurlayan tərəfə qarşı hamının bir cəbhədə dayanmasını şərtləndirən bir saziş imzalanmalıdır və hamı bu prinsipə hərəkət etməlidir. Yoxsa vahid namizədlə qələbə ideyası baş tutan deyil. Əvvəla, kim təminat verə bilər ki, mənim elektoratım dəstəklədiyim vahid namizədə səs verəcək? Məsələn. 2003-cü il prezident seçkilərində Əli Kərimli Etibar Məmmədovu müdafiə etdi, amma mən inanmıram ki, cəbhəçilər Elibar Məmmədova səs verdilər. Onların böyük əksəriyyəti İsa Qəmbərə səs verdi. Elə Azər Həsərat, Akif İslamzadə kimi təşkilatın

tanınmış adamlarının mövqeyi cəmiyyətə açıq idi. Yenə də həmin proses baş verəcək. Niyə biz siyasi mövqe ifadə edən insanları indidən baş tutmayacaq ideya üzərində kökləməliyik? Hansı düşərgədə, hansı partiyada, hansı liderin ətrafında olmasından asılı olmayaraq, onların hamısı demokratik seçki istəyirlər. Biz onlara istədiklərini verək, demokratik seçkinin təminatçısı rolunda çıxış edək. Bax, bu Azərbaycan müxalifətini qələbəyə daşıya bilər, nəinki vahid namizəd.

- Qobustan həbsxanasında cəza çəkən ömürlük azadlıqdan məhrum edilmiş dustaqlar cəzalarının 15 ilə endirilməsi tələbilə aclıq edirlər. Ölüm hökmünün ləğvindən sonra müddətli həbslə yaranmış problem bir çox postsovet ölkələrində həllini tapsa da, Azərbaycanda bu məsələ nədənsə uzanır. Mümkündürmü ki, bu problem parlamentdə qaldırılsın?

- Mən amnistiya aktı ilə bağlı məsələ qaldırmışam və parlamentin sədri Oqtay Əsədov da bununla bağlı mövqeyini ifadə edib ki, amnistiya aktı üzərində iş gedir. Heç də ömürlük həbs olunanların cəzasının 15 ilə endirilməsinin tərəfdarı deyiləm. Amma müəyyən güzəştlər olaraq cəzasının 15 ilini çəkmiş insanların ömürlük həbs cəzasını 20-25 illə əvəzləmək, yaxud da yaşı 70-i keçmiş ömürlük həbs olunanların azadlığını və s. bu kimi məsələləri qoymaq olar. Dünən cinayət törədib bu gün aclıq etməklə ömürlük həbs cəzasının 15 ilə endirilməsini tələb etməyi hüquqi dövlətdə normal hal hesab etmirəm. Demirəm Azərbaycan məhkəmələri ədaləti üzə çıxarıblar və qərarların hamısı düzgündür, amma hər halda, buna yaxın bir şeylər də var və ömürlük həbsdə olanların çoxu ağır cinayət törədiblər.

Həbibə Abdulla

21.04.2007 Yeni Müsavat

BİZ BOYKOTUN ƏLEYHİNƏYİK

Xəbər verildiyi kimi, ötən həftə Ümid Partiyası keçirdiyi qurultayda partiya sədri İqbal Ağazadənin prezidentliyə namizədliyini irəli sürüb. İqbal Ağazadə "525"ə müsahibəsində rəhbərlik etdiyi partiyanın seckidə iştirak və qələbəsi üçün kifayət qədər şansının olduğunu bildirib.

"Biz boykotun əleyhinəyik"

İQBAL AĞAZADƏ: "PREZİDENT SEÇKİSİNDƏ MÜTLƏQ İŞTİRAK EDƏCƏYİK"

Xəbər verildiyi kimi, ötən həftə Ümid Partiyası keçirdiyi qurultayda partiya sədri İqbal Ağazadənin prezidentliyə namizədliyini irəli sürüb. İ. Ağazadə "525"ə müsahibəsində rəhbərlik etdiyi partiyanın seckidə iştirak və qələbəsi üçün kifayət qədər şansının olduğunu bildirib.

– İqbal bəy, Ümid Partiyası prezident seçkisi ərəfəsində öz qərarını dəyişə bilərmi?

– Bu, qurultayın səlahiyyətində olan məsələdir. Ümid Partiyasının qurultayı dörd ildən bir keçirilir və partiya öz vahid namizədini irəli sürüb. Ona görə də partiyamızın qərarı dəyişməz olaraq qalacaq.

– Tutaq ki, müxalifətin vahid namizədi ortaya çıxdı. O zaman Ümid Partiyasının da həmin namizədə üstünlük verməsi mümkündürmü?

– Biz yalnız Ümid Partiyasının vahid namizədini dəstəkləyən partiyalarla blok şəklində seçkiyə iştirak edə bilərik.

– Sosial bazanız seckidə məqsədlənizə çatmağa imkan verirmi?

– Əlbəttə. Bəzən belə fikirlər olur ki, Ümid Partiyasının elektoratu zəifdir, yaxud mövcud deyil. Həqiqətə bəla yanaşmanın hardan yığıldığını bilmirəm. Bizim partiyamızın təşkilatı fəaliyyət göstərir. 53 mindən çox üzvümüz var. Məsləhət Ümid Partiyasının elektoratu zəif olmasını düşünməkdir. Realiti isə başqadır. Ümid Partiyası Azərbaycandakı bir çox partiyadan nəinki zəifdir, əksinə daha güclüdür. Lakin bu o demək deyil ki, biz yalnız üzvlərimizə hesabına qələbə qazanmaq üçün iştirak edirik. Ümid Partiyası Azərbaycan seçicilərinə ümid bəsləyir.

runması istiqamətində olacaq. Vahid namizəd istiqamətində isə kimlərlə müzakirə aparmaqda həvəsli deyilik. Mən düşünürəm ki, problemlərin açarı yalnız vahid namizədin müəyyən edilməsində, yaxud müxalifətin seckidə birgə iştirakındadır. Nə qədər vahid namizəd seçkiyə qatılmasından asılı olmayaraq, seçici özü götür-qoy edib, istədiyi namizədə səs verəcək. Digər tərəfdən biz Ümid Partiyasının namizədinin müxalifətin vahid namizədi olmasından imtina etmədik.

– Mətbuatda bir neçə partiyanın vahid namizəd məsələsində danışıqlar apardığı bildirilir.

– Ümid Partiyası bundan xəbərsizdir və heç kimlə vahid namizəd məsələsində danışıq aparmır.

– Müxalifət daxili prosesləri necə dəyərləndirirsiniz? İndiki müxalifətin seckidə qələbə şansını nə dərəcədədir?

– Azərbaycan seçicisinin böyük hissəsi siyasətləşməmiş və ya onların siyasi məsuliyyəti yoxdur. Azərbaycanda 10-12 faiz seçici partiyalaşmış siyasi xətə gətirir. Qalanı isə bitərəfdir. Həssas edirəm ki, ölkədə əhalinin 70 faizi protest elektoratıdır. Bu mənada müxalifət daxilində hansı proseslərin getməsindən asılı olmayaraq, həmin 70 faizinin səsini ala bilərik. Əsas məsələ iqtidarı qorumaqdır. Təbii ki, seçki komissiyası qid edir. Siz həmin təkliflərlə tanışsınız və onların hansına üstünlük verirsiniz?

– Biz bütün təkliflərlə tanışsınız. Amma öz layihəmizə üstünlük veririk. Ümid Partiyası olaraq bizim hazırladığımız layihədə seçki komissiyalarının formalaşmasında iki tərəfə – müxalifət və iqtidara üstünlük verilir. Yəni komissiyalar son parlament seçkisi iştirak edən partiyalardan təşkil olunmalıdır.

– Sizcə müxalifət niyə heç olmasa bu məsələdə vahid mövqedən çıxış edə bilər?

– Vahid təkliflərin formalaşması qanunauyğunluqla olur. Sonuncu parlament seçkisi kimsə iştirak edib, partiya kimi hansı tərəflər seçkiyə qatılıb, bunlar mütləq əsas götürülməlidir. Belə partiyaların sayı o qədər çox deyil. Biz hesab edirik ki, komissiyalarda doqquz yer iqtidara və iqtidaryönümlü partiyalara verilməlidir. Partiyaların digər tərəfi isə üç partiyadan ibarət olmalıdır. "Azadlıq" bloku, VHP, ALP və Ümid Partiyası olmalıdır.

– Bu bütün tərəfləri razı salmaqla təklifdir?

– Əgər məsləhətə razı salmaq prinsipi ilə yanaşsaq, mən istəyirəm ki, MSK-nın doqquz üzvü Ümid Partiyasından olsun. Söhbət razı salmaqdan yox, qanunauyğunluqdan gedir. Burada kiminsə istəyi bəzi kimi götürülmür. Əgər kiminsə istəyi əsasdirsə, onda görək deyək ki, iqtidara komissiyaları belə formalaşdırıb və onları dəyişdirmək olmaz. Bu tipli məsələlərdə əsas kimi seçkilərdə iştirak edən partiyalar götürülür. Azərbaycanda seçki hədləri yoxdur. Hədlər olmadıq üçün



İştirak etmir?

– Bilirsiniz, mən bu məqamı əsas götürməmişdim. Mitinglər taktiki bir məsələdir və ola bilər ki, insanlar ümumiyyətlə mitinglərə qatılmasınlar. Bu o demək deyil ki, vətəndaş sabah seckidə öz mövqeyini ifadə etməyəcək. Azərbaycanda müxalifətin mövqeyini müdafiə edən kifayət qədər elektorət var. Bu elektorət seçkiyə qatılıb mövqeyini ortaya qoyacaq. Ona görə də biz qətiyyətlə narahət deyilik. Bəlkə insanlar indiki məqamda mitinglərdə iştirak etməkdə maraqlı deyillər.

– "Azadlıq" bloku seçki komissiyalarının tərkibinin partiyaların əsasları ilə formalaşmayacağı təqdirdə seckidə iştirak etməyəcəyini bildirib. Bu gün də blok boykot yolunu davam etdirir. Ümid Partiyasının seckidə iştirakında bu məsələnin təsiri olacaqmı?

– Biz hər bir halda boykotun əleyhinəyik. Seckidə mütləq iştirak edəcəyik. Partiyamız bunda qərarlıdır. Təbii ki, seçki komissiyası

- İqbal bəy, Ümid Partiyası prezident seçkisi ərəfəsində öz qərarını dəyişə bilərmi?

- Bu, qurultayın səlahiyyətində olan məsələdir. Ümid Partiyasının qurultayı dörd ildən bir keçirilir və partiya öz vahid namizədini irəli sürüb. Ona görə də partiyanın qərarı dəyişməz olaraq qalacaq.

- Tutaq ki, müxalifətin vahid namizədi ortaya çıxdı. O zaman Ümid Partiyasının da həmin namizədə üstünlük verməsi mümkündürmü?

- Biz 2008-ci ildə yalnız Ümid Partiyasının vahid namizədini dəstəkləyən partiyalarla blok şəklində seçkiyə gedə bilərik.

- Sosial bazanız seçkidə məqsədinizə çatmağa imkan verirmi?

- Əlbəttə. Bəzən belə fikirlər olur ki, Ümid Partiyasının elektoratu zəifdir, yaxud mövcud deyil. Ancaq belə yanaşmanın hardan qaynaqlandığını bilmirəm. Bizim 68 rayon təşkilatımız fəaliyyət göstərir. 53 mindən çox üzvümüz var. Kimlərsə Ümid Partiyasının elektoratının zəif olmasını düşünə bilər. Reallıq isə başqadır. Ümid Partiyası Azərbaycandakı bir çox partiyadan nəinki zəifdir, əksinə qat-qat güclüdür. Lakin bu o demək deyil ki, biz yalnız üzvlərimiz hesabına qələbə qazanmaq istəyirik. Ümid Partiyası Azərbaycan seçicilərinə ümid bəsləyir. Elektoratımızın gücü kifayət qədər çoxdur və biz onların hesabına təbliğat aparıb, digər elektoratın da səsini qazana bilərik.

- Bəs bu sahədə digər müxalifət partiyaları ilə əməkdaşlıq mümkündürmü?

Bütün partiyalarla əməkdaşlıq edəcəyik. Ancaq bu, yalnız demokratik seçkinin keçirilməsi prinsiplərinin müəyyənləşdirilməsi, xalqın verdiyi səsə qorunması istiqamətində olacaq. Vahid namizəd istiqamətində isə kimlərlə müzakirə aparmaqda həvəsli deyilik. Mən düşünürəm ki, problemlərin açarı yalnız vahid namizədin müəyyən edilməsində, yaxud müxalifətin seçkidə birgə iştirakındadır. Neçə namizədin seçkiyə qatılmasından asılı olmayaraq, seçici özü götür-qoy edib, istədiyi namizədə səs verəcək. Digər tərəfdən biz, Ümid Partiyasının namizədinin müxalifətin vahid namizədi olmasından imtina etməzdik.

- Mətbuatda bir neçə partiyanın vahid namizəd məsələsində danışıqlar apardığı bildirilir.

- Ümid Partiyası bundan xəbərsizdir və heç kimlə vahid namizəd məsələsində danışmaq aparmır.

- Müxalifətdaxili prosesləri necə dəyərləndirirsiniz? İndiki müxalifətin seçkidə qələbə şansı nə dərəcədədir?

- Azərbaycan seçicisinin böyük hissəsi siyasiləşməyib və ya onların siyasi mənsubiyyəti yoxdur. Azərbaycanda 10-12 faiz seçici partiyalaşmış siyasi xətti götürüb. Qalanı isə bitərəfdir. Hesab edirəm ki, ölkədə əhalinin 70 faizi protest elektoratıdır. Bu

mənada müxalifət daxilində hansı proseslərin getməsindən asılı olmayaraq, həmin 70 faizinin səsini ala bilərik. Əsas məsələ iqtidar daxilində hansı proseslərin getməsi və seçicinin bu proseslərə necə münasibət bəsləməsidir. Müəyyənləşdirmək lazımdır ki, iqtidarın apardığı siyasət seçicini qane edir, ya yox. Əsas məsələ budur. Müxalifətdə nə baş verməsinin seçici üçün o qədər də əhəmiyyəti yoxdur.

- Əgər 70 faiz protest elektoratu varsa, niyə onlar müxalifətin təşkil etdiyi mitinqlərdə iştirak etmir?

- Bilirsiniz, mən bu məqamı əsas götürməzdim. Mitinqlər taktiki bir məsələdir və ola bilər ki, insanlar ümumiyyətlə mitinqlərə qatılmasınlar. Bu o demək deyil ki, vətəndaş sabah seçkidə öz mövqeyini ifadə etməyəcək. Azərbaycanda müxalifətin mövqeyini müdafiə edən kifayət qədər elektorat var. Bu elektorat seçkiyə qatılıb mövqeyini ortaya qoyacaq. Ona görə də biz qətiyyənlə narahat deyilik. Bəlkə insanlar indiki məqamda mitinqlərdə iştirak etməkdə maraqlı deyillər.

- “Azadlıq” bloku seçki komissiyalarının tərkibinin paritet əsaslarla formalaşmayacağı təqdirdə seçkidə iştirak etməyəcəyini bildirib. Bu gün də blok boykot yolunu davam etdirir. Ümid Partiyasının seçkidə iştirakında bu məsələnin təsiri olacaqmı?

- Biz hər bir halda boykotun əleyhinəyik. Seçkidə mütləq iştirak edəcəyik. Partiyamız bunda qərarlıdır. Təbii ki, seçki komissiyalarının da paritet əsaslarla formalaşması üçün mübarizə aparacağıq. Komissiyaların tərkibinin dəyişib-dəyişməyəcəyi bizim seçkidə iştirak qərarımızı əngəlləyə bilməz.

- “Azadlıq” bloku, Müsavat və ADP seçki qanunvericiliyinə dair layihə hazırlayıblar. Amma tərəflərin biri digərinin tərtib etdiyi layihəni tənqid edir. Siz həmin təkliflərlə tanışsınız mı və onların hansına üstünlük verirsiniz?

- Biz bütün təkliflərlə tanışıq, Amma öz layihəmizə üstünlük veririk. Ümid Partiyası olaraq bizim hazırladığımız layihədə seçki komissiyalarının formalaşmasında iki tərəfə - müxalifət və iqtidara üstünlük verilir. Yəni komissiyalar son parlament seçkisində iştirak edən partiyalardan təşkil olunmalıdır.

- Sizcə müxalifət niyə heç olmasa bu məsələdə vahid mövqedən çıxış edə bilmir?

- Vahid təkliflərin formalasması qanunauyğunluqla olur. Sonuncu parlament seçkisində kimlər iştirak edib, partiya kimi hansı tərəflər seçkiyə qatılıb, bunlar mütləq əsas götürülməlidir. Belə partiyaların sayı o qədər çox deyil. Biz hesab edirik ki, komissiyalarda doqquz yer iqtidara və iqtidaryönlü partiyalara verilməlidir. Paritetin digər tərəfi isə üç partiyanın daxil olduğu “Azadlıq” bloku, VHP, ALP və Ümid Partiyası olmalıdır.

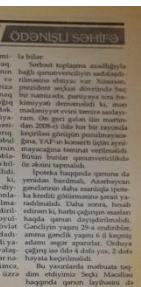
- Bu bütün tərəfləri razı salan təklifdir?

- Əgər məsələyə razı salmaq prinsipi ilə yanaşsaq, mən istərdim ki, MSK-nın doqquz üzvü Ümid Partiyasından olsun. Söhbət razı salmaqdan yox, qanunauyğunluqdan gedir. Burada kiminsə istəyi baza kimi götürülmür. Əgər kiminsə istəyi əsasdırsa, onda gərək deyək ki, iqtidar komissiyaları belə formalaşdırıb və onları dəyişdirmək olmaz. Bu tipli məsələlərdə əsas kimi seçkilərdə iştirak edən partiyalar götürülür. Azərbaycanda seçki hədləri yoxdur. Hədlər olmadığı üçün də ilkin olaraq partiyaların son seçkidə iştirakı əsas götürülməlidir. Növbəti mərhələ üçün ola bilər ki, baryer müəyyənləşdirilsin. Məsələn 3-5 faizlik baryeri keçən partiyalar seçki komissiyalarında təmsil olunsunlar. Bu mənada hesab edirəm ki, bizim təkliflərimiz daha qanunauyğundur və ədalətlidir.

Pərvanə Sultanova

11.05.2007 525-ci qəzet

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadəylə əhatəli müsahibəyə ehtiyac bu ilat liderinin ciddi siyasi iddialarından qaynaqlanır. O, birmənalı şəkildə ölkədəki prezident seçkisində iştirak edəcəyini və qələbə qazanacağını bildirir. Müsahibimizlə söhbətin spektri də genişdi.



teşkil edilmeli; Yeni gülmek, belki birer topakbunda bir bulunsun da, Müsavatın deputatı grupu bunu kabayına hayretle keşfetti. Kimsi, künt protokolleri ağızda savırmamalı. Bakı-Ceyhan nezi kanarı boyu kürdünler yerleşdirilmesini monotorinq parlamendası müzakire edilmeli.

-Öncə demək istərdim ki, ölkəyə daxil olan pul kütləsi idarə olunmur. Buna görə də çox ciddi problemlər yaşanır, inflyasiya artır, qiymətlər qalxır. Bu proses hökumət bu siyasəti davam etdirdikcə gündəmdən çıxmayacaq və mütəmadi belə hallarla qarşılaşacağıq. Tarif Şurasının qiymətləri artırmaqla bağlı qərarlarını da vaxtaşırı eşidəcəyik.Ola bilsin, prezident seçkiləri öncəsi siyasi addım olaraq, belə qərarları təxirə

salsınlar.Əlavə pul vəsaiti xərcləsinlər ki, həmin pullar da təbii ki, xalqın hesabından çıxacaq.Çünki onu daha səmərəli yerə sərf etmək olar.Nəticə olaraq sosial partlayışlar ehtimalına gəldikdə, mən bunu güman etmirəm.İnsanların bizim alışdığımız formada meydanlara çıxıb etiraz edəcəyinə şübhəm var.

-Niyə?

- İnsanlarda hadisələrə yanaşma xeyli dəyişib.Onlar siyasətçilərin, jurnalistlərin adət etdiyi meydan etirazlarına, narazılığın aksiya formalarına üstünlük vermirlər.Hər kəs evində, çevrəsində, dostlarıyla söhbətlərdə, uzaqbaşı ictimai nəqliyyatda narazı fikirlərini bildirirlər.Bu etirazlar yavaş-yavaş seçkilərə istiqamətlənir.Hazırda vəziyyət o həddə deyil ki, üsyan olsun və insanlar meydanlara tökülsünlər.Yaxud situasiya o dərəcədə dramatik və qorxulu deyil ki, qarşıdurma açıq müstəviyə keçsin.Ancaq heç iqtidarın nikbinliyinə də əsas yoxdu ki, xalq ona səs verəcək. Bir daha təkrar etmək istədim: Etiraz və narazılıq hər yerdə var, ancaq o, aktiv şəkildə ifadə olunmur. Zənnimcə, bütün bu narazılıqlar seçkidə, səsvermədə özünü göstərəcək.

-Hər halda qiymətlərin artımı, inflyasiya kimi əhalinin güzəranına birbaşa dəxli olan vəziyyətin siyasi sferaya təsirsiz ötürəcəyini iddia etmək çətindir. Deməli, bu payız aktivlik üçün zəmin ola bilər...

-Siyasi sferada canlanmanın olub-olmaması siyasi qüvvələrin ortaya qoymaq istədiyi çabadan asılıdır. Azərbaycan müxalifəti keçən dövr ərzində kütləvi aksiya üçün ortaya yetərinə istək, iradə qoymayıb.Arada olan dartışmalar ciddi maneələr yaradıb. O da diqqətdən qaçmır ki, indiyə qədər müxalifətin izdihamlı mitinqlərinin heç biri təkbaşına keçirilməyib. Hamısı müxalifət qurumlarının orta qəbulu olub.Ancaqqiymət artımıyla bağlı aksiyalarda müxalifət dairələrinin təmsilçiliyi prinsip kimi götürülmədi.Kütləvi aksiyalara həssas insanların böyük əksəriyyəti siyasi təşkilatlarda cəmləşən, yaxud müxalifət qüvvələrinə təəssübkeşlik edən insanlardı.Onların hərəkətə gətirilməsi, aktivləşməsi və əhalinin qalan hissəsini də öz ardınca aparması üçün ümumi müxalifət fonu lazımdır. Hələlik ortada bu fon yoxdu. Güman edirəm ki, sentyabr-oktyabr aylarında ümumi fon yarana bilər. Müəyyən proseslər gedir. Həm Məşvərət Məclisi, həm də “Azadlıq” bloku istiqamətində... Bu cəhdlərin nə dərəcədə uğurlu olacağını demək çətindi.Ona görə ki, fərqli taktika üzərində işləyən və həmin taktikanın hesabına prosesi

udmaq istəyən ciddi qüvvələr də var. Vəziyyətə geniş panoramdan baxmalıyıq. Əhalinin meydana çıxmasıyla seçki qələbəsinin əldə olunmasına, nəticələrin dəyişdirilməsinə ümidlər sıradan çıxır. 2003-cü ilin 12 oktyabr aksiyasında yüz minlərlə insan meydana yığılmışdı. Etiraf edək ki, xalq hərəkətinin aktiv dönməndən sonra bu coşqu, belə kütləvilik ilk dəfəydi. Bəs nəticə nə oldu? Repressiya, həbs, tutqu... İnsanlar düşünürlər: Əgər bu çoxluqla bir şey etmək mümkün deyilsə, onda alternativ vasitələrə əl atılmalıdır. Hesab edirəm ki, seçkiyə hesablanmış daha effektiv variantlar üzərində işləmək lazımdır.

Hər kəsə bir şey aydındır - siyasəti dəyişməyin tək yolu hakimiyyəti əldə etməkdir, bunsuz siyasətə təsir etmək o qədər də asan deyil. Hakimiyyətin hansısa bir qolunda təmsil olunmalısən, icraedici orqan bir tərəfə, heç olmasa parlamentdə əhəmiyyətli gücə sahib çıxmalısən. Azərbaycan müxalifəti bu imkandan məhrumdur. Deməli, bütün güc, enerji seçkiyə yönəldilməlidir. Bəlkə bu gün insanları meydana çıxarmağa heç ehtiyac yoxdur. Çünki siyasətçilər də, ekspertlər də, vətəndaşlar özləri də bilirlər ki, bu, prosesə kömək etməyəcək. Əksinə, hakimiyyət hər dəfə zor göstərməkdə, gücünü təsdiq etməkdə yeni üsullar tapacaq. 2005-ci ilin parlament seçkilərində müxalifət o vaxta qədər üstünlük verilən və hamı tərəfindən alqışlanan birlik modelinə yaxınlaşmışdı. Amma bir “çevriliş şousu” bütün gözləntilərə son qoydu. Oktyabrın 18-də hər şey bitdi, hətta seçki saxtakarlığına qarşı proqnozlaşdırılan aktivlik də öz mənasını itirdi. Mənə elə gəlir, indiki halda meydanlara çıxmaq taktikasındansa, insanlarla, seçicilərlə işləmək, təşkilati fəaliyyətə üstünlük vermək daha böyük uğur gətirər. Variantlardan biri də budur.

Hakimiyyətin iki yolu var

-Siz sosial-siyasi narazılıqların seçkilərə təsir göstərəcəyinə ümid eləyirsiniz. Qəribədir ki, bu ərəfədə hakimiyyət də ehtiyatlı tərpənməyə bir o qədər cəhd göstərmir. Qiymətlər qaldırılır, ölkənin birinci şəxsi çəkinmədən deyir ki, bəli, bunu mən eləmişəm...

-Hakimiyyətin iki yolu var. Ya xalqla bir yerdə olmaq, ya da beynəlxalq strukturlarla... Beynəlxalq təşkilatlardan ayrılıb xalqa yaxınlaşmaq hakimiyyətə uğur gətirməyəcək. Xalq onu dəstəkləməyəcək. Sözümlü ora gətirirəm ki, ilin əvvəlində qiymətləri hakimiyyət özbaşına qaldırmadı. İqtidar öz zəifliyini göstərməsin deyə açıqlamasa da, enerji daşıyıcılarının qiymətlərinin artırılması Beynəlxalq Valyuta

Fondunun tələbiydi. Bilirsinizmi, bunun kökündə dayanan başlıca amil hansıdır? Korrupsiyaya qarşı mübarizə. Hakimiyyət hər zaman Beynəlxalq Valyuta Fonduna belə izahat verirdi ki, dövlət büdcəsindən bu sahələrə dotasiya ayrılması əhalinin sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına hesablanıb. Həmin dotasiyalar isə əslində korrupsiya və rüşvət mənbəyi idi. Buna görə də enerji daşıyıcılarının qiymətlərinin maya dəyərinə yaxınlaşdırmaq proqramı irəli sürülmüşdü. Hakimiyyətin bu proqramı yerinə yetirərkən cəsarətli görünmək istəyi artıq publika üçündür. Məsələnin başqa tərəfi də var. Bu tip “islahatlara” və iqtisadi qərarlara, adətən, avtoritar rejimlərdə rast gəlmək mümkündür. Çünki belə ölkələrdə etiraz edən kütlənin gücü hakimiyyətin gücündən aşağı olur. Demokratik ölkə olaydı, belə iqtisadi siyasət aparılardı, həmin hakimiyyət istefaya göndərilməzdimi?.. Əhalinin vəziyyətini düşünməli hökumət, hətta önləyici tədbir də görmədi.

Sorğunu keçirən qurumun Prezident Aparatının nəzarətində olduğu şəksizdir

-Bu yaxınlarda IFES təşkilati keçirdiyi bir sorğunun nəticələrini ictimaiyyətə təqdim etdi. Nəticələrə görə əhalinin böyük əksəriyyəti hakimiyyəti dəstəkləyir. Adətən, seçki qabağı belə sorğu “əməliyyatları” hakimiyyətə və ya hakimiyyətin namizədinə beynəlxalq dəstək işarəsi kimi qəbul olunur...

-Dediyiniz təcrübə var. Onu da qeyd edim ki, sorğu ötən ilin dekabrında, qiymət artımından öncə keçirilib. Bəs nəticələr niyə 7 ay sonra açıqlanıb, bunun özü maraqlıdır. Əgər dekabrdan sonra iqtisadi qərarlar qəbul olunubsa, müxalifət partiyalar etirazlarını bildiriblərsə, əhali sosial-iqtisadi vəziyyətdən narazı düşübsə, sorğu niyə təkrarlanmayıb? Amma güman etmirəm ki, belə sorğular və ya dəstək siqnalları vəziyyəti kökündən dəyişsin. Mən IFES təşkilatının demokratiyaya nə dərəcədə sadıq olduğunu şübhə altına almaq istəməzdim. Bu sorğunu onun qeyri-peşəkar davrandığını isə xüsusilə qeyd etməyə borcluyam. Sorğunu keçirən qurumun Prezident Aparatının nəzarətində olduğu şəksizdir.

-Bizə elə gəlir, müxalifət təşkilatları ictimai rəyin öyrənilməsi kimi lazımlı bir sahəni də unudublar. Onlar olmasa özləri üçün müəyyən qənaətləri bilməlidilər...

-Gəlin görək, bu rəyin öyrənilməsində şəffaflıq amilinə dərəcədi... Bir ölkədə həttasıravi müəllim “siyasi səhv” buraxmaqla dərs saatının azaldılacağından qorxursa,

işsiz bir adam belə, polis təqibindən ehtiyatlanırsa, sərbəst rəyin ifadəsigerçəkləşdirilə bilərmə? Bu, Azərbaycan realığıdır. Heç insanları günahlandırmaq da gərək deyil, çünki məsələni cəsarət həll etmir. O, obyektivlik göstərərək balasının yanına çörəksiz gedə bilməz.

O ki qaldı, siyasi qurumların cəmiyyətin həqiqi rəyindən xəbərdar olmasına, biz bir partiya olaraq, bununla məşğulluq. Partiyamızın ideoloji və analitik şöbələri sorğu keçirir, nəticələri araşdırır. Ətraflı məlumatı qəzet səhifələrinə çıxarmaq fikrində deyilik. Bizim hazırkı ictimai rəydən xəbərimiz var. Bircə şeyi bilmirik - 2008-ci ildə xalq hansı proqrama və kimə səs verəcək. Bunu indidən kimsə deyə bilməz. Seçici gördüyünü, eşitdiyini və inandığını seçəcək. Həmin qüvvə hələlik nə iqtidardır, nə müxalifət. Əlbəttə, iqtidarın olmayacağı ehtimalı daha böyükdür. Çünki görəndə olan, vəd verən hakim qüvvə vədini yerinə yetirməyib. 2008-ci ildə səs qazanan yeni bir adam bilər...



-İnanırsız ki, yeni adam ortaya çıxıb bütün seçicilərin diqqətini cəkbə biləcəkb?

- Hazırkı Azərbaycan siyasətinə baxaq.Bir tərəfdə əski partnomenklatura və Heydər Əliyev şinelindən çıxan insanlar, o biri tərəfdə xalq hərəkatının və Elçibəy hakimiyyətinin siyasətçiləri.Son 15 ildə bu ikisindən kənarda bir kimsə ortaya çıxmayıb.Necə olur, Gürcüstanda meydana çıxır, hətta Rusiyada çıxır, Azərbaycanda isə çevirtatı-vur tatı olur?Mövzuya tam adekvat olmasa belə, reallığa uyğun bir misal cəkmək istərdim. 1992-ci il prezident seçkilərində, hərəkatçıların öndə getdiyi bir dönməndə ortaya qəflətən bir Nizami Süleymanov çıxdı. Rəsmi məlumata görə, seçicilərin 33 faizinin səsini almışdı.Bu, fərqli insana, fərqli yanaşmaya verilən səs idi.

Türkiyədə qələbəni rəqiblərə münasibət yox, seçiciyə münasibət təmin etdi

-Yeni siyasətçi üçün - əlbəttə, burda söhbət yaqın ki, Ümid Partiyasının namizədindən, sizdən gedir - cətinlik yaradan bir amil də onun tərəflərdən hec birinə sərf etməməsidi...

-Biz tərəflərlə mübarizəyə yox, seçici səsini almağa hazırlıq görürük. Qardaş Türkiyədəki seçimlərində mən bir şeyi müşahidə etdim. AKP məhz bu taktikaya üstünlük verdi. Qələbəni rəqiblərə münasibət yox, seçicilərəmünasibət təmin etdi. Bu günlərdə jurnalistlərdən biri məndən soruşdu: Deyirlər, 2008-ci il seçkisinə ona görə qoşulursunuz ki, müxalifətdən kimsə sıradan çıxsın, siz də onun yerini tutasınız... Dedim, o yer onlara nə xeyir verib ki, mən də oranı tutmaq üçün mübarizə aparım... Mən qəti şəkildə müxalifət olmaq üçün mübarizəyə başlamamışam.Mən çox səmimi olaraq bu hakimiyyətin getməsini arzulayıram, bütün mübarizəm bunun üzərində qurulub.Sən adımı nə qoyursan-qoy, özişindi.

-Türkiyədəki parlament seçkilərinin nəticələri Azərbaycanda da müzakirə edilir. Diqqəti cəkbən məqamlardan biri də budur ki, səsvermənin nəticələrinə hec kəs şübhəylə yanaşmır. Azərbaycan üçün qibtbə ediləsi mənzərədir...

-ABŞ ştatlarının birində 60-cı illərdə qubernator seçkisi keçirilmiş. Seçki çox gərginliklə müşayiət olunurmuş, mafiyalar bir-birilə amansız mübarizə aparırmış.Seçki günü tərəflər silahlı adamlarını seçki məntəqələrinin qarşısına qoyur, onlar da seçicilərə təsir göstərirlərmış ki, filankəsə səs ver. Həmin əli silahlı adamlar içəri keçib protokolları

saxtalaşdırmağı ağıllarına belə gətirmirlərmiş. Bilirsiniz, bu, artıq təfəkkür tərzi... Türkiyədə seçkini saxtalaşdırmaq anlayışı qafalarda yoxdur. Hər hansı saxtakarlığa əl atılsa şokyaşanar. Bizdə əksinə, saxtalaşdırılmasa, şok olar. Fikir verin, 5-6 nəfər Azərbaycan parlamentinə düşüb. Deyirik, vallah, bizim seçki dairəsində nəticələrə toxunmadılar, nə vardı, onu yazdılar. Deyirlər, yalandı, hakimiyyətə satılıblar.

Azərbaycan toplumu uzun illər demokratiyaya hadisə kimi baxıb, onu proses kimi qəbul etmək istəməyib. Bir olay baş verib və hakimiyyət dəyişib. 1992-ci ildə düşünürdük ki, Ayaz Mütəllibov gedəcək, Əbülfəz Elçibəy gələcək, bununla demokratiyabərqərar olacaq. Hakimiyyət dəyişdi, məlum oldu ki, insanlar prosesə hazır deyillər.

-Uduzan, yaxud vədini yerinə yetirə bilməyən partiya rəhbərinin istefasının gündəmə gəlişi də Türkiyə siyasi həyatı üçün xarakterikdir. Bizdə isə belə təcrübə yoxdur...

-Bu müqayisə yanlışdır, ona görə ki, bizdə demokratik seçki keçirilmədiyindən kimin qələbə çaldığı, kimin uduzduğu aşkarlanmır. Obyektiv nəticə ortada olmadan istefa verib kənara çəkilməyimiz apardığımız mübarizənin məqsədlərinə ziddir. Demokratik və obyektiv seçkidə uduzub gedənlərin hərəkətini isə təbii ki, alqışlayıram. Azərbaycan siyasətçilərinin başqa bir xüsusiyyəti də var. Onların böyük əksəriyyəti siyasətə maliyyə ehtiyatları baxımından sıfırla gəlirlər. "A" nöqtəsindən "B" nöqtəsinədək irəliləməyi məqsəd seçirlər, getdikcə də pul qazanırlar. Əsas hədəfə çatmasalar belə, peşman olmurlar, çünki düşünürlər ki, hər halda 5-10 manat qazana biliblər. Yəni bu adamlar siyasətə maliyyə mənbəyi kimi yanaşırlar. Hətta ən xırda siyasi qurumlar belə, kimin yanında durmaqla hansı mövqeyi sərgiləməklə maliyyə məqsədi güdürlər. Dünyada, o cümlədən Türkiyədə isə, siyasətə gələn pul xərcləyir və vəziyyət sərf etməyəndə, perspektivsiz olanda, istefa verməyə məcbur qalır.

-Siz prezident seçkilərinə fərqli proqram və taktikayla gedəcəyinizi vaxtaşırı bəyan edirsiniz. Konkret hansı işlər görülüb?

-Bu haqda hələlik geniş danışmaq istəmirəm. Siz diqqət etsəniz, 2005-ci ildən bu yana biz görünməyən, nəticəsi yalnız təşkilata bəlli olan siyasət aparırıq. Hər şey ürəyimizcə olmasa da, proses gedir.

Partiyamızın hazırkı ofisində darısqallıqdır

-Bu yaxınlarda belə məlumat yayıldı ki, ayrıca rezidensiyaya köçməyi planlaşdırırsınız. Bu, siyasi partiyalar üçün yeni bir təcrübədir.Bu barədə nə deyərsiniz?

-Mətbutda bununla bağlı mövqeləri oxudum, o qədər də ürəkaçan deyildi. Faktları bilməyən insanlar belə rəy formalaşdırmağa çalışırlar ki, hakimiyyət İqbal Ağazadə üçün şərait yaratmağa çalışır.Əvvəla, partiyanın mövcud qərargahı da, indi hazırladığımız yeni qərargah-rezidensiya da 1983-cü ildən mənim şəxsi mülkümdür.Kimi belə yerləri kirayə verir, mən də başladığım yolun uğuruna inanaraq, onun üçün istifadə edirəm.Rezidensiya anlayışı bizdə təzədi, buna görə də xüsusi diqqət çəkir.Əslində dünyanın hər yerində siyasi partiyaların, ayrı-ayrı qurumların gözəl ofisi olur.Partiyamızın hazırkı ofisində darısqallıqdı.Qərara aldığ ki, əlavə bir yer də düzəldək. İnşallah, sentyabrda jurnalistləri orayla tanış edəcəyik.

-Rezidensiya sırf seçki strukturu kimi nəzərdə tutulur?

-Həm də seçki strukturu kimi.

Zənnimcə, partiyalara 4 kateqoriya üzrə vəsaitin ayrılması məqsədəuyğundur

-Milli Məclisin payız sessiyasından nələr gözləyirsiniz?Sizcə, siyasi canlanma hiss edilməyə başlayacaqmı?

-Hesab edirəm ki, gələn ilin büdcə layihəsinin müzakirəsiçox maraqlı keçəcək. Təxminən 1 ay ona həsr olunacaq. Ayrı-ayrı icra strukturlarının rəhbərlərinin hesabatlarıvə yeni büdcənin təsdiqi bizə müxtəlif məsələlərə toxunmaq şansı verəcək. Çalışacağıq bundan səmərəli istifadə edək.Bundan başqa, “Siyasi partiyalar haqqında” qanun layihəsinin qəbuluna tərəfdarıq.1992-ci ildə qəbul olunmuş qanunun bu günün tələblərinə cavab verə bilməyəcəyi bəllidir.Hesab edirəm ki, partiyaların qeydiyyatı sadələşdirilməli, onlara xüsusi maneələr yaradılmamalı, onların maliyyələşdirilməsi dövlətin üzərinə qoyulmalıdır.Siyasi qurumlar dövlət strukturu olmaq iddiasındadırlarsa, belə məsələlərə ciddi yanaşmaq lazımdı.Maliyyələşmədə müxtəlif parametrlər nəzərə alınmalıdır.Zənnimcə, partiyalara 4 kateqoriya üzrəvəsaitin ayrılması məqsədəuyğundur. Birincisi, rəsmi qeydiyyat, ikincisi, təşkilatın ərazilər üzrə strukturlaşması, üçüncüsü, parlament seçkilərində təkbaşına və ya blok halında iştirak, nəhayət, dördüncüsü, parlamentdə

təmsilçilik. Partiyaların hansısa kateqoriyanın dördünə də düşə bilər, yalnız birinə də. Uyğun maliyyələşmə bu prinsiplərlə aparıla bilər.

“Sərbəst toplaşma azadlığıyla” bağlı qanunvericiliyin sadələşdirilməsinə ehtiyac var. Xüsusən, prezident seçkisi dövründə heç bir namizədə, partiya icra hakimiyyəti deməməlidir ki, mən mədəniyyət evini təmirə saxlayıram. Ən gec mədəniyyət evinin gələn ilin martından 2008-ci ildə hər bir rayonda təmirə dayandırılmayacağına, yalnız YAP-ın konserti üçün ayrılacağına təminat verilməlidir. Bütün bunlar qanunvericilikdə öz əksini tapmalıdır.

“İpoteka haqqında” qanuna da yenidən baxılmalı, Azərbaycan gənclərinin daha asanlıqla ipoteka krediti götürməsinə şərait yaradılmalıdır. Daha sonra, hesab edirəm ki, “hərbi çağırışın əsasları” haqda qanun da dəyişdirilməlidir. Gəncliyin yaşını 29-a endiriblər, amma gənclik yaşını 6 il keçmiş adamı əsgər aparırlar. Orduya çağırış isə ildə 4 dəfə yox, 2 dəfə həyata keçirilməlidir.

Bu yaxınlarda mətbuata təqdim etdiyimiz “Seçki Məcəlləsi haqqında” qanun layihəsini də Milli Məclisin payız sessiyasına çıxarmağı düşünürük. Güman edirəm ki, həbsdə olan jurnalistlərin hüquqlarının müdafiəsinə ehtiyac qalmayacaq, o vaxta qədər onlar azadlığa buraxılmazlarsa, bu istiqamətdə də fəaliyyət göstərəcəyik.

Daha iki məsələni qeyd etmək istədim. Birincisi, Gürcüstandakı soydaşlarımızın vəziyyətini araşdırmaq üçün millət vəkllərinin həmin ölkəyə səfəri təşkil edilməlidir. Yeri gəlmişkən, belə bir təşəbbüsdə mən bulunsam da, Müsavatın deputat qrupu bunu təkbaşına həyata keçirdi. İkincisi, kürd problemi diqqətdə saxlanmalıdı. Bakı-Ceyhan neft kəməri boyu kürdlərin yerləşdirilməsinin monitorinqi parlamentdə müzakirə edilməlidir.

Murad Qasxanlı

28.07.2007-ci il GünSəhər

MÜXALİFƏT NƏTİCƏSİZLİK SİNDROMUNA GÖRƏ ZƏİFLƏYİB

Prezident seçkilərinə bir ildən artıq zaman qalsa da, müəyyən siyasi qüvvələr təşkilatı və digər resurslarını fəallaşdırır. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətdə bu məsələlərlə bərabər, digər məqamlar haqda da danışdıq. Amma ilk öncə Qarabağdan başladıq.



–İqbal bəy, ABŞ dövlət katibinin köməkçisi Daniel Fridin “Azərbaycan müharibəyə başlayacağı təqdirdə gələcəyi dumanlı görünür” bəyanatını necə dəyərləndirirsiniz?

-Müharibəyə başlayıb-başlamamaq, ərazilərini işğaldan hansı şərtlərlə azad etmək hər bir dövlətin öz daxili işidir. Amma indiyə qədər Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq

təşkilatlar qarşısında bir sıra öhdəlikləri olub. Avropa Şurasına daxil olarkən konfliktin sülh yolu ilə həlli öhdəliyini götürmüşük. Üstəlik, Azərbaycan dövləti ötən ilin noyabrında Brüsseldə Avropa Birliyi qarşısında yenidən öz üzərinə öhdəlik götürüb. Sadaladıqlarım məlum olan tərəflərdir. Digər məqamlarda ola bilsin ki, ayrı-ayrı dövlətlərlə diplomatik danışıqlarda münaqişənin sülh yolu ilə həll edilməsi haqqında da öhdəliklər olub. Həm Danil Frid, həm də başqa dövlətlərin yetkililəri də bu aspektdən çıxış edərək mövqelərini ifadə edirlər. Əgər Azərbaycan dövlətinin öhdəlik elementləri olmasaydı, hər zaman sülhə sadıq olmadığını qeyd etməsəydi, kimsə müharibə perspektivini dəyişdirə bilməzdi.

- Onda dövlət başçısı da daxil olmaqla müdafiə nazirinin “hər zaman torpaqlarımızı azad edə bilərik” bəyanatları nəyə hesablanıb?

-Bu bəyanatlar daha çox daxili auditoriya üçündür.

- Əgər yaxın gələcəkdə hakimiyyətə yeni bir qüvvə gəlsə götürülən öhdəliklər qarşısında hansı addım olmalıdır?

-Problemin həlli yalnız dünən müharibə variantı, yaxud bu gün aparılan sülh danışıqları üzərində deyil. Mən bu məqamın təfərrüatlarını açmaq istəməzdim, amma başqa variantlar var. Hələ indiyə qədər istifadə olunmamış variantlar ki, bunların hamısı tətbiq olunmalıdı. Güman etmirəm ki, münaqişənin həlli bu gün təqdim olunan və yaxud düşünülməyə qədər çətindir. Qarabağ probleminin çox rahat həlli yolları var. Bunun üçün Azərbaycan hakimiyyətinin və müxəlifətinin başqa şərtlər altında fəaliyyət göstərməsi və milli etimad yaratmaq istiqamətində ciddi addımların atılması vacibdir. Mənin detallara varmaq istəməməyimin səbəbləri ondadır ki, bu gün danışacağımız hər bir variant həm ekspertlər, həm də başqa dövlətlərin nümayəndələritərəfindən təhlil olunur. Ona görə bu məsələlərə qayıtmaq istəməsəm də, Qarabağ münaqişəsinin həllində çox optimistəm. Təbii ki, mövcud hakimiyyətin dönəmində və bu günkü şərtlər daxilində yox.

- Hakimiyyət möhkəmlənməsi üçün neft gəlirlərindən geninə-boluna istifadə etdiyi vaxtda sizin optimistliyiniz hardandır?

- Bilirsiniz, neft gəlirləri bir qədər fərqli məsələdir və ölkə təkcə bununla saxlanılmır. Hakimiyyətin intaleyni vətəndaşın etimad limiti həll edir. Hakimiyyətin möhkəmlənməsində və beynəlxalq aləmin münasibətində təkcə neft gəlirləri, yaxud həyata

keçirilən sabitlik siyasəti dayanmır. Gərəkli bir anda Qərb dövlətləri üçün də maraqlı olan və təhlükə hiss ediləndə xalqın rəyi ilə hesablaşmağa hər kəs borcludur.

- Amma reallıq budur ki, xalq dediyiniz kəsım bu gün mədə niyyətlidir, nəinki torpaqların azad olunması, demokratik seçki düşüncəsində...

- Əslində, xalqı bu vəziyyətə çatdırıblar. İqtisadi vəziyyət elə bir ağır duruma gəlib çatıb ki, xalq məcburən yaşaması üçün çaba göstərir. İnsanın Qarabağ üçün o qədər dəhşətli bağları olmalıdır ki, tutaq ki, özünü fəda etmək dərəcəsinə gəlib çatsın. Nə qədər ağır olsa da gəlin gizlətməyək, övladını itirmiş valideyndən biri özünü fəda edirmi? Yaşayır, həyatını davam etdirir. Ona görə də "niyə xalq Qarabağ uğrunda döyüşmür, iqtisadi tələbatlarından önə keçmir" demək də bir az yanlışdır.

- Hazırkı vəziyyət baxımından gələcək siyasi situasiyalar haqqında proqnozlarınız nədən ibarətdir?

- Qarabağ problemini xalq yox, dövlət həll edəcək. Azərbaycan dövləti və onun iqtidarı həll edəcək. Xalqın imkanlarından bu və ya digər şəkildə istifadə olunacaq. Xalq isə ümummilli problemin həll olunması istiqamətində öz gücünü istənilən vaxt qoymağa, dövlətə və iqtidara yardım etməyə hazırdır.

- Siz hansı məntiqə korrupsiyalaşmış dövlət aparatı və hər şeyə laqeyd xalqla bu cür nəhəng problemlərin həll ediləcəyinə inanırsınız?

- Bəli, mənim inancım bu hakimiyyətin dönəmində problemlərin həllinə çox zəifdir. Amma hakimiyyət dəyişəcəyi təqdirdə Qarabağ probleminin həll olunacağına çox optimist yanaşıram.

- İqbal bəy, öz partiyanız da daxil olmaqla Azərbaycan müxalifətinin mövcud passivlikdən çıxması üçün hansısa planlarınız varmı?

- Azərbaycan müxalifəti anlayışı mənim üçün iki qismə bölünür. Birinci, Azərbaycan müxalifəti deyəndə ilk növbədə seçicinin kim olduğunu aydınlaşdırmaq istəyirəm. Azərbaycan seçicisinin böyük əksəriyyəti hakimiyyətə müxalifdir. Əgər seçicinin böyük əksəriyyəti iqtidara müxalifdirsə, deməli, vəziyyət o qədər də pis deyil. Amma məsələnin ikinci tərəfi ondan ibarətdir ki, müxalif təşkilatlar bu gün zəifləyib. Bu da nəticəsizlikdən irəli gələn zəiflikdir. İllər uzunluq bütün seçkilərin sonunda bir nəticəsizlik

sindromu yaşanıb və müxalifət təşkilatları bundan zəifləyiblər. Amma nəzərə alsaq ki, bütün seçkilərdən ideal hakimiyyətin belə 35 faiz alternativini var...

- Ancaq hakimiyyət 10-15 faizdən danışır...

- Yox, ən ideal dövlətlərdə belə iqtidara 35 faiz müxalif kəsim var. Heç uzağa getməyə, Türkiyədə bu günlərdə keçirilən seçkilərdə nəticəni gördünüz. Yaxud 1992-ci il seçkilərində Nizami Süleymanov AXC-nin ən populyar və Elçibəyin nüfuzlu dönəmində 33 faiz müxalif səs alıb.

- Ancaq Nizami Süleymanov həmin səsləri populist vədləri ilə almışdı.

- Fərq etməz, bu cəmiyyətin göstəricisi idi. Əgər seçki keçirilsə, səslərin həmin kəsimi müxalif payındır, yerdə qalan hissəsi isə namizədin çıxışları və proqramına daxildir.

- Müxalifətin hazırkı resursları baxımından rəqəmləriniz nə dərəcədə inandırıcıdır?

- Kimin passiv olmasından asılı olmayaraq seçicinin özü müxalifdirsə sadəcə olaraq bu müxalifliyi seçki qutusuna aparmaq lazımdır. Seçici isə dəyişiklik arzusunda və həyat şəraitindən narazı olduğuna görə bu hakimiyyətin dəyişməsi üçün gedib səs verəcək. Kimə səs verəcək, bunu artıq namizədin proqramı müəyyənləşdirir.

- Kabinetdən çıxıb bilməyən müxalifət seçicini seçki qutusuna necə aparacaq?

- Mən belə düşünürəm. Bu yaxınlarda üç rayonda – Şəki, Sumqayıt və Balakəndə görüşlərim olub. Tərtər, Ağstafa və Gəncədə də analoji görüşlər keçirməyi planlaşdırırıq.

Bu görüşlər yalnız ümidçilərlə olur, yoxsa geniş təbəqəni əhatə edir?

- Hələlik partiya üzvləri ilə görüşsək də, ən kiçik zallarda 250 nəfərdən az adam olmur.

- Belə olan təqdirdə İqbal Ağazadənin 2008-ci il seçkilərinə hazırlaşdığını düşünmək olarmı?

- Bəli, təşkilat üzvlərinə görülməli işlərlə bağlı verilən tapşırıqlar silsiləsindən hesab etmək olar. Biz seçki strategiyasını ənənəvi olmayan şəkildə quracaq və güman ki, bu proqram üzərində işləyəcəyik. Bu proqramla da seçici səsi almağa ümid edirik. Bilirsiniz, illər uzunluq təkrarlanan səhvlər, taktikalar bir az dayorucu olur və seçiciyə perspektivsiz görünür. İndi fərqli şeylər üzərində düşünəcəyiksə seçici bizə səs verəcək. Seçkinin nəticəsi necə olacaq, bu, artıq başqa bir şeydir və yalnız namizədin həll edəcəyi

məsələ deyil. Daha doğrusu, cəmiyyətin üzdə olan fəallarının apara biləcəyi mübarizədir. İndiyə qədər çox yanlış bir siyasət gerçəkləşdirilib: səs alıbsa, getsin səsini qorusun. Bu, düzgün deyil.

- Niyə?

- Tutaq ki, prezidentliyə namizəd səs alıbsa, başqa bir partiya çəkilib kənarda dayanıbsa bəs onun demokratik cəmiyyət quruculuğuna töfəsi nədən ibarətdir? Axı bu məsələdə məsuliyyət hər birimizin üzərindədir. Gəlin, nümunə kimi götürdüyümüz Gürcüstana baxaq, Nino Burcanadze və Jvaniya Saakasvilinin yanında niyə durdu? Çünki Saakaşvili qələbə çalmışdı və onlar həqiqəti tanıdılar.

- Həm də maraqları üst-üstə düşmədimi?

- Demokratiyanın qələbəsində hamının mənafeyi üst-üstə düşür - əgər səmimiyyətlə, demokratik cəmiyyət istəyiriksə.

- Siz siyasətçilərin iddiaları bir cərgədə dayanmağa imkan verəcəkmidi?

- İstənilən anda seçkinin obyektiv nəticəsinin tanınması istiqamətində siyasi mövqeyimin üst-üstə düşüb-düşməməsindən asılı olmayaraq hər bir adamla eyni sırada dayanmağa və onun haqqını tanımağa da hazıram.

- Belə bir tezis var ki, hakimiyyət legitimlik problemini minimum həll etmək üçün siyasətində yumşalma xətti götürəcək və hətta Ümid Partiyasını da özünə qarşı kompromis kursu tutmağa çəkəcək...

- Mənim üçün kompromis həqiqətdir. Cinayət olubsa, mənim buna kompromis baxışım ola bilməz. Ən böyük cinayət isə xalqın hakimiyyətini zorla ələ keçirməkdir. Bundan böyük cinayət yoxdur. Hesab edirəm ki, bizim yanaşmamız Azərbaycan cəmiyyətinə gərəklidir. Cəmiyyət bundan uduşla çıxmalıdır. Cəmiyyət seçki ilə repressiyanı, seçki ilə işgəncəni bərabərləşdirməməlidir.

- Hətta bu hakimiyyət qalsa belə cəmiyyət udur?

- Nə olduğundan asılı olmayaraq bu cəmiyyət udmalıdır. Bunun yollarını bilir və üzərində işləyirik. Amma hələlik geniş danışmaq istəmirik. Mən seçkidə ona görə iştirak etmirəm ki, yalnız özüm qalib gəlim. Seçkidə ona görə iştirak edirəm ki, Azərbaycan cəmiyyətinin demokratikləşməsinə töhfə verək. Cəmiyyəti bir addım da irəli aparaq. Gəlin, 1996-cı illə bu ili müqayisə edək, fərqlər varmı?

- Fakt budur ki, demokratiya baxımından vəziyyət pisliyə doğru gedir...

- Razıyam, pisliyə doğru gedən məqamlar da var. Amma əvvəlki kimi seçki qutusunu açıb, sonra bülletenlə doldurub aparmaq siyasəti yoxdur.

- Niyə uzağa gedək, 2005-ci il parlament seçkisində seçki qutusu oğurlanmadımı?

- Ancaq bir halda oldu.

- Hər halda oğurlandı və sizin dediyiniz cinayət baş verdi...

- Ancaq 1995 və 1998-ci il seçkiləri ümumiyyətlə fərqli bir şeydir. Diqqət edin, 1994-cü ildə nə qədər insan həbs olundu?

- Bəs niyə 2003-cü ildə nə qədər insanın həbs olunmasını xatırlamırsınız?

-Xatırlayıram, 1993-96-cı illərdə həbs olunaraq, siyasi məhbus kateqoriyasına aid edilən nə qədər insan on illərlə həbsxanada yatdı. 2003-cü ildə minə qədər adam həbs edildi, 144 nəfər haqqında cinayət işi qaldırıldı və məhkum edildi. Amma proses cəmi 17 ay çəkdi. Bu fərqlərin özü də bir daha göstərir ki, hakimiyyət əvvəlki yanaşmalarından tam şəkildə istifadə edə bilmir. Deməli, biz də bunları cəmiyyətin içinə çəkməliyik ki, proses getdikcə sına bilsin. Bilirsiniz, “bizim gücümüz çatmır və hakimiyyət dəyişmir” deyə hər birimiz öz küncümüzə çəkilsək, iqtidar da bildiyi kimi meydanda at oynatsa bunun axırı hara gedəcək?! Belə siyasətə son qoyulmalıdır.



- Küncərdən çıxmaq üçün nələr etmək fikrindəsiniz və nə qədər zamanınız qalıb?

- İşləyirik, zaman isə hər gün azdır. Hətta növbəti seçkiyə hazırlaşsan belə, zaman yenə azdır. Amma bununla belə zamanımız var. Keçirdiyimiz müxtəlif sorğuları araşdırırıq. “Cəmiyyət hansı obrazı istəyir”, hətta “kimə daha çox bənzəmək istəyir”, “problemləri nədən ibarətdir” sualları əsasında sorğular keçiririk (Masanın üstündən sorğu vərəqələrini götürüb oxuyur). Baxın, “Hansı ədəbi qəhrəmanlara bənzəyirsiniz?” sualının cavabına: Kennediyə, Hüqoya, Nəcəf bəy Vəzirova, Ramil Səfərova, Babəkə, Xiyabaniyə, Çingiz Mustafayevə, Əhməd bəy Ağayeva, Həsən bəy Zərbabiyə, Corc Vaşinqtona və Heydər Əliyevə bənzəmək istəyənlər var...

Ancaq bir müxalifətçinin adı belə yoxdur...

- Heç iqtidar da yoxdur. Heydər Əliyevsə dünyasını dəyişib, Allah rəhmət etsin.

- Amma onun kursu davam edir...

- Bu başqa bir şeydir. Bəli, Heydər Əliyevə bənzəmək istəyənlər var və bu, nəticəsizlik sindromundan doğur. Bu, artıq Azərbaycan reallığıdır.

Natiq Cavadlı

18.08.2007 Yeni Müsavat

İDDİALARIMIZ İMKANLARIMIZLA ÜST-ÜSTƏ DÜŞÜR

- İqbal bəy, qarşıdan gələn prezident seçkiləri ərəfəsində namizədliyinizin dəstəklənməsi ilə bağlı seçki bloku yaratmaq fikriniz varmı?

“İddialarımız imkanlarımızla üst-üstə düşür”

ÜMİD PARTİYASININ SƏDRİ İQBAL AĞAZADƏ: “SEÇKİ MƏCƏLLƏSİNƏ TƏKLİF ETDİYİMİZ DƏYİŞİKLİKLƏR MÜXALİFƏTİN DƏ MARAQLARINI ÖZÜNDƏ EHTİVƏ EDİR”

- İqbal bəy, qarşıdan gələn prezident seçkiləri ərəfəsində namizədliyinizin dəstəklənməsi ilə bağlı seçki bloku yaratmaq fikriniz varmı?

- Hər şey mümkündür. Hansısa seçki strategiyası əsasında seçki bloku yaratmaq, siyasi partiyaları və yaxud da ictimai təşkilatları bu prosesə cəlb etmək olar. Yəni, yad bir struktur kimi bu da ortada ola bilər.

- Qarşıdan gələn seçkilərdə namizədlərin, xüsusən də müxalifətdən prezidentliyə iddialıların sayının çox olacağı gözlənilir. Bu baxımdan, bu qədər namizəd bolluğunda uğur qazanmanız çətin olmayacaq ki?

- Bizim bu məsələdə problemimiz yoxdur. Bizim namizədin çox böyük seçilmək imkanları var. Nədən də seçilməsin? Əgər Azərbaycan seçicisinə gerçək proqramı, ölkənin gerçək idarə olunmasından tutmuş onun inkişaf perspektivlərinə qədər hər şeyi olduğu kimi seçiciyə təqdim edə bilməyəcəyiksə, təbii ki, bizim şansımız az olacaq. Ancaq biz öz qələbəmizə inanırıq və bunun üzərində ciddi şəkildə işləyirik. Özü də biz bir neçə mərhələli proqramla işləyirik.



Hesab edirik ki, Azərbaycan seçicisi açıqaradan seçməyi bacarır, Azərbaycan seçicisi nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu görür və bu seçkiyə də biz bunun üçün qatılıq. Güman edirik ki, siyasi təşkilat olaraq, iddialarımız imkanlarımızla üst-üstə düşür. Bu gün 68 rayon-şəhər təşkilatımız mövcuddur. Bu 68 rayon-şəhər təşkilatının hər birinin qarşısında konkret vəzifələr qoyulur və bu vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün çox ciddi-cəhdlə çalışılır. Güman edirik ki, hər şey hələ bizim istədiyimiz kimi olmasa da, hər halda müsbət nəticəyə doğru gedirik və sonda istədiyimiz nəticəyə nail olacağıq.

- Yeri gəlmişkən, prezident seçkiləri ilə əlaqədar Seçki Məcəlləsində hansısa dəyişikliklərin edilməsinə ehtiyac duyursunuzmu və bununla bağlı parlamentin qarşıdan gələn növbəti payız sessiyasında təkliflə çıxış etmək fikrindəsinizmi?

- Bir neçə həftə öncə partiyamızın icra Aparatının rəhbəri, o cümlədən Mərkəzi Seçki Komissiyasındakı nümayəndəmiz ekspert qismində mətbuatda Ümid Partiyasının Seçki Məcəlləsinə təklif olunan dəyişikliklərini təqdim etdi və bu dəyişikliklərin içərisində Azərbaycan müxalifətinin maraqlarını özündə ehtiva edən bütün maddələr var idi. Yəni, bu dəyişikliklərdə siyasi partiyaların, ictimai təşkilatların maraqları ön planda gedir. Onu da qeyd edim ki, biz sentyabr ayından etibarən təklif etdiyimiz dəyişikliklərin geniş müzakirəsinə təşkil edəcəyik, sonra isə onu Milli Məclisə təqdim edəcəyik. Həmçinin, bu təkliflər paketini Venesiya Komissiyasına, ATƏT-in Bakı ofisinə, Avropa Şurasının Bakı ofisinə və ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlara məktubla təqdim edəcəyik. Son olaraq, bir daha bildirirəm ki, biz Seçki Məcəlləsi ilə bağlı təklif etdiyimiz dəyişiklikləri ictimaiyyətə və mətbuatı artıq bir müddət öncə təqdim etmişik.

Kamil HƏMZƏOĞLU

- Hər şey mümkündür. Hansısa seçki strategiyası əsasında seçki bloku yaratmaq, siyasi partiyaları və yaxud da ictimai təşkilatları bu prosesə cəlb etmək olar. Yəni, yad bir struktur kimi bu da ortada ola bilər.

- Qarşıdan gələn seçkilərdə namizədlərin, xüsusən də müxalifətdən prezidentliyə iddialıların sayının çox olacağı gözlənilir. Bu baxımdan, bu qədər namizəd bolluğunda uğur qazanmanız çətin olmayacaq ki?

- Bizim bu məsələdə problemimiz yoxdur. Bizim namizədin çox böyük seçilmək imkanları var. Nədən də seçilməsin? Əgər Azərbaycan seçicisinə gerçək proqramı, ölkənin gerçək idarə olunmasından tutmuş onun inkişaf perspektivlərinə qədər hər şeyi olduğu kimi təqdim edə bilməyəcəyiksə, təbii ki, bizim şansımız az olacaq. Ancaq biz öz

qələbəmizə inanırıq və bunun üzərində ciddi şəkildə işləyirik. Özü də biz bir neçə mərhələli proqramla işləyirik. Hesab edirik ki, Azərbaycan seçicisi ağı qaradan seçməyi bacarır, Azərbaycan seçicisi nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu görür və bu seçkiyə də biz bunun üçün qatılırıq. Güman edirik ki, siyasi təşkilat olaraq, iddialarımız imkanlarımızla üst-üstə düşür. Bu gün 68 rayon-şəhər təşkilatımız mövcuddur. Bu 68 rayon-şəhər təşkilatının hər birinin qarşısında konkret vəzifələr qoyulur və bu vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün çox ciddi-cəhdlə çalışılır. Güman edirik ki, hər şey hələ bizim istədiyimiz kimi olmasa da, hər halda müsbət nəticəyə doğru gedirik və sonda istədiyimiz nəticəyə nail olacağıq.

- Yeri gəlmişkən, prezident seçkiləri ilə əlaqədar Seçki Məcəlləsində hansısa dəyişikliklərin edilməsinə ehtiyac duyursunuzmu və bununla bağlı parlamentin qarşından gələn növbəti payız sessiyasında təkliflə çıxış etmək fikrindəsinizmi?

- Bir neçə həftə öncə partiyanın İcra Aparatının rəhbəri, o cümlədən Mərkəzi Seçki Komissiyasındakı nümayəndəmiz ekspert qismində mətbuata Ümid Partiyasının Seçki Məcəlləsinə təklif olunan dəyişikliklərini təqdim etdi və bu dəyişikliklərin içərisində Azərbaycan müxalifətinin maraqlarını özündə ehtiva edən bütün maddələr var idi. Yəni, bu dəyişikliklərdə siyasi partiyaların, ictimai təşkilatların maraqları ön planda gedir. Onu da qeyd edirəm ki, biz sentyabr ayından etibarən təklif etdiyimiz dəyişikliklərin geniş müzakirəsini təşkil edəcəyik, sonra isə onu Milli Məclisə təqdim edəcəyik. Həmçinin, bu təkliflər paketini Venesiya Komissiyasına, ATƏT-in Bakı ofisinə, Avropa Şurasının Bakı ofisinə və ayrı-ayrı beynəlxalq təşkilatlara məktubla təqdim edəcəyik. Son olaraq, bir daha bildirirəm ki, biz Seçki Məcəlləsi ilə bağlı təklif etdiyimiz dəyişikliklərin bir qismini ictimaiyyətə və mətbuata təqdim etmişik.

Kamil HƏMZƏOĞLU
18.08.2007-ci il 525-ci-qezet

PARTİYALARIN SEÇKİLƏRDƏ AYRI-AYRI İŞTİRAKI MƏQBUL VARIANTDIR

İqbal Ağazadə: "Demokratik quruluş istəyiriksə, seçkilərdə müxtəlif namizədlərlə iştirak etməliyik"

4

№ 1571
(1722)

Üç nöqtə III 07/09/07
SPEKTR

Partiyaların seçkilərdə ayrı-ayrı iştirakı məqbul variantdır

**İQBAL AĞAZADƏ: "DEMOKRATİK QURULUŞ İSTƏYİRİKSƏ,
SEÇKİLƏRDƏ MÜXTƏLİF NAMİZƏDLƏRLƏ İŞTİRAK ETMƏLİYİK"**

Prezident seçkiləri ilə əlaqədar olaraq müxalifət düşərgəsində bir fəallıq nəzərə çarpmaqdadır. Bunu həm də müxalifətin seçkilərdə iştirak etmək üçün canfəşanlıq etməsi kimi də qəbul etmək olar. Fəallaşma isə ondan ibarətdir ki, bir neçə partiya ayrı-ayrılıqda və öz namizədləri ilə seçkilərdə iştirak etmək istəyində olduqlarını bildirsələr də, digərləri seçkilərdə qalib gəlməyəcəkləri təqdirdə boykot taktikasından istifadə edəcəklərini bildirirlər.

Ümid Partiyası da seçkilərə qatılmaq və bundan lazımcı yararlanmaq niyyətindədir. Elə partiyanın sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətimiz də seçkilərlə əlaqəli olaraq müxalifət düşərgəsində yaranan aktivliklə və partiyanın seçkilərdəki iştirakının əsas mahiyyəti ilə bağlıdır.

- Əgər seçkilər yaxınlaşırsa, deməli seçkilərdə iştirak etmək istəyən partiyaların da aktivləş-

malik olsun. Bununla belə, siyasi partiyaların çoxu hələ çox passivdir. Seçkilər yaxınlaşdıqca partiyaların aktivliyi daha da artacaq.

- *Bəzi partiyaların çoxu isə belə bəyan edirlər ki, seçkilərə müstəqil şəkildə və öz namizədləri ilə qatılacaqlar. Onların bu bəyanatları nədən irəli gəlir?*

- Bu, normal bir haldır. Belə güman edirəm ki, siyasi partiyaların seçkilərdə ayrı-ayrı iştirakı



hər biri də öz maraqları çərçivəsində seçkilərdə iştirak etmək istəyir.

- *Azərbaycanın bəzi müxalifət partiyaları seçkilərin nəticələrini boykot edəcəkləri ilə bağlı cəmiyyətə mesajlar ötürürlər. Bəs bu boykot fikrinin indiki şəraitdə ortaya atılması nə dərəcədə doğrudur?*

- Hər bir partiya seçki taktikasını özü müəyyənləşdirir və hansı taktikanı seçəcəklərsə, bundan da partiyanın seçkilərdə uduşunu daha yaxşı müəyyənləşdirə bilər. Boykot yolunu seçənlər də belə düşünürlər ki, partiyalarının, özlərinin və cəmiyyətin inkişafı naminə bundan yararlanırlar. Biz isə belə düşünürük ki, seçkilərdə iştirak etmək daha məqbul variantdır və buna görə də seçkilərə gedirik.

miyyət quruculuğu dövründə yaşamırıq ki, müxalifət partiyalarının hamısı eyni cür düşünsün və vahid bir namizəd ətrafında eyni cür seçki təbliğatı aparsınlar. Əgər demokratik quruluşun yaradılmasını arzulayırsınızsa, seçkilərdə müxtəlif namizədlərlə iştirak etməliyik. Məsələn, Amerika sistemində 2 partiya - Respublikaçılar və Demokratlar

Prezident seçkiləri ilə əlaqədar olaraq, müxalifət düşərgəsində bir fəallıq nəzərə çarpmaqdadır. Bunu həm də müxalifətin seçkilərdə iştirak etmək üçün canfəşanlıq etməsi kimi də qəbul etmək olar. Fəallaşma isə ondan ibarətdir ki, bir neçə partiya ayrı-ayrılıqda və öz namizədləri ilə seçkilərdə iştirak etmək istəyində olduqlarını bildirsələr də, digərləri seçkilərdə qalib gəlməyəcəkləri təqdirdə boykot taktikasından istifadə edəcəklərini bildirirlər.

Ümid Partiyası da seçkilərə qatılmaq və bundan lazımcı yararlanmaq niyyətindədir. Elə partiyanın sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətimiz də

seçkilərlə əlaqəli olaraq müxalifət düşərgəsində yaranan aktivliklə və partiyasının seçkilərdə ki iştirakının əsas mahiyyəti ilə bağlıdır:

- Əgər seçkilər yaxınlaşırsa, deməli seçkilərdə iştirak etmək istəyən partiyaların da aktivləşməsi vacibdir. Hər bir siyasi təşkilat seçkilər dönəmində öz potensialını ortaya qoyur ki, həm öz seçicilərinin səsini alsın, həm də ictimai rəydə aparıcı partiya olmaq şansını əldə etsin və gələcək prosesləri udmaq baxımından yetərli bir qüvvəyə malik olsun. Bununla belə, siyasi partiyaların çoxu hələ passivdir. Seçkilər yaxınlaşdıqca partiyaların aktivliyi daha da artacaq.

- Bəzi partiyaların çoxu isə belə bəyan edirlər ki, seçkilərə müstəqil şəkildə və öz namizədləri ilə qatılacaqlar. Onların bu bəyanatları nədən irəli gəlir?

- Bu, normal bir haldır. Belə güman edirəm ki, siyasi partiyaların seçkilərdə ayrı-ayrı iştirakı məqbul variantdır və əslində belə də olmalıdır.

- Bəs müxalifət partiyalarının seçkilər ərəfəsində bir araya gəlmələri üçün zəruri vaxt yetişibmi?

- Hesab etmirəm ki, 2008-ci ildə belə bir zərurət olsun. Biz avtoritar düşüncə dövründə yaşamırıq ki, müxalifət partiyalarının hamısı eyni cür düşünsün və vahid bir namizəd ətrafında eyni cür seçki təbliğatı aparsınlar. Əgər demokratik quruluşun yaradılmasını arzulayıırıqsa, seçkilərdə müxtəlif namizədlərlə iştirak etməliyik. Məsələn, Amerika sistemində 2 partiya - Respublikaçılar və Demokratlar partiyaları ciddi şəkildə oturublar və bütün seçkilərdə də yalnız bu partiyalar iştirak edir. Demək istədiyim odur ki, birləşə bilmədiklərinə görə, kimisə ittiham etmək, yaxud da birləşməyin özünü ehkam kimi qəbul etmək yanlış bir addımdır. Hər bir partiyanın öz marağı var və hər biri də öz maraqları çərçivəsində seçkilərdə iştirak etmək istəyir.

- Azərbaycanın bəzi müxalifət partiyaları seçkilərin nəticələrini boykot edəcəkləri ilə bağlı cəmiyyətə mesajlar ötürürlər. Bəs bu boykot fikrinin indiki şəraitdə ortaya atılması nə dərəcədə doğrudur?

- Hər bir partiya seçki taktikasını özü müəyyənləşdirir və hansı taktikanı seçəcəklərsə, bundan da partiyanın seçkilərdə uduşunu daha yaxşı müəyyənləşdirə bilər. Boykot yolunu seçənlər də belə düşünürlər ki, partiyalarının, özlərinin və cəmiyyətin inkişafı naminə

bundan yararlanırlar. Biz isə belə düşünürük ki, seçkilərdə iştirak etmək daha məqbul variantdır və buna görə də seçkilərə gedirik.

- Bəs Ümid Partiyası necə, prezident seçkilərinə hansı formatla qatılacaq?

- Biz sonuncu qurultayımızda belə qərara gəlmişik ki, əgər fəvqəladə hadisə baş verməsə, öz namizədimizlə iştirak edək.

Rövşən Ziya

07.09.2007 Üç nöqtə

AZƏRBAYCANDA HAKİMIYYƏTƏ GƏLMƏK MEXANİZMİ YOXDUR

Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin fikrincə, siyasi həyatda partiyaların rolu artırılmayınca, demokratiya və dövlətçilik şüuru güclənməyəcək

"Azərbaycanda hakimiyyətə gəlmək mexanizmi yoxdur"

yündən danışsırlar. Hesab etmək olarmı ki, bu sistemin bərpası hakimiyyətin hansısa planları ilə bağlı aktuallaşdı?

[illegible]

Ümid
Partiyasının
sədri, millət
vəkili İqbal
Ağazadənin
fikrincə, siyasi
həyatda
partiyaların
rolu
artırılmayınca,
demokratiya və
dövlətçilik
şüuru
güclənməyəcək

gəlmir, səlahiyyəti mülkiyyətə verib. Prezidentin imcəpnet təbiq olunur, qərar gedi Konstitusiyaya Məhkəmənin və 6 say məhkəmə məhkəmə olmur. Yaxud parlament həttə hökumətin həsabatı qəbul etmədiyi təqdirdə belə onu ifadəyə göndərə biləmiz. Bu və başqa məsələlər göstərir ki, bu sistem parlamentin həttə gəlmə mexanizmi deyildir. Təkil olunan variantlarda isə qalib gələn partiyanın hökumət formalaşdırma imkanları artır. Təkil ki, burada da prezidentin təkil olunan. Bu, əldə edə bilməkdə belədir. Əsas odu ki, bu variantda ömürlükdə siyasəti partiyanın çəkisi artır, siyasəti sistem formalaşır. Siyasəti sistem ortada olmur. Siyasəti idarəetmənin əsas olmur. Bu təkil qərarında hər kəsin məsuliyyəti olur. Siyasəti təkilatda həttə mülkiyyətə olanda da məsuliyyəti deyildir. Bu gətirə bilməyən hər bir şeyin əsas olmur. Əsas olmur, əlavə də deyildir.

- Parlamentin payız sessiyasında müzakirəsi gözlənilən "Siyasi partiyalar haqqında"

tiya anlayışı, "Siyasi partiyalar haqqında" qanun hakimiyyət üçün sadə məsələ deyil. İqtidar-müxalifət münasibətləri,

[illegible]

- Beynəlxalq təşkilatların, xüsusilə də prinsipial xarici dairələrin gələn il prezident seçkilərində hansı mövqeyi tutacağını təxmin edərsiniz?

[illegible]

Qəti şəkildə, Qarabağ məsələsində yaxın illərdə dəyişiklik gözlənilmir. Ən azı, bu haqda müyyətin bugünkü birtərəfli siyasəti ilə vəziyyət dəyişməyəcək. Məni demirəm ki, hakimiyyət Qarabağı azad etmək istəmir. İmkani olarsa məsələni uzaqdan və Xankəndində özünə heykəl qoyar və buna haqq deyir. Amma bugünkü daxili və xarici vəziyyət, gələcəti şübhəli mənə belə deməyə əsas verir. Qarabağ məsələsi tezliklə

qanun layihəsi beynəlxalq təkilatların və cəmiyyətin diqqət mərkəzindədir. Haqqında danışdığımız bu məsələlər həm qanunda öz əksini tapa bilərmi?

- Açıq, mən guman etmərəm ki, 2007-ci ilin payız seçkilərində bu qanun layihəsi məzəkəyə çıxarılacaq. Çıxarılacaq. Hakimiyyət bu məsələyə 2008-ci il prezident seçkilərindən sonra qayıtmaqda maraqlıdır. Burada dividend qazandırmək imkanı var. Adətən hakimiyyət daxilində bu tipli

nunlaşdırılmıyatsın uyu, deyən
xalq təşkilatından sifarişli
qəbul olunur. Bəynəlxalq təş-
kilatlar təzyiq göstərir və ya də-
yümsaq desək, rəy verir, son-
isə sənədin müzakirəyə çıxar-
ması müzakirə olunur. Ha-
mişə 2007-ci ildə bunu nu-
qə qəbul etməlidir? 2008-ci il p-
rezident seçkilərindən, tənqid
yanatlarından sonra hakimi-
yyət belə bir addım abb otu-
yumsalda bilər. Ona görə də
müzakirəyə çıxarılmalıdır.

müxif partiyaların cəmiyyəti
dəki yerləri və rolu tam şəkildə
təsbit olunmayana qədər.
məsələlər öz həllini tapma-
caq. Bilirsiniz, Azərbaycan
xalqının içində də həmişə
partiya sisteminə oturmama
kifayət qədər təşkilatlar
varmışdır. Açıq demək lazımdır ki, o
nisi mövduqlu demokratiya
yaxud ciddi ziyan vurur. Bizdə
tarixi dini təmayil baxımından
türk və ermən arasında
tərəfə də daxilə hər zaman
girişmələr olmuşdur. Bu
genlik nəticəsində uğur qazanan
magi vəd edən təşkilatlar
varmışdır. Bunun özü də Azərbaycan
ciddi acın ciddi təhlükədən

- Daha iki mühüm qanun yığışının müzakirəsi gözə alınıb. Bunlar təhsil və tikinti qanunlarıdır. Qanunların qaydada qalması üçün qanun layihələrinin Ekspertlər dəfəsinə çıxarılaraq, vaxtında müzakirə və qərarlaşdırılmasına zərurət vardır. Ekspertlər dəfəsinə çıxarılan qanun layihələrini müzakirə etmək üçün qanunvericilik orqanının qanun layihələri komissiyası təşkil olunmuşdur. Komissiyaların tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün qanunvericilik orqanının qanun layihələri komissiyası təşkil olunmuşdur. Komissiyaların tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün qanunvericilik orqanının qanun layihələri komissiyası təşkil olunmuşdur.

Azərbaycanda proporsional seçki sistemi bərpa ola bilər. Son vaxtlar ölkənin siyasi dairələrində ən çox müzakirə edilən məsələlərdən biri də budur. Ümumiyyətlə, bu günlərdə tətildən qayıdacaq parlamentin fəaliyyəti də xeyli maraq doğurur. Qanunverici orqanda bir sıra önəmli layihələrin müzakirəsi gözlənilir. Bu və cəmiyyəti maraqlandıran digər suallarla parlamentin üzvü, Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadənin qonağıyıq.

Artıq hakim partiya təmsilçiləri də proporsional seçki sisteminin bərpasının mümkünlüyündən danışırlar. Hesab etmək olarmı ki, bu sistemin bərpası hakimiyyətin hansısa planları ilə bağlı aktuallasıb?

- Ola bilsin ki, hakimiyyətin də içərisində proporsional sistemin bərpası, islahatlara gedilməsi və siyasi partiyaların çəkisinin artmasında maraqlı olan adamlar var. Xüsusilə 2005-ci il parlament seçkiləri bu marağı daha da aktuallaşdırdı. Yeni Azərbaycan Partiyasının siyahısı ilə seçilən nümayəndələrin, o cümlədən majoritar qaydada partiyanın müdafiə etdiyi siyahıdan kənar adamların, yəni hakimiyyətin kursunu dəstəkləyən bitərəflərin böyük əksəriyyəti siyasi insanlar deyillər. Əvvəllər YAP-ın cəmiyyətdəki yeri imkan verirdi ki, bu adamlar siyasi karyeralarını parlamentdə davam etdirdinsinlər. İndi bu maraqlar başqa münasibətlər fonunda qurulur - şəxsi əlaqələrdən tutmuş, biznes əlaqələrinə qədər. Ona görə də ola bilsin ki, proporsional seçki sisteminin bərpasına maraq həm də bu səbəblə bağlıdır. Ümumilikdə, Azərbaycanda siyasi sistemin, partiyaların rolunun artırılması nəminə proporsional seçki sisteminin bərpasının tərəfdarıyam. Azərbaycanda hakimiyyətə gəlmək mexanizmi yoxdur, bir prezident seçkilərindən başqa. Bu ölkədə heç bir partiya hakimiyyətə gələ bilməz. Bunun əsaslandırılmış hüquqi bazası mövcud deyil. İcra strukturundan kənarda, partiyanın, hətta 125 nəfər üzvü qalib gəlib parlamentdə təmsil olunsa, yenə də vəziyyət dəyişmir. Baş naziri belə parlament iki dəfə təsdiq etməyəndə, üçüncü dəfə prezident özü təyin edir. Artıq parlamentin razılığına ehtiyac qalmır. Prezidentə impiçment tətbiq edilərsə, burada da son sözü 6 ay ərzində Konstitusiya Məhkəməsi deyir. Konstitusiya Məhkəməsinə də təyin edən əsas struktur prezidentdir. Konstitusiya Məhkəməsi təyin olunur, fəaliyyət göstərir və parlament bu məhkəmənin hakimini geri çağırmaq səlahiyyətinə malik deyil. Prezidentə impiçment tətbiq olunur, qərar gədir Konstitusiya Məhkəməsinə və 6 ay sonra məhkəmə rəyini verir, bu da əsas rəy hesab olunur. Yaxud parlament, hətta hökumətin hesabatını qəbul etmədiyi təqdirdə belə onu istefaya göndərə bilmir. Bu və başqa misallar göstərir ki, siyasi partiyanın hakimiyyətə gəlmə mexanizmi yoxdur. Təklif olunan variantda isə qalib gələn partiyanın hökuməti formalaşdırma imkanları açılır. Təbii ki, burada da siyahı prezidentlə razılaşdırılır. Bu, bütün ölkələrdə belədir. Əsas odur ki, bu variantda cəmiyyətdə siyasi partiyaların çəkisi artır, siyasi sistem formalaşır. Siyasi sistem ortada olanda dövləti idarə etmək daha asan

olur. Dövlət qarşısında hər kəsin məsuliyyəti olur. Siyasi təşkilat, hətta müxalifətdə olanda da məsuliyyət daşıyır. Bu gün isə bunların heç biri olmadığına görə məsuliyyət anlayışı da yoxdur. Dövlətin əleyhinə, mənafeyinə zidd olan təklifi kim istəsə səsləndirir və bunu fikir azadlığı, demokratiya ilə əsaslandırır. Amma heç bir tərəf dövlətin məsuliyyətini öz üzərində hiss etmir. Amma siyasi sistem olarsa artıq ənənə də formalaşır və bu ənənənin içərisində müxalifət də, hakimiyyət də, bütövlükdə cəmiyyət də dövlətin çıxarlarını düşünür.

- Parlamentin payız sessiyasında müzakirəsi gözlənilən “Siyasi partiyalar haqqında” qanun layihəsi beynəlxalq təşkilatların və cəmiyyətin diqqət mərkəzindədir. Haqqında danışdığınız bu məsələlər həmin qanunda öz əksini tapa bilirmi?

- Açıq, mən güman etmirəm ki, 2007-ci ilin payız sessiyasında bu qanun layihəsi müzakirəyə çıxarılsın. Çıxarılmayacaq. Hakimiyyət bu məsələlərə 2008-ci il prezident seçkilərindən sonra qayıtmaqda maraqlıdır. Burada dividend götürmək imkanı var. Adətən hakimiyyət daxilində bu tipli qanunlar cəmiyyətin yox, beynəlxalq təşkilatların sifarişi kimi qəbul olunur. Beynəlxalq təşkilatlar təzyiq göstərir və ya daha yumşaq desək, rəy verir, sonra isə sənədin müzakirəyə çıxarılması müzakirə olunur. Hakimiyyət 2007-ci ildə bunu niyə qəbul etməlidir? 2008-ci il prezident seçkilərindən, tənqid bəyanatlarından sonra hakimiyyət belə bir addım atıb ortanı yumşalda bilər. Ona görə də bu qanunun müzakirəsi ehtimalı çox azdır. 2008-ci ildə seçkiyə demokratik görüntü vermək üçün hakimiyyətin əlində əvvəlcədən yaratdığı şərait var - jurnalistlərin həbsdən azad olması, “Sərbəst toplaşma azadlığı haqqında” qanunun yenidən qəbulu, siyasi məhbus məsələsində vəziyyəti bir qədər də yumşaltmaq və sair. Siyasi partiya anlayışı, “Siyasi partiyalar haqqında” qanun hakimiyyət üçün sadə məsələ deyil. İqtidar-müxalifət münasibətləri, müxalif partiyaların cəmiyyətdəki yeri və rolu tam şəkildə təsbit olunmayana qədər bu məsələlər öz həllini tapmayacaq. Bilirsiniz, Azərbaycan müxalifətinin içərisində də hələ partiya sisteminə oturmamış kifayət qədər təşkilatlar var. Açıq demək lazımdır ki, onların mövcudluğu demokratiyaya ciddi ziyan vurur. Bizdə istər dini təmayül baxımdan, istərsə də daxilə hər zaman gərginlik nəticəsində uğur qazanmağı vəd edən təşkilatlar var. Bunun özü də Azərbaycan dövləti üçün ciddi təhlükədir.

- Daha iki mühüm qanun layihəsinin müzakirəsi gözlənilir. Bunlar təhsil və tikinti haqqında qanun layihələridir. Ekspertlər düşünürlər ki, təhsil və tikinti mafiyası qanunda öz maraqlarını tapmaq üçün parlamentin işinə müdaxilə edə bilirlər. Müdaxilənin də Azərbaycanda hansı formada olmasını da yəqin ki, yaxşı bilirsiniz. Belə bir müdaxilə gözləyirsinizmi və bu iki qanun layihəsinin müzakirəsinin hansısa ajiotaja gətirəcəyini ehtimal etmək olarmı?

- Güman etmirəm ki, ajiotaj olacaq. Çünki adətən, qanun layihəsi tərəflərlə razılaşdırıldıqdan sonra müzakirəyə çıxarılır. Hər hansı bir məsələ razılaşdırılmadan müzakirəyə çıxarılsa, maraqlı tərəflər başqa istiqamətdə təsir göstərməyə çalışır. Hesab edirəm ki, bu qanun layihələri müzakirəyə çıxarılsa, bunun haqqında artıq hakimiyyətin bəlli siyasi kursu olacaq. Bu siyasi kursla da tərəflər zor-xoş razılaşdırılacaq. Gücsüz tərəf, təbii ki, susmalı olacaq. Ona görə də heç nə gözləmirəm. Və ümumiyyətlə, hesab etmirəm ki, hakimiyyətin tikinti ilə bağlı problemi olsun. Mümkündür ki, onların nəzarətsiz buraxdığı zonalar olsun. Hamı bilir ki, Azərbaycanda tikinti sektoru ilə məşğul olanların əksəriyyəti bu və ya digər şəkildə hakim elitaya bağlıdır. Çünki Azərbaycanda məmur kapitalizmi, məmur oliqarxiyası formalaşmış və başqa forma inkişaf etməyib. Boş buraxılan sahələrdə kimlərsə ayağını yığa bilirlər. Yəni deyirlər ki, bir az vicdanla, standartlara uyğun həyata keçir. Başqa hansı mübarizə ola bilər? Son vaxtlar mətbuatda oxuyuram ki, guya tərəflər bir-biri ilə vuruşur. Bunları həqiqət hesab etmirəm.

- Beynəlxalq təşkilatların, xüsusilə də prinsipial xarici dairələrin gələn il prezident seçkilərində hansı mövqeyi tutacağını təxmin edirsiniz?

- Daxili auditoriyanın seçkidə iştirakı, ortaya qoyacağı mövqe, qazanacağı səs çox şeyi həll edir. Bilirsiniz, hər şeyi beynəlxalq təşkilatların öhdəsinə buraxmaq olmaz. Bu fəlsəfəyə söykənmək yanlışdır. Mən hələ nə Avropa Birliyinin, nə ABŞ-ın Azərbaycandakı seçkilər haqqında bir də nə də olsun müsbət fikrinə rast gəlməmişəm. Pisləyiblər. Deyiblər ki, standartlara uyğun deyil, xalqın mövqeyini əks etdirmir və s. Amma həm də deyiblər ki, müəyyən irəliləyişlər olub. Beynəlxalq birliyin nə deyəcəyi önəmlidir, lakin həlledici deyil.

- Ola bilsin ki, çox səslənmiş sualdır, ancaq seçki kontekstində bir daha soruşmaq istəyirəm: hesab edirsinizmi ki, 2008-ci ilin payızına, prezident seçkilərinə qədər Qarabağ məsələsində hansısa dəyişiklik olsun?

- Qəti şəkildə. Qarabağ məsələsində yaxın illərdə dəyişiklik gözlənilmir. Ən azı, bu hakimiyyətin bugünkü birtərəfli siyasəti ilə vəziyyət dəyişməyəcək. Mən demirəm ki, hakimiyyət Qarabağı azad etmək istəmir. İmkanı olsa məsələni həll edərdə və Xankəndində özünə heykəl qoyar və buna haqqı da çatard. Amma bugünkü daxili və xarici vəziyyət mənə belə deməyə əsas verir ki, Qarabağ məsələsi tezliklə həll olunmayacaq.

Səbinə Əvəzqızı

11.09.2007-ci il Gün Səhər

MƏN MÜXALİFƏT OLMAQ İSTƏMİRƏM

Ümid partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə APA-ya geniş müsahibə verib. Müsahibəni ixtisarla diqqətinizə çatdırırıq.



- Hazırda müxalifət təşkilatlarında vəziyyət necədir?**

- Ölkənin müxalif təşkilatları pessimist əhval-ruhiyyədədir, bunun da bir sıra səbəbləri var. Səbəblərdən biri də son seçki təcrübəsi və əhalinin bu hadisələrdən sonra müxalifətdən kənar gəzməsidir. İndi Azərbaycanda müxalif fikir əvvəlkindən də güclüdür. Amma məsələ ondadır ki, müxalifət təşkilatları bunu hansı səviyyədə seçkiyə apara biləcəklər. Biz bu sahədə ciddi işlər görürük. Hətta regional təşkilatlarla da məhz bu istiqamətdə işləyirik.

- Nikbin əhval-ruhiyyədə olmağınız hiss edilir.**

- Çox nikbinəm, buna əsas da var. Azərbaycan cəmiyyəti seçim etməyi bacarır. Digər tərəfdən, ən ideal hakimiyyətlərin belə 30-35 faizlik müxalifəti həmişə var. Məsələn, 1992-ci ilin prezident seçkilərində cəmiyyət, ümumən, Əbülfəz Elçibəyin namizədliyi üzərində köklənmişdi. Amma Nizami Süleymanov 33 faiz səs topladı. Azərbaycanda həm ümummilli, həm də təşkilatlar baxımından problemlər var. Bunların fonunda isə insanlar daha yaxşı proqrama, namizədə, yenilikçiyə, dəyişkənliyə meyilli bir siyasətçiyə səs verməyə hazırdır. 2008-ci il üçün artıq dəyərlər dəyişib. Məncə, bu seçkilərə qoşulan yeni təşkilatlar ənənəvi təşkilatlardan daha çox şeylər əldə edə biləcəklər.

- Yəni Siz 2008-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərinə hazırlşırsınız?

- Bəli, prezident seçkiləri üçün ciddi platforma hazırlayıram. Hər bir vətəndaş deyəcəyimiz sözdə öz problemini görməli və bundan çıxış yolu tapmalıdır.

- Amma siyasi mühitdə belə fikir formalaşıb ki, İqbal Ağazadənin prezident seçkisinə getməsi təşkil olunmuş aksiyadır və bu bəzi müxalifətçilərin səsini parçalamağa yönəlib...

- Azərbaycanda kim mütləq və sabit elektorata sahibdir ki, mən bu elektoratı onun əlindən alım? O hansı namizəddir ki, biz onun səsini parçalayırıq? Azərbaycanda seçki marafonuna qoşulmaq istəyən hər bir adamın müəyyən təşkilatı bazası var. Bundan başqa hələ seçimini etməmiş elektorat var.

- Kimi seçkidə özünüə rəqib görürsünüz?

- Mən əslində seçici rəyi almağa çalışıram. Rəqibi mən yox, seçici və proqram müəyyənləşdirəcək. Seçici üçün İqbal Ağazadə, yaxud da başqa bir adam şəxs olaraq maraqlı deyil. Mənim proqramımın alternativini nə olacaqs, rəqib həmin şəxs çıxacaq.

- Proqramınızı kimlər işləyir?

- Azərbaycanda və xaricdə olan kifayət qədər mütəxəssislər var ki, onlar bu proqramın üzərində işləyir. Bundan başqa partiyada olan şəxslər də onlarla birgə bərabər çalışırlar.

- Niyə partiyanızda sizdən başqa heç kimi tanımırırlar?

- Bizim partiyada Azərbaycan siyasətində yetərinə tanınan və mövqeyi olan adamlar var. Tanınmağın digər tərəfi də siyasi qəzetlə bağlıdır. Hər bir qurum öz qəzetini buraxmaqla həm də funksionerlərini təbliğ edir.

- Sizin partiyanı gah radikal, gah konstruktiv müxalifət, gah da iqtidar partiyası kimi qələmə verirlər.

- Mən Azərbaycanda qanunla fəaliyyət göstərən siyasi partiya tanıyıram. Radikal müxalifət anlayışını heç vaxt qəbul etməmişəm. Kim səngər qazıb döyüşüb ki, biz qalmışıq? Hər kəs öz sözünü deyib, bəyanatını verir, nə indiki, nə də bundan əvvəlki parlamentdəki mövqeyimdə zərrə qədər dəyişiklik baş verməyib. Mən “müxalifət mənəm” tendensiyasını özümə şamil etmək istəməzdim. Mən müxalifət olmaq istəmirəm. Mən Azərbaycanda iqtidarda olmağa çalışıram. Kim müxalifətdə yerini qorumağa, möhkəmləndirməyə çalışırsa, ona uğurlar arzulayıram.

- Siz Əli Kərimlini niyə sevmirsiniz?

- Əli Kərimli ilə heç bir problemim yoxdur, amma onu sevməyə də borclu deyiləm. Mən ona nifrət etmirəm, ümumi mübarizədə, hətta dostumuz hesab edirəm. Sadəcə, onun çevrəsi, bəzən aldığı informasiyalar, bəzən də onun bəzi məsələlərdə ifrata varması zaman-zaman münasibətləri korlayıb.

- Belə bir fikir var ki, prezidentliyə namizədliyinizi verməklə Qarabağ elektoratını İsa Qəmbərin əlindən almaq istəyirsiniz.

- Mən heç kimin qarşısına öhdəlik götürməmişəm ki, siyasətə gəlib ömrü boyu onu müdafiə edəcəyəm və yaxud doğulduğum regiondan məndən yaşca böyük kimsə olacaqsa, onun xeyrinə geri çəkiləcəyəm. 2003-cü ildə İsa Qəmbəri dəstəkləmişəm, hesab etmişəm ki, həmin vaxt bu mövqedən daha çox şey qazanmaq mümkün idi. Bu gün dəyərlər və partiya yanaşması, həm də öz yanaşmam dəyişib. Bu gün hesab edirəm ki, Azərbaycan cəmiyyətinə mən çox xeyir verə bilərəm.

- Sizi və partiyanızı həm də Azərbaycanın keçmiş baş prokuroru, hazırda Rumıniyada səfir olan Eldar Həsənovla bağlayırlar...

- Mən Eldar Həsənovu keçmiş baş prokuror və Azərbaycanın Rumıniyadakı səfiri kimi tanıyıram. Ola bilsin ki, eyni regiondan olmağımız bu məsələni şərtləndirir, amma bəzi məqamlarda əfsanələr də uydururlar. Mən bu şəxslə nə siyasi, nə də şəxsi münasibətim var. O, Azərbaycan iqtidarının siyasətini dəstəkləyən və komandasında olan bir adamdır. Başqa səfir və məmurlara münasibətim necədirsə, Eldar Həsənova da həmin münasibətim var.

- **Hakimiyyətdə dostlarınız var ?**

- Bəli, niyə də olmasın ? Burada heç bir problem görmürəm. Bu nə mənim, nə də onların xəttinə heç bir təsir göstərmir. Hər kəs öz yolu ilə gedir.

- **Bu Milli Məclisdə əvvəlkində olduğunuz qədər radikal deyilsinizmi ?**

- Əvvəlcə necə idim ki?

- **Təxminən indiki Pənah Hüseyn olan kimi...**

-



- Bilirsiniz, indi situasiya o deyil. Həm də bəlkə yaş öz təsirini göstərüb, əvvəlki emosionallıq yoxdur. Amma mən yenə də ötən parlamentdəki kimi kəskin çıxışlar edirəm, müxtəlif məsələlərlə bağlı mövqeyimi bildirirəm. Bizim ən çox mübahisələrimiz Siyavuş Novruzov və Əhəd Əbiyevlə olurdu. Yenə də eyni mövqe nümayiş etdirsələr, həminlərdən də sərt reaksiya olacaq.

- **Mediaya münasibətiniz necədir ?**

- Bu gün siyasiləşmiş Azərbaycan mətbuatı var. Hər kəs özünə lazım olan və siyasi dairəsinin müəyyənləşdirdiyi insanlara tribuna verir. Bir də media daha çox qalmaqallara üstünlük verir. Normal, məntiqli təkliflərə çox az yer verilir.

- Dinə münasibətiniz necədir ?

- Mən müsəlmanam, amma liberal cəmiyyətin tərəfdarıyam. İdeoloji cəmiyyət və hakimiyyətin qurulmasının qəti əleyhinəyəm. Hakimiyyət qanunla idarə olunmalı, insanlar isə özünün yaşam tərzini seçməlidirlər. Heç kimi eyni cür düşünməyə məcbur etmək olmaz.

- Mütaliə edirsiniz ?

- Həddindən çox . Həbsxanada 600 kitab oxumuşam. Onlardan 120-yə yaxın dedektiv idi. Bu gün də ədəbiyyatda yeni nə varsa oxuyuram.

- Sizcə, Yazıçılar Birliyi olmalıdır ?

- Əgər bu gün xalq artisti, əməkdar incəsənət xadimi fəxri adları varsa, təbii ki, Yazıçılar Birliyi də olmalıdır. Əslində mən fəxri adları qəbul etmirəm, çünki bu adam artistliyi ilə pul qazanır, ailəsini saxlayırsa, niyə ona hər hansı ad da verilməlidir? Dünya bunu qəbul etmir. Amma onlar olduğu halda Yazıçılar Birliyi də qalmalıdır.

- Yaradıcı və hazırkı Yazıçılar Birliyini qəbul etməyən gənclərdən bəziləri də sizin ətrafınızdadır.

- Bəli, belədir. Amma ədəbi hakimiyyətə gəlməyin yolu əsərdir. Mənə heç kim Aqşini, Salam Sarvanı, eyni zamanda Anarı oxumağı qadağa edə bilməz. Ədəbi hakimiyyət oxucunun qəlbində qurulur.

- İçinizdəki ədəbi hakimiyyət kimə məxsusdur ?

- Yaxşı əsərə. Məsələn, Aqşinin “Qatarda” adlı bir şeiri var:

“Çıxıb gedəsən sonuncu vaxtda .

Boş e, bomboş olasan.

Birdən qalxıb yerini verəsən, gözəl bir qadına.

Qadın otura və deyər. Verin əllərinizi saxlayım”.

Axı, bu şeiri necə oxumayasan? Amma bu şeir mənə əsas vermir ki, Anarın “Macal” əsərini oxumayım.

- Azərbaycan musiqisində kimləri dinləyirsiniz?

- Zeynəb Xanlarova, Səxavət Məmmədov, Nəzakət Teymurova, Alim Qasımov, Röya, Zülfüyyə Xanbabayeva və digərlərini dinləyirəm. Mənim üçün XX əsr Azərbaycan muğamının zirvəsi Yaqub Məmmədovdur.

- Necə yaşayırsınız?

- Normal. İnsan heç vaxt maddi baxımdan həyatında razı olmur. İnsan razı olan zaman təqaüdə çıxır. Həyata keçirmək istədiyim hələ çox işlər var.

- Gəliriniz haqqında məlumat verə bilərsiniz ?

- Gəlir deklarasiyası haqqında qanun işləmirsə, bunu söyləməyin özü məntiqsizdir. Mən millət vəkilliyinə namizədliyimi verəndə, gəlir deklarasiyası təqdim etmişəm.

- İngilis dilini bilirsiniz ?

- Mən Şərqşünaslıq fakültəsini bitirmişəm. Xarici dilim fars dilidir. İngilis dilimi isə təkmilləşdirməliyəm. Gələcəkdə universitetdə dərs demək fikrim var. Hələlik birinci müdafiəmi etməliyəm.

27.09.2007-ci il GünSəhər

DÖYÜŞÇÜ-DEPUTATIN SÜLH DOLU DÜŞÜNCƏLƏRİ...

İqbal Ağazadə: “Mən Azərbaycanın, doğulduğum, boya-başa çatdığım, uğrunda döyüşdüyüm Qarabağın mövqeyini kimsəyə vermərəm”

deputatın...
başa səfəri ilə bağlı heç
bir məlumata malik deyil.

...
mağa məhkum deyilik, amma...

Döyüşçü-deputatın sülh dolu düşüncələri...

İqbal Ağazadə: “Ermənilərin gəlişi nə qədər ağır olsa belə, bunu həzm etməyə məcburuq”



“Mən Azərbaycanın, doğulduğum, boya-başa çatdığım, uğrunda döyüşdüyüm Qarabağın mövqeyini kimsəyə vermərəm”

Sizə müraciət olsa, dəvəti qəbul edərsinizmi?
- Mənə müraciət olunmadığı üçün bu barədə əvvəlcədən fikir bildirmək istəməzdim.

Bir neçə gün əvvəl ziyalıların növbəti qrupunun Dağlıq Qarabağa gedəcəyi barədə xəbərlər yayılmışdı. Ümumiyyətlə sizin bu kimi səfərlərə münasibətiniz necədir?
- Beynəlxalq sülh, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan münasibətinin həllinə tərəf edən tərəflər cəpirdi tələblər ortaya qoyurlar. Bəzən bunu “xalq diplomatıyası” ilə, filanla da bağlayırlar. Hesab edirəm ki, gediş-gəlişə, müdafiəli təmaslara, ünsiyyətlər qurmaqla problem həll oluna bilər. Amma burada Azərbaycan dövləti üçün daha təhlükəli məqamlar var. Hər kəsə aydındır ki, o səfərlər heç bir ziyalının təşəbbüsü ilə həyata keçirilmir. Bu təşəbbüsü həyata keçirən dənşiqqlər aparən tərəflərə vəsitəçilik edən ATƏT-in Minsk Qrupu, həmşədr dövlətlər və Azərbaycanla Ermənistanın dənşiq olduğı beynəlxalq birliklərdir. Azərbaycanın tərəfi birmənalı qaydada bundan imtina etməyəcəkdir. Ermənistan imtina etməyəcəkdir. Çünki Ermənistan özünü bu şərhadə diskomfortda hissə etmir. Azərbaycan torpaqlarını işğal edib, özünü də qalıb kimi aparır. Diskomfort əslində Azərbaycan tərəfdədir ki, ora gedənlər işğal olunmuş ərazilərin dənşiqçiləri ni göməkdən tutmuş, qeyri-qanuni bir qurumun rəhbərləri ilə dənşiqçilik edərlər. böyük bir psionlər dənşiqçilərdə işğalçılar. Amma ən azı bir sənətdən imza atıblar. 2005 fevral ayında Azərbaycan münasibətinin adında dənşiq tələrlə gəldi. Ermənistan baycan münasibətinin dənşiq Dağlıq Qarabağ əlavə etlədi. İndi də rəsmi dənşiq mənşiq münasibətinin adında “Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münasibəti” qatdınrlar. Bütün bu qatdılar Dağlıq Qarabağın təyekt olacağına təminat Tərəfin subyekti olmasımıyyətin iradəsi, yəni sət, beynəlxalq təzyiqdə necədə dözümü olar, respublika daxilində və na, seçicisinə, siyasi nə qədər güvənə qatdır.

Sizin parlamente keçmiş döyüşçü olayol münasibətə nəiz, təbii ki, birməlonmır. Hesab etməbela mövqe nüməyiniz sizin imnə layə bilər?
- Mən bundan n ləm. Ona görə ki, m canım mövqeyini, i boya-başa çatdğı döyüşdüyüm Qarabəyini, kimsəyə vermə bəyini işğaldan az istiqamətində qat təkərləyib, etmək

Dağlıq Qarabağa və Ermənistana səfərlər məsələsi yenidən gündəmə gəlib. İndi də Milli Məclisin bir qrup deputatının Xankəndi, Şuşa və İrəvana səfər edəcəyi barədə xəbərlər yayılıb. Gözlənilməz hal odur ki, səfər edəcək heyətin arasında parlamentdəki yeganə keçmiş döyüşçü, Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadənin də adı çəkilir. Bu məsələni dəqiqləşdirmək üçün müraciət etdiyimiz millət vəkili bildirdi ki, o, deputatların Dağlıq Qarabağa səfəri ilə bağlı heç bir məlumata malik deyil.

- Sizə müraciət olsa, dəvəti qəbul edərsinizmi?

- Mənə müraciət olunmadığı üçün bu barədə əvvəlcədən fikir bildirmək istəməzdim.

- Bir neçə gün əvvəl ziyahların növbəti qrupunun Dağlıq Qarabağa gedəcəyi barədə xəbərlər yayılmışdı. Ümumiyyətlə sizin bu kimi səfərlərə münasibətiniz necədir?

- Beynəlxalq aləm, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə israr edən tərəflər çeşidli tələblər ortaya qoyurlar. Bəzən bunu "xalq diplomatiyası" ilə, filanla da bağlayırlar. Hesab edirlər ki, gediş-gəlişlə, müxtəlif təmaslar, ünsiyyətlər qurmaqla problem həll oluna bilər. Amma burada Azərbaycan dövləti üçün daha təhlükəli məqamlar var. Hər kəsə aydındır ki, o səfərlər heç bir ziyalının təşəbbüsü ilə həyata keçirilmir. Bu təşəbbüsü həyata keçirən danışıqlar aparan tərəflərə vasitəçilik edən ATƏT-in Minsk Qrupu, həmsədr dövlətlər və Azərbaycanla Ermənistanın daxil olduğu beynəlxalq birliklərdir. Azərbaycan tərəfi birmənalı qaydada bundan imtina etsə də, Ermənistan imtina etməyəcək. Çünki Ermənistan özünü bu şəraitdə diskomfortda hiss etmir. Azərbaycan torpaqlarını işğal edib, özünü də qalib kimi aparır. Diskomfort əslində Azərbaycan tərəfdədir ki, ora gedənlər işğal olunmuş ərazilərinin dağıntılarını görməkdən tutmuş, qeyri-qanuni bir qurumun rəhbərləri ilə görüşməyə qədər, böyük bir psixoloji sarsıntı yaşayırlar. Lakin məsələ burasındadır ki, əgər Azərbaycan tərəfi bu cür səfərlərdən imtina etmiş olsa, onun üzərinə daha çox gələcəklər, onu daha çox əzməyə çalışacaqlar. Eyni zamanda, Ermənistan tərəfinin əlinə daha ciddi arqument verəcək. Ermənilər deyəcəklər ki, əgər ölkənin ziyalısı, düşünən insanı, prosesin həllinə müsbət fon vermək istəyən tərəflər bu danışıqlardan, adi səfərlərdən imtina edirsə, görün sıradı Azərbaycan vətəndaşının münasibəti nə yerdədir və bizi israrla Azərbaycanın tərkibində yaşamağa məcbur edən tərəflər düşünməlidir ki, sabah ən azı girov şəraitində yaşamağa məcbur olacağıq. Ona görə də mən hesab edirəm ki, beynəlxalq təhdid ilə üz-üzə durmamaqdan, Ermənistan tərəfinin əlinə əlavə arqument verməməkdən ötrü bizə təklif olunan, əslində Azərbaycan tərəfini bir az da təhdid edən bu prosesin içərisində iştirak etməliyik. İstər ziyalıya, istər siyasətçiye, istərsə də jurnalistə, ümumiyyətlə, Qarabağı sevən, azərbaycanlı olan hər bir kəsə aydındır ki, hansısa ziyalının, görəvli vətəndaşımızın Qarabağa səfər edib-etməməsi problemin həllində heç nəyi dəyişmir. Biz özümüzü beynəlxalq aləmdən təcrid edə bilmərik. Beynəlxalq aləmin təhdidlərini dövlət olaraq öz üzərimizə gətirməməliyik. Qarabağ probleminin həlli olacaqsə, o səfərlərlə heç bir əlaqəsi olmayan həll olacaq. Biz Ermənistanla dost olmağa məhkum deyilik, amma biz Ermənistanla qonşu olmağa

məhkumuq. Bu gün bizim üzv olduğumuz beynəlxalq təşkilatlar, münasibətdə olduğumuz dünya dövlətləri də ən azı bu qonşuluq prinsipini beynəlxalq qanunlar çərçivəsində hər iki tərəfə qəbul etdirməyə çalışır. Bunun içərisində də bizim mövqelərimiz olduqca zəifdir, onun obyektiv və subyektiv səbəbləri kifayət qədər çoxdur. Zəif olduğumuz şəkildə də bizi daha çox zəiflədə biləcək əlavə arqumentləri şans kimi qarşı tərəfə verməməliyik.

- Belə qəbul etmək olarmı ki, siz heç ermənilərin də hansısa nümayəndə heyəti səviyyəsində Azərbaycana gəlişinin əleyhinə çıxmırsınız?

- Fərz edək ki, bu gün Ermənistan nümayəndə heyətini Bakıya buraxmamışıq. Deyirik ki, yox, bunlar bizim torpağımızı işğal edib, onları Bakıya buraxa bilmərik. Bəs, onda sabah ərazi bütövlüyümüz çərçivəsində Azərbaycan Konstitusiyasını qəbul edən hər bir vətəndaşın Azərbaycanda yaşamasına təminat verən tərəf kimi qarşı tərəfin əlinə əlavə arqument vermirikmi? Yenə deyirəm, gəlib-getmək mənəvi cəhətdən bizə çox ağırdır, biz özümüzü çox pis, əzilmiş hiss edirik. Ora gedən ziyalıların özünün də vəziyyətini düşünün. Dünyanın hər qarışına Azərbaycan deyilən bir yurdu əzilmiş, dağıdılmış, viran qalmış, başqalarının işğalı, idarəçiliyində görmək nə qədər ağırdır.

- Ancaq sizin fikirlərinizin əksi olan arqumentlərdən biri bundan ibarətdir ki, beynəlxalq təşkilatlar, xarici güclər “xalq diplomatiyası”nı işə salmaqla Azərbaycan vətəndaşlarına Qarabağ itkisini unutturmaq, təslimçiliklə barışdırmaq istəyirlər. Bu get-gəlin arxasındakı əsl məqsəd sizi narahat etmirmi?

- Mən Azərbaycanda mövqeyindən, səviyyəsindən asılı olmayaraq, özünü azərbaycanlı bilən, Azərbaycanla nəfəs alan, onun vətəndaşı sayılan bir insanın Bakıya kimin gəlib, kimin getməsindən asılı olmayaraq bu problemi unudacağına inanmıram. Təbriz, Borçalı, Dərbənd dərddini kim unudub ki, bu gün Qarabağı da unudalar? Hələ onların statusu fərqlidir, başqa dövlətin tərkibindədirlər, Azərbaycan 1918-ci ildə cümhuriyyətini elan edəndə bizim tərkibimizdə olmayıblar, biz dövlət halında bir yerdə orta əsrlərdə olmuşuq. İndinin özündə bu itkiləri unudan yoxdur və biz bunların hamısı dünya ictimaiyyətinə çatdırıb mövqelərimizi orda möhkəmlətmək istəyirik.

- Bu kimi əlaqələr Dağlıq Qarabağın separatçı hakimiyyətinin danışıqlarda üçüncü tərəf statusunu əldə etməsinə səbəb ola bilməzmi?

- Əvvəla, Azərbaycan iqtidarı indiyə qədər bu sahədə ciddi səhvlərə yol verib. 1994-cü ilin Bişkek müqaviləsi imzalanan döndəmdən Dağlıq Qarabağ tərəfi subyektə yaxın bir statusda çıxış edib. Baxmayaraq ki, bu gün onlar danışıqlarda iştirak etmirlər. Amma ən azı bir sənədin altından imza atıblar. 2001-ci il fevral ayında Azərbaycan tərəfi munaqişənin adında da korrektələrə getdi. Ermənistan-Azərbaycan munaqişəsinin sonuna Dağlıq Qarabağ əlavəsini də etdi. İndi də rəsmi dairələr hamısı munaqişənin adını məhz “Ermənistan-Azərbaycan-Dağlıq Qarabağ munaqişəsi” kimi çatdırırlar. Bütün bu gediş-gəlişlər Dağlıq Qarabağın tərəf, subyekt olacağına təminat vermir. Tərəfin subyekt olmasını hakimiyyətin iradəsi, yeritdiyi siyasət, beynəlxalq təzyiqlərə nə dərəcədə dözümlü ola biləcəyi respublika daxilində vətəndaşına, seçicisinə, siyasi dairələrə nə qədər güvənli olması həll edir.

- Sizin parlamentdə yeganə keçmiş döyüşçü olaraq belə loyall münasibət sərgiləməyiniz, təbii ki, birmənalı qarşılanmır. Hesab etmirsinizmi belə mövqe nümayiş etdirməyiniz sizin imicinizi zədələyə bilər?

- Mən bundan narahat deyiləm. Ona görə ki, Azərbaycanın mövqeyini, doğulduğum, boya-başa çatdığım, uğrunda döyüşdüyüm Qarabağın mövqeyini kimsəyə vermərəm. Qarabağın işğaldan azad olunması istiqamətində gərəkilən hansı fədakarlığı etmək mümkündürsə, onun hamısını sabah da etməyə hazıram. Amma ümumi götürülən xətt var və o xətt üzrə Azərbaycan dövlətinə təzyiq arqumentlərini aradan çıxarmaq lazımdır. Fikrimcə, fərqli düşünən vətəndaşlarımız da mövqelərində müəyyən qədər haqlıdırlar. Siyasətçi olaraq da mən mövqeyimdə haqlıyam. Amma hər iki tərəfin, bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyətinin istədiyi bir fikir var, Dağlıq Qarabağ mütləq formada Azərbaycanın tərkib hissəsi olmalıdır. Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edən şəxslər Azərbaycanda yaşamaladırlar, dövlət buna təminat verməlidir. Bu məsələdə heç bir fikir ayrılığımız yoxdur, hər hansı güzəştli siyasətin tərəfdarı deyilik.

Elşad Paşasoy

06.10.2007-ci il Yeni Müsavat

“ÜMİD” İN ÜMİDLİ APARATI - APARAT, YOXSXA APAR, AT?

...Tarixin istənilən dönməsinə baxsan, görərsən ki, dünyanın bütün güclü imperiyaları, dövlətləri güclü dövlət aparatının hesabına özlərini qoruyub saxlaya biliblər. Yaxud əksinə, tarixin istənilən dönməsinə nəzər salsan, görərsən ki, aparatı zəif olan bir dövləti məhvədən heçnə xilas edə bilmir. Heç uzağa getməyək. Elçibəyi kürsüdən salan ən güclü amil dövlət aparatının savadsızlığı, idarəetmədəki qüsurlar idi. Biz də hesab etdik ki, istənilən siyasi partiyanın vuran ürəyi olan aparat məsələsi xüsusi diqqətə layiqdir. Ona görə də, Aqıl Camalın müəllifliyi ilə yeni bir layihəyə başlamağa qərar verdik. Beləliklə, iqtidar-müxalifət bilmədən əməkdaşımız partiyaları bir-bir gəzəcək, hörmətli sədrlərin və başqanların qonağı olacaq. Onların hansının “aparat”, hansının isə “apar, at”, olduğunu müəyyənləşdirməyi isə Sizin öhdənizə buraxırıq.

İlham Tumas



- Hə, ilk xəbərsiz ziyarət yerimiz Ümid Partiyası oldu. Saat 12:00 radələrində 106 sayılı avtobusdan düşüb, partiya tərəf yön alırırq. Hündürmərtəbəli binaya bitişik tikilmiş birmərtəbəli ofisin “Ümid”ə məxsus olması qarşısında asılan sarı bayraqdan da bilinir. Bir

qədər də yaxınlaşıb partiya qərargahının yanındakı kafenin həyatında tanış üzlərlə rastlaşırıq. Hamının yaxşı tanıdığı Qarabağ Qaziləri İctimai Birliyinin sədri Etimad Əsədov da onların arasındadır. Deyəsən, nərd oynayırdılar...

Partiyanın giriş qapısından içəri daxil olarkən ilk qarşımıza çıxan otaq “sədrin qəbul otağı”dır. Sədrin köməkçisi Leyla xanım “Ekspress”dən gəldiyimizi və məqsədimizi bilincə partiyanın icra aparatının rəhbəri Nəsimi Məmmədliyə telefonla xəbər verdi. Nəsimi bəylə “salam-kəlam”dan sonra onun bələdçiliyi ilə “Ümid”in aparatı ilə tanışlığa başladıq. Təbii ki, ilk əvvəl mətbuat xidmətindən. Axı mətbuatdan gəlmişik...

Qərargahın alt qatında yerləşən qıvraq otaqlardan birində kompüter arxasında əyləşmiş mətbuat xidmətinin rəhbərini N.Məmmədli təqdim etdi: “Şəbnəm Bəkirzadə “Alma” qəzetinin baş redaktoru idi. İndi gördüyünüz kimi bizim partiyadadır, sədrin mətbuat məsələləri üzrə müavini. Bu xanım isə Nəzarət Təftiş Komissiyasının sədri Əminə Əsgərova. Hər kəs gündəlik işi ilə məşğuldu”.

Qarabağ Qaziləri “Ümid”ə sığmıb

Qapısını açdığımız digər bir otaqda masanın başında keçmiş həmkarımız Ənvər Ağayev oturmuşdu. Ortalıqda xeyli kağız-qovluq vardı. Bələdçimiz dedi ki, bir neçə rayon təşkilatının sədri aylıq hesabat verməyə gəlirlər. “15 nümunəvi rayon təşkilatı seçmişik. İndi onlar ay ərzində nə qədər üzv qəbul etdikləri barədə hesabat verirlər”.

“Ümid”in bir otağına isə Qarabağ Qaziləri İctimai Birliyi sığmıb. “Buraya baş çəkməsək, insafsızlıq olar” deyib, qapını açdıq. Otaqda tanınmış Qarabağ qazisi Firudun Məmmədov və yenə də jurnalist həmkarımız Rey Kərimoğlu idi. Rey “bir az yorulduğu üçün” jurnalistikadan getdiyini söylədi. Amma bu gediş müvəqqətidir. Yaxın vaxtlarda “Qazi” adlı qəzetin nəşrinə başlayacaqlar.

“Bəy rezidensiyaadır”

Təkrar sədrin qəbul otağına qayıdırıq. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə görüşmək üçün. Və sədrin köməkçisi ilə qısa bir müsahibə “yapırıq”.

- Saat neçədə işə gəlirsiniz?
- 10.00 tamamda burda oluram.

- İş gününüz necə keçir, darıxdırıcıdır, yoxsa?

- 6 aydır işləyirəm. Narazılığım yoxdur, hər şey yaxşıdır. Telefonlara cavab verirəm, qonaqları qarşılayıb, yola salıram. Sədrin tapşırıqlarını yerinə yetirirəm.

- Yəni, burda səni qane etməyən bir şey yoxdur ki, deyəsən, “kaş belə olmayaydı”?

- (İsrarla) Yox, yoxdur.

- Təki belə olsun.

Qəbul otağında əyləşən bəylə tanış oluruq. – Bəybala Əliyev İqbal Ağazadənin “deputat köməkçisi”dir. Soruşduq ki, “bəs nə üçün seçki dairəsində yox, partiya qərargahında oturursunuz?”. Dedi ki, dairədə də ofisləri var, daha çox orda olur. “Seçicilərin problemlərini öyrənmək üçün”. Arabir də partiya qərargahına gəlir.



Sədrlə görüşmək məqamı gələndə məlum oldu ki, İqbal Ağazadə sədr otağında deyil. Yaranan kiçik anlaşılmazlığı bələdçimiz Nəsimi bəy aradan qaldırdı: “İqbal bəy burda olmağına burdadır, amma sədr otağında yox, yaxınlıqdakı “rezidensiya”dadır”. Beləcə

qərargahın arxasında yerləşən “rezidensiya”ya yollanırıq. Ayrıca bir həyətdə yerləşən, yaşıllıqla əhatə olunmuş mənzil-qərargah doğrudan da rezidensiyadır. Burada İqbal Ağazadənin əlavə köməkçiləri var.

Sədrlə görüş

Sədrlə görüşümüzdə ilk sualımız belə sakit güşəyə çəkilməsinin səbəbi ilə bağlı oldu. Bildirdi ki, partiya qərargahındakı otağında işi daha çox partiyanın cari fəaliyyəti ilə bağlı olur. “Rezidensiya”da isə daha çox işgüzar məsələlərlə məşğuldur. “Hər gün saat 10.00-də işdə oluram. Axşam saat 18.00, bəzən 21.00-a qədər. Burada daha çox işgüzar fəaliyyətlə məşğulam. Proqramlar üzərində işləyirəm. Parlament fəaliyyətimi təhlil edirəm”. (Biz otağa daxil olarkən İqbal Ağazadə kompüterdə parlamentdəki çıxışına baxırdı – A.C).

- Demək naharı da burada edirsiniz?

- Yox, ümumiyyətlə nahar etmirəm. Artıq bu bir qayda halını alıb.

İqbal bəy partiya aparatına ayrılan maliyyə haqda məlumat vermək istəməsə də, partiyanın hər ay vergiyə və sosial müdafiə fonduna üst-üstə 336 manat pul ödədiyini qeyd etdi.

“14 nəfər ştatlı işçimiz var”

Partiya aparatı ilə bağlı bilgiləri isə bələdçimiz Nəsimi Məmmədliyə aldıq. Aparat rəhbərinin dediyinə görə, 14 nəfər ştatlı işçiləri var. Məvacibləri isə 100 - 150 manat arasındadır. Amma rəhbər şəxslər, sədr müavinləri bu 14 nəfərin siyahısına daxil deyil. Bu səbəbdən, onların nə qədər məvacib aldığını öyrənmə bilmədik.

İqbal Ağazadə kafeyə 65 manat borcludur

2 saatlıq “monitorinq”dən sonra üz tutduğumuz son ünvan partiya üzvlərinin daha çox toplaşdığı kafe oldu. “Obyekt”in xidmətçisi gülürüz, zarafatçı İsmayıl milliyyətçə ingiloydur. Zaqataladan “bir parça çörək” ümidi ilə Bakıya gəlib. “Ümidçilər”dən narazılığı yoxdur. Deyir, borcu olan da qısa müddətdə borcunu qaytarır. Amma kafe xidmətçisinin nisyə dəftərində ən maraqlı qeyd bilirsiniz nə oldu? Sən demə, Ümid sədri İqbal Ağazadənin kafeyə 65 manat borcu var. Lakin, ingiloy İsmayıl narahat deyil. “Çünki, İqbal bəy borclarını “optovoy” şəkildə ödəyir. Yəqin, növbəti dəfə yolu düşəndə

hesablaşacağıq”. Məlum oldu ki, Nəsimi Məmmədlinin də kafeyə borcu var. Amma çox cüzi olduğundan, xidmətçi məbləği dilə gətirmək istəmədi. Biz də “borclu borclunun sağlığını istər” deyib. Ümid qərargahından uzaqlaşdıq.

Gələn həftə başqa bir partiyayı təftiş etmək üçün...

Ziyafətdə Aqil Camal

11.10.2007-ci il Ekspress

MƏN BİRİNCİ YER UĞRUNDA MÜBARİZƏ APARIRAM

Dünən Ümid Partiyasının sədri, Milli Məclisin üzvü İqbal Ağazadədən müsahibə almaq üçün ona ardıcıl zənglər etsək də, mobil telefonu söndürülmüşdü. Xeyli cəhddən sonra telefona zəng çatdı. Ancaq hələ salam verməyə macal tapmamış, xəttin o başından qərribə bir səs gəldi: “növbəti stansiya...”. Məlum oldu ki, İqbal Ağazadə metronun “Bakı Soveti” stansiyasındadır, Ümid Partiyasının qərargahına gedir. Düzü, maraqlı gəldi, o səbəbdən ki, millət vəkili avtomobili olduğunu hamı bilir. Bu maraqlı düşüncələrimizi metronun qarışıq səsləri ört-basdır etdi, əlaqə qırıldı, yenə danışa bilmədik. Nəhayət, bir müddət sonra suallarımıza sədr partiyanın qərargahına çatandan sonra cavab ala bildik.



- İqbal bəy, metrodan çox istifadə edirsiniz?

- Xeyr, arabir. Sadəcə, indi işə piyada gəlmək istədim. Burada qəribə heç nə yoxdur. Milli Məclisdəydim, oradan çıxanda mindim avtobusa, indi də düşdüm metroya, gəldim işə.

- Hər halda maraqlı gediş oldu. Keçək müsahibəyə. Ümid Partiyası Seçkilər Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklər edilməsi ilə əlaqədar təkliflər paketi hazırlamışdı. O təklifləri parlamentə təqdim etdinizmi?

- Biz bu təkliflər paketini parlamentə də, siyasi partiyalara da təqdim etmişik. O cümlədən, tərcümə olunaraq beynəlxalq təşkilatlara da göndərilib. Avropa Şurasının Venesiya Komissiyasında da bu sənəd var və hal-hazırda araşdırılır.

- Bu məsələ ilə bağlı parlamentdə çıxışınız nəzərdə tutulurmu?

- Bəli. Yəqin ki, parlamentin növbəti iclasında bu məsələ ilə əlaqədar çıxışım olacaq.

- Bir qrup müxalifət partiyasında Seçkilər Məcəlləsinə əlavə dəyişikliklərlə bağlı müzakirələr keçirilir. Ümid Partiyasının bu müzakirələrdə iştirak etməsi nə ilə əlaqədardır? Mümkündürmü ki, bu partiyanın təkliflər paketinin artıq olması səbəbi ilə sizə müraciət etməyiblər?

- Yox. Sadəcə, onların məsələyə daha çox hüquqdan kənar ictimai-siyasi vəziyyətə söykənərək müzakirələr keçirmək niyyətinin olduğu görünür. Bu çox yanlışdır. Buna baxanda iqtidarı alqışlamaq olar. Elə iqtidar da məsələyə onlar kimi yanaşır, amma bir qədər geniş. Onlar heç olmasa, əksəriyyətin, parlamentdə olanların hüququnu tanıyır. Bilirsiniz, bu tipli məsələlər qanuna, hüquqi bazaya söykənməlidir. Hüquqi baza isə istənilən formada Ümid Partiyasının Seçkilər Məcəlləsinin müzakirəsində və MSK-nın formalaşmasında iştirakını diqtə edir. Seçkilərdə iştirakla bağlı partiyanın qərarı, parlamentdə təmsilçiliyimiz, bütün strukturlarımız və dövlət qeydiyyatımız var. İndi kim əvvəllər bir blokda olub, yaxın çevrədir, onları dəvət edib müzakirə aparırlar. Cəmiyyəti bununla demokratikləşdirmək olmaz. Azərbaycan cəmiyyəti iqtidarın bu cür yanaşmasından heç nə udmadısa, müxalifətin də analoji yanaşmasından heç nə udmayacaq. Biz nəyə çalışırıq? Axı toplananların yerini dəyişmək uğrunda mübarizə aparmırıq ki, nəticədə cəmiyyət dəyişməsin. Cəmin, siyasətin dəyişməsi üçün mübarizə aparırıq.

“Qoy bizim də hakimiyyətin müxalifəti onlar olsun”

- Həmin müzakirələri təşkil edənlərin indiki fəaliyyətinə əsasən seçki ərəfəsinin konturlarını cizmaq mümkündürmü? Yəni ola bilmə ki, bu cəmiyyətə müxalifət kimi yalnız özünü təqdim etsin...

- Mən bir dəfə demişəm, yenə bəyan edirəm ki, biz 2008-ci ildə müxalifət olmaq yox, iqtidar olmaq uğrunda mübarizə aparırıq. Kim müxalifət olmaq uğrunda mübarizə aparırsa, Allah xeyir versin. Bizim də fəaliyyətimiz buna doğru istiqamətlənib və mən onlara uğur arzulayıram. Qoy bizim də hakimiyyətin müxalifəti onlar olsun.

- Ümid Partiyası altı aya yaxındır sizin prezidentliyə namizədliyinizi irəli sürüb. Artıq müxalifət düşərgəsindən başqa namizədlər də rəsmən irəli sürülməkdədir. Siz seçki prosesində bu statistikanı nəzərə alacaqsınız mı?

- Biz seçki taktikamızı namizədlərin kimlər, çox və ya az olması baxımından qurmuruq. Seçki taktikamızı seçiciyə rəğmən onun səsinin alınması istiqamətində formalaşdırırıq. Ona görə də bu fakt bizim taktikamıza, strategiyamıza əsla təsir etməyəcək. Biz seçicinin səsinə almağa çalışırıq.

- Bu günlərdə Araz Əlizadə belə bir fikir söyləmişdi ki, prezident seçkilərində əsas mübarizə ikinci yer uğrunda olacaq...

- Şəxsən mən birinci yer uğrunda mübarizə aparıram. Ola bilər, Araz Əlizadə bunu konkret kimlərisə nəzərdə tutaraq desin. Ümid Partiyasının mübarizəsi seçkinin qalibi olmağa yönəlib.

“Biz nə eksperiment keçiririk, nə də bəxtimizi yoxlayırıq”.

- Sizcə, bu cür açıqlamalar daha çox kimin maraqlarına xidmət edir?

- Bunu Araz bəy daha dəqiq bilər. Amma biz nə eksperiment keçiririk, nə də bəxtimizi sınayırıq. Biz 2008-ci ildə seçkini udmaq üçün gedirik. Potensial imkanlarımızı, seçici ilə işləmək imkanlarımızı düzgün qiymətləndiririk. Çalışırıq ki, bu istiqamətdə işlərimizi daha düzgün quraq. Situasiya bizim üçün seçki öncəsi daha aydın olacaq. Və seçkidən sonra da mövqeyimiz obyektiv şəkildə bildirəcəyik. Hesab edirik ki, məsələyə bu cür yanaşmamız uduşumuza təminat verəcək. Amma bunu nə qədər bacaracağıq, seçici ilə işləməyi nə qədər həyata keçirə biləcəyik? Bu bizim bacarığımızdan və imkanlarımızdan asılı olacaq.

- 2008-ci il prezident seçkilərinə bir pessimist münasibət mövcuddur. Sizcə, bu nədən qaynaqlanır?

- Mən qəti şəkildə pessimist deyiləm. Pessimizm ənənəvi şəkildə bu proseslərdə iştirak edib, nəticəsizlikdən əziyyət çəkənlərə xarakterikdir. Güman edirəm ki, artıq

cəmiyyətin onlardan gözləntiləri, inamı tükənib. Bunu da bilirlər. Ona görə də bir qədər pessimizm var. Amma əslində bəzi məsələlər var ki, onlar əvvəlcədən doğru həll edilməyib. Bizim pessimist olmaq üçün əsasımız yoxdur.

“PKK-nın terrorçu təşkilat kimi tanınmasına ölkədə əngəllər var”

- Parlamentdə PKK-nı terror təşkilatı kimi tanımağı təklif etdiniz. Bunu reallaşdırmaq üçün hansı hüquqi və siyasi addımlar atılmalıdır?

- Elə də böyük işlər tələb olunmur. Milli Məclis regionda gedən prosesləri - Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərini, Türkiyədə baş verən terror hadisələrini, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin Türkiyədən keçməsinə müzakirə edə bilər. Eyni zamanda, Azərbaycana da təhlükənin mövcudluğunu nəzərə alıb, bu terrora iştirak edən Kürdüstan Fəhlə Partiyasını terrorçu təşkilat kimi tanımalı və onlara qarşı mübarizənin konturları Türkiyə ilə bərabər cızılmalıdır. Ona görə yox ki, biz Türkiyə ilə qardaş, həm də ona görə ki, Azərbaycanın özü də təhlükə altında qala bilər. Dünən (sırağagün-müəll.) PKK-nın liderlərindən biri bəyan etdi ki, onların hədəflərindən biri də Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməridir. Bu isə mənim fikrimi bir daha təsdiq edir. Neft kəməri Azərbaycan iqtisadiyyatının əsasını təşkil edir, büdcənin formalaşdırılmasında xüsusi rol oynayır, Azərbaycan vətəndaşı ona gözünü dikib. İndi parlament bu kəmərin terrora məruz qalması ehtimalından ciddi narahat olmalıdır. Hökumət səviyyəsində qardaş Türkiyə ilə birgə, Gürcüstanı da bu işə cəlb etməklə, anti-terror koalisiyası yaratmalıdır. Bundan əvvəl də PKK rəsmən terror təşkilatı kimi tanınmalıdır ki, hədəfin hansısa millətə, xalqa qarşı yox, konkret təşkilat olduğu bilinsin.

- PKK-nın terrorçu təşkilat kimi tanınmasına Azərbaycanda əngəllər varmı?

- Hesab edirəm ki, bir sıra əngəllər var. Lap elə Türkiyənin özünü götürək. Onlar özləri israrlı görünürlər. Bunun da obyektiv səbəbləri var. Türkiyə hakimiyyətinin içərisində kifayət qədər AK partiyalı var. Bu partiyanın da içərisində xeyli kürd əsillilər mövcuddur. O cümlədən parlamentdə deputat qrupları da var. Buna görə də bir qədər çətinliklər görünür. Heç Azərbaycan hakimiyyəti də israrlı görsənmir. Burada da kürd əsillilərin, xaricdən gəlib ölkəmizə investisiya qoyan kürdlərin olması bəllidir. Onların iqtidar daxilində olması barədə informasiyalar, görünür, hakimiyyəti qəti addım atmaqdan çəkindirir. Amma mən inanıram ki, israrlı tələb olarsa, PKK terrorçu təşkilat kimi

tanınacaq. Çünki bunların heç biri bu işə mane olacaq səviyyədə deyil. Burada ciddi problem görmürəm.

- Bunun Azərbaycana hər hansı ziyanı ola bilərmi?

- Mən gözləmirəm. Ola bilsin, hakimiyyət daxilində nisbətən narazılıq tonu olacaq. Azərbaycan üçün bunun yalnız xeyri ola bilər. Terrora qarşı mübarizə ölkəyə yalnız rəğbət qazandıracaq. Sonradan bu əməliyyatları Dağlıq Qarabağda da davam etdirmək olar. Yəni, bu da prosesin bir tərəfidir. Bu məsələnin arxasınca Azərbaycanın terrordan əziyyət çəkən ərazilərinin bir hissəsində birgə sülhməramlı, anti-terror qrupları mübarizə apara bilər. Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi açıq terror müstəvisində deyil. Amma sabah bunun açıq terror müstəvisində olmayacağına da kimsə təminat vermir. Dağlıq Qarabağdakı hər hansı terrorçu qrupun fəaliyyəti həm Azərbaycana, həm Ermənistana, həm də sərhəddə olanlar üçün problem yarada bilər. Hamı yaxşı bilir ki, PKK da ilkin fəaliyyətə terrorçu yox, siyasi təşkilat kimi başlamışdı. Sonu terrora gəlib çıxdı. Sabah Ermənistan münaqişəsi də öz xarakterini dəyişə bilər.

Səbinə Əvəzqızı

24.10.2007-ci il GünSəhər

SEÇKİ PRIORİTETİMİZ MİTİNGLƏR OLMAYACAQ

Seçkilərə cəmi 10 ay qalır. Müxalifət düşərgəsində 2008-ci il prezident seçkisinə qatılmaqla bağlı qərar verən təşkilatlardan biri də Ümid Partiyasıdır. Obyektivlik naminə qeyd etməliyik ki, bu partiya seçki ilində müxalifət partiyalarının bir çoxundan daha fəal görünür. Təşkilatın seçki hazırlıqlarının vəziyyətini, planlarını, taktikasının ən azı konturlarını öyrənmək üçün partiyanın sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətləşdik.

Fakt, münasibət

«Seçki prioritetimiz mitinqlər olmayacaq»

İqbal Ağazadə: “Müxalifət düşərgəsində integrasiya çağırışları reallığa yaxın deyil”

Samir SARI

Seçkilərə cəmi 10 ay qalır. Müxalifət düşərgəsində 2008-ci il prezident seçkisinə qatılmaqla bağlı qərar verən təşkilatlardan biri də Ümid Partiyasıdır. Obyektivlik naminə qeyd etməliyik ki, bu partiya seçki ilində müxalifət partiyalarının bir çoxundan daha fəal görünür. Təşkilatın seçki hazırlıqlarının vəziyyətini, planlarını, taktikasının ən azı konturlarını öyrənmək üçün partiyanın sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətləşdik.

- İqbal bəy, rəhbərlik etdiyiniz partiya 2008-ci ilin prezident seçkisi ilə bağlı hazırlıqlara nə zaman başlayacaq?

- Biz seçki hazırlığına artıq başlamışıq. Yeni görəcəyimiz işlərin texniki təpələri ayın 15-dək tamamlamalıyıq. Ona görə də hava şəraiti əlverişsiz olsa belə, ciddi şəkildə çalışırıq. Bu məsələni başa çatdırdıqdan sonra - yəni ayın 15-dən məyın sonlarına qədər seçki ilinin birinci programını başa çatdırmalıyıq. Daha sonra iyunun axırına qədər ikinci programın həyata keçirilməsi üçün təpələnməyi, strukturları, eləcə də bir vəziyyətlə gəlmişlik qatırma məqsəd qoymuşuq. İyulda isə 120 günlük rəsmi prosesinə başlayacağıq. Bununla bağlı ciddi işləyirik. Hərmi programlaşdırma, həm həyata keçirəcəyiniz tədbirlər, həm də partiya üzvlərinin üzünə düşən vəzifə tələblərindən planlarını qururuq. Təbii ki, təpələndə hər bir adamın məsuliyyəti olacaq və hər mərhələnin sonunda hesabat xarakterli açıqlamalarını edəcəyik.

- Regionlarda fəaliyyətiniz necədir?

- Biz əsasən regionlara işləyəcəyik. Region dedikdə, təkcə kənd rayonlarını nəzərdə tutmuram. Birinci mərhələni qanunvericilikdən keçən Bakiyın rayonları da regiondur. İnzibati - ərazi bölgüsünə uyğun olaraq, biz hər bir rayonda fərdi qaydada işləyəcəyik. Hər rayonda bağlı da ayrı-ayrı programımız var. Diqqətimizdən keçənə qədər bölgə olmayacaq. Ələ rayonları var ki, orada təşkilatın gücü işləyəcəyik, ələ rayonlar da var.

Daha çox vəhiid nəmizəd. İkinci seçki keçirilməsi kimi problemlər də var, bunlar müzakirə mövzusunə çevrilir. Ölkənin modelini daha çox bəndə artırmaq. Biz hesab edirik ki, aksiyalarla təsəvvür etmək mümkün deyil. Mitinqlərlə bağlı həmişə planınız varmı?

- Mən kütləvi aksiyalara seçki qaydada deyil. Nəvətirə deyil.

no lipnəq komissiyası...
no, bənzər bir...
var, bu təşkilatın...
kənd aksiyaları...
gəlib edirik. Amma...
seçki maraqlarına...
2003, 2005-ci illərdə...
müxalifət düşərgəsi...
dərindən...
nədi...
qaydada...
mak...
- Həzrətə demokratik...
nin və...
üzərində...
da Seçki...
məsi, seçki...
kimiyatın...
məsədə. Amma...
qərar...
bildir...
ki...
yadda...
miza...
Bizi...
tiqatların...
komissiyaların...
formalaşdırılmasına...
Biz...
bir...
İFS...
ona...
həddin...
həddin...
həddin...
həddin...

- İqbal bəy, rəhbərlik etdiyiniz partiya 2008-ci ilin prezident seçkisi ilə bağlı hazırlıqlara nə zaman başlayacaq?

- Biz seçki hazırlıqlarına artıq başlamışıq. Yəni görəcəyimiz işlərin texniki tərəflərini ayın 15-dək tamamlamalıyıq. Ona görə də hava şəraiti əlverişsiz olsa belə, ciddi şəkildə

çalışırıq. Bu məsələlər başa çatdıqdan sonra- yanvarın 15-dən mayın sonlarına qədər seçki ilinin birinci proqramını başa çatdırmalıyıq. Daha sonra iyunun axırına qədər ikinci proqramın həyata keçirilməsi üçün toparlanmağı, strukturları əlahiddə bir vəziyyətə gətirməyi qarşımıza məqsəd qoymuşuq. İyulda isə 120 günlük rəsmi seçki prosesinə başlayacağıq. Bununla bağlı ciddi işləyirik. Həm proqramlaşdırma, həm həyata keçirəcəyimiz tədbirlər, həm də partiya üzvlərinin üzərinə düşən vəzifə baxımından planlarımızı qururuq. Təbii ki, təşkilatda hər bir adamın məsuliyyəti olacaq və hər mərhələnin sonunda hesabat xarakterli açıqlamalarımızı edəcəyik.

- Regionlarda fəaliyyətiniz necədir?

- Biz əsasən regionlarla işləyəcəyik. Region dedikdə, təkcə kənd rayonlarını nəzərdə tutmuram. Bizimçün mərkəzi qərargahdan kənar Bakının rayonları da regiondur. İnzibati ərazi bölgüsünə uyğun olaraq, biz hər bir rayonla əlahiddə qaydada işləyəcəyik. Hər rayonla bağlı da ayrıca proqramımız var. Diqqətimizdən kənarda qalan bölgə olmayacaq. Elə rayonlar var ki, orada təşkilatın gücü ilə işləyəcəyik, elə rayonlar da var ki, orada seçiciylə təmas quracağıq. Seçki kampaniyasında bütün amillər nəzərə alınacaq.

- Bir müddət əvvəl qəzetimizə danışarkən demişdiniz ki, taktiki planlarınız əvvəlki seçki illərindən fərqli olacaq. Fərqli planlarınız nədən ibarətdir?

- Hələlik bu planları açmaq, mətbuatda müzakirəyə çıxarmaq niyyətimiz yoxdur. Ona görə yox ki, kimsə bu planlardan istifadə edə bilər. Sadəcə olaraq, bunları əvvəlcədən demək işimizə maneəçiliklər törədəcək. O baxımdan ki, icra strukturlarının işimizə əngəllər törədə biləcəyini nəzərə alırıq. Bu səbəbdən planlarımızı açıqlamaq barədə düşünmürük. Ancaq işlərimizin yekunları barədə hər zaman məlumatlar verəcəyik. Biz indiyədək bir sıra aksiyalar keçirmişik. Bunlardan birini deyim. Bizim 200 mindən çox Azərbaycan seçicisinə ünvanlanmış internet mesajımız olub. Son iki ayda bu prosesi uğurla aparmışıq. Bunun nəticəsi də bizim üçün bəllidir. İndi yeni texnologiyalar-həm Qərbdə tətbiq olunan, həm də indiyədək Azərbaycanda istifadə olunmayan, ancaq bizim aktual saydığımız, seçici sayı gətirəcəyini düşündüyümüz metodlar üzərində işləyirik.

- Hazırda partiyaların seçkilərdə birgə iştirakı məsələsi əsas müzakirə obyektlərindən biridir. Siz bu barədə nə düşünürsüz?

- Azərbaycanda demokratik seçki keçirilməsi, seçkiöncəsi mühitin şəffaflaşdırılması, siyasi partiyaların və namizədlərin hüquqlarının tanınması istiqamətində mövqeyindən və hansı yerdə durmasından asılı olmayaraq istənilən qüvvə ilə əməkdaşlığa hazırıq. Təki Azərbaycanda demokratik seçki keçirilsin, xalqın seçdiyi namizəd qalib gəlsin və ölkədə demokratik cəmiyyət quruculuğu istiqamətində müsbət addımlar atılsın. Bununla əlaqədar heç bir problemimiz yoxdur. Demokratiya yolunu tutan bütün qüvvələrlə əməkdaşlığa hər an hazırıq. Amma onu da qeyd etməliyəm ki, indi gedən proseslərdə əməkdaşlığın başqa konturları görünür və biz o konturlara rəğmən danışıqlarda iştirak etmirik. Daha çox vahid namizəd, ilkin seçki keçirilməsi kimi problemlər dartsılır, bunlar müzakirə mövzusunə çevrilir. Qələbənin modelini daha çox bunda axtarırlar. Biz hesab edirik ki, bu danışıqlar yaxşı olsa da, seçkilərə 10 ay vaxt qaldığı bir ərəfədə müxalifətə uğur gətirmir, fikri əsas proseslərdən yayındırır, daha yaxşı təbliğata mane olur. Çünki bu istiqamətdə müzakirələr aparmaq gecdir. Siyasi dairələrin məsələlərə münasibətdən, inadından da görünür ki, integrasiya ilə bağlı səslənən fikirlər reallığa o qədər də yaxın deyil. Bunun üçün əlavə enerji sərf edib vaxt itirmək, seçkilərə qədər müzakirələr aparmaq siyasi partiyaları iflic vəziyyətinə salır. Ona görə də biz bu prosesə qarışıırıq.

Amma hesab edirəm ki, bununla bağlı bizim müraciətlərimiz də olacaq. Biz ümumi müxalifətin seçki strategiyası ilə bağlı bir proqram üzərində işləmişik. Bunu da cəmiyyətə açıqlayıb, demokratik qüvvələrin bu istiqamətdə integrasiya olunmasını istəyəcəyik. Bunun nə dərəcədə uğurlu olacağını isə zaman göstərəcək.

- İqbal bəy, Azərbaycan reallığında hər hansı seçkini kütləvi aksiyalarsız təsəvvür etmək mümkün deyil. Mitinqlərlə bağlı hansısa planınız varmı?

- Mən kütləvi aksiyalarla seçkini eyniləşdirmək niyyətində deyiləm. Düzdür, postsovet ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda kütləvi aksiyalarla bağlı daşlaşmış, obrazlı bir fikir var; seçki varsa, orada mütləq mitinq, insanların toplaşdığı yer olmalıdır. Qərb ölkələrində də bundan bu və ya digər formada istifadə olunur. Amma Azərbaycandakı reallığa baxanda düşünürəm ki, kütləvi aksiyaları seçkinin prioriteti hesab etmək lazım deyil. Çünki mitinq ideyası gündəmə gələn kimi, polis, qoçu dəstələri, xüsusi geyimli Çevik Polis Alayının nümayəndələri, MTN-in və digər qurumların mülki geyimli əməkdaşları, vətəndaşlara təzyiq peyda olur və bu, insanları qorxudur, seçkidən çəkindirir.

Hakimiyyət də bundan çox mərhələdə sui-istifadə edir. Ortaya vətəndaş mövqeyi qoymaq istəyən seçiciyə iş yerində, yaşadığı ərazidə təzyiqlər başlayır. Nəticə etibarilə bu təzyiqlər seçkiyə qədər elə bir vəziyyət yaradır ki, vətəndaş səsverməyə əzilmiş, sındırılmış halda gedir. Bu tendensiyadan imtina etmək lazımdır. Yəni, vətəndaşı seçkiyə həvəsləndirən üsullar axtarib tapmaq lazımdır. Ümid Partiyasının bununla bağlı fərqli fikirləri var, bu istiqamətdə irəliləyəcəyik, kütləvi aksiyanı da formalardan biri kimi qəbul edirik. Amma bizim bu ilki seçki marafonumuzda prioritetlərdən biri 2003, 2005-ci illərdən fərqli olaraq kütləvi mitinqlər olmayacaq. Biz mitinqdən iqtidarın necə sui-istifadə etməyinin şahidi olub nəticə çıxarmışıq. Ona görə də iqtidara bundan bir daha istifadə etmək imkanı vermək istəmirik.

- Hazırda demokratik düşərgənin və beynəlxalq təşkilatların üzərinə getdiyi məsələlərdən biri də Seçki Məcəlləsinin dəyişdirilməsi, seçki komissiyalarının hakimiyyətin inhisarından çıxarılmasıdır. Amma hakimiyyət seçki qanunvericiliyinə ciddi dəyişikliklər etmək niyyətində deyil. Seçki komissiyalarının olduğu vəziyyətdə qalması sizin seçki planlarınıza təsir göstərə bilərmi?

- Bizim seçkiöncəsi mübarizə istiqamətlərimizdən biri də məhz seçki komissiyalarının paritet əsasla formalaşdırılmasına nail olunmasıdır. Biz bununla bağlı hazırladığımız təkliflər paketini həm hökumətə, həm də İFES-ə və digər beynəlxalq təşkilatlara təqdim etmişik. Amma bütün hallarda hakimiyyət bunu etmədikcə, seçkiyə getməyin mənası yoxdur fikrini qəbul etmirik. Ölkədəki prosesləri taleyin və hökumətin ümidinə buraxmayacağıq. Bütün hallarda cəmiyyətin demokratikləşməsi və irəliyə doğru getməsi üçün gərəkən bütün işləri görəcəyik.

- Bu yaxınlarda Mülki Məcəlləyə edilən dəyişikliklərlə bağlı siz Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət edəcəyinizi bildirmisiniz. Vətəndaşların narazı qaldığı məsələlərin ləğvinə nail olmaq mümkündürmü?

- Konstitusiya Məhkəməsinə ünvanlanacaq müraciətimizi hüquqşünaslar artıq yekunlaşdırırlar. Mən və mənimlə birgə bu dəyişikliklərə qarşı çıxan millət vəkilləri bildiririk ki, bu Mülki Məcəlləyə edilən düzəliş və dəyişikliklər Konstitusiyanın 29-cu maddəsinin 4-cü bəndi ilə (xüsusi mülkiyyət hüququ-red.) ziddiyyət təşkil edir. Ona görə də biz Konstitusiya Məhkəməsinə müraciət etmişik ki, həmin ziddiyyəti millət vəkilləri

şərh etsinlər. Millət vəkillərinin Konstitusiya Məhkəməsindən cavab istəmək hüququ var və biz bu hüququmuzdan istifadə edəcəyik.

Elşad Məmmədli

11.01.2008 Yeni Müsavat

İQBAL AĞAZADƏ 17 AYDA 600 KİTAB OXUYUB

İqbal Ağazadə parlamentdə sosial problemlərlə bağlı qanun layihələrinin müzakirəsində aktiv iştirak edən deputatlardandır. İclas zalında həmkarıyla vaxtilə qalmaqalı yaransa da, indi bu cür olaylardan kənar dayanır. Onunla söhbətimizdə ümidli və ümitsiz olmaqdan çox danışdıq. Ona görə yox ki, müsahibimizin rəhbərlik etdiyi partiyanın adı “Ümid”dir. Ona görə ki, daim ümidlə yaşayır, hətta həbsxanadan tezliklə azadlığa çıxacağına böyük ümidli olub.

11 № 025 (1822) 04 nöqtə III 09/02/08 QONAQ

İqbal Ağazadə 17 ayda 600 kitab oxuyub

İqbal Ağazadə: "Çingiz Abdullayevin əsərlərini oxuduqca psixoloji durumum sabitləşdi"

DUSTAQLARIN ÇOXU "ÜMİD"Ə ÜZV OLUB

İqbal Ağazadə parlamentdə sosial problemlərlə bağlı qanun layihələrinin müzakirəsində aktiv iştirak edən deputatlardandır. İclas zalında həmkarıyla vaxtilə qalmaqalı yaransa da, indi bu cür olaylardan kənar dayanır. Onunla söhbətimizdə ümidli və ümitsiz olmaqdan çox danışdıq. Ona görə yox ki, müsahibimizin rəhbərlik etdiyi partiyanın adı "Ümid"dir. Ona görə ki, daim ümidlə yaşayır, hətta həbsxanadan tezliklə azadlığa çıxacağına böyük ümidli olub.

İqbal bəy, seçicilərlə yaxından təmasda olan deputatlardan biri də sizsiniz. İstədiyinizə nail ola bilməkdə hərdən şikayətlənirsiniz. İşlər alınmayanda nə edirsiniz?

- Alınmayanda seçici qarşısında nəşə etmək çətin olur. Seçicilər millət vəkili fəvqəladə gücə malik birisi hesab edir. Düşünürlər ki, əgər millət vəkili də heç nə edə bilmərsə, bu son deməkdi və ümidləri qırılır. Ən başlıcası ümidin qırıldığı yer deputat üçün ağrıdır. Çalışın ki, maksimal dərəcədə hələ irəklənməyən işlərdə edib nələrsə nail olaq. Amma seçicilərimizin də bəzi qəribə xüsusiyyətləri olur. Seçici özü və yaxınları üçün iş yeri axtarır, bu sahədə heç nə edə bilməyir. Gündəyiymiz insanları arasında heç birini işə götürmür.

Səhəb olarsa nə deyirlər?

- Mənim üçün bu, hərdən sonra inanıram ki, torpaqlarımız geri qaytarılacaq.

- Xeyli vaxtdır siyasətdəsiniz, millət vəkiliyəsiniz. Həyatda çətinliklərle üzləndiyiniz anlar çox olubmu?

- Çox olub. Gənclik dövrəmdən başlayıb indiki dövrə qədər həmişə siyasətdə, həm də ictimai həyatda çətinliklərlə üzləşdim. Bir anlıq bədbin əhval-ruhiyyəyə qapılırdım, bəzi, o əhval-ruhiyyədən çox tez azad olurdum. Çox tez baxmırdım. Nələrdə ümidin qırıldığını sadələməq istəməzdim.

"17 AYDA 600 KİTAB OXUDUM"

- O həddindən çoxmaq üçün bəzi nəyisə məşğul edirdiniz?

- Situasiyadan asılıydı. Məsələn, həbsxanada kitab oxuyurdum. Döyüldü tətyo oxub daha çox güllə bürəydim.

- Həbsxanada olduqca müddət ərzində nə kitab oxuya bildiniz?

- 371 gün təkədarlıq kamerasında qaldım. Üst-üstə 17 ay həbsxanada oldum, 600-ə yaxın kitab oxudum.

- Daha çox kimin əsərlərini oxuyurdunuz?

- Psixoloji cəhətdən birinci dövrəyə düşürdüm və

- Yox, mən gözləyirdim. Bunun üçün də müəyyən tədbirləri görürdüm.

- Həbsxanada olanda sizin üçün xüsusi şəraitin yaradıldığını deyirdilər. Bunlar doğrudurmu?

- Hər bir şərait insan özü qurur. Yəni ki, partiya sədrlərinin, iciməli təşkilatların kabinetlərində olanda heç də onların otaxlarının eyni cür səliqəli, eyni cür təmizli olmadığını görmüşəm. Bunu hər kəş özü yaradır. Həbsxanada gərətli, səliqə-səhman insanlar özü yaradır. Mən orda ideal səliqə-səhman yaratmışdım. Bu həbsxanada normal qəbul olubun bir şeydir.

- Həbsxanada həyatı çətin görünür kimə, yoxsa, içərinin xüsusi şəraitləri var?

- Güman etmirəm ki, özəllikləri var. Həbsxanada deydikdə çox insanların gözü qarşısına fərqli bir şey gəlir. Azadlıq məhduqlaşır. İnformasiya da sırsın, ünsiyyət də olursan. Səhəda baxanda baxdıqda ora həbsxana, oradan baxanda isə çöldəki insanlarla birbaşa təması olmayan bir adam obrazı olur. Başqa bir şey yoxdur. Həbsxanada insanların gündəlik və aile kimi yaşadığı bir yerdir. Təvəssür edin ki, müəssisəyə qəbul olunduqca türmənin həyatında kimsə rast gəlsən, həmişə gətirdiyi soruşduqca, o

- Məni incitmək

ASAN DEYİLDİ

- Azadlıq əldədən sonra həbsxanadakilə dostluqda əlaqə yaradarsınız mı?

- Həbsdə olduğum dövrə təmsil olduğum insanların böyük əksəriyyəti mənimlə əlaqə saxlayır, gəlir-gedirlər. Çox nadir insan tapılır ki, həbsdən çıxan və bura gəlməsin. Sadəcə girməyə üçün deyil, problemiylə bağlı gələn də var. Partiyamıza kifayət qədər üzv olan da var.

- Görünür içəridən əlbəy xəbərdəsiniz?

- Həbsdə olanda 30-a yaxın dostla rəhbərlik ediyim partiyaya üzv olmaq üçün orisizlyo müraciət etmişdim.

- İçəridə olanda sizə yəməyə tələq insanı, dostuq, yoxsa, İqbal Ağazadə olarsa?

- Çalğırdım ki, mənə dostuq olaraq münasibət göstərsinlər. Dostuq kimi özümü necə aparmıq və dostuq kimi həbsxanadan qayd-qanununa uyğun olaraq öz yerini müəyyən etməyi bacaran birisi idim. Həmişə edirdim ki, buna da nail olurdum. Tə-

- Vaxt otubub-dura, uzana bilsən. "Kars" da isə bağlı bir yataq var. Axtarıb saat 10-da açılır, səhər saat 6-da bağlanır. Bir dömr stol qalır. Sən gün ərzində sadəcə o dömr stolda otura bilsən. İçəri kitab, dəftər, qəzet, siqaret heç nə bəxəlmir.

- Həbsxana həyatını yaşayan biri kimi Azərbaycan cəzaxanası müəssisələrində bağlı qanunvericilikdə, normativ aktlarda hansı dəyişikliklər ehtiyac duyarsınız?

- Çox dəyişikliklər ehtiyac var. İlk növbədə penitensiar sistemdə bu və ya digər şəkildə müvafiq saxlanılan insanlarla bağlı hökumət bir fəlsəfi qəbul etməlidir: o insanların yalnız azadlığı məhduqlaşdırılır. Onların yamaşmaq, baxmaq, görmək, əlaqə saxlamaq imkanlarını kimsə məhduqlaşdırmaırmalıdır. Həmişə edirik ki, televiziya baxmaq, telefonla danışmaq olar. Bunların hamısı cəza şəkildə islahat ehtiyacı deyilən sahəlardır.

- Bu yaxınlarda MİA Məclisə dəyişikliklər qəbul edən qanunvericiliklər oldu. Bunlardan sizlərin içəri keçirilməsinə cəza müddətinin nəzərdə tutulması ilə bəzi müəssisələrdə nə də?

- Yanlıq bir qərarıdır. Ə-

- İqbal bəy, seçicilərlə yaxından təmasda olan deputatlardan biri də sizsiniz. İstədiyinizə nail ola bilmədikdə hərdən şikayətlənirsiniz. İşlər alınmayanda nə edirsiniz?

- Alınmayanda seçici qarşısında nəşə etmək çətin olur. Seçicilər millət vəkili fəvqəladə gücə malik birisi hesab edir. Düşünürlər ki, əgər millət vəkili də heç nə edə bilmərsə, bu son deməkdi və ümidləri qırılır. Ən başlıcası ümidin qırıldığı yer deputat üçün

ağırdır. Çalışırıq ki, maksimal dərəcədə bütün imkanlarımızdan istifadə edib nələrsə nail olaq. Amma seçicilərimizin də bəzən qəribə xahişləri olur. Seçici özü və yaxınları üçün iş yeri axtarır, bu sahədə heç nə edə bilmirik. Göndərdiyimiz instansiyaların heç biri onları işə götürmür.

- Səbəb olaraq nə deyirlər?

- Müxtəlif səbəblər söyləyirlər: yer yoxdu və ya zaman olanda biz müraciət edərik, diqqətimizdə saxlayırıq. Yaxud da mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün torpaq sahəsinin alınmasıyla da bağlı müraciətlər olunur. Bələdiyyə bizə yazılı şəkildə bildirir ki, torpaq fondumuz yoxdu. Amma hamı bilir ki, torpaq fondu olmasa da, ərazidə ildə 250-300 nəfər bu və ya digər şəkildə mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün torpaq sahəsi alır... Bilirsiniz, çətinlik problemin həll olunmamasında deyil. Çətinlik insanların ümidlə gəlib ümidinin qırılmasındadır.

- Sizin ümidlərinizin qırılan vaxtı çoxmu olub?

- Olub. Dağlıq Qarabağla bağlı ümidlərimiz qırılıb. Qarabağa bir döyüşçü kimi gedəndə çox şeyə ümid edirdim. Hesab edirdim ki, bu proses bitəcək. Çox təəssüf ki, orda olanda bunun əksini gördük.

- Amma ümidin sonda qırıldığını deyirlər. Bu sonuydu?

- Təbii ki, son deyildi. Lakin hər bir son da öz-özlüyündə bir başlanğıcdır. Bir sahədə ümidi qırılanda insan yeni bir ümid axtarır. Hesab edirəm ki, o situasiyada, o dövrdə Qarabağla bağlı ümidlər qırıldı. İndi yeni bir ümid, yeni yanaşma, dünyanın düzəni və o düzənin içində problemin həllinə bir ümid var. Bunlar ayrı-ayrı şeylərdir. Problem mütləq həll olunacaq.

- İllər keçir, yeni nəsil gəlir, problemin həllinə ümid azalır...

- Həll olunacaq. Tarix üçün kiçik bir vaxtdı. 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan olundu, Azərbaycanın müstəqilliyi 23 ay sonra süquta uğradı. İnsanlar 70 il gözlədi.

- Unutmayaq ki, o dövrlə bu dövr arasında çox fərq var. İnsanlar, düşüncələr dəyişir...

- Düzdür, fərqlər var. İnsanlar artıq yaxşıya doğru dəyişir, pisə doğru deyil. İndi insanlar daha ağıllıdır.

- **Lakin ortada ümid məsələsi var.**

- Mən ümidliyəm. Əgər 70 il sonra bir xalq öz müstəqilliyini bəyan edirsə, şübhə etmirəm ki, bir neçə il sonra işğal altında olan torpaqlarımız azad olunacaq.

- **Sizcə torpaqlarımızın qaytarılması üçün yenə də 70 il gözləməliyik?**

- 70 il rəmzi mənədadır. Heç bir hadisə bir-birini tamamlamır. Amma müəyyən dövrdən sonra inanıram ki, torpaqlarımız geri qaytarılacaq.

- **Xeyli vaxtdır siyasətdəsiniz, millət vəkilsiniz. Həyatda çətinliklərlə üzləşdiyiniz anlar çox olubmu?**

- Çox olub. Gənclik dönməmindən başlamış indiki dövrə qədər həm siyasətdə, həm də ictimai həyatda çətinliklərlə üzləşdim. Amma heç vaxt ümidim qırılmadı. Bir anlıq bədbin əhval-ruhiyyəyə qapılındı belə, o əhval-ruhiyyədən çox tez azad olmuşam. Gələcəyə baxmışam. Nələrdə ümidim qırıldığını sadalamaq istəməzdim.

- **O bədbinlikdən qaçmaq üçün başınızı nəylə məşğul edirdiniz?**

- Situasiyadan asılıydı. Məsələn həbsxanada kitab oxuyurdum. Döyüşdə tətiyə sıxıb daha çox güllə buraxırdım.

- **Həbsxanada olduğunuz müddət ərzində neçə kitab oxuya bildiniz?**

- 371 gün təkadamlıq kamerada qaldım. Üst-üstə 17 ay həbsxanada oldum, 600-ə yaxın kitab oxudum.

- **Daha çox kimin əsərlərini oxuyurdunuz?**

- Psixoloji cəhətdən birinci dövr ağır dövr idi və ağır kitablar oxumaq çox çətin idi. Çingiz Abdullayevin 100-ə yaxın detektiv əsərini oxudum. Bunlar daha asan oxunan kitablar idi.

- **Deməli, Çingiz Abdullayevin əsərlərini oxuduqca güc alırdınız?**

- Təbii, ən azı psixoloji durumum sabitləşdi. Sonra başqa kitablar oxumağa başladım.

- **Birdən-birə siyasi arenadan gedib həbsxanaya düşmək, oranın həyatına uyğunlaşmaq sizin üçün çətin olmadımı?**

- Normal bir haldı. Atdığım addımların məsuliyyətini bilən bir insan kimi həbsxanaya gedəcəyimi gözləyirdim.

- **Sizə həbs olunacağınızı deyirdilər, yoxsa sadəcə bunun baş verəcəyini gözləyirdiniz?**

- Yox, mən gözləyirdim. Bunun üçün də müəyyən tədbirləri görürdüm.

- **Həbsxanada olanda sizin üçün xüsusi şəraitin yaradıldığını deyirdilər. bunlar doğrudurmu?**

- Hər bir şəraiti insan özü qurur. Yəqin ki, partiya sədrlərinin, ictimai təşkilatların kabinetlərində olanda heç də onların otaqlarının eyni cür səliqəli, eyni cür təmirli olmadığını görmüsünüz. Bunu hər kəs özü yaradır. Həbsxanada şəraiti, səliqə-səhmanı insanlar özü yaradır. Mən orda ideal səliqə-səhman yaratmışdım. Bu həbsxanada normal qəbul olunan bir şeydir.

- **Həbsxana həyatı çöldən görünən kimidir, yoxsa içərinin xüsusi özəllikləri var?**

- Güman etmirəm ki, özəllikləri var. Həbsxana dedikdə çox insanların gözü qarşısına fərqli bir şey gəlir. Azadlıq məhdudlaşır. İnformasiya da alırsan, ünsiyyətdə də olursan. Sadəcə buradan baxdıqda ora həbsxana, oradan baxanda isə çöldəki insanlarla birbaşa təması olmayan bir adam obrazı olur. Başqa bir şey yoxdur. Həbsxanada insanların gündəlik və ailə həyatı kimi yaşadığı bir yerdir. Təsəvvür edin ki, müəssisəyə köçürüləndə türmənin həyatında kimə rast gəlsən, hara getdiyini soruşduqda, o heç vaxt deməz ki, “baraka”, yataqxanaya, qaldığım yerə gedirəm. Deyir ki, “evə” gedirəm. Orada belə bir aura var.

- **İçəridə olanda ən çox nə və kimin üçün darıxdınız?**

- Azadlıq üçün darıxdım. O azadlığın içində hər şey vardı: doğmalar, yaxınlar, məşğul olduğum peşə. Mənə hər şeyi yalnız azadlıq verə bilərdi.

- **Tezliklə çıxıb biləcəyinizə ümid edirdinizmi?**

- Buna heç şübhəm yox idi. Amma uzun müddət də qala bilərdim.

- **Həbsxanaya girənlərin əksəriyyəti oradan dindar kimi çıxır. Bu hal sizə də sirayət etdimi?**

- Mən necə girmişdim, o cür də çıxdım. Allahımı o dövəmdə də tanıyırdım, indi də tanıyıram. O dövrdə də müsəlman idim, indi də müsəlmanam. Amma əlahiddə bir şey yoxdur, dindarlıqla məşğul deyiləm.

- **Azadlığa çıxdıqdan sonra həbsxanadki dostlarınızla əlaqə yaradırsınızmi?**

- Həbsdə olduğum dövrdə tanış olduğum insanların böyük əksəriyyəti mənimlə əlaqə saxlayır, gəlib-gedirlər. Çox nadir insan tapılar ki, həbsdən çıxsın və bura gəlməsin. Sadəcə

görüşmək üçün deyil, problemi ilə bağlı gələn də var. Partiyamıza kifayət qədər üzv olanı da var.

- **Görünür içəridən əliboş çıxmamısınız?**

- Həbsdə olanda 30-a yaxın dustaq rəhbərlik etdiyim partiyaya üzv olmaq üçün ərizəylə müraciət etmişdi.

- **İçəridə olanda sizə yanaşma tərzini insani, dustaq, yoxsa, İqbal Ağazadə olaraq idi?**

- Çalışırdım ki, mənə dustaq olaraq münasibət göstərsinlər. Dustaq kimi özümü necə aparmağı və dustaq kimi həbsxananın qayda-qanununa uyğun olaraq öz yerimi müəyyən etməyi bacaran birisi idim. Hesab edirəm ki, buna da nail olmuşdum. Təbii ki, bir İqbal Ağazadə adı da vardı. Həm fəaliyyətim, həm dustaqlara münasibətim də rol oynayırdı. Amma daha çox rol oynayan dustaq olaraq o dustaqlar, rəis və nəzarətçi korpusu içində özümə, sözümə, mövqeyimə görə hörmət edilirdi.

- **Yəni heç incitməyiblər sizi?**

- “Bandotdel” xarici məni incitmək asan deyildi. Çünki orda artıq ətraf mühitlə əlaqə, yatdığım korpusda 300-500 dustaq vardı. Bu qədər dustağın içində bir dustağı incitmək asan olmazdı. Bayılda 2 dəfə “kars”da yatmışam. Bunu incidilmək hesab etmirəm.

- **“Kars”la kameranın nə kimi fərqi var?**

- Kameranın fərqi odur ki, orda yataq var. İstənilən vaxt oturub-dura, uzana bilirsən. “Kars”da isə bağlı bir yataq var. Axşam saat 10-da açılır, səhər saat 6-da bağlanır. Bir dəmir stol qalır. Sən gün ərzində sadəcə o dəmir stolda otura bilərsən. İçəri kitab, dəftər, qəzet, siqaret heç nə buraxılmır.

- **Həbsxana həyatını yaşayan biri kimi Azərbaycan cəzaçəkmə müəssisələri ilə bağlı qanunvericilikdə, normativ aktlarda hansı dəyişikliklərə ehtiyac duyursunuz?**

- Çox dəyişikliklərə ehtiyac var. İlk növbədə penitensiar sistemdə bu və ya digər şəkildə müvəqqəti saxlanılan insanlarla bağlı hökumət bir fəlsəfəni qəbul etməlidir: o insanların yalnız azadlığı məhdudlaşdırılır. Onların yaşamaq, baxmaq, görmək, əlaqə saxlamaq imkanlarını kimsə məhdudlaşdırmamalıdır. Hesab edirlər ki, televiziya baxmaq, telefonla danışmaq olmaz. Bunların hamısı ciddi şəkildə islahata ehtiyacı duyulan sahələrdir.

- Bu yaxınlarda Milli Məclisdə cinayət qanunvericiliyində dəyişikliklər oldu. Bunlardan biri də qadağan olunmuş əşyaları içəri keçirənlərə cinayət məsuliyyətinin nəzərdə tutulmasıdır. Buna münasibətiniz necədir?

- Yanlış bir qərardır. Əslində nəzarəti həyata keçirənlər cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdır, nəinki onu gətirənlər. Məsələn, mən içəri telefon, telefon kartı aparmışam. Mənimlə dustaq arasında vasitəçi nəzarətçidir. Mənim birbaşa təmas imkanlarım yoxdur. Qadağan olunan əşyaların içəri buraxılmaması üçün ora nəzarətçi qoyulub və bunun üçün dövlət ona məvacib verir. Telefon gətirmişəm və bu qadağan olunmuş əşyadırsa, götürüb qoysun kənara. Bunu mən gətirmişəmsə, nə üçün mən məsuliyyətə cəlb olunmalıyam? Nəzarətçilər cəzalanmalıdır. Belə getsə həbsxanalarda rüşvətxorluğun qarşısını almaq qeyri-mümkün olacaq...

Laçın Səmla

09.02.2008-ci il Üç nöqtə

İLKİN SEÇKİLƏR VƏ VAHİD NAMİZƏD İDEYASI BAŞ TUTAN DEYİL

Müsaibimiz Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə hesab edir ki, müxalifət pərakəndə olsa da, bunu müxalif elektorata aid etmək olmaz

- İqbal bəy, son günlər müxalifət düşərgəsində yeni bir ideya-müxalifətin ən şanslı namizədinin müəyyən olunması üçün ilkin seçkilərin - praymerizin keçirilməsi ideyası gündəmə gətirilib. Siz bu ideyanın gerçəkləşməsinə inanırsınız mı? Eyni zamanda, bu ideya reallaşarsa, o zaman ilkin seçkilərə qatıla bilərsiniz mi?

İqbal Ağazadə: "İlkin seçkilər və vahid namizəd ideyası baş tutan deyil"

MÜSAHİBİMİZ ÜMİD PARTİYASININ SƏDRİ, MİLLƏT VƏKİLİ İQBAL AĞAZADƏ HESAB EDİR Kİ, MÜXALİFƏT PƏRAKƏNDƏ OLSA DA, BUNU MÜXALİF ELEKTORATA AID ETMƏK OLMAZ

- İqbal bəy, son günlər müxalifət düşərgəsində yeni bir ideya - müxalifətin ən şanslı namizədinin müəyyən olunması üçün ilkin seçkilərin - praymerizin keçirilməsi ideyası gündəmə gətirilib. Siz, bu ideyanın gerçəkləşməsinə inanırsınız mı? Eyni zamanda, bu ideya reallaşarsa, o zaman ilkin seçkilərə qatıla bilərsiniz mi?

- Əvvəla, mən hər zaman bildirmişəm ki, vahid namizəd ideyası ətrafında müxalifət və müxalif elektoratu səfərbər etmək yanlış bir addımdır. Yanlışlıq ondan ibarətdir ki, daha doğrusu, hər kəsə bəllidir ki, istənilən halda müxalifətin spektri rəngarəng olduğuna görə, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayacaq. Vahid namizədi müəyyən etməyə çalışmaq da mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq. Amma əgər bütün qüvvələr bu ideya ətrafında konsolidasiya olunmuş olsa, ortaqlıq mövqeyi istəyində bulunsalar, ortaqlıq mövqeyi istəyində bulunsalar, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq. Amma əgər bütün qüvvələr bu ideya ətrafında konsolidasiya olunmuş olsa, ortaqlıq mövqeyi istəyində bulunsalar, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq. Amma əgər bütün qüvvələr bu ideya ətrafında konsolidasiya olunmuş olsa, ortaqlıq mövqeyi istəyində bulunsalar, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq.



rəm, yaxud da o mənə nə formada güzəştə gedə bilər?..

- Deməli, bu ideyanın bərabərlik uğrunda düşərgəyə dəyər olacağını və olduğunu düşünürsünüz?

- Bəli, bu ideya baş tutan ideya deyil. Ona görə də arzu edirdim ki, müxalifətin bir hissəsi elektoratumuzi vahid namizəd məsələsi üzərində köklənsin. Bunun ancaq ümumi işimizə ziyan ola bilər və var.

- İqbal bəy, müxalifətin böyük bir hissəsi sağ-mərkəzi mövqedə dayanır. Bu baxımdan, onların seçkilər zamanı hansısa məqamda bir araya gəlməsi, ortaqlıq mövqeyi sığdırması necə, mümkün ola bilər?

- Bəli, prinsiplər uğrunda Azərbaycanda növbəti sağ-mərkəzi partiyaların, hətta, ideologiyası fərqli olan, düşərgəsindən, yerindən asılı olmayaraq, bütün partiyalarla eyni mövqedən çıxış etmək çox vacibdir. Çünki demokratiya sağ-mərkəzi, sol-mərkəzi və yaxud millətçi partiyaların heç birinin təkbaşına görüşü, vəzifəsi deyil. Demokratiya - Azərbaycanda varlığını bəyan edən, bu istiqamətdə qruplaşan və siyasi fəaliyyət göstərən hər bir təşkilatın ümumi vəzifəsidir. Bu istiqamətdə - demokratik seçkilər keçirmək istiqamətində də hamının

demokratik etmək də onun vəzifəsidir, seçicinin rəyini də ifadə etmək, onun görüşüdür. Baş ondan biz nədən ötrüyük? Biz nədən ötrü mübarizə aparırıq? Ona görə, hesab edirdim ki, bu istiqamətdə yerindən və mövqeyindən asılı olmayaraq, bütün partiyaların hamısı birgə mübarizə aparmağa və vahid mövqeyi sığdırmağa borcludurlar.

- Ümumiyyətlə, müxalifətin son dövrdə pessimist siyasət rəhbərliyi, özü də dağınıq, pərakəndə formada seçkilərə gəlməsinin bir mənası, faydası varmı?

- Bu, normal bir haldır. Bilirsiniz, müxalifət təşkilatı cəhətdən pərakəndə ola bilər. Ancaq elektoratu ki, dağınıq deyil? Elektoratu sınıq, elektoratu mövqeyinə heç kim müdaxilə edə bilməz. Əgər elektoratu ki, dağınıq deyil? Elektoratu sınıq, elektoratu mövqeyinə heç kim müdaxilə edə bilməz. Əgər elektoratu ki, dağınıq deyil? Elektoratu sınıq, elektoratu mövqeyinə heç kim müdaxilə edə bilməz.

- Əvvəla, mən hər zaman bildirmişəm ki, vahid namizəd ideyası ətrafında müxalifəti və müxalif elektoratu səfərbər etmək yanlış bir addımdır. Yanlışlıq ondan ibarətdir ki, daha doğrusu, hər kəsə bəllidir ki, istənilən halda müxalifətin spektri rəngarəng olduğuna görə, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayacaq. Vahid namizədi müəyyən etmək, ortaya çıxarmaq da mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq. Amma əgər bütün qüvvələr bu ideya ətrafında konsolidasiya olunmuş olsa, ortaqlıq mövqeyi istəyində bulunsalar, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq. Amma əgər bütün qüvvələr bu ideya ətrafında konsolidasiya olunmuş olsa, ortaqlıq mövqeyi istəyində bulunsalar, vahid namizədi müəyyən etmək mümkün olmayanda psixoloji məyusluq yaranacaq.

partiyamız adından bu seçkilərdə iştirak edərək və iştirak edəcəyimiz təqdirdə də mütləq şəkildə bu seçkiləri udacağımıza əminik. Əgər bu seçkilər yerli rayon təşkilatlarının üzvlərinin hesabına keçirilərsə.

- Əgər ilkin seçkilər keçirilərsə və bu seçkilərdə siz yox, başqa bir müxalifət lideri qalib gələrsə, hətta, onun mövqeyini qəbul etməsəniz belə, həmin şəxsi müdafiə edəcəksinizmi?

- Söhbət təbii ki, eyni siyasi xətti müdafiə edən, Azərbaycanın inkişafını, Azərbaycanın gələcək yolunu müxtəlif istiqamətlərdə yox, eyni istiqamətdə görən namizədlərin içərisindən vahid bir namizədin müəyyən olunmasından gedir. Siyasi kursumuz, xəttimiz fərqli olan insanlarla bir ətrafda birləşməyi heç cür məqbul hesab etmirik. Ona görə deyirəm ki, vahid namizəd ideyası baş tutan məsələ deyil. Çünki müxalifətin spektri həm ideoloji, həm də siyasi kurs baxımından rəngarəngdir. Hər kəs Azərbaycanın inkişafını bir xətdə görür. Hətta, bəzi dövlətlərə verilən üstünlüklərdə də fərqli xarici siyasət prioritetləri görünməkdədir. Bu baxımdan hesab edirəm ki, vahid namizədin müəyyənləşdirilməsi, ilkin seçkilərin keçirilməsi real deyil. Özü də bu barədə artıq açıq danışmağın vaxtıdır. Azərbaycanda inkişafı fərqli şəkildə görən, hətta, neft müqavilələrinə, demokratiyaya münasibətdə, yaxın qonşularımıza münasibətdə fərqli siyasət sərgiləyən kifayət qədər adamlar, siyasilər, partiya sədrləri var. Odur ki, bunların içərisində vahid namizədin müəyyən olunması nə qədər uğurlu ola bilər? Və mən ona nə dərəcədə güzəştə gedə bilərəm, yaxud da o mənə nə formada güzəştə gedə bilər?..

- Deməli, bu ideyanın bəri başdan uğursuzluğa düşər olacağını və olduğunu düşünürsünüz?

- Bəli, bu ideya baş tutan ideya deyil. Ona görə də arzu edərdim ki, müxalifətin bir hissəsi elektoratımızı vahid namizəd məsələsi üzərində kökləməsin. Bunun ancaq ümumi işimizə ziyanı ola bilər və var.

- İqbal bəy, müxalifətin böyük bir hissəsi sağ-mərkəzçi mövqedə dayanır. Bu baxımdan, onların seçkilər zamanı hansısa məqamda bir araya gəlməsi, ortaq mövqe sərgiləməsi necə, mümkün ola bilərmi?

- Bəli, prinsiplər uğrunda Azərbaycanda nəinki sağ-mərkəzçi partiyaların, hətta, ideologiyası fərqli olan, düşərgəsindən, yerindən asılı olmayaraq, bütün partiyalarla eyni

mövqedən çıxış etmək çox vacibdir. Çünki demokratiya sağ-mərkəzçi, sol-mərkəzçi və yaxud millətçi partiyaların heç birinin təkbaşına görəvi, vəzifəsi deyil. Demokratiya - Azərbaycanda varlığını bəyan edən, bu istiqamətdə qruplaşan və siyasi fəaliyyət göstərən hər bir təşkilatın ümdə vəzifəsidir. Bu istiqamətdə - demokratik seçkilər keçirmək istiqamətində də hamının səyi ortada bərabər olmalıdır. Bəzən bizdə belə bir yanlış təsəvvür formalaşır ki, filankəs əsas namizəddir, əgər iqtidarın da əsas alternativləri o olubsa, deməli, seçkilərdən sonrakı proseslər də məhz onun üzərinə düşür, seçkilərin nəticələrinə bu və ya digər şəkildə müdaxiləni də o aradan qaldırmalıdır, qeyri-demokratik seçki varsa, seçkiləri demokratik etmək də onun vəzifəsidir, seçicinin rəyini də ifadə etmək, onun görəvidir. Bəs onda biz nədən ötrüyük? Biz nədən ötrü mübarizə aparırıq? Ona görə, hesab edirəm ki, bu istiqamətdə yerindən və mövqeyindən asılı olmayaraq, bütün partiyaların hamısı birgə mübarizə aparmağa və vahid mövqe sərgiləməyə borcludurlar.

- Ümumiyyətlə, müxalifətin son dərəcə pessimist əhval-ruhiyədə, özü də dağınıq, pərakəndə formada seçkilərə getməsinin bir mənası, faydası varmı?

- Bu, normal bir haldır. Bilirsiniz, müxalifət təşkilatı cəhətdən pərakəndə ola bilər. Ancaq elektorat ki dağınıq deyil? Elektoratın səsinə, elektoratın mövqeyinə heç kim müdaxilə edib, onu istədiyi kimi dəyişdirə bilməz. Azərbaycan seçicisinin böyük əksəriyyəti siyasiləşməmiş təbəqədir. Bu, siyasiləşməmiş insanlar o siyasətə səs verir, o siyasəti dəstəkləyirlər ki, onların gündəlik sosial-siyasi həyatını dəyişə bilən siyasət olsun. Bu gün Azərbaycan iqtidarı əgər cəmiyyətin bütöv bir hissəsini bu siyasət üzərində öz ətrafına toparlaya bilməyibsə, siyasiləşməmiş insanlar da təbii ki, başqa bir namizədə səs verəcəklər. Müxalifət təşkilatlarının zəif və yaxud pərakəndə olmağından asılı olmayaraq, seçki situasiyası iqtidarın güclü alternativini hökmən ortaya çıxaracaq. Bu alternativ bitərəf də ola bilər, partiyalı da ola bilər, partiyasız da ola bilər. Yeni, bir daha qeyd edirəm ki, bu alternativini ancaq seçki situasiyası ortaya çıxaracaq.

Kamil

15.02.2008-ci il 525-ci-qəzet

SENARİLƏR BİR-BİRİNİ TƏKRARLAMIR

İqbal Ağazadə: "Hakimiyyətə gələcəyim təqdirdə Qarabağ problemini 3 il müddətinə həll etmək başlıca işim olacaq"

SENARİLƏR BİR-BİRİNİ TƏKRARLAMIR

İqbal Ağazadə: "Hakimiyyətə gələcəyim təqdirdə Qarabağ problemini 3 il müddətinə həll etmək başlıca işim olacaq"

Neçə Hüseyni

Qəbul yetirilsə, danışılarsa, müzakirə açılırsa mövzular çoxdur. Ermənistandakı prezident seçkiləri, bunun Azərbaycandakı seçkilərə təsiri, Kosovonun müstəqillik əldə etməsi, Türkiyənin Şimali İraqa daxil olması, qardaş ölkə ordusunun işğal olunan ərazilərimizdə anti-terror əməliyyatlarının keçirilməsi ehtimalı... Yeri gəlmişkən, bu gün həm də Xocalı soyqırımının 16-cı ildönümüdür. Faciənin ildönümlərində isə adətən, Azərbaycan dövlətinin bu faciəni soyqırım kimi qəbul edib-etməməsi müzakirə olunur. 2002-ci ildə Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə Milli Məclisə soyqırımı ilə bağlı qərar təqdim edib. Dünyada illərdir ki, soyqırımın mövzuları ətrafında ol-

si istiqamətdə inkişaf edərmi?

- PKK-nun tokca İraqın şimalında olduğu fikrində deyilən. Bu terror təşkilatının Avropada kifayət qədər dayanaqları var. Hətta PKK-nın qeyri-rəsmi ordusunun quruculuğunda iştirak edən və dövlətin bəzi adamları da Avropa ölkələrində məskunlaşıblar.

malarını pozmuş kimi görünür.

- Kosovonun digər münaqişələrə və konfliktlərə prezident ola biləcəyi deyilir. Sizin, bu cüddətimiz?

- Bilirsinizmi, xalqların milli iradəsi, dövlətlərin gücü, konfliktlə yaranması, ölkə daxilində vəziyyət münaqişələrin həlli üçün əsas zəmindir. Əgər

da tokca milli münasibətlər baxımından deyil, həm də demokratiya münasibətlərində vətəndaşların iştirakı artmışdırsa, bu isə aktual vəziyyət ki, gələcəkdə region demokratiyası.

- Yeni İrəvanda seçki nəzərisi Bakıda təkrarlanmağa bilərmi?

- Heç bir seçki bir-biri təkrarlamaqda təbii ki, münasibətlər baxımından deyil, həm də demokratiya münasibətlərində vətəndaşların iştirakı artmışdırsa, bu isə aktual vəziyyət ki, gələcəkdə region demokratiyası.

- Yeni İrəvanda seçki nəzərisi Bakıda təkrarlanmağa bilərmi?

- Heç bir seçki bir-biri təkrarlamaqda təbii ki, münasibətlər baxımından deyil, həm də demokratiya münasibətlərində vətəndaşların iştirakı artmışdırsa, bu isə aktual vəziyyət ki, gələcəkdə region demokratiyası.

İrəvanda, hakimiyyətə, münasibətlər baxımından deyil, həm də demokratiya münasibətlərində vətəndaşların iştirakı artmışdırsa, bu isə aktual vəziyyət ki, gələcəkdə region demokratiyası.

- Problem həllini ya müharibə, ya sülh variantı üzərində seçim etmək niyyətində deyiləm. Qarabağ prosesi ilə bağlı əldə olunan informasiyalar bu gün mənim seçim etmək imkanımı məhdudlaşdırır. Mən danışıqların hansı mərhələdə dayandığını, Azərbaycanın nə təklif etdiyini, nəyə razılıq verib-vermədiyini bilmədiyim üçün Qarabağın həlli yollarında seçim etmək niyyətində deyiləm. Amma onu bilərəm ki, hakimiyyətə gələcəyim təqdirdə Qarabağ problemini 3 il müddətinə həll etmək başlıca işim olacaq. Necə hallı etmək isə xalqın problemi deyil. Hərbi, sülh və ya başqa variantlarla... Mənim gələcəyim olaraq qorxmaqda deyiləm ki, problemi həll edilməsin. Mən də bu problemə istənilən yolla həll olumasında özümün və proqramım uğurlu olmasını istəyirəm.

- Bu o deməkdir ki, 2008-ci ildə seçkilərdə müharibə partiyası da iştirak edə bilər?

- Məncə, bu yandır. Bu müharibə təbliğatı aparmıq və bu bir konfliktlərin müharibə yolu ilə həll olumasının təsirləri deyil. Amma bu Azərbaycanın özünün bütövlüyü, münasibətlərini, ictimaiyyəti, vətəndaşlarını bütövlüyü qorumaq üçün seçki aparmıq və sülhə gətirməkdir.

Diqqət yetirilsə, danışılarsa, müzakirə açılırsa mövzular çoxdur: Ermənistandakı prezident seçkiləri, bunun Azərbaycandakı seçkilərə təsiri, Kosovonun müstəqillik əldə etməsi, Türkiyənin Şimali İraqa daxil olması, qardaş ölkə ordusunun işğal olunan ərazilərimizdə anti-terror əməliyyatlarının keçirilməsi ehtimalı... Yeri gəlmişkən, bu gün həm də Xocalı soyqırımının 16-cı ildönümüdür. Faciənin ildönümlərində isə adətən, Azərbaycan dövlətinin bu faciəni soyqırım kimi qəbul edib-etməməsi müzakirə olunur. 2002-ci ildə Ümid Partiyasının sədri, millət

vəkili İqbal Ağazadə Milli Məclisə Xocalı soyqırımını ilə bağlı qanun layihəsi təqdim edib. Dünən İqbal Ağazadə ilə söhbətimiz əsasən bu mövzular ətrafında oldu.

- Hər dəfə Xocalı soyqırımının ildönümü ərəfəsində Azərbaycanın bu faciəni soyqırım aktı kimi tanıması məsələsi meydana çıxır. 2002-ci ildə soyqırım məsələsinə dair qanun layihəsi hazırlayan şəxs kimi bu məsələyə aydınlıq gətirə bilərsinizmi?

- Açıqı, “hakimiyyətdə olanlar Xocalı hadisəsini soyqırım kimi tanımaq istəmərlər” sayağı düşüncədə deyiləm. Məncə, məsələyə bu cür yanaşmada bir qədər qeyri-peşəkarlıq var. Söhbət təkcə parlamentdən getmir və mən qanunverici orqanı əlahiddə qüvvə kimi götürmürəm. Mənim düşüncəmə görə, soyqırım haqqında aktda 634 nəfərin ölümünün hüquqi, siyasi, dini və irqi tətəflərinin hamısı öz əksini tapmalıdır. Yəni burada hansı beynəlxalq konvensiyalar pozulub, hərbi əsirlərlə necə davranılıb, uşaq ölümləri ilə bağlı Azərbaycan və Ermənistanın qoşulduğu hansı paktlara, konvensiyalara məhəl qoyulmayıb kimi professional meyarlarla işləmək tələb olunur. Azərbaycan parlamentində indiyə qədər qəbul olunan qərarların hamısında ümumi faciəmiz sadalanır, müəyyən rəqəmlər göstərilir. Bu, soyqırım sənədi ola bilməz. Faciənin soyqırım adlanması üçün konkret hüquqi dəlillər göstərməli, beynəlxalq konvensiyalara istinad olunmalıdır. Bu da hüquq-mühafizə orqanlarının, konkret olaraq cinayət işini araşdıran Baş Prokurorluğun işidir. Onlar bu hadisələrlə bağlı parlamentə arayış verməlidirlər. Biz də bunun nəticəsində Xocalı faciəsini soyqırım kimi tanımalıyıq. Təəssüf ki, bu iş görülməyib.

- İqbal bəy, bu arada Türkiyə ordusu İraqın şimalına girdi, bununla paralel Laçın və Kəlbəcərdə PKK terror təşkilatının yuva saldığı deyildi. Hazırda Azərbaycan mətbuatında Türkiyə ordusunun işğal edilən ərazilərimizdə anti-terror əməliyyatları keçirməsi ehtimalına tez-tez toxunulur. Sizcə, bu proseslər hansı istiqamətdə inkişaf edəcək?

- PKK-nin təkcə İraqın şimalında olduğu fikrində deyiləm. Bu terror təşkilatının Avropada kifayət qədər dayaqları var. Hətta PKK-nın qeyri-rəsmi ordusunun quruculuğunda iştirak edən və döyüşən bəzi adamlar da Avropa ölkələrində məskunlaşıblar. Lakin Türkiyə bunların heç birinə müdaxilə etmir. Qardaş ölkə ordusunun Dağlıq Qarabağa girməsi kimi xüsusi hal yalnız bir ölkənin qərarıyla gerçəkləşə bilməz. Türkiyənin müdaxiləsi üçün Azərbaycan və Türkiyə PKK-ya qarşı sərgilənən anti-terror

əməliyyatlarında birgə iştirak etməlidir və bu iştiraka Gürcüstan da cəlb edilməlidir. Və region üçün PKK-nın nə qədər təhlükəli olduğu ilk öncə aydınlaşmalı və tərəflər bir-birinə hərbi yardım göstərməyi bacarmalıdılar. Şimali İraqda PKK məsələsi başa çatandan sonra PKK silahlıların Dağlıq Qarabağda yerləşməsinə dair informasiyalar öz təsdiqini taparsa, artıq birləşmiş koalisiya qüvvələri burada da əməliyyatlar keçirmək barədə düşünə və belə bir qərar qəbul edilə bilər.

- Kosovonun müstəqillik əldə etməsi beynəlxalq hüququn və BMT-nin əsas nizamnaməsinin təftiş edilməsi anlamını vermirmi?

- Əslində Kosovo məsələsinin həllini bu şəkildə tapmasında maraqlar ciddi rol oynadı. Yəni İspaniyanı, Yunanıstanı, Kipri, Serbiyanı çıxmaq şərti ilə Avropa dövlətlərinin maraqları əsas oldu. Avropa son illər öz ərazisini təhlükəsizlik zolağına çevirmək siyasəti yürüdür. Bu gün nə İspaniyadakı baskların, nə də Böyük Britaniyadakı irlandların mübarizəsi etnik-milli zəmində qarşıdurma və ya terrorla müşahidə olunan konfliktlər deyil və faktiki olaraq, öz həllini tapmış problemlərə oxşayır. Avropa sonuncu silahlı münaqişə hesab olunan ərazini optimal variantla həll etmək istəyir. Bilir ki, istənilən federativ və konfederativ əsaslarla qurulan dövlətlərdə milli etnik separatizmə meyl edən qüvvələr yenidən problem yarada bilərlər ki, bu da Avropanın təhlükəsizlik zolağı indeksini aşağı endirə bilər. Məhz buna görə də Avropa bu məsələni müstəqil dövlətlər elan etməklə özünün mənafeyi baxımından çözmək istəyir. Bu zaman Avropa BMT nizamnaməsini və beynəlxalq hüququn normalarını pozmuş kimi görünür.

-Kosovonun digər münaqişələrə və konfliktlərə presedent ola biləcəyi deyilir. Sizcə, bu ciddidirmi?

- Bilirsinizmi, xalqların milli iradəsi, dövlətlərin gücü, konfliktə yanaşması, ölkə daxilindəki vəziyyət münaqişələrin həlli üçün əsas zəmindir. Əgər ölkə güclüdirsə, vətəndaş həmrəyliyi və demokratiya varsa, onun ərazisini parçalamaq və özünü müstəqil subyekt elan etmək çox çətindir. Əgər ölkə zəif olarsa, hətta uyğun gəlməyən ən pis modeli belə, presedent kimi təqdim edə bilərlər. İndi “Kosovo presedent deyil” bəyanatını verənlər beş ildən sonra mövqeyini dəyişə də bilərlər. Amma hansı bir dövlət güclü olacaqssa, ona heç vaxt pis nümunə göstərə bilməyəcəklər. Yəni SSRİ kimi bir dövlətin dağılması Böyük Britaniya krallığının dağılmasına gətirib çıxarmadı.

- İrəvanda post-seçki prosesi gərginlik yaradıb. Bu proseslərin 2008-ci ildə Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkilərinə təsiri olacaqmı?

- Təbii ki, Cənubi Qafqaz özü-özlüyündə bir modeldir. 2008-ci ilin prezident seçkilərinə Gürcüstan və Ermənistandakı seçkilərin nə cür təsir edəcəyini əvvəlcədən proqnozlaşdırmaq çox cətinidir. Hər bir ölkə həm də fərqlidir. Amma bu, bir daha göstərir ki, Cənubi Qafqaz ölkələrində təkcə milli məsələlər baxımından deyil, həm də demokratiya məsələlərində vətəndaşların fəallığı artmaqdadır. Bu isə stimül verir ki, gələcəkdə region demokratikləşsin.

- Yəni İrəvandakı seçki senarisi Bakıda təkrarlanmayacaq...

- Heç bir ssenari bir-birini təkrarlamır.

- Seçki Məcəlləsi dəyişməsə, sərbəst toplaşmaq haqqı tanınmasa, namizədlərə bərabər rəqabət imkanları yaradılmasa seçkilərə qatılıb uğur əldə etmək mümkündürmü?

- Mənim uğurum təkcə partiya və sədr olaraq, qazanacaqlarım deyil. Cəmiyyətin qazanması üçün də çalışmaq lazımdır. Ən ağır şərtlərlə belə, bu məsələdə geri durmaq olmaz. Geri durduğumuz nəticəsində Azərbaycanda Özbəkistan, Türkmənistana oxşar modellər yarana bilər. Addım-addım Azərbaycan cəmiyyətinin demokratikləşməsini başlıca vəzifəmiz hesab edirik. 2008-ci ildə ən pis şərtlərlə seçkiyə getməyimizin hədəfi də bundan ibarətdir. Buna nə qədər, necə nail olacağıq - zaman və sərgiləyəcəyimiz taktiki strateji addımlar müəyyənləşdirəcək.

- İndi ölkədə belə fikir formalaşdırılır ki, Azərbaycan bir xalq olaraq demokratiyaya hazır deyil...

- Təbii ki, demokratiya təfəkkür məsələsidir. Təfəkkür hansı dərəcədə inkişaf edirsə, cəmiyyət demokratiyaya bir o qədər hazır olur. Amma cəmiyyətlərin demokratiyaya hazır olması daha çox onların özündən yox, ictimai-siyasi hadisələrdən və bunu istiqamətləndirənlərdən asılıdır. Bu gün Azərbaycan cəmiyyətinin demokratiyaya hazır olmadığını iddia edənlər bunun səbəbini özlərində, hakimiyyətdə, müxalifətin bir hissəsində və beynəlxalq təşkilatların Azərbaycandakı proseslərə münasibətində axtarmalıdırlar. Xalqın demokratiyaya hazır olması üçün bu qurumlar kifayət qədər açıq,

şəffaf və tərəfsiz mövqe sərgiləməlidirlər. Bu olmadığına görə xalqlar üçün problem yaranır.

- Deyəsən, siz Qarabağ probleminin həllini müharibədə görürsünüz...

- Problemin həllini ya müharibə, ya sülh variantı üzərində seçim etmək niyyətində deyiləm. Qarabağ prosesi ilə bağlı aldığım informasiyalar bu gün mənim seçim etmək imkanımı məhdudlaşdırır. Mən danışıqların hansı mərhələdə dayandığını, Azərbaycana nə təklif edildiyini, nəyə razılıq verilib-verilmədiyini bilmədiyim üçün Qarabağın həlli yolunda seçim etmək niyyətində deyiləm. Amma onu bilirəm ki, hakimiyyətə gələcəyim təqdirdə Qarabağ problemini 3 il müddətinə həll etmək başlıca işim olacaq. Necə həll etmək isə xalqın problemi deyil. Hərbi, sülh və ya başqa variantlarla... Mənim görevim olaraq qarşımda o dayanır ki, problemi həll edim. Mən də bu problemin istənilən yolla həll olunmasında özümün və proqramın uğuruna inanıram.

- Bu o deməkdirmi ki, 2008-ci ildə seçkilərdə müharibə partiyası da iştirak edəcək?

- Məncə, bu, yanlışdır. Biz müharibə təbliğatı aparmırıq və heç bir konfliktlərin müharibə yolu ilə həll olunmasının tərəfdarı deyilik. Amma biz Azərbaycan ərazisinin bütövlüyü məsələsində israrlıyıq, vətəndaşlarımızın hüququnu qorumağı vacib sayırıq.

- Əgər 2008-ci il seçkilərində ikinci tur olarsa, bu zaman müxalifət namizədlərinin bir araya gəlməsi mümkün ola bilərmi?

- Bu, mümkün variantdır. Çünki ikinci tur baş verəcəksə, bu həm də demokratiyanın mövcudluğundan xəbər verəcək.

Nemət Hüseynli

26.02.2008-ci il GünSəhər

İQTİDAR-MÜXALİFƏT DİALOQUNA PREDMET YOXDUR

İqbal Ağazadə: “Beynəlxalq təşkilatlar ərazi bütövlüyümüzü tanıyır, münaqişənin həllini öz öhdəmizə buraxır”

Bu günlər Seçki Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklərlə bağlı layihənin Milli Məclisin müzakirəsinə çıxarılması seçki mühitinin daha aktiv

məcraya yönəlməsi istiqamətində atılan addımların pik nöqtəsi kimi qeyd olunur. İctimai-siyasi rəyin seçkinin üzərində köklənməsi ilə yanaşı narahatlıq doğuran amillərin cümlələri də müşahidə edilir. Əsas məqamlar daha çox ayrı-ayrı beynəlxalq qurumların fəqli rəqurslardan yanaşmaları, yaxud müdaxilələri ilə qabardılır. Müxalifət düşərgəsinin hələ də köhnə taktika ilə hərəkət etməsi isə həmin düşərgənin daxilində normal qarşılanmır. Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə Seçki Məcəlləsinin müzakirəsi ilə bağlı fikrini bildirərkən bu və ya digər məsələlərə də toxundu:

- Seçki Məcəlləsinin ilkin müzakirəsi qanunda müsbət dəyişikliklərin texniki xarakter daşdığını və daha sərt olduğunu göstərir. Belə ki, əgər təşviqat, təbliğat materialları əvvəl sərbəst şəkildə istənilən yerə yapışdırılırdısa, indi ancaq qapalı yerlərə - otaqlara, mənzillərin içərisinə yapışdırılmasına icazə verilir. Əgər əvvəllər dövlət televiziyasında təbliğat, təşviqat işinə vaxt ayrılırdısa və onun forması təkcə dialoq şəklində yox, həm də çıxışlar şəklində olurdusa, indi dəyirmi masada iştirakına imkan yaradılır.

- Müxalifətdə olan bir qrup partiyanın boykot taktikasını seçməsi sizcə Seçki Məcəlləsinə əlavə və dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı özünün təsirini göstərə biləcəkmə və onun məntiqi nəticəsi barədə nə söyləmək olar?

- Hansı partiyanın necə mövqedə dayanması ilə bağlı müzakirə açmaq fikrində deyiləm. Hər bir partiya, hər bir siyasi blok öz taktika və strategiyasını sərbəst şəkildə müəyyən edir. Görünür, onlar boykot qərarını seçməklə cəmiyyətə daha çox xeyir verəcəklərini və beynəlxalq təşkilatların diqqətini Azərbaycana cəlb edə biləcəklərini düşünürlər. Bunu kənar partiyaların təftiş etməsinə lüzum görmürəm. Biz Ümid Partiyası olaraq hesab

edirik ki, ən sərt seçki qanunları olsa belə, prosesin içində olmaq və cəmiyyətin daha da demokratikləşməsində passiv xətt deyil, aktiv mübarizə yolunu seçmək lazımdır. Ona görə də seçkidəyik. Biz heç kimin qərarını təftiş etməli deyilik və heç kimə səlahiyyət vermirik ki, bizim qərarımızı təftiş etsinlər.

- Vaxtilə müxalif partiyalarının seçkilərə vahid namizədlə qatılması ideyasına qarşı səsləndirdiyiniz ilkin münasibətlərə bu gün hər hansı dəyişiklik etməyə gərək duyulurmu?

- Vahid namizədə ehtiyac görmürəm. Vahid namizədin olması, əslində, totalitar düşüncənin məhsuludur. Vahid namizəd olacaqdısa, onda ayrı-ayrı partiyalar nəyə görə yaranırdı və nəyə görə bu qədər enerji sərf edirdilər? Hər bir partiya seçkiyə özünün istədiyi namizədi ilə qatılmalıdır. Sonda hansı nəticələr əldə olunacaqsə, onun birgə tanınması və demokratik cəmiyyətin quruculuğu istiqamətində birgə addım atmalıdırlar. Dartışma, mübahisələr, komandanın uğursuzluğu ortaya çıxmıyacaqını? Bunu əvvəlcədən görə-görə gəliriksə, nəyə görə ona gedilməlidir? Kimsə hesab edirsə ki, iqtidar vahid komandada və bir namizədlə gedib uğur qazanacaq, müxalifət dağınıq gedib uduzacaq, bu yanlış tezisidir. Onsuz da xalq namizədlər içərisində ən çox səs verdiyi adamı özü müəyyən edə bilər. Seçkiyə 100 namizəd qatılsa da, mübarizə adətən iqtidar və müxalifətin müəyyən etdiyi 2 adam arasında gedir.

- Hər seçkidə paritet əsaslar önə çəkilir. Sizcə hər hansı müxalifət partiyasının iqtidar partiyası ilə birlikdə seçki komissiyalarında paritet təmsilçiliyi mümkündürmü?

- Artıq gecdir, bu proses bitib. Çünki Seçki Məcəlləsinə əlavə və düzəlişlər olunub. Venesiya Komissiyası ilə müzakirələrdə də bu danışıq predmetinə

çevrilmədi. Təzədən olmayan bir şeyin haqqında mülahizə yürütməyin nə mənası var? Artıq bu mərhələ bitdi.

- Beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanda gedən proseslərə ikili standartlarla yanaşmaları dəfələrlə qeyd olunub. Bu mənada bir sıra partiyaların həmin təşkilatlardan müəyyən məsələlərdə dəstək gözləmələri nə dərəcədə düzgündür?

- Biz beynəlxalq təşkilatlardan dəstək gözləmirik. Biz fərqli münasibətlər gözləyirik. Belə ki, 2001-ci il yanvar ayının 24-də Avropa Şurasına daxil olarkən demokratikləşmə ilə bağlı üzərimizə öhdəlik götürmüşük. Bu öhdəliyin yerinə yetirilməsini istəyirik və beynəlxalq təşkilatlardan da bu öhdəliyin yerinə yetirilməsi istiqamətində Azərbaycan hökumətindən bu və ya digər dərəcədə sorumlu olmasını istəyirik. 2006-cı ilin noyabr ayının 11-də Brüsseldə Avropa İttifaqı ilə Qonşuluq Siyasətinə dair 5 illik müqavilə imzalayıb. Onun birinci bəndində cəmiyyətin demokratikləşməsi və demokratik seçki keçirilməsindən danışılır. Bu bizim öhdəliyimizdir, Avropa Şurasının isə öz öhdəlikləri var. Amma çox təəssüf ki, bəzən kütləvi informasiya vasitələrində müxalifətin beynəlxalq təşkilatlardan yardım gözlədiyi bildirilir.

- Beynəlxalq təşkilatlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində özünün missiyasını nə dərəcədə yerinə yetirə bilər?

- Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı heç bir beynəlxalq təşkilat üzərinə missiya götürməyib. Əslində Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə dair öhdəlik götürüb. Beynəlxalq təşkilatlar ərazi bütövlüyümüzü tanıyır, həllini isə öz öhdəməizə buraxır. Çox təəssüf ki, əksər hallarda beynəlxalq təşkilatların mövqeyinə bəsit yanaşırlar. Beynəlxalq təşkilatlar nə vaxt öhdəlik götürdü ki, məsələyə bir standartla yanaşacaqlar? Unutmaq lazım

deyil ki, hər bir ölkənin konkret özünün marağı var və hər kəs məsələyə özünün marağı çərçivəsində yanaşır. Bunu tam normal qəbul etməliyik və onun uğrunda savaşımaq lazım deyil. Elə etmək lazımdır ki, beynəlxalq aləm üçün Ermənistan yox, Azərbaycan maraqlı dövlət olsun.

- Beynəlxalq təşkilatların tez-tez iqtidar -müxalifət dialoqunu gündəmə gətirmələrini nəyə yönəlik addımlar sırasında qeyd etmək olar?

- Dialoq üçün arada predmet olmalıdır. Burada predmet azad və demokratik seçkilərin keçirilməsidirsə, bu, Seçki Məcəlləsinin müzakirəsinə qədər olmalı idi. Bundan başqa, problem sərbəst toplaşmaq azadlığı idisə, bu da qanunun qəbuluna qədər olmalı idi. İndi hansı predmetlə danışıqlara getmək olar, yaxud oturub nəyi müzakirə edəcəyik? Digər tərəfdən söhbət münasibətlərin normallaşmasından gedirsə, onu ümumi maraqlarla tənzimləmək mümkün deyil. Şəxsi maraqlar üst-üstə düşməlidir ki, düşmənçilik olmasın. Söhbət düşmənçilikdən gedirsə, biz Ümid Partiyası olaraq, nə şəxsi, nə ümumi mənada heç kimlə düşmən deyilik. İqtidarı da özümüzünkü hesab edirik.

Əslində, belə dialoq məsələsinin ortaya atılması prosesi məsələnin mahiyyətindən uzaqlaşdırıb, fərqli bir məcraya çıxarmaq cəhdləridir. Bu gün mənim iqtidarla hansı şərtlə dialoqa getməyimdən danışıla bilər? Məyər hakimiyyətlə düşmənəm? Beynəlxalq təşkilatlar arbitr rolunu demokratik seçki cəmiyyəti və quruculuğu istiqamətində oynamalıdırlar. Bu olmayacağına, siyasi partiyaları bir araya gətirmək üçün vasitəçilik etmələri heç kimə lazım deyil. Onlar Azərbaycan hakimiyyətində dili, qanı bir olan adamlara məndən nə dərəcədə yaxşı münasibətlərdə ola bilərlər ki, gəlib mənim şəxsi münasibətlərimi düzəltsinlər.

- “Siyasi partiyalar haqqında” qanunun müzakirəsi zamanı partiyaların vergi və müsahibəti haqqında maddənin əlavə olunmasına gərək varmı?

- İstər vergi, istərsə də sosial müdafiə uçotları və digər sənədlərin qaydasında olması üçün Ümid Partiyası hər ay vergi və sosial müdafiə hesabatları verir və həmin orqanlara kifayət qədər də maliyyə vəsaiti ödəyir. Əgər hər hansı partiya dövlət qeydiyyatına alınıbsa, vergi orqanları ilə əlaqəli şəkildə işləməməsi necə mümkündür? Bu, ona ən azı işçilərinin və özünün maraqları baxımından lazımdır. Bu gün sosial müdafiə fondunda qeydiyyatda olmayan işçi sabah hansı təqaüdlə təmin olunacaq? Amma "Siyasi Partiyalar haqqında" qanun bununla məhdudlaşmır. Bura siyasi partiyaların qeydiyyatı, yeni yaranmış partiyaların üzvlərinin sayı, dövlətdən maliyyələşməsi, parlamentdə təmsilçilik məsələsi və sairə müəyyənləşməlidir. Bu problem isə bir mü sahibənin içərisinə sığan məsələlər deyil.

- Bir çox partiya sədrləri özlərinin, işçilərinin maaş almadıqlarına görə mühasibat uçotlarının olmadığını deyirlər. Belə olduğu halda həmin siyasi qurumların reallığından danışmaq ollarmı?

- Başqa partiyalar haqqında fikir bildirmək mənim səlahiyyətimdə deyil. Amma Ümid Partiyasının mühasibat və digər sənədləri qaydasındadır və dövlətə də vergi ödəyir

Tahirə Qafarlı

03.06.2008-ci il Üç nöqtə

-Bəli, yayılıb. Amma bizim tərəfdən yayılan vərəqələr təbliğat vərəqələri deyil. Bunlar tanıtım, yəni Ümid Partiyasının namizədini seçiciyə tanıtılması vərəqələridir. Burada

“Siyasi Partiyalar Haqqında” qanuna, Seçki Məcəlləsinə və digər qanunlara zidd heçnə yoxdur. Əgər bu, Seçki Məcəlləsinin hansısa bəndinə ziddirsə, göstərsinlər. Bizim televiziya, radiolarda çıxış etmək imkanlarımız, oxucunun isə qəzet oxumaq imkanları məhduddur. Buna görə də belə vərəqələr yaymaqla Ümid Partiyası namizədəni cəmiyyətə təqdim edir. Bu təqdimətmə kampaniyası prezident seçkisinə 5 il qalmış da ola bilər, 6 ay da. Burada qanunsuz heç nə yoxdur. Səsverməyə çağırış, konsepsiya, proqram, platforma da yoxdur. Vərəqələrdə qeyd edilib ki, biz problemləri həll edə biləcək namizədimizi cəmiyyətə təqdim edirik, bu filankəsdir. Kimin hara müraciət etməsindən asılı olmayaraq, son sözü qanun deyirsə, biz narahat deyilik. Çünki qanun bizim tərəfimizdədir.

-Burada qanunsuz heç nə yoxdursa, DSK, MSK nümayəndələrindən narahatdır?

-Əslində onların isterikası bundan qaynaqlanır ki, uzun müddətdir Azərbaycan müxalifəti ciddi təbliğat işi aparmayıb. Təşkilatların toparlanması, güclənməsi üçün çabalar göstərməyib. Birdən-birə belə təqdimat vərəqələrinin kütləvi surətdə Azərbaycanın bütün regionlarında yayılması hakimiyyət nümayəndələrini, yerli icra strukturlarını qıcıqlandırır və onlarda bir qədər də təşviş doğurub.

-Bu hadisə onu deməyə əsas verirmi ki, seçki kampaniyası dövründə hakimiyyət müxalifətdən olan namizədlərə qarşı ənənəvi metodlarından istifadə edəcək?

-Əngəllər təbii ki, olacaq. Biz əvvəllər də bunu dəfələrlə bəyan etmişik ki, iqtidarın həm inzibati resurslardan, həm də qanunun müvafiq maddələrindən xeyirlərinə yararlanmaq cəhdləri olub, yenə də olacaq. Amma bütün bunlara baxmayaraq, prosesi dayandırmaq olmaz. Proses davam etməlidir. Seçici ilə də işləməliyik, qanunun bizə verdiyi digər bütün imkanlardan da yararlanmalıyıq.

-Seçkilərə cəmi altı ay qalıb. Mövcud seçkiqabağı şərait sizi qane edirmi?

-Məsələyə iki aspektdən yanaşmaq olar. Seçici və müxalifət namizədi aspekti mənə çox qane edir. Yəni Azərbaycan seçicisi müxalif namizədə səs vermək üçün heç bir psixoloji, siyasi, ictimai tərəddüd içərisində deyil. Seçici müxalifət namizədinə səs verəcək. Amma hüquq, qanunun aliliyi, inzibati resurslar və iqtidarın yanaşması baxımından vəziyyət ürəkəçən deyil. Biz onu dəyişməyə çalışmalıyıq.

-Bu vəziyyətin dəyişməsi üçün konkret olaraq Ümid Partiyası tərəfindən hansısa addımlar atılırmı?

-Bəli. Biz bu istiqamətdə işləyirik. Bütün basqılara, hücumlara baxmayaraq, həm qanunun bizə verdiyi imkanlar çərçivəsində seçici ilə yerlərdə işləyirik, həm də texnoloji baxımından yeniliklər tətbiq etməyə çalışırıq. Hesab edirəm ki, seçki kampaniyasına rəsmən start verilənə qədər gördüyümüz işlər müəyyən effektlər verəcək. Bununla bağlı planlarımızın icrası davam edir. Təqdimat vərəqələrinin yayılması da bu sırada olan aksiyalardan biri idi ki, biz onu uğurla həyata keçirdik. Digər aksiyalarımızı da reallaşdırdıqdan sonra ictimaiyyətə məlumatlar verəcəyik.

-İqbal bəy, müxalifətin seçkilərdə birgə iştirakı üçün imkanlar qalır mı?

-Biz bununla bağlı proqram işləmişik. Həmin proqram seçkidən əvvəl və seçkidən sonra müxalifətin əməkdaşlıq perspektivlərini özündə ehtiva edir. Yaxın 10 gün ərzində biz bunu əvvəl siyasi partiyalara, onlarla müzakirə aparandan sonra isə mətbuata təqdim edəcəyik. Bunu Ümid Partiyasının proqramı kimi yox, seçkilərdə iştirak edən müxalifət və bitərəf namizədlərin əməkdaşlıq proqramı kimi təqdim etməyə çalışacağıq.

-Hər zaman çılgınlığı, radikallığı, prinsipiallığı ilə yadda qalan sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov siyasətdən getməsi barədə bəyanat verdi. Onun bu addımını necə qiymətləndirirsiniz?

-Sabah İsgəndər bəyin 60 yaşı tamam olur. Mən ona uzun ömür, can sağlığı, ailə xoşbəxtliyi arzulayıram. Hesab edirəm ki, İsgəndər bəyin siyasətdən getməsi 60 yaşın müdrikliyinin gətirdiyi əlamətdir. Bu müdrikliyin nəticəsində o siyasətdən gedib. Mən İsgəndər bəyin qərarına hörmətlə yanaşıram və düşünürəm ki, o, siyasətdən getsə də, Azərbaycanın ictimai-siyasi fikrindən, vətəndaşların qəlbindən getməyəcək, hər zaman haqqın, ədalətin yanında olacaq. Bunun özü də bir növ siyasətdə olmaq deməkdir.

-Sizcə, jurnalist Aqil Xəlillə bağlı niyə bu qədər iyrənc bir kampaniya aparılır?

-Mən, əvvəla, təəssüf edirəm ki, məsələ cəmiyyətə bu şəkildə təqdim olunur. Yəni məsələnin əsl mahiyyətini gizlətməyə çalışırlar. Mən rəsmi dairələrin təqdim etdiyi variantların heç birini gerçək faktlar kimi qəbul etmirəm. Və bir millət vəkili kimi hüquq-mühafizə orqanlarından, o cümlədən Respublika Prokurorluğundan istintaqın obyektiv aparılmasını tələb edirəm. Bunu Milli Məclisin tribunasından da səsləndirmişəm. Güman edirəm ki, bu tip yanaşmaları ilə təqdim etdikləri informasiyaya nə cəmiyyəti inandıra biləcəklər, nə də beynəlxalq təşkilatları. Əksinə, bununla özlərinin imiclərinə zərbə

vururlar. Bundan Aqil Xəlilin və cəmiyyətin itirəcəyi bir şey yoxdur. İtirən Respublika Prokurorluğu və bütövlükdə hakimiyyət olacaq. Təəssüf edirəm ki, XXI əsrdə Azərbaycan hakimiyyətinin hələ də bu cür yanaşmaları var.

Elşad Məmmədli

09.04.2008-ci il Yeni Müsavat

BİZ FƏRQLİ ÜSULLARLA İŞLƏYİRİK

Seçkiyə münasibətdə müxalifət düşərgəsi ikiyə bölünüb. Bir qisim seçkiyə qatılmağın, digər hissə isə boykot tərəfdarıdır. Maraqlısı isə seçkiyə gedənlərin boykotçuları, qarşı tərəfin də seçkidə iştiraka qərar verənləri bu və digər məsələdə ittiham etməsidir. Seçkidə mübarizə aparmağı qarşısına məqsəd qoyan Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə isə hər kəsin fikrinə hörmətlə yanaşmağın tərəfdarıdır.



- Bir-iki partiyanın fəallığını nəzərə almasaq, müxalifət düşərgəsində elə vəziyyət yaranıb ki, sanki bu il seçki ili deyil. Düşərgəniz niyə belə süst düşüb və bunun cəmiyyətə də təsiri ola bilərmi?
- Müxalifətdə süstlük olması fikri ilə tam razıyam. Amma ümumiyyətlə, cəmiyyətdə süstlük yoxdur. Cəmiyyət problemləri ilə əlləşir, problemləri ilə vuruşur. Qalxan

qiymətlərlə, sosial problemlərlə, iqtisadi çətinliklərlə döyüşür. Bu da imkan verir ki, seçki ilində yeni bir taktika, yeni bir strategiya ilə proseslərə qatılıb seçki aktivliyi yüksəldə və seçicidən istənilən dəstəyi ala biləsən.

Müxalifət partiyalarındakı süstlüyə gəlincə, bunun obyektiv və subyektiv səbəbləri var. Hər bir təşkilat öz seçki taktikasını müəyyənləşdirir və ola bilsin ki, bu da bir taktikadır. Amma Ümid Partiyası bu taktikanı seçməyib və biz proseslərin içərisindəyik.

-Sonuncu qurultayında prezidentliyə namizəd irəli sürəndən sonra Ümid Partiyası tanıtım kampaniyasına başladı. Amma bu kampaniyanız birmənalı qarşılanmadı, “Ümid”i bəri-başdan seçki təbliğatı aparmaqda ittiham edənlər də tapıldı. Ümumiyyətlə, keçirilən bu tədbirin bir nəticəsi varmı?

- Əvvəla, bizi ittiham edənlərə onu demək istəyirəm ki, qanunu öyrənsinlər. Ümid Partiyası “Siyasi partiyalar haqqında” qanunun və Seçki Məcəlləsinin hər hansı müddəasına qarşı addım atmır. Buna görə də qanun biz tərəfdədir. Keçirdiyimiz kampaniyanın isə effektiv nəticələri var və bu barədə danışmaq tezdir. Qarşıda hələ görəcəyimiz işlər çoxdur və bunun yekununu seçki günü biləcəyik.

- Mətbuatla həmişə normal münasibətdə olan İqbal Ağazadəyə qarşı seçki ilində bəzi medianın “soyuq müharibə” elan etməsi nəylə bağlıdır?

- Bəlkə də Azərbaycanda tək-tək siyasətçilərdənəm ki, indiyə qədər mətbuatla məhkəmə çəkişməm olmayıb və çalışacağam ki, bundan sonra da olmasın. Dediğiniz məsələyə gəlincə, doğrudur, “Bakı-Xəbər” qəzeti ilə aramızda problem yaranmışdı, oldu və bitdi. Mən azad cəmiyyət, azad söz istəyirəmsə, ən azı bəzən öz mənafeələrimi azad mətbuata qurban verməyi bacarmalıyam. Hədəflər böyükdür və bu səbəbdən də qurbanlar verməyi bacarmalısan.

- Ara-sıra düşərgədaşlarınızın da hədəfinə tuş gəirsiniz. Məsələn, Açıq Cəmiyyət Partiyası seçkiyə qatılanları bir sıra məsələlərlə ittiham edir...

- Əvvəla, hər bir partiya digər partiyanın qərarlarına hörmətlə yanaşmağı bacarmalıdır. Heç bir partiyanın hansısa partiyanın qərarlarına təftiş etməyə istər hüquqi, istərsə də mənəvi haqqı yoxdur. Məsələyə bu cür yanaşma doğru deyil. Əgər Açıq Cəmiyyət Partiyasında hesab edirlər ki, seçkilərə qatılmaq düzgün deyil və ya hamı Rəsul

Quliyevi dəstəkləməlidir, mən fikrə hörmətlə yanaşıram. Amma mən onu dəstəkləmirəmsə və fərqli qərar verirəmsə, bu da mənim hüququmdur və kimsənin mənim hüququma müdaxilə etməsini istəmirəm. Çünki demokratik cəmiyyət quruculuğunun əsas göstəricilərindən biri tərəflərin hamısının hüquqlarını tanımaq və ona hörmətlə yanaşmaqdır. Əgər mənim hüququm tanınmırsa, siyasi partiyanın qərarlarına hörmətsizlik olunursa, sabah hakimiyyət partiyası olacağı təqdirdə, Azərbaycan vətəndaşlarının hüquqlarına necə hörmət göstəriləcək? İlk növbədə bunu düşünmək lazımdır. Buna görə də biz heç bir partiyanı təftiş etməmişik. ACP-yə də tövsiyəm odur ki, bu tipli məsələlərdə cəmiyyəti ittiham etməkdənsə, özlərinin qərarlarının nə qədər obyektiv, məntiqli olduğunu sübut etməyə çalışsınlar. Bunu sübut edə bilsələr, bizim qərarın məntiqdən uzaq olduğunu, cəmiyyətin mənafeələrini ifadə etmədiyini avtomatik şəkildə sübut etmiş olacaqlar. Amma bunu edə bilmədikcə də, başqaları ilə ultimativ, bəzən də təhqiramiz dildə danışmaq hər halda, xoş deyil.

- **Müsavat Partiyası mitinq buzunu əritmək istəyir. Partiya olaraq, bazar günü keçiriləcək aksiyaya qatılacaqsınız mı?**

- Müsavat bununla bağlı bizə müraciət etməyib. Müraciət olsaydı, partiyanın səlahiyyətli orqanlarında müzakirə edib, qərar verərdik. Bununla belə, üzvlərimizə iştirakla bağlı qadağa qoymamışıq. Əgər Müsavat seçki taktikasını mitinqlər hesab edirsə, buna da hörmətlə yanaşıraq.

- **Ümid Partiyası necə, seçki ilində mitinqlər taktikəsindən istifadə edəcək?**

- İstisna deyil, amma Ümid Partiyasının prioritetlərini mitinqlər təşkil etmir. Biz fərqli üsullarla işləməyə üstünlük veririk.

- **Son günlər prezidentin səlahiyyət müddətinin artırılması üçün Konstitusiyaya dəyişiklik edilməsi ilə bağlı məsələ gündəmə gəlib. Milli Məclisdə bu məsələ müzakirə olunsə, münasibətiniz necə olacaq?**

- Azərbaycan Konstitusiyasının konkret müddəaları ilə qanunvericilik təşəbbüsü ilə çıxış etmək səlahiyyəti ya prezidentə, ya da millət vəkillərinə verilir. Hər hansı bir fərdin və ya qrupun imza toplayıb Milli Məclisə göndərərək, qanunvericilik hüququ ilə çıxış etmək səlahiyyəti yoxdur və hesab edirəm ki, bu məsələ ilə bağlı toplanan imzalar da MM-da müzakirəyə çıxarılmayacaq. Əgər bu, hər hansı deputat qrupu və iqtidar partiyası

tərəfindən müzakirəyə çıxarılsa, təbii ki, mən bunun əleyhinə olacağam. Azərbaycan geriyə yox, irəliyə getməlidir. Prezidentin səlahiyyət müddətinin uzadılmasını geriyə doğru atılmış addım sayıram.

- **Ölkədə tüğyan edən bahalaşmanın qarşısını almaq üçün hansı addımlar atılmalıdır?**

- Ümid Partiyasının iqtisadi-sosial konsepsiyası var və bu səbəbdən qiymət artımının qarşısını almasının da kifayət qədər yolları göstərilib. Çox təəssüflər olsun ki, Azərbaycan hökuməti qiymət artımının qarşısını almaq və qiymətlərin tənzimlənən bazar münasibəti çərçivəsində formalaşdırılması istiqamətində lazım olan addımlar ata bilmir. Bahalaşmanın qarşısının alınması gələcək prioritetlərimizdən biri olacaq.

- **Kölgə kabineti formalaşdırmısınız? İndi iqtidar təmsilçilərindən sizin komandada yer alanlar olacaqmı?**

- Kölgə kabineti haqqında danışmaq hələ ki, çox tezdir. Azərbaycanda nəhayət ki, qanunlarla formalaşan, işləyən hökumətin yaradılmasına ciddi ehtiyac var. Ümid Partiyası seçkilərdə qalib gələcəyi təqdirdə, siyasi təyinatlı vəzifələrdən başqa bütün vəzifələrə “Dövlət qulluğu haqqında” qanuna əsaslanaraq, test keçiriləcək və qalib çıxanlar vəzifə tuta biləcəklər. Bu zaman partiyalığın, bitərəfliyin rolu olmayacaq, peşəkarlıq, “Dövlət qulluğu haqqında” qanunun tələblərinə cavab vermək prinsipləri əsas götürüləcək. Amma siyasi təyinatlı vəzifələr üçün partiyamızın kifayət qədər kadrları var. İndiki iqtidarda təmsil olunan siyasi təyinatlı vəzifə tutanlardan isə heç kəs bizim komandada təmsil olunmayacaq. Amma siyasi təyinatlı vəzifələrdən aşağı vəzifə tutanların hər biri bizim hakimiyyətimizin dövründə də işlərini davam etdirə biləcəklər.

- **Maraqlıdır, İqbal Ağazadə prezident seçilsə, ilk olaraq hansı sərəncamı imzalayacaq?**

- Bu barədə danışmaq istəməzdim. Seçkidən sonra əhalinin sosial-iqtisadi və siyasi vəziyyəti, milli problemlər zaman baxımından diqtə edəcək ki, hansı sərəncam ilk sərəncamım olsun.

Qalib İbrahimovlu
30.04.2008 Ekspress

sədrlərimiz var. Bununla belə işləyirik. Bir neçə mərhələli seçki planından başlamışdıq. Onun bir mərhələsi də partiyanın təbliğatı ilə bağlı mənim çıxışlarım toplanmış diskin paylanması idi. Artıq 16 mindən yuxarı disk paylanılıb, proses davam edir və hələ qarşımızda 1 ay 10 gün vaxtımız var. Bu müddətdə disklərin sayının 100 minə çatdırılmasına çalışacağıq. Həmin disklərdə bizim gördüyümüz işlər öz əksini tapıb. İnşallah, təbliğat dönməsi başlayanda fərqli işlərimiz olacaq. Amma hazırda bu şəkildə işləməyimiz, seçici ilə ünsiyyət, təmas qurmağımız da effektivdir. Çünki demokratik şərait yoxdur. Amma buna baxmayaraq, belə təbliğat, hər bir vətəndaşın evinə girmək, onu sakit şəkildə fəaliyyətimizlə tanış etməkdə, fikrimcə, kütləvi aksiyalardan daha faydalı və bugünkü basqı şəratində daha effektivdir. Mən işimizin effektindən razıyam.

-Müxalifət düşərgəsində hələ də seçkidə iştirak və boykot tərəfdarları arasında fikir dartışması gedir. Səslənən müxtəlif fikirlər, yaxud hər hansı situasiya Ümid Partiyasını qərarına yenidən baxmağa sövq edə bilərmi?

-Əvvəla, onu qeyd edirəm ki, heç kimin qərarını dartışmaq lazım deyil. Xüsusilə, siyasi partiyalar bu məsələlərdə diskussiyalar açmalı deyillər. Hər bir partiya, siyasi təşkilat özünün gerçək bildiyi strategiya və taktikaları hesablayıb cəmiyyətə nə dərəcədə xeyir verə biləcəyini və partiyasının uduşunu nədə görəcəyini çox aydın bilir, buna uyğun da qərarlar verir. Digər tərəfdən, mən bir dəfə demişəm, fors-major olmayacağıqsa, qərara yenidən baxmaq da lazım olmayacaq. Fors-major müxtəlif hallarda ola bilər. Bunların içərisində hələlik gözləniləni yoxdur. Demək, qərarımıza yenidən baxmaq fikrində də deyilik. Bəzən deyirlər ki, Seçki Məcəlləsinə mütrəcə dəyişikliklər edildi, niyə qərarınıza yenidən baxmırsınız? Biz axı, başqa cür də gözləmərdik. İndiyə qədərki proseslərin hansında görmüşük ki, iqtidar daha demokratik dəyişikliklər etsin? Yaxud 2005-ci il seçkilərini götürək. Məgər, Seçki Məcəlləsinə dəyişikliklər olunmuşdu? Barmağın mürəkkəbə batırılmasından tutmuş, müşahidə missi-yasına qədər məsələlər Seçki Məcəlləsindəmi öz əksini tapmışdı? Yox. Sonra bu, prezidentin fərmanı ilə həyata keçirildi. Məgər biz hər dəfə dəyişikliklərdən narazı qalmamışıqmı? Hər edilən dəyişiklik mahiyyət etibarilə əvvəlkilərdən daha pis olmayıbmi? Belədirsə, qərarımıza niyə yenidən baxaq? Biz bütün bunların hamısını nəzərə alaraq qərar vermişdik. Bir də hamımız geri çəkilib hakimiyyətə istənilən situasiyanı formalaşdırmaq üçün şərait yaradaqmı ki,

beynəlxalq təşkilatlar bura ilə əlaqəsini kəssin? Nəticə etibarilə beynəlxalq təşkilatlar geri çəkilsin və daxildə bir şərait yaradaq ki, az-çox əlimizdə olan imkanlar da tükənsin, ölkə hakimiyyətin istədiyi bir rejimlə, ictimai-siyasi ab-hava ilə yönləndirilsin?

Mən bunu da anlamıram ki, axı bizim geri çəkilməyimiz beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən normal qarşılanmırsa, o cümlədən daxildəki ab-havaya ciddi təsir etmirsə, belə ki, nədən seçkidə iştirak etməyə? Biz seçkiyə qatılmayanda hər şey hakimiyyətin istədiyi kimi olur, vətəndaşların aktiv hissəsi seçkiyə getmir, iqtidar adminstrativ resurslarla 15-20 faizi seçkiyə gətirir və onların da 80 faizi hakimiyyətə səs verir. Bu da beynəlxalq hesabatlarda öz əksini tapır ki, bəli, şərait yaxşı olmamışdı, amma seçkiyə gələnlərin 80 faizi hakimiyyət namizədinə səs vermişdi. Bunamı şərait yaratmaq istəyirik?

Yaxud bizim geri çəkilməyimizlə, sizcə, 2009-cu ildə hakimiyyət bəyanat verib deyəcəm ki, ey Azərbaycan xalqı, müxalifət, beynəlxalq təşkilatlar, bağışlayın, biz keçən il qeyri-demokratik seçki keçirmişik, bu il demokratik seçki keçirəcəyik. Çünki siz iştirak etmirdiniz. Bu halda baş verməyəcək. Yaxud bizim iştirak etməməyimiz beynəlxalq təşkilatlarınmı mövqeyində dəyişiklik edəcəm ki? Həmin təşkilatlar bu gün bəyanat verirlər ki, biz hamını seçkidə iştiraka çağırırıq. Onlar da sonda çox rahatca deyəcək ki, biz sizi seçkidə iştiraka çağırırdıq. Siz seçkidə iştirak etmədən, seçkinin nəticələri ortada olmadan, biz Azərbaycan xalqının əvəzində hakimiyyət dəyişən deyilik. Gələn 20 faizdir, onun da 80 faizi hakimiyyətə səs verib. Bəli, bunlar yoxdur, amma çalışacağıq ki, zaman-zaman onları düzəldək. Dördüncü tərəfdən, əgər biz vətəndaşların içərisində olub onları aktivləşdirməsək, pessimist əhval-ruhiyyə ilə düşünən insanlar Azərbaycandan gedəcək, bu gün seçkiyə gələn insanlar isə növbəti seçkidə “heç nəyin xeyri yoxdur” deyər, geri çəkiləcək. Amma heç olmasa hər seçkidə 10-15 faiz insanın aktivləşməsi nəticə etibarilə, hakimiyyət üzərində ictimai nəzarətin bərqərar olmasına az-çox stimül verir və hakimiyyəti müəyyən məsələlərdə geri çəkilməyə məcbur edir. Biz görevimizi bir məsələ ilə bitmiş hesab etməyə ki, prezident seçilirik, ya seçilmirik. Bizim görevimiz təkcə bu deyil. Görevimiz həm də Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin qurulması, hər bir vətəndaşın haqqının verilməsi istiqamətində ayaqda, ortada olmaq, onların hüquqlarının tapdalanmasına imkan verməmək, nəticə etibarilə cəmiyyəti demokratikliyə daşımaqdır. Bəli, demokratiya hadisə deyil. Hadisə olmadığına, proses olduğuna görə də nə qədər ağır

da olsa, çəkib aparmaq lazımdır. Hesab edirəm ki, bunun üçün qərarımıza yenidən baxmamalıyıq.

- Boykot tərəfdarları, xüsusən Müsavatı parlamentə getməklə saxta parlamentə legitimlik donu geyindirməkdə ittiham edən “Azadlıq” blokunun təmsilçiləri bəyan edirlər ki, qarşıdakı seçkilərə qatılmaq da seçkiyə demokratik don geyindirmək, hakimiyyətə xidmət deməkdir. Bu kimi ittihamlara reaksiyanız necədir?

- Mən yenə deyirəm ki, tərəflərin qərarlarını təftiş etmək istəmirəm. Amma tərəflər də qarşı tərəfin qərarlarını təftiş edib onu xəyanətdə ittiham etməməlidir. 2000-ci ildə Azərbaycandakı vəziyyət indikindən çoxmu yaxşı idi ki, onlar parlament seçkilərindən sonra parlamentin işində iştirak edirdilər? Bəlkə 2003-cü ilin prezident seçkilərindəki vəziyyət bundan daha yaxşı idi? O zaman bu partiyalar seçkiyə blok şəklində gedilirdi və müxalifətin ümumən bir yerdə olmasına müəyyən dərəcədə əngəllər də törədirdilər. Bu gün “Azadlıq” blokunda təmsil olunanların hər üçü prezident seçkilərində iştirak edib. Lalə Şövkət prezident seçkilərində iştirak edib, Əli Kərimli Etibar Məmmədovu müdafiə edib və blok şəklində gediblər, o cümlədən Əli Əliyev həmin dövrdə Etibar Məmmədovun birinci müavini olub. Nə baş verirdi, 2003-cü ildə Azərbaycanda demokratik şərait var idimi? 2003-cü ildə Azərbaycanda hakimiyyət və beynəlxalq təşkilatlar demokratik şərait yaratmışdılar və seçkidə iştirak üçün stimül var idimi?

2003-cü ildə baş verənlərin fonunda bu gün baş verənlər toya getməlidir. O vaxt Azərbaycanda cərəyan edən prosesləri analiz etsək, ümumiyyətlə, gərək seçki boykot olunaydı. İkinci tərəfdən, 2003-cü ildə müxalifətin əlində ən azı xalqın vahid cəbhəsini təşkil etmək imkanları var idi. Bu imkanları kimlər, necə tükətdilər? Amma bu gün nədən danışırıqlar, hansı şəkildə seçkiyə gedənləri xəyanətdə ittiham edirlər? Mən başa düşmürəm, seçkidə və ya parlamentin işində iştirak xəyanətdirsə, biriləri keçdikləri yola baxsınlar. Heydər Əliyevi hakimiyyətə mən gətirməmişəm. Mən Heydər Əliyevi hakimiyyətə gətirib onun dönəmində dövlət vəzifəsində əyləşməmişəm. Mən bu gün az-çox milli deyilən bir hakimiyyətin yıxılmasında da iştirak etməmişəm. Heydər Əliyev hakimiyyəti dönəmində hər hansı bir post tutub bu millətin, bu xalqın problemlərinə laqeyd yanaşmamışam. Bəlkə doğrudan da insanlar müəyyən yaş dönəmində səhv edirlər. Bəlkə səhv ediblər. Səhvlərini

etiraf edib də gedib yaradıcılıqla, başqa işlə məşğul olsunlar. Siyasət üzərində bu dərəcədə səhvlər millətin problemlərinin həll olunmaması istiqamətində millətin tarixinə ciddi zərbə vurur. Bu tarixi zərbəni kimlər öz üzərinə götürüb onun məsuliyyətini daşıyacaqlar?

Kimsə (Lalə Şövkət) deyə bilər ki, mən mandatımdan imtina etmişəm. Mən mandatımdan imtina etməyərək də xalqıma az xidmət etmirəm, daha çox xidmət edirəm, daha çox xalqımın yanında oluram. Həm də o tribunadan millətim, xalqım üçün taleyüklü məsələlərin qaldırılmasında istifadə edirəm. İstəməzdim ki, bu gün biz Azərbaycan müxalifətini bir kəsım olaraq nədəsə ittiham edək. Dünən hansı mövqedə olub, bu gün hansı mövqedə dayandıqlarını heç olmasa bir balaca təhlil etsinlər. Bəzən qulağıma çatır, KİV-də bu tipli məsələlər görürəm ki, Müsavat parlamentə getdi, xəyanət etdi, başqası seçkiyə qoşuldu hakimiyyətin seçkilərinə demokratik fon verdi. Xanımlar və bəylər, əgər bizim seçkidə iştirakımız fon verməkdirsə, onda bağışlayın, sizin indiyə qədərki missiyanızı biz yerinə yetiririk deyə, qısqıncılıqla yanaşırsınız? Sizin zamanında etdiyinizi indi biz edirik deyə, biz yaxşı olmuruz? Yox, təkcə fon yaratmaqdırsa, indiyəqədərki seçkilərdə niyə iştirak etmisiniz? Niyə “bəh-bəh”lə bütün seçkilərin hamısında tərəf olmusunuz? Biz hər zaman mübarizə şəraitində fəaliyyət göstərmişik. Hansı dövəmdə bizimçün asan olub, nə vaxt iqtidar bizimçün demokratik şərait yaradıb ki? Bəlkə dünən demokratik idi, bu gün qeyri-demokratik cəmiyyətdə yaşayıyıq? Heç olmasa bunu bəyan edin ki, bəli, mərhum Heydər Əliyevin dövəmində Azərbaycanda demokratik şərait var idi, biz ona görə seçkilərdə iştirak edirdik, bu gün İlham Əliyevin dövəmində qeyri-demokratik şəraitdir, seçkilərdə iştirak etmirik.

Belə çıxır ki, münasibətlər də bu qədər ziddiyyətlər olması, qarşılıqlı ittihamların davam etməsi səbəbindən müxalifətin yaxın dövəmdə bir araya gəlməsi mümkün deyil?

-Əslində müxalifətin bir araya gəlməsinə ehtiyac da yoxdur Müxalifətin prinsiplərinin doğru düzgün qiymətləndirilməsinə ehtiyac var. Bəli, Azərbaycan iqtidarının düşüncəsindən fərqli düşüncə ortaya qoymayan müxalifətlə bir arada olmağın heç bir mənası yoxdur.İqtidar da onunla olmayanları düşmən elan edir, müxalifətdə də kimsə fərqli qərar qəbul edirsə, deyir, kim mənimlə eyni qərar qəbul eyməyibsə, düşməndir. Bu düşüncə ilə, ümumiyyətlə, Azərbaycanda kiminsə hakimiyyətə gəlməsini istəmirəm. Nə

fərqi var? Biz yeni cəmiyyət qurmaq arsızundayıq. Bu iqtidarın dəyişdirilməsində həm də ona görə israrlıyıq ki, yeni düşüncə, yeni təfəkkür, dözümlü, tolerant cəmiyyət yaradaq. Yox, iqtidardan fərqli olmayan, yalnız zorən dəyişdirilən bir siyasətin davamçısı olacağıqsa, mənimçün hakimiyyətdə Əli, Vəli, ya Həsən, Hüseyn olmasının heç bir fərqi yoxdur. Təəssüflər olsun ki, bu gün müxalifətin də siyasətində ciddi korrektələr etmək dönməlidir. “Məndən deyilsənsə, düşmənimсэн”, prinsipi bolşevizmdir. Bolşevizmdən əl çəkmək lazımdır. Mən Azərbaycan cəmiyyətinin xeyrini, demokratikləşməsinə, millətimizin, xalqımızın sosial rifah halının yaxşılaşmasını siyasi mübarizənin bu növündə görürəm və mübarizə aparıram. O adamlarla bir yerdə olmaq lazımdır ki, onlar prinsipləri doğru düzgün qiymətləndirirlər. Biz istəyirik ki, seçkidən sonra hər kəsin haqqı doğru-dürüst tanınsın. Əslində bu, millətin, xalqın haqqının tanınmasıdır.

- Deməli, siz hesab edirsiniz ki, seçkidə iddialı şəxslərin arasında ilkin seçki keçirilməsi, yaxud vahid namizədlə bağlı danışıqların aparılmasına ehtiyac yoxdur?

-Bu dövəmdə artıq gecdir. Seçki qapmızı döyür. Bu mərhələdə vahid namizəd axtarışımız seçici üçün ikinci psixoloji zərbə anlamına gələcək. Onda nə olacaq? Çalışmalıyıq ki, ən yüksək nəticəni əldə edək. İkinci tur olacaqsa, kifayət qədər orta q mövqe nümayiş etdirmək imkanlarımız var. Mən inanıram ki, demokratiliyə yaxın seçki olsa, müxalifətin namizədi qalib gələcək. Çünki ölkədə iqtidar tərəfindən həll olunmamış kifayət qədər problemlər var. Müxalifət qalib gələcəyi təqdirdə onun haqqının tanınması və xalqın verdiyi səs uğrunda birgə mübarizə aparılmalıdır. Kimsə hesab etməsin ki, demokratiya İqbal Ağazadənin və ya bu gün öz namizədilə seçkiyə qatılmış Ümid Partiyasının problemidir. Əgər demokratik seçki arzusundasansa, təşkilat yaradıb mübarizə aparırsansa, buyur meydana, istənilən zaman demokratiyanın müdafiəsi üçün ortaya çıx.

-İqbal bəy, birdən bu fikirləri oxuyan iqtidar heç sizi namizəd kimi qeydiyyatda almadı, onda necə olacaq?

-Canın sağ olsun. Almayacaq, mübarizə üçün bir başqa qanuni yollar tapacağıq.

Elşad Paşasoy

22.06.2008-ci il Yeni Müsavat

QƏRBİN AZƏRBAYCANDAKI PROSESLƏRƏ YANAŞMASINDAN RAZIYAM

Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə son günlər ölkəmizdə və dünyada baş verən hadisələr, gündəmdəki məsələlər barədə söhbətləşdik. Təbii ki, müsahibənin əsas istiqamətini seçki mövzusu təşkil etdi:



- Müxalifət düşərgəsində əksər partiyalar hələlik seckidə iştirak məsələsi barədə konkret qərar verməyib. Ümid Partiyası isə seçkiyə qatılacağını birmanalı şəkildə bəyan edib. Nikbinliyinizə səbəb nədir?

- Təbii ki, ictimai-siyasi vəziyyət, seçici aktivliyi məsələsi, Seçki Məcəlləsinin mürtəceləşdirilməsi, hakimiyyətin ayrı-ayrı qanunların icrasında törətdiyi əngəllər və sair amillər pessimist əhval-ruhiyyə yaradıb. Amma seçicilərin, bütövlükdə xalqın bu

hakimiyyətdən narazılığı bizi nikbin edən amildir. Çünki son anda hər şeyi seçicinin səsi, onun proseslərə müdaxiləsi həll edir.

- Seçici aktivliyi bu gün ürəkaçan səviyyədə deyil.

- Hesab edirəm ki, seçicinin seçki yolu ilə hakimiyyət dəyişikliyinə nail olmağın qeyri-mümkünlüyünü düşünməyə haqqı var. İndiyə qədərki proseslərdə nəticəsizlik, seçkinin və onun nəticələrinin saxtalaşdırılması və bundan doğan məyusluq, nəhayətdə seçicini inamsız bir duruma gətirib çıxarıb. Amma bizim də vəzifəmiz seçicini inandıraraq onu seçkiyə gətirmək və seçki vasitəsi ilə hakimiyyətin dəyişəcəyinə dair fikir formalaşdırmaqdır. Heç bir partiyanın nizamnaməsində terrorizm, silahlı üsyan, qiyam, inqilab yolu ilə dəyişikliklər etmək nəzərdə tutulmayıb, bunlar rədd olunur. Buna görə də bizim yeganə yolumuz seçkilərdə iştirakdır və məyus olan seçicini hakimiyyətin alternativini olacağımıza, rejimi dəyişdirə biləcəyimizə inandırmaqdır ki, bunun da üzərində işləyəcəyik. Seçici məyusluğunu aradan qaldırmaq o qədər çətin məsələ deyil. Hesab edirəm ki, bu qədər problemlər içərisində qalan əhali mahiyyət etibarilə qaranlıqda görünən hər bir işığa ümid bəsləyir. Bu işıq yandıra biləcəyiksə, həmin işıq qaranlıqda görünəcəksə, xalq seçkiyə də gedəcək, səs də verəcək, nəticə etibarilə hakimiyyət də dəyişəcək.

- Hər bir seçkidə beynəlxalq güclərin də mövqeyi önəmli məsələdir. Sizcə bu dəfə dünya birliyinin münasibəti necə olacaq? Onlar bu dəfə daha çox hansı qüvvəyə dəstək verəcəklər?

- Hesab etmirəm ki, indiyə qədərki seçkilərdə Qərb, aparıcı dövlətlər, beynəlxalq institutlar hakimiyyətin yanında olub. Sadəcə, beynəlxalq institutlar da, Qərb də bir sıra amilləri bir sıra məsələlər nəzərə alaraq müəyyən qənaətə gəlirlər. Bu il də həmin vəziyyət olacaq. Ümumi bir neçə parametreyə görə hər şeyi ölçüb, yekun qənaətə gələcəklər. Mən beynəlxalq təşkilatların Azərbaycandakı seçkilərə münasibətindən, aparıcı Qərb dövlətlərinin ölkəmizdəki proseslərə yanaşmasından narazı deyiləm. Hesab etmirəm ki, onlar hansısa məqamda obyektiv olurlar. Bütün dövrlərdə seçilən obyektiv münasibət bəsləyiblər, bəyanatlarını ardıcıl şəkildə elan ediblər. Yerdə qalan məsələlər bizim üzərimizə düşür. Biz o şəraiti yaratmalıyıq ki, məsələlər daha sürətli olsun və beynəlxalq

ictimaiyyətin də bizim yanımızda olduğu formasına gəlib çatsın. Bu formanı müəyyənləşdirmək, tapmaq əslində bizim işimizdir.

-Amma bu yaxınlarda lobbi şirkətinin rəhbəri Stiven Peynin rüşvət yolu ilə bir sıra avtoritar ölkə başçılarının Corc Buşla görüşlərini təşkil edib, onların ABŞ-da təbliğatını aparıb. Bu fakta münasibətiniz necədir?

- Dünyada Azərbaycan kimi 30-a yaxın ölkə var ki, bu və ya digər şəkildə demokratikləşməni bəyan edib, amma hələlik demokratik cəmiyyət quruculuğu istiqamətində ciddi addımlar atmayıblar. Bu ölkələrin içərisində prioritet hesab olunanları var. Bu dövlətlərin içərisində ilk olaraq niyə məhz Azərbaycana önəm verilməlidir, niyə Azərbaycanla bu şəkildə davranılmalıdır? Bu sualların cavabını axtarmaq lazımdır. Bu məsələlərin hamısına kompleks yanaşma tələb olunur. Peyn kimi adamların fəaliyyəti hansısa bir Qərb institutunun, Qərb dövlətinin mövqeyi demək deyil. Dünyanın hər yerində lobbiçi təşkilatlar, lobbiçi şəxslər var. Bu cür adamların bəziləri dövlət başçılarının onlara münasibətindən sui-istifadə edirlər. Bunun nəticəsində də sonradan belə beynəlxalq qalmaqallar ortaya çıxır. Hesab etmirəm ki, nə Azərbaycan dövləti adına İlham Əliyev, nə ABŞ adına Corc Buş rüşvət verib, digəri alıb və görüşlərini təşkil ediblər. Burada fərqli məsələlər var. Amerikada İlham Əliyevin Buşla görüşünü təşkil etmək istəyən adamlar ən rahat yolu - rüşvəti seçiblər. Bu məsələni bir-birlərinə ötürə-ötürə, tutaq ki, axırda Peynin vasitəsilə bu məsələni həll ediblər. Azərbaycanın dövlət başçısı indiyədək bir çox Avropa ölkələrinin rəhbərləri ilə də görüşüb. Bu qənaətə gələk ki, əgər bu görüşləri kimsə təşkil edibsə, bu görüşlər avtoritar rejimlərin qorunmasına xidmət edibsə, onda mübarizənin nə mənası var? Buna lobbi təşkilatlarının pul qazanmaq cəhdi kimi baxmaq lazımdır. Hadisəyə ABŞ-ın Azərbaycana münasibəti kimi qiymət verilməməlidir.

- Seçkiöncəsi yəqin ki, Qərb ölkələrinin səfirlikləri, beynəlxalq təşkilatlarla görüşləriniz olur. Onların seçkilərlə bağlı mövqeyi nədən ibarətdir və demokratik düşərgəyə nəyi tövsiyə edirlər?

- Mütəmadi görüşürük. Dünən (sırağagün-red.) Milli Demokratiya İnstitutunun yeni rəhbəri ilə görüşmüşəm. Yaxın zamanlarda ABŞ-a və Türkiyəyə səfərlər etmək üçün dəvətlər almışam. Bu, bizə ciddi dəyər verilməsinin göstəricisidir.

Qərb nümayəndələri ölkədəki situasiyanı çox gözəl bilirlər, bizim daha çox danışdığımız Seçki Məcəlləsi və sair məsələlər üzərində o qədər də dayanmaq istəmirlər. Hesab edirlər ki, demokratik seçki keçirilməsi daha çox hakimiyyətin siyasi iradəsindən asılıdır. Onlar bu siyasi iradənin zəif olması qənaətinə gəlirlər. Bu məsələni önə çəkirlər və siyasi iradənin güclənməsinə nail olmaq istəyirlər. Qərb təmsilçiləri daha çox fərqli texnologiyalardan istifadə edilməsini, seçicilərə münasibətdə yeni taktikalardan yararlanmağı xüsusilə tövsiyə edirlər.

- Onlar boykot mövqeyini qəbul etmədiklərini dəfələrlə söyləyiblər. Elə isə ölkənin bəzi müxalifət təşkilatlarının boykot mövqeyində israr etmələrinin hansısa bir effekti ola bilərmi?

- Boykot müasir dünyada uğurlu taktika hesab olunmur. Amma mən bir partiya rəhbəri, namizəd olaraq həmin qüvvələrin qərarlarını təftiş etmək niyyətindən uzağam. Mən yalnız bununla bağlı öz şərhimi söyləyə bilərəm. Beynəlxalq təşkilatların rəyi bundan ibarətdir ki, prosesdən kənarda qalmaqla cəmiyyəti demokratikləşdirmək mümkün deyil. Yalnız prosesin içərisində olmaqla demokratiya sahəsində nailiyyətlər əldə etmək olar. Başqalarının da boykota təhrik edilməsi qeyri-mümkündür. Hər bir təşkilat özünün uğurunu və uğursuzluğunu kifayət qədər yaxşı bilir. Heç bir partiya kiminsə təsiri ilə qərar qəbul etmir. Mənim seçkidə iştirak qərarım boykotçulara təsir etmədiyi kimi, boykotçuların da qərarı mənim seçkidə iştirakıma mane ola bilməz.

- Seçkiyə hazırlıq işləriniz hansı mərhələdədir?

- 120 nəfərlik daimi, 370 nəfərlik müvəqqəti heyət olmaqla Mərkəzi Seçki Qərargahı formalaşdırmışıq. Bundan başqa, ümumən 125 dairəni əhatə edən 8 regional qərargah formalaşmışdır. İmza toplayacaq şəxslərin siyahısı artıq tam şəkildə hazırlanıb. Onlara treninqlər keçirilib, hər kəs təlimatlandırılıb. O cümlədən vəkillərin bir qisminin siyahısı tərtib olunub. Məşvərətçi səs hüququ ilə dairə və seçki məntəqələrində iştirak edəcək şəxslər də müəyyənləşdirilib. İlk təbliğat-təşviqat materialları üçün nələr gərəkirsə hazırlanıb. MSK-ya təqdim edəcəyimiz sənədlər də qaydasındadır. Seçkinin elan edilməsini gözləyirik ki, partiyanın ali orqanını çağıraraq namizədliyimizi rəsmiləşdirək.

Elşad Məmmədli

20.07.2008 Yeni Müsavat

MÜXALİFLƏR BİR-BİRİNİ İTTİHAMLAYIR

İqbal Ağazadə: "Bu gün müxalifətdə Ümid Partiyası qədər təşkilatlanmış, elektoratı olan ciddi qüvvə yoxdur"

6 № 141 (1938) üç nöqtə III 06/08/08 NƏBZ

Müxaliflər bir-birini ittihamlayır

İQBAL AĞAZADƏ: "BU GÜN MÜXALİFƏTDƏ ÜMİD PARTİYASI QƏDƏR TƏŞKİLATLANMIŞ, ELEKTORATI OLAN CİDDİ QÜVVƏ YOXDUR"

Hazırda seçkiyə qatılmayan müxalifət partiyalarının əks fəaliyyətinin məhz həmin düşərgədən olan namizədlərə qarşı yönəldiyi müşahidə olunur. Seçkiyə getməyənlər, gedənləri iqtidara yarımaqda ittihamlamaqla, onların müxalifətdən olmadığını bəyanlayırlar. Düşərgədəki gərginliyin yüksələn xətt üzrə inkişaf etməsi, bu seçkilərdən sonra həmin qurumlar arasında əlaqələrin tamamilə qırılacağını deməyə əsas yaradır.

Hazırda həmin düşərgədə ilk olaraq prezidentliyə öz namizədini təqdim edən Ümid Partiyasının daxili təpkillərlə daha çox üzləşdiyi müşahidə

rını gerçəkləşdirmək istiqamətində işlər aparır. Haqqımızda kimin nə deməsi bizi o qədər də ilgiləndirmir. Çünki sonda hər bir şeyə cəmiyyət qiymət verəcək və bu gün cəmiyyətin Ümid Partiya-

tilməyə qərar verməyə sövq etdi.

- Müxalifət düşərgəsində bir çox partiyaların seçkiyə gedib-getməyəcəyi barədə apardığı müzakirələr nəhayət konkretləşdi. Seçkilərə gətirənlər

sin fikrini təftiş edib, münasibət bildirmədiyim kimi, mənim də qərarımı kimə təftiş edib, buna hər hansı bir dəyişikliyə geyindirməməlidir. Siyasi mübarizədə siyasi partiyalar hər zaman cətin sərəfə

Kim müxalifət olmaq istəyirsə, o mənim iqtidar olmağıma köməklik göstərsin, mən də onun müxalifət olması üçün şərait yaradaram.

"Azadlıq" bloku Məmmədli haqqında eyni fikri deyir. Bu günlərdə Məmmədli mətbuat orqanında bəzi bir fikir səslənir: "Əgər bizim informasiya tədarükü qatılmazsa, seçkiyə qatılma-



Hazırda seçkiyə qatılmayan müxalifət partiyalarının əks fəaliyyətinin məhz həmin düşərgədən olan namizədlərə qarşı yönəldiyi müşahidə olunur. Seçkiyə getməyənlər, gedənləri iqtidara yarımaqda ittihamlamaqla, onların müxalifətdən olmadığını bəyanlayırlar. Düşərgədəki gərginliyin yüksələn xətt üzrə inkişaf etməsi, bu seçkilərdən sonra həmin qurumlar arasında əlaqələrin tamamilə qırılacağını deməyə əsas yaradır. Hazırda həmin düşərgədə ilk olaraq prezidentliyə öz namizədini təqdim edən Ümid Partiyasının daxili təpkillərlə daha çox üzləşdiyi müşahidə olunur.

Parlament seçkilərindən bu yana qədər siyasi proseslərdə müstəqil iştirak edən Ümid Partiyasının ittiham obyektinə çevrilməsi, öz silahdaşları tərəfindən bu formada təpki ilə qarşılanmasının səbəbinin nə olduğu və seçkilərə qatılarkən daha çox nəyə güvəndikləri maraq kəsb edir. Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadənin bu və ya digər məsələlərlə bağlı münasibəti birmənalı olmadı:

- Kimlərin hansı reaksiya, hansı münasibət göstərməsindən asılı olmayaraq, partiyanın özünün taktika və strategiyası var. Ona görə də, partiyamız siyasi proseslərdə həmişə doğrunun yanında olmağa çalışır və fəaliyyət planlarını gerçəkləşdirmək istiqamətində işlər aparır. Haqqımızda kimin nə deməsi bizi o qədər də ilgiləndirmir. Çünki sonda hər bir şeyə cəmiyyət qiymət verəcək və bu gün cəmiyyətin Ümid Partiyasına və mənə verdiyi qiymətdən razıyam. Hesab edirəm ki, fəaliyyətimizi xalq, seçicilərimiz çox normal qiymətləndirirlər və inanırlar ki, cəmiyyətdə demokratiyanın təşəkkül tapması üçün yetərli fəaliyyət göstəririk. Dostlarımızın bu məsələdə müxtəlif yanaşmaları olsa da, onların fikirlərini təftiş etmək niyyətində deyiləm. Çünki hər bir insan sərbəst düşünmək haqqına malikdir. Niyə bu addımı atdıq? Bu gün müxalifət partiyaları arasında Ümid Partiyası qədər təşkilatlanmış, təbliğat-təşviqat işlərini aparmağa qadir protest elektoratı olan elə bir ciddi qüvvə yoxdur. Məhz bu əminlik bizi prosesə müstəqil şəkildə qatılmağa qərar verməyə sövq etdi.

- Müxalifət düşərgəsində bir çox partiyaların seçkiyə gedib-getməyəcəyi barədə apardığı müzakirələr nəhayət konkretləşdi. Seçkilərə getməyən ADP, Müsavat, “Azadlıq” blokundakı partiyalar bununla demokratiyaya daha çox yardım edəcəklərini düşünürlər. Sizcə, seçkiyə qatılmamaq demokratiyaya nə dərəcədə yardım edə bilər?

- Görünür, onlar belə hesab edir. Onlar öz partiyalarının gücünü, gələcək fəaliyyətini kifayət qədər açıq təhlil edib bu qənaətə gəliblər və bunun səhv, yaxud doğru olduğu barədə fikir yürütməyim doğru olmazdı. Mən hesab edirəm ki, Azərbaycan cəmiyyətinin demokratikləşməsinə məhz meydanda olaraq, vuruşa-vuruşa, siyasi qüvvələri səfərbər edə-edə, vətəndaşları aktivləşdirərək nail olmaq mümkündür. Mən heç kəsin fikrini təftiş edib, münasibət bildirmədiyim kimi, mənim də qərarımı kimsə təftiş edib, buna hər hansı bir don geyindirməməlidir. Siyasi mübarizədə siyasi partiyalar hər zaman

çətin şəraitdə fəaliyyət göstərib. Bəyəm, 2000-ci ilin, 2003-2005-ci illərinin şərtləri 2008-ci ilin şərtlərindən asan idi? Əgər asan olduğunu iddia edirlərsə, onda alternativ sual çıxır: nəyə görə asan olan dövrdə demokratik cəmiyyət quruculuğu istiqamətində yetərli fəaliyyət göstərmədiniz? Amma mən bu sualların heç birini vermədən qeyd edirəm ki, hər kəs kimi mən də doğru bildiyim yolla gedirəm. Bəziləri belə hesab edir ki, seçkiyə qatılmaqla müxalifət düşərgəsində yerimizi təsbitləməyi düşünürük. Mən bir daha bəyan edirəm ki, mən Azərbaycanda müxalifət olmaq uğrunda deyil, iqtidar olmaq uğrunda çalışıram. Kim müxalifət olmaq istəyirsə, o mənim iqtidar olmağıma köməklik göstərsin, mən də onun müxalifət olması üçün şərait yaradaram.

- Bir qədər öncə Müsavat yetkilisi Arif Hacı bildirirdi ki, onlar seçkilərə namizədlə qatılan partiyaları müxalifət hesab etmir. Müxalifət partiyalarının seçki ərəfəsində bir-birinə qarşı dayanaraq, bu cür əks çıxışlar etməsi nəyin göstəricisidir?

- Mən inanıram ki, Müsavat Partiyası seçkilər haqqında qərar qəbul etsəydi, “Azadlıq” bloku və seçkini boykot etmək barədə qərar vermiş digər partiyalar da Müsavat haqqında eyni fikri söyləyəcəkdilər. Ona görə də Arif Hacınnın da bu fikrini, seçkiyə qatılıb-qatılmamaq müstəvisində obyektiv hesab etmirəm. Qeyd edim ki, dünənə, yəni 2 avqusta qədər “Azadlıq” bloku Müsavat haqqında eyni fikri deyirdi. Bu günlərdə Müsavatın mətbuat orqanında belə bir fikir səslənib: “Aldığımız informasiyaya görə, seçkiyə qatılmayan partiyalar separat danışıqlara gedib, öz prinsiplərindən dönüb və seçkiyə qatılmamaqla bağlı konkret təzminat alıblar”. Əgər Müsavat məni müxalifət düşərgəsindən ayırırsa, onda öz içərilərindən özlərinə qarşı səslənən bu fikirlərə nə deyirlər? Ona görə də bu cür məsələlərə ciddi yanaşmıram. Hesab edirəm ki, zaman bütün prosesləri nehrə kimi çalxalayıb yağı ayrandan ayıracaq.

Eyni zamanda hesab edirəm ki, indiki situasiya müxalifət üçün çox əlverişlidir. Çünki bu gün artıq Azərbaycanda hər kəs cəmiyyətin hara getdiyini kifayət qədər gözəl bilir.

Tahirə Qafarlı
06.08.2008-ci il Üç nöqtə

SIYASI SƏHNƏDƏ YENİ NƏFƏS OLACAĞIQ

- İqbal bəy, bir qədər gec olsa da, müxalifət partiyalarının böyük əksəriyyətinin sonda boykot qərarı verməsinə münasibətiniz necədir? Boykot bu düşərgə üçün nə ilə nəticələnə bilər?

8
Ceçqi
525-ci qəzet

23 avqust 2008-ci il, şənbə

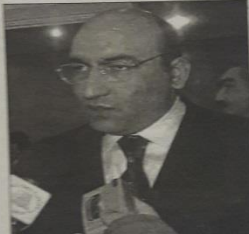
"Siyasi səhnədə yeni nəfəs olacağıq"

İQBAL AĞAZADƏ: "SEÇKİLƏRİ BOYKOT EDƏN BÜTÜN PARTİYALARDAN SEÇKİ PROSESİNDƏ BİZƏ KÖMƏK EDƏNLƏR VƏR"

"SİYASİ MÜXBİRİN SUALLARINA ÜMİD PARTİYASININ SÖDRİ, MİLLƏT VƏKİLİ İQBAL AĞAZADƏ CAVAB VERİR"

- İqbal bəy, bir qədər gec olsa da, müxalifət partiyalarının böyük əksəriyyətinin sonda boykot qərarı verməsinə münasibətiniz necədir? Boykot bu düşərgə üçün nə ilə nəticələnə bilər?

- Bu fakti mətbuatda bir neçə dəfə bildirmişəm ki, hər bir partiya özünə nəyin xeyirli olduğunu bizdən və digər siyasi qurumlardan, ekspertlərdən, politoloqlardan yaxşı bilir. Onların hər biri doğru bildiyi yolla gedir. Boykot mövqeyi tutanlar hesab edirlər ki, bu gün seçdikləri taktika Azərbaycan cəmiyyətinə, partiyalarına daha çox uğur gətirər və ona görə bu yolu doğru bilib seçiblər. Odur ki, mənim bu gün həmin qüvvələrin seçdikləri taktikanın onlara hansısa bir uğur vəd edəcəyi və yaxud sədəcəyi barədə fikir söyləməyim yanlışlıq olar. Mən həmin partiya liderlərinin daxili gücünü, onların daxilindəki əhval-nümayişini, hansı səbəblər üzündən – mətbuatda belə olmayan, cəmiyyət üçün açıqlanmayan hansı səbəblər üzündən – seçkiyə gedib-gəlməmələrini dəqiq bilmirəm. Bunu, əslində, həmin partiya liderlərinin rəhbərliyində təmsil olunanlar özəri dəqiq bilər. Eyni zamanda, indiyə qədər mətbuatda səslənən fikirlər ümumi fikirlərdir. Yeni, "seçkilər üçün demokratik şərait yoxdur", "ölkədə vəziyyət olduqca gətinir", buna görə seçkilərə gəlmərik" və sair fikirlər ümumdüzdür, mən bu fikirləri də kanarə atmıram, onları qəbul edirəm, amma bununla belə, başqa bir fikri də söyləyirəm ki, həç 2003-cü ilin prezident seçkilərində də, 2005-ci ilin parlament seçkilərində də vəziyyət indikindən yaxşı deyildi. İndi boykot mövqeyi tutan partiyalar həmişə həmin seçkilərdə yaxından iştirak edirdi. Deməli, mənim və si-



dalərinə çəldinməyən, səmimi şəkildə etiraz edilməyən başqa nüanslar var ki, bu nüanslar üzərində düşünmək daha məqbul olardı. Lakin bu da mənim iqlim, vəziyyətim deyil.

- **Bələ versiyalar da səslənməkdədir ki, boykot qərarı verən partiyalar ya sosial bazaların olmaması, digər gətirməsi səbəbindən bu addımı atırlar, ya da vaxtında bu qurumlarla əməkdaşlıq etmiş bəzi Qərb dairələrinin, beynəlxalq təşkilatların məsləhəti və təhriki ilə bu mövqeyi sargılayırlar.**

- Mənim bu versiyaların heç birini təhlil etmək fikrim yoxdur. Mənim də öz versiyam ola bilər, digər birinin də fərqli versiyası ola bilər. Amma bütün bunlar həmişə məhiyyət etibarilə versiyalardır, həqiqəti isə həmin dairələrin özləri yaxşı bilir. Seçkilərə niyə gəlmədiklərini, bu yolla niyə qazanacaqlarını və cəmiyyətə nə qazandıracaqlarını onları özlərindən yaxşı bilən olmur. Ona görə hesab edirəm ki, mənim tərəfimdən bu yöndə hansısa bir versiya irəli sürülməsi doğru olmazdı. Mən təhlili, proqnozlaşdırıcı deyiləm, siyasətçiyəm və hesab edirəm ki, kimin hansı qərar qəbul etməsindən asılı olmayaraq, Ümid Partiyası da, mən özüm də doğru bildiyimiz, cəmiyyətə xeyir verə biləcək yolla gedirik.

- **Ümumiyyətlə, siz bir müxalif siyasətçi və prezidentliyə iddialı şəxs olaraq, boykota necə yanaşırsınız? Boykot doğru və düzgün bir çıxış yolumdurmu?**

- Əgər mən seçkiləri boykot etməmişəm, deməli, bu taktikani doğru saymıram.

- **Bəs Qərb, beynəlxalq təşkilatlar müxalifətin böyük əksəriyyətinin iştirak etmədiyi seçkiləri demokratik, legitim seçkilər hesab edəcəkmiz?**

- Şəxsən mən belə düşünürəm ki, seçkilərin normal şəraitdə keçirilməsi tərəflərin hər biri tərəfindən doğru qəbul olunacaq. Amma hələ çox əvvəllər 2005-ci ildə mətbuatda bildirmişdim ki, 2008-ci ilin prezident seçkilərində əsas mübarizə Azərbaycan iqtidarının nümayəndəsi ilə mənim aramda gedəcək və bu gün də mənzərə orqanlıqdır. Bu baxımdan, cəlişəcəyik ki, partiyanızın namizədi yox, ümumiyyətlə, protest elektoratın namizədi kimi bu seçkiləri qazanaq.

- **İqbal bəy, seçki şansınız bir qədər artırmaq üçün qeyd boykotcu mövqeyə tutan partiyaların rəhbərliyi ilə danışıqlarınız olubmu və yaxud bu yöndə əməkdaşlıq, danışıqlar nəzərdə tutulubmu?**

- Biz hələlik bu yöndə heç kimlə danışıqlar aparmamışıq...

- **Ən azı, bir vaxtılar sizinlə müttəfiqlik münasibətlərində olmuş Müsavat Partiyasının üzvlərindən, faşlardan, digər boykotcu təşkilatların tanınmış simaları tərəfindən əməkdaşlıq bağlı mürazicətlər olubmu?**

- Hər halda, seçkiləri boykot edən bütün partiyaların nümayəndələrindən bizimlə əməkdaşlıq edən, bizimlə birgə

işləyən, seçki prosesində bizə kömək edənlər var. Yeri gəlmişkən, mən onların hamısına bu imzatoqlama kampaniyasında aktiv iştiraklarına görə təşəkkür edirəm.

- **Necə hesab edirsiniz, bu seçkilərdən sonra müxalifət düşərgəsində yeni güc mərkəzinin, yaxud mərkəzlərinin və ya yeni müxalifətin meydana gəlməsi gözlənilirmi?**

- Bilirsiniz, kimin hansı partiya "yeni", hansı xətə "yeni" deməsinə təhlil etmədən onu deyə bilərəm: bu gün Azərbaycanın siyasi sahəsində indiyə qədər hakimiyyətdə təmsil olunmamış, heç bir dönmədə hakimiyyət strukturlarında olmamış və əslində, bu hökumətin müxtəlif dövrlərindəki yürütdüyü siyasətin məsuliyyətini daşımamış partiyaq. İndi bu partiya istəyirsiz "yeni", istəyirsiniz "köhnə" deyin, adı nə qoymağınızdan asılı olmayaraq, ya xın 7-8 ilin favoriti kimi Ümid Partiyası siyasi meydanı olacaq və iqlidən gün bu səviyyədə, sabah ola bilən yni iqlidə kimi digər partiyalara rəqə şəraitində işləyəcək.

- **Gələcəkdə partiyanızın da müxalif partiyalarla birləşməsi mümkündürmü?**

- Bizim kiminləsə birləşib, adı dəyişmək və yaxud onun sıralarına tilməq niyyətində yoxdur. Ola bəsi bizim sıralarımıza qatılaraq da, a dan imtina edənlər də olsun.

- **Bu yöndə konkret işarələr varmı?**

- Bəli, kifayət qədər. Amma qeyd edirəm ki, biz həttə başqa pədan bir nəfərin Ümid Partiyasına məsinə belə mətbuatda açıqlanmış bir rəyən təşkilat bizim partiyamızı çib, lakin biz partiyalararası münasirərin bu müstəvidə qurulmasının danı deyilik.

- **Sonda bir məsələyə də mənə bəli bilmək istəyirdi: bu si anənvi müxalifətin sonu olamı?**

- Bilirsiniz, hər şey Ümid Partiyasının tutacağı yoldan, təbliğatından asılıdır. Biz hesab edirik ki, Azərbaycan siyasi sahəsində həm seçkilərdən həm də seçkilərdən sonra yeniləcəyik.

Kamil HƏMƏZ

- Bu fikri mətbuatda bir neçə dəfə bildirmişəm ki, hər bir partiya özünə nəyin xeyirli olduğunu bizdən və digər siyasi qurumlardan, ekspertlərdən, politoloqlardan yaxşı bilir. Onların hər biri doğru bildiyi yolla gedir. Boykot mövqeyi tutanlar hesab edirlər ki, bu gün seçdikləri taktika Azərbaycan cəmiyyətinə, partiyalarına daha çox uğur gətirər və ona görə bu yolu doğru bilib seçiblər. Odur ki, mənim bu gün həmin qüvvələrin seçdikləri taktikanın onlara hansısa bir uğur vəd edəcəyi və yaxud sözügedən təşkilatları uğursuzluğa düşürəcəyi barədə fikir söyləməyim yanlışlıq olar. Mən həmin partiya liderlərinin daxili gücünü, onların daxilindəki əhval-nümayişini, hansı səbəblər üzündən – mətbuatda belə olmayan, cəmiyyət üçün açıqlanmayan hansı səbəblər üzündən – seçkiyə gedib-gəlməmələrini dəqiq bilmirəm. Bunu, əslində, həmin partiya liderlərinin rəhbərliyində təmsil olunanlar özləri dəqiq bilər. Eyni zamanda, indiyə qədər mətbuatda səslənən fikirlər ümumi fikirlərdir. Yeni, "seçkilər üçün demokratik şərait yoxdur", "ölkədə vəziyyət olduqca gətinir", buna görə seçkilərə gəlmərik" və sair fikirlər ümumdüzdür, mən bu fikirləri də kanarə atmıram, onları qəbul edirəm, amma bununla belə, başqa bir fikri də söyləyirəm ki, həç 2003-cü ilin prezident seçkilərində də, 2005-ci ilin parlament seçkilərində də vəziyyət indikindən yaxşı deyildi. İndi boykot mövqeyi tutan partiyalar həmişə həmin seçkilərdə yaxından iştirak edirdi. Deməli, mənim və si-

onların daxilindəki əhval-ruhiyyəni, hansı səbəblər üzündən – mətbuata bəlli olmayan, cəmiyyət üçün açıqlanmayan hansı səbəblər ucbatından seçkiyə gedib-getməmələrini dəqiq bilmirəm. Bunu, əslində, həmin partiyaların rəhbərliyində təmsil olunanlar özləri daha dəqiq bilir. Eyni zamanda, indiyə qədər mətbuatda səslənən fikirlər ümumi fikirlərdir. Yeni, seçkilər üçün demokratik şərait yoxdur", "ölkədə vəziyyət olduqca çətinidir, buna görə seçkilərə getmirik" və sair fikirlər ümumi, zaman-zaman təkrarlanmış fikirlərdir. Düzdür, mən bu fikirləri də kənara atmıram, onları qəbul edirəm, amma bununla belə, başqa bir fikri də söyləyirəm ki, heç 2003-cü ilin prezident seçkilərində də, 2005-ci ilin parlament seçkilərində də vəziyyət indikindən yaxşı deyildi, indi boykot mövqeyi tutan partiyalar hamısı həmin seçkilərdə yaxından iştirak edirdi. Deməli, mənim və sizin bilmədiyiniz, kütləvi informasiya vasitələrinə çatdırılmayan, səmimi şəkildə etiraf edilməyən başqa nüanslar var ki, bu nüanslar üzərində düşünmək daha məqbul olardı. Lakin bu da mənim işim, vəzifəm deyil.

- Belə versiyalar da səslənməkdədir ki, boykot qərarı verən partiyalar ya sosial bazalarının olmaması, dağılıb getməsi səbəbindən bu addımı atıblar, ya da vaxtilə bu qurumlarla əməkdaşlıq etmiş bəzi Qərb dairələrinin, beynəlxalq təşkilatların məsləhəti və təhriki ilə bu mövqeni sərgiləyiblər...

- Mənim bu versiyaların heç birini təhlil etmək fikrim yoxdur. Mənim də öz versiyam ola bilər, digər birinin də fərqli versiyası ola bilər. Amma bütün bunlar hamısı mahiyyət etibarilə versiyalardır, həqiqəti isə həmin dairələrin özləri yaxşı bilir. Seçkilərə niyə getmədiklərini, bu yolla nələr qazanacaqlarını və cəmiyyətə nə qazandıracaqlarını onların özlərindən yaxşı bilən olmaz. Ona görə hesab edirəm ki, mənim tərəfimdən bu yöndə hansısa bir versiya irəli sürülməsi doğru olmazdı. Mən təhlilçi, proqnozlaşdırıcı deyiləm, siyasətçiyəm və hesab edirəm ki, kimin hansı qərar qəbul etməsindən asılı olmayaraq, Ümid Partiyası da, mən özüm də doğru bildiyimiz, cəmiyyətə xeyir verə biləcək yolla gedirik.

- Ümumiyyətlə, siz bir müxalif siyasətçi və prezidentliyə iddialı şəxs olaraq, boykota necə yanaşırsınız? Boykot doğru və düzgün bir çıxış yoludurmu?

- Əgər mən seçkiləri boykot etməmişəmsə, deməli, bu taktikanı doğru saymıram.

- Bəs Qərb, beynəlxalq təşkilatlar müxalifətin böyük əksəriyyətinin iştirak etmədiyi seçkiləri demokratik, legitim seçkilər hesab edəcəkmiki?

- Şəxsən mən belə düşünürəm ki, seçkilərin normal şəraitdə keçirilməsi tərəflərin hər birinin məsuliyyətidir və hamı seçkidə iştirak etməlidir. Amma hələ çox əvvəllər -2005-ci ildə mətbuata bildirmişdim ki, 2008-ci ilin prezident seçkilərində əsas mübarizə Azərbaycan iqtidarının nümayəndəsi ilə mənim aramda gedəcək və bu gün də mənzərə ortalıqdadır. Bu baxımdan, çalışacağıq ki, partiyamızın namizədi yox, ümumiyyətlə, protest elektoratın namizədi kimi bu seçkiləri qazanaq.

- İqbal bəy, seçki şansınızı bir qədər də artırmaq üçün boykotçu mövqe tutan partiyaların rəhbərliyi ilə danışıqlarınız olubmu və yaxud bu yöndə əməkdaşlıq, danışıqlar nəzərdə tutulurmu?

- Biz hələlik bu yöndə heç kimlə danışıqlar aparmamışıq...

- Ən azı, bir vaxtlar sizinlə müttəfiqlik münasibətlərində olmuş Müsavat Partiyasının üzvlərindən, fəallarından, digər boykotçu təşkilatların tanınmış simaları tərəfindən əməkdaşlıqla bağlı müraciətlər olubmu?

- Hər halda, seçkiləri boykot edən bütün partiyaların nümayəndələrindən bizimlə əməkdaşlıq edən, bizimlə birgə işləyənlər, seçki prosesində bizə kömək edənlər var. Yeri gəlmişkən mən onların hamısına imzatoqlama kampaniyasında aktiv iştiraklarına görə təşəkkür edirəm.

- Necə hesab edirsiniz, bu seçkilərdən sonra müxalifət düşərgəsində yeni güc mərkəzinin, yaxud mərkəzlərinin və ya yeni müxalifətin meydana çıxması gözləniləndirmi?

- Bilirsiniz, kimin hansı partiya "yeni", hansı xəttə "yeni" deməsini təhlil etmədən onu deyə bilərəm: bu gün Azərbaycanın siyasi səhnəsində indiyə qədər hakimiyyətdə təmsil olunmamış və əslində, biz hakimiyyətə bu hökumətin gəlişində müxtəlif dövənlərdə yürütdüyü siyasətin məsuliyyətini daşımamış bir partiyaıq. İndi bu partiya istəyirsiniz "yeni", istəyirsiniz "könnə" deyin, adını nə qoymağınızdan asılı olmayaraq yaxın 7-8 ilin favoriti kimi Ümid Partiyası siyasi meydanda olacaq və iqtidarla bu gün bu səviyyədə, sabah ola bilsin yeni iqtidar kimi digər partiyalarla rəqabət şəraitində işləsin.

- Gələcəkdə partiyanızın digər müxalif partiyalarla birləşməsi mümkündürmü?

- Bizim kiminləsə birləşib, adımızı dəyişmək və yaxud onun sıralarına qatılmaq niyyətimiz yoxdur. Ola bilsin bizim sıralarımıza qatılanlar da, adından imtina edənlər də olsun.

- Bu yöndə konkret işartılar varmı?

- Bəli, kifayət qədər. Amma yenə qeyd edirəm ki, biz hətta başqa partiyadan bir nəfərin Ümid Partiyasına keçməsinə belə mətbuata açıqlamamışıq. Elə olub ki, hansısa bir partiyanın bir rayon təşkilatı bizim partiyamıza keçib, lakin biz partiyalararası münasibətlərin bu müstəvidə qurulmasının tərəfdarı deyilik.

- Sonda bir məsələyə də münasibətinizi bilmək istərdik: bu seçkilər ənənəvi müxalifətin sonu ola bilərmi?

- Bilirsiniz, hər şey Ümid Partiyasının tutacağı yoldan, təbliğatdan asılıdır. Biz hesab edirik ki, Azərbaycanın siyasi səhnəsində həm seçkilərdən əvvəl, həm də seçkilərdən sonra yeni nəfəs olacağıq.

Kamil Həmzəoğlu

23.08.2008 525-ci qəzet

HƏR KƏSİN ÖZ PEŞƏSİ VAR - MÜXALİFƏTÇİLİK ADLI BİR PEŞƏ YOXDUR

Prezident seçkisindən sonra siyasi partiyaların o cümlədən, Ümid Partiyasının da fəaliyyətində aktivliyin şahidi oluruq. Müxalifətin hansısa birlik cəhdləri ilə bağlı müzakirələrə Ümid Partiyası qoşulmur. Maraqlıdır, onlar növbəti mərhələdə də təkcə addımlayacaqlar, yoxsa hansısa bir əməkdaşlıq formatı müəyyənləşdirəcəklər? Ümumiyyətlə, 2008-ci il seçkisindən sonra bu partiya da proseslərə yanaşma nə cürdür? Bu və digər suallarımıza cavab almaq üçün adıçəkilən partiyanın sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətləşdik.



- İqbal bəy, prezident seçkisindən sonra belə fikirlərə rast gəlinir ki, Ümid Partiyası bu prosedən itkilərlə çıxıb, ağır zərbələr alıb. Doğrudanmı, belədir?

- Seçkilərdə iştirak edən partiya qalib gəlmədikdə istənilən halda bu və ya digər şəkildə itkiyə məruz qalır. Mənəvi itkilər daha çox olur. Çünki sistemi, psixologiyanı, təbliğatı bunun üzərində qurursan. Amma Azərbaycan cəmiyyətinin real durumu seçicilərimizə də, üzvlərimizə də, o cümlədən digər siyasi partiyalara da bəlli idi. Buna görə də hesab edirəm ki, bütün bu bəlli olan nəsnələrin içərisində Ümid Partiyası elə də ağır zərbə almadı. Əksinə, Ümid məsuliyyəti öz üzərinə götürərək, cəmiyyətdə yeni münasibətlər formalaşmasına doğru addım atdı. Diqqət edin; prezident andiçmə mərasimində müxalifətə yönəlik müsbət bir mesaj verdi. Kimsə bunu fərqli dəyərləndirə bilər, kimsə buna müsbət və ya doğru yanaşmaya bilər. Amma Azərbaycanda seçkilərdə iştirak edənlər arasında mübahisə həmişə birinci ilə ikinci arasında olur. Birinci ilə üçüncünün, dördüncünün, beşincinin arasındakı münasibətlər cəmiyyətinin ümumi halını, ümumi siyasi mənzərəni aydınlaşdıran faktora çevrilir. Demək mesaj birbaşa bizim ünvanımıza səsləndirilmişdi. O ünvana ki, əslində müxalifətin müəyyən bir kəsimini də biz öz arxamızca aparırıq. Bu gün bu mühitin əldə olunması mahiyyət etibarı ilə yerlərdə, müəssisələrdə, idarələrdə, o cümlədən, bölgələrdə, kəndlərdə ümumən müxalifətin üzərinə olan hücumları səngidəcək. Artıq yerlərdə icra strukturları, məmurlar bir qədər geri çəkiləcəklər. Əslində, rayonlarda müxalifət anlayışı var, partiyalar anlayışı çox zəifdir. Azərbaycan prezidenti deyir ki, mən müxalifətə təşəkkür edirəm və yeni siyasi müstəvidə yeni münasibətlər sisteminə daxil oluruq. Artıq bu münasibət təkcə Ümid Partiyasına yox, yerlərdə bütün müxalifət partiyalarına şamil olunacaq. Bu, kimin necə dəyərləndirməsindən asılı olmayaraq, bizim cəmiyyətə verdiyimiz qazandır. Mən bir siyasətçi, partiya sədri olaraq ən radikal formalardan da istifadə etmişəm. Tutaq ki, 2003-cü ilin prezident seçkilərində proseslərə yanaşmam, orada iştirakım da tamam fərqli olub. Zəlzələdən, ya da vəlvələdən, nəticələri təhlil etmədən deyə bilərik ki, cəmiyyət həmin proseslərdə udub. Bunun səbəblərini araşdırmayacaq. Düzdür, hakimiyyət daha repressiv olub, heç kimi eşitməyib, qayda-qanun olmayıb, qanunlar pozulub. Amma fərq etməz, reallıq budur ki, cəmiyyət, demokratik kəsim həmin proseslərdən daha ağır itkilərlə çıxıb. Biz növbəti mərhələdə cəmiyyəti bu repressiyalardan, qorxudan, itkilərdən xilas edib yeni bir müstəviyə çıxarmalı idik. Ona görə də hesab edirəm ki, bu işin öhdəsindən ən azı bacarıqla gəldik.

- Seçkidən sonra ümumən müxalifət düşərgəsində gedən prosesləri necə qiymətləndirirsiniz?

- Çox təəssüf ki, müxalifətin siyasi proseslərə strateji yanaşması səhvdir. Müxalifət bütövlükdə cəmiyyəti hara apara biləcəyi və cəmiyyətə nə vəd edəcəyi, bu mübarizənin sonunda cəmiyyətə nə qazandıra biləcəyi haqda aydın təsəvvürə malik deyil. Biz “a” nöqtəsindən “b” nöqtəsinə qədər məsafə qət edirik. Yəni müxalifətçilikdən hakimiyyətə doğru məsafəni qət etməliyik. Bu yol uzun yoldur. Bu yolda cəmiyyətin demokratikləşməsi, maarifləndirmə, söz və mətbuat azadlığının təmin olunması, seçki qanununun dəyişdirilməsi, prosesin aparılması, düzgün istiqamətləndirilməsi, insanların bu prosesə cəlb olunması və sonda seçki və qalibiyyət gəlir. Bu yolda hər hansı məsafəyədək bizimlə bərabər addımlaya biləcək nə qədər adam varsa, onların hamısı ilə işləməyə borcluyuq. Biri qanunların dəyişdirilməsinə qədər gedəcək, biri söz və mətbuat azadlığının qorunmasına qədər irəliləyəcək, digəri sərbəst toplaşma azadlığı bərpa olunana qədər və sair. Bu şəkildə ələnmə prosesi gedəndən sonra axırda bir qrup da hakimiyyət iddiasını ortaya qoyacaq. Siyasi partiyaların təmərküzləşməsi də bununla olacaq. Partiyalar hakimiyyət iddiasını ortaya qoyub seçkilərdə iştirak edəcək və qalib gəlməyə çalışacaq. Bu məsafəni gedərkən birinə “sən kənara dur, çünki mənim kimi düşünürsən”, digərinə “sən qıraqda dayan, çünki sən Azərbaycan cəmiyyətinin real halına cavab verən siyasət yürütmürsən” başqasına sərt şəkildə “səndən xoşum gəlmir” deyib də hər kəsi kənara qoyub, mahiyyət etibarlı ilə iki-üç nəfərlə bu qədər ağır və çətin yolu qət etmək mümkün deyil. Yanaşmadakı səhv bundadır. Azərbaycan cəmiyyətinin xeyli sayda problemləri var. Kimin prezident olacağı Azərbaycan cəmiyyətin üçün bəlkə ən sonuncu problemdir. Ona qədər korrupsiya və rüşvətxorluqdan əziyyət çəkən, söz və mətbuat azadlığının durumundan narahat olan, insan haqlarının pozulmasından narazılıq edən, qanunların işləməməsi ilə hər gün üzləşən və bunu öz həyatında faciə kimi yaşayan, sosial vəziyyəti ağır olan insanlarımız var ki, onların kimin prezident olmasından asılı olmayaraq, bu problemləri aradan qaldırmaq üçün prosesə qoşulmağı arzulayırlar. Müəyyən məsafəyə qədər o insanların hamısı ilə birlikdə addımlamaq olar. İnsan var ki, hakimiyyətin getməsinə arzulamır. Amma korrupsiya və rüşvətxorluğun kökünün kəsilməsini istəyir. Onunla həmin məsafəyədək mütləq getmək lazımdır. Planı konkretləşdirmək, çevrəni geniş

cızmaq və hamının gücündən istifadə etmək lazımdır. Söz və mətbuat azadlığının qorunmasını, təmin olunmasını cəmiyyətin bütün təbəqələri arzulayır. Bu məsələdə bütün narazıların potensialından istifadə etməliyik. Yoxsa bölücülük fəaliyyəti ilə heç nəyə nail olmaq mümkün deyil. Şərt qoyulur ki, legitimliyimi tanıma, gəl mənimlə birgə addımlayaq, tanıyırsansa mənimlə birgə ola bilməzsən. Buyurun, mən özümün düzgün bildiyim yolla gedim, siz də öz bildiyiniz yola düzəlin. Nəticə etibarilə biz Azərbaycan cəmiyyətinə nə fayda verə biləcəyik? Təəssüf ki, bu gün bütövlükdə Azərbaycan müxalifətinin hesablanmış addımı 2010-cu ilin parlament seçkilərinə yönəlib. Yəni onlar çalışırlar ki, müəyyən birlik saxlanılsın, adı cəmiyyətə bəlli olan 115-120 adamın iştirakı ilə parlament seçkilərinə qatılsınlar. Onlar hesab edirlər ki, bu 115-120 nəfəri bir birlikdə saxlayaraq, nəyəsə nail ola bilərlər. Qalan bütün hallarda prosesin aparılması, cəmiyyətin ağırlı-acılı problemlərinin üzərinə gedilməsi istiqamətində cəmiyyətin potensialından istifadə edilmir. Azərbaycan müxalifətinin qüsurlu yaşamasının nəticəsidir ki, biz bu iqtidarla effektiv mübarizə apara bilmirik.

- Bir çoxları ən azı bu mərhələdə müxalifətin effektiv mübarizə apara bilməməsinin günahını 2008-ci ildə seçkilərə qatılanlarda görürlər...

- Seçkinin nəticələri çox dartışılır. Bununla bağlı mənim də, digərlərinin də üzərinə gedilir. Konkret olaraq mənim üzərimə gələn adamlar özlərinə hesabat verdilərmə ki, ən azı seçkinin nəticələrinin İqbal Ağazadənin xeyrinə olması və ya heç olmasa seçkinin demokratik keçirilməsi üçün hansı addımları atıb? Yalnız insanları boykota çağırıdılar. Təbii ki, iqtidarın tərəfdarı olan adamlar, mənim, sənin çağırışıyla seçkini boykot etməyəcək. Seçkini o kəsim boykot edə bilər ki, iqtidarın əleyhinədir. Mən də bir namizəd kimi, bu iqtidarın yanında olan adama səslənmədim ki, mənə səs ver. Çünki onlar artıq seçimini ediblər. Mən bu iqtidarı istəməyən adamlara səslənirəm ki, gəlib mənə səs versinlər. Nəticə etibarilə boykot çağırışı edənlər mənə səs verəcək insanların müəyyən faizini əlimdən alıb, saxtalaşdırma üçün şərait yaratmış oldular. Ən azı fərqli bir yanaşma ortaya qoymaq mümkün idi. Deyərdilər ki, bəli, bilirik yetərsay anlayışı yoxdur, odur ki, boykotun fərqli formasını seçirik. Məsələn, deyə bilərdilər ki, seçkilərə gedin, bütün namizədlərin üstündən xətt çəkin ki, bu namizədlərin heç biri prezident olmağa layiq deyil.

Yəni bununla heç olmasa saxtalaşdırmanın qarşısını almağa çalışmış olardılar, iqtidar seçkiyə gəlməyənlərin bülletenlərindən öz xeyrinə istifadə edə bilməzdilər

- Bu nəyi dəyişəcəkdi?

- Ən azı səsvermədən sonra seçki qutuları açılanda bülletenləri sayarkən görünəcəkdi ki, Azərbaycan seçicisi hamının üstündən xətt çəkməklə öz mövqeyini ifadə edib. Bu daha effektiv olardı, nəinki iqtidara saxtakarlıq üçün şərait yaratmaq. Azərbaycan müxalifətinin bu cür yanaşmaları və seçkidən sonra da mübarizənin necə təşkil olunması ilə bağlı yanlışlıqlara yol verməsi nəticə etibarilə yenə də perspektivsizliyə aparır.

- Seçkidən sonra demokratik adlandırdığımız düşərgədə “müxalifət kimdir” məsələsi də dartışılır, bununla bağlı bir mübahisə açılır. Siz nədənsə, bu yarışmada aktiv görünürsünüz...

- Siyasi partiyaların nizamnaməsində, siyasi xəttində müxalifət olub-olmamaq anlayışı mövcud deyil. Mənim iqtidar olmadığım hər kəsə bəllidir. Mən iqtidar deyiləmsə, bu iqtidarın getməsinə arzulayıramsa, deməli, müxalifət düşərgəsindəyəm. Məsələyə klassik mənada yanaşsaq, faizindən, mövqeyindən asılı olmayaraq seçkidə iştirak etmiş birinci və ikinci var. Birinci - iqtidardır, ikinci - müxalifət. Təbii ki, məsələyə bu prizmadan da yanaşmaq, digər müxalif qüvvələri incitmək istəmirəm.

- Sizcə, müxalifətçilik nədir?

- Müxalifətçilik adlı bir peşə yoxdur. Heç bir normal cəmiyyətdə hansısa partiya müxalifət uğrunda mübarizə aparmır. Hamı iqtidar olmaq uğrunda mübarizə aparır. Təəssüf ki, Azərbaycanda siyasi partiyalar müxalifətçiliyin özündən də bir dividend əldə edib öz həyat şəraitlərini saxlamaqdan ötrü bu brend uğrunda mübarizə aparırlar. Biz bu mübarizədə yoxuq. Biz iqtidar deyilik, bu iqtidarın məsuliyyətini bölüşürük, onun siyasətinə dəstək vermirik, bu siyasəti qəbul etmirik. Və bu iqtidarın getməsinə çalışırıq. Amma biz yaxamızı cırmaq istəmirik ki, müxalifətik. Müxalifətçilik adı uğrunda mübarizə normal düşüncəli insanların heç birində olmamalıdır. Kim müxalifət olmaq istəyirsə, mən ona kömək etməyə hazıram. Onlardan isə bircə xahişim var ki, mənə iqtidar olmaqda kömək etsinlər. Mən heç zaman müxalifətçilik uğrunda mübarizə aparmamışam, bundan sonra da aparmayacam.

- Hazırda Müsavat Partiyası ilə “Azadlıq” bloku arasında əməkdaşlıqla bağlı müzakirələr gedir. Sizin bu müzakirələrdə iştirak etmək arzunuz varmı?

- Mən cəmiyyətin demokratikləşməsi istiqamətində mübarizədə bütün siyasi qüvvələrlə bir yerdə olmağa hazıram. Demokratikləşmə məsələsində hər hansı bir psixoloji, ideoloji ayrılıq tərəfimiz yoxdur. Amma məni ayrı şey düşündürür. Müəyyən yanaşmalar var ki, onlar siyasi partiyaları seçicinin gözündən salır. Əgər bir də birləşəcəkdinizsə, niyə ayrılırdınız? Amma bu cür birləşmələrə o çevrəni tanıyan adamlar heç vaxt müsbət qiymət vermirlər. Müsavatla “Azadlıq” arasında 2006-cı ilin yanvarına qədər problem yox idi, bir yerdə idilər. Amma 2006-cı ildə ayrıldılar, bir-birini xəyanətdə, satqıncılıqda ittiham etdilər. Qarşılıqlı şəkildə bir-birinə hər cür iftira dedilər. Hansı ki, mən heç vaxt nə Müsavatın, nə də “Azadlıq” blokunun ünvanına o cür ittihamlar səsləndirməmişəm, etikadan kənar bir söz deməmişəm.

- Hər halda bunun özü müsbət hadisə deyilmi?

- Onlar ayrılanda guya Azərbaycanın problemlərini həll edib qurtarmışdılar deyə ayrılırdılar? Və indi yenidən kritik vəziyyət yarandığı üçün birləşirlər? Axı nə baş verir? Bu cür qeyri-ciddi yanaşmalar nəticə etibarilə cəmiyyəti bizdən, müxalif kəsimdən uzaqlaşdırır. Bizi qeyri-ciddi qüvvə kimi xarakterizə edirlər. Deyirlər ki, dünən ayrılmışdınız, bu gün yenidən birləşirsiniz, indi nə istəyirsiniz. Ən birincisi, bizim istədiyimiz dəqiq bilinməlidir. Bizim əməkdaşlığımız üzərimizə cəmi bir öhdəlik qoyur - Azərbaycan naminə məsələləri müzakirə edib ortaq məxrəcə gələ bilək. Amma blokda birləşmə məsələsi ortaya çıxan kimi dərhal şərtlər irəli sürülür - bunu edəcəksən, bunu etməyəcəksən, biz deməmiş filan işi etməyəcəksən və s. Mən parlamentə gedirəmsə, bunun digər partiyanın daxili işinə aidiyyəti yoxdur. Sən getmə, bu yolda fəaliyyət göstər, mən isə başqa cür taktikanı uğurlu hesab edirəm. Əgər mən səninlə eyni strategiyanı sərgiləməli olsaydım, daha niyə ayrı partiya yaradırdım, gəlib səninlə birgə təşkilatda olardım da. Buna görə insanları satqın, xain adlandırıb, sonra yenidən bir yerdə oturmaq nə deməkdir? Bir yerdə oturduqları satqın dedikləri adam deyil? Biz bu cür yanaşmalara görə uğur qazana bilmirik. Bu tipli yanaşmalar olan yerdə biz yoxuq. İnsanları fərqli düşündüyünə görə damğalamaq, satqın adlandırmaq olmaz.

- İqbal bəy, növbəti prezident seçkisinə, yəni 2013-cü ilə qədər Azərbaycanda hər hansı bir dəyişiklik gözləniləndirmi?

- Mən hakimiyyət dəyişikliyinə inanmasaydım, heç siyasətlə məşğul olmazdım. Biz nələri görməmişik? 70 illik bir ideologiyanın, imperiyanın çökməsini görmüşük, Səddam Hüseyn rejiminin yıxılmasının, bu yaxınlarda ABŞ-da qərarlı Barak Obamanın prezident seçilməsinin şahidi olmuşuq. Azərbaycanda gözlənilən bütün dəyişikliklər olacaq. Bizim üzərimizə düşən missiya isə bu dəyişikliklərə daha tez nail olmaqdır. Proseslərin sürətləndirilməsi üçün ilk növbədə maarifləndirmə işlərini aparmaq lazımdır. Muxalifət insanlarla ünsiyyətin səviyyəsini lazımi qədər yüksəldə bilməyib. Muxalifət hər şeyə maksimaldan başlamaq istəyir. Bir az minimaldan başlayıb maksimala doğru getmək lazımdır. Azərbaycanda hakimiyyətin dəyişməməsinin bir səbəbi də nümunə ola biləcək hakimiyyətlərin olmamasıdır. Azərbaycan muxalifəti adına ortada bir iqtidar olub- Əbülfəz Elçibəy iqtidarı. Bir də mövcud Heydər Əliyev hakimiyyəti var. Allah onların hər ikisinə rəhmət eləsin. Bu iki nümunənin içərisində nə qədər acı da olsa, Elçibəy hakimiyyəti yaddaşlarda o qədər də müsbət qalmayıb. Təbii, mən qəlbən Elçibəy hakimiyyətinə bağlı adamam. Mən bu hakimiyyət qalacağı təqdirdə Elçibəy iqtidarının perspektivlərinə inanan adamam. Amma yazıqlar olsun ki, istər vəlvələdən, istərsə də zəlzələdən reallıqlar, təqdimatlar Elçibəy hakimiyyətinin nümunəsinin xeyrinə deyil. Cəmiyyət seçim edəndə nümunələrə də diqqət edir. Ona görə də bəzən müqayisə aparanda iqtidar bizi "yeyir". Buna görə də aşağıdan yuxarıya doğru nümunəvi hakimiyyətlər modeli qurmaq lazımdır. Yeri gəlmişkən, tam əminəm ki, bu gün birləşmək istəyən partiyalar 2009-un bələdiyyə seçkilərinə də qatılmayacaqlar, bunu əhəmiyyətsiz hesab edəcəklər. Elə prosesi də bu yanaşma ilə udurlar. Bələdiyyə seçkilərini də hakimiyyət istədiyi kimi keçirəcək, parlament seçkilərində də öz bildiyini edəcək. 2013-cü ilə yenə də xəyal qırıqlığı ilə gedəcəyik. Bizim yanaşmamız bu qaydada davam edəcəksə, heç nə dəyişməyəcək. Yanaşmaları dəyişib ciddi işləmək lazımdır ki, nəşə dəyişiklik baş versin.

- Bu gün hamını narahat edən bir məsələ var. Qarabağ bəyannaməsi Azərbaycana nə vəd edir?

- Mən düşünürəm ki, bu bəyannamə Qarabağın taleyini həll edəcək. Bunun üzərində çox dartışmağa ehtiyac yoxdur. Bu kimi sənədlər çox olub. Lissabon sammiti,

Buxarest sammiti, İstanbul razılaşması, ATƏT-in hazırladığı təkliflər, Ki-Uest danışıqları, Praqa prosesi və sair. Dekabrda Amerikada aparılacaq danışıqların da nəticəsi olmayacaq. Çünki bu tipli yanaşmalarla problemi həll etmək mümkün deyil. Bu tipli bəyanatlarla beynəlxalq təşkilatlar yalnız tərəflərin üzərinə məsuliyyət qoyurlar ki, münaqişə sülh yolu ilə həll olunacaq. Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün tərəflərin güzəşt etməsi lazımdır. Sadəcə, bugünkü status-kvo hakimiyyətlərə sərf etdiyindən onlar özlərinin mövcudluğunu qoruyub saxlamaq üçün heç bir addım atmırlar.

08-09.11.2008-ci il Yeni Müsavat

CƏMİYYƏTİN UĞURU DƏYİŞİKLİKLƏRİN ÜZƏRİNDƏDİR

Sabah prezident seçkiləri ilə bağlı təbliğat-təşviqat kampaniyasına start verilir. Bu səbəbdən 17 sentyabr prezidentliyə namizədlər üçün sıradan bir gün deyil. Həmin gün prezidentliyə namizəd, Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə üçün daha əhəmiyyətli, önəmli bir gündür. Çünki 17 sentyabrda onun həm də 40 yaşı tamam olur. Bunu bəhanə edib, İqbal Ağazadə ilə ən müxtəlif suallar ətrafında söhbət etdik. Ona ilk sualımız doğum günü ilə bağlı oldu.



- İqbal bəy, 40 yaşını tamamlamış şəxslər deyirlər ki, bu yaşda insanın həyatında, həyata baxışlarında müəyyən dəyişikliklər baş verir. 40 yaş sizin üçün nə deməkdir?

- Bəlkə də normal həyat yaşasaydıq, Azərbaycanın bu qədər problemləri olmasaydı, 40 yaşın nə demək olduğunu hiss edərdim. Açıqı, mən indi 40 yaşın hansı yaş olduğunu hiss edə bilmirəm. Çünki mənə elə gəlir bu 40-a qədər atıq iki dəfə 40 yaş yaşamışam. Çünki bir insanın taleyində müstəqillik kimi arzuolunan, amma əlçatmaz olan bir nemət əldə edib dövlətimiz. Dəhşətli faciələr yaşamışıq, doğulduğum, boya-başa çatdığım torpaq işğal olunub, ora gedə bilmirəm Mühəribə görmüsən, müharibədə iştirak etmisən, əlində silah döyüşmüşən, öldürmüşən, yanında ölənlər olub və sair. Həbsxana divarlarından keçmişən, heç bir insan üzünü görmədən 371 gün təkadamlıq kamerada qalmısan; qarşı tərəfdə övladların böyüyür, dostların var və sair. Bu qədər təzadı 40 yaşlı bir insanın ömrünə yerləşdirmək çətindir. Ona görə də mən hesab etmirəm ki, 40 yaşım var. Bir qədər çox hesab edirəm. Bəlkə də buna görə də 40 yaşın nə demək olduğunu dərk etmirəm. Amma hər halda, Allah bizə belə fürsət verib, yaşayırıq. Bundan sonra nə qədər yaşayacağıq, nələr olacaq, deyə bilmərəm, bu Tanrının işidir. Özümü nə qocalmış hiss edirəm, nə də yeniyetmə. Yaşım xarici görkəməmdə özünü nə qədər göstərsə də, daxilən o qədər göstərə bilmir.

- Hər halda, bu müddətdə iki dəfə deputat seçilmişsiniz, indi prezident seçilmək istəyirsiniz. 40 yaşa qədər qazandıqlarınızı yetərli hesab edirsinizmi? Bu yükü daşımaq çətin deyil ki?

-Bəlkə bu yükü çoxdan daşıyırdıq. Mən çox gənc yaşında millət vəkili seçilmişəm. Düzdür, parlamentdə məndən də cavan deputat olub, amma bizim statuslarımız bir qədər fərqli olub. Mən hər zaman ortada olan, sözünü deyən, mübarizə aparan, çəlinliklərlə üzləşən və mandatı əlindən alınan bir millət vəkili olmuşam. Mənə elə gəlir ki, 40 yaşda bu yükləri daşımaq üçün daha yaxşı imkanlar var, çiynlərimiz daha da möhkəmlənib. Odur ki, 40-ı ən yaxşı yaşlardan biri hesab edirəm. Qocalmağa doğru getmirəm; ayağımızın yerə möhkəm oturduğu yaşdayam. Əslində bu yükləri elə 40 yaşda daşmalıyıq.

- Sizin ad gününüz prezident seçkisinin təbliğat-təşviqat kampaniyasına start verilən günə təsadüf edir. Həmin gün ad gününüzü qeyd edəcəksiniz, yoxsa təşviqatın ilk gününün problemləri ilə məşğul olacaqsınız?

- 17 mənim taleyimdə maraqlı rəqəmdir. 17 sentyabrda anadan olmuşam, 17 oktyabrda həbs edilmişəm, 17 noyabrda ailə həyatı qurmuşam, 17 ay həbsdə olmuşam, ilk

dəfə millət vəkili seçilməyim ayın 17-də elan olunub və sair. Namaz da 17 rükətdir. Prezident seçkisi ilə bağlı təbliğat-təşviqat kampaniyası da ayın 17-dən başlayır. Bəlkə bu da Cənab Allahın yazdığı bir naxışdır. Ayın 17-nə böyük önəm verəcəyik, çalışacağıq ki, bütün məsələlərə vaxt ayıraq.

- İqbal bəy, yəqin ki, rəqəmlərə, mistikaya yox, real hərəkətlərə üstünlük verirsiniz. Bir namizəd olaraq, təbliğat-təşviqat kampaniyasına hazırsınızmı?

- İqbal Ağazadə də hazırdır, Ümid Partiyası da və hesab edirəm ki, cəmiyyət də. Güman edirəm ki, cəmiyyət təbliğat-təşviqat kampaniyasını gözləyir. 2008-ci ilin prezident seçkisində cəmiyyət fərqli bir təbliğat kampaniyasının şahidi olacaq.

- Azərbaycan reallıqlarında bir çoxlarını inandırmaq çətindir ki, müxalifət nəşə bir yeni tətikadan istifadə edəcək, bunun effekti olacaq. Siz konkret olaraq, hansı yenilikləri edəcəksiniz?

- Gəlin, zamanı qabaqlamayaq. Çox az bir vaxt qalıb, 10 gün vaxt keçəndən sonra bu taktikaların bəziləri və onların effektləri barədə danışa bilərik. Bir var, əvvəlcədən izah edəsən, mahiyyətini, fəlsəfəsini çatdırmaq istəyəsən, bir də var cəmiyyət hansı addımların atıldığını görsün və fərqlərini hiss etsin. Bundan sonra həmin mövzuda söhbət etmək daha məqsədəuyğundur.

- Sizin fərqli taktikanız hansı anlama gəlib çıxacaq; daha da radikal təbliğat vasitələrindən istifadə edəcəksiniz, yoxsa bu gün sivil dünyada tətbiq olunan metodlardan?.

- Azərbaycan cəmiyyətinin özünün əhval-ruhiyyəsinə baxmaq və ona uyğun da seçki təbliğatı aparmaq lazımdır. Azərbaycan cəmiyyəti o qədər də radikal əhval-ruhiyyədə deyil. Düzdür, cəmiyyət hakimiyyət dəyişikliyi istəyir, yenilik istəyir, həyatının dəyişməsinə arzulayır, amma gəlin görək, cəmiyyətin bütün təbəqələri radikalizm əhval-ruhiyyəsində toparlanıb mövqe ifadə etmək arzusunda və niyyətindədirmi? Güman edirəm ki, yox. Amma həm də Azərbaycan seçicisi içərisində radikal əhval-ruhiyyədə olanlar da var. Biz seçicilərin bütün təbəqələrinin arzu və istəklərini nəzərə alan və seçicini özümüzün ətrafımızda birləşdirə bilən bir təbliğat kampaniyası aparacağıq. Orada hər kəs özünü tapa biləcək. Hər kəs özünün arzu və istəklərinin həm çıxışlarında, həm də təbliğat

materiallarında ifadəçisi ola bilən bir namizədlə üz-üzə qalacaq. Və bu onu düşündürüb, seçkiyə gətirə biləcək.

- Əminsinizmi ki, sizin quracağınız təbliğat iqtidarın təbliğatını üstələyə biləcək?

- İqtidarın təbliğat qurması çox çətinidir. Çünki ötən beş ildə Azərbaycan cəmiyyəti iqtidarın bütövlükdə mahiyyətini bilib. Seçici qazanında nə qaynadığını da görür, cibindəki pulun da miqdarını bilir, problemlərini də yaxşı dərk edir. Və bu problemlərinin nə vaxt, necə həll edilə biləcəyini də anlayır. Ümummilli məsələlərə münasibəti də bilir, məhkəmənin, polisin, prokurorluğun, məmurların vətəndaşlarla davranışına da bələddir. İqtidar nə vəd verəcək? Deyəcək ki, pulunuz bundan sonra çox olacaq? Bu iqtidarın hansı işləri gördüyü, ona nə qədər pul qazanmaq imkanı yaratması, seçicinin bu pula hayat şəraitini necə təmin etməsi barədə ötən beş il ərzində tam formalaşmış rəy, düşüncə var. İqtidar seçiciyə deyə biləcək ki, 2008-ci il oktyabrın 15-dən sonra balalarınızı çox yüksək səviyyədə yaşadacaq və onu hər şeylə təmin edə biləcəksiniz? Seçici beş ildə reallıqları görüb. Bizim deyəcəklərimiz, verəcəyimiz ümid isə seçici üçün yenidir. Persona etibarı ilə yeniyik, bunu gerçəkləşdirmək istiqamətində də hakimiyyətdən daha çox bize inana bilirlər. Çünki cəmiyyət edə biləcəklərimizin şahidi olmayıb və bizim hakimiyyət nümayəndəsi kimi bunları həyata keçirmək imkanlarımız olmayıb. Hakimiyyətdən isə hər şeyi görüb. Ona görə də iqtidar fərqli nə deyə bilər? Söyləyə bilirlər ki, filan işləri görmüşük, büdcəmiz bu səviyyəyə qalxıb, filan addımları atmışıq. Biz də hansısa görülən işləri inkar etmirik. Amma bu görülən işin mahiyyəti ilə Azərbaycan seçicisinin yaşayışı, problemləri həll olunubmu? Yox. Bax, iqtidarın deyə biləcəyi ilə bizim deyə biləcəyimizin arasındakı fərq bundadır. Çox ciddi fərqlərimiz var. Buna görə də biz bu məsələdə inamlıyıq. İqtisadi problemləri olan vətəndaşa – 1 milyon 300 minə yaxın təqaüdcüyə deyəcəklər ki, 15 oktyabrdan sonra təqaüdlər artırılacaq? Pensiyalar, maaşlar müəyyən faizlə onsuz da qalxır. Bəs sürətlə qalxan qiymətlər, kommunal xidmətlərin dəfələrlə bahalaşması barədə nə deyəcəklər? Və ya 1 milyon məcburi köçkünə onların yurd həsrətini necə həll edəcəkləri barədə nə deyəcəklər? Keçən illər ərzində bunları etməyiblərsə, bunu bu dəfə edəcəklərinə seçicini necə inandıra biləcəklər? Biz isə bu məsələlərdə çox ciddi və kəskin mövqe qoyuruq. Üç il müddətinə Qarabağ problemini həll edəcəyik. Biz altından

qırmızı xətt çəkərək bəyan edirik ki, Azərbaycanda təqaüdcü minimum ərzaq zənbilini ödəyəcək qədər pensiya alacaq, qiymətlər nə qədər qalxsə belə. Maaş normal yaşayış səviyyəsinə imkan verəcək. Amma bunları hakimiyyət deyə bilməz, desə də inandırıcı olmayacaq. Çünki onun bunları etmək üçün 5 il vaxtı var idi. Edə bilməyibsə, təkrarən bunlara inandırmaq mümkün deyil. Mən güman etmirəm ki, Azərbaycan seçicisi bu qədər sadələvhüdür.

- Seçici hansı əsaslara görə sizin sadaladığınız vədləri yerinə yetirəcəyinizə inanacaq?

- İnanmamaq seçicinin hüququdur. İnandırmaq isə mənim vəzifəmdir. Mən vəzifəmin öhdəsindən bacarıqla gəlməliyəm ki, seçici inansın. Bunun özünün texnoloji tərəfləri var, təbii bundan istifadə edəcəyik. Amma sualın çox sadə bir cavabı da var. Fərz edək ki, seçici mənə inanmır. Amma bunları konkret zaman müddətində hakimiyyətdə görüb və şahidi olub ki, bu dövrdə bəlli problemləri buna cavabdeh olan vəzifəlilər həll etməyib. Məni isə hələ vəzifədə görməyiblər, vədlərimin yalan çıxmasının şahidi olmayıb. Seçici seçilmək istəyən adama şans verməlidir. Yəni seçici düşünməlidir ki, hakimiyyət verdiyi vedi yerinə yetirməyib, ola bilsin mən də vədlərimin hamısına əməl edə bilməyim, buna görə mənə də gələn dönmədə səs verməyə bilərlər. Cəmiyyətin qazancı, uğuru dəyişikliklərin üzərindədir. Dəyişikliklərin nə dərəcədə sürətli olması insanların üzərinə məsuliyyətin yüklənməsindədir. Hakimiyyət görsə ki, problemləri həll etmədi, amma yerində qaldı, növbəti illərdə problemlər yenə həll olunmayacaq Seçici mənim verdiyim vədlərə inanmamaqda haqlı ola bilər, şübhələr ola bilər. Amma hakimiyyətlə bağlı konkret fakta və rəyə malikdir. Bizim hakimiyyətlə fərqimiz budur, seçici bu fərqi tuta biləcək.

Mənim dediklərimə seçicidə şübhə yarana bilər, amma hakimiyyətə münasibətdə konkret bilir ki, bunlar vədləri yerinə yetirmir. Ona görə də seçimi daha şanslı olan tərəfə, yəni mənə verməlidir.

- Siz hansı əsaslara görə hesab edirsiniz ki, 7 namizəd içərisində ən şanslı sizsiniz?

- Burada çox əsaslar var. Mən başqa namizədlər haqqında fikir yürütmək istəmirəm. Amma onların dedikləri bir fikri xatırlatmaq istəyirəm. Onların hər biri, özləri iddia etdikləri kimi, seçkiyə partiyalarının və özlərinin cəmiyyətə təqdim olunması,

divident götürmək üçün qatılıblar. Və seçkinin favoriti iqtidarın namizədini hesab edirlər. Mən isə seçkiyə qalib gəlmək üçün qatılmışam. Seçki marafonunda mənimlə bərabər addımlayacaq insanlar barədə başqa fikirlər söyləmək, təhlillər aparmaq istəmirəm. Sadəcə, özlərinin dediyi bir misalın timsalında fərqlərimizi ortaya qoyuram. Fərqlərimiz müqayisəolunmaz dərəcədədir.

- Ötən seçkilərdə prezidentliyə namizədlərin ümumi məsələləri müzakirə etmək üçün hansısa əməkdaşlıq formaları mövcud olub. Bu seçkilərdə isə namizədlərin heç olmasa, saxtakarlıqlara qarşı mübarizəni birgə təşkil etmək üçün hansısa bir əməkdaşlıq formulalarının tapılması səyləri görünmür. Buna ehtiyac yoxdur, yoxsa namizədlərin mövqeləri fərqli olduğuna görə əməkdaşlıq etmirsiniz?

- Yox, bizim məsləhətləşdiyimiz məsələlər var. Məsələn, biz dünən (sırağün-red.) konkret məsələlərlə bağlı bir sıra namizədlərə telefon açıb danışmışıq. İstər Qulamhüseyn Əlibəyli ilə, istər Qüdrət Həsənzadə ilə, istər Fazil Qəzənfəroğlu ilə bəzi prosedur məsələləri razılaşmaq üçün bir-birimizə telefon da açırıq, əlaqələr də saxlayırıq. Növbəti mərhələdə yəqin ki, bütün bunları nəzərə alacağıq. Amma hesab etmək lazım deyil ki, saxtakarlığa qarşı mübarizə, demokratik cəmiyyət quruculuğu və sair məsələlər tək-cə namizədin özünə aid olan işlərdir. Bu, bütün cəmiyyətin məsuliyyətidir. Bu gün seçkiyə qatılmayanların da məsuliyyətidir.

- Bu şəxslər seçkilərdə iştirak etmirlər. Onlar bəyan ediblər ki, artıq bizim üçün seçki bitib. Bu halda necə seçki saxtakarlığına qarşı mübarizə təşkil edə bilərlər?

-Seçkiyə qatılmamaq, onu boykot etmək bu qərarı verən qüvvələri demokratik cəmiyyət quruculuğu məsuliyyətindən azad etmir. Onların da məsuliyyəti var və bu məsuliyyəti namizədlə bərabər paylaşmağa hazır olmalıdır. Hətta namizəddən xoşu gəlməsə, onu öz düşərgəsində hesab etməsə belə. Biz ortaya mövqe qoymuşuq ki, bu hakimiyyətin dəyişməsi, onun demokratik seçki yolu ilə gəlməsi üçün mübarizə aparırıq. Bundan artıq nə deməliyik, hansı mesajı verməliyik ki, boykotçu dostlarımız, seçkidə iştirak etməyən partiyalarımız cəmiyyətin yeni müstəviyə çıxarılması prosesinə qoşulsunlar. İddia edirlər ki, bu seçkinin nəticələri bəllidir, amma növbəti seçkiyə ciddi şəkildə hazırlaşırıq, ona gedəcəyik. Bu seçkidə seçicini məyusluğa qapadıb, onu psixoloji

cəhətdən əzib növbəti seçkidə qalib gəlmək mümkün deyil. Hər seçkidə prosesin özündən maksimum istifadə etmək lazımdır. Hansı təminat var ki, 2009, 2010-cu il seçkilərində bu hakimiyyət öz idarəetmə metodlarından, proseslərə yanaşmasından, xasiyyətindən əl çəkərək yeni siyasət ortaya qoyacaq. Məndə bu təminat yoxdur. Təminat yoxdursa, demək prosesin bütün dövrlərində onun iştirakçısına çevrilmək lazımdır ki, heç olmasa cəmiyyətə addım-addım nəşə qazandıra bilək. Ola bilər ki, 2003-cü ildə müxalifət hakimiyyətə gəlmədiyi kimi, 2008-də də gəlməsin. Amma elə etməliyik ki, cəmiyyət bu prosesdən qazana bilsin. Çünki hər dövrdə cəmiyyətin gözləntiləri başqadır. Cəmiyyətin ortaya elə ictimai nəzarət mexanizmləri qoymasına nail olmalıyıq ki, uğur əldə edə bilək. Bu ictimai nəzarət mexanizmlərindən ən başlıcası seçkidə verilən səslərdir. Hakimiyyət bunun üzərində düşünməyə məcbur olmalıdır ki, demokratik şəraitdə Azərbaycan seçicisinin 40 faizi ona səs vermədi, bu göstəricinin 55-60 faizə yüksəlməməsi üçün hansı addımları atmalıdır. Hansı siyasəti aparmalıdır ki, növbəti mərhələdə onu vəzifədən kənara atmasınlar. Müxalifət elə etməlidir ki, hətta hakimiyyət keçirdiyi qeyri-demokratik seçkilərdə də onun özünə bəlli reallıqları, yəni müxalifətin əslində nə qədər səs almasının fərqləndirərsən və düşünsən ki, xalq onu sevmir, yeridilən siyasət gec-tez onun özünə qarşı çevriləcək, bu siyasəti dəyişməlidir. Siyasi partiya olaraq, bizim missiyalardan biri də budur. Vətəndaş üçün, seçici üçün hansı dövrdə prezident olmasının əhəmiyyəti yoxdur. Onun üçün əsas iki məsələ var: demokratik, azad haqqı tanınan bir cəmiyyətdə yaşasın və sosial-iqtisadi vəziyyəti kifayət qədər yüksək səviyyədə olsun. Biz hakimiyyətə gələ bilməyəcəyimiz təqdirdə belə hakimiyyət üzərində ictimai nəzarəti elə şəkildə bərqərar etməliyik ki, seçici qeyd etdiyim şərtlər daxilində yaşaya bilsin.

- Cəmiyyəti maraqlandıran məsələlərdən biri də namizədin hansı komanda ilə işləyəcəyidir. Yəni insanlar düşünür ki, bu şəxs verilən vədləri yerinə yetirmək üçün kifayət qədər kadr potensialına malikdirmi? İqbal Ağazadənin belə bir komandası varmı?

- Siyasi partiyanın komandası haqqında danışanda, Azərbaycanda adətən, namizəddən çox ciddi bir nəticələr ortaya qoymağı tələb edirlər. Deyirlər ki, komandanı elan elə və sair. Azərbaycanda partiyaların formalaşma mərhələsi və ölkədə siyasi mühit o qədər ürəkaçan olmayıb ki, arzu və istəklərini, bacarıqlarını bu dövlətin, millətin yolunda

qoymaq istəyənlərin hamısı partiyalarda cəmləşsinlər. Və siyasi partiya üzvü olaraq, bir komandada iştirak edə bilsinlər. Cəmiyyət bundan əlində olanları itirməkdən, tutduğu vəzifədən çıxarılmaqdan, təzyiqlərlə üzləşməkdən çəkinib, qorxub. Buna görə də mövcud şərtlər daxilində hər hansı partiyadan komandasını göstərməyi tələb etməyin özü də kifayət qədər riskli məsələdir. Amma həm də nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan qanunlarla idarə olunan dövlətdir. Aşağı-yuxarı məmur təbəqəsinin böyük əksəriyyəti “Dövlət qulluğu haqqında” qanunun tələblərinə uyğun olaraq vəzifələrə təyin olunmalıdır. Bu qanunun əsasında insanlar bütün dövlət orqanlarında işə götürülməlidirlər. Nədən biz bilik və bacarıqlarına görə bu vəzifələri tuta biləcək insanlara şərait yaratmıyıq? Ümid Partiyasının qarşısına qoyduğu başlıca məqsəd insanları vəzifələrə siyasi mənsubiyyətinə görə deyil, bacarıqlarına görə təyin etməkdir. Ondan vəzifədə olarkən siyasi qərarları icra etmək tələb etmək yox, vəzifəsinin öhdəsindən layiqincə gəlməyi tələb etməkdir. Bunun üçün də bizə “Dövlət qulluğu haqqında” qanunun əsasları yetərlidir. Siyasi vəzifələr - baş nazir, nazirlər və sair məsələsinə gəlincə, istər partiyamız daxilində, istərsə də partiyadankənar kifayət qədər mütəxəssislər, bacaraqlı insanlar var ki, bu vəzifələri tutmağa layiqdirlər. “Vəzifə tutmaq üçün mütləq YAP-ın üzvü olmalısan, açıq tərəfdarı olmalısan” kimi tendensiyanın əleyhinəyəm. Hər kəs bacarığına və qanuna əsasən vəzifə tutmalıdır.

- İqbal bəy, bütün seçkilərdə kampaniyanı pis-yaxşı səsvermə gününə qədər gətirib çıxarmaq mümkün olub. Əsas məsələ isə səsvermə günü və onun səhəri gün baş verənlərdir. Necə hesab edirsiniz, əldə etdiyiniz nəticələri hər hansı bir vasitə ilə qoruyub saxlaya biləcəksinizmi?

- Keçmiş nəticələrə baxanda, heç bir halda buna ümid etmək olmaz. Amma fərqli məsələlər var. Regionda baş verən proseslər, Qərbin və Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı maraqları, bizim özümüzün seçki prosesinə fərqli taktika ilə qatılmağımız və sair, bütün bunlar bölgədə yeni ab-havanın olduğunu diktə edir. Kimsə bunu tuta bilmirsə, bu ab-hava uğrunda gedən mübarizənin şahidi deyilsə, bu naşı yanaşmadır. İndi 2003-cü il deyil, 2008-ci ildir. Hakimiyyət də bunu çox gözəl bilir, dərk edir. Amma bütün bu nəticələri əldə etmək üçün 50 faizin üstündə səs toplamaq lazımdır. Mən 50-nin üzərində səs toplayacamsa, mənim nəticələrim tanınacaq. Buna əminəm. Amma ilk əvvəl bu nəticəni əldə etmək lazımdır. Bütün nəzər-diqqətimizi buna yönəltməliyik. Seçici məyusluğa

qatılmasın ki, indiyə qədərki seçkilərdə bu olmayıb və sair. Mən seçicilərdən bircə xahiş edirəm; gəlin, səsini verin və gedin evinizdə oturun. Allahınız və vicdanınız qarşısında rahat olun ki, bu seçkidə iştirak etdiniz, səsini iqtidar bülletendə öz xeyrinə saxtalaşdırıb qutuya ata bilməyəcək. Yox, adamlar güman edirsə ki, onsuz da heç nə dəyişməyəcək, təbii, evdə oturmaqla onsuz da dəyişməyəcək. Amma sən gəl, səsini ver ki, bizim dəyişməyə imkanımız olsun. Bu imkanı tanımaq istəyirik. Bu imkanı necə reallaşdıracağıq, bu, artıq mənim işimdir. Mən bunu bacaracağıma əminəm. Amma seçici səs verməyəcəyi, evdə oturacağı və hakimiyyət də inzibati resurslarından istifadə edib kifayət qədər səs alacağı təqdirdə təbii heç nə dəyişməyəcək. Seçici səs verməyəndən sonra mənim hakimiyyəti dəyişmə mexanizminə necə olmalıdır? Beynəlxalq aləmlə nə cür təmasda olmalıyam ki, seçici mənə səs verib? Ona görə əhalidən bir xahişimiz budur ki, heç bir ümitsizliyə qapılmadan, çəkilmədən cəmi yarım saat vaxt ayıraraq seçkiyə gəlin. Bilirsiniz ki, gəlməyəndə dəyişməyəcək, hakimiyyət qalacaq. Sən gəl, səs ver, qoy heç olmasa onda dəyişməsin və məsuliyyət bizim üzərimizdə qalsın. Seçici seçkiyə gəlməyəndə məsuliyyət onun üzərində qalır ki, əhali seçkiyə gəlmədi, mən neyləməliyəm. Amma gəlib səs verirsə və mən hakimiyyəti dəyişə bilmirəmsə, məsuliyyət mənim üzərimdə qalır.

- Ötən seçkilərdə bu hadisələrin də şahidi olmuşuq ki, seçici gəlib səs verib, amma qutudan ayrı nəticələr çıxıb. Sizin qutuya nəzarət etmək mexanizminiz varmı?

- Bizim bütün mexanizmlərimiz var. Seçici sadəcə, gəlib səs versin, məsuliyyəti mənim üzərimə qoysun. Sabah da mən bir söz deyəndə, cavab versin ki, mən gəlib səs vermişdim, bəs nə oldu. Mən ona deyə bilməyim ki, niyə gəlmədiniz, hakimiyyətə yerində qalmaq üçün şans verdiniz. Bu mexanizmlər o zaman işləyəcək ki, seçici bizə səs vermiş olsun. Seçici nədən bizə səs verməsin? Əhali bu hakimiyyətin bütün siyasətini, vədlərini görüb. Bu həyat sizi qane edirsə, ya səs verməyə gəlməyin, ya da gəlib iqtidara səs verin. Yox, qane etmirsə, buyurun gəlin, mövqeyinizi ifadə edin və qayıdın gedin evinizə, qalanı bizlikdir. Hamı gəlib səs verməlidir. Mən boykotçu dostlara da üzümü tutub deyirəm ki, mənim çağırışımla hamı seçkiyə gəlmədiyi kimi, onların da çağırışı ilə hamı seçkini boykot etmir. Heç olmasa, boykot etməyənlərə, seçkidə iştirak edənlərə, səs verməyə gələnlərə deyin ki, seçkilərə gedirsiniz, bu iqtidara yox, layiq bildiyiniz adama səs verin. Mən hesab edirəm ki, bu gün ruhən, mübarizə metodu, demokratik proseslərə sadıqlığı, bu

hakimiyyətə qarşı çiyin-çiyinə mübarizə aparmaq baxımından bu düşərgəyə, elektorata məndən yaxın heç kim yoxdur. Boykot edənlər etsin, heç olmasa, iştirakçılara yönəlik bir müraciət ünvanlayın. Bu həm də sizin vətəndaş, ictimai xadim və siyasi partiya rəhbəri kimi borcunuzdur.

- İqbal bəy, deyirsiniz ki, nəticəniz olacaqsa tanınacaq. Boykot qərarı vermiş partiyaların bir neçəsi artıq bəyanat veriblər ki, bu seçkilərin nəticələrini tanımırıq...

- Yanaşmanın qüsuru bundadır. Heç olmasa, bu bəyanatı bir qədər fərqli tərtib edəydilər ki, 2008-ci ildə keçirilən seçkilərdə iqtidarın namizədi qalib elan olunacağı təqdirdə, biz onun legitimliyini tanımayacağıq. Bəyanat ən azı bu şəkildə tərtib olunmalı idi. Duzdür, iddia edə bilərlər ki, biz bilirik seçkinin nəticəsi nə olacaq. Bunlar nəzəri məsələlərdir. Amma birdən o cür olmadı. Onda hansı mövqe ifadə olunacaq? Burada heç olmasa, normal yanaşma olmalı idi. Çünki sadaladıqları arzuolunmaz şəraiti mən yaratmamışam ki, sabah mən qalib gələcəyim təqdirdə mənim əldə etdiyim nəticələri tanımasınlar. Tutaq ki, iqtidar onların dediklərini edib. Bunu mən etməmişəm. Seçkidə fərqli bir nəticə ortaya çıxıbsa, necə bunun nəticələrini tanımaya bilərsiniz? Bu doğru yanaşma deyil.

- Həmin bəyanatı verənlərə hər hansı bir müraciətiniz oldumu?

- Bu qərarı verənlərə müraciətimiz hazırlanır. Amma bir məsələnin üzərinə qayıdaq. Tutaq ki, iqtidar seçkilərin nəticələrini saxtalaşdırıb və özünü qalib elan edib. Bu adamların iki ay qabaqcadan bir bəyanat imzalamaqla və məni hakimiyyətlə baş-başa buraxmaqla işləri bitmiş hesab oluna bilməz...

- Onda onlar deyəcək ki, biz vaxtında dedik ki, gəlin, seçkiləri boykot edək, etmədiniz.

- Boykot cəmiyyətin işinə yarayırsa, edək. Yaramır. Amma mənim seçkidə iştirak etməyim, qələbəni saxtalaşdırılacağı təqdirdə mənimlə yanaşı durub mübarizə aparmaları Azərbaycanda hər şeyi dəyişə bilər. Niyə dəyişmək üçün çalışmırlar? Faktı göstərmək dəyişməkdən daha yaxşıdır mı? Məncə yox. Saxtalaşdırma olanda da, real nəticələri olanda da faktı beynəlxalq təşkilatlar da bilir, ictimaiyyət də. Bizim üçün dəyişmək vacibdir, faktı fiksə etmək yox. Bircə Qərb təşkilatı boykot ideyasını dəstəklədimi? Onların yanaşması belədir ki, biz sizin əvəzinizə demokratik cəmiyyət qurmayacağıq, siz prosesin iştirakçısı

olmalısınız, biz də demokratik cəmiyyət quruculuğuna yardım etməliyik. Biz prosesdən kənarda qaldıqca yardım da edə bilməyəcəklər.

- Siz indi prosesin iştirakçısısınız. Qərbdən hansısa bir yardım varmı?

- Qərbin demokratik proseslərə yardımından narazı deyiləm. Nə etməlidirlər? Mənə gətirib pul verməli deyillər, seçici ilə təmasımı təşkil etməli deyillər. Prosesi müşahidə edirlər, sonda da rəylərini bildirəcəklər. Qalan iş bizim - təkcə siyasi qüvvələrin yox, bütövlükdə cəmiyyətin üzərinə düşür. Cəmiyyəti isə ayağa qaldıran, siyasi proseslərə hazırlayan partiyalar olmalıdır.

- Zaman-zaman belə fikirlər səslənib ki, Azərbaycanda seçkilərin taleyi təkcə daxili amillərlə deyil, həm də Qərbin, Rusiyanın mövqeyindən asılıdır...

- Azərbaycanda 50 faizin üstündə kim səs toplayacaqs, beynəlxalq güclər də onun yanında olacaq.

- Təsəvvür edək ki, seçkilərdə 50 faizdən azacıq artıq bir namizəd səs toplayıb, 50 faizdən azacıq aşağı digər bir namizəd. Bu situasiyada hansısa bir əməkdaşlıq formaları, güzəştlər seçilə bilərmi?

- Kifayət qədər mümkün variantdır. Ermənistanda Bağdasaryan rəsmən 17 faiz səs toplamışdı, amma bu gün Təhlükəsizlik Şurasının katibi və siyasi təşkilatı ilə hakimiyyətə ortaqdır. Bu variantlar Azərbaycan dövlətinə və dövlətçiliyə nə qədər faydalı olacaqs, ondan istifadə etmək lazımdır.

- Yəni söhbət koalision hakimiyyətdən gedir?

- Bu təklifi bizim irəli sürməyimiz doğru olmazdı. Hakimiyyətin əgər belə bir niyyəti olarsa, dövlət və dövlətçilik maraqları baxımından hər şeyə adekvat münasibət bildirmək mümkündür.

Elşad Məmmədli

16.09.2008-ci il Yeni Müsavat

MÜXALİFƏTİ BU SEÇKİDƏN SAĞ-SALAMAT ÇIXARACAĞIQQ

Prezident seçkiləri ilə bağlı təbliğat-təşviqat kampaniyasının başa çatmasına bir həftədən də az qalır. Bu müddətdə prezidentliyə namizədlər arasında daha çox Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin fəaliyyəti nəzərə çarpıb.

"Müxalifəti bu seçkidən sağ-salamat çıxaracağıq"

İqbal Ağazadə: "Əgər bütün partiyalar seçkiyə qatılarsaydı, indi ölkədə tam fərqli ab-hava hökm sürərdi"

Prezident seçkiləri ilə bağlı təbliğat-təşviqat kampaniyasının başa çatmasına bir həftədən də az qalır. Bu müddətdə prezidentliyə namizədlər arasında daha çox Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin fəaliyyəti nəzərə çarpıb.

Artıq bəzi dairələrdə belə fikirlər səslənir ki, İ. Ağazadə öz mövqeyindən geri çəkilməyə, seçkidən dərhal sonra onu həbs təhlükəsi gözləyir. O, özü bunu nəzərə alırmı? Bu və digər suallarımıza cavab almaq üçün İ. Ağazadə ilə danışdıq.

- İqbal bəy, seçki kampaniyasının indiki mərhələsində sizdə hansı qənaət formalaşıb?

- İndiyədək apardığımız kampaniyadan bu qənaətə gəlmişəm ki, Ümid Partiyası seçkilərlə bağlı çox doğru qərar qəbul edib. Seçkidə iştirak qərarı ən doğru qərar idi. Bunun alternativini olan qərarlar cəmiyyətin demokratikləşməsinə töhfə vermək baxımından qətiyyənlə məqbul deyildi. Bir daha sübut olundu ki, hansısa fərqli taktika demokratik inkişafa ziyanından başqa bir şey verə bilməz. İkincisi, seçici ilə ünsiyyətə olmaq mahiyyət etibarilə demokratik inkişafın tərkib hissəsidir. Demokratiyanın təşəkkül tapması, inkişafı və möhkəmlənməsi üçün müxalifət də qrup maraqlarını önə çəkdi. Nəticə etibarilə onların hər ikisinin mövqeyi eyni anlama gəlib çıxdı. İqtidar deyirdi ki, biz yenə hakimiyyətdə qalacağıq, müxalifət də deyirdi ki, hakimiyyət seçkilərin nəticələrini saxlayıb mövcudunu qoruyacaq. Beləliklə, onlar eyni ələ oynadı. Bu işə bizim işimizi çətinləşdirdi. Əgər bu partiyalar seçkiyə qatılarsaydı, indi ölkədə tam fərqli ab-hava hökm sürərdi. Prosesdə iştirak etməklə, seçicinin fəallığına nail olmaqla regionda baş verənlərin fonunda fərqli situasiya formalaşdırmaq mümkün idi. Amma təəssüf ki, dostlar bunu etmədi. Hər halda, bu müddətdə qərarımızın ən doğru qərar olduğu bir daha təsdiqləndi.

Dördüncü qənaətim budur ki, bəzi müxalifət partiyaları seçkini boykot etsə də müxalifətçilər, bütövlükdə cəmiyyət Ümid Partiyasının namizədinə inanır. Seçici...

Şübhəsiz, bu gündəlik qərarlarla işləmişik. Seçkilərdən sonra biz hakimiyyətin prosesinə yanaşmasından asılı olaraq seçkilərdə qalıb qoyacağıq, min saxtalaşdırılmasına əl verməyəcəm. Bu yolda son günədək tərəfdarlarımı necə rumuşlasam, sonadək də cür olacaq. Qələbəmin real olmasına əngəl törətməyə ləqəssə, haqqım uğrunda hamıdan əvvəl özüm olacağım təmsilçilik məsuliyyəti mənim Mənə dəstək vermək işi borcudur, o cümlədən seçkilərdə qatılmayanların. Bu prosesdə həbsim də, ölümüm də, heç nə olmaya da bilməyəcək. Kimiyyət də ola bilər.

- Sizin üçün bu seçkidə priz ola bilər?

- Mənim üçün sürprizlər ki, qutudan hakimiyyətdə qalıb çıxsın. Çünki seslərin axarını bilirdim, Ümidin namizədini xacəsinə əminəm.

- Bugünlərdə Firuz verdi adlı bir bəstəyə bağlı xoşagəlməz verdi...

- Məsələ heç də Firuz dediyi kimi deyil. Biz dərd öncə bir neçə himnlə bağlı sifariş və bir növ müsabiqə anlaşıq. 4 bəstəçi himn və bizə təqdim edib, onların hansının himn müəyyən etməmişik səlahiyyətli qurumlardan hansını bəstəkarla müqaviləni davam etdirəndir.

İqbal Ağazadə

İqtidarın sizə qarşı belə addım atacağını gözləyirsinizmi?

- Heç kim heç nədən siqortalanmayıb. Hər şey mümkündür. Amma ilk gündən Ümidin bir taktikası da o idi ki, seçki kampaniyası zamanı və ondan sonra qarşıdurma olmasın, qapı-qapı işləmək və repressiv metodlara mane olaq. İlk gündən belə plan qurmuşduq ki, fəallarımızın xüsusi siyahılara alınmasını, onların iş, yaşayış yerində təqiblərə məruz qalmasını durdurublaq. Səhərlərdə...

Artıq bəzi dairələrdə belə fikirlər səslənir ki, İ. Ağazadə öz mövqeyindən geri çəkilməyə, seçkidən dərhal sonra onu həbs təhlükəsi gözləyir. O, özü bunu nəzərə alırmı? Bu və digər suallarımıza cavab almaq üçün İ. Ağazadə ilə danışdıq.

- İqbal bəy, seçki kampaniyasının indiki mərhələsində sizdə hansı qənaət formalaşıb?

- İndiyədək apardığımız kampaniyadan bu qənaətə gəlmişəm ki, Ümid Partiyası seçkilərlə bağlı çox doğru qərar qəbul edib. Seçkidə iştirak qərarı ən doğru qərar idi.

Bunun alternativini olan qərarlar cəmiyyətin demokratikləşməsinə töhfə vermək baxımından qətiyyənlə məqbul deyildi. Bir daha sübut olundu ki, hansısa fərqli taktika demokratik inkişafa ziyandan başqa bir şey verə bilməz. İkincisi, seçici ilə ünsiyyətdə olmaq mahiyyət etibarilə demokratik inkişafın tərkib hissəsidir. Demokratiyanın təşəkkül tapmasının yeganə yolu ünsiyyətdən keçir. Üçüncü qənaətim isə budur ki, bu dövr çox optimal dövr idi, demokratik qüvvələrin bundan maksimum istifadə etməsi gərəkdir. Təəssüf ki, iqtidar da, müxalifətin seçkini boykot edən kəsimi də demokratikləşmə prosesinə eyni dərəcədə ziyan vurdu. İqtidar xalqın, dövlətin yox, öz mənafeyindən çıxış etdi, müxalifət də qrup maraqlarını önə çəkdi. Nəticə etibarilə onların hər ikisinin mövqeyi eyni anlama gəlib çıxdı. İqtidar deyirdi ki, biz yenə hakimiyyətdə qalacağıq, müxalifət də deyirdi ki, hakimiyyət seçkilərin nəticələrini saxtalaşdırıb mövcudluğunu qoruyacaq. Beləliklə, onlar eyni ələ oynadı. Bu isə bizim işimizi çətinləşdirdi. Əgər bu partiyalar seçkiyə qatılardı, indi ölkədə tam fərqli ab-hava hökm sürürdü. Prosesdə iştirak etməklə, seçicinin fəallığına nail olmaqla regionda baş verənlərin fonunda fərqli situasiya formalaşdırmaq mümkün idi. Amma təəssüf ki, dostlar bunu etmədi. Hər halda, bu müddətdə qərarımızın ən doğru qərar olduğu bir daha təsdiqləndi.

Dördüncü qənaətim budur ki, bəzi müxalifət partiyaları seçkini boykot etsə də müxalifətçilər, bütövlükdə cəmiyyət Ümid Partiyasının namizədinə inanır. Seçicilər teleçıxışlarımı, mətbuatda dərc olunan müraciətlərimi diqqətlə izləyib. Bəlli olan budur ki, müxalif kəsimin əksəriyyəti bizi dəstəkləyir və Ümidin namizədinə səs verməyə hazırdır.

- Seçki gününə bir həftə qalmış belə məlumatlar yayılır ki, oktyabrın 15-dən sonra iqbal Ağazadəni həbs edə bilərlər. İqtidarın sizə qarşı belə addım atacağını gözləyirsinizmi?

- Heç kim heç nədən sığortalanmayıb. Hər şey mümkündür. Amma ilk gündən Ümidin bir taktikası da o idi ki, seçki kampaniyası zamanı və ondan sonra qarşıdurma olmasın, qapı-qapı işləyərkən və repressiv metodlara mane olaq. İlk gündən belə plan qurmuşduq ki, fəallarımızın xüsusi siyahılara alınmasını, onların iş, yaşayış yerində təqiblərə məruz qalmasını durdura bilək. Şükür ki, bu taktikanı uğurla həyata keçirə bildik. Bir kimsənin təqib olunmasına şərait yaradan addım atmadıq. Bununla həm də ölkədə yeni ənənənin bünövrəsini qoyduq. Müxalifəti bu seçkilərdən sağ-salamat, toparlanmış halda

çıxarmağa nail olacağıq. Müxalifət bu seçkidən qalib çıxacaq. Biz bu seçkiyə qələbə çalmaq üçün qoşulmuşuq. Bu günədək çox uğurla işləmişik. Seçkilərdən sonra nələr olacağı barədə proqnozlar vermək istəməzdim. Seçkilərdən sonra biz hakimiyyətin proseslərə yanaşmasından asılı olaraq mövqe ortaya qoyacağıq. Əgər seçkilərdə qalib gələcəyəmsə, səsimin saxtalaşdırılmasına imkan verməyəcəyəm. Bu yolda sonadək mübarizə aparacağam. Amma bu günədək tərəfdarlarımı necə qorumuşamsa, sonadək də həmin cür olacaq. Qələbəmin reallaşdırılmasına əngəl törətməyə çalışacaqsa, haqqım uğrunda ortada hamıdan əvvəl özüm olacağam. Mənə dəstək vermək isə hamının borcudur, o cümlədən seçkiyə qatılmayanların. Bu proseslərin içində həbsim də, ölümüm də ola bilər, heç nə olmaya da bilər.

-Sizin üçün bu seçkidə nə sürpriz ola bilər?

-Mənim üçün sürpriz o ola bilər ki, qutudan hakimiyyətin namizədi qalib çıxsın. Çünki proseslərin axırını bilirəm və qutudan Ümidin namizədinin qalib çıxacağına əminəm.

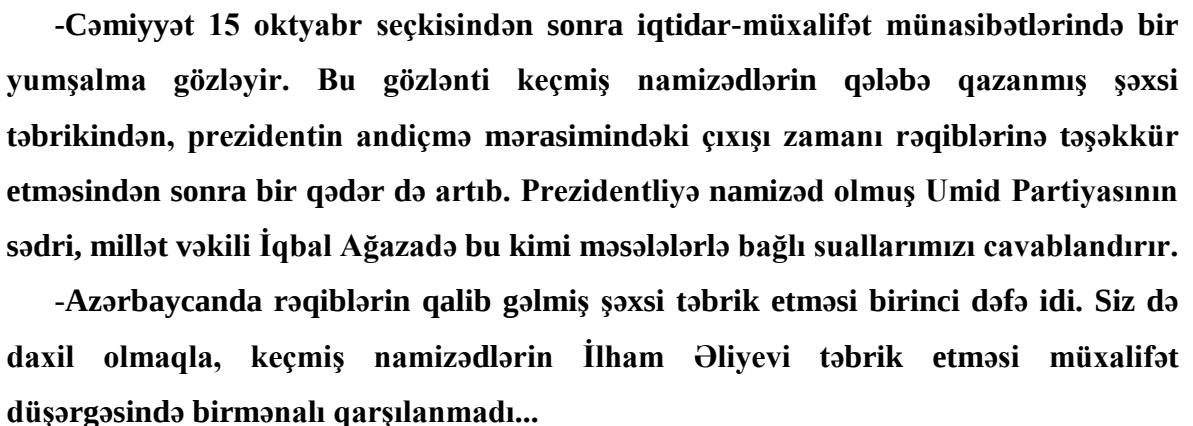
- Bugünlərdə Firudin Allahverdi adlı bir bəstəkar sizinlə bağlı xoşagəlməz açıqlamalar verdi...

- Məsələ heç də Firudin bəyin dediyi kimi deyil. Biz xeyli müddət öncə bir neçə bəstəkara himnlə bağlı sifariş vermişik. Bu bir növ müsabiqə anlamına gəlib çıxır. 4 bəstəçi himn bəstələyib və bizə təqdim edib. Biz hələlik onların hansının himn olacağını müəyyən etməmişik. Partiyanın səlahiyyətli qurumları bu variantlardan hansını bəyənsə, həmin bəstəkarla müqavilə bağlayıb işini davam etdirməsini xahiş edəcəyik. Himnlə bağlı seçim seçkidən sonra olacaq. Firudin bəyin bəstələdiyi himndən də heç yerdə istifadə etməmişik, o, bir variant kimi müzakirə olunur. Hansı variant bəyəniləcəksə, həmin bəstəkarla da işimizi davam etdirəcəyik. Bu halda Firudin bəyin indidən belə açıqlama verməsinin heç bir anlamı yoxdur.

Elşad Məmmədli

09.10.2008-ci il Yeni Müsavat

İqbal Ağazadə: “Çalışdığımız bu idi ki, seçkidə dəyənlər işə düşməsin, repressiyalar olmasın və müxalifət yeni nəfəs alsın”



-Biz Azərbaycan iqtidarı ilə müxalifətinin yeni müstəvidə yeni siyasi xətt ortaya qoymasının tərəfdarı idik. Prezident seçkisinin bütün əyər-əskikliklərinə, çatışmazlıqlarına baxmayaraq, hesab edirik ki, Azərbaycan cəmiyyətində iqtidarla müxalifət arasında bir etimadsızlıq, qarşıdurma mühiti var. Bu qarşıdurma mühitini aradan götürmək üçün çalışdıq. Cəmiyyətdə bu missiyanı öz üzərinə götürmək çox ağır işdir. Reytinqin aşağı düşməsindən tutmuş müxtəlif cür yanaşmalar, müxtəlif şərhlər və s. gözlənilirdi. Amma ilk addımı kimsə atmalı idi. Biz istəyirik ki, Azərbaycan iqtidarı ilə müxalifəti normal bir müstəvidə bir-biri ilə davrana bilsin və bizim əhali ilə təmas müxalifətin regionlara gedib insanlarla mütəmadi ünsiyyət qurmaq imkanlarını da hakimiyyət tanısin. Azərbaycanın Ümid Partiyası olaraq, iqtidar müxalifətə bugün bu şəraiti yarada bilməsi üçün bir addım atdıq. Və addımımız hakimiyyət tərəfindən də müsbət qarşılandı, eyni mövqedən də ölkənin prezidenti çıxış elədi. İlk dəfə olaraq seçkidə iştirak edən namizədlərə təşəkkür edib müsbət münasibət bildirdi və dedi ki, Azərbaycanda bu, iqtidar və müxalifət üçün yeni bir müstəvidir. Azərbaycan cəmiyyəti demokratikləşmə üçün bundan yararlanmalıdır, siyasi partiyalar bundan istifadə etməyi bacarmalıdırlar. Biz isə partiya olaraq növbəti mərhələyə hazırlaşırıq. Bələdiyyə seçkilərinə ciddi şəkildə planlarımız var, regional təşkilatlar vasitəsi ilə aşağıdan yuxarı hakimiyyət qollarında təmsil olunub növbəti seçkili mərhələlərə uğurlu çıxmağa çalışacağıq.

-Necə düşünürsünüz, prezidentin səsləndirdiyi fikirlər siyasi partiyaların fəaliyyətinə təsir edəcəkmi, siyasi partiyalar normal fəaliyyət göstərmək imkanı qazanacaq mı?

-Hesab edirəm ki, bu başlanğıcdır. Gələcəkdə necə olacaq, bunu indidən demək çox çətinidir. Amma başlanğıc üçün belə bir ifadənin, mövqeyin səslənməsi çox vacib idi. Söhbət heç vaxt seçkilərdən sonra birinci ilə üçüncünün, dördüncünün, beşincinin dartsımasından və yaxud da onların münasibətindən asılı olmayıb. Həmişə birinci ilə ikincinin münasibətindən asılı olub. Yenə də deyirəm ki, biz bu missiyanı etdik və buna görə də qarşı tərəfdən müsbət cavab aldığımızı. Bundan sonra necə olacaq, bu həm də hakimiyyətin və ümumi müxalifətin yanaşmasından çox asılıdır. Təşkilatlanma imkanlarından və bu prosesin davam etdirilməsindən nə dərəcədə maraqlı olmasından asılıdır. Biz təşkilat olaraq, bu addımla Azərbaycan cəmiyyətinin demokratikləşməsinə

töhfə verməyə çalışdıq. Nəyə nail olacağıq, bu artıq uzun məsafədir, dövrüdür, zamandır. Bu mərhələni keçmək lazımdır və sonrakı mərhələləri təhlil etmək lazımdır.

-Ümid Partiyası 15 oktyabrın prezident seçkisindən necə çıxdı? İtkiləriniz çox oldu, yoxsa qazancınız?

-Mən açıq deyim ki, seçkidən əvvəl elə sizin qəzetə müsahibəmdə demişdim ki, missiyam təkcə prezident seçilmək deyil. Mənim missiyam həm də cəmiyyətin demokratikləşməsi istiqamətində ciddi addımların atılmasına şərait yaradan siyasi kurs sərgiləməkdir. Biz cəmiyyətə bunu verə bildik. Bu gün heç kim döyülmədi, heç kim həbsə atılmadı, repressiya olunmadı. Seçkinin nəticələrini təhlil edəndə Azərbaycanda keçən 15 ildəki seçki nəticələri ilə 2008-ci ilin seçki nəticələri eyni olub. Yəni hakimiyyət dəyişməyib. Yəni heç kim hakimiyyəti dəyişə bilməyib. Amma hər seçkilərdən sonra müxalifət düşərgəsi bir az da sıxılıb, bir az da əzilib. Bu dəfə bunun qarşısını aldığ. Növbəti mərhələdə necə olacaq, hesab edirəm ki, bunu zaman göstərəcək. Partiya olaraq da cəmiyyətə xidmətimiz bu idi və partiya üzvlərimiz də, rayon təşkilatlarımız, Mərkəzi Aparat da bu işi anlayışlı və doğru qəbul edir. Hər birimiz hesab edirik ki, doğru olan elə bu idi.

-Seçkilər zamanı hər hansı bir itkiniz olmadı?

-Yox. Əstəfürullah. Nə itkimiz olacaq ki? Biz bu seçkidən itkisiz çıxma bildik.

-Bəzi şəxslər sizin seçkidə aldığınız səsərin şişirdildiyini iddia edirlər...

-Əksinə, səsərim çox azaldılıb. Mən heç vaxt bu hakimiyyətin siyasətini dəstəkləməmişəm. Hakimiyyətin Azərbaycan xalqı ilə bağlı qəbul etdiyi qərarların heç birində iştirak etməmişəm. Xalq bu hakimiyyətdən narazı olub meydana çıxanda da xalqla bir yerdə olmuşam. Mənim haqqımda, partiya haqqında mövqe ifadə edən adamlar keçmişdəki fəaliyyətlərinə baxsınlar. Onlar xalq meydana çıxanda hansı mövqeni tutduqlarını təhlil etsinlər. Heç bir repressiya, polis dəyəənəyi olmadığı bir dövrdə əhali qarşısına çıxıb mövqe bildirmək çox asandır. Bu gün 2008-ci il seçkisini tənqid edənlər real hakimiyyət dəyişikliyi olan bir dövrdə niyə bir mövqe ifadə etmədilər? Niyə hamısı evdən baxırdı? Qoy heç olmasa, düşünsünlər və hesab etsinlər ki, Azərbaycan demokratiyasına, cəmiyyət quruculuğuna hansı töhfəni veriblər.

-Prezident seçkisindən sonrakı mərhələdə digər müxalifət partiyaları yeni ittifaqın yaradılması ilə bağlı danışıqlara başlayıblar. Sizin müxalifətdaxili ittifaqlarda təmsil olunmaq fikriniz varmı?

-Hələlik bizim xəttimiz bələdiyyə seçkiləri xəttidir. Bu mərhələdə hər hansı bloklaşmada iştirak etmək fikrimiz yoxdur. Seçkilərin demokratik keçiriləcəyi və demokratik cəmiyyətin quruculuğu istiqamətində nə lazım olsa, digər partiyalarla birgə addım atmağa hazırıq. Amma məhz blok şəklində fəaliyyət göstərmək, seçkilərə birgə getmək, məsələləri bizim üçün aktual deyil. Biz bu mərhələdə hər hansı bloka daxil olmadan fəaliyyət göstərmək fikrindəyik.

-Nə üçün? Müxalifətdaxili birliklərdə iştirak etməməyinizin səbəbi nədir?

-Sadəcə hesab edirik ki, cəmiyyət və demokratik proses bu cür müxalifətdaxili birliklərdən daha çox ziyan çəkir. Çünki müəyyən birlik sonda nəticə əldə edə bilmir, qarşısına qoyduğu məqsədlər uğrunda axıra kimi mübarizə aparmağa nail olmur, perspektivi bəlli olmadığından müəyyən dövrdən sonra dağılır və cəmiyyət də xəyal qırıqlığına uğrayır. Cəmiyyət indiyə kimi yaranan birliklərin heç birindən gözlədiyini ala bilməyib. Bunun da nəticəsində sonradan müəyyən problemlər yaşanıb.

- Ayrı-ayrılıqda mübarizə aparmaq hər hansı perspektiv vəd edirmi?

-Çox yaxşı perspektiv vəd edir. Burada heç bir problem yoxdur. Ayrılıqda mübarizə aparmaq taktikası heç kimi qorxutmamalıdır. Biz bu taktikadan istifadə etmişik və müəyyən uğurlarımız var. Bu baxımdan da şəxsən biz ayrı-ayrılıqda uğur qazana biləcəyimizdən qorxmuruq.

Ümumiyyətlə, siz müxalifətdaxili birliklərin yaradılması məsələsini müzakirə etməsinizmi?

-Prezident seçkisindən sonrakı mərhələdə partiyada bununla bağlı hər hansı müzakirə aparılmayıb. Əslində buna ehtiyac görmədiyimizdən xüsusi müzakirəyə də ehtiyac duymuruq. Ümumilikdə isə hesab edirəm ki, hər bir kəs doğru bildiyi yolla getməlidir. Əgər digər partiyalar bu yolu doğru hesab edirlərsə, onda onlar doğru bildikləri yoldadırlar.

-Siz bu yolu doğru hesab etmirsiniz?

-Xeyr, mən doğru hesab etmirəm. Əgər həmin yolu doğru hesab etsəydim, mən də orda olardım.

-Ümumilikdə siz prezident seçkisi ilə bağlı aparılan kampaniyanı necə dəyərləndirirsiniz, bu nə qədər təmiz kampaniya oldu?

-Yox, mən deməzdim ki, təmiz bir kampaniya aparıldı. Bir sıra problemlər oldu. Amma yenə də deyirəm ki, seçkinin nəticələrinə, bütün əyər-əskikliklərə, çatışmazlıqlara baxmayaraq, bu qiyməti verdik ki, yeni müstəvi alınsın. Ona görə bu seçkini təhlil etmək bizim işimiz deyil. Bunun üçün təhlilçilər var, tarixçilər var. Biz səhvlərimizi də bilirik, qarşı tərəfin etdiklərini də. Hər şey bizə bəllidir. Sadəcə olaraq, bizim üçün ən maraqlı olan və çalışdığımız bu idi ki, bu seçkidə dəyənlər işə düşməsin, repressiyalar olmasın və müxalifət yeni bir nəfəs alsın.

-Bu tərkibdə keçirilən seçkilərlə hər hansı dəyənin olacağı gözlənilirdimi?

-Bəli, mümkün idi. İqbal Ağazadə 2003-cü ildəkindən həтта bir az da yumşaq mövqe nümayiş etdirsəydi, yenə həmin proses baş verə bilərdi. Mən yenə də həmin adamam, dəyişməmişəm ki. Yenə də həmin partiyanın rəhbəriyəm. Fərqli mövqe qoysaydım, fərqli yanaşma olacaqdı.

-Belə çıxır ki, siz seçkidə çox yumşaq mövqe tutdunuz?

-Hər halda, hesab edirəm ki, mən bu seçkidə cəmiyyət üçün kifayət qədər faydalı ola bilən bir mövqe tutdum.

-Bundan sonrakı mərhələdə əsas fəaliyyətiniz hansı istiqamətdə olacaq?

-Biz daha çox partiya quruculuğu, növbəti seçkilərdə iştirak və qələbə barədə düşünürük. Prezident seçkisindən sonra partiyanın ümumrespublika müşavirəsi keçirildi və bu müşavirənin yekun nəticələrinə görə gəldiyimiz qənaət noyabr ayının 1-dən etibarən bələdiyyə seçkilərinə hazırlığa start verməklə bağlıdır. Burada söhbət 1 il ərzində ciddi şəkildə həm rayon strukturları, həm mərkəzi aparatla, həm də özəklərlə birlikdə seçkilərə hazırlaşmaqdan gedir. Eyni zamanda, paralel olaraq Seçki Məcəlləsinin dəyişdirilməsi istiqamətində beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı və Milli Məclisdə mübarizəmizi davam etdirəcəyik.

-Bələdiyyə seçkilərində necə iştirak edəcəksiniz?

-Biz bu seçkilərdə ciddi şəkildə iştirak etmək fikrindəyik. Bu gün Azərbaycanda üç minə yaxın bələdiyyədə 24 minə qədər bələdiyyə üzvü yeri var. Bu yerlərin hər biri uğrunda, ən azı üçdə ikisi uğrunda mübarizə aparmaq fikrindəyik. Buna görə də, hər

bələdiyyəyə bir yox, bir neçə namizəd irəli sürüləcək. Ölkənin bütün ərazilərindəki bələdiyyələrin hər birinə siyahı üzrə namizədlər irəli sürəcəyik.

-Prezident seçkisi ilə bağlı yekun maliyyə hesabatını Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etmisinizmi?

-Yekun maliyyə hesabatı partiyada hazırlanır və bu günlərdə yekunlaşacaq. Ən gecı həftənin sonuna kimi həmin hesabat MSK-ya təqdim olunacaq.

-Prezident seçkisi sizə neçəyə başa gəldi?

-İki yüz min manatdan bir qədər çox vəsait sərf olundu.

-Hazırda seçki fondunuzda pul qalıbmı?

-Yox qalmayıb. Fonddakı bütün pul xərclənib.

Asim Səfərov

30.10.2008-ci il Ekspress

HƏR KƏSLƏ İŞLƏMƏYƏ BƏRCLUYUQ

Prezident seçkisindən sonra siyasi partiyaların o cümlədən, Ümid Partiyasının da fəaliyyətində aktivliyin şahidi olmuruq. Müxalifətin hansısa birlik cəhdləri ilə bağlı müzakirələrə Ümid Partiyası qoşulmur. Maraqlıdır, onlar növbəti mərhələdə də təkcə addımlayacaqlar, yoxsa hansısa bir əməkdaşlıq formatı müəyyənləşdirəcəklər?

[illegible]

Ümumiyyətlə, 2008-ci il seçkisindən sonra bu partiyada proseslərə yanaşma nə cürdür? Bu və digər suallarımıza cavab almaq üçün adıçəkilən partiyanın sədri, millət vəkili İqbal Ağazadə ilə söhbətləşdik.

-İqbal bəy, prezident seçkisindən sonra belə fikirlərə rast gəlinir ki, Ümid Partiyası bu prosedən itkilərlə çıxıb, ağır zərbələr alıb. Doğrudanmı, belədir?

-Seçkilərdə iştirak edən partiya qalib gəlmədikdə istənilən halda bu və ya digər şəkildə itkiyə məruz qalır. Mənəvi itkilər daha çox olur. Çünki sistemi, psixologiyayı, təbliğatı bunun üzərində qurursan. Amma Azərbaycan cəmiyyətinin real durumu seçicilərimizə də, o cümlədən digər siyasi partiyalara da bəlli idi. Buna görə də hesab edirəm ki, bütün bu bəlli olan nəsnələrin içərisində Ümid Partiyası elə də ağır zərbə almadı. Əksinə, Ümid məsuliyyəti öz üzərinə götürərək, cəmiyyətdə yeni münasibətlər formalaşmasına doğru addım atdı. Diqqət edin; prezident andiçmə mərasimində müxalifətə yönəlik müsbət bir mesaj verdi. Kimsə bunu fərqli dəyərləndirə bilər, kimsə buna müsbət və ya doğru yanaşmaya bilər. Amma Azərbaycanda seçkilərdə iştirak edənlər arasında mübahisə həmişə birinci ilə ikinci arasında olur. Birinci ilə üçüncünün, dördüncünün, beşincinin arasındakı münasibətlər cəmiyyətinin ümumi halını, ümumi siyasi mənzərəni aydınlaşdıran faktora çevrilir. Demək, mesaj birbaşa bizim ünvanımıza səsləndirilmişdi. O ünvan ki, əslində müxalifətin müəyyən bir kəsimini də biz öz arxamızca aparırıq. Bu gün bu mühitin əldə olunması mahiyyət etibarı ilə yerlərdə, müəssisələrdə, idarələrdə, o cümlədən, bölgələrdə, kəndlərdə ümumən müxalifətin üzərinə olan hücumları səngidəcək. Artıq yerlərdə icra strukturları, məmurlar bir qədər geri çəkiləcəklər. Əslində, rayonlarda müxalifət anlayışı dar, partiyalar anlayışı çox zəifdir. Azərbaycan prezidenti deyir ki, mən müxalifətə təşəkkür edirəm və yeni siyasi müstəvidə yeni münasibətlər sisteminə daxil oluruq. Artıq bu münasibət təkcə Ümid Partiyasına yox, yerlərdə bütün müxalifət partiyalarına şamil olunacaq. Bu, kimin necə dəyərləndirməsindən asılı olmayaraq, bizim cəmiyyətə verdiyimiz qazandır. Mən bir siyasətçi, partiya sədri olaraq ən radikal formalardan da istifadə etmişəm. Tutaq ki, 2003-cü ilin prezident seçkilərində proseslərə yanaşmam, orada iştirakım da tamam fərqli olub. Zəlzələdən, ya vəlvələdən, nəticələri təhlil etmədən deyə bilərik ki, cəmiyyət həmin proseslərdə udub. Bunun səbəblərini araşdırmayaq. Düzdür, hakimiyyət daha repressiv olub, heç kimi eşitməyib, qayda-qanun olmayıb, qanunlar pozulub. Amma fərq etməz, reallıq budur ki, cəmiyyət, demokratik kəsim həmin proseslərdən daha ağır itkilərlə çıxıb. Biz növbəti mərhələdə cəmiyyəti bu repressiyalardan, qorxudan, itkilərdən xilas edib yeni bir müstəviyə çıxmalı idik. Ona görə də hesab edirəm ki, bu işin öhdəsindən ən azı bacarıqla gəldik.

-Seçkidən sonra ümumən müxalifət düşərgəsində gedən prosesləri necə qiymətləndirirsiniz?

-Çox təəssüf ki, müxalifətin siyasi fəaliyyət strategiyasına yanaşması səhvdir. Muxalifət bütövlükdə cəmiyyəti hara apara biləcəyi və cəmiyyətə nə vəd edəcəyi, bu mübarizənin sonunda cəmiyyətə nə qazandıra biləcəyi haqda aydın təsəvvürə malik deyil. Biz “a” nöqtəsindən “b” nöqtəsinə qədər məsafə qət edirik. Yəni müxalifətçilikdən hakimiyyətə doğru məsafəni qət etməliyik. Bu yol uzun yoldur. Bu yolda cəmiyyətin demokratikləşməsi, maarifləndirmə, söz və mətbuat azadlığının təmin olunması, seçki qanununun dəyişdirilməsi, prosesin aparılması, düzgün istiqamətləndirilməsi, insanların bu prosesə cəlb olunması və sonda seçki və qalibiyyət gəlir. Bu yolda hər hansı məsafəyədək bizimlə bərabər addımlaya biləcək nə qədər adam varsa, onların hamısı ilə işləməyə borcluyuq. Biri qanunların dəyişdirilməsinə qədər gedəcək, biri söz və mətbuat azadlığının qorunmasına qədər irəliləyəcək, digəri sərbəst toplaşma azadlığı bərpa olunan qədər və sair. Bu şəkildə ələnmə prosesi gedəndən sonra axırda bir qrup da hakimiyyət iddiasını ortaya qoyacaq. Siyasi partiyaların təmərküzləşməsi də bununla olacaq. Partiyalar hakimiyyət iddiasını ortaya qoyub seçkilərdə iştirak edəcək və qalib gəlməyə çalışacaq. Bu məsafəni gedərkən birinə “sən kənara dur, çünki mənim kimi düşünürsən”, digərinə “sən qıraqda dayan, çünki sən Azərbaycan cəmiyyətinin real halına cavab verən siyasət yürütmürsən” başqasına sərt şəkildə “səndən xoşum gəlmir” deyib də hər kəsi kənara qoyub, mahiyyət etibarlı ilə iki-üç nəfərlə bu qədər ağır və çətin yolu qət etmək mümkün deyil. Yanaşmanın səhvliliyi bundadır. Azərbaycan cəmiyyətinin xeyli sayda problemləri var. Kimin prezident olacağı Azərbaycan cəmiyyəti üçün bəlkə ən sonuncu problemdir. Ona qədər korrupsiya və rüşvətxorluqdan əziyyət çəkən, söz və mətbuat azadlığının durumundan narahat olan, insan haqlarının pozulmasından narazılıq edən, hər gün qanunların işləməməsi ilə üzləşən və bunu öz həyatında faciə kimi yaşayan, sosial vəziyyəti ağır olan insanlarımız var ki, onlar kimin prezident olmasından asılı olmayaraq, bu problemləri aradan qaldırmaq üçün prosesə qoşulmağı arzulayırlar. Müəyyən məsafəyə qədər o insanların hamısı ilə birlikdə addımlamaq olar. İnsan var ki, hakimiyyətin getməsinə arzulamır. Amma korrupsiya və rüşvətxorluğun kökünün kəsilməsini istəyir. Onunla həmin məsafəyədək mütləq getmək lazımdır. Planı konkretləşdirmək, çevrəni geniş

cızmaq və hamının gücündən istifadə etmək lazımdır. Söz və mətbuat azadlığının qorunmasını, təmin olunmasını cəmiyyətin bütün təbəqələri arzulayır. Bu məsələdə bütün narazıların potensialından istifadə etməliyik. Yoxsa bölücülük fəaliyyəti ilə heç nəyə nail olmaq mümkün deyil. Şərt qoyulur ki, legitimliyimi tanıma, gəl mənimlə birgə addımlayaq, tanıyırsansa, mənimlə birgə ola bilməzsən. Buyurun, mən özümün düzgün bildiyim yolla gedim, siz də öz bildiyiniz yola düzəlin. Nəticə etibarilə biz Azərbaycan cəmiyyətinə nə fayda verə biləcəyik? Təəssüf ki, bu gün bütövlükdə Azərbaycan müxalifətinin hesablanmış addımı 2010-cu ilin parlament seçkilərinə yönəlib. Yəni onlar çalışırlar ki, müəyyən birlik saxlanılsın, adı cəmiyyətə bəlli olan 115-120 adamın iştirakı ilə parlament seçkilərinə qatılsınlar. Onlar hesab edirlər ki, bu 115-120 nəfəri bir birlikdə saxlayaraq, nəyəsə nail ola bilərlər. Qalan bütün hallarda prosesin aparılması, cəmiyyətin ağırlı-acılı problemlərinin üzərinə gedilməsi istiqamətində cəmiyyətin potensialından istifadə edilmir. Azərbaycan müxalifətinin qüsurlu yaşamasının nəticəsidir ki, biz bu iqtidarla effektiv mübarizə apara bilmirik.

-Bir çoxları ən azı bu mərhələdə müxalifətin effektiv mübarizə apara bilməməsinin günahını 2008-ci ildə seçkilərə qatılanlarda görürlər...

-Seçkinin nəticələri çox dartışılır. Bununla bağlı mənim də, digərlərinin də üzərinə gedilir. Konkret olaraq mənim üzərimə gələn adamlar özlərinə hesabat verdilərmə ki, ən azı seçkinin nəticələrinin İqbal Ağazadənin xeyrinə olması və ya heç olmasa seçkinin demokratik keçirilməsi üçün hansı addımlar atıb? Yalnız insanları boykota çağırdılar. Təbii ki, iqtidarın tərəfdarı olan adamlar, mənim, sənin çağırışınla seçkini boykot etməyəcək. Seçkini o kəsim boykot edə bilər ki, iqtidarın əleyhinədir. Mən də bir namizəd kimi, bu iqtidarın yanında olan adama səsəlmədim ki, mənə səs ver. Çünki onlar artıq seçimini ediblər. Mən bu iqtidarı istəməyən adamlara səsəlmirəm ki, gəlib mənə səs versinlər. Nəticə etibarilə boykot çağırışı edənlər mənə səs verəcək insanların müəyyən faizini əlimdən alıb, saxtalaşdırma üçün şərait yaratmış oldular. Ən azı fərqli bir yanaşma ortaya qoymaq mümkün idi. Deyərdilər ki, bəli, bilirik yetərsay anlayışı yoxdur, odur ki, boykotun fərqli formasını seçirik. Məsələn, deyə bilərdilər ki, seçkilərə gedin, bütün namizədlərin üstündən xətt çəkin ki, bu namizədlərin heç biri prezident olmağa layiq deyil. Yəni bununla heç

olmasa saxtalaşdırmanın qarşısını almağa çalışmış olardılar, iqtidar seçkiyə gəlməyənlərin bülletenlərindən öz xeyrinə istifadə edə bilməyəydi.

-Bu nəyi dəyişəcəkdi?

-Ən azı səsvermədən sonra seçki qutuları açılanda bülletenləri sayarkən görünəcəkdi ki, Azərbaycan seçicisi hamının üstündən xətt çəkməklə öz mövqeyini ifadə edib. Bu daha effektiv olardı, nəinki iqtidara saxtakarlıq üçün şərait yaratmaq. Azərbaycan müxalifətinin bu cür yanaşmaları və seçkidən sonra da mübarizənin necə təşkil olunması ilə bağlı yanlışlıqlara yol verməsi nəticə etibarilə yenə də perspektivsizliyə aparır.

-Seçkidən sonra demokratik adlandırdığımız düşərgədə müxalifət kimdir məsələsi də dartışılır, bununla bağlı bir mübahisə açılır. Siz nədənsə, bu yarışmada aktiv görünürsünüz...

-Siyasi partiyaların nizamnaməsində, siyasi xəttində müxalifət olub-olmamaq anlayışı mövcud deyil. Mənim iqtidar olmadığım hər kəsə bəllidir. Mən iqtidar deyiləmsə, bu iqtidarın getməsinə arzulayıramsa, deməli müxalifət düşərgəsindəyəm. Məsələyə klassik mənada yanaşsaq, faizindən, mövqeyindən asılı olmayaraq seçkidə iştirak etmiş birinci və ikinci var. Birinci – iqtidardır, ikinci – müxalifət. Təbii ki, məsələyə bu prizmadan yanaşmaq, digər müxalif qüvvələri incitmək istəmirəm.

-Sizcə, müxalifətçilik nədir?

-Müxalifətçilik adlı bir peşə yoxdur. Heç bir normal cəmiyyətdə hansısa partiya müxalifət uğrunda mübarizə aparmır. Hamı iqtidar olmaq uğrunda mübarizə aparır. Təəssüf ki, Azərbaycanda siyasi partiyalar müxalifətçiliyin özündən də bir dividend əldə edib öz həyat şəraitlərini saxlamaqdan ötrü bu brend uğrunda mübarizə aparırlar. Biz iqtidar deyilik, bu iqtidarın məsuliyyətini bölüşmürük, onun siyasətinə dəstək vermirik, bu siyasəti qəbul etmirik. Və bu iqtidarın getməsinə çalışırıq. Amma biz sinəmizi cırmaq istəmirik ki, müxalifətik. Müxalifətçilik adı uğrunda mübarizə normal düşüncəli insanların heç birində olmamalıdır. Kim müxalifət olmaq istəyirsə, mən ona kömək etməyə hazıram. Onlardan isə bircə xahişim var ki, mənə iqtidar olmaqda kömək etsinlər. Mən heç zaman müxalifətçilik uğrunda mübarizə aparmamışam, bundan sonra da aparmayacam.

-Hazırda Müsavat Partiyası ilə “Azadlıq” bloku arasında əməkdaşlıqla bağlı müzakirələr gedir. Sizin bu müzakirələrdə iştirak etmək arzunuz varmı?

-Mən cəmiyyətin demokratikləşməsi istiqamətində mübarizədə bütün siyasi qüvvələrlə bir yerdə olmağa hazıram. Demokratikləşmə məsələsində hər hansı bir psixoloji, ideoloji ayrılıq tərəfimiz yoxdur. Amma məni ayrı şey düşündürür. Müəyyən yanaşmalar var ki, onlar siyasi partiyaları seçicinin gözündən salır. Əgər bir də birləşəcəkdinizsə, niyə ayrılırdınız? Amma bu cür birləşmələrə o çevrəni tanıyan adamlar heç vaxt müsbət qiymət vermirlər. Müsavatla “Azadlıq” arasında 2006-cı ilin yanvarına qədər problem yox idi, bir yerdə idilər. Amma 2006-cı ildə ayrıldılar, bir-birini xəyanətdə, satqıncılıqda ittiham etdilər. Qarşılıqlı şəkildə bir-birinə hər cür iftira dedilər. Hansı ki, mən heç vaxt nə Müsavatın, nə də “Azadlıq” blokunun ünvanına o cür ittihamlar səsləndirməmişəm, etikadankənar bir söz deməmişəm.

-Hər halda bunun özü müsbət hadisə deyilmi?

-Onlar ayrılanda guya Azərbaycanın problemlərini həll edib qurtarmışdılar deyə ayrılırdılar? Və indi yenidən kritik vəziyyət yarandığı üçün birləşirlər? Axı nə baş verir? Bu cür qeyri-ciddi yanaşmalar nəticə etibarilə cəmiyyəti bizdən, müxalif kəsimdən uzaqlaşdırır. Bizi qeyri-ciddi qüvvə kimi xarakterizə edirlər. Deyirlər ki, dünən ayrılmışdınız, bu gün yenidən birləşirsiniz, indi nə istəyirsiniz. Ən birincisi, bizim istədiyimiz dəqiq bilinməlidir. Bizim əməkdaşlığımız üzərimizə cəmi bir öhdəlik qoyur – Azərbaycan naminə məsələləri müzakirə edib ortaq məxrəcə gələ bilək. Amma blokda birləşmə oraya çıxan kimi dərhal şərtlər irəli sürülür – bunu edəcəksən, bunu etməyəcəksən, biz deməmiş filan işi etməyəcəksən və s. Mən parlamentə gedirəmsə, bunu digər partiyanın daxili işinə aidiyyəti yoxdur. Sən getmə, bu yolda fəaliyyət göstər, mən isə başqa cür taktikanı uğurlu hesab edirəm. Əgər mən səninlə eyni strategiyanı sərgiləməli olsaydım, daha niyə ayrı partiya yaradardım, gəlib səninlə birgə təşkilatda olardım da. Buna görə insanları satqın, xain adlandırıb, sonra yenidən bir yerdə oturmaq nə deməkdir? Bir yerdə oturduqları satqın dedikləri adam deyil? Biz bu cür yanaşmalara görə uğur qazana bilmirik. Bu tipli yanaşmalar olan yerdə biz yoxuq. İnsanları fərqli düşündüyünə görə damğalamaq, satqın adlandırmaq olmaz. İnsanları hərəkətlərinə görə qiymətləndirirlər, fərqli düşüncəsinə görə yox.

-İqbal bəy, növbəti prezident seçkisinə, yəni 2013-cü ilə qədər Azərbaycanda hər hansı bir dəyişiklik gözləniləndirmi?

-Mən hakimiyyət dəyişikliyinə inanmasaydım, heç siyasətlə məşğul olmazdım. Biz nələri görməmişik? 70 illik bir ideologiyanın, imperiyanın çökməsini görmüşük. Səddam Hüseyn rejiminin yıxılmasının, bu yaxınlarda ABŞ-da qaradərili Barak Obamanın prezident seçilməsinin şahidi olmuşuq. Azərbaycanda gözlənilən bütün dəyişikliklər olacaq. Bizim üzərimizə düşən missiya isə bu dəyişikliklərə daha tez nail olmaqdır. Proseslərin sürətləndirilməsi üçün ilk növbədə maarifləndirmə işlərini aparmaq lazımdır. Müxalifət insanlarla ünsiyyətin səviyyəsini lazımi qədər yüksəldə bilməyib. Müxalifət hər şeyə maksimaldan başlamaq istəyir. Bir az minimaldan başlayıb maksimala doğru getmək lazımdır. Azərbaycanda hakimiyyətin dəyişməməsinin bir səbəbi də nümunə ola biləcək hakimiyyətlərin olmamasıdır. Azərbaycan müxalifəti adına ortada bir iqtidar olub – Əbülfəz Elçibəy iqtidarı. Bir də mövcud Heydər Əliyev hakimiyyəti var. Allah onların hər ikisinə rəhmət eləsin. Bu iki nümunənin içərisində nə qədər acı da olsa, Elçibəy hakimiyyəti yaddaşlarda o qədər də müsbət qalmayıb. Yazıqlar olsun ki, istər vəlvələdən, istərsə də zəlzələdən reallıqlar, təqdimatlar Elçibəy hakimiyyətinin nümunəsinin xeyrinə deyil. Cəmiyyət seçim edəndə nümunələrə də diqqət edir. Ona görə də bəzən müqayisə aparanda iqtidar bizi “udur”, bilərəkdən müxalifəti AXC-Müsavət şinelindən çıxmağa qoymur. Buna görə də aşağıdan nümunəvi hakimiyyətlər modeli qurmaq lazımdır. Yeri gəlmişkən, tam əminəm ki, bu gün MƏM adı altında birləşmək istəyən partiyalar 2009-un bələdiyyə seçkilərinə də qatılmayacaqlar, bunu əhəmiyyətsiz hesab edəcəklər. Ona görə də onların birləşmək məsələsində tələskənliyi hiss olunmur. Çünki bələdiyyə seçkilərində də daha böyük kütlə ilə işləmək lazım gələcək. Bir də 2010-cu ilin parlament seçkilərinə gedəcəklər, çünki 110-120 tanınmış adamın namizədliyini vermək və onları qəbul etdirmək olar. Elə prosesi də bu yanaşma ilə uduzurlar. Bələdiyyə seçkilərini də hakimiyyət istədiyi kimi keçirəcək, parlament seçkilərində də öz bildiyini edəcək. 2013-cü ilə yenə də xəyal qırıqlığı ilə gedəcəyik. Bizim yanaşmamız bu qaydada davam edəcəksə, heç nə dəyişməyəcək. Yanaşmaları dəyişib ciddi işləmək lazımdır ki, nəşə dəyişiklik baş versin.

-Bu gün hamını narahat edən bir məsələ var. Qarabağ bəyannaməsi Azərbaycana nə vəd edir?

-Mən düşünürəm ki, bu bəyannamə Qarabağın taleyini həll edəcək. Bunun üzərində çox dartışmağa ehtiyac yoxdur. Bu kimi sənədlər çox olub. Lissabon sammiti,

Buxarest sammiti, İstanbul sammiti, ATƏT-in hazırladığı təkliflər, Ki-Uest danışıqları, Praqa prosesi və sair. Dekabrda Amerikada aparılacaq danışıqların da nəticəsi olmayacaq. Çünki bu tipli yanaşmalarla problemi həll etmək mümkün deyil. Bu tipli bəyanatlarla beynəlxalq təşkilatlar yalnız tərəflərin üzərinə məsuliyyət qoyurlar ki, münaqişə sülh yolu ilə həll olunacaq. Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün tərəflərin güzəşt etməsi lazımdır. Sadəcə, bugünkü status-kvo hakimiyyətlərə sərf etdiyindən onlar özlərinin mövcudluğunu qoruyub saxlamaq üçün heç bir addım atmırlar.

Elşad Məmmədli

08.11.2008-ci il Yeni Müsavat

ÜMİD O ÜMİDLƏ YAŞAYIR Kİ...

Referendum demokratik düşərgəni bir araya gətirdi. Muxalifət partiyaları ölkəni monarxiya üsul-idarəsinə sürükləyən referendum əleyhinə ciddi işə başladı. Anti-referendum təbliğatında iştirak edən partiyalardan biri də Qarabağ və Respublika Uğrunda Hərəkət təşviqat qrupuna daxil olan Ümid Partiyasıdır. Bu partiya təşviqat qrupunun qeydiyyatdan keçməsinə fəal iştirak edib, 15 mindən çox imza toplayıb. Təşviqat kampaniyasının gedişi ilə tanış olmaq üçün “Yeni Ümid” qəzetinin də yerləşdiyi Ümid Partiyasının qərargahında olduq. Öncə partiya sədri İqbal Ağazadə ilə görüşmək istədik. Məlum oldu ki, qonağı var. Bir az gözlədik. Onunla qərargahdan kənarda, müavini Ənvər Ağazadənin dediyi kimi, rezidensiyasında görüşdük.



Biz muxalifət düşərgəsinin adamlarıyıq

Söhbətə lap əvvəldən – imzatoqlama kampaniyasından başladıq. İqbal Ağazadə təvazökarcasına “imzatoqlama kampaniyasında aktiv iştirakımız heç kimi təəccübləndirməməlidir” dedi: “Çünki partiyamız bütün regionlarda strukturları var.

İctimai-siyasi vəziyyətlə bağlı olaraq, müxalif cəmənin vəziyyəti nə qədər ağır olsa da müxalifət adına təşkilatlanmış iki partiya varsa, bunun biri Ümidir. Biz prezident seçkilərində də təkbaşına imza toplamışdıq. Kompakt fəaliyyət kimi birliyin tərəfdarıyıq. Onu da deyim ki, imza toplamaq problemimiz yox idi. Amma regionların çoxunda bəzi təzyiqlər oldu. Bəzi üzvlərimizin imza vərəqələri əlindən alınaraq polis bölməsinə aparıldı. Çalışdılar ki, imza verən şəxslərin imzalardan imtina etməsi ilə bağlı MSK-ya teleqramlar təşkil etsinlər. Amma bunlar arxada qaldı. Artıq təşviqat dövrüdür”.

-Müxalifət son prezident seçkisini boykot etmiş. İqbal Ağazadənin müxalifət adına seçkiyə qatılması isə demokratik düşərgədə narazılıqla qarşılanmışdı. Münasibətlər indi necədir?

-Hər bir partiyanın proseslərə fərqli yanaşma tərzı var. O dövrdə heç kimi “niyə seçkidə iştirak etmirsınız” deyə qınamamışam. Dostlarımıza da səsləndim ki, iştirak edənləri qınamayın. Referendum isə ümummilli məsələdir. Burada seçilib-seçilməmək, irəli düşmək, cəmiyyət və partiya üçün qazancın hansı formada olmasını müəyyənləşdirmək məsələsi yoxdur. O dövrdə bizlə fərqli münasibətdə olduğu üçün dostlardan da incimirik. Biz müxalifət düşərgəsinin adamlarıyıq. O insanlar da cəmiyyətin demokratikləşməsi üçün səmimi qəlbədən çalışan insanlardır, biz də. Hadisələrə münasibət fərqli ola bilər. Amma bu, ümummilli məsələlərdə bizim aramıza sərhəd çəkmir.

- **Hakimiyyət 2009-cu ilə qədərki bütün seçkiləri saxtalaşdırıb. Ümid sədrı referendumun nəticəsini necə görür?**
- Demokratiya bir prosesdir. Referendumda da cəmiyyətin böyük hissəsi və prosesləri idarə edən müxalifət istədiyi nəticəni əldə etməyə bilər. Amma bu, ruhdan düşməyə və prosesi dayandırmağa əsas ola bilməz. Qarşı tərəflə müqayisədə biz fərqli Azərbaycan yaratmaq üçün mübarizə aparırıq. Onlar hakimiyyətlərini möhkəmləndirmək üçün müxtəlif planlar hazırlayır, cəmiyyəti geriye aparmaqdan usanmırlar. 60-cı illərdə Soljenitsın, Saxarov, Kovolyov SSRİ-nin dağılması üçün mübarizə aparıb. Babalarımız bizə kommunizmi vəsf edən şeirlər əzbərlədirdi, onları həvəslə öyrənirdik. Onlar nə cəmiyyəti, nə də prosesləri qınamırdı. Amma 1988-ci ildə proses fərqli istiqamətə yönəldi. 60-cı illərdə ictimai təşkilatlar halında olan birliklər hərəkətə çevrildi. Bu gün Azərbaycanda demokratik proseslər geniş dövrünü yaşayır. Bundan

qorxmaq lazım deyil. Hər enişin bir yüksəlişi var. Sadəcə olaraq enişdə prosesi dayandırmaq olmaz lazım. Muxalifəti qınayırlar. Muxalifət olaraq sözümüzü deyir, insanlarla maariflənmə işi aparırıq. Bəzən repressiyalara məruz qalıyıq. Ölkədə vəziyyət cəmiyyətin gücü ilə dəyişəcək. Fərqli düşünən cəmiyyət bir gün də bunu düşünəcək. Sadəcə olaraq cəmiyyət proseslərdən kənara çəkilib. Sizcə, cəmiyyət 101-ci maddənin mahiyyətini bilmir? Efir vaxtı bizə insanlara hansı bəndi izah etmək üçün yox, insanları prosesə cəlb etmək üçün lazımdır. Amma bunun üçün verilən efir vaxtı çox azdır. “Sərbəst toplaşma azadlığı haqqında” qanunun imkanlarından yaralana bilmirik. Mətbuatın durumu ürəkaçan deyil. Bunlar bizi çətin duruma salır. Cəmiyyət yolunu itirməsin deyə yeni cığır açmaq lazımdır. Vəziyyəti dəyişmə məqsədilə cəmiyyəti aktivləşdirmək üçün görülməli tədbirlərə gəlincə, bunun üçün zamana ehtiyac var. “1970-ci illərin sonu 1980-ci illərin əvvəllərində iş yerlərində, çayxanalarda SSRİ-nin dağılması ilə bağlı lətifələr danışdılar. Sırası adama bəlli idi ki, vəziyyət belə davam edə bilməz. İndi isə xalq referendumı çıxarılan məsələlərdən nəyin zərərli, nəyin xeyirli olduğunu bilir. O dövrdə prosesə qoşulmağın yollarını tapa bilmirdik. Qorxu və repressiya vardı. Azərbaycan cəmiyyəti “Sovet hökuməti dovşanı araba ilə tutur” deyib lağa qoyan cəmiyyət idi. Cəmiyyət orqanizm kimi bir şeydir. 1998, 2000, 2003, 2005-ci il seçkilərindən sonra azad cəmiyyət ciddi zədə alıb. Onu bərpa etmək üçün uzun müddət lazımdır. 2008-ci ildə “Hamı bir yerdə olsaydı, cəmiyyət daha aktiv olardı” deyimi düzgün deyil. İndi hamı var, amma aktivlik yoxdur. Ayrı-ayrı adamlar çox tələsir. Amma birdən-birə enişdən yoxuşa qalxmaq cəmiyyətə zərər verir. Onun reabilitasiyasına və demokratik cəmiyyət quruculuğunda iştirakına imkan verən vasitələrin hamısından yararlanmaq lazımdır. Muxalifət liderlərindən biri olaraq mənim vəzifəm danışmaqdır. Nə lazımdırsa danışaram. Yol da göstərirəm. Muxalifətlik bir şey yoxdur. Bu, cəmiyyətin problemidir. Dünyanı düşünən, problemi görən akademik referendumun təbliğat qrupunda hakimiyyətin yanında dayanıbsa, o, həqiqəti dərk edəne qədər gözləmək lazımdır”.

Söhbətin axarını dəyişirik. Bir az da “Yeni Ümid” qəzetindən danışırıq. İqbal Ağazadə qəzetdəki yazılarla ilgilənmirmiş: “Partiyanın ideoloji şöbəsinin rəhbəri Məhəmməd Ərsoy bu qəzeti çıxardı ki, həm bizim materialları versin, həm də

mətbuat işçisi olaraq, jurnalist peşəsi ilə məşğul olsun. Biz də onun qəzetini alaraq, yardım etməyə çalışırıq”.

Partiya sədrinin ideoloji məsələlər üzrə müavini Ənvər Ağazadə referendumun onlar üçün gözlənilməz olduğunu deyir. Bildirilir ki, partiya son prezident seçkilərindən sonra bələdiyyə seçkilərinə hazırlıq xətti götürmüşdü. Ənvər Ağazadə təşviqat qrupunun fəaliyyətindən danışır. Deyir buket və plakatlar artıq hazırdır:

- “Təşviqata başlamışıq. Rayon təşkilatlarının üzərinə düşən iş aydınlaşdırılıb. İnsanlarla qapı-qapı siyasəti ilə ünsiyyət qururuq. Şənbə və bazar günləri “Qarabağ və Respublika uğrunda Hərəkət” təşviqat qrupunun Masallı, Lənkəran, Lerik və Yardımlı görüşləri olacaq. Gələn həftə isə şimal bölgəsinə gedəcəyik. Onlar konstitusiyanın bu cür dəyişməsinə istəmir. Bizi narahat edən məsələ nəticələrin saxtalaşdırılacağıdır. Hakimiyyət saxtakarlıq edir və bunu dünyaya xalqın iradəsi kimi sırımağa çalışır. Bunun qarşısını almağa çalışırıq, hesab etmirik ki, referendumun nəticəsi əvvəlki seçkilərdən fərqli olacaq. Hakimiyyət istədiyinə nail olsa, xalq gələcəkdə bu əlavələrin Avropaya inteqrasiyaya zidd olduğunu biləcək və nə vaxtsa qəbul etdirilmiş əlavələri yenə dəyişəcək. Artıq təşviqat qrupu adından 150 min buket, 10 min plakat hazırlanıb. Ölkə üzrə 5 minədək məntəqə var. Hər məntəqəyə iki plakat yapışdırmaq mümkün olacaq”.

Ənvər Ağazadə deyir ki, MSK-nın təşviqat qruplarına ayırdığı vəsait çox azdır: “Hər qrupa 23 min manat ayrılıb. 125 dairənin hərəsinə təxminən 180 manat düşür. Bu, çox azdır. Qruplar maliyyə sıxıntısı yaşayır”.

Ümidin qərargahında olduğumuz gün partiyanın İcra Aparatının genişləndirilmiş toplantısı keçirilirdi. Aparatın rəhbəri Nəsimi Məmmədli deyir ki, referenduma start verildəndən 2008-ci ilin sonunda qəbul olunmuş proqramdan irəli gələn məsələləri həll etməyə çalışırlar:

-“Qurultay üçün rayon təşkilatlarının konfransları keçirilməlidir. Bununla bağlı qərarlar icraya yönəldilir. Bələdiyyə seçkilərinə də hazırlaşırıq. Maksimum ölkədəki bələdiyyələrin sayı, minimum onun yarısı qədər namizəd vermək fikrindəyik. Referendumla bağlı məntəqələrdə olan müşahidəçilərə seminarlar da keçiririk”.

Zamanı çatanda cəmiyyət gücümüzü hiss edəcək

Nəsimi Məmmədlinin sözlərinə görə, təşviqat qrupu mitinq keçirmək üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət edib:



- “Təəssüf ki, hakimiyyət seçicilərlə təmas üçün əlverişli olan yerlərdə mitinq keçirməyə imkan vermir. 10 min nəfərlik mitinq nəzərdə tutulur. Onun 3 mini bizim partiyanın üzərinə düşür. BŞİH qanunları pozmaqda davam edir. Hakimiyyətin mahiyyəti budur ki, hüquq və azadlıqları daha çox məhdudlaşdırsın. Azadlığı məhdud olan cəmiyyət isə təşəbbüskar ola bilmir. Hakimiyyət çalışır ki, inkişafdan qalsın və maraqlarını daha rahat həyata keçirsin. 2002-ci il referendumunda proporsional seçki sistemi ləğv edildi. Konstitusiyada təsbit olunmuş sərbəst birləşmə hüququ oradan çıxarıldı. Konstitusiyada “Heç kəs vətəndaşların hüquqlarını məhdudlaşdıra bilməz” deyilsə də praktikada məhdudlaşdırırlar. Faktiki olaraq hüquqsuz cəmiyyət yaradılması istiqamətində iş gedir. İnsanların azadlığı əlindən alınanda onların inamı itir. İnamsız cəmiyyət də fəal ola bilmir. Planımız referendumdan sonra da cəmiyyətin inamını özünə qaytarmaq uğrunda çalışmaqdır”.

Bir az da partiyanın özü, imkanları haqda danışırıq. Nəsimi Məmmədli partiyanın nə qədər üzvü olduğu haqda dəqiq rəqəm demədi:

-“İnsanlar gəlir də, gedir də. Elə üzvlərimiz var ki, məqsədinə nail olmayanda fəaliyyətini dayandırır. Bir şeyi də deyim ki, heç bir təşkilatın Masazırda özəyi olmayıb. Ötən həftə orada konfrans keçirdik. Bakıda 32 kəndi birləşdirən bir struktur yaratmışıq. İnsanlar bilir ki, fərdi qaydada hakimiyyətlə mübarizə aparmaq çətinidir. Partiya hüququ əlindən alınmış insanlardan ibarət böyük siyasi birlikdir. Buna görə də sayımız durmadan artır. Zamanı çatanda cəmiyyət gücümüzü hiss edəcək”.

Hakimiyyət müstəqil tribunaları bağlamağa çalışır

Daha sonra “Yeni Ümid” qəzetinin redaksiyasına baş çəkdik. 14 nəfərlik heyətlə nəşrə başlayan qəzetdə hazırda 6 nəfər çalışır: baş redaktor Məhəmməd Əlisoy, Razi Abbasbəyli, Vüqar Qurdqanlı, Rəqif Məlikzadə, Azər Həsənli və texniki şöbənin işçiləri Vüsal Hacıoğlu ilə Rəşad Cavadlı. Amma qəzetlə əməkdaşlıq edən köşə yazarları da var. Qəzet 16 səhifə olmaqla həftədə bir dəfə çıxır. Üç otağa sığmayan həmkarlarımızın iş şəraiti ilə tanış olduq. Baş redaktor sualımızı qabaqlayaraq “Yeni Ümid”in müxalifət qəzeti olduğunu söylədi: “Qəzetdə partiyanın mövqeyi əsas tutulur. Amma müxtəlif fikirlərə də yer veririk”.

Məhəmməd Ərsoy “Yeni Müsavat”a Sirus Təbrizlinin məktublarını dərc etməsini nəzərdə tutaraq replikasından da qalmır: “Hakimiyyət nümayəndələrinin mövqeyinə isə yer vermirik. Nə qədər ki, Ümid Partiyası müxalifətdədi belə də olacaq. O zaman hakimiyyət qəzeti olar ki, Ümid hakimiyyətdə olsun”.

Çap mətbuatının böhran yaşadığını deyən Məhəmməd Ərsoy bildirdi ki, əhalinin maddi durumu ağırlaşdığından qəzet alanların sayı azalıb: “Qəzetçilərin durumu əhalinin cibinin vəziyyətindən asılıdır. Müstəqil və müxalif qəzetlərin yeganə ümid yeri oxucuların cibidir”.

KİV haqqında qanuna olunan əlavələrə də toxunan Məhəmməd Əlisoy deyir ki, iqtidar müstəqil və müxalif qəzetlərin fəaliyyətindən narahatdır: “Ona görə də müstəqil tribunaları bağlamağa çalışır”.

**...Ümidin qərargahını o ümidlə tərk edirik ki, Ümidin cəmiyyətin aktivləşəcəyi
ilə bağlı ümidləri tezliklə doğrulacaq.**

8.03.2009-cu il Yeni Müsavat

ERMƏNİSTANLA SƏRHƏDLƏRİN AÇILMASI YENİ SİTUASIYA YARADACAQ

İqbal Ağazadə: “Qarabağ məsələsində vahid strategiya müəyyənləşdirmək üçün dialoqa ciddi ehtiyac var”

Türkiyə Ermənistanla sərhədləri açmaq ərəfəsindədir. Bu, Azərbaycan üçün şübhəsiz, olduqca ciddi məsələdir. Amma Azərbaycan iqtidarı bununla bağlı özünü çox soyuqqanlı aparır. Ümumiyyətlə, hakimiyyət təkcə bu məsələ deyil, ölkəni cənginə alan böhranla bağlı da fəaliyyətsiz görünür. Bütün bunlardan dolayı ölkəni nə gözləyir? Suallarla Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadəyə müraciət etdik. Partiya sədri əvvəlcə sərhədlər məsələsinə aydınlıq gətirdi.



- Sərhədlərin açılması ilə bağlı Türkiyənin özündə, bütün siyasi dairələrində müzakirələr gedir. Bəziləri bunun AKP hökumətinin Avropa Birliyi qarşısında götürdüyü öhdəlik olduğunu bildirir, bir qism isə deyir ki, Ermənistanla gizli danışıqlardan sonra münasibətlər yumşaldılacaq və bunun ardınca Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün işlər başlayacaq. Hər bir versiya ilə bağlı reaksiyalar var. Amma narahatedici məqam ondan ibarətdir ki,

Azərbaycan ictimaiyyəti proseslərin mahiyyətindən məlumatsızdır. Ola bilsin, sərhədlərin açılmasının arxasında elə bir fakt dayanır ki, bu, Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın xeyrinə həll olunmasına böyük kömək göstərəcək, irəliyə doğru addım olacaq. Yaxud bəlkə elə məqam dayanır ki, bu, Azərbaycana zərbə olacaq? Bunlar barədə heç bir məlumatımız yoxdur, ancaq eşidirik ki, sərhədlər açılır. Odur ki, Azərbaycan hökuməti Türkiyə qarşısında ya rəsmi səviyyədə məsələ qaldırmalıdır, ya da artıq özlərinin bilgiləri varsa, bunu ən azı parlamentin qapalı iclasında müzakirəyə çıxarmalıdırlar ki, heç olmasa millət vəkilləri məsələdən xəbərdar olsunlar. Türkiyə-Ermənistan münasibətlərinin qurulması bizim üçün çox ciddi məsələdir. Çünki Azərbaycan müstəqillik qazanandan bu yana regionla bağlı siyasətində, Qarabağ məsələsində, ümumiyyətlə hər bir addımda Türkiyəyə güvənib, onunla birgə kurs müəyyənləşdirib. Faktiki surətdə Türkiyə ilə ortaq siyasətimiz formalaşdırılıb. Birdən-birə Türkiyənin yarı yolda dayanması ortaq mövqelərin zərbə altında qoyulması, Azərbaycanın yeni situasiya ilə üzləşməsi deməkdir. Ələlxüsus, bu, Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı yeni situasiya olacaq. Azərbaycanın bunun altından çıxmağa gücü çatacaqmı? Axı Türkiyə bizi yolun ortasında buraxacağını deməmişdi.

-Sizcə sərhədlər açılmalıdır mı?

-Sərhədlərin açılmasının müsbət tərəfi ilə bağlı çox danışmışam. Qısaca onu qeyd edirəm ki, Rusiyanın Cənubi Qafqazda dominantlığına son qoymağın əsas şərtlərindən biri Türkiyəni tərəf kimi bölgəyə girişinə yaşıl işıq yandırmaqdır. Lakin Azərbaycan-Türkiyə qeyd etdiyim kimi detalları müzakirə etməli və bir-birindən küskün kimi kənardan prosesləri müşahidə etməməlidirlər. Çünki biz bir çox münasibətləri Türkiyə üzərindən qurmuşuq.

- Sizcə sərhədlər açılan ərəfədə Qarabağ məsələsi ilə bağlı Azərbaycan iqtidarı ilə müxalifəti dialoq təşkil edə biləcək?

- Türkiyə iqtidarı sərhədləri Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarından kənar açırsa, təbii ki, dialoqa ehtiyac var. Dövlətçilik maraqları baxımından iqtidar-müxalifət dialoqu təşkil olunmalıdır. Çünki Türkiyənin atdığı addımlardan dolayı Azərbaycan üçün yeni situasiya yaranır. Yeni situasiyaya uyğun da strategiyanın, siyasi xəttin ortaya qoyulması zərurəti var. İqtidar təkbaşına bu məsuliyyəti daşıya bilməz. Əgər heç kimlə məsləhətləşmədən, təkbaşına bu məsuliyyəti daşımağa cəhd etsə, onda cəmiyyətdə parçalanma baş verəcək. Məsələ ondadır ki, Azərbaycan Türkiyəyə güvənib, Qərbə inteqrasiya yolunu tutub. Əgər

həm Türkiyə, həm də Qərbə olan ümidlər qırılsasa, Azərbaycan Rusiyaya yönələnə bilər. Bu isə öz növbəsində Kollektiv Təhlükəsizlik Təşkilatının yenidən formalaşdırılması ərafəsində Rusiyaya avantaj verir, bundan ruhlanan Kreml hətta hansısa formada SSRİ-nin bərpası cəhdlərində buluna bilər. Ona görə də, yeni situasiyada strategiyanın müəyyənləşdirilməsi üçün iqtidar-müxalifət dialoquna ehtiyac var.

- Qlobal böhranın fəsadları Azərbaycanda indi daha çox hiss olunmağa başlayıb. Hökumətin isə hansısa ciddi tədbirlər görməsi müşahidə olunmur. Belə olduğu halda ölkəni nə gözləyir?

- Mən hesab etmirəm ki, böhranın fəsadları Azərbaycana indi çatıb. Büdcənin üçdə iki hissəsi neftdən asılı olduğuna görə “qara qızıl”ın qiyməti ucuzlaşmağa başlayanda qlobal böhranın acısını dadmağa başlamışıq. Proses davam edir amma mən də razıyam ki, hökumətin bununla bağlı ciddi işlər görməsi müşahidə olunmur. Hökumətin hesabatı parlamentə təqdim olunanda da ümidlə danışdılar. Amma maraqlıdır ki, sahibkarlara ayrılan kreditlərin məbləği, kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı addımlar ötən ildə olduğundan fərqlənmir. Krizis olmayan ildə görülən işlərin səviyyəsinin saxlanılması böhrana qarşı plan və uğurlu metod deyil. Bununla böhranın qarşısını almaq mümkün deyil. Tezliklə fundamental tədbirlər planı hazırlanmalı, antiböhran qərarları verilməlidir. Düşünürəm ki, mayda büdcə ilə bağlı növbəti müzakirələr olanda biz bir sıra məsələlər qaldıracağıq.

- Son vaxtlar sahibkarlar onların soyğuna məruz qalması ilə bağlı saysız şikayətlər edirlər. Hətta onlardan biri redaksiyamıza etdiyi şikayətdə ironiya ilə bildirmişdi ki, Xarici İşlər Nazirliyi və ombudsmandan başqa bütün qurumlar onlardan “haqq” yığırlar. Bu məsələni parlamentdə qaldırmaq niyyətiniz varmı?

- Əvvəla, ironiya ilə edilən şikayətə ironik şəkildə bir cavab vermək istəyirəm. Mən Xarici İşlər Nazirliyindən və ombudsmandan xahiş edəcəm ki, onlar da sahibkarlardan, iş adamlarından “haqq” istəsinlər, bəlkə ondan sonra bu adamlar ölkədə keçirilən bütün seçkilərdə və baş verən proseslərdə iştirakın vacib olduğunu anlasınlar. Məsələnin ciddi tərəfinə gəlinə, bəli, prosesdən bizim də xəbərimiz var, bizə də seçicilərimiz şikayətlər edirlər. Mən dəfələrlə məsələni parlamentdə qaldırmışam. Təklifim bundan ibarətdir ki, rüşvətxorluğa və korrupsiyaya qarşı effektiv mübarizə aparmaq üçün Korrupsiya və

Rüşvətxorluğa Qarşı Mübarizə Komissiyasına ictimai institutlar, müxalifət nümayəndələri də cəlb edilməlidir. Bu qurumun fəaliyyəti şəffaf olmalı, görülmə işlərlə bağlı cəmiyyətə informasiya verilməlidir. Amma bu istiqamətdə addım atılmır, əksinə, hökumət qapalı çevrə formalaşdırmaqla korrupsiyanın, rüşvətxorluğun olmaması barədə illüziya yaratmaq istəyir.

Elşad Məmmədli

1.04.2009 Yeni Müsavat

AZƏRBAYCANDA UZAĞI 10 NORMAL PARTİYA VAR

Ölkədə və regionda siyasi proseslər tündləşməkdədir. Hakimiyyət qanunları sərtləşdirir, müxalifət düşərgəsi vəziyyətdən çıxmaq üçün yollar arayır, Türkiyə-Ermənistan sərhəddinin açılması ilə bağlı danışıqlar yenidən start götürüb, qonşu dövlətlərin daxilində ciddi qarşıdurmalar baş qaldırıb. Bu və digər məsələlərlə bağlı Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili iqbal Ağazadə ilə söhbət etdik. İlk sualımız isə təmsil olunduğu Qarabağ və Respublika Uğrunda Hərəkatın, həmçinin Ümid Partiyasının bələdiyyə seçkilərinə necə hazırlaşması ilə bağlı oldu:



- Biz qərar vermişik ki, bələdiyyə seçkilərinə birgə gedirik. Atılacaq ümumi addımlarla bağlı da qərarlar verilib. Ümid Partiyası olaraq seçkiyə ciddi

hazırlayıq. Namizədlərimiz müəyyən olunur. Region müşavirlərimiz keçirilir. Azərbaycanın əksər rayonlarında namizədlərimizin siyahısını hazırlamışıq. Prosesi davam etdiririk. Nəzərdə tutduğumuz proqramlar var. İyul ayından bu proqramlar çərçivəsində də işləyəcəyik.

- YAP “Siyasi partiyalar haqqında” qanuna partiyaların yenidən qeydiyyatı alınması, qeydə alınmaq üçün 1000 imzanın 5000 imza ilə əvəzlənməsi, 5000 imza toplayıb qeydiyyatdan keçdikdən sonra partiyanın dövlət büdcəsindən maliyyələşməsi kimi maddələr əlavə olunmasını istəyir. Həmçinin təklif edilir ki, fəaliyyətsiz partiyaların qeydiyyatı ləğv olunsun. Bu məsələlərə münasibətiniz necədir?

- Partiyaların qeydiyyatının ləğv olunması məsələsinin hüquqi tərəfi həm partiyanın özünün nizamnaməsində, həm də siyasi partiyalar haqqında qanunda nəzərdə tutulub. Növbəti dəyişiklik nə olacaq onu deyə bilmərəm. Hər halda, hansısa dəyişiklik etmək istəyirlərsə, onun qarşısını almaq üçün Milli Məclisdə yetərli sayımız yoxdur. Praktika göstərir ki, hər hansı qanuna əlavə və düzəlişlər ediləndə, yaxud yeni qanun qəbul olunanda parlament müxalifətinin bunu durdurmaq imkanları çox məhdud olur. Bugünkü hüquq çərçivəsində partiyaların qeydiyyatının ləğvi məsələsi asan deyil. Bu, ya məhkəmə ilə olmalıdır, ya da partiya özü-özünü buraxmalıdır. Partiyaların fəaliyyətini və ya fəaliyyətsizliyini hər hansı bir orqan müəyyən edə bilər bilmir. Kim müəyyən edə bilər bilər ki, filan partiyanın fəaliyyəti varmı, yoxmu? Maliyyə ayrılır ki, həmin maliyyə hesabatlarında pozuntular baş versin və hansısa tədbirlər görülməsi üçün əsas yaratsın. Amma, hətta maliyyə hesabatında pozuntular da partiyanın ləğvi üçün əsas ola bilməz. Min imzanın 5000 imzaya qaldırılması baş versə belə, bu, siyasi partiya üçün ciddi bir problem deyil. Azərbaycanda 10-a yaxın siyasi partiya bu qədər imzanı rahatca təqdim edə bilər. Amma imzaların sayının artırılması hər bir halda demokratik yanaşma deyil. Demokratik yanaşma siyasi partiyanın bu şəkildə qeydiyyatını məhdudlaşdırma deyil. Hakimiyyət olaraq sən istənilən müraciət edən partiyanı partiya kimi qeydə al, sonra hamını seçkiyə burax, demokratik seçki keçir. Demokratik seçkinin nəticələri hər bir partiyanın cəmiyyətdə nüfuzunu, fəaliyyətinin olub-olmadığını ortaya çıxaracaq. Mənfi nəticə ilə seçkidən çıxan partiyalar ya fəaliyyətlərini gücləndirmək zorunda qalacaqlar, ya da təbii

olaraq digər partiyalara transfer olunacaqlar. Beş min adamın imzasını Ədliyyə Nazirliyinə verməklə partiyanın nüfuzu və ya fəaliyyət göstərib-göstərmədiyi müəyyən olunmur. İstənilən partiya çalışıb-vuruşsa 5 min adamın siyahısını təqdim edəcək. Ona görə də bu, partiyanın gücünü müəyyənləşdirmək və dövlət büdcəsindən maliyyələşmə üçün kriteriya ola bilməz. Kriteriya yalnız demokratik seçkidə göstərilən nəticələr ola bilər. Fərqli yanaşmanı demokratik cəmiyyət quruculuğu istiqamətində atılan müsbət addım kimi qəbul edə bilmərəm.

- Qeydiyyatı olan partiyaları yeni təzə qaydalarla qeydiyyatdan keçirməyə əsas varmı?

- Qanunun ağırlaşdırıcı halda geriye qüvvəsi yoxdur. Yalnız yüngülləşdirici hallarda geriye qüvvəsi var. Ona görə də güman etmirəm ki, qeydiyyatla bağlı hansısa yeni qaydalar yaransa belə, qeydiyyatda olan partiyalara şamil etməklə nə isə müsbət nəticələr əldə olunsun. Bu, əslində hüquqa zidd addım olar. Amma mütəmadi olaraq, hər bir partiya qurultayından sonra Ədliyyə Nazirliyinə məktubla müraciət edir. Həmin sənaddə üzlərin sayı da qeyd olunur.

-Azərbaycanda 52 partiya qeydiyyatdan keçib. Ancaq onların əksəriyyəti həqiqətən də cəmiyyətdə tanınmır. Belələrini partiya hesab etmək olarmı və 52 partiyadan neçəsi normal partiya adlandırılmağa layiqdir?

-Mən güman edirəm ki, bu gün Azərbaycanda uzağı 10 normal və ya normala yaxın partiya var. Növbəti seçkilərdən sonra bu rəqəm beşə, altıya düşəcək.

-Təmsil olduğunuz hərəkət 2010-cu il parlament seçkiləri istiqamətində ümumi razılığa gəlibmi, seçkiyə hansı formatda getməklə bağlı konsepsiya varmı?

-Bu gün bələdiyyə seçkilərinə hazırlıq gedir. Bələdiyyə seçkilərindən sonra parlament seçkiləri barədə qəti mövqe ifadə olunacaq. İndidən mənt seçkiləri haqda danışmağı tez hesab edirəm. Qarşıdan bələdiyyə seçkiləri gəlir. Bələdiyyə seçkilərinə hazırlığa mane ola biləcək məsələlərə qayımağa lüzum yoxdur.

-Ötən həftə Azərbaycanda demokratiya uğrunda mübarizə aparan bütün siyasi və ictimai təşkilatların yeni hərəkətdə-Xalq Cəbhəsində birləşməsi ideyası irəli sürüldü. Təklifi dəstəkləyənlər də, reallaşmasını mümkün saymayanlar da oldu. Sizin mövqeyiniz necədir?

-Həmişə bu tipli birliklərdən cəmiyyət də qorxub, çəkinib, qarışıqlıq yaranıb. Müxtəlif strukturları təmsil edən, müxtəlif baxışlara malik adamların olması səbəbindən. Mən hesab edirəm ki, Xalq Cəbhəsi tarixdir. Mənim üçün Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Azərbaycanın şərəfli tarixindən biridir. Geriyə - yox, irəliyə baxmağı lazım bilirəm. Bu gün istərdim ki, Xalq Cəbhəsindən daha çox Avropa birliyinə inteqrasiya, demokratiya cəbhəsi yaradılsın. Amma Xalq Cəbhəsi ideyasının reallaşmasını cəmiyyət arzulayarsa, Ümid Partiyası bu arzunun ziddinə gedəsi deyil.

- Demokratiya Uğrunda İttifaq iyulun 3-də növbəti Qarabağ forumu keçirməyi planlaşdırır. Qarabağ və Respublika Uğrunda Hərəkətdəki müttəfiqiniz Sərdar Cəlaloğlu bildirib ki, bu tipli toplantılara ehtiyac yoxdur, bu cür forumlar problemin həllində maneələr yaradır. Müttəfiqiniz haqlıdır mı?



- Sərdar bəy həmişə haqlıdır. Amma hər partiyanın, hər blokun da öz baxışlar, doğru bildiyi addımlar var. Sərdar bəy mənim dostum olduğum üçün bunları yarı ciddi-yarı zarafat qeyd edirəm. Hər partiyanın keçirdiyi tədbirə və problemə baxışına hörmətlə yanaşmaq lazımdır. Mən DÜİ-də toplaşan insanların Qarabağ məsələsində hansı addım atmaq istədiklərini səmimi qəbul edirəm. Düşünürəm ki, onlar da problemin həllinə

çalışmaq, cəmiyyəti toparlamaq istəyirlər. Həəm Mirmahmud bəyin, həm Pənah bəyin, həm də DUİ-də olan digər dostlarımızın hamısına bu istiqamətdə uğurlar arzulayıram.

-Türkiyə və Ermənistan arasında danışıqlar prosesi yenidən başlayıb. Xəbərlərə görə, Türkiyənin xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu iyunun 27-də və 28-də Yunanistanın Korfu adasında Ermənistan xarici işlər naziri Eduard Nalbandyanla görüşəcək. Bu günlərdə Türkiyə XİN-in idarə rəisi Ünal Çeviközün Bakıya Ermənistanla münasibətlərin normallaşması prosesinin gələcəyini müzakirə etmək üçün göndərildiyi də bildirilir. Son bir həftədə ABŞ rəsmilərinin sərhədləri açmaqla bağlı Türkiyəyə ciddi çağırışları oldu. Açıq görünür ki, ABŞ Türkiyəyə təzyiq edir. Sizcə, rəsmi Ankara verdiyi vədlərin üstündə dayanacaq, yoxsa, təzyiqlər qarşısında geri çəkiləcək?

-Xatırlayırsınızsa, aprelin 12-də mən sizə belə bir müsahibə vermişdim ki, danışıqların birinci raundu bitib. Sərhəd bu raundda açılmayacaq. Bu fikirlərimi bildirdiyim dövrdə hamı sərhədlərin yaxın günlərdə açılacağını gözləyirdi. Demişdim ki, ikinci raund iyunun 1-dən sonra başlayacaq və planlaşdırılır ki, ikinci raunddan sonra oktyabr ayında sərhədlər açılsən. Bu, ABŞ-ın təzyiqi deyil. Bu, regiona yeni bir baxışdır. Regiondan fərqli şeylər istəyirlər. Avropa Cənubi Qafqazın sərhədlərinə gəlib dayanıb. Burada münasibətləri fərqli şəkildə qurmaq istəyirlər. Qonşu dövlətlərlə konfliktlə olmamanın şərtlərini və imkanlarını arayırlar. Sülh şəraitində bu dövlətləri Avropa Birliyinin qonşusuna çevirmək istəyirlər. Ermənistan-Türkiyə sərhədlərinin açılmasına edilən cəhdlər də bu qəbildəndir. Türkiyə ilə sərhəd məsələsi həll olunduqdan sonra Azərbaycanla Ermənistan məsələsində ciddi mövqe qoyacaqlar. Çünki regiondan başqa şeylər istənilir. Bu imkanı, strategiyanı heç kimə, hansısa - etnik qrupa, hansısa kiçik dövlətlərin maraqlarına qurban verməyəcəklər. Əslində global mənada elə bizim özümüzü də yaratmaqda olduqları təhlükəsizlik zolağının içərisinə alırlar. Təbii ki, konfliktləri də bu və ya digər şəkildə həll edəcəklər.

-İranda baş verən hadisələrə Azərbaycan dövlətinin və siyasi qüvvələrinin mövqeyi adekvatdır mı? Hadisələrin sonunu necə proqnozlaşdırırsınız?

- Azərbaycan İran tərəfindən həmişə təhdid olunub. Rəsmi Bakının İranda baş verənlərə yanaşmasında qeyri-adi heç nə axtarmıram. İranın təhdidlərinə rəğmən adekvat

reaksiyadır. Azərbaycanın müxalifət dairələrinin münasibəti isə təbii ki, fərqlidir. Biz İranda demokratik cəmiyyət quruculuğu istiqamətində ciddi addımlar atılmasının tərəfdarıyıq. Qan tökülməsinə, insanlara zorakılıq edilməsinə qarşıyıq. Bu məsələdə biz dünya ilə bir yerdəyik.

Mən Mirhüseyn Musəvinini İran xalqının azadlıq simvolu hesab etmirəm. Musəvinini böyük demokrat da saymıram. Musəvi İrandakı rejimin uzun müddət baş naziri olub, İranda xalqın apardığı mübarizə Musəvi hərəkatı deyil. Seçkilərdə saxtakarlıq edilməsi məsələsi sadəcə bir bəhanədir. İranda insanlar azadlıq istəyir. Hazırkı rejimdə yaşamaqdan imtina edirlər. İndiki proseslər İran xalqının rejimi dəyişmək, azad cəmiyyət qurmaq istiqamətində çabasının başlanğıcıdır. Nə qədər sərt səslənsə də, deyirəm ki, mən Musəvinin qələbəsini istəmirəm. Mən İranda rejimin dəyişməsinə istəyirəm. Musəvi seçim haqqını bərpa etmiş olsa, İran xalqı Musəvidən demokratik islahatlar gözləyəcək. Musəvi isə Əhmadi Nejatdan əvvəl prezident olmuş Hatəminin başqa bir variantı olacaq, Hatəmi İranda nə qədər islahatlar keçirdisə, Musəvi də o qədər islahatlar keçirəcək. Rejim isə qalacaq. Çünki başda ali dini şura dayanır və bütün proseslərə və prezidentin fəaliyyətinə ciddi nəzarət edirlər. Odur ki, İran xalqı sona qədər inqilab etməlidir. Rejim dəyişməlidir. İran xalqına bu mübarizədə uğurlar arzulayıram.

-Son vaxtlar Azərbaycan ordusunda ölüm hadisələrinin sayı artıb. Belə bir vəziyyətdə Müdafiə Nazirliyi sistemində yüksək rütbəlilər arasında savaş getdiyi haqda hər gün xəbərlər yayılır. Orduda və nazirlikdə yaşanan problemlərin kökündə nə dayanır?

-Səfər Əbiyev də daxil olmaqla Müdafiə Nazirliyinin yüksək rütbəli səlahiyyətlilərinin qeyri-peşakar olduğu qənaətinəyəm. Bunu tam məsuliyyətlə deyirəm. Azərbaycan NATO standartlarına uyğunlaşdırılan ordu tipinə keçmək barədə qərar veribse, bu iş Səfər Əbiyevin rəhbərlik etdiyi qurum vasitəsilə həyata keçirilməyəcək. Səfər Əbiyev və onun ətrafındakı generallara diqqət yetirsəniz, görərsiniz ki, hamısı məğlubiyyət generallarıdır. Onlar Azərbaycan əsgərinə “sən vətən uğrunda döyüş, canını verməkdən çəkinmə, şəhid ol, torpağını işğaldan azad et” deyə bilməzlər. Mən əsgər olsam, onlara sual verərəm ki, sən hərbi əməliyyatlar getdiyi zaman kim olmusan və niyə şəhid olmamısan, niyə hətta yaralanmamısan? Bu cür generallarla Azərbaycan ordusundan qəhrəman

düzəltmək olmaz. Nə qədər ki, ordunun başında məğlubiyyət generalları dayanıb, orduda baş verən hadisələr adi hal olacaq. Yəni belə generalların başçılıq etdiyi orduda bədbəxt hadisələr, qanunsuzluqlarda qəribə heç nə yoxdur. O zabitlərdən soruşun ki, hansı qəhrəman döyüş yolu keçib, hansısa döyüşdə qəhrəmanlıq göstəriblərmə, vətənin müdafiəsində fərqləniblərmə, öndə olublarmı? Bu suallardan birinə müsbət cavab verə bilsinlər, mən deyim ki, bağışlayın səhv etmişəm. Məğlub ordunun məğlub generallarının bu gün ordunun başında dayanıb “mən qalib gələcəyəm” bəyanatını verməsi boş səs-küydən və qazan dinqiltisindən başqa bir şey deyil. Başda Səfər Əbiyev olmaqla üzərində “məğlubiyyət generalı” adını daşıyanlar heç vaxt normal ordu qura bilməzlər.

Etibar SEYİDAĞA

26.06.2009 Yeni Müsavat

İNDİ PARTİYANIN QƏRARGAHI OLAN YERDƏ VAXTILƏ SUVAQÇI İŞLƏMİŞƏM

Ümid Partiyasının sədri Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı planını ilk dəfə “Yeni Müsavat”a açıqladı



Göz oxşayan mənzərədir. Kəpənək gülü, qızılgül, yeddi gözəl, gecələr açıb, gündüzlər yumulan gecə-gündüz çiçəyi. Digər yanda yamyaşıl çəmən. Yayın bu qızmar vədəsində külək öz mehini, akasiya, armud, dəfnə, çinar ağacları da öz kölgəsini əsirgəmir bu ünvandan. Dibçək gülləri səliqə-səhmanla divar boyu düzülüb. Bura nə nəbatət bağdır, nə də yaşıllaşdırma təşkilatı. Getdiyimiz ünvan Ümid Partiyasının sədri, millət vəkili İqbal Ağazadənin iqamətgahıdır. İqbal Ağazadə mərkəzi qərargahın qonşuluğundakı bu ünvanı özünə çox doğma bilir. Yəqin ki, elə özü demişkən, gül-çiçəyini, elə binalara boy verməyən çinarları şəxsən əkib-becərdiyinə görə bura çox bağlanıb. Öncə tanışlıq başlayır: “Bu güllərin hamısını özüm əkməmişəm. Yeddi gözəldir, açandan sonra təqribən bir ay eyni

şəkildə qalır. İl ərzində üç dəfə çiçəkləyir. Görürsünüz nə qədər çox açıb. Bu, kəpənək gülüdür, bu qızılgülün gözəl ətri olur. Bu yemiş kolu isə təsadüf nəticəsində burdan çıxıb...”

Bu ünvan İqbal bəyin böyük qardaşının evi olub. Özü isə burada orta məktəbdə oxuyarkən yaşayıb. Qonşuluqdakı 9 mərtəbəli binanı göstərib maraqlı xatirələrini danışır:

- Mən bu binada fəhlə işləmişəm. 1986-cı ildə tikib qurtardıq, mən hərbi xidmətə getdim, bir il sonra istismara verildi. İndi bizim partiyanın qərargahı olan yerdə mən suvaqçı işləmişəm. 1985-ci ildə universitetdə müsabiqədən keçmədim. Staj tələb olunduğundan burda iki ilə yaxın işlədim. Vaxtilə oranın suvağını mən vurmuşam. SSRİ-nin vaxtında müxtəlif briqadalar gəlirdi. Ukraynadan bir Tanya vardı, çox gözəl suvaqçıydı və sürətli işləyirdi. Cavan bir qız idi.

- Yəqin, onun eşqinə siz də suvaqçı oldunuz?

- Onun eşqinə yox. Onunla bir yerdə suvaqçı işləyirdik. Elə çətin iş də deyildi.

- Xüsusilə də Tanyanın yanında olasan.

- (Gülür) Amma çox gözəl suvaqçıydı. Səhv etmərsə, bu yaxınlardək Bakıda işləyirdi.

- Suvaq işlərini indi görə bilərsiniz?

- Suvaq da vura bilirəm, daş da qoya bilirəm. Evdə bu kimi işləri özüm edirəm. Hətta yeri düşəndə elektrik işlərini ofisdə də özüm edirəm. Özü də mən işığı söndürmədən birbaşa işləyirəm. Uşaqlar hərdən deyirlər belə olmaz. Deyirəm əgər işləyə bilərsinizsə, söndürməyin əhəmiyyəti yoxdur. İkincisi də bizdə elektrik enerjisi 220-dən aşağıdır, öldürücü həddə deyil.

- Çox sakit, sərin guşədir. İstirahətinizi burda edirsiniz, yoxsa...

- Burda ancaq işləyirik. İş vaxtı qurtaranda bura da bağlanır. Bu iqamətgaha bir az fərqli yanaşanlar oldu. Hətta şayiələr gəzdi ki, prezident seçkisi öncəsi bizə bağışlayıblar. Sonra çoxlarına məlum oldu ki, bura 1984-cü ildən bizimdir. Ata-baba mülkümüz Füzulidə işğaldadır. Buranı almışıq. Mən institut dönməndə də burda yaşamışam.

- Qaytarılacaq rayonların sırasında Füzulinin də olacağı deyilir...

- Ya Qarabağ bütövlükdə qaydacaq, ya beş, üç, bir formatlarının heç biri uğurlu olmayacaq.

- Üç böyük dövlətin başçısı birgə bəyanat verdi, həmsədrlər gəldi, prezidentlərin növbəti görüşü olacaq. Ümumilikdə nə gözləyirsiniz?

- Bu mərhələdə dünyanın, iri güclərin regiondan istədiyi başqadır. Regionda Azərbaycan təkbaşına deyil. Ermənistan, Gürcüstana təkbaşına yanaşılma yoxdur. Bütöv Cənubi Qafqaz regionuna yanaşılır. Ona görə çalışırlar ki, maksimum dərəcədə ən azı bugünkü əldə olunmuş yarımçıq sülhü qorusunlar. Bir tərəfdən problemin həlli ilə bağlı ciddi və ümidli bəyanatlar verirlər, o biri tərəfdən də bəyan edirlər ki, atəşkəs nöqtələrində snayperlər yığışdırılsın. Demək özləri də bilirlər ki, hələ problem həll olunmaq mərhələsində deyil. Bu mesajların verilməsi daha çox ictimaiyyəti psixoloji cəhətdən hazırlamağı, tərəflərin üzərinə bir məsuliyyət qoymağı şərtləndirir. Prosesə bu şəkildə yanaşma mahiyyəti özündə nə Ermənistan, nə də Azərbaycanın maraqlarını əks etdirməyəcək. Fundamental olaraq baxışları dəyişmək lazımdır.

Bu məqamda İqbal bəy Ümid Partiyasının hazırladığı həll planını, məsələ ilə bağlı baxışlarını ilk dəfə olaraq qəzetimizə açıqlamaq istədiyini bildirdi:

- Biz artıq bu problemə lokal şəkildə yanaşıb, konflikti həll edib münasibətlər qura bilmirik. Azərbaycanda və Ermənistandakı bütün vaxtsız hakimiyyət dəyişiklikləri Ermənistan-Azərbaycan cəbhəsində hadisələrin dinamikasına uyğun baş verib. Söhbət 1988-ci ilin əvvəlindən gedir, Azərbaycanda Bağirovdan, Ermənistanda Dəmirçiyandan başlamış istefalar və onların əvəzlənməsi. Ermənistanda ən sonda Ter-Petrosyan bu məsələyə görə 1997-nin noyabrında istefa verib. Azərbaycanda ən sonda Əbülfəz Elçibəy Kəlbəcərin işğalı, hərbi qüvvələrin siyasətə qarışması nəticəsində istefaya göndərilib. Bunu bilən iqtidarlar ya milli qəhrəmana çevrilmək üçün problemi xalqlarının xeyrinə bütövlükdə həll edəcəklər, ya da bugünkü status-kvodan geri çəkilməyəcəklər. Bu gün Ermənistan tərəfi ümid edir ki, Dağlıq Qarabağ müstəqil olacaq, Azərbaycan tərəfi ümid edir ki, itirilən torpaqları qaytaracaq. Xalqlar da vəziyyətə alışmış kimi görünür, gözləmə mövqeyindədirlər. Bu, tam konservləşdirilmiş vəziyyət deyil. Belə olan vəziyyətdə hansı iqtidar hansısa beynəlxalq təzyiq olmağına baxmayaraq mövqelərindən geri çəkilər? Nəzərə alsaq ki, təkcə ölkələrin özündən və ya bir supergücdən asılı deyil ki, tərəfləri məcbur eləsin. Hər tərəfin öz marağı var və oynamaq imkanları da genişdir. Biz fərqli şeylər təklif edirik. Bu gün dünya sərhədsiz yaşam tərzini təlqin edir. Ortada Avropa

Birliyi modeli kimi mükəmməl bir model var. Mövcud olduğu 21 əsrdə ilk dəfə Avropa təhlükəsiz zonaya çevrilib və sərhədsiz bölgə formalaşdırıb. Bu model gec-tez genişlənəcək və ən azı onun içində Cənubi Qafqaz, Ukrayna, Moldova, Belarus olacaq. Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan da zaman-zaman birgə dövlət anlamında fəaliyyət göstərib, yaşayıb. Zaqafqaziya Seymi, ZSFSR olub, sonra SSRİ-nin tərkibində yaşamışıq. Bu gün daha mükəmməl Avropa Birliyinin modelinə uyğun Cənubi Qafqaz modelidir - ortaq dövlət. BMT-nin qəbul etdiyi nominal sərhədlər qalır, münaqişələr tamamilə kənara qoyulur, açıq sərhədlər elan olunur və mükəmməl idarətmə formalaşdırılır. Diqqət etsəniz üç ölkənin xalqlarının ümumi sayı 16 milyon, ümumi büdcəsi 20 milyarddır. Bunun üzərində işləyirik. Bu, kiminçünsə indi sözdür. Çünki hesab edə bilər ki, populist yanaşmadır. Amma dünya buna doğru gedir, biz də bunun konturlarını işləyirik. Təbii ki, bu, birdən-birə bir bəyanatla olmayacaq. Onun alt yapısından tutmuş yuxarıyadək getmək lazımdır. Bəzən iddia olunur ki, biz bu qədər itkilər, şəhidlər vermişik, bu qədər əlillərimiz, psixologiyası korlanmış vətəndaşlarımız var. Bu problemi həll etmək həm də ona görə lazımdır ki, keçmişdəkiləri bird aha yaşamayaq. Gələcək nəsil bu zədəni almasın - istər fiziki, istər mənəvi.



Baş redaktorumuz Rauf bəydən həmsöhbətimin yaxşı nərd oynadığını eşitdiyimçün “fürsətdi” deyib bunun əyani şəkildə şahidi olmaq istəyirəm. Masaya nərd gəlir. İqbal Ağazadə deyir tək nərdlə yox, ümumiyyətlə, stolüstü oyunları pis oynamır, tək bilyarddan başqa.

- Maraqlıdır, ən çox kimi udursunuz?

- (Gülür) Pənah bəyi. Özü uduzmağa çox meyillidir.

- Bəs, kimə daha çox uduzursunuz?

- Heç kimə. Məndə çox uduzmaq anlayışı yoxdur. Dostlarımla imkanı olur ki, ayda-ildə bir dəfə mənə udsunlar.

- Heç zər tutduğunuz, yaxud zər tutduğuna görə rəqibinizlə mübahisə etdiyiniz olubmu?

- Yox, mən zər tutmuram. Rəqiblərə gəldikdə, nə istəyirlər, eləsinlər.

- Bəs, “dütdülü”yə görə sizi təbrik eləyən olub?

- Mən “dütdülü”nü lazım olanda atıram.

Həqiqətən güclü oyunçuymuş. İki oyuna artıq “tas”ın taleyini həll edir. Növbəti tasanı başlayanda “ilk dəfədir ağ daşlarla oynayıram” deyib qara daşlara “rəhmindən” danışır:

- Mən həmişə qaralarla oynamışam ki, qaraları sevindirə bilim. Qoy qara daşların da üzü gülsün. Siz onsuz da bu qaranın üzünü ağarda bilməyəcəksiniz.

- Söhbət məndən gedir də?

- (Gülür) Tək siz yox, mənə oynayanların 90 faizi.

“Bəlkə bu dəfə düşərli oldu”-deyib davam edirəm. Həmsöhbətim də özünə arxayın şəkildə “ola bilər” söyləyir. Rauf bəyin “İqbal bəyi uduzmaq lazımdır” sözlərini xatırlasam da, dilə gətirmirəm. Birdən qonaq olmağımı nəzərə alardı deyə. Ancaq sonuc yenə ürəkaçan olmur. Müsahibimi təbrik edib söhbəti davam edirəm. Yenə siyasətə keçid edirik:

- Müxalifətin bir araya gəlib hər hansı anti-milli qərara qarşı çıxmasına ümid varmı?

- Təhlillərimiz və gəldiyimiz nəticə hələlik müxalifət tərəfindən ciddi addımlar atmağa lüzum olmadığından xəbər verir, çünki ciddi bir şey gözlənilmir. Bu gün 2006-cı ilə xatırladır. Həmin il “hər şey həll olunacaq” demişdilər. Üç il keçib, ortada heç nə yoxdur. Güzəştə gedilmənin səbəbi nə olmalıdır, ortada bu yoxdur.

- Seçki ilində müxalifətin durumunu necə dəyərləndirirsiniz?

- Müxalifət təşkilat olaraq zəifdir. Amma seçici potensialı olaraq güclüdür. Nədən biz bu seçici potensialını təşkilata çevirə bilmirik? Bunun artıq ciddi, fundamental səbəbləri var. Bunun qanunvericilik bazası səbəbi var. Azərbaycanda siyasi institutun partiya kimi hakimiyyətə gəlmə perspektivi demək olar ki, yoxdur. Sən hökuməti təşkil edə, istefaya göndərə bilmirsən. Parlamentdə çoxluq qazansan belə vəzifə bölüşdürə bilmirsən, proporsional seçki sistemi yoxdur. Qalır bir prezident seçkilərində qalib gəlmək, bunun üçün də partiyalılığa ciddi şəkildə ehtiyac duyulmur. Fərdi qaydada qalib gəlmək olar. Yəni hüquqi baza çox zəifdir.

- Yay boyu planınız necədir?

- İşləyəcəyik. Bələdiyyə seçkisiylə bağlı.

- Amma yəqin ki, həftənin 7 gününü də işləmirsiniz?

- İşləyirik. Bazar günləri də.

- Bu qədər işləməklə gərək partiya xeyli irəli getmiş olaydı...

- Bir fakta diqqət edin. (Qəfil əli toxunur və çayla dolu stəkan masanın ağ örtüyünün üstünə dağılır. İqbal bəy “çox yaxşı əlamətdir, aydınlıqdır” deyir.) Son illərdə ortaya çıxan partiyalar içərisində hakimiyyət, xalq hərəkatı, vəzifə bazası olmayan yeganə qüvvə olaraq tək biz ortaya çıxmışıq və ciddi bir partiya kimi Azərbaycanın siyasi sisteminə oturmuşuq. Bu gün Azərbaycanın üç partiyasından biri - həm regional struktur, həm mərkəzi təşkilatlanma, həm insan potensialı baxımından Ümid Partiyasıdır. Yanımızda olanlar sırf bu yola, işığa inanan insanlardır. Bu, işimizin nəticəsidir. İnşaallah, biz qarşımıza qoyduğumuz ciddi hədəflərimizə çatacağıq. Biz 2011-ci ilədək təşkilatlanma strategiyası götürən partiyayıq və onadək təşkilatlanmalıyıq. Ondan sonra hakimiyyət məsələsi bizimçün önəmlidir. Masanın üstünü kağızla qurutduğuna işarə edib “kağızla silməyin, kasıblayarsız” deyirəm.

İqbal Ağazadə:

- Yox, Allahın verəcəyi bir şeyi kağızla, parça ilə yox etmək olmaz. Pulu Allah-Təala verir.

- Allah pulu çoxmu verir?

- Hər halda qismət deyilən bir anlayış var. O anlayışla mən cənabi Allahdan razıyam. Ən kasıb, azadlığının olmadığı, pulumun olduğu vaxtda da şükranlığımı əsirgəməmişəm. Hesab etmişəm ki, nə olmağından asılı olmayaraq biz cənabi Allaha şükür etməliyik.

- **Həftənin yeddi gününü işə həsr etməyinizə evdəki müxalifət nə deyir?**
- Evdə müxalifət yoxdur, hamı iqtidardır. Çocuqlar da.
- **Nə əcəb evdə başqasının iqtidarda olmasını qəbul edirsiniz?**
- Başqası iqtidar deyil, sadəcə, mənim komandamdır.
- **Prezidenti, baş naziri kimdir bu komandanın?**
- Bizim evdə hərbi rejimdir. Mən ali baş komandanam. (Gülürük)
- **Neçə övladınız var?**
- İki. Bir oğlan, bir qız. Oğlum 5-ci sinfə keçib, qızım hələ məktəbə getmir.
- **Həyat yoldaşınız da partiya üzvüdür?**
- Bizdə hamı partiyanın üzvüdür. Uşaqlar da yetkinlik yaşına çatandan sonra seçimlərini edəcəklər.
- **Ailənin istirahət hüququnu pozmağınız narazılıq yaratmır?**
- Çalışırıq ki, qıt vaxtımızda belə onlara vaxt ayıraq. Hər halda məni anlayışla qəbul edirlər. Üzərimdə bir missiya var, böyük bir partiyadır, hədəfləri olan təşkilatdır.

Həmsöhbətimə uğurlar arzulayıb çıxarkən də heyran-heyran güllərinə baxdığını görürəm. Çiçəkləri sevməsinə baxmayın, nə vaxtsa gülə-bülbülə söz qoşduğu olmayıb. Soruşanda “şeir-meir yazmaq mənlilik deyil” - deyir.

Elşad Paşasoy

13.07.2009